ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ

06.04.2026 13:56:44
ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ
ΨΗΦΙΑΚΑ ΥΠΟΓΕΓΡΑΜΜΕΝΟ ΑΠΟ
FRANTZESKA LAVDA

Ministry of Digital Governance

Digitally signed by Ministry of Digital Governance
Date: 2026.04.06 14:01:02 EEST
Reason:
Location: Athens

ΥΠΕΘΟΟ 06/04/2026
Α. Π.: 56053 ΕΞ 2026

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
Τμήμα Ε΄
Ταχ. Δ/νση: Καραγεώργη Σερβίας 10
Ταχ. Κώδικας: 10184 ΑΘΗΝΑ
Πληροφορίες: Σ. Ρηγοπούλου
Τηλ: 210-3375065
E-mail: dfp@minfin.gr

ΘΕΜΑ: Κοινοποίηση κωδικοποίησης του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος σύμφωνα με το άρθρο 83 παρ.55 του Ν.5104/2024

Η φορολογία εισοδήματος των φυσικών προσώπων, των νομικών προσώπων και των κάθε είδους νομικών οντοτήτων ρυθμίζεται από τον Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος, ο οποίος κυρώθηκε με το νόμο 4172/2013 (Α' 167/23.07.2013). Από το έτος 2013 μέχρι σήμερα το βασικό νομοθέτημα έχει υποστεί ουσιαστικές διαδοχικές τροποποιήσεις με πολλούς φορολογικούς νόμους, με τελευταία την τροποποίηση που επήλθε με τον ν. 5264/2025 (Α' 239/19.12.2025).

Σύμφωνα με την παράγραφο 55 του άρθρου 83 του ν. 5104/2024(Α΄58/19.04.2024) σε συνδυασμό με το άρθρο 54 του ν.4955/2022 κοινοποιούμε στους φορολογούμενους και τη Φορολογική Διοίκηση την Κωδικοποίηση του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος, όπως ισχύει έως 9/2/2026 (ενημερωμένη μέχρι και το Ν.5264/2025).

Προκειμένου η κωδικοποίηση αυτή να είναι εύχρηστη και αποτελεσματική, παρατίθενται υπό μορφή υποσημειώσεων και οι αλλαγές που έχουν γίνει στη σχετική νομοθεσία, με αναφορά στο περιεχόμενο των σχετικών διατάξεων των νόμων καθώς και στην ημερομηνία έναρξης ισχύος τους.

Η κωδικοποίηση ακολουθεί ως παράρτημα. Τα κωδικοποιημένα κείμενα δημοσιοποιούνται μέσω της ιστοσελίδας του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών

Ο Υφυπουργός

Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών

Γεώργιος Κώτσηρας

ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΚΩΔΙΚΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΜΕΝΗ
ΜΕΧΡΙ ΚΑΙ ΤΟ Ν. 5264/2025 (ΦΕΚ Α 239/19-12-2025)

Ν. 4172/2013(ΦΕΚ Α' 167/23-07-2013) Φορολογία εισοδήματος, επείγοντα μέτρα εφαρμογής του ν. 4046/2012, του ν. 4093/2012 και του ν. 4127/2013 και άλλες διατάξεις

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΚΩΔΙΚΑΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	
ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ **ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ**	
Άρθρο 1	Πεδίο Εφαρμογής
Άρθρο 2	Ορισμοί
Άρθρο 3	Υποκείμενα του φόρου
Άρθρο 4	Φορολογική κατοικία
Άρθρο 5	Εισόδημα που προκύπτει στην ημεδαπή
Άρθρο 5Α	Εναλλακτική φορολόγηση εισοδήματος που προκύπτει στην αλλοδαπή φυσικών προσώπων που μεταφέρουν τη φορολογική τους κατοικία στην Ελλάδα
Άρθρο 5Β	Εναλλακτική φορολόγηση εισοδήματος φυσικών προσώπων, δικαιούχων εισοδήματος από συντάξεις που προκύπτουν στην αλλοδαπή, τα οποία μεταφέρουν τη φορολογική τους κατοικία στην Ελλάδα
Άρθρο 5Γ	Ειδικός τρόπος φορολόγησης εισοδήματος από μισθωτή εργασία και επιχειρηματική δραστηριότητα που προκύπτει στην ημεδαπή, φυσικών προσώπων που μεταφέρουν τη φορολογική τους κατοικία στην Ελλάδα
Άρθρο 6	Μόνιμη εγκατάσταση
Άρθρο 7	Φορολογητέο εισόδημα
Άρθρο 8	Φορολογικό έτος
Άρθρο 9	Πίστωση φόρου αλλοδαπής
ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ	

ΦΟΡΟΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄ **ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ**	
Άρθρο 10	Αντικείμενο του φόρου εισοδήματος των φυσικών προσώπων
Άρθρο 11	Εξαρτώμενα μέλη
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄ **ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΜΙΣΘΩΤΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΞΕΙΣ**	
Άρθρο 12	Εισόδημα από μισθωτή εργασία και συντάξεις
Άρθρο 13	Παροχές σε είδος
Άρθρο 14	Απαλλαγές εισοδήματος από μισθωτή εργασία και συντάξεις
Άρθρο 15	Φορολογικός συντελεστής
Άρθρο 16	Μείωση φόρου εισοδήματος
Άρθρο 17	Πρόσθετες μειώσεις φόρου
[Άρθρο 18] ΣΗΜΕΙΩΣΗ.: Το άρθρο 18 ΚΑΤΑΡΓΗΘΗΚΕ με την παρ. 1 του άρθρου 69 του ν. 4472/2017 (Α' 74/19.05.2017), με ισχύ για δαπάνες που πραγματοποιούνται από 01.01.2017	[Μειώσεις φόρου για ιατρικές δαπάνες] ΚΑΤΑΡΓΗΘΗΚΕ
Άρθρο 19	Μειώσεις φόρου για δωρεές
Άρθρο 20	Πίστωση φόρου και ρυθμίσεις για τους φορολογούμενους που δεν έχουν τη φορολογική τους κατοικία στην Ελλάδα
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄ **ΚΕΡΔΗ ΑΠΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ**	
Άρθρο 21	Κέρδη από επιχειρηματική δραστηριότητα
Άρθρο 22	Εκπιπτόμενες επιχειρηματικές δαπάνες
Άρθρο 22Α	Δαπάνες Επιστημονικής και Τεχνολογικής Έρευνας

Άρθρο 22Β	Χορήγηση προσαυξημένης έκπτωσης για συγκεκριμένες δαπάνες που αφορούν τους εργαζόμενους και την προστασία του περιβάλλοντος
Άρθρο 22Γ	Προσαυξημένη έκπτωση διαφημιστικής δαπάνης κατά τα φορολογικά έτη 2020, 2021, 2022 και 2023
Άρθρο 22Δ	Διαφημιστικές δαπάνες
Άρθρο 22Ε	Χορήγηση προσαυξημένης έκπτωσης για δαπάνες που αφορούν σε πράσινη οικονομία, ενέργεια και ψηφιοποίηση
Άρθρο 22ΣΤ	Χορήγηση προσαυξημένης έκπτωσης για δαπάνες που αφορούν στην εισαγωγή πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων σε ρυθμιζόμενη αγορά
Άρθρο 23	Μη εκπιπτόμενες επιχειρηματικές δαπάνες
Άρθρο 24	Φορολογικές αποσβέσεις
Άρθρο 25	Αποτίμηση αποθεμάτων και ημικατεργασμένων προϊόντων
Άρθρο 26	Επισφαλείς απαιτήσεις
Άρθρο 27	Μεταφορά ζημιών
Άρθρο 27Α	Αναβαλλόμενη Φορολογική Απαίτηση
Άρθρο 28	Μέθοδος προσδιορισμού εσόδων
Άρθρο 28Α	Ελάχιστο ποσό καθαρού εισοδήματος από την άσκηση ατομικής επιχειρηματικής δραστηριότητας
Άρθρο 28Β	Εισοδήματα που μειώνουν το ελάχιστο ποσό καθαρού εισοδήματος από την άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας
Άρθρο 28Γ	Λοιπές μειώσεις του ελάχιστου ποσού καθαρού εισοδήματος από την άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας και ειδικές ρυθμίσεις
Άρθρο 28Δ	Διακοπή της επαγγελματικής δραστηριότητας
Άρθρο 28Ε	Φορολόγηση επί του ελάχιστου ποσού καθαρού εισοδήματος για φυσικά πρόσωπα που διέκοψαν την ατομική επιχειρηματική δραστηριότητά τους και έχουν συστήσει μονοπρόσωπη εταιρεία
Άρθρο 29	Φορολογικός συντελεστής
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ' **ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΤΡΟΠΟΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΕΛΑΧΙΣΤΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ**	
Άρθρο 30	Εναλλακτικός τρόπος υπολογισμού της ελάχιστης φορολογίας

Άρθρο 31	Αντικειμενικές δαπάνες και υπηρεσίες
Άρθρο 32	Δαπάνες απόκτησης περιουσιακών στοιχείων
Άρθρο 33	Μη εφαρμογή αντικειμενικών δαπανών και υπηρεσιών
Άρθρο 34	Διαφορά εισοδήματος και υπολογισμός του φόρου αυτής
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄ ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	
Άρθρο 35	Εισόδημα από κεφάλαιο
Άρθρο 36	Μερίσματα
Άρθρο 37	Τόκοι
Άρθρο 38	Δικαιώματα (royalties)
Άρθρο 39	Εισόδημα από ακίνητη περιουσία
Άρθρο 39Α	Εισόδημα από βραχυχρόνια μίσθωση ακινήτων
Άρθρο 39Β	(Άνευ τίτλου/ Το άρθρο 39Β αφορά «Έκπτωση δαπανών ανακαίνισης κτιρίων»)
Άρθρο 40	Φορολογικός συντελεστής για το εισόδημα από κεφάλαιο
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ΄ ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΥΠΕΡΑΞΙΑ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ	
Άρθρο 41	Μεταβίβαση ακίνητης περιουσίας
Άρθρο 42	Μεταβίβαση τίτλων
Άρθρο 42Α	Δικαιώματα προαίρεσης - Δωρεάν διάθεση μετοχών
Άρθρο 43	Φορολογικός συντελεστής
Άρθρο 43Α	Επιβολή ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης στα φυσικά πρόσωπα
Μ Ε Ρ Ο Σ Τ Ρ Ι Τ Ο ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΩΝ ΟΝΤΟΤΗΤΩΝ	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α' ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ	
Άρθρο 44	Αντικείμενο της φορολογίας εισοδήματος νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων

Άρθρο 45	Υποκείμενα του φόρου
Άρθρο 46	Απαλλασσόμενα νομικά πρόσωπα
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β' **ΦΟΡΟΛΟΓΗΤΕΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ**	
Άρθρο 47	Κέρδη από επιχειρηματική δραστηριότητα
Άρθρο 48	Απαλλαγή ενδοομιλικών μερισμάτων
Άρθρο 48Α	(Άνευ τίτλου/ Το άρθρο 48Α αφορά «Προϋποθέσεις απαλλαγής εισοδήματος από υπεραξία μεταβίβασης τίτλων συμμετοχής σε νομικά πρόσωπα»)
Άρθρο 49	Κανόνας περιορισμού των τόκων
Άρθρο 50	Ενδοομιλικές συναλλαγές
Άρθρο 51	Μεταφορά λειτουργιών
[Άρθρο 52] ΣΗΜΕΙΩΣΗ.: Το άρθρο 52 ΚΑΤΑΡΓΗΘΗΚΕ με το άρθρο 59 του ν. 5162/2024(ΦΕΚ Α 198/05.12.2024), από 5.12.2024	[Εισφορές ενεργητικού έναντι τίτλων] ΚΑΤΑΡΓΗΘΗΚΕ
[Άρθρο 53] ΣΗΜΕΙΩΣΗ.: Το άρθρο 53 ΚΑΤΑΡΓΗΘΗΚΕ με το άρθρο 59 του ν. 5162/2024(ΦΕΚ Α 198/05.12.2024), από 5.12.2024	[Ανταλλαγή τίτλων] ΚΑΤΑΡΓΗΘΗΚΕ
[Άρθρο 54] ΣΗΜΕΙΩΣΗ.: Το άρθρο 54 ΚΑΤΑΡΓΗΘΗΚΕ με το άρθρο 59 του ν. 5162/2024(ΦΕΚ Α 198/5.12.2024), από 5.12.2024	[Συγχωνεύσεις και διασπάσεις] ΚΑΤΑΡΓΗΘΗΚΕ
[Άρθρο 55] ΣΗΜΕΙΩΣΗ.: Το άρθρο 55 ΚΑΤΑΡΓΗΘΗΚΕ με το άρθρο 59 του ν. 5162/2024(ΦΕΚ Α 198/5.12.2024), από 5.12.2024	[Μεταφορά της καταστατικής έδρας μίας SE ή μίας SCE] ΚΑΤΑΡΓΗΘΗΚΕ

[Άρθρο 56] ΣΗΜΕΙΩΣΗ.: Το άρθρο 56 ΚΑΤΑΡΓΗΘΗΚΕ με το άρθρο 59 του ν. 5162/2024(ΦΕΚ Α 198/05.12.2024), από 5.12.2024	[Μη εφαρμογή ευεργετημάτων] ΚΑΤΑΡΓΗΘΗΚΕ
Άρθρο 57	Εκκαθάριση
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ' **ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΣ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ**	
Άρθρο 58	Φορολογικός συντελεστής
Μ Ε Ρ Ο Σ Τ Ε Τ Α Ρ Τ Ο **ΠΑΡΑΚΡΑΤΗΣΗ ΦΟΡΟΥ**	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α' **ΦΟΡΟΛΟΓΗΣΗ ΣΤΗΝ ΠΗΓΗ**	
Άρθρο 59	Φορολόγηση στην πηγή
Άρθρο 60	Φορολογικός συντελεστής
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β' **ΠΑΡΑΚΡΑΤΗΣΗ ΦΟΡΟΥ**	
Άρθρο 61	Υπόχρεοι σε παρακράτηση
Άρθρο 62	Πληρωμές υποκείμενες σε παρακράτηση
Άρθρο 63	Απαλλαγή για ορισμένες ενδοομιλικές πληρωμές
Άρθρο 64	Συντελεστές παρακράτησης φόρου
Μ Ε Ρ Ο Σ Π Ε Μ Π Τ Ο **ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ** **ΤΗΣ ΦΟΡΟΑΠΟΦΥΓΗΣ ΚΑΙ ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗΣ**	
Άρθρο 65	Κράτη μη συνεργάσιμα στο φορολογικό τομέα και κράτη με προνομιακό φορολογικό καθεστώς
Άρθρο 66	Κανόνες για τις Ελεγχόμενες Αλλοδαπές Εταιρείες
Άρθρο 66Α	Φορολόγηση κατά την έξοδο
Άρθρο 66Β	Ασυμφωνίες στη μεταχείριση υβριδικών μέσων

ΜΕΡΟΣ ΕΚΤΟ **ΥΠΟΒΟΛΗ ΔΗΛΩΣΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ** **ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΗ ΦΟΡΟΥ**	
Άρθρο 67	Υποβολή της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων και καταβολή του φόρου
Άρθρο 67Α	Υποβολή της δήλωσης υπολογισμού του φόρου υπεραξίας από μεταβίβαση ακίνητης περιουσίας
Άρθρο 68	Υποβολή της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων και καταβολή του φόρου
Άρθρο 69	Προκαταβολή του φόρου εισοδήματος από επιχειρηματική δραστηριότητα που αποκτούν φυσικά πρόσωπα
Άρθρο 70	Μείωση προκαταβλητέου φόρου από επιχειρηματική δραστηριότητα που αποκτούν τα φυσικά πρόσωπα
Άρθρο 70Α	Έκπτωση από το φορολογητέο εισόδημα ποσοστού επί κεφαλαίου που εισφέρουν φυσικά πρόσωπα σε εγγεγραμμένες επιχειρήσεις του Εθνικού Μητρώου Νεοφυών Επιχειρήσεων και σε αμοιβαία κεφάλαια επιχειρηματικών συμμετοχών
Άρθρο 71	Προκαταβολή του φόρου εισοδήματος νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων
ΜΕΡΟΣ ΕΒΔΟΜΟ **ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ ΚΙΝΗΤΡΑ**	
Άρθρο 71Α	Κίνητρα ευρεσιτεχνίας
Άρθρο 71Β	Κεφαλαιοποίηση αφορολόγητων αποθεματικών εισηγμένων εταιρειών
Άρθρο 71Γ	Κεφαλαιοποίηση αφορολόγητων αποθεματικών μη εισηγμένων εταιρειών και Ε.Π.Ε.
Άρθρο 71Δ	Κίνητρα για την ενίσχυση των θέσεων απασχόλησης
Άρθρο 71Ε	Κίνητρα για την ενίσχυση της παραγωγής οπτικοακουστικών έργων
Άρθρο 71ΣΤ	Κίνητρα για την εφαρμογή της ηλεκτρονικής τιμολόγησης
Άρθρο 71Ζ	Κίνητρα σε επιχειρήσεις παραγωγής ηλεκτρικών οχημάτων και αγαθών ή ειδών σχετικών με τα ηλεκτρικά οχήματα στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας και στην περιφερειακή ενότητα Αρκαδίας της Περιφέρειας Πελοποννήσου

Άρθρο 71Η	Κίνητρα για εταιρείες ειδικού σκοπού διαχείρισης οικογενειακής περιουσίας
Άρθρο 71Θ	Κίνητρα σε οντότητες για την πρόωρη εφαρμογή της ηλεκτρονικής τιμολόγησης
ΜΕΡΟΣ ΟΓΔΟΟ **ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ**	
Άρθρο 72	Μεταβατικές διατάξεις και έναρξη ισχύος
Άρθρα 73 έως 111	Δεν αναφέρονται σε θέματα Φορολογίας Εισοδήματος
Άρθρο 112	Έναρξη ισχύος

Μ Ε Ρ Ο Σ Π Ρ Ω Τ Ο ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 1[1] Πεδίο Εφαρμογής

Ρύθμιση φορολογίας εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων και κάθε είδους νομικών οντοτήτων

1. Ο Κώδικας Φορολογίας Εισοδήματος (Κ.Φ.Ε.) ρυθμίζει τη φορολογία του εισοδήματος:

α) των φυσικών προσώπων,

β) των νομικών προσώπων και των κάθε είδους νομικών οντοτήτων.

Ρύθμιση φορολογίας για κατηγορίες εισοδήματος σύμφωνα με Κ.Φ.Ε. και τρόπου απόδοσης φόρων, προκαταβολή και παρακράτηση φόρου

2. Ο Κ.Φ.Ε. ρυθμίζει τον τρόπο φορολόγησης για τις κατηγορίες εισοδημάτων, όπως ορίζονται στον Κ.Φ.Ε., καθώς και τον τρόπο απόδοσης των φόρων με την υποβολή της δήλωσης, την προκαταβολή του φόρου και την παρακράτηση του.

Άρθρο 2 Ορισμοί

Όροι και ορισμοί για σκοπούς Κ.Φ.Ε.

Οι όροι που χρησιμοποιούνται για τους σκοπούς του Κ.Φ.Ε. έχουν την έννοια που προβλέπει η κείμενη νομοθεσία, εκτός εάν ο Κ.Φ.Ε. ορίζει διαφορετικά.

Για τους σκοπούς του παρόντος νοούνται ως:

α) «φορολογούμενος»: κάθε πρόσωπο που υπόκειται σε φόρο εισοδήματος, σύμφωνα με τον Κ.Φ.Ε.,

β) «πρόσωπο»: κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή κάθε είδους νομική οντότητα,

γ) «νομικό πρόσωπο»: κάθε επιχείρηση ή εταιρεία με νομική προσωπικότητα ή ένωση επιχειρήσεων ή εταιρειών με νομική προσωπικότητα,

δ) «νομική οντότητα»: κάθε μόρφωμα εταιρικής ή μη οργάνωσης[2] και κερδοσκοπικού ή μη χαρακτήρα που δεν είναι φυσικό ή νομικό πρόσωπο, όπως ιδίως συνεταιρισμός, οργανισμός, υπεράκτια ή εξωχώρια εταιρεία, κάθε μορφής εταιρεία ιδιωτικών επενδύσεων, κάθε μορφής καταπίστευμα ή εμπίστευμα ή οποιοδήποτε μόρφωμα παρόμοιας φύσης, κάθε μορφής ίδρυμα ή σωματείο ή οποιοδήποτε μόρφωμα παρόμοιας φύσης, κάθε μορφή προσωπικής επιχείρησης ή οποιαδήποτε οντότητα προσωπικού χαρακτήρα, κάθε μορφής κοινή επιχείρηση, κάθε μορφής εταιρεία διαχείρισης κεφαλαίου ή περιουσίας ή διαθήκης ή κληρονομίας ή κληροδοσίας ή δωρεάς, κάθε φύσης κοινοπραξία, κάθε μορφής εταιρεία αστικού δικαίου, συμμετοχικές ή αφανείς εταιρείες, κοινωνίες αστικού δικαίου,

ε) «υπόχρεος σε παρακράτηση»: κάθε πρόσωπο που υποχρεούται σε παρακράτηση φόρου στην πηγή, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κ.Φ.Ε.,

στ) «συγγενικό πρόσωπο»: ο/η σύζυγος και οι ανιόντες ή κατιόντες σε ευθεία γραμμή,

ζ) «συνδεδεμένο πρόσωπο»: κάθε πρόσωπο, το οποίο συμμετέχει άμεσα ή έμμεσα στη διοίκηση, τον έλεγχο ή το κεφάλαιο άλλου προσώπου, το οποίο είναι συγγενικό πρόσωπο ή με το οποίο συνδέεται. Ειδικότερα, τα ακόλουθα πρόσωπα θεωρούνται συνδεδεμένα πρόσωπα:

αα) κάθε πρόσωπο που κατέχει άμεσα ή έμμεσα μετοχές, μερίδια ή συμμετοχή στο κεφάλαιο τουλάχιστον τριάντα τρία τοις εκατό (33%), βάσει αξίας ή αριθμού, ή δικαιώματα σε κέρδη ή δικαιώματα ψήφου,

ββ) δύο ή περισσότερα πρόσωπα, εάν κάποιο πρόσωπο κατέχει άμεσα ή έμμεσα μετοχές, μερίδια, δικαιώματα ψήφου ή συμμετοχής στο κεφάλαιο τουλάχιστον τριάντα τρία τοις εκατό (33%), βάσει αξίας ή αριθμού, ή δικαιώματα σε κέρδη ή δικαιώματα ψήφου,

γγ) κάθε πρόσωπο με το οποίο υπάρχει σχέση άμεσης ή έμμεσης ουσιώδους διοικητικής εξάρτησης ή ελέγχου ή ασκεί καθοριστική επιρροή ή έχει τη δυνατότητα άσκησης καθοριστικής επιρροής άλλου προσώπου ή σε περίπτωση που και τα δύο πρόσωπα έχουν σχέση άμεσης ή έμμεσης ουσιώδους διοικητικής εξάρτησης ή ελέγχου ή δυνατότητα άσκησης καθοριστικής επιρροής από τρίτο πρόσωπο.

Άρθρο 3 Υποκείμενα του φόρου

Υποκείμενο φόρου για το παγκόσμιο εισόδημα - Εξαίρεση

1. Ο φορολογούμενος που έχει τη φορολογική κατοικία του στην Ελλάδα υπόκειται σε φόρο για το φορολογητέο εισόδημά του που προκύπτει στην ημεδαπή και την αλλοδαπή, ήτοι το παγκόσμιο εισόδημά του που αποκτάται μέσα σε ορισμένο φορολογικό έτος. Κατ' εξαίρεση ο φορολογούμενος που είναι αλλοδαπό προσωπικό των εγκατεστημένων στην Ελλάδα γραφείων, σύμφωνα με τις διατάξεις του α.ν. 89/1967 (Α' 132), όπως ισχύει, υπόκειται σε φόρο στην Ελλάδα μόνο για το εισόδημα που προκύπτει στην Ελλάδα.

Υποκείμενο φόρου για το εισόδημα Ελλάδας

2. Ο φορολογούμενος που δεν έχει τη φορολογική κατοικία του στην Ελλάδα υπόκειται σε φόρο για το φορολογητέο εισόδημά του που προκύπτει στην Ελλάδα και αποκτάται μέσα σε ορισμένο φορολογικό έτος.

Άρθρο 4 Φορολογική κατοικία

Πότε ένα φυσικό πρόσωπο είναι φορολογικός κάτοικος Ελλάδας

1. Ένα φυσικό πρόσωπο είναι φορολογικός κάτοικος Ελλάδας, εφόσον:

α) [3]έχει στην Ελλάδα τη μόνιμη ή κύρια κατοικία του ή τη συνήθη διαμονή του ή το κέντρο των ζωτικών του συμφερόντων, ήτοι τους προσωπικούς και οικονομικούς δεσμούς του ή

β) είναι προξενικός, διπλωματικός ή δημόσιος λειτουργός παρόμοιου καθεστώτος ή δημόσιος υπάλληλος που έχει την ελληνική ιθαγένεια και υπηρετεί στην αλλοδαπή.

Φορολογική κατοικία και με παραμονή/διαμονή άνω των 183 ημερών – Εξαίρεση

2.[4] Με την επιφύλαξη της παραγράφου 1 ένα φυσικό πρόσωπο που βρίσκεται στην Ελλάδα για χρονικό διάστημα που υπερβαίνει τις εκατόν ογδόντα τρεις (183) ημέρες, αθροιστικά, στη διάρκεια οποιασδήποτε δωδεκάμηνης περιόδου, είναι φορολογικός κάτοικος Ελλάδος από την πρώτη ημέρα παρουσίας του στην Ελλάδα. Το προηγούμενο εδάφιο δεν εφαρμόζεται στην περίπτωση φυσικών προσώπων που

βρίσκονται στην Ελλάδα αποκλειστικά για τουριστικούς, ιατρικούς, θεραπευτικούς ή παρόμοιους ιδιωτικούς σκοπούς και η παραμονή τους δεν υπερβαίνει τις τριακόσιες εξήντα πέντε (365) ημέρες, συμπεριλαμβανομένων και σύντομων διαστημάτων παραμονής στο εξωτερικό.

Εξουσιοδοτική διάταξη

2.α. [5] Με απόφαση του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων καθορίζονται τα σχετικά με τη διαδικασία μεταβολής της φορολογικής κατοικίας των φυσικών προσώπων, συμπεριλαμβανομένης της αρμόδιας υπηρεσίας για την υποβολή της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος, και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος.

Πότε ένα νομικό πρόσωπο ή μια νομική οντότητα είναι φορολογικός κάτοικος Ελλάδας

3. Ένα νομικό πρόσωπο ή μία νομική οντότητα είναι φορολογικός κάτοικος Ελλάδας για οποιοδήποτε φορολογικό έτος, εφόσον:
α) συστάθηκε ή ιδρύθηκε, σύμφωνα με το ελληνικό δίκαιο,
β) έχει την καταστατική έδρα του στην Ελλάδα ή
γ) ο τόπος άσκησης πραγματικής διοίκησης είναι στην Ελλάδα οποιαδήποτε περίοδο στη διάρκεια του φορολογικού έτους.

Πότε ο τόπος άσκησης πραγματικής διοίκησης είναι στην Ελλάδα

4. Ο «τόπος άσκησης πραγματικής διοίκησης» είναι στην Ελλάδα με βάση τα πραγματικά περιστατικά και τις συνθήκες λαμβάνοντας υπόψη ιδίως τα εξής:

α) τον τόπο άσκησης καθημερινής διοίκησης,

β) τον τόπο λήψης στρατηγικών αποφάσεων,

γ) τον τόπο ετήσιας γενικής συνέλευσης των μετόχων ή εταίρων,

δ) τον τόπο τήρησης βιβλίων και στοιχείων,

ε) τον τόπο συνεδριάσεων του διοικητικού συμβουλίου ή όποιου άλλου εκτελεστικού οργάνου διοίκησης,

στ) την κατοικία των μελών του διοικητικού συμβουλίου ή όποιου άλλου εκτελεστικού οργάνου διοίκησης. Σε συνδυασμό με τη συνδρομή των παραπάνω περιστατικών και συνθηκών είναι δυνατόν να συνεκτιμάται και η κατοικία της πλειοψηφίας των μετόχων ή εταίρων.

Άρθρο 5 Εισόδημα που προκύπτει στην ημεδαπή

Εισόδημα Ελλάδας Είδη εισοδημάτων πηγής Ελλάδας

1. Εισόδημα που προκύπτει στην ημεδαπή είναι κάθε εισόδημα πηγής Ελλάδας και ιδίως:

α) [6] το εισόδημα από μισθωτή εργασία που ασκείται στην ημεδαπή, καθώς και το εισόδημα από μισθωτή εργασία που ασκείται στην αλλοδαπή και καταβάλλεται από το Ελληνικό Δημόσιο,

β) το εισόδημα από συντάξεις που καταβάλλονται από το Ελληνικό Δημόσιο, από ημεδαπό κύριο και επικουρικό φορέα υποχρεωτικής ασφάλισης, καθώς και από επαγγελματικά ταμεία που έχουν συσταθεί με νόμο στην Ελλάδα,

γ) το εισόδημα από υπηρεσίες διοίκησης, συμβουλευτικές και τεχνικές που παρέχονται στην ημεδαπή, μέσω μόνιμης εγκατάστασης,

δ) το εισόδημα από καλλιτεχνικές και αθλητικές δραστηριότητες που παρέχονται στην ημεδαπή,

ε) το εισόδημα από επιχειρηματική δραστηριότητα που ασκείται στην ημεδαπή, μέσω μόνιμης εγκατάστασης[7],

στ) το εισόδημα από τη μεταβίβαση παγίων περιουσιακών στοιχείων από αλλοδαπό που ασκεί επιχειρηματική δραστηριότητα μέσω μόνιμης εγκατάστασης στην ημεδαπή,

ζ) το εισόδημα από ακίνητη περιουσία και το εισόδημα από λοιπά δικαιώματα που προκύπτουν από την ακίνητη περιουσία, εφόσον τα ακίνητα βρίσκονται στην ημεδαπή,

η) το εισόδημα από την πώληση ακίνητης περιουσίας, η οποία βρίσκεται στην ημεδαπή,

θ) το εισόδημα από την πώληση ολόκληρης επιχείρησης, εταιρικών μεριδίων ή ποσοστών συμμετοχής, μετοχών, εισηγμένων ή μη ομολόγων και παραγώγων χρηματοοικονομικών προϊόντων, εφόσον[8] οι παραπάνω τίτλοι έχουν εκδοθεί από ημεδαπή επιχείρηση,

ι) το εισόδημα από μερίσματα ή λοιπά διανεμόμενα ποσά από νομικό πρόσωπο που έχει τη φορολογική του κατοικία στην ημεδαπή,

ια) το εισόδημα από μερίσματα ή λοιπά διανεμόμενα ποσά από τις νομικές οντότητες που έχουν τη φορολογική τους κατοικία στην ημεδαπή,

ιβ) το εισόδημα από τόκους καταβληθέντες ή πιστωθέντες που οφείλονται[9] από φορολογικό[10] κάτοικο Ελλάδας ή αλλοδαπής μέσω μόνιμης εγκατάστασης στην ημεδαπή,

ιγ) το εισόδημα από δικαιώματα που πιστώνεται ή καταβάλλεται από φορολογικό[11] κάτοικο ημεδαπής ή αλλοδαπής μέσω μόνιμης εγκατάστασης στην ημεδαπή.

Εισόδημα αλλοδαπής

2. Ως εισόδημα, που προκύπτει στην αλλοδαπή, νοείται κάθε εισόδημα που δεν προκύπτει στην ημεδαπή, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 1.

Άρθρο 5Α[12] Εναλλακτική φορολόγηση εισοδήματος που προκύπτει στην αλλοδαπή φυσικών προσώπων που μεταφέρουν τη φορολογική τους κατοικία στην Ελλάδα

Όροι υπαγωγής

1. Ο φορολογούμενος, φυσικό πρόσωπο, που μεταφέρει τη φορολογική κατοικία του στην Ελλάδα δύναται να υπαχθεί σε εναλλακτικό τρόπο φορολόγησης, όπως ορίζεται στην παρ. 2, για το εισόδημα που προκύπτει στην αλλοδαπή κατά την έννοια της παρ. 2 του άρθρου 5, εφόσον σωρευτικά:

α) δεν ήταν φορολογικός κάτοικος της Ελλάδος τα προηγούμενα επτά (7) από τα οκτώ (8) έτη πριν τη μεταφορά της φορολογικής κατοικίας του στην Ελλάδα, και

β) αποδεικνύει ότι επενδύει ο ίδιος ή συγγενικό του πρόσωπο, κατά την έννοια της περ. στ' του άρθρου 2 ή μέσω νομικού προσώπου ή νομικής οντότητας στο οποίο ή στην οποία, αντίστοιχα, έχει την πλειοψηφία των μετοχών ή μεριδίων, σε ακίνητα ή επιχειρήσεις ή κινητές αξίες ή μετοχές ή μερίδια σε νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες με έδρα την Ελλάδα. Το ποσό της επένδυσης αυτής δεν μπορεί να είναι μικρότερο των πεντακοσίων χιλιάδων (500.000) ευρώ. Η επένδυση πρέπει να έχει ολοκληρωθεί εντός τριών (3) ετών από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης κατά την παρ. 3.

Δεν απαιτείται να συντρέχει η προϋπόθεση της περ. β', εφόσον πρόκειται για φυσικό πρόσωπο που έχει αποκτήσει και διατηρεί άδεια διαμονής για επενδυτική δραστηριότητα στην Ελλάδα, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 16 του ν. 4251/2014[13], όπως ισχύει.

Το εν λόγω φυσικό πρόσωπο υπόκειται σε φόρο για το φορολογητέο εισόδημά του που προκύπτει στην ημεδαπή, κατά την έννοια της παρ. 1 του άρθρου 5, σύμφωνα με τις γενικές διατάξεις του παρόντος Κώδικα.

Υποχρεώσεις και δικαιώματα φυσικού προσώπου μετά την υπαγωγή – Επέκταση εφαρμογής για συγγενικό πρόσωπο - Εφάπαξ καταβολή φόρου – Μη συμψηφισμός

2. [14]Εφόσον γίνει δεκτή, σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στην παρ. 3, η υπαγωγή του φορολογούμενου σε εναλλακτικό τρόπο φορολόγησης για το εισόδημα που προκύπτει στην αλλοδαπή, το φυσικό πρόσωπο καταβάλλει κάθε φορολογικό έτος φόρο κατ' αποκοπή, ανεξαρτήτως του ύψους εισοδήματος που αποκτήθηκε στην αλλοδαπή, ποσού εκατό χιλιάδων (100.000) ευρώ. Το φυσικό πρόσωπο έχει τη δυνατότητα να ζητήσει, είτε κατά την υπαγωγή είτε σε μεταγενέστερο της αρχικής υπαγωγής χρόνο, για όσα έτη υπολείπονται έως τη συμπλήρωση των φορολογικών ετών που προβλέπονται στην παρ. 4, την επέκταση της εφαρμογής του άρθρου αυτού σε συγγενικό του πρόσωπο, κατά την έννοια της περ. στ' του άρθρου 2, και στην περίπτωση αυτή καταβάλλεται ποσό φόρου ίσο με είκοσι χιλιάδες (20.000) ευρώ για κάθε συγγενικό πρόσωπο και δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις της φορολογίας δωρεών, κληρονομιών και γονικών παροχών.
Ο φόρος της παραγράφου αυτής καταβάλλεται κάθε φορολογικό έτος σε μία (1) δόση μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του μηνός Ιουλίου και δεν συμψηφίζεται με άλλες φορολογικές υποχρεώσεις ή τυχόν πιστωτικά υπόλοιπα των προσώπων που έχουν υπαχθεί στον εναλλακτικό τρόπο φορολόγησης. Τυχόν φόρος που έχει καταβληθεί από τα ίδια αυτά πρόσωπα στην αλλοδαπή για τα εισοδήματα που καλύπτονται από τον εναλλακτικό τρόπο φορολόγησης δεν συμψηφίζεται έναντι οποιασδήποτε φορολογικής τους υποχρέωσης στην Ελλάδα.
Για το πρώτο έτος υπαγωγής στις διατάξεις του παρόντος το φυσικό πρόσωπο οφείλει να αποδώσει το κατ' αποκοπή ποσό φόρου εντός τριάντα (30) ημερών από την έγκριση της αίτησής του κατά την παρ. 3.»
2. Η παρ. 2 του άρθρου 5Α του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος καταλαμβάνει και τα φυσικά πρόσωπα, που έχουν υπαχθεί στην εναλλακτική φορολόγηση εισοδήματος, από την έναρξη ισχύος του άρθρου 5Α του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος.

Διαδικασία και προϋποθέσεις υπαγωγής

3.[15] Η αίτηση μεταφοράς της φορολογικής κατοικίας με υπαγωγή στον εναλλακτικό τρόπο φορολόγησης εισοδήματος που προκύπτει στην αλλοδαπή κατά το παρόν άρθρο υποβάλλεται στη Φορολογική Διοίκηση από το φυσικό πρόσωπο μέχρι την 31η

Μαρτίου του εκάστοτε φορολογικού έτους και συνοδεύεται από αποδεικτικό για τη μεταφορά του ελάχιστου ποσού της επένδυσης της περ. β' της παρ. 1 σε λογαριασμό χρηματοπιστωτικού ιδρύματος εγκατεστημένου στην Ελλάδα. Εντός της ίδιας προθεσμίας δύνανται να υποβάλουν αίτηση υπαγωγής στον εναλλακτικό τρόπο φορολόγησης εισοδήματος που προκύπτει στην αλλοδαπή κατά το παρόν άρθρο και φυσικά πρόσωπα που πληρούν τις προϋποθέσεις της παρ. 1 και έχουν ήδη μεταφέρει τη φορολογική τους κατοικία στην Ελλάδα εντός του προηγούμενου φορολογικού έτους. Η Φορολογική Διοίκηση εξετάζει την αίτηση και εκδίδει απόφαση, με την οποία την εγκρίνει ή την απορρίπτει, έως την τελευταία εργάσιμη ημέρα του μηνός Ιουνίου του έτους υποβολής της αίτησης. Με την έγκριση της αίτησης του φορολογούμενου εκδίδεται για το πρώτο έτος υπαγωγής στις διατάξεις του παρόντος πράξη διοικητικού προσδιορισμού του φόρου, σύμφωνα με το άρθρο 32 παρ. 2 του ΚΦΔ, για τον φορολογούμενο και για κάθε συγγενικό του πρόσωπο κατά την έννοια της περ. στ' του άρθρου 2 για το οποίο επεκτείνεται η εφαρμογή του άρθρου αυτού. Το φυσικό πρόσωπο δηλώνει στην αίτησή του το κράτος στο οποίο είχε την τελευταία φορολογική κατοικία του μέχρι την υποβολή της αίτησής του. Η Φορολογική Διοίκηση ενημερώνει, υπό τον όρο της αμοιβαιότητας, τις φορολογικές αρχές του κράτους αυτού σχετικά με τη μεταφορά της φορολογικής κατοικίας του εν λόγω φορολογουμένου, σύμφωνα με τις διατάξεις περί διεθνούς διοικητικής συνεργασίας.

Χρόνος έναρξης και λήξης

4. [16] Η εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος αρχίζει από το πρώτο φορολογικό έτος για το οποίο υποβάλλεται η αίτηση του φυσικού προσώπου για την υπαγωγή του στις διατάξεις του παρόντος άρθρου και λήγει μετά το πέρας δεκαπέντε (15) φορολογικών ετών. Η υπαγωγή στις διατάξεις του παρόντος άρθρου δεν δύναται να παραταθεί πέραν των δεκαπέντε (15) φορολογικών ετών. Η εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος για τα συγγενικά πρόσωπα, κατά την έννοια της περ. στ' του άρθρου 2, για τα οποία ζητήθηκε επέκταση σε μεταγενέστερο της αρχικής υπαγωγής χρόνο, αρχίζει από το πρώτο φορολογικό έτος για το οποίο εγκρίθηκε η επέκταση και ισχύει για τόσα έτη όσα υπολείπονται μέχρι την συμπλήρωση των δεκαπέντε (15) φορολογικών ετών.

Άρση υπαγωγής και συνέπειες

5.[17] Το φυσικό πρόσωπο που εντάσσεται στις διατάξεις του παρόντος, εφόσον:

α) σε κάποιο φορολογικό έτος δεν καταβάλλει ολόκληρο το οριζόμενο στην παρ. 2 κατ' αποκοπή ποσό φόρου, παύει να υπάγεται στις διατάξεις του παρόντος και από το οικείο φορολογικό έτος και εφεξής φορολογείται για το παγκόσμιο εισόδημά του βάσει των γενικών διατάξεων του παρόντος Κώδικα ή

β) διαπιστωθεί μετά την παρέλευση της τριετίας ότι δεν ολοκλήρωσε την επένδυση κατά τα οριζόμενα στην περ. β' της παρ. 1, αίρεται η υπαγωγή του στις διατάξεις του παρόντος άρθρου από το έτος ένταξής του και φορολογείται για το παγκόσμιο εισόδημά του βάσει των γενικών διατάξεων του παρόντος Κώδικα.

Στις ανωτέρω περιπτώσεις, το συνολικό ποσό του καταβλητέου στην ημεδαπή φόρου για τα εισοδήματα αλλοδαπής προέλευσης των αντίστοιχων φορολογικών ετών, δεν δύναται να υπολείπεται του ποσού των εκατό χιλιάδων (100.000) ευρώ, κατ' έτος, που ορίζεται στην παρ. 2. Το καταβλητέο ποσό του φόρου που προκύπτει βάσει της νομοθεσίας για το εισόδημα αλλοδαπής προέλευσης των ετών αυτών, μειώνεται κατά το καταβληθέν ποσό φόρου της παρ. 2 για τα εκάστοτε φορολογικά έτη. Η μείωση του φόρου εισοδήματος που προβλέπεται στο δεύτερο εδάφιο δεν δύναται να υπερβαίνει το καταβλητέο ποσό του φόρου που προκύπτει για τα εισοδήματα αλλοδαπής προέλευσης βάσει της νομοθεσίας.

Αίτηση ανάκλησης και συνέπειες

6. Το φυσικό πρόσωπο δύναται σε οποιοδήποτε φορολογικό έτος κατά τη διάρκεια της προβλεπόμενης στην παρ. [18] 4 εφαρμογής των διατάξεων του παρόντος να υποβάλει αίτηση για την ανάκληση της υπαγωγής του στις διατάξεις αυτές. Σε περίπτωση ανάκλησης, το φυσικό πρόσωπο υπάγεται σε φορολογία σύμφωνα με τις γενικές διατάξεις για το φορολογικό έτος εντός του οποίου υποβάλλει την αίτηση ανάκλησης και εφεξής δεν υποχρεούται στην καταβολή του οριζόμενου κατ` αποκοπή ποσού φόρου για το έτος αυτό.

Υποβολή δήλωσης φορολογίας εισοδήματος - Καταβολή φόρου

7. Η δήλωση φορολογίας εισοδήματος για το φορολογητέο εισόδημα του προσώπου που υπάγεται στις διατάξεις του παρόντος, το οποίο τυχόν προκύπτει στην ημεδαπή, κατά την έννοια της παρ. [19] 1 του άρθρου 5 του παρόντος, υποβάλλεται και η καταβολή του φόρου διενεργείται κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 67 του παρόντος Κώδικα.

Εξάντληση φορολογικής υποχρέωσης και απαλλαγή

8. [20] Με την καταβολή του κατ' αποκοπή ποσού φόρου της παρ. 2 εξαντλείται κάθε φορολογική υποχρέωση του φυσικού προσώπου που έχει υπαχθεί στις διατάξεις του παρόντος για εισόδημα που προκύπτει στην αλλοδαπή και το φυσικό πρόσωπο απαλλάσσεται από τον φόρο κληρονομιάς ή δωρεάς για την κείμενη στην αλλοδαπή κινητή περιουσία που του περιέρχεται αιτία θανάτου ή δωρεάς αντίστοιχα. Από τον φόρο κληρονομιάς ή δωρεάς στην Ελλάδα απαλλάσσεται η κείμενη στην αλλοδαπή κινητή περιουσία του, η οποία περιέρχεται σε τρίτον αιτία θανάτου ή δωρεάς. Η ρύθμιση του προηγούμενου εδαφίου καταλαμβάνει και κληρονομίες θανόντων από 1.1.2020.

Εξουσιοδοτική διάταξη για ρύθμιση των θεμάτων που αφορούν την επένδυση

9.[21] Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης και Επενδύσεων καθορίζονται οι επιλέξιμες κατηγορίες επενδύσεων, ο χρόνος διατήρησής τους στην Ελλάδα, η χορήγηση της δυνατότητας μεταβολής της επένδυσης άπαξ εντός της τριετίας, η διαδικασία για τη διαπίστωση ολοκλήρωσης της επένδυσης εντός της τριετίας, η παρακολούθηση της διατήρησης της επένδυσης, η διαδικασία υποβολής του αιτήματος του υπαγόμενου προσώπου για τη διαπίστωση ολοκλήρωσης της επένδυσης, οι προθεσμίες έκδοσης των πράξεων της Διοίκησης, η διαδικασία κοινοποίησης της πράξης για τη διαπίστωση της ολοκλήρωσης ή μη της επένδυσης στη φορολογική διοίκηση και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος.

Εξουσιοδοτική διάταξη για καθορισμό διαδικασιών Φορολογικής Διοίκησης

10.[22] Με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων καθορίζονται η διαδικασία υπαγωγής στις διατάξεις του παρόντος, συμπεριλαμβανομένης της μεταφοράς της φορολογικής κατοικίας, η αρμόδια υπηρεσία για την υποβολή, εξέταση και έγκριση της αίτησης, τα δικαιολογητικά που συνοδεύουν την αίτηση, οι προθεσμίες έκδοσης πράξεων της Διοίκησης, η διαδικασία ανάκλησης της παρ. 6, η ανάκληση της υπαγωγής μετά την παρέλευση τριετίας σε περίπτωση μη πραγματοποίησης ή μη ολοκλήρωσης της επένδυσης, η υποβολή της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος, η καταβολή του φόρου, καθώς και κάθε άλλο αναγκαίο θέμα ή λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος.

Άρθρο 5Β[23] Εναλλακτική φορολόγηση εισοδήματος φυσικών προσώπων, δικαιούχων εισοδήματος από συντάξεις που προκύπτουν στην αλλοδαπή, τα οποία μεταφέρουν τη φορολογική τους κατοικία στην Ελλάδα

Όροι υπαγωγής

1. Με την επιφύλαξη του άρθρου 5Α, φυσικό πρόσωπο, δικαιούχος εισοδήματος από σύνταξη, σύμφωνα με το άρθρο 12, που προκύπτει στην αλλοδαπή, το οποίο μεταφέρει τη φορολογική κατοικία του στην Ελλάδα, υπάγεται σε εναλλακτικό τρόπο φορολόγησης, όπως ορίζεται στην παρ. 2, για το εισόδημα που προκύπτει στην αλλοδαπή, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 5, εφόσον σωρευτικά:

α) δεν ήταν φορολογικός κάτοικος Ελλάδας τα προηγούμενα πέντε (5) από τα έξι (6) έτη πριν από τη μεταφορά της φορολογικής κατοικίας του στην Ελλάδα, και

β) μεταφέρει τη φορολογική του κατοικία από κράτος με το οποίο είναι σε ισχύ συμφωνία διοικητικής συνεργασίας στον τομέα της φορολογίας με την Ελλάδα.

Υποχρεώσεις και δικαιώματα φυσικού προσώπου μετά την υπαγωγή

2. α) Εφόσον γίνει δεκτή, σύμφωνα με τη διαδικασία που ορίζεται στην παρ. 3, η υπαγωγή του φορολογούμενου σε εναλλακτικό τρόπο φορολόγησης για το εισόδημα που προκύπτει στην αλλοδαπή, το φυσικό πρόσωπο καταβάλλει κάθε φορολογικό έτος αυτοτελώς φόρο με συντελεστή επτά τοις εκατό (7%) για το σύνολο του εισοδήματός του που αποκτήθηκε στην αλλοδαπή.

β) Ο φόρος καταβάλλεται για κάθε φορολογικό έτος σε μία (1) δόση μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του μηνός Ιουλίου και δεν συμψηφίζεται με άλλες φορολογικές υποχρεώσεις ή τυχόν πιστωτικά υπόλοιπα του προσώπου που έχει υπαχθεί στον εναλλακτικό τρόπο φορολόγησης. Με την καταβολή του φόρου αυτού εξαντλείται κάθε φορολογική υποχρέωση του φυσικού προσώπου για το εισόδημα αυτό.

Διαδικασία και προϋποθέσεις υπαγωγής

3. α) Η αίτηση μεταφοράς της φορολογικής κατοικίας με υπαγωγή στον εναλλακτικό τρόπο φορολόγησης εισοδήματος που προκύπτει στην αλλοδαπή κατά το παρόν άρθρο υποβάλλεται στη Φορολογική Διοίκηση από το φυσικό πρόσωπο συνταξιούχο μέχρι τις 31 Μαρτίου του εκάστοτε φορολογικού έτους. Εντός της ίδιας προθεσμίας δύνανται να υποβάλουν αίτηση υπαγωγής στον εναλλακτικό τρόπο φορολόγησης εισοδήματος που προκύπτει στην αλλοδαπή κατά το παρόν και φυσικά πρόσωπα που πληρούν τις προϋποθέσεις της παρ. 1 και έχουν ήδη μεταφέρει τη φορολογική τους κατοικία στην Ελλάδα εντός του προηγούμενου φορολογικού έτους.

β) Εντός εξήντα (60) ημερών από την υποβολή της αίτησης, η Φορολογική Διοίκηση εξετάζει την αίτηση και εκδίδει απόφαση, με την οποία την εγκρίνει ή την απορρίπτει, αναλόγως της συνδρομής ή μη των προϋποθέσεων της παρ. 1.

γ) [24] Το φυσικό πρόσωπο δηλώνει στην αίτησή του το κράτος στο οποίο είχε την τελευταία φορολογική κατοικία του μέχρι την υποβολή της αίτησής του. Η Φορολογική Διοίκηση ενημερώνει, υπό τον όρο της αμοιβαιότητας, τις φορολογικές αρχές του κράτους αυτού σχετικά με τη μεταφορά της φορολογικής κατοικίας του εν λόγω φορολογουμένου, σύμφωνα με τις διατάξεις περί διεθνούς διοικητικής συνεργασίας.

Χρόνος έναρξης και λήξης

4. Η εφαρμογή του παρόντος αρχίζει από το επόμενο φορολογικό έτος για το οποίο υποβάλλεται η αίτηση του φυσικού προσώπου για την υπαγωγή του στις διατάξεις του παρόντος και λήγει μετά το πέρας δεκαπέντε (15) φορολογικών ετών. Η υπαγωγή στις διατάξεις του παρόντος είναι δυνατή για τα προσεχή δεκαπέντε (15) φορολογικά έτη.

Άρση υπαγωγής και συνέπειες

5. Το φυσικό πρόσωπο που εντάσσεται στις διατάξεις του παρόντος, εφόσον σε κάποιο φορολογικό έτος δεν καταβάλλει ολόκληρο το ποσό του οριζόμενου στην παρ. 2 φόρου, παύει να υπάγεται στις διατάξεις του παρόντος από το οικείο φορολογικό έτος και εφεξής φορολογείται για το παγκόσμιο εισόδημά του βάσει των γενικών διατάξεων του παρόντος Κώδικα.

Αίτηση ανάκλησης και συνέπειες

6. Το φυσικό πρόσωπο μπορεί σε οποιοδήποτε φορολογικό έτος κατά τη διάρκεια του χρονικού διαστήματος της παρ. 4 να υποβάλει αίτηση για την ανάκληση της υπαγωγής του στις διατάξεις αυτές. Σε περίπτωση ανάκλησης, το φυσικό πρόσωπο φορολογείται σύμφωνα με τις γενικές διατάξεις για το φορολογικό έτος εντός του οποίου υποβάλλει την αίτηση ανάκλησης και εφεξής δεν υποχρεούται στην καταβολή του οριζόμενου ποσού φόρου για το έτος αυτό σύμφωνα με την παρ. 2.

Υποβολή δήλωσης φορολογίας εισοδήματος – Καταβολή φόρου

7. Η δήλωση φορολογίας εισοδήματος για το φορολογητέο εισόδημα του προσώπου που υπάγεται στις διατάξεις του παρόντος, το οποίο τυχόν προκύπτει στην ημεδαπή, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 5, υποβάλλεται και η καταβολή του φόρου διενεργείται κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 67.

Εφαρμογή των Σ.Α.Δ.Φ.

8. Οι παρ. 1 έως 7 του παρόντος δεν επηρεάζουν την εφαρμογή των διεθνών συμβάσεων που έχουν κυρωθεί από την Ελλάδα για την αποφυγή της διπλής φορολογίας εισοδήματος και κεφαλαίου.

Εξουσιοδοτική διάταξη

9. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων καθορίζονται η διαδικασία υπαγωγής στις διατάξεις του παρόντος, συμπεριλαμβανομένης της μεταφοράς της φορολογικής κατοικίας, η αρμόδια υπηρεσία για την υποβολή, εξέταση και έγκριση της αίτησης, τα δικαιολογητικά που συνοδεύουν την αίτηση, η ανάκλησή της, η υποβολή της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος, η καταβολή του φόρου, καθώς και κάθε άλλο ειδικότερο θέμα για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος.

Άρθρο 5Γ[25] Ειδικός τρόπος φορολόγησης εισοδήματος από μισθωτή εργασία και επιχειρηματική δραστηριότητα που προκύπτει στην ημεδαπή, φυσικών προσώπων που μεταφέρουν τη φορολογική τους κατοικία στην Ελλάδα

Όροι υπαγωγής

1. Ο φορολογούμενος, φυσικό πρόσωπο, που μεταφέρει τη φορολογική κατοικία του στην Ελλάδα υπάγεται σε φορολόγηση, όπως ορίζεται στην παρ. 2, για το εισόδημα από μισθωτή εργασία που αποκτά στην Ελλάδα κατά την έννοια της περ. α’ της παρ. 1 του άρθρου 5, εφόσον σωρευτικά:

α) δεν ήταν φορολογικός κάτοικος της Ελλάδος τα προηγούμενα πέντε (5) από τα έξι (6) έτη πριν από τη μεταφορά της φορολογικής κατοικίας του στην Ελλάδα,

β) μεταφέρει τη φορολογική του κατοικία από κράτος - μέλος της Ε.Ε. ή του Ε.Ο.Χ. ή από κράτος με το οποίο είναι σε ισχύ συμφωνία διοικητικής συνεργασίας στον τομέα της φορολογίας με την Ελλάδα,

γ) παρέχει υπηρεσίες στην Ελλάδα στο πλαίσιο εργασιακής σχέσης κατά την έννοια της παρ. 2 του άρθρου 12, που ασκείται είτε σε ημεδαπό νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα είτε σε μόνιμη εγκατάσταση αλλοδαπής επιχείρησης στην Ελλάδα και

δ) δηλώνει ότι θα παραμείνει στην Ελλάδα τουλάχιστον για μία διετία.

Δικαιώματα φυσικού προσώπου μετά την υπαγωγή

2. Εφόσον η αίτηση του φορολογούμενου σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στην παρ. 3 γίνει δεκτή, το φυσικό πρόσωπο απαλλάσσεται από τον φόρο εισοδήματος και από την ειδική εισφορά αλληλεγγύης του άρθρου 43Α για το πενήντα τοις εκατό (50%) του εισοδήματός του από μισθωτή εργασία που αποκτά στην Ελλάδα μέσα στο φορολογικό έτος, επιφυλασσομένων των παρ. 60 και 61[26] του άρθρου 72. Για την υποβολή της δήλωσης και την καταβολή του φόρου του φυσικού προσώπου έχει εφαρμογή το άρθρο 67.

Διαδικασία και προϋποθέσεις υπαγωγής

3.[27] Για ανάληψη υπηρεσίας που λαμβάνει χώρα μέχρι και τη 2α Ιουλίου του εκάστοτε έτους, η αίτηση για υπαγωγή στις διατάξεις του παρόντος άρθρου υποβάλλεται για το έτος ανάληψης υπηρεσίας και μέχρι το τέλος του έτους αυτού. Η αίτηση δύναται να υποβάλλεται και εντός του επόμενου από την ανάληψη υπηρεσίας έτους και κρίνεται για υπαγωγή στο έτος αυτό. Για ανάληψη υπηρεσίας που λαμβάνει χώρα μετά την 2α Ιουλίου του εκάστοτε έτους, η αίτηση για υπαγωγή στις διατάξεις του παρόντος άρθρου υποβάλλεται για το επόμενο έτος από την ανάληψη υπηρεσίας και μέχρι το τέλος του έτους αυτού. Εντός εξήντα (60) ημερών από την υποβολή της αίτησης η Φορολογική Διοίκηση εξετάζει την αίτηση και εκδίδει απόφαση, με την οποία την εγκρίνει ή την απορρίπτει, αναλόγως της συνδρομής ή μη των προϋποθέσεων της παρ. 1.
Εάν τα απαιτούμενα δικαιολογητικά προσκομισθούν μέχρι την 31η Μαρτίου του επόμενου από την υποβολή του αιτήματος έτους, η απόφαση απόρριψης της αίτησης λόγω μη προσκόμισης των απαιτούμενων δικαιολογητικών ανακαλείται, η αίτηση επανεξετάζεται και εκδίδεται από τη Φορολογική Διοίκηση νέα απόφαση εντός εξήντα (60) ημερών από την προσκόμιση των δικαιολογητικών. Ειδικά για το έτος 2022 τα δικαιολογητικά του προηγούμενου εδαφίου επιτρέπεται να προσκομισθούν μέχρι και την 29η Απριλίου 2022. Το φυσικό πρόσωπο δηλώνει στην αίτησή του το κράτος στο οποίο είχε την τελευταία φορολογική κατοικία του μέχρι την υποβολή της αίτησής του. Η Φορολογική Διοίκηση ενημερώνει, υπό τον όρο της αμοιβαιότητας, τις φορολογικές αρχές του κράτους αυτού σχετικά με τη μεταφορά της φορολογικής κατοικίας του εν λόγω φορολογουμένου, σύμφωνα με τις διατάξεις περί διεθνούς διοικητικής συνεργασίας.

Χρόνος έναρξης και λήξης

4. Οι διατάξεις του παρόντος έχουν εφαρμογή για τα εισοδήματα του φορολογικού έτους για το οποίο υποβάλλεται η αίτηση του φυσικού προσώπου σύμφωνα με την παρ. 3 και λήγει μετά το πέρας επτά (7) συνολικά φορολογικών ετών. Η υπαγωγή στις διατάξεις του παρόντος δεν δύναται να παραταθεί πέραν των επτά (7) φορολογικών ετών.

Άρση υπαγωγής και συνέπειες

5. Το φυσικό πρόσωπο που εντάσσεται στις διατάξεις του παρόντος, εφόσον σε κάποιο φορολογικό έτος δεν πληροί τις προϋποθέσεις των περ. γ’ και δ΄ της παρ. 1, παύει να υπάγεται στις διατάξεις του παρόντος άρθρου από το οικείο φορολογικό

έτος και εφεξής φορολογείται για το σύνολο του εισοδήματός του από μισθωτή εργασία που αποκτά στην Ελλάδα.

Πεδίο εφαρμογής

6.[28] Καταργήθηκε

Αναλογική εφαρμογή

7. [29] Οι παρ. 1 έως και 5 εφαρμόζονται ανάλογα και για τα φυσικά πρόσωπα που μεταφέρουν τη φορολογική τους κατοικία στην Ελλάδα, με σκοπό να ασκήσουν ατομική επιχειρηματική δραστηριότητα στην Ελλάδα. Το πενήντα τοις εκατό (50%) του εισοδήματός τους από επιχειρηματική δραστηριότητα που αποκτούν στην Ελλάδα μέσα στο φορολογικό έτος απαλλάσσεται από τον φόρο εισοδήματος και από την ειδική εισφορά αλληλεγγύης του άρθρου 43Α για επτά (7) συναπτά φορολογικά έτη. Η αίτηση για την υπαγωγή στις διατάξεις της παρούσας παραγράφου υποβάλλεται σύμφωνα με την παρ. 3 και ως ανάληψη υπηρεσίας νοείται η έναρξη εργασιών.

Εξουσιοδοτική διάταξη

8.[30] Με κοινή απόφαση του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων δύνανται να παρατείνονται οι προθεσμίες υποβολής των αιτήσεων των παρ. 3 και 7, να καθορίζονται η διαδικασία υπαγωγής στις διατάξεις του παρόντος, συμπεριλαμβανομένης της μεταφοράς της φορολογικής κατοικίας, η αρμόδια υπηρεσία για την υποβολή, εξέταση και έγκριση της αίτησης, τα δικαιολογητικά που συνοδεύουν την αίτηση, τα δικαιολογητικά για την απόδειξη συνδρομής των προϋποθέσεων του παρόντος, καθώς και κάθε άλλο αναγκαίο θέμα ή λεπτομέρεια για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου. Με όμοια απόφαση δύναται να προβλέπεται διαδικασία βάσει της οποίας η Φορολογική Διοίκηση εξετάζει προκαταρκτικά τη συνδρομή των προϋποθέσεων της παρ. 1 και προβαίνει σε προέγκριση της αίτησης.

Άρθρο 6 Μόνιμη εγκατάσταση

Ορισμός

1. «Μόνιμη εγκατάσταση» ορίζεται ο καθορισμένος τόπος επιχειρηματικών δραστηριοτήτων μέσω του οποίου διεξάγονται εν όλω ή εν μέρει οι δραστηριότητες της επιχείρησης.

Ενδεικτική απαρίθμηση περιπτώσεων μόνιμης εγκατάστασης

2. Ο όρος «μόνιμη εγκατάσταση» περιλαμβάνει κυρίως:

α) τόπο της διοίκησης,

β) υποκατάστημα,

γ) γραφείο,

δ) εργοστάσιο,

ε) εργαστήριο και

στ) ορυχείο, μεταλλείο, πηγή πετρελαίου ή αερίου, λατομείο ή οποιονδήποτε άλλο τόπο εξόρυξης φυσικών πόρων.

Ειδικότεροι όροι για εργοτάξιο /έργο κατασκευής ή συναρμολόγησης /επίβλεψη

3. Το εργοτάξιο ή ένα έργο κατασκευής ή συναρμολόγησης ή δραστηριότητες επίβλεψης που συνδέονται με αυτά θεωρείται ότι συνιστά μόνιμη εγκατάσταση, μόνον εφόσον διαρκεί για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των τριών (3) μηνών.

Τι δεν περιλαμβάνει η μόνιμη εγκατάσταση

4. Ανεξάρτητα από τις παραπάνω διατάξεις του παρόντος άρθρου, ο όρος «μόνιμη εγκατάσταση» θεωρείται ότι δεν περιλαμβάνει:

α) τη χρήση εγκαταστάσεων αποκλειστικά για το σκοπό της αποθήκευσης, έκθεσης ή παράδοσης των αγαθών ή εμπορευμάτων που ανήκουν στην επιχείρηση,

β) τη διατήρηση αποθέματος αγαθών ή εμπορευμάτων που ανήκουν στην επιχείρηση αποκλειστικά με σκοπό την αποθήκευση, έκθεση ή παράδοση,

γ) τη διατήρηση αποθέματος αγαθών ή εμπορευμάτων που ανήκουν στην επιχείρηση αποκλειστικά με σκοπό την επεξεργασία από άλλη επιχείρηση,

δ) τη διατήρηση καθορισμένου τόπου επιχειρηματικών δραστηριοτήτων αποκλειστικά με σκοπό την αγορά αγαθών ή εμπορευμάτων ή τη συλλογή πληροφοριών για την επιχείρηση,

ε) τη διατήρηση ενός καθορισμένου τόπου επιχειρηματικών δραστηριοτήτων αποκλειστικά με σκοπό τη διεξαγωγή για την επιχείρηση κάθε άλλης δραστηριότητας προπαρασκευαστικού ή βοηθητικού χαρακτήρα,

στ) τη διατήρηση ενός καθορισμένου τόπου επιχειρηματικών δραστηριοτήτων αποκλειστικά με σκοπό το συνδυασμό εργασιών που αναφέρονται στις περιπτώσεις α’ έως ε’, εφόσον η συνολική δραστηριότητα του καθορισμένου τόπου επιχειρηματικών δραστηριοτήτων που προκύπτει από τον εν λόγω συνδυασμό έχει προπαρασκευαστικό ή βοηθητικό χαρακτήρα.

Εξαρτημένος αντιπρόσωπος

5. Ανεξάρτητα από τις διατάξεις των παραγράφων 1 και 2, όταν ένα πρόσωπο, εκτός από τον ανεξάρτητο πράκτορα για τον οποίο εφαρμόζεται η παράγραφος 6, ενεργεί για λογαριασμό της επιχείρησης και έχει εξουσιοδότηση, την οποία ασκεί συνήθως στην ημεδαπή να συνάπτει συμφωνίες στο όνομα της επιχείρησης, τότε η επιχείρηση αυτή θεωρείται ότι έχει τη μόνιμη εγκατάσταση της στην Ελλάδα αναφορικά με τις δραστηριότητες που το πρόσωπο αυτό αναλαμβάνει για λογαριασμό της, εκτός αν οι δραστηριότητες του εν λόγω προσώπου περιορίζονται σε εκείνες που ορίζονται στην παράγραφο 4, οι οποίες έστω και αν ασκούνται μέσω ενός καθορισμένου τόπου επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, δεν καθιστούν τον τόπο αυτό μόνιμη εγκατάσταση κατά τις διατάξεις της παραγράφου αυτής.

Ανεξάρτητος αντιπρόσωπος

6. Μία επιχείρηση δεν θεωρείται ότι έχει μόνιμη εγκατάσταση στην Ελλάδα αν η δραστηριότητά της περιορίζεται στη διεξαγωγή εργασιών μέσω μεσίτη, γενικού αντιπροσώπου με προμήθεια ή οποιουδήποτε άλλου ανεξάρτητου πράκτορα, εφόσον τα πρόσωπα αυτά ενεργούν στο πλαίσιο της συνήθους επιχειρηματικής τους δραστηριότητας.

Ελεγχόμενες επιχειρήσεις

7. Το γεγονός ότι μία επιχείρηση που είναι φορολογικός κάτοικος στην Ελλάδα ελέγχει ή ελέγχεται από μία άλλη επιχείρηση που είναι κάτοικος άλλου κράτους ή που διεξάγει εργασίες μέσω μόνιμης εγκατάστασης ή με άλλον τρόπο σε αυτό το άλλο κράτος δεν καθιστά από μόνο του την πρώτη επιχείρηση μόνιμη εγκατάσταση της δεύτερης.

Άρθρο 7 Φορολογητέο εισόδημα

Ορισμός

1. Φορολογητέο εισόδημα είναι το εισόδημα που απομένει μετά την αφαίρεση των δαπανών που εκπίπτουν, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κ.Φ.Ε. από το ακαθάριστο εισόδημα.

Κατηγορίες ακαθάριστων εισοδημάτων

2. Ο Κ.Φ.Ε. διακρίνει τις ακόλουθες κατηγορίες ακαθάριστων εισοδημάτων:

α) εισόδημα από μισθωτή εργασία και συντάξεις,

β) εισόδημα από επιχειρηματική δραστηριότητα,

γ) εισόδημα από κεφάλαιο και

δ) εισόδημα από υπεραξία μεταβίβασης κεφαλαίου.

Άρθρο 8 Φορολογικό έτος

Ορισμός

1. Το φορολογικό έτος ταυτίζεται με το ημερολογιακό έτος. Για τα νομικά πρόσωπα ή τις νομικές οντότητες που τηρούν διπλογραφικά βιβλία το φορολογικό έτος μπορεί να λήγει στις 30 Ιουνίου. Σε καμία περίπτωση το φορολογικό έτος δεν μπορεί να υπερβαίνει τους δώδεκα (12) μήνες.

Εξαίρεση

2. Κατά παρέκκλιση της παραγράφου 1 ένα νομικό πρόσωπο ή μια νομική οντότητα που είναι φορολογικός κάτοικος στην ημεδαπή και ανήκει κατά ποσοστό που υπερβαίνει το πενήντα τοις εκατό (50%) σε αλλοδαπό νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα μπορεί να χρησιμοποιήσει ως φορολογικό έτος το φορολογικό έτος του αλλοδαπού νομικού προσώπου ή νομικής οντότητας.

Επιβολή φόρου για εισόδημα προηγούμενου φορολογικού έτους

3. Ο φόρος που επιβάλλεται, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος αφορά σε εισόδημα που αποκτήθηκε το αμέσως προηγούμενο φορολογικό έτος.

Χρόνος κτήσης - Εξαιρέσεις για είδη εισοδημάτων

4.[31] Χρόνος κτήσης του εισοδήματος θεωρείται ο χρόνος που ο δικαιούχος απέκτησε το δικαίωμα είσπραξής του.

Κατ' εξαίρεση για τις αγροτικές ενισχύσεις και επιδοτήσεις χρόνος κτήσης του εισοδήματος θεωρείται ο χρόνος της είσπραξής τους, εκτός από την περίπτωση που εισπράττονται αναδρομικά κατόπιν ένστασης ή δικαστικής απόφασης, όπου χρόνος κτήσης τους δύναται να θεωρείται και ο χρόνος στον οποίο ανάγονται.

Ειδικά για τις ανείσπρακτες δεδουλευμένες αποδοχές που εισπράττονται το έτος 2014 και μετά και εφόσον αναγράφονται διακεκριμένα στην ετήσια βεβαίωση αποδοχών που χορηγείται στον δικαιούχο ή προκύπτει με οποιοδήποτε πρόσφορο μέσο το έτος στο οποίο ανάγονται, υπάγονται σε φόρο με βάση τις διατάξεις του έτους που ανάγονται.

Πρώτο και τελευταίο φορολογικό έτος

5. Σε περίπτωση που ο φορολογούμενος προβαίνει σε έναρξη ή παύση εργασιών ή δραστηριοτήτων στη διάρκεια του φορολογικού έτους, το πρώτο φορολογικό έτος λήγει στις 31 Δεκεμβρίου και το τελευταίο φορολογικό έτος αρχίζει την 1η Ιανουαρίου, με την επιφύλαξη του δευτέρου εδαφίου της παραγράφου 1.

Άρθρο 9 Πίστωση φόρου αλλοδαπής

Πίστωση φόρου αλλοδαπής – Προσδιορισμός

1. Εάν κατά τη διάρκεια του φορολογικού έτους ένας φορολογούμενος που έχει φορολογική κατοικία στην Ελλάδα αποκτά εισόδημα στην αλλοδαπή, ο καταβλητέος φόρος εισοδήματος του εν λόγω φορολογούμενου, όσον αφορά στο εν λόγω εισόδημα, μειώνεται κατά το ποσό του φόρου που καταβλήθηκε στην αλλοδαπή για αυτό το εισόδημα. Η καταβολή του ποσού του φόρου στην αλλοδαπή αποδεικνύεται με τα σχετικά δικαιολογητικά έγγραφα, σύμφωνα με τα οριζόμενα στον Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας.

Περιορισμός της πίστωσης φόρου αλλοδαπής

2. Η μείωση του φόρου εισοδήματος που προβλέπεται στην προηγούμενη παράγραφο δεν δύναται να υπερβαίνει το ποσό του φόρου που αναλογεί για το εισόδημα αυτό στην Ελλάδα.

Μ Ε Ρ Ο Σ Δ Ε Υ Τ Ε Ρ Ο ΦΟΡΟΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄ ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 10 Αντικείμενο του φόρου εισοδήματος των φυσικών προσώπων

Αντικείμενο φόρου

Φόρος εισοδήματος φυσικών προσώπων» είναι ο φόρος που επιβάλλεται ετησίως στο εισόδημα που αποκτούν τα φυσικά πρόσωπα.

Άρθρο 11[32] Εξαρτώμενα μέλη

Ορισμός εξαρτώμενων μελών φορολογούμενου

1. Ως «εξαρτώμενα μέλη» του φορολογούμενου, θεωρούνται:
α) [33]στην περίπτωση υποβολής κοινής δήλωσης φορολογίας εισοδήματος ο (η) σύζυγος, εφόσον δεν έχει ίδια φορολογητέα εισοδήματα οποιασδήποτε πηγής,
β) άγαμα τέκνα, εφόσον: είναι ανήλικα έως 18 ετών ή είναι ενήλικα έως 25 ετών και φοιτούν σε σχολές ή σχολεία ή ινστιτούτα επαγγελματικής εκπαίδευσης ή κατάρτισης της ημεδαπής ή αλλοδαπής ή είναι ενήλικα έως 25 ετών και είναι εγγεγραμμένα στα μητρώα ανέργων του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (Ο.Α.Ε.Δ.)[34] ή υπηρετούν τη στρατιωτική θητεία τους,
γ) τα παρακάτω φυσικά πρόσωπα με ποσοστό νοητικής ή σωματικής αναπηρίας τουλάχιστον 67%, εφόσον είναι άγαμα, διαζευγμένα ή σε χηρεία:
τέκνα του φορολογούμενου, αδελφοί και αδελφές των δύο συζύγων.
δ) ανιόντες,
ε) ανήλικα ορφανά από πατέρα και μητέρα που έχουν έως τρίτου βαθμού συγγένεια με το φορολογούμενο ή τον/τη σύζυγο.

Περιορισμός εξαρτώμενων μελών περ. β', δ' και ε' παρ. 1

2. Τα φυσικά πρόσωπα που αναφέρονται στις περιπτώσεις β΄, δ΄ και ε΄ της παραγράφου 1 δεν θεωρούνται εξαρτώμενα μέλη, εάν το ετήσιο φορολογητέο[35] εισόδημά τους υπερβαίνει το ποσό των τριών χιλιάδων (3.000) ευρώ και εφόσον συνοικούν με τον φορολογούμενο. Τα φυσικά πρόσωπα της περίπτωσης γ΄ της παραγράφου 1, δεν θεωρούνται εξαρτώμενα μέλη, εάν το ετήσιο εισόδημά τους υπερβαίνει το ποσό των έξι χιλιάδων (6.000) ευρώ.

Εξαίρεση κατηγοριών εισοδημάτων

3. Κατά την εφαρμογή της παραγράφου 2, δεν λαμβάνονται υπόψη οι παρακάτω κατηγορίες εισοδήματος:
α) διατροφή που καταβάλλεται στο ανήλικο τέκνο με δικαστική απόφαση ή με συμβολαιογραφική πράξη ή με ιδιωτικό έγγραφο,
β) εξωϊδρυματικό επίδομα ή προνοιακά επιδόματα αναπηρίας που χορηγούνται από το κράτος.

Εισόδημα ανήλικων τέκνων

4. Το εισόδημα των ανήλικων τέκνων προστίθεται στα εισοδήματα και φορολογείται στο όνομα του γονέα που ασκεί τη γονική μέριμνα και σε κάθε περίπτωση στο όνομα του συζύγου, ο οποίος θεωρείται κατ' αρχήν υπόχρεος για την υποβολή της δήλωσης. Η διάταξη του προηγούμενου εδαφίου δεν εφαρμόζεται για τις ακόλουθες κατηγορίες εισοδημάτων σχετικά με τα οποία το ανήλικο τέκνο υπέχει δική του φορολογική υποχρέωση:
α) το εισόδημα που αποκτά το ανήλικο από εργασιακή σχέση, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 12,
β) συντάξεις που περιήλθαν στο ανήλικο τέκνο, λόγω θανάτου του πατέρα ή της μητέρας του.

Εισόδημα ανήλικων τέκνων στην περίπτωση χωριστής δήλωσης συζύγων

5. [36] Κατά το έτος υποβολής χωριστής δήλωσης των συζύγων, το εισόδημα των ανήλικων τέκνων, με την επιφύλαξη του τελευταίου εδαφίου της προηγούμενης παραγράφου, προστίθεται στα εισοδήματα του γονέα που έχει το μεγαλύτερο συνολικό εισόδημα και φορολογείται στο όνομά του. Αν οι γονείς έχουν ίσο ποσό συνολικού εισοδήματος, το εισόδημα του ανήλικου τέκνου προστίθεται στο εισόδημα του πατέρα και φορολογείται στο όνομά του. Σε περίπτωση που ένας εκ των γονέων έχει τη γονική μέριμνα, το εισόδημα του ανήλικου τέκνου προστίθεται στα εισοδήματα του γονέα αυτού. Η ρύθμιση αυτή ισχύει και για τα μέρη του συμφώνου συμβίωσης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β' ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΜΙΣΘΩΤΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 12 [37] Εισόδημα από μισθωτή εργασία και συντάξεις

Ορισμός εισοδήματος από μισθωτή εργασία και συντάξεις

1. Το ακαθάριστο εισόδημα από μισθωτή εργασία και συντάξεις περιλαμβάνει τα πάσης φύσεως εισοδήματα σε χρήμα ή σε είδος που αποκτώνται στο πλαίσιο υφιστάμενης, παρελθούσας ή μελλοντικής εργασιακής σχέσης.

Εργασιακή σχέση για σκοπούς Κ.Φ.Ε.

2. Για τους σκοπούς του Κ.Φ.Ε., εργασιακή σχέση υφίσταται όταν ένα φυσικό πρόσωπο παρέχει υπηρεσίες:
α) στο πλαίσιο σύμβασης εργασίας, σύμφωνα με το εργατικό δίκαιο,

β) βάσει σύμβασης, προφορικής ή έγγραφης, με την οποία το φυσικό πρόσωπο αποκτά σχέση εξαρτημένης εργασίας με άλλο πρόσωπο, το οποίο έχει το δικαίωμα να ορίζει και να ελέγχει τον τρόπο, το χρόνο και τον τόπο εκτέλεσης των υπηρεσιών,
γ) οι οποίες ρυθμίζονται από τη νομοθεσία περί μισθολογίου και ειδικών μισθολογίων των υπαλλήλων και λειτουργών του Δημοσίου,
δ) ως διευθυντής ή μέλος του ΔΣ εταιρείας ή κάθε άλλου νομικού προσώπου ή νομικής οντότητας,
ε) ως δικηγόρος έναντι πάγιας αντιμισθίας για την παροχή νομικών υπηρεσιών,
στ) βάσει έγγραφων συμβάσεων παροχής υπηρεσιών ή συμβάσεων έργου, με φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες τα οποία δεν υπερβαίνουν τα τρία (3) ή, εφόσον υπερβαίνουν τον αριθμό αυτόν, ποσοστό εβδομήντα πέντε τοις εκατό (75%) του ακαθάριστου εισοδήματος από επιχειρηματική δραστηριότητα προέρχεται από ένα (1) από τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες που λαμβάνουν τις εν λόγω υπηρεσίες [38] και εφόσον δεν έχει την εμπορική ιδιότητα, ούτε διατηρεί επαγγελματική εγκατάσταση που είναι διαφορετική από την κατοικία του. Η διάταξη του προηγούμενου εδαφίου δεν εφαρμόζεται στην περίπτωση που ο φορολογούμενος αποκτά εισόδημα από μισθωτή εργασία, σύμφωνα με μία από τις περιπτώσεις α΄ έως ε΄ του παρόντος άρθρου.
Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα[39] μπορούν να προβλέπονται περαιτέρω προϋποθέσεις και να καθορίζονται όλες οι αναγκαίες λεπτομέρειες για την εφαρμογή αυτής της περίπτωσης[40]**.**
ζ) [41] ως δικηγόρος:
ζα) για την έκδοση των πράξεων του άρθρου 208 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (π.δ. 503/1985, Α' 182), περί εγγραφής και εξάλειψης συναινετικής προσημείωσης υποθήκης με πράξη δικηγόρου,
ζβ) για τη διενέργεια προελέγχου και την επεξεργασία φακέλου σύμφωνα με το άρθρο 787 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, περί σωματείων,
ζγ) για την έκδοση των πράξεων του άρθρου 819 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, περί έκδοσης κληρονομητηρίου.

Ακαθάριστα εισοδήματα από μισθωτή εργασία και συντάξεις

3. Ως ακαθάριστα εισοδήματα από μισθωτή εργασία και συντάξεις θεωρούνται τα εξής:
α) ημερομίσθιο, μισθός, επίδομα αδείας, επίδομα ασθενείας, επίδομα εορτών, αποζημίωση μη ληφθείσας άδειας, αμοιβές, προμήθειες, επιμίσθια και φιλοδωρήματα,
β) επιδόματα περιλαμβανομένων του επιδόματος κόστους διαβίωσης, του επιδόματος ενοικίου, της αποζημίωσης εξόδων φιλοξενίας ή ταξιδίου,
γ) αποζημίωση εξόδων στα οποία έχει υποβληθεί ο εργαζόμενος ή συγγενικό πρόσωπο του εργαζομένου,
δ) παροχή οποιασδήποτε μορφής που λαμβάνει ο εργαζόμενος πριν την έναρξη της εργασιακής σχέσης,
ε) αποζημιώσεις για τη λύση ή καταγγελία της εργασιακής σχέσης,
στ) συντάξεις που χορηγούνται από κύριο και επικουρικό φορέα υποχρεωτικής ασφάλισης, καθώς και από επαγγελματικά ταμεία που έχουν συσταθεί με νόμο,
ζ) το ασφάλισμα που καταβάλλεται εφάπαξ ή με τη μορφή περιοδικής παροχής στο πλαίσιο ομαδικών ασφαλιστηρίων συνταξιοδοτικών συμβολαίων,
η) κάθε άλλη παροχή που εισπράττεται έναντι υφιστάμενης, παρελθούσας ή μελλοντικής εργασιακής σχέσης.
θ) [42]Ποσοστό έως 35% των κερδών προ φόρων, το οποίο καταβάλλεται από τους Φορείς Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας στους εργαζόμενούς τους.

Αποζημιώσεις και συντάξεις Ευρωβουλευτών

4. [43]Το ακαθάριστο εισόδημα από μισθωτή εργασία και συντάξεις περιλαμβάνει και τις αποζημιώσεις και συντάξεις, τις οποίες λαμβάνουν οι Ευρωβουλευτές της Ελλάδας, κατ' εφαρμογή του άρθρου 9 της απόφασης 2005/684/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Άρθρο 13[44] Παροχές σε είδος

Αξία παραχώρησης οχήματος

1. [45] Με την επιφύλαξη των διατάξεων των παραγράφων 2, 3, 4 και 5 και του άρθρου 14, οποιεσδήποτε παροχές σε είδος λαμβάνει ένας εργαζόμενος ή εταίρος ή μέτοχος ή συγγενικό πρόσωπο αυτού κατά την έννοια της περίπτωσης στ΄ του άρθρου 2, συνυπολογίζονται στο φορολογητέο εισόδημά του στην αγοραία αξία τους, εφόσον η συνολική αξία των παροχών σε είδος υπερβαίνει το ποσό των τριακοσίων (300) ευρώ ανά φορολογικό έτος και μόνο για το υπερβάλλον ποσό.

Παροχές σε είδος που συνυπολογίζονται στο φορολογητέο εισόδημα

2. [46]Η αξία της παραχώρησης ενός οχήματος σε εργαζόμενο ή εταίρο ή μέτοχο από ένα (1) φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα, για οποιοδήποτε χρονικό διάστημα εντός του φορολογικού έτους, υπολογίζεται με βάση την ακόλουθη κλίμακα ως ποσοστό της Λιανικής Τιμής Προ Φόρων (ΛΤΠΦ) του οχήματος ως εξής:

α) για ΛΤΠΦ από μηδέν (0) έως δεκατέσσερις χιλιάδες (14.000) ευρώ ως ποσοστό τέσσερα τοις εκατό (4%) της ΛΤΠΦ ως επιπλέον ετήσιο εισόδημα,

β) για ΛΤΠΦ από δεκατέσσερις χιλιάδες ένα (14.001) έως δεκαεπτά χιλιάδες (17.000) ευρώ ως ποσοστό είκοσι τοις εκατό (20%) της ΛΤΠΦ ως επιπλέον ετήσιο εισόδημα,

γ) για ΛΤΠΦ από δεκαεπτά χιλιάδες ένα (17.001) έως είκοσι χιλιάδες (20.000) ευρώ ως ποσοστό τριάντα τρία τοις εκατό (33%) της ΛΤΠΦ ως επιπλέον ετήσιο εισόδημα,

δ) για ΛΤΠΦ από είκοσι χιλιάδες ένα (20.001) έως είκοσι πέντε χιλιάδες (25.000) ευρώ ως ποσοστό τριάντα πέντε τοις εκατό (35%) της ΛΤΠΦ ως επιπλέον ετήσιο εισόδημα,

ε) για ΛΤΠΦ από είκοσι πέντε χιλιάδες ένα (25.001) έως τριάντα χιλιάδες (30.000) ευρώ ως ποσοστό τριάντα επτά τοις εκατό (37%) της ΛΤΠΦ ως επιπλέον ετήσιο εισόδημα,

στ) για ΛΤΠΦ πλέον των τριάντα χιλιάδων ένα (30.001) ευρώ, ως ποσοστό είκοσι τοις εκατό (20%) της ΛΤΠΦ ως επιπλέον ετήσιο εισόδημα, ανεξάρτητα αν το όχημα ανήκει στην επιχείρηση ή είναι μισθωμένο με οποιονδήποτε τρόπο στα ανωτέρω πρόσωπα.

Το ανωτέρω ποσοστό καθενός οχήματος δεν επιμερίζεται σε περισσότερα του ενός πρόσωπα.

Η αξία της παραχώρησης του οχήματος μειώνεται βάσει παλαιότητας ως εξής:

i) 0-2 έτη καμία μείωση.

ii) 3-5 έτη μείωση δέκα τοις εκατό (10%).

iii) 6-9 έτη μείωση είκοσι πέντε τοις εκατό (25%).

iv) Από 10 έτη και μετά μείωση πενήντα τοις εκατό (50%).

Από τις διατάξεις του παρόντος εξαιρούνται τα οχήματα που παραχωρούνται αποκλειστικά για επαγγελματικούς σκοπούς και έχουν Λιανική Τιμή Πώλησης Προ Φόρων έως είκοσι χιλιάδες (20.000) ευρώ

Παροχές σε είδος με τη μορφή δανείου

3.[47]Οι παροχές σε είδος με τη μορφή δανείου, προς εργαζόμενο ή εταίρο ή μέτοχο από ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα, είτε περιβάλλονται τη μορφή έγγραφης συμφωνίας είτε όχι, αποτιμώνται με βάση το ποσό της διαφοράς που προκύπτει μεταξύ των τόκων που θα κατέβαλε ο εργαζόμενος ή εταίρος ή μέτοχος στη διάρκεια του ημερολογιακού μήνα κατά τον οποίο έλαβε την παροχή, εάν το επιτόκιο υπολογισμού των τόκων ήταν το μέσο επιτόκιο αγοράς, του οποίου η μέθοδος υπολογισμού ορίζεται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, κατά τον ίδιο μήνα και των τόκων που τυχόν κατέβαλε ο εργαζόμενος στη διάρκεια του εν λόγω ημερολογιακού μήνα.

Δικαιώματα προαίρεσης απόκτησης μετοχών

4. [48]Η αγοραία αξία των παροχών σε είδος που λαμβάνει ένας εργαζόμενος ή εταίρος ή μέτοχος από νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα με τη μορφή δικαιωμάτων προαίρεσης απόκτησης μετοχών προσδιορίζεται κατά τον χρόνο άσκησης του δικαιώματος προαίρεσης και ανεξαρτήτως εάν συνεχίζει να ισχύει η εργασιακή σχέση, εφόσον οι μετοχές που αποκτώνται κατά την άσκηση του δικαιώματος προαίρεσης μεταβιβαστούν πριν από τη συμπλήρωση κατ' αντιστοιχία του οριζόμενου χρονικού διαστήματος στο άρθρο 42Α κατά περίπτωση. Η αγοραία αξία άσκησης δικαιώματος για τις μετοχές των εισηγμένων εταιρειών είναι η τιμή κλεισίματος της μετοχής στο χρηματιστήριο μειωμένη κατά την τιμή διάθεσης του δικαιώματος. Η αγοραία αξία άσκησης δικαιώματος για τις μετοχές των μη εισηγμένων εταιρειών είναι η τιμή πώλησης μειωμένη κατά την τιμή κτήσης, η οποία προσδιορίζεται με ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου 4 του άρθρου 42.

Αγοραία αξία παραχώρησης κατοικίας

5. [49]Η αγοραία αξία της παραχώρησης κατοικίας σε εργαζόμενο ή εταίρο ή μέτοχο από ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα, για οποιοδήποτε χρονικό διάστημα ενός φορολογικού έτους, αποτιμάται στο ποσό του μισθώματος που καταβάλλει η επιχείρηση ή σε περίπτωση ιδιόκτητης κατοικίας σε ποσοστό τρία τοις εκατό (3%) επί της αντικειμενικής αξίας του ακινήτου.

Άρθρο 14[50] Απαλλαγές εισοδήματος από μισθωτή εργασία και συντάξεις

Εξαιρέσεις από τον υπολογισμό του εισοδήματος από μισθωτή εργασία και συντάξεις

1.[51] Από τον υπολογισμό του εισοδήματος από μισθωτή εργασία και συντάξεις εξαιρούνται:

α) η αποζημίωση εξόδων διαμονής και σίτισης και η ημερήσια αποζημίωση που έχουν καταβληθεί από τον εργαζόμενο αποκλειστικά για σκοπούς της επιχειρηματικής δραστηριότητας του εργοδότη,

β) η αποζημίωση για έξοδα κίνησης που καταβάλλονται από τον εργοδότη για υπηρεσιακούς λόγους, συμπεριλαμβανομένης της αποζημίωσης για τη δαπάνη ηλεκτρικού ρεύματος για τη φόρτιση ατομικού ή εταιρικού οχήματος μηδενικών ή χαμηλών ρύπων έως 50 γρ. CO2/χλμ., εφόσον αφορούν έξοδα κίνησης που πραγματοποιήθηκαν από τον εργαζόμενο κατά την εκτέλεση της υπηρεσίας του και αποδεικνύονται από νόμιμα παραστατικά, [52]

γ) το επίδομα αλλοδαπής που χορηγείται σε υπαλλήλους του Υπουργείου Εξωτερικών και των λοιπών δημόσιων πολιτικών υπηρεσιών,
δ) οι κρατήσεις υπέρ των ασφαλιστικών ταμείων, οι οποίες επιβάλλονται με νόμο, [53] συμπεριλαμβανομένων των εισφορών εργαζομένου υπέρ των Ταμείων Επαγγελματικής Ασφάλισης υποχρεωτικής ασφάλισης,
ε) [54] οι ασφαλιστικές εισφορές για συνταξιοδοτικές παροχές που καταβάλλονται από τον εργαζόμενο ή τον εργοδότη για λογαριασμό του εργαζομένου υπέρ των Ταμείων Επαγγελματικής Ασφάλισης προαιρετικής ασφάλισης και υπέρ των ταμείων της παρ. 20 του άρθρου 6 του ν. 3029/2002 (Α' 160), οι οποίες δεν υπερβαίνουν το ανώτατο ποσό που προβλέπεται στην παρ. 1 του άρθρου 105 του ν. 5078/2023 (Α' 211), εκτός εάν η υπέρβαση αφορά ποσά, η καταβολή των οποίων επιβάλλεται με απόφαση της αρμόδιας εποπτικής αρχής,
στ) η εφάπαξ καταβαλλόμενη παροχή από ταμεία πρόνοιας και ασφαλιστικούς οργανισμούς του Δημοσίου [55] στους ασφαλισμένους και τα εξαρτώμενα μέλη του ασφαλισμένου,
ζ) η αξία των διατακτικών σίτισης αξίας έως έξι (6) ευρώ ανά εργάσιμη ημέρα,
η) οι παροχές ασήμαντης αξίας μέχρι του ποσού των είκοσι επτά (27) ευρώ ετησίως,
θ) [56] τα ασφάλιστρα που καταβάλλονται από τον εργαζόμενο ή τον εργοδότη για λογαριασμό του εργαζομένου στο πλαίσιο ομαδικών ασφαλιστηρίων συνταξιοδοτικών συμβολαίων, τα οποία δεν υπερβαίνουν το ανώτατο ποσό που προβλέπεται στην παρ. 1 του άρθρου 105 του ν. 5078/2023, εκτός εάν η υπέρβαση αφορά ποσά, η καταβολή των οποίων επιβάλλεται με απόφαση της αρμόδιας εποπτικής αρχής,
ι) [57] οι εισφορές που καταβάλλονται από τον εργαζόμενο ή και τον εργοδότη για λογαριασμό του εργαζομένου σε Ταμείο Επαγγελματικής Ασφάλισης προαιρετικής ασφάλισης για την ιατροφαρμακευτική και νοσοκομειακή κάλυψη του εργαζομένου, του συζύγου και των τέκνων του ή για την κάλυψη του κινδύνου ζωής ή ανικανότητάς του, καθώς και τα ασφάλιστρα που καταβάλλονται από τον εργαζόμενο ή και τον εργοδότη για λογαριασμό του εργαζομένου για την ιατροφαρμακευτική και νοσοκομειακή κάλυψη του εργαζόμενου, του συζύγου και των τέκνων του ή για την κάλυψη του κινδύνου ζωής ή ανικανότητάς του στο πλαίσιο ασφαλιστηρίου συμβολαίου, μέχρι του ποσού των χιλίων πεντακοσίων (1.500) ευρώ ετησίως ανά εργαζόμενο,
ια) [58] η αποζημίωση για αγορά μηνιαίων ή ετήσιων καρτών απεριορίστων διαδρομών μέσων μαζικής μεταφοράς,
ιβ) [59] η αγοραία αξία της παραχώρησης ενός οχήματος μηδενικών ή χαμηλών ρύπων έως 50 γρ. CO2/χλμ. και με Λ.Τ.Π.Φ. έως σαράντα χιλιάδες (40.000) ευρώ, προς έναν εργαζόμενο ή εταίρο ή μέτοχο από ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα, για οποιοδήποτε χρονικό διάστημα εντός του φορολογικού έτους, με το υπόλοιπο της αξίας να θεωρείται φορολογητέο εισόδημα με βάση την κλίμακα των περ. α' έως στ' της παρ. 2 του άρθρου 13,
ιγ) [60] η παροχή σε είδος με τη μορφή μετοχών που λαμβάνει ένας εργαζόμενος ή εταίρος ή μέτοχος από νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα ανεξαρτήτως, εάν συνεχίζει να ισχύει η εργασιακή σχέση, εφόσον ασκηθεί το δικαίωμα προαίρεσης και οι μετοχές που αποκτώνται, μεταβιβαστούν μετά από τη συμπλήρωση είκοσι τεσσάρων (24) ή τριάντα έξι (36) μηνών από την απόκτησή τους ανάλογα με την περίπτωση κατ' αντιστοιχία με το άρθρο 42Α,
ιδ) [61] η ελεγκτική αποζημίωση των παρ. 1 και 2 του άρθρου 70 του ν. 4647/2019 (Α' 204),

ιε) [62] το άνευ χρηματικού ανταλλάγματος κόστος φόρτισης επιβατικού αυτοκινήτου μηδενικών ή χαμηλών ρύπων έως 50 γρ. CO2 χλμ. στις εγκαταστάσεις του εργοδότη,
ιστ) [63] η παροχή σε είδος με τη μορφή μετοχών που λαμβάνει ένας εργαζόμενος ή εταίρος ή μέτοχος από νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα στο πλαίσιο προγραμμάτων δωρεάν διάθεσης μετοχών στα οποία τίθεται ως προϋπόθεση η επίτευξη συγκεκριμένων στόχων ή η επέλευση συγκεκριμένου γεγονότος, προκειμένου να πραγματοποιηθεί η διάθεση των μετοχών,
ιζ) [64] η αξία των διατακτικών εσωτερικού τουρισμού συνολικής αξίας έως τριακοσίων (300) ευρώ ετησίως για τα φορολογικά έτη 2020 και 2021,
ιη) [65] ανεξαρτήτως του φορέα που το χορηγεί, το εξωϊδρυματικό επίδομα και κάθε συναφές ποσό που καταβάλλεται σε ειδικές κατηγορίες ατόμων με αναπηρίες,
ιθ) [66] παροχές ύψους έως πέντε χιλιάδες (5.000) ευρώ ετησίως που χορηγούν οι εργοδότες στους εργαζόμενους για την κάλυψη εξόδων βρεφονηπιακών και παιδικών σταθμών, εφόσον η παροχή:
α) ισχύει για όλους τους εργαζόμενους και έχει γνωστοποιηθεί με έναν από τους τρόπους που αναφέρονται στην παρ. 1 του άρθρου 71 του Κώδικα Ατομικού Εργατικού Δικαίου (π.δ. 80/2022, Α' 222),
β) καταβάλλεται στον εργαζόμενο από τον εργοδότη καθ' υπέρβαση των συμφωνημένων αποδοχών,
γ) αποδεδειγμένα χρησιμοποιείται για την κάλυψη των εξόδων βρεφονηπιακών και παιδικών σταθμών, καθώς:
γα) καταβάλλεται σε χρήμα στον εργαζόμενο, εφόσον αυτός καταβάλλει το ποσό στον τρίτο που παρέχει τις σχετικές υπηρεσίες και στη συνέχεια προσκομίσει το οικείο φορολογικό στοιχείο στον εργοδότη ή
γβ) καταβάλλεται στον εργαζόμενο με μορφή διατακτικών προς τον πάροχο των υπηρεσιών ή
γγ) καταβάλλεται απευθείας από τον εργοδότη στον τρίτο πάροχο των υπηρεσιών,
κ) [67]παροχές που καταβάλλονται από εργοδότη σε εργαζόμενο ως ενίσχυση για την απόκτηση τέκνου εντός δώδεκα (12) μηνών από τον τοκετό, ύψους έως πέντε χιλιάδες (5.000) ευρώ, που προσαυξάνεται κατά πέντε χιλιάδες (5.000) ευρώ για κάθε άλλο εξαρτώμενο τέκνο που έχει ο δικαιούχος γονέας κατά τον χρόνο του τοκετού, εφόσον:
α) η παροχή ισχύει για όλους τους εργαζόμενους και έχει γνωστοποιηθεί με έναν από τους τρόπους που αναφέρονται στην παρ. 1 του άρθρου 71 του Κώδικα Ατομικού Εργατικού Δικαίου,
β) οι αποδοχές του εργαζομένου διατηρούνται τουλάχιστον στο ύψος που είχαν έξι (6) μήνες πριν από τον τοκετό ή κατά την πρόσληψη, αν αυτή έγινε σε χρονικό διάστημα μικρότερο του εξαμήνου πριν από τον τοκετό, και διατηρούνται τουλάχιστον στο ίδιο ύψος για χρονικό διάστημα έξι (6) μηνών τουλάχιστον μετά από τον τοκετό και
γ) η παροχή έχει αναγγελθεί στην Επιθεώρηση Εργασίας.
Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας ορίζονται η διαδικασία και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την αναγγελία της παροχής.
κβ) Η παροχή του εργοδότη προς τον εργαζόμενο για την κάλυψη δαπανών νοσηλείας του εργαζομένου ή συγγενικού του προσώπου κατά την έννοια της περ. στ) του άρθρου 2, εφόσον η παροχή:
α) καταβάλλεται απευθείας από τον εργοδότη στον τρίτο πάροχο των υπηρεσιών ή

β) καταβάλλεται σε χρήμα στον εργαζόμενο, εφόσον αυτός καταβάλλει το ποσό στον τρίτο που παρέχει τις σχετικές υπηρεσίες και στη συνέχεια προσκομίσει το οικείο φορολογικό στοιχείο στον εργοδότη. [68]

Απαλλασσόμενες από τον φόρο κατηγορίες εισοδήματος από μισθωτή εργασία και συντάξεις

2. Οι ακόλουθες κατηγορίες εισοδήματος από μισθωτή εργασία και συντάξεις απαλλάσσονται από το φόρο:

α) Το εισόδημα που αποκτάται κατά την άσκηση των καθηκόντων τους από αλλοδαπό διπλωματικό ή προξενικό εκπρόσωπο, κάθε φυσικό πρόσωπο που εργάζεται σε πρεσβεία, διπλωματική αποστολή, προξενείο ή αποστολή αλλοδαπού κράτους για τη διεκπεραίωση κρατικών υποθέσεων που είναι πολίτης του εν λόγω κράτους και κάτοχος διπλωματικού διαβατηρίου, καθώς και από κάθε φυσικό πρόσωπο που εργάζεται σε θεσμικό όργανο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή Διεθνούς Οργανισμού που έχει εγκατασταθεί βάσει διεθνούς συνθήκης την οποία εφαρμόζει η Ελλάδα.

β) Η διατροφή που λαμβάνει ο/η δικαιούχος, σύμφωνα με δικαστική απόφαση ή συμβολαιογραφική πράξη.

γ) [69] Η σύνταξη που καταβάλλεται σε ανάπηρους πολέμου και σε θύματα ή οικογένειες θυμάτων πολέμου, καθώς και σε ανάπηρους ειρηνικής περιόδου, στρατιωτικούς γενικά, που υπέστησαν βλάβη κατά την εκτέλεση της υπηρεσίας τους ή τις οικογένειές τους.

δ) [70] ΚΑΤΑΡΓΗΘΗΚΕ

ε) Οι μισθοί, οι συντάξεις και η πάγια αντιμισθία που χορηγούνται σε ανάπηρους με ποσοστό αναπηρίας τουλάχιστον ογδόντα τοις εκατό (80%).

στ) Το επίδομα ανεργίας που καταβάλλει ο Ο.Α.Ε.Δ.[71] στους δικαιούχους ανέργους, εφόσον το άθροισμα των λοιπών εισοδημάτων του φορολογούμενου δεν υπερβαίνει ετησίως τις δέκα χιλιάδες (10.000) ευρώ.

ζ) Το επίδομα κοινωνικής αλληλεγγύης συνταξιούχων (Ε.Κ.Α.Σ.) που καταβάλλεται στους δικαιούχους.

η) Τα χρηματικά ποσά που καταβάλλονται στους αναγνωρισμένους πολιτικούς πρόσφυγες, σε αυτούς που διαμένουν προσωρινά στην Ελλάδα για ανθρωπιστικούς λόγους και σε όσους έχουν υποβάλει αίτηση για αναγνώριση προσφυγικής ιδιότητας, η οποία βρίσκεται στο στάδιο εξέτασης από το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη, από φορείς που υλοποιούν προγράμματα παροχής οικονομικής ενίσχυσης των προσφύγων, τα οποία χρηματοδοτούνται από την Ύπατη Αρμοστεία του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών (Ο.Η.Ε.) και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

θ) [72]το επίδομα επικίνδυνης εργασίας που καταβάλλεται με τη μορφή πτητικού, καταδυτικού, ναρκαλιείας, αλεξιπτωτιστών, δυτών και υποβρυχίων καταστροφών σε αξιωματικούς, υπαξιωματικούς και οπλίτες των Ενόπλων Δυνάμεων, της Ελληνικής Αστυνομίας, του Πυροσβεστικού Σώματος και του Λιμενικού Σώματος, καθώς και η ειδική αποζημίωση που καταβάλλεται στο ιατρικό και νοσηλευτικό προσωπικό και τα πληρώματα ασθενοφόρων του Ε.Κ.Α.Β. που εκτελούν διατεταγμένη υπηρεσία με αεροπορικά μέσα για παροχή Α' Βοηθειών κατά ποσοστό εκατό τοις εκατό (100%) και η πτητική αποζημίωση που καταβάλλεται στους πιλότους της πολιτικής αεροπορίας και της Υπηρεσίας Πολιτικής Αεροπορίας κατά ποσοστό εξήντα πέντε τοις εκατό (65%)[73]**.**

ι) [74]Οι αμοιβές που καταβάλλει η Παγκόσμια Ένωση Αναπήρων Καλλιτεχνών (V.D.M.F.K.) στα μέλη της ζωγράφους με το πόδι και το στόμα, οι οποίοι είναι φορολογικοί κάτοικοι Ελλάδας, αποκλειστικά για την εργασία της ζωγραφικής που αμείβεται από την ως άνω Ένωση με συνάλλαγμα.

ια) [75]Το εισόδημα από μισθωτή εργασία που αποκτούν αλλοδαποί αξιωματικοί και αλλοδαπό κατώτερο πλήρωμα, οι οποίοι είναι φορολογικοί κάτοικοι αλλοδαπής, σε

πλοία του Εμπορικού Ναυτικού με ελληνική σημαία, τα οποία εκτελούν αποκλειστικά διεθνείς πλόες.

ιβ) [76]φιλοδωρήματα έως του ποσού των τριακοσίων (300) ευρώ μηνιαίως που λαμβάνουν μισθωτοί, προαιρετικά από πελάτες της επιχείρησης, έναντι της παρασχεθείσας σε αυτούς εξυπηρέτησης, ανεξαρτήτως εάν αυτά λαμβάνονται μέσω της επιχείρησης ή απευθείας.

Η απαλλαγή αυτή δεν καταλαμβάνει φιλοδωρήματα που καταβάλλονται στους εργαζόμενους ως συγκεκριμένο ποσοστό του μισθού ή ημερομισθίου, ή σταθερό ποσό με βάση όρο ατομικής συμφωνίας, σύμβασης εργασίας ή συλλογικής σύμβασης ή διαιτητικής απόφασης και εισπράττονται τακτικά, επαυξάνοντας τις αποδοχές τους.

ιγ) [77]η αποζημίωση που καταβάλλεται στους δικηγόρους για τις υπηρεσίες της περ. ζ) της παρ. 2 του άρθρου 12.

Άρθρο 15 Φορολογικός συντελεστής

Κλίμακα φορολόγησης φορολογητέου εισοδήματος από μισθωτή εργασία και συντάξεις

1. [78] α) Το φορολογητέο εισόδημα από μισθωτή εργασία και συντάξεις υποβάλλεται σε φόρο, σύμφωνα με την ακόλουθη κλίμακα, με την επιφύλαξη των περ. β) έως ε):

Εισόδημα (Μισθοί, συντάξεις, επιχειρηματική δραστηριότητα) σε ευρώ	**Φορολογικός Συντελεστής (%)**
0-10.000	9%
10.000,01 - 20.000	20%
20.000,01 - 30.000	26%
30.000,01 - 40.000	34%
40.000,01 - 60.000	39%
>60.000	44%

β) Ο φορολογικός συντελεστής του δεύτερου κλιμακίου της περ. α), για φορολογητέο εισόδημα από δέκα χιλιάδες και ένα λεπτό (10.000,01) του ευρώ έως και είκοσι χιλιάδες (20.000) ευρώ, μειώνεται, αναλόγως του αριθμού των εξαρτώμενων τέκνων της περ. β) της παρ. 1 του άρθρου 11, και διαμορφώνεται ως εξής:

βα) δεκαοκτώ τοις εκατό (18%) για φορολογούμενους με ένα (1) εξαρτώμενο τέκνο,

ββ) δεκαέξι τοις εκατό (16%) για φορολογούμενους με δύο (2) εξαρτώμενα τέκνα και

βγ) εννέα τοις εκατό (9%) για φορολογούμενους με τρία (3) εξαρτώμενα τέκνα.

γ) Ο φορολογικός συντελεστής των δύο πρώτων κλιμακίων της περ. α) για φορολογούμενους με τέσσερα (4) ή περισσότερα εξαρτώμενα τέκνα είναι μηδέν (0).

δ) Ο φορολογικός συντελεστής του τρίτου κλιμακίου της περ. α), για φορολογητέο εισόδημα από είκοσι χιλιάδες και ένα λεπτό (20.000,01) του ευρώ έως και τριάντα χιλιάδες (30.000) ευρώ, μειώνεται, αναλόγως του αριθμού των εξαρτώμενων τέκνων της περ. β) της παρ. 1 του άρθρου 11, και διαμορφώνεται ως εξής:

(δα) είκοσι τέσσερα τοις εκατό (24%) για φορολογούμενους με ένα (1) εξαρτώμενο τέκνο,

(δβ) είκοσι δύο τοις εκατό (22%) για φορολογούμενους με δύο (2) εξαρτώμενα τέκνα,

(δγ) είκοσι τοις εκατό (20%) για φορολογούμενους με τρία (3) εξαρτώμενα τέκνα,

(δδ) δεκαοκτώ τοις εκατό (18%) για φορολογούμενους με τέσσερα (4) εξαρτώμενα τέκνα,

(δε) ο φορολογικός συντελεστής της υποπερ. δδ) μειώνεται περαιτέρω κατά δύο ποσοστιαίες μονάδες (2%) για κάθε επιπλέον εξαρτώμενο τέκνο άνω των τεσσάρων.

ε) Ο φορολογικός συντελεστής των δύο πρώτων κλιμακίων της περ. α), για φορολογητέο εισόδημα έως είκοσι χιλιάδες (20.000) ευρώ για νέους σε ηλικία φορολογούμενους είναι:
εα) μηδέν (0) για φορολογούμενους έως είκοσι πέντε (25) ετών και
εβ) εννέα τοις εκατό (9%) για φορολογούμενους από είκοσι έξι (26) έως τριάντα (30) ετών, εκτός εάν εφαρμόζεται η περ. γ), οπότε ο φορολογικός συντελεστής είναι μηδέν (0).

1Α. [79] Όταν το πραγματικό εισόδημα των φορολογουμένων δεν υπερβαίνει το ποσό των έξι χιλιάδων (6.000) ευρώ και το τεκμαρτό τους εισόδημα δεν υπερβαίνει το ποσό των εννέα χιλιάδων πεντακοσίων (9.500) ευρώ και εφόσον δεν ασκείται επιχειρηματική δραστηριότητα για την οποία απαιτείται η υποβολή δήλωσης έναρξης εργασιών ή ατομική αγροτική δραστηριότητα, το εισόδημα αυτό, εξαιρουμένου του εισοδήματος από κεφάλαιο και από υπεραξία μεταβίβασης κεφαλαίου, και η προστιθέμενη διαφορά τεκμηρίων, φορολογούνται σύμφωνα με την παρ. 1, εφαρμοζομένης και της παρ. 1 του άρθρου 16. Εάν το πραγματικό εισόδημα υπερβαίνει το ποσό των έξι χιλιάδων (6.000) ευρώ, το υπερβάλλον ποσό φορολογείται σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 29, μη εφαρμοζομένης της παρ. 1 του άρθρου 16. Η παρούσα παράγραφος εφαρμόζεται και για τους φορολογούμενους που διέκοψαν την επιχειρηματική τους δραστηριότητα, για το εισόδημα που απέκτησαν μετά τη διακοπή της.

Εξαιρέσεις εφαρμογής της κλίμακας

2. Η παρ. 1 δεν εφαρμόζεται για το εισόδημα από μισθωτή εργασία που αποκτούν:
α) οι αξιωματικοί που υπηρετούν σε πλοία του Εμπορικού Ναυτικού [80]και σε πλωτά ναυπηγήματα του άρθρου 267 του ν. 4555/2018 (Α' 133) και σε ιδιωτικά πλοία αναψυχής [81]**,** και το οποίο φορολογείται με φορολογικό συντελεστή δεκαπέντε τοις εκατό (15%), και
β) το κατώτερο πλήρωμα που υπηρετεί σε πλοία του Εμπορικού Ναυτικού [82]και σε πλωτά ναυπηγήματα του άρθρου 267 του ν. 4555/2018 και σε ιδιωτικά πλοία αναψυχής [83]**,** και το οποίο φορολογείται με φορολογικό συντελεστή δέκα τοις εκατό (10%),
γ) [84] οι κυβερνήτες, οι συγκυβερνήτες και οι μηχανικοί αεροσκαφών αεροπορικών εταιρειών με φορολογική κατοικία ή μόνιμη εγκατάσταση στην Ελλάδα, που είναι φορολογικοί κάτοικοι Ελλάδας για τη μηναία αποζημίωση που λαμβάνουν και η οποία φορολογείται με φορολογικό συντελεστή δεκαπέντε τοις εκατό (15%),
[85]δ) τα μέλη των Ανεξάρτητων Επιτροπών Προσφυγών του άρθρου 5 του ν. 4375/2016 (Α΄ 51) για τη μηνιαία αποζημίωση που λαμβάνουν και η οποία φορολογείται με φορολογικό συντελεστή δεκαπέντε τοις εκατό (15%),[86]
ε) [87] το ιατρικό προσωπικό που υπάγεται στο άρθρο 45 του ν. 3205/2003 (Α' 293) για την αμοιβή που λαμβάνει για εφημερίες και η οποία φορολογείται με φορολογικό συντελεστή είκοσι τοις εκατό (20%). Η παρούσα περίπτωση εφαρμόζεται και για τα ωρομίσθια εφημεριών της υπό στοιχεία 15993/Ζ2/14.2.2022 κοινής απόφασης των Υπουργών Οικονομικών, Παιδείας και Θρησκευμάτων και Υγείας (Β' 686), περί καθορισμού του ύψους αμοιβής εφημεριών των μελών Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (Ε.ΔΙ.Π.) και ακαδημαϊκών υποτρόφων, στα πανεπιστημιακά νοσοκομεία Αρεταίειο και Αιγινήτειο.
Τα ως άνω εισοδήματα φορολογούνται αυτοτελώς με εξάντληση της φορολογικής υποχρέωσης των δικαιούχων τους μόνο για αυτά.

Φορολόγηση αμοιβομένων αθλητών, προπονητών και Διαιτητών ομαδικών αθλημάτων

2.α. [88]Η παρ. 1 εφαρμόζεται για το εισόδημα που αποκτούν οι αμειβόμενοι αθλητές και οι προπονητές από τις αθλητικές ανώνυμες εταιρείες, τα τμήματα αμειβόμενων αθλητών ή τα αναγνωρισμένα αθλητικά σωματεία, και οι εκπαιδευτές των Διαιτητών Ομαδικών Αθλημάτων από τις Ομοσπονδίες, εφόσον τα ποσά τα οποία λαμβάνουν εφάπαξ ή τμηματικά για την υπογραφή του συμβολαίου μετεγγραφής ή την ανανέωση ή τη λύση του συμβολαίου συνεργασίας τους δεν υπερβαίνουν τις σαράντα χιλιάδες (40.000) ευρώ εντός του οικείου φορολογικού έτους. Αν το εισόδημα του προηγούμενου εδαφίου υπερβαίνει τις σαράντα χιλιάδες (40.000) ευρώ, φορολογείται με φορολογικό συντελεστή είκοσι δύο τοις εκατό (22%) και με εξάντληση της φορολογικής υποχρέωσης.[89]

Αυτοτελής φορολόγηση με εξάντληση φορολογικής υποχρέωσης

3. Με την επιφύλαξη της περίπτωσης στ΄ της παραγράφου 1 του άρθρου 14, φορολογείται αυτοτελώς με εξάντληση της φορολογικής υποχρέωσης, κάθε εφάπαξ αποζημίωση που παρέχεται από οποιονδήποτε φορέα και για οποιονδήποτε λόγο διακοπής της σχέσεως εργασίας ή άλλης σύμβασης, η οποία συνδέει το φορέα με τον δικαιούχο της αποζημίωσης.

Ο φόρος υπολογίζεται, σύμφωνα με την ακόλουθη κλίμακα:

Κλιμάκιο αποζημίωσης (ευρώ)	**Φορολογικός Συντελεστής**
<60.000	0%
60.000,01- 100.000	10%
100.000,01- 150.000	20%
>150.000	30%

Αυτοτελής φορολόγηση ασφαλίσματος ομαδικών ασφαλιστήριων συνταξιοδοτικών συμβολαίων

4 α. [90]Το ασφάλισμα που καταβάλλεται στο πλαίσιο ομαδικών ασφαλιστήριων συνταξιοδοτικών συμβολαίων φορολογείται αυτοτελώς ως εξής:
(i) Για ασφάλισμα που αντιστοιχεί σε έως πέντε (5) έτη ασφάλισης, με συντελεστή δέκα τοις εκατό (10%), εφόσον καταβάλλεται με τη μορφή περιοδικής παροχής και με συντελεστή είκοσι τοις εκατό (20%), εφόσον καταβάλλεται εφάπαξ.

(ii) Για ασφάλισμα που αντιστοιχεί σε περισσότερα από πέντε (5) και έως δέκα (10) έτη ασφάλισης, με συντελεστή επτάμιση τοις εκατό (7,5%), εφόσον καταβάλλεται με τη μορφή περιοδικής παροχής και με συντελεστή δεκαπέντε τοις εκατό (15%), εφόσον καταβάλλεται εφάπαξ.

(iii) Για ασφάλισμα που αντιστοιχεί σε περισσότερα από δέκα (10) και έως είκοσι (20) έτη ασφάλισης, με συντελεστή πέντε τοις εκατό (5%), εφόσον καταβάλλεται με τη μορφή περιοδικής παροχής και με συντελεστή δέκα τοις εκατό (10%), εφόσον καταβάλλεται εφάπαξ.

(iv) Για ασφάλισμα που αντιστοιχεί σε περισσότερα από είκοσι (20) έτη ασφάλισης, με συντελεστή δυόμιση τοις εκατό (2,5%), εφόσον καταβάλλεται με τη μορφή περιοδικής παροχής και με συντελεστή πέντε τοις εκατό (5%), εφόσον καταβάλλεται εφάπαξ.

Οι συντελεστές των ανωτέρω περιπτώσεων προσαυξάνονται κατά πενήντα τοις εκατό (50%) σε περίπτωση είσπραξης από τον δικαιούχο ποσού πρόωρης εξαγοράς. Ειδικά για τα πρόσωπα που ασφαλίστηκαν μετά τα πενήντα πέντε (55) έτη, οι

συντελεστές της περ. (i) προσαυξάνονται κατά πέντε τοις εκατό (5%) για κάθε έτος που υπολείπεται των πέντε (5) ετών ασφάλισης.

Δεν θεωρείται πρόωρη εξαγορά κάθε καταβολή που:

(i) πραγματοποιείται σε εργαζόμενο ο οποίος έχει θεμελιώσει συνταξιοδοτικό δικαίωμα ή έχει υπερβεί το εξηκοστό (60ό) έτος της ηλικίας του, ή

(ii) γίνεται χωρίς τη βούληση του εργαζόμενου, όπως σε περίπτωση απόλυσης του εργαζόμενου ή πτώχευσης του εργοδότη, ή

(iii) πραγματοποιείται λόγω συμμετοχής του εργαζόμενου σε πρόγραμμα εθελουσίας εξόδου.

Αυτοτελής φορολόγηση συνταξιοδοτικών παροχών που καταβάλλονται από Ταμεία Επαγγελματικής Ασφάλισης προαιρετικής ασφάλισης και ταμεία της παρ. 20 άρθρου 6 ν. 3029/2002

4β. Οι συνταξιοδοτικές παροχές που καταβάλλονται από Ταμεία Επαγγελματικής Ασφάλισης προαιρετικής ασφάλισης και τα ταμεία της παρ. 20 του άρθρου 6 του ν. 3029/2002 (Α' 160) φορολογούνται αυτοτελώς ως εξής:

(i) Για παροχές που αντιστοιχούν σε έως πέντε (5) έτη ασφάλισης, με συντελεστή δέκα τοις εκατό (10%), εφόσον καταβάλλονται περιοδικά και με συντελεστή είκοσι τοις εκατό (20%), εφόσον καταβάλλονται εφάπαξ.

(ii) Για παροχές που αντιστοιχούν σε περισσότερα από πέντε (5) και έως δέκα (10) έτη ασφάλισης, με συντελεστή επτάμισι τοις εκατό (7,5%), εφόσον καταβάλλονται περιοδικά και με συντελεστή δεκαπέντε τοις εκατό (15%), εφόσον καταβάλλονται εφάπαξ.

(iii) Για παροχές που αντιστοιχούν σε περισσότερα από δέκα (10) και έως είκοσι (20) έτη ασφάλισης, με συντελεστή πέντε εκατό (5%), εφόσον καταβάλλονται περιοδικά και με συντελεστή δέκα τοις εκατό (10%), εφόσον καταβάλλονται εφάπαξ.

(iv) Για παροχές που αντιστοιχούν σε περισσότερα από είκοσι (20) έτη ασφάλισης, με συντελεστή δυόμισι τοις εκατό (2,5%) εφόσον καταβάλλονται περιοδικά και με συντελεστή πέντε τοις εκατό (5%) εφόσον καταβάλλονται εφάπαξ.

Οι συντελεστές των ανωτέρω περιπτώσεων προσαυξάνονται κατά πενήντα τοις εκατό (50%) σε περίπτωση είσπραξης από τον δικαιούχο ποσού πρόωρης ρευστοποίησης του ατομικού του λογαριασμού. Ειδικά για τα πρόσωπα που ασφαλίστηκαν σε Ταμείο Επαγγελματικής Ασφάλισης ή σε ταμείο της παρ. 20 του άρθρου 6 ν. 3029/2002 μετά τα πενήντα πέντε (55) έτη, οι συντελεστές της περ. (i) προσαυξάνονται κατά πέντε τοις εκατό (5%) για κάθε έτος που υπολείπεται των πέντε (5) ετών ασφάλισης.

Προσαύξηση φορολογητέου εισοδήματος μόνιμων κατοίκων νησιών με πληθυσμό <3.100 κατοίκους

5. [91] Για τους φορολογούμενους που κατοικούν μόνιμα σε νησιά με πληθυσμό, σύμφωνα με την τελευταία απογραφή, κάτω από τρεις χιλιάδες εκατό (3.100) κατοίκους, το φορολογητέο εισόδημα του πρώτου κλιμακίου της κλίμακας της παραγράφου 1 αυξάνεται κατά πενήντα τοις εκατό (50%), προκειμένου να υπολογιστεί το ποσό του φόρου που αναλογεί στο εισόδημά τους.
Η διάταξη του προηγούμενου εδαφίου ισχύει μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2015.

Δαπάνες με ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής

6. [92] α) Ως δαπάνες με ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής για τους σκοπούς του παρόντος Κώδικα, θεωρούνται δαπάνες απόκτησης αγαθών και λήψης υπηρεσιών στην ημεδαπή ή σε κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ε.Ο.Χ., οι οποίες καταβάλλονται με ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής, όπως, ενδεικτικά αλλά όχι περιοριστικά, κάρτες και μέσα πληρωμής με κάρτες, πληρωμή μέσω λογαριασμού πληρωμών Παρόχων Υπηρεσιών Πληρωμών του ν. 4537/2018 και χρήση ηλεκτρονικού πορτοφολιού.

β) Το απαιτούμενο ποσό δαπανών με ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής για κάθε φορολογικό έτος ορίζεται σε ποσοστό τριάντα τοις εκατό (30%) του πραγματικού εισοδήματος που προέρχεται από μισθωτή εργασία – συντάξεις και επιχειρηματική δραστηριότητα και μέχρι είκοσι χιλιάδες (20.000) ευρώ δαπανών. Στον υπολογισμό του πραγματικού εισοδήματος δεν περιλαμβάνεται το ποσό της εισφοράς αλληλεγγύης του άρθρου 43Α και το ποσό της διατροφής που δίδεται στον/στην διαζευγμένο/-η σύζυγο ή σε μέρος συμφώνου συμβίωσης ή/και εξαρτώμενο τέκνο, εφόσον καταβάλλεται με ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής.

Ο φόρος που προκύπτει κατά την εφαρμογή της κλίμακας της παραγράφου 1 προσαυξάνεται κατά το ποσό που προκύπτει από τη θετική διαφορά μεταξύ του απαιτούμενου και του δηλωθέντος ποσού δαπανών με ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής, πολλαπλασιαζόμενης με συντελεστή είκοσι δύο τοις εκατό (22%).

Στον φορολογούμενο του οποίου είναι κατασχεμένοι ένας ή περισσότεροι λογαριασμοί, πλην του ακατάσχετου λογαριασμού του ν. 4254/2014 (Α΄ 85), μέχρι την 31η Δεκεμβρίου του οικείου φορολογικού έτους, το όριο δαπανών του πρώτου εδαφίου της παρούσας περίπτωσης περιορίζεται στις πέντε χιλιάδες (5.000) ευρώ δαπανών.

γ) Η προηγούμενη περίπτωση β΄ δεν εφαρμόζεται στις ακόλουθες περιπτώσεις:

(i) Φορολογούμενοι που έχουν συμπληρώσει το εβδομηκοστό (70ό) έτος της ηλικίας τους.

(ii) Άτομα με ποσοστό αναπηρίας ογδόντα τοις εκατό (80%) και άνω.

(iii) Όσοι βρίσκονται σε δικαστική συμπαράσταση.

(iv) Οι φορολογικοί κάτοικοι αλλοδαπής, που υποχρεούνται σε υποβολή δήλωσης στην Ελλάδα.

(v) Δημόσιοι λειτουργοί και δημόσιοι υπάλληλοι που υπηρετούν στην αλλοδαπή, καθώς και φορολογικοί κάτοικοι Ελλάδας που διαβιούν ή εργάζονται στην αλλοδαπή.

(vi) Ανήλικοι που υποχρεούνται σε υποβολή δήλωσης φορολογίας εισοδήματος.

(vii) Οι υπηρετούντες την υποχρεωτική στρατιωτική τους θητεία.

(viii) Φορολογούμενοι που κατοικούν μόνιμα σε χωριά με πληθυσμό έως 500 κατοίκους και σε νησιά με πληθυσμό κάτω των 3.100 κατοίκων, σύμφωνα με την τελευταία απογραφή, εκτός αν πρόκειται για τουριστικούς τόπους. Ως τουριστικοί τόποι ορίζονται όσοι περιλαμβάνονται στο π.δ. 899/1976, όπως τροποποιήθηκε με το π.δ. 664/1977.

(ix) Οι φορολογούμενοι που είναι δικαιούχοι Κοινωνικού Εισοδήματος Αλληλεγγύης (ΚΕΑ).

(x) Οι φορολογούμενοι που βρίσκονται σε κατάσταση μακροχρόνιας νοσηλείας (πέραν των έξι (6) μηνών).

(xi) Όσοι διαμένουν σε οίκο ευγηρίας και σε ψυχιατρικό κατάστημα.

(xii) Οι φυλακισμένοι.

[93]γ1) Για την εφαρμογή της παρούσας παραγράφου δεν υπολογίζονται στο πραγματικό εισόδημα από μισθωτή εργασία, συντάξεις και επιχειρηματική δραστηριότητα, τα παρακάτω εισοδήματα με έκτακτο χαρακτήρα:

i) Τα εισοδήματα των παρ. 3 και 4.

ii) Το επίδομα εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης ανέργων, καθώς και το επίδομα αναζήτησης εργασίας στο πλαίσιο δράσεων συμβουλευτικής (παρ. 5 του άρθρου 64 του ν. 4756/2020 [Α'235]).
iii) Η αγροτική επιδότηση πρόωρης συνταξιοδότησης.
iv) Η είσπραξη ασφαλιστικής αποζημίωσης ή οικονομικής ενίσχυσης, λόγω διάλυσης αλιευτικού σκάφους.
v) Έκτακτες αποζημιώσεις, αμοιβές, επιχορηγήσεις και οικονομικές ενισχύσεις που χορηγήθηκαν στο πλαίσιο αντιμετώπισης των συνεπειών του κινδύνου διασποράς του κορωνοϊού COVID-19 και αποτελούν εισόδημα.
δ) Οι δαπάνες απόκτησης αγαθών και λήψης υπηρεσιών με ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής λαμβάνονται υπόψη για την εφαρμογή της περ. β) του άρθρου αυτού, εφόσον περιλαμβάνονται στις ακόλουθες ομάδες του δείκτη τιμών καταναλωτή της ΕΛ.ΣΤΑΤ.:
Ομάδα 1 (Διατροφή και μη αλκοολούχα ποτά).
Ομάδα 2 (Αλκοολούχα ποτά και καπνός).
Ομάδα 3 (Ένδυση και υπόδηση).
Ομάδα 4 (Στέγαση), εξαιρουμένων των ενοικίων.
Ομάδα 5 (Διαρκή αγαθά, είδη νοικοκυριού και υπηρεσίες).
Ομάδα 6 (Υγεία).
Ομάδα 7 (Μεταφορές), εξαιρουμένης της δαπάνης για τέλη κυκλοφορίας και της αγοράς οχημάτων, πλην των ποδηλάτων.
Ομάδα 8 (Επικοινωνίες).
Ομάδα 9 (Αναψυχή, πολιτιστικές δραστηριότητες), εξαιρουμένης της αγοράς σκαφών, αεροπλάνων και αεροσκαφών.
Ομάδα 10 (Εκπαίδευση).
Ομάδα 11 (Ξενοδοχεία, καφέ, εστιατόρια).
Ομάδα 12 (Άλλα αγαθά και υπηρεσίες) **[94]**.
Ειδικά για τα φορολογικά έτη 2022 έως και 2026, ορισμένες υποκατηγορίες δαπανών της Ομάδας 6 (Υγεία), ως προς τις οποίες δεν είναι ευρέως διαδεδομένη η χρήση ηλεκτρονικών συναλλαγών, υπολογίζονται στο διπλάσιο της αξίας τους για την κάλυψη του απαιτούμενου ποσού δαπανών της περ. β) της παρ. 6. [95]

ε) Το ποσό των δαπανών με ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής δηλώνεται ατομικά από κάθε σύζυγο ή από κάθε μέρος συμφώνου συμβίωσης. Σε περίπτωση κοινής δήλωσης φορολογίας εισοδήματος, όπου καλύπτεται το απαιτούμενο ποσό δαπανών από οποιονδήποτε εκ των δύο συζύγων ή μερών συμφώνου συμβίωσης, το τυχόν πλεονάζον ποσό δύναται κατά την εκκαθάριση να μεταφερθεί στον άλλον σύζυγο ή στο άλλο μέρος συμφώνου συμβίωσης για τυχόν κάλυψη του απαιτούμενου ποσού δαπανών. Στις περιπτώσεις κοινών τραπεζικών λογαριασμών σε χρηματοπιστωτικά ιδρύματα (κάθε μορφής στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό) οι πραγματικοί δικαιούχοι, οι οποίοι καθορίζονται με βάση τις πραγματικές περιστάσεις, μπορούν να χρησιμοποιούν τους εν λόγω λογαριασμούς ανάλογα με τις πραγματοποιούμενες δαπάνες τους. Τα ίδια ισχύουν και για πιστωτικές κάρτες με δικαιούχους κύρια και πρόσθετα μέλη.

στ) Σε περίπτωση που οι δαπάνες που έχουν πραγματοποιηθεί και οι οποίες αφορούν καταβολές φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων και ΕΝΦΙΑ, δανειακές υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και ενοίκια υπερβαίνουν το εξήντα τοις εκατό (60%) τοις εκατό του πραγματικού εισοδήματος, όπως ορίζεται στην παράγραφο 1β΄ του παρόντος, το απαιτούμενο ποσοστό δαπανών περιορίζεται στο είκοσι τοις εκατό (20%). Το προηγούμενο εδάφιο εφαρμόζεται υπό την προϋπόθεση

ότι οι ανωτέρω δαπάνες έχουν καταβληθεί με ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής, όπως ορίζονται στην περίπτωση α΄ της παρούσας.

[96]ζ) Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, μετά από εισήγηση του Διοικητή της Α.Α.Δ.Ε., καθορίζονται οι υποκατηγορίες δαπανών του τελευταίου εδαφίου της περ. δ) και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή της παρούσας παραγράφου. Με απόφαση του Διοικητή της ΑΑΔΕ καθορίζεται η διαδικασία συγκέντρωσης των απαραίτητων δεδομένων από τους παρόχους υπηρεσιών πληρωμών.

Δαπάνες με ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής ειδικά για τα φορολογικά έτη 2022 έως και 2025

7. [97] α) Ειδικά για τα φορολογικά έτη 2022 έως και 2026, από το φορολογητέο εισόδημα του φυσικού προσώπου από μισθωτή εργασία και συντάξεις, επιχειρηματική δραστηριότητα και ακίνητη περιουσία, αποκλειστικά και μόνο για τον υπολογισμό του φόρου εισοδήματος, αφαιρείται αναλογικά ποσό ίσο με το τριάντα τοις εκατό (30%) των δαπανών λήψης υπηρεσιών, για ορισμένες δαπάνες των Ομάδων 4 (Στέγαση), 5 (Υπηρεσίες), 7 (Μεταφορές), 9 (Αναψυχή, πολιτιστικές δραστηριότητες), 10 (Εκπαίδευση), 12 (Υπηρεσίες) της περ. δ) της παρ. 6 που πραγματοποιούνται με ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής σύμφωνα με την περ. α) της ως άνω παραγράφου. Το αφαιρούμενο ποσό εισοδήματος δεν υπερβαίνει το ποσό των πέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ ετησίως ούτε το πραγματικό εισόδημα από μισθωτή εργασία και συντάξεις, επιχειρηματική δραστηριότητα και ακίνητη περιουσία.

β) Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, μετά από εισήγηση του Διοικητή της Α.Α.Δ.Ε., δύνανται να καθορίζονται συγκεκριμένες δαπάνες λήψης υπηρεσιών ως προς τις οποίες δεν είναι ευρέως διαδεδομένη η χρήση ηλεκτρονικών συναλλαγών, για τις οποίες εφαρμόζεται η περ. α), καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή της παρούσας.

Άρθρο 16[98] Μείωση φόρου εισοδήματος

Μείωση φόρου εισοδήματος ανά κατηγορία φορολογούμενου

[99]**1.** Ο φόρος που προκύπτει κατά την εφαρμογή του άρθρου 15 μειώνεται κατά το ποσό των επτακοσίων εβδομήντα επτά (777) ευρώ για τον φορολογούμενο χωρίς εξαρτώμενα τέκνα, όπως αυτά ορίζονται στο άρθρο 11. [100]Η μείωση του φόρου ανέρχεται σε εννιακόσια (900) ευρώ για τον φορολογούμενο με ένα (1) εξαρτώμενο τέκνο, σε χίλια εκατόν είκοσι (1.120) ευρώ για δύο (2) εξαρτώμενα τέκνα, σε χίλια τριακόσια σαράντα (1.340) ευρώ για τρία (3) εξαρτώμενα τέκνα, σε χίλια πεντακόσια ογδόντα (1.580) ευρώ για τέσσερα (4) εξαρτώμενα τέκνα και σε χίλια επτακόσια ογδόντα (1.780) ευρώ για πέντε (5) εξαρτώμενα τέκνα. Για κάθε επιπλέον εξαρτώμενο τέκνο μετά το τέταρτο, η μείωση του φόρου αυξάνεται κατά διακόσια είκοσι (220) ευρώ για κάθε επόμενο τέκνο. Εάν το ποσό του φόρου είναι μικρότερο των ποσών αυτών, η μείωση του φόρου περιορίζεται στο ποσό του αναλογούντος φόρου.

Μείωση φόρου εισοδήματος για φορολογητέο εισόδημα άνω των 12.000 ευρώ

2. Για φορολογητέο εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες και συντάξεις, το οποίο υπερβαίνει το ποσό των δώδεκα χιλιάδων (12.000) ευρώ, το ποσό της μείωσης μειώνεται κατά είκοσι (20) ευρώ ανά χίλια (1.000) ευρώ του φορολογητέου εισοδήματος από μισθούς και συντάξεις μέχρι του ποσού της μείωσης του φόρου της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου. Οι προβλέψεις του προηγούμενου εδαφίου δεν εφαρμόζονται για φορολογούμενους με πέντε (5) εξαρτώμενα τέκνα και άνω.

Άρθρο 17[101] Πρόσθετες μειώσεις φόρου[102]

Πρόσωπα στα οποία χορηγούνται πρόσθετες μειώσεις φόρου

[103]Πρόσθετη μείωση φόρου ποσού διακοσίων (200) ευρώ προβλέπεται για το φορολογούμενο και τα εξαρτώμενα μέλη του:
α) πρόσωπα με τουλάχιστον εξήντα επτά τοις εκατό (67%) αναπηρία βάσει γνωμάτευσης του Κέντρου Πιστοποίησης Αναπηρίας (ΚΕ.Π.Α.) ή της Ανώτατης του Στρατού Υγειονομικής Υπηρεσίας (Α.Σ.Υ.Ε.) για την πιστοποίηση αναπηρίας. Δεν λαμβάνεται υπόψη επαγγελματική ή ασφαλιστική αναπηρία,
β) ανάπηροι αξιωματικοί και οπλίτες, οι οποίοι έχουν αποστρατευτεί ή/και αξιωματικοί, οι οποίοι υπέστησαν τραύμα ή νόσημα που επήλθε λόγω κακουχιών σε πολεμική περίοδο,
γ) θύματα πολέμου ή τρομοκρατικών ενεργειών που δικαιούνται να λαμβάνουν σύνταξη από πολεμική αιτία, συμπεριλαμβανομένων μελών των οικογενειών αξιωματικών και οπλιτών που απεβίωσαν κατά την εκτέλεση διατεταγμένης υπηρεσίας, τα οποία δικαιούνται να λαμβάνουν σύνταξη από τον Κρατικό Προϋπολογισμό.
δ) πρόσωπα που δικαιούνται σύνταξη από το δημόσιο ταμείο ως ανάπηροι ή θύματα εθνικής αντίστασης ή εμφυλίου πολέμου.

Άρθρο 18[104] [Μειώσεις φόρου για ιατρικές δαπάνες] ΚΑΤΑΡΓΗΘΗΚΕ

Άρθρο 19[105] Μειώσεις φόρου για δωρεές

Μείωση φόρου για ποσά δωρεών προς φορείς της παρ. 2

[106]**1.** Το ποσό του φόρου μειώνεται κατά είκοσι τοις εκατό (20%) επί των ποσών δωρεών προς τους φορείς που ορίζονται στην απόφαση της επόμενης παραγράφου, εφόσον οι δωρεές υπερβαίνουν στη διάρκεια του φορολογικού έτους το ποσό των εκατό (100) ευρώ. Το συνολικό ποσό των δωρεών δεν μπορεί να υπερβαίνει το πέντε τοις εκατό (5%) του φορολογητέου εισοδήματος. Ειδικά για τις δωρεές προς τα κοινωφελή ιδρύματα και τις εγγεγραμμένες Οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών, το ποσό του φόρου μειώνεται κατά σαράντα τοις εκατό (40%) επί των ποσών δωρεών προς τους φορείς αυτούς, εφόσον οι δωρεές υπερβαίνουν στη διάρκεια του φορολογικού έτους το ποσό των εκατό (100) ευρώ και τα ποσά των δωρεών κατατίθενται σε ειδικούς για τον σκοπό αυτόν λογαριασμούς τραπεζών που λειτουργούν νόμιμα σε κράτος μέλος της Ε.Ε. ή του Ε.Ο.Χ. Το συνολικό ποσό των δωρεών στην περίπτωση αυτή δεν μπορεί να υπερβαίνει το σαράντα τοις εκατό (40%) του φορολογητέου εισοδήματος.

Εξουσιοδοτική διάταξη για τον ορισμό των φορέων που αναγνωρίζονται για τους σκοπούς της παρ. 1

2. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών ορίζονται οι φορείς με έδρα την ημεδαπή ή άλλα κράτη μέλη της Ε.Ε. ή του Ε.Ο.Χ. που αναγνωρίζονται για τον σκοπό του προσδιορισμού της μείωσης φόρου επί του ποσού των χορηγούμενων σε αυτούς δωρεών, σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο της παρ. 1 , εφόσον τα ποσά των δωρεών κατατίθενται σε ειδικούς για τον σκοπό αυτόν λογαριασμούς τραπεζών που λειτουργούν νόμιμα σε κράτος μέλος της Ε.Ε. ή του Ε.Ο.Χ..

Εφαρμογή της μείωσης φόρου για δωρεές προς πολιτικά κόμματα κόκ

[107]**3.** Οι διατάξεις του πρώτου εδαφίου της παρ. 1 του παρόντος άρθρου έχουν εφαρμογή και για τις δωρεές που χορηγούνται σε δικαιούχους χρηματοδότησης, σύμφωνα με την περ. ε’ της παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 3023/2002 (Α’ 146), δηλαδή

σε πολιτικά κόμματα ή συνασπισμούς κομμάτων ή υποψηφίους ή αιρετούς αντιπροσώπους της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Εφαρμογή της μείωσης φόρου για δωρεές τροφίμων προς τους δωρεοδόχους της παρ. 2 του άρθρου 7 του Κώδικα ΦΠΑ

[108]**4.** Το ποσό του φόρου μειώνεται κατά είκοσι τοις εκατό (20%) επί των δωρεών τροφίμων προς τους δωρεοδόχους της περ. β' της παρ. 2 του άρθρου 7 του ν. 2859/2000 (Α' 248), προκειμένου να διανεμηθούν αποκλειστικά για την εξυπηρέτηση ή την ανακούφιση ευπαθών κοινωνικών ομάδων χωρίς αντάλλαγμα, εφόσον τα αγαθά αυτά δεν θέτουν σε κίνδυνο τη δημόσια υγεία. Το συνολικό ποσό της μείωσης του φόρου εισοδήματος δεν μπορεί να υπερβαίνει το πέντε τοις εκατό (5%) του φορολογητέου εισοδήματος.

Άρθρο 20 Πίστωση φόρου και ρυθμίσεις για τους φορολογούμενους που δεν έχουν τη φορολογική τους κατοικία στην Ελλάδα

Όροι για τη χορήγηση μειώσεων φόρου και σε φορολογικούς κατοίκους αλλοδαπής

Οι φορολογούμενοι που δεν έχουν τη φορολογική κατοικία τους στην Ελλάδα δεν δικαιούνται τις μειώσεις φόρου, σύμφωνα με τα προηγούμενα άρθρα του παρόντος Κεφαλαίου, εκτός εάν: διατηρούν τη φορολογική τους κατοικία σε άλλο κράτος - μέλος της Ε.Ε. ή του Ε.Ο.Χ. και, α) τουλάχιστον το ενενήντα τοις εκατό (90%) του παγκόσμιου εισοδήματος τους αποκτάται στην Ελλάδα ή β) αποδεικνύουν ότι το φορολογητέο εισόδημα τους είναι τόσο χαμηλό ώστε θα δικαιούνταν της μείωσης του φόρου δυνάμει της φορολογικής νομοθεσίας του κράτους της κατοικίας τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ' ΚΕΡΔΗ ΑΠΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Άρθρο 21 Κέρδη από επιχειρηματική δραστηριότητα

Ορισμός κέρδους από επιχειρηματική δραστηριότητα - Εξαιρέσεις

1. Ως κέρδος από επιχειρηματική δραστηριότητα θεωρείται το σύνολο των εσόδων από τις επιχειρηματικές συναλλαγές μετά την αφαίρεση των επιχειρηματικών δαπανών, των αποσβέσεων και των προβλέψεων για επισφαλείς απαιτήσεις. Στα έσοδα από τις επιχειρηματικές συναλλαγές περιλαμβάνονται και τα έσοδα από την πώληση των στοιχείων του ενεργητικού της επιχείρησης, καθώς και το προϊόν της εκκαθάρισης της, όπως αυτά προκύπτουν στη διάρκεια του φορολογικού έτους. Ειδικά, για τον προσδιορισμό του εισοδήματος από αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα στα έσοδα από επιχειρηματικές συναλλαγές περιλαμβάνονται τα έσοδα από την παραγωγή γεωργικών, πτηνοτροφικών[109], κτηνοτροφικών, δασοκομικών, υλοτομικών και αλιευτικών προϊόντων.

[110]Ειδικά, για τους ασκούντες ατομική αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα, στον προσδιορισμό του κέρδους από επιχειρηματική δραστηριότητα περιλαμβάνονται εκ των άμεσων ενισχύσεων του Πυλώνα Ι της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής, όπως αυτές ορίζονται, μόνο η βασική ενίσχυση καθώς και, κατά το ποσό που υπερβαίνουν τις δώδεκα χιλιάδες (12.000) ευρώ, οι πράσινες και συνδεδεμένες ενισχύσεις. Οι αγροτικές αποζημιώσεις στο σύνολό τους δεν περιλαμβάνονται στον προσδιορισμό του κέρδους από επιχειρηματική δραστηριότητα. [111]Ειδικά, για τους φορείς Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας, στον προσδιορισμό του κέρδους από επιχειρηματική δραστηριότητα δεν περιλαμβάνεται ποσοστό έως 35% των κερδών προ φόρων, εφόσον αυτό καταβάλλεται στους εργαζομένους τους.

Τρόπος υπολογισμού κέρδους για κάθε φορολογικό έτος

2. [112]Το κέρδος από επιχειρηματική δραστηριότητα προσδιορίζεται για κάθε φορολογικό έτος με βάση το λογαριασμό αποτελεσμάτων χρήσης, ο οποίος συντάσσεται σύμφωνα με τα λογιστικά πρότυπα που προβλέπονται στην ελληνική νομοθεσία. Σε περίπτωση που η επιχείρηση εφαρμόζει Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, το κέρδος προσδιορίζεται αποκλειστικά, σύμφωνα με τον πίνακα φορολογικών αποτελεσμάτων χρήσης.

Ορισμός επιχειρηματικής συναλλαγής

3. [113]Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου ως «επιχειρηματική συναλλαγή» θεωρείται κάθε μεμονωμένη πράξη με την οποία πραγματοποιείται συναλλαγή ή και η συστηματική διενέργεια πράξεων στην οικονομική αγορά με σκοπό την επίτευξη κέρδους. Κάθε τρεις ομοειδείς συναλλαγές που λαμβάνουν χώρα εντός ενός εξαμήνου θεωρούνται συστηματική διενέργεια πράξεων.

Εξαιρέσεις για τίτλους και ακίνητα υπό όρους – Εξουσιοδοτική διάταξη

Η διάταξη του προηγούμενου εδαφίου δεν εφαρμόζεται για τους τίτλους του άρθρου 42 που αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης σε οργανωμένη ή μη αγορά ή πολυμερή μηχανισμό διαπραγμάτευσης, συμπεριλαμβανομένης και της Εναλλακτικής Αγοράς του Χρηματιστηρίου Αθηνών, ή για τα ομόλογα που εκδίδονται από εισηγμένες εταιρείες, καθώς και για τα κρατικά ομόλογα. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών μπορεί να προβλέπεται η εφαρμογή του προηγούμενου εδαφίου και σε κάθε άλλη ρυθμιζόμενη αγορά ή άλλους τίτλους. Σε περίπτωση συναλλαγών που αφορούν ακίνητα, η περίοδος του δεύτερου εδαφίου είναι δύο (2) έτη. Δεν λαμβάνεται υπόψη κατά τον προσδιορισμό του κέρδους από επιχειρηματική δραστηριότητα, η πράξη πώλησης περιουσιακού στοιχείου από φυσικό πρόσωπο, το οποίο έχει αποκτηθεί αιτία κληρονομιάς ή με χαριστική αιτία από συγγενείς μέχρι δεύτερου βαθμού ή έχει διακρατηθεί για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των πέντε (5) ετών. Δεν θεωρείται «επιχειρηματική συναλλαγή» η εισφορά τίτλων στην περίπτωση που ο εισφέρων φυσικό πρόσωπο είναι ο μοναδικός μέτοχος ή εταίρος της λήπτριας σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 42.[114]

Ορισμός προσαύξησης περιουσίας και φορολόγησή της ως κέρδος από επιχειρηματική δραστηριότητα

4. Κάθε προσαύξηση περιουσίας που προέρχεται από παράνομη ή αδικαιολόγητη ή άγνωστη πηγή ή αιτία θεωρείται κέρδος από επιχειρηματική δραστηριότητα υπό τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στον Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας.

Εξειδίκευση έννοιας «μεμονωμένης πράξης»

[115]**5.** Για τις ανάγκες εφαρμογής της παραγράφου 3, ως μεμονωμένη πράξη νοείται η μεταβίβαση περιουσιακού στοιχείου, η οποία δεν εμπίπτει στις διατάξεις των άρθρων 41 ή 42.

Ωφέλεια επιχείρησης και φορολογική αντιμετώπιση

[116] **6.** Η ωφέλεια επιχείρησης που προκύπτει από την παραίτηση πιστώτριας επιχείρησης από την είσπραξη χρέους στο πλαίσιο αμοιβαίας συμφωνίας ή δικαστικού συμβιβασμού, η οποία λαμβάνει χώρα στο πλαίσιο της επαγγελματικής τους συνεργασίας, αποτελεί εισόδημα από επιχειρηματική δραστηριότητα με την επιφύλαξη των ειδικότερων διατάξεων του άρθρου 62 του ν. 4389/2016. Στην περίπτωση αυτή δεν έχουν εφαρμογή οι διατάξεις περί φορολογίας δωρεών του Κώδικα Διατάξεων Φορολογίας Κληρονομιών, Δωρεών, Γονικών Παροχών, Προικών, και Κερδών από Τυχερά Παίγνια ο οποίος κυρώθηκε με το πρώτο άρθρο του ν. 2961/2001 (Α’ 266).

[117]Κατά παρέκκλιση του πρώτου εδαφίου, η ωφέλεια που προκύπτει από τη διαγραφή μέρους ή του συνόλου του χρέους προς πιστωτικό ή χρηματοδοτικό ίδρυμα, προς υπό ειδική εκκαθάριση πιστωτικό ή χρηματοδοτικό ίδρυμα ή προς εταιρεία του ν. 4354/2015 (Α΄ 176) στο πλαίσιο εξωδικαστικού συμβιβασμού ή από συμφωνίες που συνάπτονται βάσει του ν. 4469/2017 (Α΄ 62) ή στο πλαίσιο του

εξωδικαστικού μηχανισμού του ν. 4738/2020 (Α΄ 207) ή σε εκτέλεση δικαστικής απόφασης, απαλλάσσεται από τον φόρο εισοδήματος

Ισόποση κατανομή εντός πενταετίας της ωφέλειας επιχείρησης

[118]**7.** Η ωφέλεια επιχείρησης που προκύπτει από την εφαρμογή της περ. ζ' της παρ. 1 του άρθρου 11 του ν. 4052/2012 (Α' 41) κατανέμεται ισόποσα εντός πέντε (5) φορολογικών ετών αρχής γενομένης από το φορολογικό έτος εντός του οποίου θα προκύψει η ωφέλεια.

Φιλοδωρήματα Απαλλαγή ως ποσού 300 ευρώ μηνιαίως

8.[119] Φιλοδωρήματα έως του ποσού των τριακοσίων (300) ευρώ μηνιαίως, που καταβάλλονται προαιρετικά σε φυσικά πρόσωπα που συνδέονται με συμβάσεις ανεξάρτητων υπηρεσιών ή έργου για τη διανομή ή μεταφορά προϊόντων και αντικειμένων με ψηφιακές πλατφόρμες του άρθρου 68 του ν. 4808/2021 (Α' 101), για συναλλαγές που πραγματοποιούνται μέσω αυτών, απαλλάσσονται από τον φόρο εισοδήματος.

Άρθρο 22[120] Εκπιπτόμενες επιχειρηματικές δαπάνες

Κατηγορίες εκπιπτόμενων επιχειρηματικών δαπανών

Κατά τον προσδιορισμό του κέρδους από επιχειρηματική δραστηριότητα, επιτρέπεται η έκπτωση όλων των δαπανών, με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 23 του Κ.Φ.Ε., οι οποίες:

α) πραγματοποιούνται προς το συμφέρον της επιχείρησης ή κατά τις συνήθεις εμπορικές συναλλαγές της, [121] συμπεριλαμβανομένων και δράσεων εταιρικής κοινωνικής ευθύνης.

β) αντιστοιχούν σε πραγματική συναλλαγή και η αξία της συναλλαγής δεν κρίνεται κατώτερη ή ανώτερη της αγοραίας[122], στη βάση των στοιχείων που διαθέτει η Φορολογική Διοίκηση[123].

γ) εγγράφονται στα τηρούμενα βιβλία απεικόνισης των συναλλαγών της περιόδου κατά την οποία πραγματοποιούνται και αποδεικνύονται με κατάλληλα δικαιολογητικά.[124] Ειδικά οι δαπάνες για δράσεις εταιρικής κοινωνικής ευθύνης εκπίπτουν υπό την προϋπόθεση η επιχείρηση να εμφανίζει λογιστικά κέρδη χρήσης κατά τον χρόνο πραγματοποίησής τους. Το προηγούμενο εδάφιο δεν εφαρμόζεται σε περίπτωση που η δράση εταιρικής κοινωνικής ευθύνης, πραγματοποιείται κατόπιν αιτήματος του Δημοσίου.

Άρθρο 22Α[125] [126] Δαπάνες Επιστημονικής και Τεχνολογικής Έρευνας

Προσαύξηση της έκπτωσης στις δαπάνες επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας – Εξουσιοδοτική διάταξη για τον καθορισμό κριτηρίων

1. Οι δαπάνες επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας, στις οποίες περιλαμβάνονται και οι αποσβέσεις του εξοπλισμού και των οργάνων, που χρησιμοποιούνται για τις ανάγκες εκτέλεσης της επιστημονικής και της τεχνολογικής έρευνας, εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα των επιχειρήσεων, κατά τον χρόνο της πραγματοποίησής τους, προσαυξημένες κατά ποσοστό εκατό τοις εκατό (100%). Ειδικά οι δαπάνες επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας που καταβάλλονται για την παροχή έργου ή υπηρεσίας προς επιχειρήσεις που είναι εγγεγραμμένες στο Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων του άρθρου 47 του ν. 4712/2020 (Α' 146) ή ερευνητικά κέντρα ή ινστιτούτα ή τεχνολογικούς φορείς του άρθρου 13Α του ν. 4310/2014 (Α' 258) ή Πανεπιστημιακά Κέντρα Έρευνας και Καινοτομίας (ΠΑ.Κ.Ε.Κ.) ή Κοινά Ερευνητικά Ινστιτούτα (Κ.Ε.Ι.) ή Ερευνητικά Πανεπιστημιακά Ινστιτούτα (Ε.Π.Ι.) των άρθρων 131 και 134 και του Κεφαλαίου ΚΘ' του ν. 4957/2022 (Α' 141), εφόσον

αυτές δεν είναι συνδεδεμένες με τον λήπτη του έργου ή της υπηρεσίας, καθώς και οι αποσβέσεις του εξοπλισμού και των οργάνων που χρησιμοποιούνται για τις ανάγκες εκτέλεσης της επιστημονικής και της τεχνολογικής έρευνας, εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα των επιχειρήσεων αυτών, κατά τον χρόνο της πραγματοποίησής τους, προσαυξημένες κατά ποσοστό εκατόν πενήντα τοις εκατό (150%). Αν προκύψουν ζημίες μετά από την αφαίρεση των ως άνω ποσοστών, κατά περίπτωση, αυτές μεταφέρονται με βάση το άρθρο 27..[127]

Δικαιολογητικά δαπανών – Έλεγχος και πιστοποίηση

2. Συγχρόνως με την υποβολή της φορολογικής της δήλωσης η επιχείρηση υποβάλλει στη Γενική Γραμματεία Έρευνας και Καινοτομίας του Υπουργείου Ανάπτυξης τα απαραίτητα δικαιολογητικά για τις δαπάνες έρευνας και τεχνολογίας που πραγματοποίησε. Ο έλεγχος και η πιστοποίηση των δαπανών αυτών διενεργούνται μέσα σε χρονικό διάστημα δέκα (10) μηνών. Σε κάθε περίπτωση, το Υπουργείο Ανάπτυξης ενημερώνει σχετικά το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, σύμφωνα με τη διαδικασία που καθορίζεται στην κοινή απόφαση της παρ. 6.[128]

Διαδικασίες υποβολής, πιστοποίησης και ελέγχου δαπανών για αιτούμενο ύψος ποσού άνω των 60.000 ευρώ

3. α) Για αιτούμενο ύψος δαπανών άνω του ποσού των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ, συγχρόνως με την υποβολή της φορολογικής δήλωσης, η επιχείρηση υποβάλλει στη Γενική Γραμματεία Έρευνας και Καινοτομίας του Υπουργείου Ανάπτυξης, τα απαραίτητα δικαιολογητικά, τα οποία συνοδεύονται υποχρεωτικά από έκθεση ελέγχου όπως αυτή περιγράφεται στο άρθρο 32 του ν. 4449/2017 (Α' 7), εφεξής «Έκθεση Διασφάλισης», για την πραγματοποίηση των δαπανών και το ύψος αυτών. Η Έκθεση Διασφάλισης υπογράφεται από ορκωτό ελεγκτή λογιστή ή ελεγκτική εταιρεία που είναι εγγεγραμμένος/η στο Δημόσιο Μητρώο με την αντίστοιχη ασφαλιστική κάλυψη, σύμφωνα με όσα ορίζονται στα άρθρα 14 και 37 του ν. 4449/2017, μετά από τη διενέργεια σχετικού ελέγχου.
Η εν λόγω Έκθεση Διασφάλισης καταρτίζεται εγγράφως, σύμφωνα με τις απαιτήσεις των σχετικών διεθνών προτύπων και πιο συγκεκριμένα του Διεθνούς Προτύπου Αναθέσεων Διασφάλισης 3000 με τίτλο: «ΑΝΑΘΕΣΕΙΣ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΕΚΤΟΣ ΑΠΟ ΕΛΕΓΧΟΥΣ ΚΑΙ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΕΙΣ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ», και αποτελεί εργασία που εντάσσεται στους υποχρεωτικούς ελέγχους.
β) Η Γενική Γραμματεία Έρευνας και Καινοτομίας προβαίνει σε έλεγχο επί του φυσικού αντικειμένου, ήτοι ελέγχει εάν οι πραγματοποιηθείσες δαπάνες αφορούν σε δραστηριότητες έρευνας και τεχνολογίας. Ο έλεγχος και η πιστοποίηση των δαπανών, σύμφωνα με τη διαδικασία της παρούσας, διενεργούνται από την αρμόδια Υπηρεσία μέσα σε χρονικό διάστημα έξι (6) μηνών. Μετά από την άπρακτη παρέλευση της εν λόγω προθεσμίας θεωρείται ότι οι σχετικές δαπάνες έχουν εγκριθεί.
γ) Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και Ανάπτυξης καθορίζεται η διαδικασία ελέγχου από τη Γενική Γραμματεία Έρευνας και Καινοτομίας. Η διενέργεια του ελέγχου των δαπανών επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας από ορκωτούς ελεγκτές λογιστές ή ελεγκτικές εταιρείες, όπως ορίζεται στο παρόν, θεωρείται υποχρεωτικός έλεγχος. Οι ορκωτοί ελεγκτές λογιστές ή ελεγκτικές εταιρείες, που διενεργούν τον εν λόγω έλεγχο, εφαρμόζουν αναλογικά τις διατάξεις περί απαγόρευσης παροχής μη ελεγκτικών υπηρεσιών που ισχύουν για τη διενέργεια υποχρεωτικού ελέγχου οντοτήτων δημοσίου συμφέροντος, όπως αυτές ορίζονται στον Κανονισμό (ΕΕ) 537/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Απριλίου 2014 (L 158) και τον ν. 4449/2017, για τις οντότητες μη δημοσίου συμφέροντος.

δ) Οι εκθέσεις ελέγχου της παρ. 3α υπόκεινται σε δειγματοληπτικό έλεγχο που διενεργείται από τη Γενική Γραμματεία Έρευνας και Καινοτομίας του Υπουργείου Ανάπτυξης σε ετήσια βάση και αφορά κατ' ελάχιστον στο δεκαπέντε τοις εκατό (15%) των κατατεθειμένων εκθέσεων ελέγχου. Αν κατά τον ως άνω δειγματοληπτικό έλεγχο διαπιστώνονται παραβάσεις των διατάξεων, ως προς την ακρίβεια και την πληρότητα της έκθεσης από τον ορκωτό ελεγκτή λογιστή ή/και την ελεγκτική εταιρεία, η υπόθεση διαβιβάζεται στην Ε.Λ.Τ.Ε. για περαιτέρω έλεγχο και την επιβολή κυρώσεων της παρ. 10 του άρθρου 35 του ν. 4449/2017. [129]

Προσαυξημένη έκπτωση δαπανών έρευνας πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων που πληρούν συγκεκριμένες προϋποθέσεις

4. Δαπάνες επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας, στις οποίες περιλαμβάνονται και οι αποσβέσεις του εξοπλισμού και των οργάνων που χρησιμοποιούνται για τις ανάγκες εκτέλεσης της επιστημονικής και της τεχνολογικής έρευνας, οι οποίες πραγματοποιούνται από πολύ μικρές, μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, όπως αυτές ορίζονται στο Παράρτημα της Σύστασης της Επιτροπής 2003/361/ΕΚ της 6ης Μαΐου 2003, εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα των επιχειρήσεων αυτών κατά τον χρόνο της πραγματοποίησής τους, προσαυξημένες κατά ποσοστό διακόσια τοις εκατό (200%) αν οι δαπάνες επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας αντιστοιχούν σε ποσοστό ανώτερο του είκοσι τοις εκατό (20%) επί του συνόλου των δαπανών που πραγματοποιήθηκαν το ίδιο έτος. Αν πληρούται η προϋπόθεση του πρώτου εδαφίου και, επιπλέον, οι δαπάνες επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας εντός ενός φορολογικού έτους υπερβαίνουν τον μέσο όρο των αντίστοιχων δαπανών των δύο (2) προηγούμενων ετών, όπως αυτές προκύπτουν από τα λογιστικά αρχεία της επιχείρησης, εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα των επιχειρήσεων αυτών, κατά τον χρόνο της πραγματοποίησής τους, προσαυξημένες περαιτέρω κατά ποσοστό δεκαπέντε τοις εκατό (15%). Αν προκύψουν ζημίες μετά από την αφαίρεση του ως άνω ποσοστού, αυτές μεταφέρονται με βάση το άρθρο 27. Οι παρ. 2 και 3 εφαρμόζονται αναλόγως και για τις δαπάνες της παρούσας.[130]

Εφαρμογή ευνοϊκότερης έκπτωσης δαπανών

5. Αν συντρέχουν περισσότερες από μία (1) περιπτώσεις έκπτωσης δαπανών μεταξύ των εκπτώσεων του πρώτου εδαφίου της παρ. 1, του δεύτερου εδαφίου της παρ. 1 και της παρ. 4, εφαρμόζεται η ευνοϊκότερη.[131]

Καθορισμός κριτηρίων χαρακτηρισμού δαπανών με κοινή υπουργική απόφαση

6. Τα κριτήρια χαρακτηρισμού των δαπανών των παρ. 1 και 4 καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και Ανάπτυξης, που εκδίδεται μετά από εισήγηση του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων.[132]

Άρθρο 22Β [133] [134] Χορήγηση προσαυξημένης έκπτωσης για συγκεκριμένες δαπάνες που αφορούν τους εργαζόμενους και την προστασία του περιβάλλοντος

Δαπάνες αγοράς μηνιαίων ή ετήσιων καρτών απεριορίστων διαδρομών ΜΜΜ

α) Για τη δαπάνη αγοράς μηνιαίων ή ετήσιων καρτών απεριορίστων διαδρομών μέσων μαζικής μεταφοράς, χορηγείται στην επιχείρηση δυνατότητα έκπτωσης από τα ακαθάριστα έσοδά της, κατά τον χρόνο πραγματοποίησής της, προσαυξημένης κατά ποσοστό τριάντα τοις εκατό (30%).

Δαπάνες μίσθωσης εταιρικών επιβατικών αυτοκινήτων για αυτοκίνητα μηδενικών ή χαμηλών ρύπων

[135]β) Για τη δαπάνη μίσθωσης εταιρικού επιβατικού αυτοκινήτου μηδενικών ρύπων, με μέγιστη Λ.Τ.Π.Φ. έως τις σαράντα χιλιάδες (40.000) ευρώ, χορηγείται στην επιχείρηση δυνατότητα έκπτωσης του μισθώματος από τα ακαθάριστα έσοδά της,

κατά τον χρόνο πραγματοποίησής της, προσαυξημένης κατά ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%) και για το υπερβάλλον ποσό κατά ποσοστό εικοσιπέντε τοις εκατό (25%). Τα αντίστοιχα ποσοστά για αυτοκίνητα χαμηλών ρύπων έως 50 γρ. CO-,/χλμ. είναι τριάντα τοις εκατό (30%) και για το υπερβάλλον ποσό δεκαπέντε τοις εκατό (15%).

Δαπάνες αγοράς, εγκατάστασης και λειτουργίας δημόσια προσβάσιμων σημείων φόρτισης οχημάτων μηδενικών ή χαμηλών ρύπων

[136]γ) Για τη δαπάνη αγοράς, εγκατάστασης και λειτουργίας δημόσια προσβάσιμων σημείων φόρτισης οχημάτων μηδενικών ή χαμηλών ρύπων έως 50 γρ. ίθ2/χλμ., χορηγείται στην επιχείρηση δυνατότητα έκπτωσης από τα ακαθάριστα έσοδά της, όπως ορίζονται κατά την κείμενη νομοθεσία, κατά τον χρόνο πραγματοποίησής της, προσαυξημένης κατά ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%).

Ειδική πρόβλεψη επιπλέον προσαύξησης της έκπτωσης για επιχειρήσεις με δραστηριότητα σε νησιωτικούς δήμους

Ειδικότερα, για επιχειρήσεις που ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα σε νησιωτικούς δήμους της Ελλάδας, το ποσοστό του προηγούμενου εδαφίου ορίζεται σε εβδομήντα τοις εκατό (70%) κατά το ποσό των δαπανών που αφορούν τη δραστηριότητα στους δήμους αυτούς. Εάν το σύνολο της ηλεκτρικής ενέργειας που απορροφάται για την ηλεκτροδότηση των δημόσια προσβάσιμων σημείων φόρτισης προέρχεται από ΑΠΕ, όπως αυτό αποδεικνύεται αποκλειστικά με τη χρήση Εγγυήσεων Προέλευσης του άρθρου 15 του ν. 3468/2006 (Α' 129), τότε τα ποσοστά έκπτωσης από τα ακαθάριστα έσοδα των επιχειρήσεων που περιγράφονται στα ανωτέρω εδάφια διαμορφώνονται σε 70% και 90% αντίστοιχα. Εφόσον οι παραπάνω δαπάνες γίνονται αποκλειστικά και μόνον για τη χρήση των σημείων φόρτισης από τους εργαζόμενους της επιχείρησης (μη δημόσια προσβάσιμα σημεία φόρτισης), το ποσοστό προσαύξησης είναι τριάντα τοις εκατό (30%).

Εξουσιοδοτική διάταξη για τον καθορισμό νομικής βάσης των κρατικών ενισχύσεων της περ. γ' και κάθε σχετικού ζητήματος εφαρμογής

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος και Ενέργειας, των κατά περίπτωση αρμόδιων Υπουργών και του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων καθορίζονται η νομική βάση των ενισχύσεων της παρούσας περίπτωσης δυνάμει του Κανονισμού (ΕΕ) υπ' αρ. 1407/2013 της 18ης Δεκεμβρίου 2013 (L 352/1) για τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (de minimis), η διαδικασία, οι όροι, η διάρκεια, οι προϋποθέσεις χορήγησης, η διαδικασία ελέγχου, οι αρμόδιες Υπηρεσίες, οι υποχρεώσεις των δικαιούχων, τυχόν περιορισμός του ύψους των ενισχύσεων, η διαδικασία και οι προϋποθέσεις ανάκτησης των ενισχύσεων σε περίπτωση εκ των υστέρων διαπίστωσης μη πλήρωσης των σχετικών προϋποθέσεων, καθώς και κάθε ζήτημα σχετικό με την εφαρμογή του εν λόγω κινήτρου.

Δαπάνες αγοράς ελαφρού επαγγελματικού ηλεκτρικού οχήματος μηδενικών ή χαμηλών ρύπων

[137]δ) Για τη δαπάνη αγοράς ελαφρού επαγγελματικού ηλεκτρικού οχήματος (κατηγορία Ν1 μέχρι 3,5 τόνοι μικτό βάρος) μηδενικών ρύπων χορηγείται στην επιχείρηση δυνατότητα έκπτωσης από τα ακαθάριστα έσοδά της, κατά το χρόνο πραγματοποίησής της, προσαυξημένης κατά ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%). Το ποσοστό προσαύξησης της έκπτωσης για τη δαπάνη αγοράς αντίστοιχων οχημάτων χαμηλών ρύπων έως 50 γρ. COV/λμ. ορίζεται σε τριάντα τοις εκατό (30%).

Δαπάνες αγοράς οχημάτων τύπου L, μοτοποδηλάτων και μοτοσυκλετών, κόκ , μηδενικών ή χαμηλών ρύπων

[138]ε) Για τη δαπάνη αγοράς οχημάτων τύπου L, μοτοποδηλάτων και μοτοσυκλετών, καθώς και οχημάτων παντός εδάφους και άλλων μικρών οχημάτων με τρεις ή τέσσερις τροχούς, μηδενικών ρύπων ή χαμηλών ρύπων έως 50 γρ. CO-,/χλμ. χορηγείται στην επιχείρηση δυνατότητα έκπτωσης από τα ακαθάριστα έσοδά της, κατά τον χρόνο πραγματοποίησής της, προσαυξημένης κατά ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%).

Άρθρο 22Γ [139] [140] Προσαυξημένη έκπτωση διαφημιστικής δαπάνης κατά τα φορολογικά έτη 2020, 2021, 2022 και 2023[141]

Προσαύξηση της έκπτωσης στην οριζόμενη διαφημιστική δαπάνη κατά 100%, 60%, 30% για τα φορολογικά έτη 2020, 2021, 2022 και 2023 αντίστοιχα

Η διαφημιστική δαπάνη που πραγματοποιεί επιχείρηση κατά τα φορολογικά έτη 2020, 2021, 2022 και 2023[142], κατά το μέρος που η εν λόγω δαπάνη αφορά:

α) στην ανάρτηση σε χώρους που νόμιμα προορίζονται για υπαίθρια διαφήμιση, διαφημιστικών και χορηγικών μηνυμάτων ή επί πληρωμή δημοσιεύσεων ή

β) στην αγορά χρόνου ή χώρου, με σκοπό τη μετάδοση ή καταχώρηση διά των ακόλουθων Μέσων Ψυχαγωγίας: βα) της τηλεόρασης, ββ) του ραδιοφώνου, βγ) του κινηματογράφου, βδ) του διαδικτύου, βε) των υπηρεσιών κοινωνικής δικτύωσης και των λοιπών ψηφιακών μέσων και εργαλείων, εφόσον η μετάδοση ή η καταχώριση στις υποπερ. βδ) και βε) πραγματοποιήθηκε από επιχείρηση που έχει καταχωρισθεί στο Μητρώο Επιχειρήσεων Ηλεκτρονικών Μέσων Ενημέρωσης του άρθρου 52 του ν. 4339/2015 (Α' 133) και βστ) των εφημερίδων και περιοδικών, εκπίπτει από τα ακαθάριστα έσοδα των επιχειρήσεων κατά τον χρόνο της πραγματοποίησής της, προσαυξημένη κατά ποσοστό εκατό τοις εκατό (100%) για το φορολογικό έτος 2020, κατά εξήντα τοις εκατό (60%) για το φορολογικό έτος 2021 και κατά τριάντα τοις εκατό (30%) για τα φορολογικά έτη 2022 και 2023[143] υπό τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

Ειδικότερες προϋποθέσεις για την έκπτωση της διαφημιστικής δαπάνης

(i) η διαφημιστική δαπάνη της επιχείρησης για το φορολογικό έτος 2020 ανέρχεται τουλάχιστον στο ισόποσο της προ εκδόσεως πιστωτικών τιμολογίων κύκλου εργασιών (τζίρου) διαφημιστικής δαπάνης στα οριζόμενα στις περ. α) και β) για το έτος 2019 και

(ii) η διαφημιστική δαπάνη της επιχείρησης για το φορολογικό έτος 2021 και τα φορολογικά έτη 2022 και 2023[144] ανέρχεται τουλάχιστον στο εκατόν πέντε τοις εκατό (105%) του ποσού της προ εκδόσεως πιστωτικών τιμολογίων κύκλου εργασιών (τζίρου) διαφημιστικής δαπάνης στα οριζόμενα στις περ. α) και β) για το έτος 2019.

Εφόσον η επιχείρηση, βάσει σχετικών κανονιστικών πράξεων της Διοίκησης, έχει αναστείλει τη δραστηριότητά της ή επλήγη οικονομικά λόγω της εμφάνισης και διάδοσης του κορωνοϊού COVID-19, η ανωτέρω υπό στοιχείο (i) προϋπόθεση πληρούται, εφόσον το ύψος της διαφημιστικής δαπάνης για το έτος 2020 ανέρχεται τουλάχιστον σε ποσοστό εβδομήντα τοις εκατό (70%) της προ εκδόσεως πιστωτικών τιμολογίων κύκλου εργασιών (τζίρου) διαφημιστικής δαπάνης έτους 2019.

Αν προκύψουν ζημιές μετά από την αφαίρεση των ως άνω ποσοστών, αυτές μεταφέρονται με βάση το άρθρο 27.

Εξουσιοδοτική διάταξη

Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, έπειτα από εισήγηση του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων, ορίζεται κάθε ειδικότερο θέμα για την εφαρμογή της παρούσας.

Άρθρο 22Δ[145] Διαφημιστικές δαπάνες

Έκπτωση διαφημιστικών δαπανών σύμφωνα με προβλέψεις άρθρου 12 ν.2328/1995

Οι δαπάνες των διαφημιζομένων που αφορούν σε πράξεις του άρθρου 12 του ν. 2328/1995 (Α' 159) εκπίπτουν μόνο εφόσον οι σχετικές πράξεις διενεργούνται κατά τις προβλέψεις του άρθρου 12 του νόμου αυτού.

Άρθρο 22Ε[146] Χορήγηση προσαυξημένης έκπτωσης για δαπάνες που αφορούν σε πράσινη οικονομία, ενέργεια και ψηφιοποίηση

Προσαύξηση κατά 100% της έκπτωσης στις δαπάνες που αφορούν σε πράσινη οικονομία, ενέργεια και ψηφιοποίηση μικρομεσαίων επιχειρήσεων επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας

1. Οι δαπάνες που αφορούν σε πράσινη οικονομία, ενέργεια και ψηφιοποίηση εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, εξαιρουμένων όσων δραστηριοποιούνται στους τομείς της πρωτογενούς γεωργικής παραγωγής, της αλιείας και υδατοκαλλιέργειας, κατά τον χρόνο της πραγματοποίησής τους, προσαυξημένες κατά ποσοστό εκατό τοις εκατό (100%). Μικρομεσαίες επιχειρήσεις νοούνται αυτές που πληρούν τις προϋποθέσεις του Παραρτήματος της Σύστασης της Επιτροπής 2003/361/ΕΚ της 6ης Μαΐου 2003.

Εφαρμογή της προσαυξημένης έκπτωσης υπό όρους στις δαπάνες απόσβεσης στοιχείων

Η παρούσα έχει εφαρμογή και για τη δαπάνη απόσβεσης στοιχείων του ενεργητικού των μικρομεσαίων επιχειρήσεων που αποκτώνται με σκοπό την ενίσχυση της πράσινης οικονομίας, ενέργειας και ψηφιοποίησης, εφόσον η επιχείρηση δεν εφαρμόζει προσαυξημένη έκπτωση της δαπάνης απόσβεσης σύμφωνα με το άρθρο 24 και τις περ. δ' και ε' του άρθρου 22Β.

Παύση κινήτρου σε πώληση παγίου στοιχείου

Σε περίπτωση πώλησης του πάγιου στοιχείου για το οποίο εφαρμόστηκε το κίνητρο της προσαυξημένης έκπτωσης της δαπάνης απόσβεσης, το κίνητρο αυτό παύει να παρέχεται, δίχως όμως να αίρεται η ήδη χορηγηθείσα προσαυξημένη έκπτωση.

Εφαρμογή της παρ. 1 μόνο για δαπάνες με ηλεκτρονικά τιμολόγια

Η παρούσα εφαρμόζεται μόνο για συγκεκριμένες δαπάνες αγαθών ή υπηρεσιών που πραγματοποιούνται με τη λήψη ηλεκτρονικού τιμολογίου, από επιχειρήσεις που διαθέτουν συγκεκριμένους ΚΑΔ δραστηριότητας ή κωδικούς σύμφωνα με το σύστημα ταξινόμησης της Νίκαιας (Nice Classification, NCL) προκειμένου για επιχειρήσεις αλλοδαπής.

Χορήγηση ενισχύσεων μικρομεσαίων επιχειρήσεων σύμφωνα με κανόνες κρατικών ενισχύσεων

Η χορήγηση της ενίσχυσης δυνάμει του παρόντος πραγματοποιείται σύμφωνα με τους κανόνες των κρατικών ενισχύσεων, όπως αυτοί εξειδικεύονται στην απόφαση του επόμενου εδαφίου.

Εξουσιοδοτική διάταξη για τον καθορισμό νομικής βάσης των κρατικών ενισχύσεων της παρ. 1 και κάθε σχετικού ζητήματος εφαρμογής

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Περιβάλλοντος και Ενέργειας και Ψηφιακής Διακυβέρνησης, μετά από εισήγηση του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.), καθορίζονται η ενωσιακή νομική βάση χορήγησης της ενίσχυσης, η εξειδίκευση των δαπανών αυτών υπό μορφή ΚΑΔ των επιχειρήσεων που προμηθεύουν τα αγαθά ή παρέχουν τις υπηρεσίες, τα είδη των δαπανών αυτών, οι προϋποθέσεις συμβατότητας από άποψη κρατικών ενισχύσεων, οι διαδικασίες χορήγησης και ελέγχου και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή της παρούσας. Η απόφαση αυτή δύναται να επικαιροποιείται ετησίως ως προς τα είδη των δαπανών και ως προς κάθε αναγκαία λεπτομέρεια.

Μεταφορά ζημιών βάσει του άρθρου 27

2. Αν προκύψουν ζημίες μετά την αφαίρεση του ποσοστού της παρ. 1, αυτές μεταφέρονται με βάση το άρθρο 27.

Άρθρο 22ΣΤ [147] Χορήγηση προσαυξημένης έκπτωσης για δαπάνες που αφορούν στην εισαγωγή πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων σε ρυθμιζόμενη αγορά

Εφαρμογή προσαυξημένης έκπτωσης για δαπάνες που αφορούν στην εισαγωγή πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων σε ρυθμιζόμενη αγορά

1. Οι δαπάνες που αφορούν στην εισαγωγή μετοχών και άλλων τίτλων ισοδύναμων με μετοχές πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων (μικρομεσαίων) επιχειρήσεων, όπως αυτές ορίζονται στη Σύσταση της Επιτροπής 2003/361/ΕΚ της 6ης Μαΐου 2003 σχετικά με τον ορισμό των πολύ μικρών, των μικρών και των μεσαίων επιχειρήσεων (L 124), σε ρυθμιζόμενη αγορά που λειτουργεί νόμιμα στην Ελλάδα σύμφωνα με τον ν. 4514/2018 (Α' 14), εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα αυτών, κατά τον χρόνο της πραγματοποίησής τους προσαυξημένες κατά ποσοστό εκατό τοις εκατό (100%), με ανώτατο όριο της προκύπτουσας ωφέλειας λόγω της προσαύξησης αυτής τις διακόσιες χιλιάδες (200.000) ευρώ.

Είδος δαπανών που εμπίπτουν στην προσαυξημένη έκπτωση που ορίζεται στην παρ.1.

2. Δαπάνες που εμπίπτουν στην παρ. 1 αποτελούν ιδίως:
α) Οι δαπάνες για τη διενέργεια απαραίτητων νομικών, οικονομικών και φορολογικών ελέγχων στο πλαίσιο εισαγωγής στη ρυθμιζόμενη αγορά,
β) οι δαπάνες για την ανάθεση σε ανάδοχο/σύμβουλο του συντονισμού και της διαχείρισης της διαδικασίας εισαγωγής στη ρυθμιζόμενη αγορά,
γ) οι δαπάνες που αφορούν σε εκπιπτόμενους, σύμφωνα με τον παρόντα, φόρους, τέλη και χρεώσεις που προκύπτουν στο πλαίσιο εισαγωγής στη ρυθμιζόμενη αγορά,
δ) οι δαπάνες για την εκτύπωση ενημερωτικών δελτίων, καθώς και οι λοιπές δαπάνες που αφορούν στην προετοιμασία του φακέλου εισαγωγής στη ρυθμιζόμενη αγορά.

Μεταφορά ζημιών βάσει του άρθρου 27

3. Αν προκύψουν ζημίες μετά από την αφαίρεση του ποσοστού της παρ. 1, αυτές μεταφέρονται με βάση το άρθρο 27.

Άρση της χορηγηθείσας προσαυξημένης έκπτωσης στην περίπτωση διατήρησης των μετοχών και άλλων τίτλων για χρονικό διάστημα μικρότερο των δέκα (10) συναπτών ετών από την εισαγωγή τους.

4. Σε περίπτωση διατήρησης των μετοχών και άλλων τίτλων ισοδύναμων με μετοχές μικρομεσαίων επιχειρήσεων στη ρυθμιζόμενη αγορά για χρονικό διάστημα μικρότερο των δέκα (10) συναπτών ετών από την εισαγωγή τους, αίρεται η χορηγηθείσα προσαυξημένη έκπτωση, κατά τα οριζόμενα στην παρ. 1.

5. Η χορήγηση της ενίσχυσης με βάση το παρόν πραγματοποιείται σύμφωνα με τους κανόνες των κρατικών ενισχύσεων, όπως αυτοί εξειδικεύονται στην απόφαση του επόμενου εδαφίου. Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, μετά από εισήγηση του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων, εξειδικεύονται οι δαπάνες της παρ. 2, οι προϋποθέσεις συμβατότητας από άποψη κρατικών ενισχύσεων, οι διαδικασίες χορήγησης της προσαυξημένης έκπτωσης και ελέγχου αυτής, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή της παρούσας.

φορολογικά έτη εφαρμογής του παρόντος άρθρου

6. Το παρόν εφαρμόζεται για δαπάνες που πραγματοποιούνται κατά τα φορολογικά έτη 2025, 2026 και 2027.

Άρθρο 23[148] Μη εκπιπτόμενες επιχειρηματικές δαπάνες

Κατηγορίες μη εκπιπτόμενων επιχειρηματικών δαπανών

Οι ακόλουθες δαπάνες δεν εκπίπτουν:
α) τόκοι από δάνεια που λαμβάνει η επιχείρηση από τρίτους, εκτός από τα τραπεζικά δάνεια, [149] μικροχρηματοδοτήσεις που λαμβάνουν οι δικαιούχοι της παρ. 1 του άρθρου 15 για τη χορήγηση μικροχρηματοδοτήσεων, [150] διατραπεζικά δάνεια, καθώς και τα ομολογιακά δάνεια που εκδίδουν ανώνυμες εταιρείες [151]και τα χρεωστικά ομόλογα που εκδίδουν πιστωτικοί συνεταιρισμοί που λειτουργούν ως πιστωτικά

ιδρύματα, κατά το μέτρο που υπερβαίνουν τους τόκους που θα προέκυπταν εάν το επιτόκιο ήταν ίσο με το επιτόκιο των δανείων αλληλόχρεων λογαριασμών προς μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις, όπως αυτό αναφέρεται στο στατιστικό δελτίο οικονομικής συγκυρίας της Τράπεζας της Ελλάδος για την πλησιέστερη χρονική περίοδο πριν την ημερομηνία δανεισμού,

β) κάθε είδους δαπάνη που αφορά σε αγορά αγαθών ή λήψη υπηρεσιών αξίας άνω των πεντακοσίων (500) ευρώ, εφόσον η τμηματική ή ολική εξόφληση δεν έγινε με τη χρήση τραπεζικού μέσου πληρωμής,

γ) οι μη καταβληθείσες ασφαλιστικές εισφορές,

δ) προβλέψεις εκτός των οριζομένων στο άρθρο 26[152],

ε) πρόστιμα και ποινές, περιλαμβανομένων των προσαυξήσεων,

στ) η παροχή αμοιβών σε χρήμα ή είδος που συνιστούν ποινικό αδίκημα,

ζ) ο φόρος εισοδήματος, συμπεριλαμβανομένων του τέλους επιτηδεύματος και των έκτακτων εισφορών, που επιβάλλεται για τα κέρδη από επιχειρηματική δραστηριότητα, σύμφωνα με τον Κ.Φ.Ε., καθώς και ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.) που αναλογεί σε μη εκπιπτόμενες δαπάνες, εφόσον δεν είναι εκπεστέος ως Φ.Π.Α. εισροών[153],

η) το τεκμαρτό μίσθωμα της παραγράφου 2 του άρθρου 39 σε περίπτωση ιδιόχρησης κατά το μέτρο που υπερβαίνει το τρία τοις εκατό (3%) επί της αντικειμενικής αξίας του ακινήτου,

θ) οι δαπάνες για την οργάνωση και διεξαγωγή ενημερωτικών ημερίδων και συναντήσεων που αφορούν στη σίτιση και διαμονή πελατών ή εργαζομένων της κατά το μέτρο που υπερβαίνουν το ποσό των τριακοσίων (300) ευρώ ανά συμμετέχοντα και κατά το μέτρο που η συνολική ετήσια δαπάνη υπερβαίνει το μισό τοις εκατό (0,5%) επί του ετήσιου ακαθάριστου εισοδήματος της επιχείρησης,

ι) οι δαπάνες για τη διεξαγωγή εορταστικών εκδηλώσεων, σίτισης και διαμονής φιλοξενούμενων προσώπων κατά το μέτρο που υπερβαίνουν το ποσό των τριακοσίων (300) ευρώ ανά συμμετέχοντα και κατά το μέτρο που η συνολική ετήσια δαπάνη υπερβαίνει το μισό τοις εκατό (0,5%) επί του ετήσιου ακαθάριστου εισοδήματος της επιχείρησης,

ια) οι δαπάνες ψυχαγωγίας. Η διάταξη του προηγούμενου εδαφίου δεν εφαρμόζεται στην περίπτωση που η επιχειρηματική δραστηριότητα του φορολογούμενου έχει ως κύριο αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών ψυχαγωγίας και οι δαπάνες αυτές πραγματοποιούνται στο πλαίσιο της δραστηριότητας αυτής,

ιβ) προσωπικές καταναλωτικές δαπάνες και

[154]ιγ) το σύνολο των δαπανών που καταβάλλονται προς φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα που είναι φορολογικός κάτοικος σε κράτος μη συνεργάσιμο ή που υπόκειται σε προνομιακό φορολογικό καθεστώς, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 65 του Κ.Φ.Ε., εκτός εάν ο φορολογούμενος αποδείξει ότι οι δαπάνες αυτές αφορούν πραγματικές και συνήθεις συναλλαγές και δεν έχουν ως αποτέλεσμα τη μεταφορά κερδών ή εισοδημάτων ή κεφαλαίων με σκοπό τη φοροαποφυγή ή τη φοροδιαφυγή.

Η διάταξη του προηγούμενου εδαφίου δεν αποκλείει την έκπτωση των δαπανών που καταβάλλονται προς φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα που είναι φορολογικός κάτοικος σε κράτος μέλος της Ε.Ε. ή του Ε.Ο.Χ., εφόσον υπάρχει η νομική βάση για την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ της Ελλάδας και αυτού του κράτους μέλους.

[155]ιδ) Οι δαπάνες που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο εργασιακής σχέσης όπως αυτή ορίζεται στην παρ. 2 του άρθρου 12 του ν. 4172/2013, εφόσον η τμηματική ή ολική εξόφληση δεν έχει πραγματοποιηθεί με τη χρήση ηλεκτρονικού μέσου πληρωμής ή μέσω παρόχου υπηρεσιών πληρωμών.

[156]ιε) Οι δαπάνες ενοικίων, εφόσον η εξόφλησή τους δεν έχει πραγματοποιηθεί με τη χρήση ηλεκτρονικού μέσου πληρωμής ή μέσω παρόχου υπηρεσιών πληρωμών.
[157]ιστ) Χρηματικά ποσά ή άλλα ανταλλάγματα που τυχόν καταβλήθηκαν άμεσα ή έμμεσα για μη εξουσιοδοτημένη πώληση διαφημιστικού τηλεοπτικού χρόνου.
[158]ιζ) οι επιχειρηματικές δαπάνες που πραγματοποιούνται από εκμισθωτή νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα και αφορούν ακίνητο για το οποίο η καταβολή του μισθώματος δεν έχει πραγματοποιηθεί κατά τα οριζόμενα στην παρ. 5 του άρθρου 39.

Άρθρο 24[159] Φορολογικές αποσβέσεις[160]

Έκπτωση φορολογικών αποσβέσεων

1. Κατά τον προσδιορισμό των κερδών από επιχειρηματική δραστηριότητα, οι φορολογικές[161] αποσβέσεις των στοιχείων του ενεργητικού εκπίπτουν από:

α) τον κύριο των παγίων στοιχείων του ενεργητικού της επιχείρησης σε όλες τις περιπτώσεις εκτός της περίπτωσης β',

Χρηματοοικονομική μίσθωση

β)[162] τον μισθωτή, σε περίπτωση χρηματοδοτικής μίσθωσης κατά την έννοια των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ε.Ε. δυνάμει του Κανονισμού 1606/2002 (Δ.Π.Χ.Α. - υποχρεωτική εφαρμογή Δ.Π.Χ.Α.) ή κατά την έννοια των Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων (Ε.Λ.Π.) του ν. 4308/2014.

[2.] [163] ΚΑΤΑΡΓΗΘΗΚΕ

Πάγια στοιχεία ενεργητικού επιχειρήσεων που δεν υπόκεινται σε

3. Εδαφικές εκτάσεις, έργα τέχνης, αντίκες, κοσμήματα και άλλα πάγια στοιχεία ενεργητικού επιχειρήσεων που δεν υπόκεινται σε φθορά και αχρήστευση λόγω παλαιότητας, δεν υπόκεινται σε φορολογική[164] απόσβεση.

Συντελεστές απόσβεσης

4. [165] Κόστος κτήσης ή κατασκευής, περιλαμβανομένου και του κόστους βελτίωσης, ανανέωσης και ανακατασκευής καθώς και αποκατάστασης του περιβάλλοντος[166] αποσβένονται, σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα:

Κατηγορία ενεργητικού επιχείρησης	**Συντελεστής[167] φορολογικής απόσβεσης (% ανά φορολογικό έτος)**
Κτίρια, κατασκευές, εγκαταστάσεις, βιομηχανικές και ειδικές εγκαταστάσεις, μη κτιριακές εγκαταστάσεις, αποθήκες και σταθμοί, περιλαμβανομένων των παραρτημάτων τους (και ειδικών οχημάτων φορτοεκφόρτωσης)	4%
Κατασκευές και εγκαταστάσεις για τη φόρτιση οχημάτων μηδενικών ή χαμηλών ρύπων έως 50 γρ. CO2/χλμ.	100%

Εδαφικές εκτάσεις που χρησιμοποιούνται σε εξόρυξη και λατομεία, εκτός αν χρησιμοποιούνται για τις υποστηρικτικές δραστηριότητες εξόρυξης	5%
Αεροσκάφη, σιδηροδρομικοί συρμοί, πλοία και σκάφη εκτός από μέσα μαζικής μεταφοράς ατόμων μηδενικών ή χαμηλών ρύπων έως 50 γρ. CO2/χλμ.	5%
Μηχανήματα, εξοπλισμός εκτός Η/Υ και λογισμικού	10%
Μέσα μεταφοράς ατόμων εκτός από τα μέσα μεταφοράς μηδενικών ή χαμηλών ρύπων έως 50 γρ. CO2/χλμ.	16%
Μέσα μεταφοράς ατόμων μηδενικών ρύπων	50%
Μέσα μεταφοράς ατόμων χαμηλών ρύπων έως 50 γρ. CO2/χλμ.	25%
Μέσα μεταφοράς εμπορευμάτων εκτός από μέσα μεταφοράς εμπορευμάτων μηδενικών ή χαμηλών ρύπων έως 50 γρ. CO2/χλμ.	12%
Μέσα μεταφοράς εμπορευμάτων μηδενικών ρύπων	50%
Μέσα μεταφοράς εμπορευμάτων χαμηλών ρύπων έως 50 γρ. CO2/χλμ.	25%
Μέσα μαζικής μεταφοράς ατόμων μηδενικών ρύπων	50%
Μέσα μαζικής μεταφοράς ατόμων χαμηλών ρύπων έως 50 γρ. CO2/χλμ.	25%
Άυλα στοιχεία και δικαιώματα, έξοδα πολυετούς απόσβεσης	10%
Εξοπλισμός Η/Υ, κύριος και περιφερειακός, και λογισμικό	20%
Λοιπά πάγια στοιχεία της επιχείρησης	10%
Εξοπλισμός και όργανα, που χρησιμοποιούνται για τις ανάγκες εκτέλεσης επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας. Ως εξοπλισμός και όργανα που χρησιμοποιούνται για τις ανάγκες εκτέλεσης της επιστημονικής και της τεχνολογικής έρευνας, θεωρείται αυτός, που περιγράφεται στο σχετικό άρθρο της κοινής υπουργικής απόφασης του άρθρου 22Α.	40%

Όπου ο συντελεστής του προηγούμενου πίνακα είναι πενήντα τοις εκατό (50%) ή εκατό τοις εκατό (100%), η επιχείρηση δικαιούται να χρησιμοποιήσει χαμηλότερο σταθερό συντελεστή για όλα τα έτη απόσβεσης.

Ο συντελεστής φορολογικής απόσβεσης του ανωτέρω πίνακα για τα άυλα στοιχεία και δικαιώματα, καθώς και για τα έξοδα πολυετούς απόσβεσης ισχύει, εφόσον δεν προκύπτει συμβατικά από την αρχική συμφωνία διαφορετική των δέκα (10) ετών οικονομική διάρκεια ζωής, οπότε και ο συντελεστής διαμορφώνεται ως το πηλίκο «1 διά έτη διάρκειας ζωής δικαιώματος». Στα δικαιώματα επί εκπομπών

οπτικοακουστικού περιεχομένου ο συντελεστής φορολογικής απόσβεσης, εφόσον δεν προκύπτει συμβατικά από την αρχική συμφωνία και είναι διαφορετικός των δέκα (10) ετών, διαμορφώνεται με βάση τον ωφέλιμο χρόνο ζωής του άυλου περιουσιακού στοιχείου, σύμφωνα με το ελεγκτικό πλαίσιο και τη διαδικασία που ορίζονται με απόφαση της Επιτροπής Λογιστικής Τυποποίησης και Ελέγχων.

Σε περίπτωση δικαιωμάτων που θεμελιώθηκαν πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος, για την αναπόσβεστη αξία (εναπομείνασα αξία) ως διάρκεια δικαιώματος λαμβάνεται η υπολειπόμενη διάρκεια του δικαιώματος.

Για τη δαπάνη απόσβεσης εταιρικού επιβατικού αυτοκινήτου μηδενικών ρύπων, με μέγιστη Λ.Τ.Π.Φ. έως τις σαράντα χιλιάδες (40.000) ευρώ, χορηγείται στην επιχείρηση δυνατότητα έκπτωσης από τα ακαθάριστα έσοδά της, προσαυξημένη κατά ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%) και για το υπερβάλλον ποσό, ποσοστό εικοσιπέντε τοις εκατό (25%). Τα αντίστοιχα ποσοστά για αυτοκίνητα χαμηλών ρύπων έως 50 γρ. CO2,/χλμ. είναι τριάντα (30%) και δεκαπέντε (15%) τοις εκατό.

Για επιχειρήσεις που ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα σε νησιωτικούς δήμους της ελληνικής επικράτειας, για τη δαπάνη απόσβεσης εταιρικού επιβατικού αυτοκινήτου μηδενικών ρύπων, με μέγιστη Λ.Τ.Π.Φ. έως τις σαράντα χιλιάδες (40.000) ευρώ, χορηγείται στην επιχείρηση δυνατότητα έκπτωσης από τα ακαθάριστα έσοδά της, προσαυξημένη κατά ποσοστό εβδομήντα πέντε τοις εκατό (75%) και για το υπερβάλλον ποσό ποσοστό τριανταπέντε τοις εκατό (35%). Τα αντίστοιχα ποσοστά για αυτοκίνητα χαμηλών ρύπων έως 50 γρ. CO2,/χλμ. είναι τριανταπέντε (35%) και είκοσι τοις εκατό (20%).

Για την εφαρμογή του όγδοου και ένατου εδαφίου της παρούσας, με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος και Ενέργειας, των κατά περίπτωση αρμόδιων Υπουργών και του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων καθορίζονται η νομική βάση των ενισχύσεων δυνάμει του Κανονισμού (ΕΕ) υπ' αρ. 1407/2013 της 18ης Δεκεμβρίου 2013 (L 352/1) για τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (de minimis), η διαδικασία, οι όροι, η διάρκεια, οι προϋποθέσεις χορήγησης, η διαδικασία ελέγχου τους, οι αρμόδιες υπηρεσίες, οι υποχρεώσεις των δικαιούχων, τυχόν περιορισμός του ύψους των ενισχύσεων, η διαδικασία και οι προϋποθέσεις ανάκτησης των ενισχύσεων σε περίπτωση εκ των υστέρων διαπίστωσης μη πλήρωσης των σχετικών προϋποθέσεων, καθώς και κάθε ζήτημα σχετικό με την εφαρμογή του κινήτρου αυτού.

Υποχρεωτικότητα και περίοδος υπολογισμού φορολογικής απόσβεσης

5. Ο υπολογισμός των φορολογικών[168] αποσβέσεων είναι υποχρεωτικός, γίνεται σε ετήσια βάση και δεν επιτρέπεται η μεταφορά αποσβενόμενων ποσών μεταξύ οικονομικών χρήσεων.

Χρόνος έναρξης φορολογικής απόσβεσης

6. Η φορολογική[169] απόσβεση ενός πάγιου περιουσιακού στοιχείου αρχίζει από τον επόμενο μήνα εντός του οποίου χρησιμοποιείται ή τίθεται σε υπηρεσία από τον φορολογούμενο κατ` αναλογία με τους συντελεστές της παραγράφου 4.

Όρια ύψους φορολογικής απόσβεσης

7. Το ποσό της φορολογικής[170] απόσβεσης δεν δύναται να υπερβεί το κόστος κτήσης ή κατασκευής, περιλαμβανομένου του κόστους βελτίωσης, ανανέωσης και ανακατασκευής, καθώς και αποκατάστασης του περιβάλλοντος. Εάν η αποσβέσιμη αξία ενός περιουσιακού στοιχείου της επιχείρησης είναι μικρότερη από χίλια πεντακόσια (1.500) ευρώ, το εν λόγω στοιχείο μπορεί να αποσβεστεί εξ ολοκλήρου μέσα στο φορολογικό έτος που αποκτήθηκε το περιουσιακό στοιχείο. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών μπορεί να αναπροσαρμόζεται το ποσό που ορίζεται στο προηγούμενο εδάφιο μία φορά ανά πέντε έτη, με βάση τα κατάλληλα στοιχεία που δημοσιεύονται από την Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.).

Αναβολή φορολογικής απόσβεσης

8. Οι νέες επιχειρήσεις δύνανται να αναβάλουν την φορολογική[171] απόσβεση των περιουσιακών στοιχείων της επιχείρησης κατά τα πρώτα τρία (3) φορολογικά έτη.

Υπολογισμός της τιμής κτήσης

[172]**9.** Ο υπολογισμός της τιμής κτήσης σύμφωνα με τα άρθρα 41 και 42 γίνεται με βάση τις φορολογικές αποσβέσεις.

Απόσβεση του συναφούς με την ενεργειακή απόδοση ή εξοικονόμηση νερού κόστους

10.[173]α. Το κόστος που είναι συναφές με την αναβάθμιση των Κέντρων Διαλογής Ανακυκλώσιμων Υλικών (ΚΔΑΥ), με την ενεργειακή απόδοση ή με την εξοικονόμηση νερού ή με επενδύσεις που χαρακτηρίζονται ως συμβάλλουσες σημαντικά στον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής, σύμφωνα με το άρθρο 10 του Κανονισμού (ΕΕ) 2020/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Ιουνίου 2020 «σχετικά με τη θέσπιση πλαισίου για τη διευκόλυνση των βιώσιμων επενδύσεων και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2019/2088» (L 198) και τις σχετικές κατ' εξουσιοδότηση πράξεις», αποσβέννυται με τους συντελεστές του πίνακα της παρ. 4, προσαυξημένους κατά ποσοστό εκατό τοις εκατό (100%). Σε περίπτωση που ο αρχικός συντελεστής απόσβεσης είναι ανώτερος του δέκα τοις εκατό (10%), ο προσαυξημένος συντελεστής δεν δύναται να υπερβαίνει τις δέκα (10) ποσοστιαίες μονάδες.

β. Η περ. α' δεν καταλαμβάνει τις κατηγορίες ενεργητικού επιχείρησης σχετικές με: «Αεροσκάφη, σιδηροδρομικούς συρμούς, πλοία και σκάφη», «Μέσα μεταφοράς ατόμων» και «Μέσα μεταφοράς εμπορευμάτων».

Εξουσιοδοτική διάταξη

γ. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Περιβάλλοντος και Ενέργειας και του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων καθορίζονται οι προϋποθέσεις, οι όροι, οι διαδικασίες, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή της παρούσας.

Άρθρο 25 Αποτίμηση αποθεμάτων και ημικατεργασμένων προϊόντων

Τρόπος αποτίμησης και περιορισμοί στην επιλογή μεθόδου αποτίμησης

Τα αποθέματα και τα ημικατεργασμένα προϊόντα αποτιμώνται σύμφωνα με τους ισχύοντες κανόνες λογιστικής. Ωστόσο, ο φορολογούμενος δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιήσει διαφορετική μέθοδο αποτίμησης κατά τα τέσσερα (4) έτη μετά το φορολογικό έτος κατά το οποίο χρησιμοποιήθηκε για πρώτη φορά η μέθοδος αποτίμησης που εφάρμοσε η επιχείρηση.

Άρθρο 26[174] Επισφαλείς απαιτήσεις

Έκπτωση των ποσών προβλέψεων για απόσβεση επισφαλών απαιτήσεων και διαγραφές αυτών

1. Τα ποσά των προβλέψεων για απόσβεση επισφαλών απαιτήσεων και οι διαγραφές αυτών, με την επιφύλαξη των οριζομένων στις παραγράφους 5 έως 7 του παρόντος άρθρου, εκπίπτουν για φορολογικούς σκοπούς, ως εξής:

α) για ληξιπρόθεσμες απαιτήσεις μέχρι το ποσό των χιλίων (1.000) ευρώ που δεν έχουν εισπραχθεί για διάστημα άνω των δώδεκα (12) μηνών, ο φορολογούμενος δύναται να σχηματίσει πρόβλεψη επισφαλών απαιτήσεων σε ποσοστό εκατό τοις εκατό (100%) της εν λόγω απαίτησης, εφόσον έχουν αναληφθεί οι κατάλληλες ενέργειες για τη διασφάλιση του δικαιώματος είσπραξης της εν λόγω απαίτησης,

β) για ληξιπρόθεσμες απαιτήσεις άνω του ποσού των χιλίων (1.000) ευρώ που δεν έχουν εισπραχθεί για διάστημα άνω των δώδεκα (12) μηνών, ο φορολογούμενος δύναται να σχηματίσει πρόβλεψη επισφαλών απαιτήσεων, εφόσον έχουν αναληφθεί οι κατάλληλες ενέργειες για τη διασφάλιση του δικαιώματος είσπραξης της εν λόγω απαίτησης, σύμφωνα με τον ακόλουθο πίνακα:

Χρόνος υπερημερίας (σε μήνες)	Προβλέψεις σε ποσοστό %)
>12	50
>18	75
>24	100

Περιορισμοί σχηματισμού προβλέψεων επισφαλών απαιτήσεων

2. Ανεξάρτητα από την παράγραφο 1, ο σχηματισμός προβλέψεων επισφαλών απαιτήσεων δεν επιτρέπεται στις περιπτώσεις επισφαλών απαιτήσεων κατά[175] των μετόχων ή εταίρων της επιχείρησης με ελάχιστο ποσοστό συμμετοχής δέκα τοις εκατό (10%) και των θυγατρικών εταιρειών της επιχείρησης με ελάχιστο ποσοστό συμμετοχής δέκα τοις εκατό (10%), εκτός αν για την αξίωση που αφορά αυτές τις οφειλές υπάρχει εκκρεμοδικία ενώπιον δικαστηρίου ή διαιτητικού δικαστηρίου, ή εάν ο οφειλέτης έχει υποβάλει αίτημα κήρυξης σε πτώχευση ή υπαγωγής σε διαδικασία εξυγίανσης ή σε βάρος του έχει εκκινήσει η διαδικασία αναγκαστικής εκτέλεσης.
Επίσης, δεν επιτρέπεται ο σχηματισμός προβλέψεων για επισφαλείς απαιτήσεις που καλύπτονται από ασφάλιση ή οποιαδήποτε εγγυοδοσία ή άλλη ενοχική ή εμπράγματη ασφάλεια ή για οφειλές του Δημοσίου ή των Ο.Τ.Α. ή για εκείνες που έχουν δοθεί με την εγγύηση αυτών των φορέων.

Ανάκτηση πρόβλεψης επισφαλών απαιτήσεων

3. Η πρόβλεψη επισφαλών απαιτήσεων, σύμφωνα με την παράγραφο 1, ανακτάται άμεσα με τη μεταφορά αυτής της πρόβλεψης στα κέρδη της επιχείρησης, εφόσον η απαίτηση:
α) καταστεί εισπράξιμη ή
β) διαγραφεί.

Διαγραφή απαίτησης

[176]**4.** α. Απαίτηση δύναται να διαγραφεί για φορολογικούς σκοπούς μόνον εφόσον πληρούνται σωρευτικά οι εξής προϋποθέσεις:
(i) έχει προηγουμένως εγγραφεί ποσό που αντιστοιχεί στην οφειλή ως έσοδο,
(ii) έχει προηγουμένως διαγραφεί από τα βιβλία του φορολογούμενου, και
(iii) έχουν αναληφθεί όλες οι κατά νόμον ενέργειες για την είσπραξη της απαίτησης.

[177] β. Απαιτήσεις, το συνολικό ύψος των οποίων, συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ, δεν υπερβαίνει το ποσό των τριακοσίων (300) ευρώ ανά αντισυμβαλλόμενο, δύνανται να διαγραφούν στο φορολογικό έτος εντός του οποίου συμπληρώνονται δώδεκα (12) μήνες από τον χρόνο κατά τον οποίο κατέστησαν ληξιπρόθεσμες, χωρίς να έχουν

αναληφθεί οι κατάλληλες ενέργειες για τη διασφάλιση του δικαιώματος είσπραξης της εν λόγω απαίτησης, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις των υποπεριπτώσεων (i) και (ii) της περίπτωσης α' της παρούσας και οι οφειλέτες έχουν λάβει αποδεδειγμένα γνώση της διαγραφής της οφειλής τους, όπου αυτό είναι δυνατόν. Το συνολικό ύψος των απαιτήσεων που διαγράφονται σύμφωνα με το προηγούμενο εδάφιο δεν δύναται να υπερβαίνει, ανά φορολογικό έτος, ποσοστό πέντε τοις εκατό (5%) επί του συνόλου των απαιτήσεων στο τέλος της χρήσης.

[178] γ. Απαιτήσεις που διαγράφονται στο πλαίσιο αμοιβαίας συμφωνίας ή δικαστικού συμβιβασμού, ανεξαρτήτως του αν έχει σχηματισθεί σχετική πρόβλεψη, δύνανται να διαγραφούν για φορολογικούς σκοπούς μη εφαρμοζομένων των διατάξεων της υποπερίπτωσης (iii) της περίπτωσης α' της παρούσας. Στην περίπτωση και κατά το μέρος που δεν έχει σχηματισθεί πρόβλεψη, το σχετικό ποσό της διαγραφής της απαίτησης εκπίπτει με βάση τις διατάξεις του άρθρου 22. [179]

Προβλέψεις επισφαλών απαιτήσεων σε τράπεζες

5. Οι τράπεζες μπορούν να εκπίπτουν προβλέψεις επισφαλών απαιτήσεων σε ποσοστό ένα τοις εκατό (1%) επί του ποσού του ετήσιου μέσου όρου των πραγματικών χορηγήσεων, όπως αυτό προκύπτει από τις μηνιαίες λογιστικές καταστάσεις τους. Τέτοιες χορηγήσεις συνιστούν οι απαιτήσεις κεφαλαίου και οι απαιτήσεις των εγγεγραμμένων τόκων, όχι όμως και επισφαλών ή μη εισπράξιμων τόκων των επισφαλών απαιτήσεων ή απαιτήσεων μη παραγωγικών, τους οποίους οι τράπεζες δικαιούνται να μην εμφανίζουν ή εγγράφουν στα βιβλία τους, υποχρεούμενες να αποδεικνύουν ότι πρόκειται για τέτοιους τόκους, καθώς και η κάλυψη στο σύνολο του ή εν μέρει ομολογιακού δανείου ιδιωτικών επιχειρήσεων ή η απόκτηση μετοχών κατά τη σύσταση ανώνυμης εταιρείας ή αύξηση του κεφαλαίου της, για το χρονικό διάστημα κατά το οποίο οι τίτλοι των ομολογιών ή μετοχών παραμένουν στο χαρτοφυλάκιο της τράπεζας. Στις χορηγήσεις αυτές δεν περιλαμβάνονται τα δάνεια γενικά προς το Δημόσιο και τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, τα δάνεια γενικά για τα οποία δόθηκε εγγύηση του Δημοσίου και οι καταθέσεις σε άλλες τράπεζες. Πέρα από το ποσοστό έκπτωσης που προβλέπεται στο προηγούμενο εδάφιο οι τράπεζες μπορούν να εκπίπτουν από το εισόδημά τους, για τον προσδιορισμό των αποτελεσμάτων της χρήσης πρόσθετες ειδικές κατά περίπτωση προβλέψεις για την απόσβεση απαιτήσεων κατά πελατών τους, για τις οποίες έχει διακοπεί ο λογισμός τόκων.

Προβλέψεις επισφαλών απαιτήσεων σε εταιρείες χρηματοδοτικής μίσθωσης

6. Οι εταιρείες χρηματοδοτικής μίσθωσης μπορούν να εκπίπτουν προβλέψεις επισφαλών απαιτήσεων σε ποσοστό μέχρι δύο τοις εκατό (2%) επί του συνολικού ύψους μισθωμάτων, τα οποία προκύπτουν από τις συμβάσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης, που έχουν συναφθεί μέσα στη διάρκεια του φορολογικού έτους. Το ποσό αυτό της πρόβλεψης για κάθε φορολογικό έτος, συναθροιζόμενο με το ποσό της πρόβλεψης, η οποία διενεργήθηκε σε προγενέστερα φορολογικά έτη και εμφανίζεται στα τηρούμενα βιβλία της επιχείρησης, δεν μπορεί να υπερβεί το είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου.

Προβλέψεις επισφαλών απαιτήσεων σε εταιρείες πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων (factoring)

7. Οι εταιρείες πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων (factoring) μπορούν να εκπίπτουν μέχρι ενάμιση τοις εκατό (1,5%) επί του μέσου ετήσιου ύψους των ποσών που ο φορέας έχει προεξοφλήσει έναντι απαιτήσεων που έχει αναλάβει να εισπράξει από εξαγωγική δραστηριότητα χωρίς δικαίωμα αναγωγής, καθώς και μέχρι ένα τοις εκατό (1%) επί του μέσου ετήσιου ύψους των ποσών των προεξοφλήσεων έναντι απαιτήσεων με δικαίωμα αναγωγής.

Προβλέψεις επισφαλών απαιτήσεων σε επιχειρήσεις επαγγελματιών πρακτόρων παιχνιδιών πρόγνωσης της εταιρείας Ο.Π.Α.Π. Α.Ε.

8. [180] [181] Στις επιχειρήσεις επαγγελματιών πρακτόρων παιχνιδιών πρόγνωσης της εταιρείας «Οργανισμός Προγνωστικών Αγώνων Ποδοσφαίρου Α.Ε.» (Ο.Π.Α.Π. Α.Ε.) παρέχεται η δυνατότητα έκπτωσης για τις πραγματοποιούμενες πωλήσεις τους, ποσοστού με κλίμακα ενάμισι τοις εκατό (1,5%) για αξίες μέχρι 500.000 ευρώ και ένα τοις εκατό (1%) για αξίες από 500.001 έως 1.000.000 ευρώ, ως ποσό πρόβλεψης επισφαλών απαιτήσεων.
Για τον υπολογισμό της ως άνω έκπτωσης δεν προσμετρούνται οι πραγματοποιούμενες πωλήσεις από τυχερά παίγνια μέσω παιγνιομηχανημάτων που αδειοδοτήθηκαν με τις διατάξεις του άρθρου 39 του ν. 4002/2011 (Α' 180).

Άρθρο 27 Μεταφορά ζημιών

Μεταφορά ζημίας για συμψηφισμό με επιχειρηματικά κέρδη επόμενων πέντε φορολογικών ετών

1. Εάν με τον προσδιορισμό των κερδών από επιχειρηματική δραστηριότητα[182] το αποτέλεσμα είναι ζημία εντός του φορολογικού έτους, η ζημία αυτή μεταφέρεται για να συμψηφισθεί με τα επιχειρηματικά κέρδη διαδοχικά στα επόμενα πέντε (5) φορολογικά έτη. Η ζημία του προγενέστερου έτους συμψηφίζεται κατά προτεραιότητα έναντι της ζημίας μεταγενέστερου έτους.

Ειδικές ρυθμίσεις για τα νομικά πρόσωπα των περ. α', γ' και δ' άρθρου 45 λόγω της εφαρμογής του προγράμματος συμμετοχής στην αναδιάταξη του ελληνικού χρέους

2. Η χρεωστική διαφορά που προκύπτει σε βάρος των νομικών προσώπων των περ. α', γ' και δ' [183] του άρθρου 45 από την ανταλλαγή ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου ή εταιρικών ομολόγων με εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου, κατ' εφαρμογή προγράμματος συμμετοχής στην αναδιάταξη του ελληνικού χρέους, εκπίπτει από τα ακαθάριστα έσοδα σε τριάντα (30) ισόποσες ετήσιες δόσεις, αρχής γενόμενης από τη χρήση μέσα στην οποία πραγματοποιείται η ανταλλαγή των τίτλων και ανεξάρτητα από τον χρόνο διακράτησης των ομολόγων. Για την εφαρμογή του προηγούμενου εδαφίου, ως χρεωστική διαφορά λαμβάνεται η διαφορά μεταξύ της ονομαστικής αξίας των τίτλων που εκδόθηκαν σε ανταλλαγή και του κόστους απόκτησης των αρχικών τίτλων. Ειδικά, σε περίπτωση που μετά την απόκτηση των αρχικών τίτλων προέκυψε ζημία από την αποτίμησή τους η οποία δεν έχει συμψηφιστεί με αποθεματικό, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 38 του ν. 2238/1994, όπως ισχύει κατά τη δημοσίευση του Κ.Φ.Ε. λαμβάνεται το αρχικό κόστος απόκτησης.

Ειδικές ρυθμίσεις για τα νομικά πρόσωπα των περ. α', γ' και δ' άρθρου 45 λόγω της εφαρμογής προγράμματος συμμετοχής στην αναδιάταξη του ελληνικού χρέους - Εφαρμογή της παρούσας από 01.01.2016

[184]**3.α.** Η χρεωστική διαφορά λόγω πιστωτικού κινδύνου η οποία προκύπτει για τα νομικά πρόσωπα που αναφέρονται στις παρ. 5, 6 και 7 του άρθρου 26 του παρόντος και τα οποία εποπτεύονται από την Τράπεζα της Ελλάδος ή, κατά περίπτωση, τον Ενιαίο Εποπτικό Μηχανισμό, από:

αα) τη διαγραφή χρεών οφειλετών τους,
i) κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 61 του ν. 4307/2014 (Α' 246),
ii) κατά τις διατάξεις του ν. 3869/2010 (Α' 130),
iii) ή ως αποτέλεσμα οριστικής διαγραφής ή συμφωνίας ρύθμισης χρεών των οφειλετών δανείων ή πιστώσεων,

[185]ββ) τη μεταβίβαση, δηλαδή την πώληση ή την εισφορά δανείων ή πιστώσεων κατά τις διατάξεις του ν. 4354/2015 (Α' 176) ή του ν. 3156/2003 (Α' 157) ή τη μεταβίβασή τους σε χρηματοδοτικό ή πιστωτικό ίδρυμα ή σε άλλη εταιρεία ή νομική οντότητα εφόσον τη διαχείρισή τους πραγματοποιεί πιστωτικό ίδρυμα κατά τις διατάξεις του ν. 4261/2014 (Α' 107) ή Εταιρεία Διαχείρισης Απαιτήσεων από Δάνεια και Πιστώσεις

του ν. 4354/2015, εκπίπτει από τα ακαθάριστα έσοδά τους σε είκοσι (20) ισόποσες ετήσιες δόσεις, αρχής γενομένης από τη χρήση στην οποία πραγματοποιήθηκε η διαγραφή του χρέους ή η μεταβίβαση του δανείου ή της πίστωσης, αντιστοίχως, ανεξάρτητα από τον χρόνο λογιστικής από αναγνώριση των οικείων περιουσιακών στοιχείων. Για την εφαρμογή του προηγούμενου εδαφίου, η χρεωστική διαφορά ισούται με το συνολικό ποσό της διαγραφής μείον τους μη εγγεγραμμένους τόκους, οι οποίοι και δεν εγγράφονται ή, αντιστοίχως, με το ποσό της ζημίας στην περίπτωση μεταβίβασης δανείων ή πιστώσεων.

β. Τυχόν λογιστικές διαγραφές δανείων ή πιστώσεων των νομικών προσώπων των παρ. 5, 6 και 7 του άρθρου 26, οι οποίες αφορούν διαγραφές χρέους ή μεταβιβάσεις κατά τα οριζόμενα στην περ. α' , που δεν έχουν πραγματοποιηθεί μέχρι το τέλος του εκάστοτε φορολογικού έτους της λογιστικής διαγραφής, δεν επηρεάζουν το φορολογικό αποτέλεσμα του έτους αυτού έως την επέλευση των γεγονότων της περ. α', οπότε και μετατρέπονται σε χρεωστικές διαφορές, εφαρμοζομένης της περ. α' της παρούσας παραγράφου.

γ. Το συνολικό ποσό της ανωτέρω χρεωστικής διαφοράς της περ. α', καθώς και της προσωρινής διαφοράς της περ. β' της παρούσας παραγράφου δεν θα υπερβαίνει το ποσό των αναφερομένων στην περ. γ' της παρ. 2 του άρθρου 27Α, συσσωρευμένων προβλέψεων και λοιπών εν γένει ζημιών λόγω πιστωτικού κινδύνου, οι οποίες έχουν λογιστεί έως τις 30 Ιουνίου 2015. Η απόσβεση της ανωτέρω χρεωστικής διαφοράς καταχωρείται σε χρέωση των αποτελεσμάτων της οικείας χρήσης. Σε περίπτωση που τα ανωτέρω νομικά πρόσωπα έχουν σχηματίσει και εκπέσει από τα ακαθάριστα έσοδά τους, για το χρέος που διαγράφεται ή μεταβιβάζεται, πρόσθετη ειδική πρόβλεψη, η εν λόγω πρόβλεψη αντιλογίζεται σε πίστωση των αποτελεσμάτων του φορολογικού έτους στο οποίο πραγματοποιήθηκε η διαγραφή ή η μεταβίβαση του δανείου ή της πίστωσης και αποτελεί για αυτά φορολογητέο κέρδος από επιχειρηματική δραστηριότητα.

Οι διατάξεις της παρούσας παραγράφου εφαρμόζονται από 1.1.2016.

Χρεωστική διαφορά - Τρόπος υπολογισμού ετήσιας έκπτωσης - Μεταφορά υπολειπόμενου ποσού υπό όρους – Σειρά έκπτωσης μεταφερόμενων ποσών

[186] **3Α.** Για τα νομικά πρόσωπα των παρ. 5, 6 και 7 του άρθρου 26, η χρεωστική διαφορά της παρ. 2 εκπίπτει κατά προτεραιότητα έναντι της χρεωστικής διαφοράς της παρ. 3. Το ποσό της ετήσιας έκπτωσης της χρεωστικής διαφοράς της παρ. 3 περιορίζεται στο ποσό των κερδών που προσδιορίζονται με βάση τις διατάξεις του παρόντος πριν από την έκπτωση αυτών των χρεωστικών διαφορών και μετά την έκπτωση της χρεωστικής διαφοράς της παρ. 2. Το υπολειπόμενο ποσό ετήσιας έκπτωσης που δεν συμψηφίστηκε, μεταφέρεται προς έκπτωση σε επόμενα φορολογικά έτη της χρονικής περιόδου που προβλέπεται στην παρ. 3, στα οποία θα απομένει υπόλοιπο κερδών μετά την ετήσια έκπτωση των χρεωστικών διαφορών των παρ. 2 και 3 που αντιστοιχούν στα έτη αυτά. Στη σειρά έκπτωσης των μεταφερόμενων ποσών προηγούνται τα παλαιότερα υπόλοιπα χρεωστικής διαφοράς έναντι των νεότερων. Αν στο τέλος της εικοσαετούς περιόδου απόσβεσης απομένουν υπόλοιπα που δεν έχουν συμψηφιστεί, αυτά αποτελούν ζημία που υπόκειται στον κανόνα της πενταετούς μεταφοράς της παρ. 1.

Η παρούσα εφαρμόζονται από 1η.1.2021 και αφορά χρεωστικές διαφορές της παρ. 3 που έχουν προκύψει από την 1η.1.2016.

Μη υπολογισμός ζημιών που προκύπτουν στην αλλοδαπή από την άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας - Εξαίρεση υπό όρους για υπολογισμό ζημιών μέσω μόνιμης εγκατάστασης σε χώρα ΕΕ/ΕΟΧ

[187]**4.** Ζημίες που προκύπτουν στην αλλοδαπή από την άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας μέσω μόνιμης εγκατάστασης δεν δύνανται να χρησιμοποιηθούν για τον υπολογισμό των κερδών του ίδιου φορολογικού έτους ούτε να συμψηφιστούν με μελλοντικά κέρδη, με εξαίρεση τις ζημιές από επιχειρηματική δραστηριότητα μέσω μόνιμης εγκατάστασης που προκύπτουν σε άλλη χώρα ΕΕ/ΕΟΧ, με την οποία η Ελλάδα έχει συνάψει σύμβαση αποφυγής διπλής φορολογίας, βάσει της οποίας τα κέρδη από επιχειρηματική δραστηριότητα δεν απαλλάσσονται.

Μη εφαρμογή της παρ. 1 σε περίπτωση μεταβολής της άμεσης ή έμμεσης συμμετοχής ή δικαιωμάτων ψήφου σε νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα υπό συγκεκριμένους όρους

[188]**5.** Σε περίπτωση που μεταβληθεί η άμεση ή έμμεση συμμετοχή ή τα δικαιώματα ψήφου σε ένα νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα άνω του ποσοστού τριάντα τρία τοις εκατό (33%) εντός ενός φορολογικού έτους και παράλληλα γίνει, μέσα στο ίδιο ή/και το επόμενο φορολογικό έτος από αυτό που συντελέσθηκε η μεταβολή της συμμετοχής ή των δικαιωμάτων ψήφου, αλλαγή της δραστηριότητας της εταιρείας στην οποία αποκτάται η συμμετοχή ή τα δικαιώματα ψήφου, σε ποσοστό άνω του πενήντα τοις εκατό (50%) του κύκλου εργασιών της σε σχέση με το αμέσως προηγούμενο φορολογικό έτος από τη μεταβολή της συμμετοχής ή των δικαιωμάτων ψήφου, οι διατάξεις της παρ. 1 δεν έχουν εφαρμογή.

Εφαρμογή της παρ. 1 ανεξαρτήτως της εφαρμογής των άρθρων 28Α έως 28Δ

[189]**6.** Ο προσδιορισμός του ελάχιστου ποσού καθαρού εισοδήματος κατ' εφαρμογή των άρθρων 28Α έως 28Δ δεν επηρεάζει την εφαρμογή της παρ. 1 και η πραγματοποιηθείσα ζημία δύναται να μεταφέρεται προς συμψηφισμό με λογιστικό ποσό των δηλωθέντων επιχειρηματικών κερδών.

Άρθρο 27Α[190] Αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση

Προϋποθέσεις εφαρμογής της προαιρετικής μετατροπής αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων, επί προσωρινών διαφορών, σε οριστικές και εκκαθαρισμένες απαιτήσεις έναντι του Ελληνικού Δημοσίου

1. Οι διατάξεις των παραγράφων 2 έως 11 του παρόντος άρθρου αφορούν στην προαιρετική μετατροπή αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων, επί προσωρινών διαφορών, σε οριστικές και εκκαθαρισμένες απαιτήσεις έναντι του Ελληνικού Δημοσίου. Προς το σκοπό της ένταξης στις διατάξεις των παραγράφων αυτών και για την ανάληψη των σχετικών εταιρικών ενεργειών, απαιτείται απόφαση της Γενικής Συνέλευσης των μετόχων ή συνεταίρων του νομικού προσώπου, κατόπιν ειδικής εισήγησης του Διοικητικού Συμβουλίου. Η απόφαση αυτή αφορά στο σχηματισμό ειδικού αποθεματικού και στη δωρεάν έκδοση παραστατικών τίτλων δικαιωμάτων κτήσεως κοινών μετοχών ή συνεταιριστικών μερίδων (δικαιώματα μετατροπής) υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου κατά τις διατάξεις της παραγράφου 6, στην αύξηση του μετοχικού ή συνεταιριστικού κεφαλαίου του νομικού προσώπου με κεφαλαιοποίηση του ειδικού αποθεματικού και στην εξουσιοδότηση του Διοικητικού Συμβουλίου να προβεί στις απαραίτητες ενέργειες για την υλοποίηση των αποφάσεων της Γενικής Συνέλευσης. Η ως άνω απόφαση γνωστοποιείται στη Φορολογική Διοίκηση και στην Εποπτική Αρχή.

Τρόπος λήξης της ένταξης στο ειδικό πλαίσιο των παρ. 2 έως 11 του παρόντος

Η ένταξη στο ειδικό πλαίσιο των διατάξεων του παρόντος άρθρου λήγει με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης των μετόχων ή συνεταίρων του νομικού προσώπου, κατόπιν εισήγησης του Διοικητικού Συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται μέχρι το τέλος του προηγούμενου έτους εκείνου στο οποίο αφορά.

Αυξημένη απαρτία και πλειοψηφία για την ένταξη και λήξη της ένταξης στο ειδικό πλαίσιο των παρ. 2 έως 11 του παρόντος

Οι αποφάσεις των προηγούμενων εδαφίων λαμβάνονται με την αυξημένη απαρτία και πλειοψηφία που απαιτείται, κατά τις διατάξεις του ν. 2190/1920[191] ή του ν. 1667/1986, για την αύξηση του μετοχικού ή του συνεταιριστικού κεφαλαίου, αντίστοιχα.

Ειδικά, όσον αφορά στη λήξη της ένταξης, το νομικό πρόσωπο υποβάλλει προς την Εποπτική Αρχή σχετική αίτηση προς έγκριση τουλάχιστον τρεις (3) μήνες πριν από τη σύγκληση της Γενικής Συνέλευσης, την οποία αυτή εγκρίνει ή απορρίπτει εντός δύο (2) μηνών από την ημερομηνία υποβολής της.

Τρόπος υπολογισμού του φόρου εισοδήματος για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου

2. [192] Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου, λαμβάνεται υπόψη ο φόρος εισοδήματος, όπως αυτός υπολογίζεται με βάση τον εκάστοτε φορολογικό συντελεστή και εφόσον ο συντελεστής αυτός δεν θα υπερβαίνει το φορολογικό συντελεστή που ίσχυε για το φορολογικό έτος 2015, ο οποίος αναλογεί:

α) σε προσωρινές διαφορές που αφορούν στο υπολειπόμενο (αναπόσβεστο) ποσό της χρεωστικής διαφοράς της παραγράφου 2 του άρθρου 27 που έχει προκύψει σε βάρος των εποπτευόμενων από την Τράπεζα της Ελλάδος ή τον Ενιαίο Εποπτικό Μηχανισμό, νομικών προσώπων των παραγράφων 5, 6 και 7 του άρθρου 26,

β) σε προσωρινές διαφορές που αφορούν στο υπολειπόμενο (αναπόσβεστο) ποσό της χρεωστικής διαφοράς της περίπτωσης α` της παραγράφου 3 του άρθρου 27 και στις προσωρινές διαφορές που προβλέπονται στην περίπτωση β’ της παραγράφου 3 του άρθρου 27 και

γ) σε προσωρινές διαφορές που αφορούν στο ποσό των συσσωρευμένων προβλέψεων και λοιπών εν γένει ζημιών λόγω πιστωτικού κινδύνου, οι οποίες έχουν λογισθεί αναφορικά με απαιτήσεις των προαναφερθέντων νομικών προσώπων, για το οποίο έχει ή θα λογισθεί «αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση», σύμφωνα με τις διατάξεις των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ) και τις διατάξεις του παρόντος νόμου ή τις αντίστοιχες διατάξεις του προϊσχύσαντος ν. 2238/1994 (Α’ 151) και εμφανίζεται στις τελευταίες εκάστοτε νομίμως ελεγμένες και εγκεκριμένες από την τακτική γενική συνέλευση των μετόχων ή συνεταίρων, ετήσιες εταιρικές οικονομικές καταστάσεις των ανωτέρω νομικών προσώπων, εφόσον έχουν συνταχθεί με βάση τα ΔΠΧΑ.

Σε κάθε περίπτωση, το συνολικό ποσό του φόρου που υπολογίζεται στις ανωτέρω περιπτώσεις β’ και γ’ δεν μπορεί καθ` οιονδήποτε τρόπο να υπερβεί το συνολικό ποσό φόρου που αναλογεί στις προσωρινές διαφορές από συσσωρευμένες προβλέψεις και λοιπές εν γένει ζημίες λόγω πιστωτικού κινδύνου, που είχαν λογισθεί έως τις 30 Ιουνίου 2015, αφού αφαιρεθούν:

αα) Τυχόν ποσό οριστικής και εκκαθαρισμένης απαίτησης, το οποίο προέκυψε σε περίπτωση λογιστικής ζημίας χρήσης κατά τις διατάξεις της παρούσας παραγράφου και το οποίο αφορά στις ανωτέρω συσσωρευμένες προβλέψεις,

ββ) το ποσό του φόρου που αναλογεί σε τυχόν μεταγενέστερες ειδικές φορολογικές προβλέψεις οι οποίες αφορούν στις ανωτέρω συσσωρευμένες προβλέψεις και

γγ) το ποσό του φόρου που αναλογεί στις ετήσιες αποσβέσεις της χρεωστικής διαφοράς της περίπτωσης α’ της παραγράφου 3 του άρθρου 27, εφόσον και κατά το μέρος που η χρεωστική διαφορά αντιστοιχίζεται με τις ανωτέρω προβλέψεις και λοιπές εν γένει ζημίες λόγω πιστωτικού κινδύνου. Η αντιστοίχιση της χρεωστικής διαφοράς με τις προβλέψεις και λοιπές ζημίες λόγω πιστωτικού κινδύνου πραγματοποιείται εξατομικευμένα, ανά οφειλέτη ή ανά χαρτοφυλάκιο δανείων ή πιστώσεων κατά την αναλογία των συσσωρευμένων προβλέψεων και λοιπών ζημιών

λόγω πιστωτικού κινδύνου που είχαν λογισθεί έως τις 30 Ιουνίου 2015 προς το σύνολο: i) των ανωτέρω συσσωρευμένων προβλέψεων και λοιπών ζημιών λόγω πιστωτικού κινδύνου και ii) των προβλέψεων και λοιπών εν γένει ζημιών που λογίσθηκαν μετά την ημερομηνία αυτή. Προκειμένου για τον υπολογισμό της ανωτέρω αναλογίας κατ` έτος αφαιρούνται από τον αριθμητή και από τον παρονομαστή τα ποσά των χρεωστικών διαφορών που προέκυψαν και αντιστοιχίσθηκαν στα προηγούμενα φορολογικά έτη.

Μετατροπή του φόρου εισοδήματος υπολογισμένου σύμφωνα με περ. α', β' και γ' σε οριστική και εκκαθαρισμένη απαίτηση αυτού έναντι του Δημοσίου

Ο φόρος που υπολογίζεται στις περιπτώσεις α', β' και γ' κατ' εφαρμογή των ανωτέρω, μετατρέπεται, στο σύνολό του ή μερικά με τον τρόπο που περιγράφεται κατωτέρω, κατά περίπτωση, σε οριστική και εκκαθαρισμένη απαίτηση αυτού έναντι του Δημοσίου, σε περίπτωση κατά την οποία το λογιστικό, μετά από φόρους, αποτέλεσμα χρήσης του νομικού προσώπου είναι ζημία, σύμφωνα με τις, κατά τα παραπάνω, νομίμως ελεγμένες και εγκεκριμένες εταιρικές οικονομικές καταστάσεις από την τακτική γενική συνέλευση των μετόχων ή συνεταίρων.

Φορολογική Απαίτηση = Ποσό Αναβαλλόμενης Φορολογικής Απαίτησης οικονομικών καταστάσεων Χ λογιστική, μετά από φόρους, ζημία χρήσης/(ίδια κεφάλαια - Λογιστική, μετά από φόρους, ζημία χρήσης

Το ποσό της οριστικής και εκκαθαρισμένης απαίτησης προσδιορίζεται δια του πολλαπλασιασμού του συνολικού ποσού της, κατά τα παραπάνω, οριζόμενης αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης με το ποσοστό που αντιπροσωπεύει η λογιστική, μετά από φόρους, ζημία χρήσης στο σύνολο των ιδίων κεφαλαίων, όπως αυτά εμφανίζονται στις εκάστοτε ετήσιες εταιρικές οικονομικές καταστάσεις του νομικού προσώπου, οι οποίες έχουν συνταχθεί για το οικείο φορολογικό έτος, μη συμπεριλαμβανομένης σε αυτά της λογιστικής ζημίας χρήσης [Φορολογική Απαίτηση = Ποσό Αναβαλλόμενης Φορολογικής Απαίτησης οικονομικών καταστάσεων Χ λογιστική, μετά από φόρους, ζημία χρήσης/(ίδια κεφάλαια - Λογιστική, μετά από φόρους, ζημία χρήσης)].

Χρόνος γέννησης της απαίτησης και διαδικασίες συμψηφισμού απαιτήσεων

Αγοραία αξία των μετοχών ή συνεταιριστικών μερίδων

Η απαίτηση της παρούσας παραγράφου γεννάται κατά το χρόνο έγκρισης των εκάστοτε ετήσιων εταιρικών οικονομικών καταστάσεων από την τακτική γενική συνέλευση των μετόχων ή συνεταίρων και συμψηφίζεται με τον αναλογούντα φόρο εισοδήματος του νομικού προσώπου ή και εταιρειών του ιδίου εταιρικού ομίλου («συνδεδεμένων επιχειρήσεων» κατά την έννοια του παρόντος νόμου) του φορολογικού έτους το οποίο αφορούν οι εγκριθείσες οικονομικές καταστάσεις. Προκειμένου για το συμψηφισμό με τον αναλογούντα φόρο εισοδήματος, το νομικό πρόσωπο ή η συνδεδεμένη επιχείρηση μπορεί να υποβάλει εμπρόθεσμα συμπληρωματική δήλωση φορολογίας εισοδήματος μέσα σε ένα (1) μήνα από την ημερομηνία γέννησης της απαίτησης κατά τις διατάξεις του παρόντος άρθρου. Σε περίπτωση που ο αναλογών φόρος εισοδήματος του φορολογικού έτους στο οποίο προέκυψε η λογιστική ζημία δεν επαρκεί για τον ολοσχερή συμψηφισμό της απαίτησης και κατά το μέρος που αυτή δεν έχει συμψηφισθεί, το νομικό πρόσωπο έχει άμεσα εισπράξιμη απαίτηση έναντι του Ελληνικού Δημοσίου για το υπόλοιπο (μη συμψηφισθέν) ποσό. Η απαίτηση αυτή καλύπτεται εντός ενός (1) μηνός από την υποβολή της (αρχικής ή συμπληρωματικής) δήλωσης φορολογίας εισοδήματος. Στην περίπτωση του προηγούμενου εδαφίου, το νομικό πρόσωπο εκδίδει δωρεάν παραστατικούς τίτλους δικαιωμάτων κτήσεως κοινών μετοχών ή συνεταιριστικών μερίδων (δικαιώματα μετατροπής), κατά τις διατάξεις της παραγράφου 6 του παρόντος άρθρου, οι οποίοι ανήκουν κατά κυριότητα στο Ελληνικό Δημόσιο και αντιστοιχούν σε κοινές μετοχές ή συνεταιριστικές μερίδες συνολικής αγοραίας αξίας ίσης με το εκατό τοις εκατό (100%) του ποσού της οριστικής και εκκαθαρισμένης φορολογικής απαίτησης, προ του συμψηφισμού της με το φόρο εισοδήματος του φορολογικού έτους στο οποίο προέκυψε η λογιστική ζημία.

Ως αγοραία αξία των μετοχών ή συνεταιριστικών μερίδων νοείται: α) εφόσον οι μετοχές του νομικού προσώπου είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών ο μέσος όρος της χρηματιστηριακής τιμής τους σταθμισμένος με βάση τον όγκο συναλλαγών, κατά τις προηγούμενες τριάντα (30) εργάσιμες ημέρες από την ημερομηνία που καθίσταται εισπρακτέα η, κατά τα παραπάνω, φορολογική απαίτηση ή β) εφόσον πρόκειται για συνεταιριστικές μερίδες ή μετοχές που δεν είναι εισηγμένες, η εσωτερική λογιστική αξία τους, όπως προκύπτει από τον νόμιμα συνταγμένο τελευταίο ισολογισμό του νομικού προσώπου, αφού ληφθούν υπόψη τυχόν παρατηρήσεις στην έκθεση ελέγχου του νόμιμου ελεγκτή. Η άσκηση των δικαιωμάτων μετατροπής πραγματοποιείται χωρίς την καταβολή ανταλλάγματος, με την κεφαλαιοποίηση του ειδικού αποθεματικού.

Περιπτώσεις εξυγίανσης, ειδικής εκκαθάρισης ή εκκαθάρισης νομικού προσώπου

3. Στην περίπτωση [193] διαδικασίας εξυγίανσης, ειδικής εκκαθάρισης ή εκκαθάρισης του νομικού προσώπου, σε εφαρμογή διατάξεων της ελληνικής νομοθεσίας ή της ευρωπαϊκής, όπως αυτή έχει ενσωματωθεί στο ελληνικό δίκαιο, το υπολειπόμενο ποσό της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης, σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο της παρ. 2, μετατρέπεται σε οριστική και εκκαθαρισμένη απαίτηση κατά τα οριζόμενα στην ίδια παράγραφο. Εάν η φορολογική απαίτηση δεν συμψηφισθεί ολοσχερώς με τον αναλογούντα φόρο εισοδήματος του νομικού προσώπου, το μη συμψηφισθέν μέρος της ανωτέρω απαίτησης αποτελεί άμεσα εισπράξιμη απαίτησή του από το Δημόσιο.

Μη εφαρμογή της παρ. 2 σε συγκεκριμένο ποσό της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης

4. [194] Οι διατάξεις της παραγράφου 2 δεν εφαρμόζονται στο ποσό της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης που έχει λογισθεί επί των συσσωρευμένων προβλέψεων και λοιπών εν γένει ζημιών λόγω πιστωτικού κινδύνου, καθώς και επί της χρεωστικής διαφοράς και των λογιστικών διαγραφών των περιπτώσεων α’ και β’ της παραγράφου 3 του άρθρου 27, αναφορικά με απαιτήσεις από δάνεια ή πιστώσεις σε εταιρείες του ιδίου εταιρικού ομίλου, καθώς και σε μετόχους, συνεταίρους που κατέχουν ποσοστό άνω του τρία τοις εκατό (3%) του συνολικού συνεταιριστικού κεφαλαίου, μέλη διοικητικών συμβουλίων, διευθύνοντες συμβούλους, γενικούς διευθυντές και διευθυντές αυτών. Ως εταιρεία του ιδίου εταιρικού ομίλου νοείται κάθε συνδεδεμένη επιχείρηση κατά την έννοια του παρόντος νόμου.

Αφαίρεση ποσού συμψηφισμού ή είσπραξης απαίτησης από τη συνολική φορολογική απαίτηση του νομικού προσώπου

5. Σε περίπτωση συμψηφισμού ή είσπραξης της απαίτησης, όπως προσδιορίζεται στην παράγραφο 2, το σχετικό ποσό αφαιρείται από τη συνολική φορολογική απαίτηση του νομικού προσώπου.

Σχηματισμός ισόποσου ειδικού αποθεματικού για το 100% του ποσού της φορολογικής απαίτησης της παρ. 2

6. Για το ποσό που αντιστοιχεί στο ποσοστό εκατό τοις εκατό (100%) του ποσού της ανωτέρω φορολογικής απαίτησης, κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 2, το νομικό πρόσωπο σχηματίζει ισόποσο ειδικό αποθεματικό, το οποίο προορίζεται αποκλειστικά για την αύξηση του μετοχικού ή συνεταιριστικού του κεφαλαίου και την έκδοση παραστατικών τίτλων δικαιωμάτων κτήσεως κοινών μετοχών ή συνεταιριστικών μερίδων (δικαιώματα μετατροπής) προς το Ελληνικό Δημόσιο. Για το σκοπό αυτόν, κατά το χρόνο σχηματισμού του κατά τα ανωτέρω ειδικού αποθεματικού, το νομικό πρόσωπο εκδίδει προς το Ελληνικό Δημόσιο παραστατικούς τίτλους δικαιωμάτων κτήσεως κοινών μετοχών ή συνεταιριστικών μερίδων (δικαιώματα μετατροπής) η συνολική αξία των οποίων προσδιορίζεται στην παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου. Οι τίτλοι είναι μετατρέψιμοι σε κοινές μετοχές ή συνεταιριστικές μερίδες, οι οποίες μπορεί να εκδοθούν και υπέρ το άρτιο. Οι κατά τα παραπάνω παραστατικοί τίτλοι είναι ελεύθερα μεταβιβάσιμοι από τους κατόχους. Εντός εύλογου χρονικού διαστήματος μετά την ημερομηνία έκδοσης των τίτλων, οι

υφιστάμενοι μέτοχοι ή συνεταίροι έχουν δικαίωμα εξαγοράς τους κατά την αναλογία συμμετοχής τους στο μετοχικό ή συνεταιριστικό κεφάλαιο του νομικού προσώπου κατά το χρόνο έκδοσης των τίτλων. Η απόκτηση των τίτλων από το Ελληνικό Δημόσιο, καθώς και η άσκηση των δικαιωμάτων μετατροπής από τους κατόχους τους πραγματοποιείται χωρίς αντάλλαγμα και δεν αποτελεί δημόσια προσφορά κατά την έννοια του ν. 3401/2005. Δεν αποτελεί, επίσης, δημόσια προσφορά η άσκηση του δικαιώματος εξαγοράς των τίτλων από τους υπάρχοντες μετόχους ή συνεταίρους. Μετά την άσκηση του δικαιώματος εξαγοράς από τους υφιστάμενους μετόχους ή συνεταίρους ή μετά την παρέλευση του εύλογου χρονικού διαστήματος χωρίς να ασκηθεί το δικαίωμα αυτό οι, κατά τα παραπάνω, παραστατικοί τίτλοι είναι ελεύθερα μεταβιβάσιμοι έναντι ανταλλάγματος και διαπραγματεύσιμοι σε οργανωμένη αγορά.

[195]Αν το δικαίωμα μετατροπής των τίτλων σε κοινές μετοχές ή συνεταιριστικές μερίδες πιστωτικών ιδρυμάτων ασκείται από το Ελληνικό Δημόσιο, η κυριότητα των εν λόγω κοινών μετοχών ή συνεταιριστικών μερίδων περιέρχεται αυτοδικαίως και χωρίς αντάλλαγμα στο Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας.

Ρύθμιση θεμάτων εφαρμογής παρόντος άρθρου με Π.Υ.Σ.

7. Με Πράξη του Υπουργικού Συμβουλίου ορίζονται κάθε σχετικό με την εφαρμογή του παρόντος άρθρου θέμα και ιδίως η διαδικασία του φορολογικού ελέγχου, τα απαιτούμενα στοιχεία τεκμηρίωσης για την επαλήθευση του ποσού της οριστικής και εκκαθαρισμένης απαίτησης κατά του Δημοσίου, η παρακολούθηση και πιστοποίηση του μη συμψηφισθέντος ετήσιου υπολοίπου της φορολογικής απαίτησης της παραγράφου 2, ο τρόπος αποπληρωμής της, ο οποίος είναι είτε μετρητοίς είτε με ταμειακά ισοδύναμα, όπως αυτά ορίζονται στο πρότυπο 7 των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων, η πιστοποίηση της εξόφλησης της απαίτησης αυτής, οι βασικοί όροι που διέπουν τους εκδιδόμενους παραστατικούς τίτλους δικαιωμάτων κτήσεων κοινών μετοχών ή συνεταιριστικών μερίδων (δικαιώματα μετατροπής), η μεταβίβασή τους, η αξία μεταβίβασης, ο χρόνος και η διαδικασία άσκησης του δικαιώματος εξαγοράς από τους μετόχους ή συνεταίρους του νομικού προσώπου, ο χρόνος κατά τον οποίο αυτοί καθίστανται διαπραγματεύσιμοι σε οργανωμένη αγορά και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια αναφορικά με το χρόνο και τη διαδικασία μετατροπής των δικαιωμάτων και την έκδοση (δωρεάν) κοινών μετοχών ή συνεταιριστικών μερίδων των νομικών προσώπων προς το Ελληνικό Δημόσιο.

Αποκλειστική εφαρμογή του παρόντος άρθρου σε περίπτωση ένταξης στις ρυθμίσεις του

8. Από τη θέση σε ισχύ του παρόντος άρθρου, και για όσα νομικά πρόσωπα αποφασίσουν την ένταξή τους στις διατάξεις του παρόντος άρθρου, δεν εφαρμόζεται ως προς τις σε αυτό αναφερόμενες φορολογικές απαιτήσεις οποιαδήποτε άλλη διάταξη νόμου, η οποία τυχόν θέτει διαφορετικές προϋποθέσεις, αιρέσεις ή προθεσμίες στην επιστροφή από το Δημόσιο φόρου εισοδήματος. Η τυχόν μείωση του ποσού της φορολογικής απαίτησης, κατόπιν του ελέγχου της Φορολογικής Διοίκησης, συνεπάγεται την έκδοση πράξης διορθωτικού προσδιορισμού του φόρου ή πράξης διόρθωσης αυτού, χωρίς αυτό να συνεπάγεται οποιαδήποτε αξίωση του νομικού προσώπου ή οποιουδήποτε άλλου σε βάρος οποιουδήποτε κατόχου, σχετικά με τους παραστατικούς τίτλους της παραγράφου 6 ή από οποιαδήποτε άλλη αιτία.

Μη έκπτωση από το φορολογητέο εισόδημα του ποσού προβλέψεων και λοιπών ζημιών της μετατραπείσας φορολογικής απαίτησης σε οριστική – Εγγραφή σε ειδικό λογαριασμό νομικού προσώπου

9. [196] Σε περίπτωση μετατροπής της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης επί του ποσού των συσσωρευμένων προβλέψεων και λοιπών εν γένει ζημιών λόγω κάλυψης πιστωτικού κινδύνου κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 2, καθώς και επί των προσωρινών διαφορών της περίπτωσης β’ της παραγράφου 3 του άρθρου 27, σε οριστική και εκκαθαρισμένη απαίτηση έναντι του Δημοσίου, το δικαιούχο νομικό

πρόσωπο δεν μπορεί να εκπίπτει από το φορολογητέο εισόδημά του, το ποσό των προβλέψεων και λοιπών εν γένει ζημιών λόγω κάλυψης πιστωτικού κινδύνου, που αφορούν στο ποσό της κατά τα ανωτέρω μετατραπείσας φορολογικής απαίτησης σε οριστική. Το ως άνω ποσό εγγράφεται σε ειδικό λογαριασμό του νομικού προσώπου.

Αφαίρεση ποσού χρεωστικής διαφοράς από το αναπόσβεστο ποσό της

10. [197]Το ποσό της χρεωστικής διαφοράς, για το οποίο έχει πραγματοποιηθεί μετατροπή της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης σε οριστική και εκκαθαρισμένη απαίτηση έναντι του Δημοσίου, αφαιρείται από το υπολειπόμενο (αναπόσβεστο) ποσό της χρεωστικής διαφοράς, που εκπίπτει από τα ακαθάριστα έσοδα του νομικού προσώπου κατά τις διατάξεις της παραγράφου 2 και της περίπτωσης α' της παραγράφου 3 του άρθρου 27.

Εφαρμογή παρόντος άρθρου για απαιτήσεις που γεννώνται από το φορολογικό έτος 2017 και εφεξής – Εξαιρέσεις

11. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου αφορούν φορολογικές απαιτήσεις που γεννώνται από το φορολογικό έτος 2017 και εφεξής και ανάγονται στο φορολογικό έτος 2016 και εφεξής. Κατ' εξαίρεση, στην περίπτωση πτώχευσης, ειδικής εκκαθάρισης ή εκκαθάρισης του νομικού προσώπου, η φορολογική απαίτηση γεννάται οποτεδήποτε συντρέξουν τα γεγονότα αυτά μετά την ημερομηνία δημοσίευσης του παρόντος.

Καταβολή ετήσιας προμήθειας στο Ελληνικό Δημόσιο για το υπερβάλλον ποσό της εγγυημένης από αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης – Τρόπος υπολογισμού – Χρόνος καταβολής – Εξουσιοδοτική διάταξη

12. [198] Για το υπερβάλλον ποσό της εγγυημένης από το Ελληνικό Δημόσιο αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης, όπως αυτό προκύπτει από τη θετική διαφορά μεταξύ του ισχύοντος φορολογικού συντελεστή και του φορολογικού συντελεστή που εφαρμόζονταν πριν την ισχύ του ν. 4334/2015, τα νομικά πρόσωπα των παραγράφων 5, 6 και 7 του άρθρου 26 καταβάλλουν στο Ελληνικό Δημόσιο ετήσια προμήθεια.

Το ποσό της προμήθειας υπολογίζεται πολλαπλασιάζοντας με συντελεστή 1,5% το γινόμενο της διαφοράς μεταξύ του ισχύοντος συντελεστή φορολόγησης και του συντελεστή φορολόγησης 26% που εφαρμόζονταν πριν την ισχύ του ν. 4334/2015 διά του ίδιου συντελεστή 26% επί το συνολικό ποσό εγγυημένης από το Ελληνικό Δημόσιο αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης ανά υπόχρεο πρόσωπο.

[Προμήθεια = 1,5% x (ισχύον φορολογικός συντελεστής % -26%)/26%] x συνολικό ποσό εγγυημένης από το Ελληνικό Δημόσιο αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης ανά υπόχρεο πρόσωπο].

Η καταβολή της προμήθειας γίνεται εντός έξι (6) μηνών από το τέλος κάθε φορολογικού έτους, για όσο χρονικό διάστημα ο φορολογικός συντελεστής που εφαρμόζεται στα υπόχρεα πρόσωπα είναι μεγαλύτερος του 26%, σε λογαριασμό του Ελληνικού Δημοσίου που τηρείται στην Τράπεζα της Ελλάδος και αποτελεί έσοδο του Κρατικού Προϋπολογισμού. Κατά την πρώτη εφαρμογή της παρούσας παραγράφου, η προμήθεια καταβάλλεται έως τις 30.6.2017.

Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, κατόπιν έγγραφης ενημέρωσης από την Τράπεζα της Ελλάδος για τους υπόχρεους και το συνολικό ποσό της εγγυημένης από το Ελληνικό Δημόσιο αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης ανά υπόχρεο πρόσωπο, όπως το ποσό αυτό βεβαιώνεται από τον ορκωτό ελεγκτή του μετά τη δημοσίευση των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων κάθε έτους, καθορίζεται από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους το ακριβές ποσό της προμήθειας ανά υπόχρεο πρόσωπο, σύμφωνα με τον παραπάνω τύπο.».

Η προμήθεια του άρθρου αυτού συνιστά δικαίωμα υπέρ του Δημοσίου κατά την έννοια της παρ. 19 του άρθρου 15 του π.δ. της 28.7.1931 «Περί κώδικος των νόμων περί τελών χαρτοσήμου» (Α' 239).

Άρθρο 28[199] Μέθοδος προσδιορισμού εσόδων[200]

Μέθοδος προσδιορισμού εισοδήματος προσώπων που ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα

1. [201] Το εισόδημα των φυσικών και νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων που ασκούν ή προκύπτει ότι ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα μπορεί να προσδιορίζεται με βάση κάθε διαθέσιμο στοιχείο ή με έμμεσες μεθόδους ελέγχου κατά τις ειδικότερες προβλέψεις του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας [202] (Κ.Φ.Δ., ν. 4987/2022, Α' 206)[203] ιδίως στις ακόλουθες περιπτώσεις:

α) [204] όταν τα λογιστικά αρχεία δεν τηρούνται ή οι οικονομικές καταστάσεις δεν συντάσσονται σύμφωνα με τον νόμο για τα λογιστικά πρότυπα, ή

β)[205]όταν τα φορολογικά στοιχεία ή τα λοιπά προβλεπόμενα σχετικά δικαιολογητικά δεν συντάσσονται σύμφωνα με τον Κ.Φ.Δ., ή

γ) [206]όταν τα λογιστικά αρχεία ή φορολογικά στοιχεία δεν προσκομίζονται στη Φορολογική Διοίκηση εντός της προθεσμίας της παρ. 2 του άρθρου 14 του Κ.Φ.Δ.[207] μετά από δύο σχετικές προσκλήσεις, ή

δ) [208]όταν υπάρχει σημαντική αναντιστοιχία μεταξύ των δηλούμενων οικονομικών μεγεθών, ιδίως των αγορών, των πωλήσεων και των αποθεμάτων, ή

ε) όταν δεν επαληθεύεται ο συντελεστής μικτού κέρδους που προκύπτει από τα δηλούμενα αποτελέσματα με αυτόν που προκύπτει βάσει των παραστατικών αγορών και πωλήσεων ή υπάρχει αδικαιολόγητη μεταβολή αυτού μεταξύ διαδοχικών ετών, ή

στ) όταν δηλώνεται ζημία σε τρία (3) τουλάχιστον συνεχόμενα φορολογικά έτη και δεν προκύπτει ο τρόπος χρηματοδότησης της επιχείρησης, με τον οποίο καλύπτονται οι υποχρεώσεις της.

Μέθοδος προσδιορισμού εισοδήματος φυσικών προσώπων

2. [209]Το εισόδημα φυσικών προσώπων, ανεξαρτήτως αν προέρχεται από άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας, μπορεί επίσης να προσδιορίζεται με βάση κάθε διαθέσιμο στοιχείο ή έμμεσες μεθόδους ελέγχου σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας, όταν το ποσό του δηλούμενου εισοδήματος δεν επαρκεί για την κάλυψη των προσωπικών δαπανών διαβίωσης ή σε περίπτωση που υπάρχει προσαύξηση περιουσίας η οποία δεν καλύπτεται από το δηλούμενο εισόδημα.

Άρθρο 28Α[210] Ελάχιστο ποσό καθαρού εισοδήματος από την άσκηση ατομικής επιχειρηματικής δραστηριότητας

Θέσπιση ετήσιου ελάχιστου τεκμαρτού εισοδήματος για τους ασκούντες ατομική επιχείρηση

1. Για τους ασκούντες ατομική επιχείρηση της περ. γ) της παρ. 2 του άρθρου 1 του ν. 4308/2014 (Α' 251) το ετήσιο ελάχιστο εισόδημα από την άσκηση της

επιχειρηματικής τους δραστηριότητας τεκμαίρεται ότι δεν υπολείπεται του ποσού που προσδιορίζεται σύμφωνα με το παρόν.

Ορισμός ελάχιστου τεκμαρτού ετήσιου εισοδήματος μέχρι 50.000€ με βάση κριτήρια που πρέπει να συντρέχουν σωρευτικά

2. [211] Ως ελάχιστο ετήσιο εισόδημα από την άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας τεκμαίρεται ποσό μέχρι πενήντα χιλιάδες (50.000) ευρώ που προκύπτει από το άθροισμα:

α) Ποσού που αντιστοιχεί στο ετήσιο ποσό του μικτού κατώτατου μισθού των άρθρων 134 του Κώδικα Ατομικού Εργατικού Δικαίου (π.δ. 80/2022, Α' 222) και 103 του παρόντος, όπως ισχύει κατά την τελευταία ημέρα του αντίστοιχου φορολογικού έτους, προσαυξανόμενου κατά δέκα τοις εκατό (10%) για τα τρία (3) έτη που έπονται της δεύτερης τριετίας από τη δήλωση έναρξης επαγγελματικής δραστηριότητας, επιπλέον δέκα τοις εκατό (10%), επί του ποσού της τρίτης τριετίας για τα τρία (3) έτη που έπονται της τρίτης τριετίας και επιπλέον δέκα τοις εκατό (10%), επί του ποσού της τέταρτης τριετίας για τα επόμενα έτη, πλέον

β) ποσού έως δεκαπέντε χιλιάδες (15.000) ευρώ που ισούται με το δέκα τοις εκατό (10%) του ετήσιου κόστους που καταβάλλει ο υπόχρεος της παρ. 1 για τη μισθοδοσία του προσωπικού που απασχολεί, πλέον

γ) ποσού που ανέρχεται στο πέντε τοις εκατό (5%) επί του ποσού, κατά το οποίο ο κύκλος εργασιών του υπόχρεου υπερβαίνει τον μέσο όρο του ετήσιου κύκλου εργασιών του Κωδικού Αριθμού Δραστηριότητας (Κ.Α.Δ.) της περ. ιστ) της παρ. 1 του άρθρου 16 του ν. 4919/2022 (Α' 71), όπως ορίζεται με την απόφαση που εκδίδεται με βάση την παρ. 4 του άρθρου 57 του ν. 4919/2022, στον οποίο ο υπόχρεος πραγματοποιεί τα υψηλότερα έσοδα.

Μη εφαρμογή προσαύξησης της περ. γ) της παρούσας υπό συγκεκριμένους όρους

Η προσαύξηση της περ. γ) δεν εφαρμόζεται στις ακόλουθες περιπτώσεις:

α) όταν ο μέσος όρος του ετήσιου κύκλου εργασιών του αντίστοιχου Κ.Α.Δ. δεν υπερβαίνει τις δέκα χιλιάδες (10.000) ευρώ ή

β) όταν το πλήθος των επιτηδευματιών που υπάγονται στον συγκεκριμένο Κ.Α.Δ. δεν υπερβαίνει τους τριάντα (30) ή

Ειδικές προβλέψεις για συγκεκριμένες επιχειρηματικές δραστηριότητες με ορισμένους Κ.Α.Δ.

γ) στους υπόχρεους, τα υψηλότερα έσοδα των οποίων πραγματοποιούνται στους Κ.Α.Δ. «εκμετάλλευση καταστήματος ψιλικών ειδών γενικά» (47.19.10.01), «εκμετάλλευση περιπτέρου» (47.19.10.02) και «λιανικό εμπόριο προϊόντων καπνού σε εξειδικευμένα καταστήματα» (47.26).

Για την εφαρμογή της περ. γ) του πρώτου εδαφίου της παρούσας, λαμβάνεται υπόψη ο μέσος όρος του ετήσιου κύκλου εργασιών του αντίστοιχου Κ.Α.Δ. δεύτερου βαθμού του προηγούμενου φορολογικού έτους, που αφορά στους υπόχρεους της παρ. 1, όπως αυτός αναρτάται στον ιστότοπο της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.), μέχρι την 30ή Σεπτεμβρίου εκάστου έτους. Για τον προσδιορισμό του μέσου όρου του προηγούμενου εδαφίου δεν λαμβάνονται υπόψη οι επιτηδευματίες με μηδενικό κύκλο εργασιών.

Αν το άθροισμα του πρώτου εδαφίου είναι μικρότερο από τριάντα χιλιάδες (30.000) ευρώ και ο υψηλότερα αμειβόμενος υπάλληλος που απασχολείται από τον υπόχρεο της παρ. 1 δικαιούται ετήσιες μικτές αποδοχές που υπερβαίνουν το ποσό που προκύπτει από το άθροισμα αυτό, τότε το ποσό των μικτών αποδοχών λαμβάνεται ως τεκμαιρόμενο ετήσιο εισόδημα του υπόχρεου της παρ. 1 μέχρι του ποσού των τριάντα χιλιάδων (30.000) ευρώ.

Μαχητό το τεκμήριο του ελάχιστου ετήσιου εισοδήματος για αντικειμενικούς λόγους – Ενδεικτικός προσδιορισμός αντικειμενικών λόγων

3. Το ελάχιστο ετήσιο εισόδημα που προσδιορίζεται με βάση το τεκμήριο της παρ. 2, μπορεί να αμφισβητηθεί από τον υπόχρεο για αντικειμενικούς λόγους, εφόσον συντρέχει ιδίως κάποια από τις παρακάτω προϋποθέσεις:

α) στρατιωτική θητεία,

β) φυλάκιση,

γ) νοσηλεία σε νοσοκομείο ή κλινική,

δ) αδυναμία άσκησης δραστηριότητας λόγω εγκυμοσύνης [212],

ε) εκτεταμένες φυσικές καταστροφές που κατέστησαν αδύνατη, συνολικά ή μερικά, την άσκηση της επαγγελματικής ή επιχειρηματικής τους δραστηριότητας,

στ) ανάκληση της άδειας λειτουργίας της ατομικής τους επιχείρησης ή της άδειας άσκησης επαγγέλματός τους,

ζ) απαγόρευση λειτουργίας του καταστήματος ή άλλου χώρου άσκησης της επαγγελματικής ή επιχειρηματικής τους δραστηριότητας σε εφαρμογή απόφασης δημόσιας αρχής για λόγους προστασίας της δημόσιας υγείας ή άλλου λόγου που υπαγορεύει το δημόσιο συμφέρον,

η) άλλοι λόγοι ανωτέρας βίας που εμποδίζουν την άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα.

Για την εφαρμογή της παρούσας, ο φορολογούμενος προσκομίζει τα αναγκαία δικαιολογητικά για την απόδειξη των ισχυρισμών του στη Φορολογική Διοίκηση. Η Φορολογική Διοίκηση ελέγχει την αλήθεια των ισχυρισμών και την ακρίβεια των αποδεικτικών στοιχείων του υπόχρεου και υποχρεούται να μειώσει ανάλογα το ελάχιστο ετήσιο εισόδημα.

Δυνατότητα αμφισβήτησης ποσού ελάχιστου τεκμαρτού ετήσιου εισοδήματος για υποκειμενικούς λόγους με ταυτόχρονη υποβολή αίτησης διενέργειας ελέγχου

4. Αν ο υπόχρεος αμφισβητεί το ποσό που προκύπτει από την εφαρμογή του παρόντος για λόγους πέρα από τη συνδρομή των προϋποθέσεων της παρ. 3, ζητεί τη διενέργεια ελέγχου του άρθρου 23 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (Κ.Φ.Δ., ν. 4987/2022 Α' 206) για να αποδειχθεί η ακρίβεια της δήλωσής του για εισόδημα μικρότερο του τεκμαρτού.

Εφαρμογή παρόντος & άρθρων 28Β έως 28Δ για λήψη προνοιακών κά επιδομάτων και για υπολογισμό ποσού δαπανών με ηλεκτρονικά μέσα πληρωμών

5. Για την εφαρμογή των διατάξεων που θέτουν προϋποθέσεις για τη λήψη προνοιακών και κοινωνικών επιδομάτων, καθώς και της περ. β) της παρ. 6 του άρθρου 15, το εισόδημα που λαμβάνεται υπόψη δεν μπορεί να υπολείπεται του ελάχιστου ποσού καθαρού εισοδήματος που προσδιορίζεται με το παρόν και τα άρθρα 28Β έως 28Δ.

Ειδικές προβλέψεις για συγκεκριμένες επιχειρηματικές δραστηριότητες.

6. Το τεκμήριο του παρόντος δεν εφαρμόζεται:

α) στα κέρδη από αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα,

β) σε όσους αμείβονται σύμφωνα με την περ. στ) της παρ. 2 του άρθρου 12, εφόσον συμβάλλονται με έως και τρία (3) φυσικά ή νομικά πρόσωπα, και σε ασφαλιστικούς διαμεσολαβητές που συμβάλλονται με έως και δύο (2) ασφαλιστικές επιχειρήσεις και δηλώνουν ως επαγγελματική έδρα την κατοικία τους,

γ) σε πρόσωπα που παρουσιάζουν αναπηρία ίση ή μεγαλύτερη του ογδόντα τοις εκατό (80%),

δ) σε καφενεία που βρίσκονται σε οικισμούς της χώρας με πληθυσμό μικρότερο των πεντακοσίων (500) κατοίκων,

ε) στους υποδιανομείς και υποπράκτορες τύπου, εφόσον συμβάλλονται με έως τρία (3) κεντρικά ή περιφερειακά πρακτορεία διανομής ημερήσιου τύπου, περιοδικού τύπου και εν γένει εντύπων, για τις προμήθειες που εισπράττουν από την παροχή υπηρεσίας προς τα πρακτορεία. [213]

στ) στους πλανόδιους λαχειοπώλες.[214]

ζ) σε μητέρες κατά το έτος του τοκετού ή της υιοθεσίας ή αναδοχής τέκνου και τα δύο (2) επόμενα έτη **[215].**

Εφαρμογή του τεκμηρίου ανάλογα με το χρονικό διάστημα άσκησης επιχειρηματικής δραστηριότητας

7. Όταν οι επαγγελματικές δραστηριότητες του υπόχρεου περιορίζονται χρονικά από νομοθετικές και κανονιστικές ρυθμίσεις που περιορίζουν την άσκηση της δραστηριότητας εντός του φορολογικού έτους, το τεκμήριο ισχύει αναλογικά για το χρονικό διάστημα κατά το οποίο οι δραστηριότητες αυτές επιτρέπονται.

Εξουσιοδοτική διάταξη

8. Με απόφαση του Διοικητή της Α.Α.Δ.Ε., καθορίζονται η διαδικασία, ο χρόνος διενέργειας του ελέγχου και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή των παρ. 3 και 4.

Άρθρο 28Β[216] Εισοδήματα που μειώνουν το ελάχιστο ποσό καθαρού εισοδήματος από την άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας

Ισόποση με το εισόδημα που αποκτούν από μισθωτή εργασία, σύνταξη ή αγροτική δραστηριότητα μείωση του ελάχιστου ποσού καθαρού εισοδήματος από την άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας

Για τους υπόχρεους της παρ. 1 του άρθρου 28Α που αποκτούν εισόδημα από μισθωτή εργασία ή σύνταξη του άρθρου 12 ή από αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα της παρ. 1 του άρθρου 21, το ποσό της παρ. 2 του άρθρου 28Α μειώνεται κατά ποσό που αντιστοιχεί στο εισόδημα που αποκτούν από τη μισθωτή εργασία, τη σύνταξη ή την αγροτική δραστηριότητα.

Άρθρο 28Γ[217] Λοιπές μειώσεις του ελάχιστου ποσού καθαρού εισοδήματος από την άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας και ειδικές ρυθμίσεις

Μη εφαρμογή άρθρων 28Α και 28Β για τα πρώτα 3 έτη από την πρώτη έναρξη της επαγγελματικής δραστηριότητας και προοδευτική μείωση για τα επόμενα 2 έτη

1. Τα άρθρα 28Α και 28Β δεν εφαρμόζονται για τα τρία (3) πρώτα έτη από την πρώτη έναρξη της άσκησης της επαγγελματικής δραστηριότητας των υπόχρεων της παρ. 1 του άρθρου 28Α. Για το τέταρτο έτος από την πρώτη έναρξη της άσκησης της επαγγελματικής τους δραστηριότητας, το ελάχιστο ποσό καθαρού εισοδήματος της παρ. 2 του άρθρου 28Α μειώνεται κατά δύο τρίτα (2/3). Για το πέμπτο έτος από την πρώτη έναρξη της άσκησης της επαγγελματικής δραστηριότητας το τεκμαιρόμενο ποσό της παρ. 2 του άρθρου 28Α μειώνεται κατά ένα τρίτο (1/3).

Μειώσεις ποσού του άρθρου 28Α κατά ½ για ειδικές κατηγορίες υπόχρεων

2. Το ποσό του άρθρου 28Α μειώνεται κατά το ήμισυ (1/2) για υπόχρεους που είναι πολύτεκνοι, για υπόχρεους που παρουσιάζουν αναπηρία ίση ή μεγαλύτερη του εξήντα επτά τοις εκατό (67%), για γονείς μονογονεϊκής οικογένειας με ανήλικα τέκνα και για γονείς με τέκνα με ποσοστό νοητικής ή σωματικής αναπηρίας τουλάχιστον εξήντα επτά τοις εκατό (67%), εφόσον είναι άγαμα, διαζευγμένα ή σε χηρεία που

θεωρούνται εξαρτώμενα, κατά την περ. γ) της παρ. 1 του άρθρου 11, για εκμεταλλευτές Επιβατηγών Δημόσιας Χρήσης οχημάτων (ΤΑΞΙ) με ποσοστό ιδιοκτησίας επί του οχήματος που δεν υπερβαίνει το είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) και εκμεταλλευτές σχολικών κυλικείων. Για τους εκμεταλλευτές σχολικών κυλικείων, το ποσό του άρθρου 28Α μειώνεται κατά το ήμισυ (1/2), μη εφαρμοζόμενης της παρ. 7 του ίδιου άρθρου. [218]

Μειώσεις ποσού του άρθρου 28Α κατά ½ για υπόχρεους που ασκούν τη δραστηριότητά τους σε οικισμούς ή νησιά με συγκεκριμένο πληθυσμιακό όριο

3. Το ποσό της παρ. 2 του άρθρου 28Α μειώνεται κατά το ήμισυ (1/2) για υπόχρεους της παρ. 1 που ασκούν τη δραστηριότητά τους και έχουν την κύρια κατοικία τους:
α) σε δημοτικές κοινότητες ή οικισμούς με πληθυσμό μικρότερο των πεντακοσίων (500) κατοίκων, ή
β) σε δημοτικές κοινότητες ή οικισμούς με πληθυσμό από πεντακόσιους (500) έως χίλιους πεντακόσιους (1.500) κατοίκους, εξαιρουμένων όσων βρίσκονται στην Περιφέρεια Αττικής (πλην της Περιφερειακής Ενότητας Νήσων) και ειδικά για την Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας, την Περιφερειακή Ενότητα Έβρου και τους Δήμους της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης και της Περιφέρειας Ηπείρου που εφάπτονται με τα σύνορα της χώρας, σε δημοτικές κοινότητες ή οικισμούς με πληθυσμό από πεντακόσιους (500) έως χίλιους επτακόσιους (1.700) κατοίκους, ή
γ) σε νησιά με πληθυσμό μικρότερο των τριών χιλιάδων εκατό (3.100) κατοίκων. [219]

Άρθρο 28Δ [220] Διακοπή της επαγγελματικής δραστηριότητας

Μη προσμέτρηση χρονικού διαστήματος διακοπής επαγγελματικής δραστηριότητας για τον υπολογισμό προσαύξησης και ορισμένων χρονικών διαστημάτων

Το χρονικό διάστημα κατά το οποίο οι υπόχρεοι της παρ. 1 του άρθρου 28Α προέβησαν σε διακοπή της επαγγελματικής τους δραστηριότητας δεν προσμετράται για τον υπολογισμό της προσαύξησης της υποπερ. αα) της περ. α) της παρ. 2 του άρθρου 28Α και για τα χρονικά διαστήματα της παρ. 1 του άρθρου 28Γ.

Άρθρο 28Ε [221] Φορολόγηση επί του ελάχιστου ποσού καθαρού εισοδήματος για φυσικά πρόσωπα που διέκοψαν την ατομική επιχειρηματική δραστηριότητά τους και έχουν συστήσει μονοπρόσωπη εταιρεία

Δυνατότητα επιβολής φόρου εισοδήματος φυσικού προσώπου κατόπιν ελέγχου για πρόσωπα που ασκούν την ίδια δραστηριότητα σε μονοπρόσωπη εταιρεία, υπό όρους

1. Μετά από τη διενέργεια ελέγχου σύμφωνα με το άρθρο 23 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (Κ.Φ.Δ. - ν. 4987/2022, Α' 206)[222] δύναται να επιβληθεί φόρος εισοδήματος από την άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας σε φυσικό πρόσωπο που έχει ασκήσει ατομική επιχείρηση της περ. γ) της παρ. 2 του άρθρου 1 του ν. 4308/2014 (Α' 251), και, μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος, έχει διακόψει την επιχειρηματική του δραστηριότητα και συμμετέχει ως μοναδικός μέτοχος ή εταίρος σε μονοπρόσωπη εταιρεία που ασκεί την ίδια επιχειρηματική δραστηριότητα. Ο φόρος της παρούσας αντιστοιχεί στον φόρο που θα επιβαλλόταν στο φυσικό πρόσωπο επί του ελάχιστου ποσού καθαρού εισοδήματος από την επιχειρηματική δραστηριότητα, σύμφωνα με τα άρθρα 28Α έως 28Δ, σε συνδυασμό με την παρ. 3 του παρόντος, και δύναται να επιβληθεί, εφόσον από τον έλεγχο διαπιστωθούν τα εξής:

α) το φυσικό πρόσωπο συμμετέχει ως μοναδικός εταίρος ή μέτοχος σε μονοπρόσωπη εταιρεία, η οποία ασκεί επιχειρηματική δραστηριότητα που ταυτίζεται, ως προς τον Κωδικό Αριθμό Δραστηριότητας (Κ.Α.Δ.) δεύτερου βαθμού, με την επιχειρηματική δραστηριότητα που ασκούσε το φυσικό πρόσωπο πριν από τη διακοπή των εργασιών του, και

β) το ποσό του φόρου εισοδήματος που αναλογεί στα κέρδη του νομικού προσώπου, αθροιζόμενο προς τον φόρο που θα επιβαλλόταν στα μερίσματα, αν διανέμονταν το σύνολο των κερδών, υπολείπεται του ελάχιστου φόρου που θα επιβαλλόταν για το φυσικό πρόσωπο από την εφαρμογή των άρθρων 28Α ως 28Δ, αν εξακολουθούσε να ασκεί υπό τη μορφή ατομικής επιχείρησης την επιχειρηματική δραστηριότητα που ασκούσε στο παρελθόν και η οποία ταυτίζεται με την επιχειρηματική δραστηριότητα της εταιρείας.

Εφαρμογή της παρ. 1 με βάση Κ.Α.Δ . δεύτερου βαθμού με τα μεγαλύτερα έσοδα

2. Για την εφαρμογή της παρ. 1 λαμβάνονται υπόψη οι επιχειρηματικές ή επαγγελματικές δραστηριότητες που αντιστοιχούν στον Κ.Α.Δ. δεύτερου βαθμού με τα μεγαλύτερα έσοδα, όπως προκύπτουν από τα δηλούμενα στοιχεία του νομικού προσώπου της παρ. 1.

Τρόπος προσδιορισμού ελάχιστου ποσού καθαρού εισοδήματος υπό μορφή ατομικής επιχείρησης

3. Για τον προσδιορισμό του ελάχιστου ποσού καθαρού εισοδήματος που θα είχε το φυσικό πρόσωπο αν ασκούσε την επιχειρηματική δραστηριότητα υπό τη μορφή της ατομικής επιχείρησης σύμφωνα με τα άρθρα 28Α έως 28Δ, ισχύουν τα εξής:

α) για την προσαύξηση του κατώτατου μισθού από τη δεύτερη τριετία δραστηριότητας και εφεξής, της υποπερ. αα) της περ. α) της παρ. 2 του άρθρου 28Α και τις μειώσεις του ελάχιστου ποσού καθαρού εισοδήματος, κατά τα πέντε (5) πρώτα έτη δραστηριότητας, της παρ. 1 του άρθρου 28Γ, λαμβάνονται υπόψη αθροιστικά τα χρονικά διαστήματα κατά τα οποία το φυσικό πρόσωπο κατείχε το σύνολο των εταιρικών μεριδίων ή μετοχών της μονοπρόσωπης εταιρείας και αυτά, κατά τα οποία το φυσικό πρόσωπο ασκούσε την ίδια επιχειρηματική δραστηριότητα, υπό τη μορφή ατομικής επιχείρησης,

β) για την εύρεση του μισθού του υψηλότερα αμειβόμενου υπαλλήλου της υποπερ. αβ) της περ. α) της παρ. 2 του άρθρου 28Α, του ετήσιου κόστους μισθοδοσίας της περ. β) της παρ. 2 του άρθρου 28Α και τη σύγκριση του κύκλου εργασιών, σε σχέση με τον μέσο όρο του κύκλου εργασιών στη δραστηριότητα με τον αντίστοιχο Κ.Α.Δ. δεύτερου βαθμού της περ. γ) της παρ. 2) του άρθρου 28Α, λαμβάνονται υπόψη τα δεδομένα του νομικού προσώπου,

γ) η μείωση του ελάχιστου ποσού καθαρού εισοδήματος με βάση το εισόδημα από μισθωτή εργασία, συντάξεις και αγροτική δραστηριότητα του άρθρου 28Β, η απαλλαγή με βάση την αναπηρία της παρ. 2 του άρθρου 28Γ και η μείωση με βάση τον τόπο κατοικίας της παρ. 3 του άρθρου 28Γ, εφαρμόζονται εφόσον συντρέχουν οι σχετικές προϋποθέσεις στο πρόσωπο του φυσικού προσώπου.

Αναλογική εφαρμογή παρ. 3 και 4 του άρθρου 28Α

4. Οι παρ. 3 και 4 του άρθρου 28Α εφαρμόζονται αναλογικά, προς τον σκοπό αμφισβήτησης του φόρου που προκύπτει από τις παρ. 1 έως 3.

Αφαίρεση ποσού φόρων που αντιστοιχεί στα κέρδη νομικού προσώπου και στα μερίσματα

5. Για τον προσδιορισμό του φόρου της παρ. 1, από τον φόρο που αντιστοιχεί στο ελάχιστο ποσό καθαρού εισοδήματος και προσδιορίζεται σύμφωνα με την παρ. 3, αφαιρείται το ποσό των φόρων της περ. β) της παρ. 1 που αντιστοιχεί στα κέρδη του νομικού προσώπου και στα μερίσματα.

Εφαρμογή παρόντος άρθρου για το χρονικό διάστημα που η επιχειρηματική δραστηριότητα ασκείται μέσω μονοπρόσωπης εταιρείας

6. Αν για διαφορετικά χρονικά διαστήματα, εντός του ίδιου φορολογικού έτους, το φυσικό πρόσωπο ασκεί την ίδια επιχειρηματική δραστηριότητα, υπό τη μορφή ατομικής επιχείρησης και μέσω μονοπρόσωπης εταιρείας, στην οποία είναι μοναδικός εταίρος ή μέτοχος, το παρόν εφαρμόζεται για το χρονικό διάστημα που η επιχειρηματική δραστηριότητα ασκείται μέσω μονοπρόσωπης εταιρείας.

Ισχύς άρθρου για εισοδήματα που αποκτώνται μέχρι το φορολογικό έτος 2026

7. Το παρόν άρθρο ισχύει για εισοδήματα που αποκτώνται μέχρι το φορολογικό έτος 2026.

Άρθρο 29 Φορολογικός συντελεστής

Φορολογικός συντελεστής κερδών από επιχειρηματική δραστηριότητα

1.[223] Τα κέρδη από επιχειρηματική δραστηριότητα φορολογούνται με βάση την παρ. 1 του άρθρου 15, αφού προστεθούν σε τυχόν εισοδήματα από μισθούς και συντάξεις. Για τα κέρδη από επιχειρηματική δραστηριότητα δεν εφαρμόζονται οι μειώσεις του άρθρου 16. Στην περίπτωση που αποκτάται εισόδημα από ατομική επιχειρηματική δραστηριότητα, η οποία υπάγεται στην ασφάλιση του ΟΓΑ, μαζί με εισόδημα από αγροτική δραστηριότητα, υπολογίζεται η μείωση του φόρου που προβλέπεται στο άρθρο 16 αλλά μόνον στο εισόδημα που αποκτάται από την αγροτική δραστηριότητα. Εφόσον, μαζί με τα εισοδήματα του προηγούμενου εδαφίου αποκτάται και εισόδημα από μισθωτή εργασία ή συντάξεις, η μείωση του φόρου θα είναι αυτή που αναλογεί στο μέρος του εισοδήματος που προέρχεται από μισθωτή εργασία και συντάξεις, καθώς και αγροτική δραστηριότητα.

Μείωση φορολογικού συντελεστή για τα τρία (3) πρώτα φορολογικά έτη, για τα φυσικά πρόσωπα με πρώτη δήλωση έναρξης επιτηδεύματος

2. Για τα φυσικά πρόσωπα με πρώτη δήλωση έναρξης επιτηδεύματος από 1ης Ιανουαρίου 2013 και για τα τρία (3) πρώτα έτη άσκησης της δραστηριότητας τους ο φορολογικός συντελεστής του πρώτου κλιμακίου της κλίμακας της παραγράφου 1 μειώνεται κατά πενήντα τοις εκατό (50%), εφόσον το ετήσιο ακαθάριστο εισόδημα τους από επιχειρηματική δραστηριότητα δεν υπερβαίνει τις δέκα χιλιάδες (10.000) ευρώ.

Φορολογικός συντελεστής κερδών από ατομική αγροτική επιχείρηση

3.[224] Τα κέρδη από ατομική αγροτική επιχείρηση φορολογούνται αυτοτελώς με την κλίμακα της παραγράφου 1 του άρθρου 15.

Ο φόρος που προκύπτει για το εισόδημα από ατομική αγροτική επιχείρηση μειώνεται κατά το ποσό που προβλέπεται στο άρθρο 16.

Στην περίπτωση που αποκτάται εισόδημα από μισθούς και συντάξεις μαζί με εισόδημα ατομικής αγροτικής επιχείρησης, η μείωση φόρου υπολογίζεται μία φορά για το σύνολο των εισοδημάτων.

Στην περίπτωση που αποκτάται εισόδημα από μισθωτή εργασία και συντάξεις ή και από ατομική αγροτική επιχείρηση μαζί με εισόδημα από λοιπές κατηγορίες, η μείωση του φόρου θα είναι αυτή που αναλογεί μόνο στο μέρος του εισοδήματος που προέρχεται αποκλειστικά από μισθωτή εργασία και συντάξεις ή και από ατομική αγροτική επιχείρηση.

Εφαρμογή μείωσης φόρου παρούσας μόνο για τους κατ' επάγγελμα αγρότες υπό προϋποθέσεις

Η μείωση του φόρου της παρούσας παραγράφου για τους ασκούντες αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα εφαρμόζεται μόνο για τους κατ' επάγγελμα αγρότες, όπως αυτοί ορίζονται στην κείμενη νομοθεσία, εφόσον τουλάχιστον το πενήντα τοις εκατό (50%) του εισοδήματός τους προέρχεται από αγροτική δραστηριότητα. Στο εισόδημα του προηγούμενου εδαφίου δεν περιλαμβάνονται η κύρια σύνταξη από ΟΓΑ, οι αμοιβές από παροχή εργασίας με εργόσημο, οι αμοιβές εργαζομένων

υπαγομένων στην ασφάλιση ΟΓΑ σε τυποποιητήρια, συσκευαστήρια και σε συναφείς χώρους, για έως εκατόν πενήντα (150) ημερομίσθια ανά έτος, καθώς και οι αμοιβές μελών αγροτικών ή/και γυναικείων συνεταιρισμών, που απασχολούνται περιστασιακά και υπάγονται στην ασφάλιση ΟΓΑ.

Φορολογικός συντελεστής εισοδήματος από προσαύξηση περιουσίας

4. Το εισόδημα από προσαύξηση περιουσίας της παραγράφου 4 του άρθρου 21 φορολογείται με συντελεστή τριάντα τρία τοις εκατό (33%).

Φορολογητέο εισόδημα πρώτου κλιμακίου μονίμων κατοίκων νησιών με πληθυσμό κάτω από 3.100

5. [225] Για τους φορολογούμενους που κατοικούν μόνιμα σε νησιά με πληθυσμό σύμφωνα με την τελευταία απογραφή κάτω από τρεις χιλιάδες εκατό (3.100) κατοίκους, το φορολογητέο εισόδημα του πρώτου κλιμακίου της κλίμακας της παραγράφου 1 αυξάνεται κατά πενήντα τοις εκατό (50%), προκειμένου να υπολογιστεί το ποσό του φόρου που αναλογεί στο εισόδημα τους. Η διάταξη του προηγούμενου εδαφίου ισχύει μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2015.

Απαλλαγή κερδών πολύ μικρών επιχειρήσεων από τη διάθεση παραγόμενης ηλεκτρικής ενέργειας από φωτοβολταϊκά έως 10 kw

6. [226] Τα κέρδη των φυσικών προσώπων και των ατομικών επιχειρήσεων που εμπίπτουν στην έννοια των πολύ μικρών επιχειρήσεων, όπως ορίζονται στη Σύσταση 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής της 6ης Μαΐου 2003, από τη διάθεση παραγόμενης ηλεκτρικής ενέργειας προς την εταιρεία «Δ.Ε.Η. Α.Ε». ή άλλο προμηθευτή, μετά από την ένταξη τους στο «Ειδικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης Φωτοβολταϊκών Συστημάτων μέχρι δέκα (10) kw», κατόπιν απόφασης των Υπουργών Οικονομικών, Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, η οποία εκδίδεται σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 14 του ν. 3468/2006 (Α' 8), απαλλάσσονται του φόρου.

Φορολογικός συντελεστής της προμήθεια που λαμβάνουν οι πλανόδιοι

7. [227] Η προμήθεια που λαμβάνουν οι πλανόδιοι λαχειοπώλες από τον προμηθευτή τους φορολογείται αυτοτελώς με φορολογικό συντελεστή ένα τοις εκατό (1%). Ο φόρος αυτός υπολογίζεται κάθε τρίμηνο κατά τον χρόνο της εκκαθάρισης των συναλλαγών μεταξύ των λαχειοπωλών και των προμηθευτών τους και αποδίδεται με δήλωση από τους προμηθευτές μέχρι το τέλος του επόμενου μήνα από την ημερομηνία καταβολής της προμήθειας. Με την παρακράτηση του φόρου εξαντλείται κάθε άλλη φορολογική υποχρέωση για το εισόδημα αυτό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ' ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΤΡΟΠΟΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΕΛΑΧΙΣΤΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ

Άρθρο 30 Εναλλακτικός τρόπος υπολογισμού της ελάχιστης φορολογίας

Εφαρμογή εναλλακτικής ελάχιστης φορολογίας

1. Ο φορολογούμενος που υπόκειται σε φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων υποβάλλεται σε εναλλακτική ελάχιστη φορολογία όταν το τεκμαρτό εισόδημα του είναι υψηλότερο από το συνολικό εισόδημα του. Σε αυτή την περίπτωση στο φορολογητέο εισόδημα προστίθεται η διαφορά μεταξύ του τεκμαρτού και πραγματικού εισοδήματος και αυτή φορολογείται, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 34.

Υπολογισμός τεκμαρτού εισοδήματος

2. Το τεκμαρτό εισόδημα υπολογίζεται με βάση τις δαπάνες διαβίωσης του φορολογούμενου και των εξαρτώμενων μελών του, σύμφωνα με τα άρθρα 31 έως και 34.

Προσδιορισμός «συνολικού εισοδήματος»

3. Το «συνολικό εισόδημα» προσδιορίζεται ως το συνολικό ποσό του φορολογητέου εισοδήματος κατά την έννοια του άρθρου 7 που αποκτά ο φορολογούμενος και τα εξαρτώμενα μέλη του από τις τέσσερις κατηγορίες ακαθάριστων εσόδων που αναγνωρίζονται στο άρθρο 7 του Κ.Φ.Ε..

Μη εφαρμογή εναλλακτικού τρόπου φορολόγησης σε συγκεκριμένες κατηγορίες φυσικών προσώπων

4. Οι διατάξεις του Κεφαλαίου αυτού δεν εφαρμόζονται για τον αλλοδαπό διπλωματικό ή προξενικό εκπρόσωπο, κάθε φυσικό πρόσωπο που εργάζεται σε πρεσβεία, διπλωματική αποστολή, προξενείο ή αποστολή αλλοδαπού κράτους για τη διεκπεραίωση κρατικών υποθέσεων που είναι πολίτης του εν λόγω κράτους και κάτοχος διπλωματικού διαβατηρίου, καθώς και για κάθε φυσικό πρόσωπο που εργάζεται σε θεσμικό όργανο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή Διεθνούς Οργανισμού που έχει εγκατασταθεί βάσει διεθνούς συνθήκης την οποία εφαρμόζει η Ελλάδα.

Άρθρο 31 Αντικειμενικές δαπάνες και υπηρεσίες

Είδη δαπανών και υπηρεσιών για τον προσδιορισμό τεκμαρτού εισοδήματος

1. [228] Για τον προσδιορισμό του τεκμαρτού εισοδήματος του φορολογουμένου, της συζύγου του και των εξαρτώμενων μελών του λαμβάνονται υπόψη τα ακόλουθα:

Ετήσια αντικειμενική δαπάνη κατοικίας

α) Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη, με βάση τα τετραγωνικά μέτρα της ιδιοκατοικούμενης ή μισθωμένης ή της δωρεάν παραχωρούμενης κύριας κατοικίας ορίζεται κλιμακωτά, για τα ογδόντα (80) πρώτα τετραγωνικά μέτρα κύριων χώρων αυτής, με είκοσι οκτώ (28) ευρώ το τετραγωνικό μέτρο, για τα επόμενα από ογδόντα ένα (81) μέχρι και εκατόν είκοσι (120) τετραγωνικά μέτρα κύριων χώρων αυτής, με σαράντα πέντε (45) ευρώ το τετραγωνικό μέτρο, για τα επόμενα από εκατόν είκοσι ένα (121) μέχρι και διακόσια (200) τετραγωνικά μέτρα κύριων χώρων αυτής, με εβδομήντα επτά (77) ευρώ το τετραγωνικό μέτρο, για τα διακόσια ένα (201) έως τριακόσια (300) τετραγωνικά μέτρα κύριων χώρων αυτής, με εκατό σαράντα (140) ευρώ το τετραγωνικό μέτρο και για τα πλέον των τριακοσίων (300) τετραγωνικών μέτρων κύριων χώρων αυτής, με διακόσια ογδόντα (280) ευρώ το τετραγωνικό μέτρο. Για τον υπολογισμό της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης των βοηθητικών χώρων της κύριας κατοικίας ορίζεται ποσό είκοσι οκτώ (28) ευρώ το τετραγωνικό μέτρο. Τα παραπάνω ποσά προσαυξάνονται, προκειμένου για κατοικίες που βρίσκονται σε περιοχές με τιμή ζώνης, σύμφωνα με τον αντικειμενικό προσδιορισμό των ακινήτων, από δύο χιλιάδες οκτακόσια (2.800) ευρώ έως τέσσερις χιλιάδες εννιακόσια ενενήντα εννέα (4.999) ευρώ το τετραγωνικό μέτρο, κατά ποσοστό τριάντα τοις εκατό (30%) και για περιοχές με τιμή ζώνης από πέντε χιλιάδες (5.000) ευρώ και άνω το τετραγωνικό μέτρο, κατά ποσοστό πενήντα οκτώ τοις εκατό (58%). Όλα τα παραπάνω ποσά προσαυξάνονται, προκειμένου για μονοκατοικίες, κατά ποσοστό είκοσι τοις εκατό (20%).

β) Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη, που εκτιμάται με βάση τα τετραγωνικά μέτρα μίας (1) ή περισσοτέρων ιδιοκατοικούμενων ή μισθωμένων δευτερευουσών κατοικιών, καθώς και των βοηθητικών χώρων αυτών, ορίζεται στο ένα δεύτερο (1/2) της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης όπως αυτή ορίζεται στην περ. α).

Ετήσια αντικειμενική δαπάνη επιβατικού αυτοκινήτου ιδιωτικής χρήσης

γ) Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη επιβατικού αυτοκινήτου ιδιωτικής χρήσης, για αυτοκίνητα που έχουν ταξινομηθεί για πρώτη φορά στην Ελλάδα ή σε άλλο κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) ή του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (Ε.Ο.Χ.),

έως την 31η.10.2010, καθώς και για αυτοκινούμενα τροχόσπιτα ανεξαρτήτως έτους πρώτης ταξινόμησης, ορίζεται με βάση τον κυλινδρισμό του κινητήρα τους ως εξής:
αα) για αυτοκίνητα μέχρι χίλια διακόσια (1.200) κυβικά εκατοστά σε δύο χιλιάδες (2.000) ευρώ,
ββ) για αυτοκίνητα μεγαλύτερα των χιλίων διακοσίων (1.200) κυβικών εκατοστών προστίθενται τριακόσια (300) ευρώ ανά εκατό (100) κυβικά εκατοστά μέχρι τα δύο χιλιάδες (2.000) κυβικά εκατοστά,
γγ) για αυτοκίνητα μεγαλύτερα των δύο χιλιάδων (2.000) κυβικών εκατοστών προστίθενται τετρακόσια πενήντα (450) ευρώ ανά εκατό (100) κυβικά εκατοστά και μέχρι τρεις χιλιάδες (3.000) κυβικά εκατοστά και
δδ) για αυτοκίνητα μεγαλύτερα από τρεις χιλιάδες (3.000) κυβικά εκατοστά προστίθενται εξακόσια (600) ευρώ ανά εκατό (100) κυβικά εκατοστά,
εε) η ετήσια αντικειμενική δαπάνη για επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης που ταξινομούνται για πρώτη φορά στην Ελλάδα ή σε άλλο κράτος μέλος της Ε.Ε. ή του Ε.Ο.Χ. από την 1η.11.2010 και μετά, ορίζεται αποκλειστικά με βάση τις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα (γραμμάρια διοξειδίου του άνθρακα, CO2) ανά χιλιόμετρο, όπως αυτές προσδιορίζονται για την επιβολή των τελών κυκλοφορίας σύμφωνα με τις υποπερ. βα) και ββ) της περ. β) του άρθρου 55 του Κώδικα εμμέσων φόρων επί των συναλλαγών του πεδίου εφαρμογής του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας, καθώς και λοιπών εμμέσων φόρων (ν. 5177/2025, Α' 21) και ως εξής:
i) για αυτοκίνητα που εκπέμπουν μέχρι εκατόν είκοσι δύο (122) γραμμάρια CO2 ανά χιλιόμετρο σε δύο χιλιάδες (2.000) ευρώ,
ii) για αυτοκίνητα που εκπέμπουν περισσότερα από εκατόν είκοσι δύο (122) γραμμάρια CO2 ανά χιλιόμετρο έως εκατόν τριάντα εννέα (139) γραμμάρια CO2, προστίθενται τριάντα (30) ευρώ ανά γραμμάριο CO2 που υπερβαίνει τα εκατόν είκοσι δύο (122) γραμμάρια,
iii) για αυτοκίνητα που εκπέμπουν περισσότερα από εκατόν τριάντα εννέα (139) έως εκατόν εξήντα έξι (166) γραμμάρια CO2, προστίθενται σαράντα πέντε (45) ευρώ ανά γραμμάριο CO2 που υπερβαίνει τα εκατόν τριάντα εννέα (139) γραμμάρια και
iv) για αυτοκίνητα που εκπέμπουν περισσότερα από εκατόν εξήντα έξι (166) γραμμάρια CO2, προστίθενται εξήντα (60) ευρώ ανά γραμμάριο CO2 που υπερβαίνει τα εκατόν εξήντα έξι (166) γραμμάρια.
Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη δεν εφαρμόζεται για επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης που διαθέτουν πιστοποιητικό αυθεντικότητας το οποίο εκδίδεται από διεθνή ή ημεδαπό φορέα που έχει αρμοδιότητα να εκδίδει τέτοιο πιστοποιητικό, καθώς και για επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης τα οποία είναι ειδικά διασκευασμένα για άτομα με κινητική αναπηρία.
Ως επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης ειδικά διασκευασμένα για άτομα με κινητική αναπηρία θεωρούνται εκείνα που διασκευάσθηκαν ύστερα από άδεια της αρμόδιας αρχής, για να οδηγούνται από πρόσωπα που παρουσιάζουν κινητική αναπηρία σε ποσοστό τουλάχιστον εξήντα επτά τοις εκατό (67%) ή για να μεταφέρουν αυτά τα πρόσωπα μαζί με τα αντικείμενα που είναι απαραίτητα για τη μετακίνηση τους. Στις περιπτώσεις εταιρειών ομόρρυθμων ή ετερόρρυθμων ή περιορισμένης ευθύνης ή ιδιωτικών κεφαλαιουχικών εταιρειών ή ανωνύμων ή αστικών, καθώς και των κοινωνιών και κοινοπραξιών που ασκούν επιχείρηση ή επάγγελμα, οι οποίες έχουν στην κυριότητα ή στην κατοχή τους επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης, η αντικειμενική δαπάνη που αναλογεί σε αυτά λογίζεται ως αντικειμενική δαπάνη των:
i) ομόρρυθμων ή απλών, εκτός των ετερόρρυθμων, εταίρων ή κοινωνών ή μελών της κοινοπραξίας φυσικών προσώπων, επιμεριζόμενη μεταξύ αυτών κατά το ποσοστό

συμμετοχής τους στην εταιρεία, προκειμένου περί ομόρρυθμων ή ετερόρρυθμων ή αστικών εταιρειών ή στην κοινωνία ή στην κοινοπραξία,
ii) των φυσικών προσώπων, μελών της εταιρείας περιορισμένης ευθύνης, επιμεριζόμενη μεταξύ αυτών, κατά το ποσοστό συμμετοχής του καθενός στην εταιρεία περιορισμένης ευθύνης, όταν οι διαχειριστές αυτής δεν είναι εταίροι της,
iii) των διαχειριστών της εταιρίας περιορισμένης ευθύνης που είναι και εταίροι της, επιμεριζόμενη μεταξύ αυτών κατά το ποσοστό συμμετοχής τους στην εταιρία περιορισμένης ευθύνης και
iv) των διευθυνόντων και εντεταλμένων συμβούλων, διοικητών ανωνύμων εταιριών και προέδρων των διοικητικών συμβουλίων τους, επιμεριζόμενη ισομερώς μεταξύ τους.
Αν στις πιο πάνω περιπτώσεις οι εταίροι των ομόρρυθμων ή ετερόρρυθμων ή περιορισμένης ευθύνης ή αστικών εταιριών, καθώς και των κοινωνιών ή κοινοπραξιών είναι νομικά πρόσωπα, η αντικειμενική δαπάνη που προκύπτει με βάση τα επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης που έχουν στην κυριότητα ή την κατοχή τους λογίζεται ως αντικειμενική δαπάνη των φυσικών προσώπων, που μετέχουν σε αυτά τα νομικά πρόσωπα, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο προηγούμενο εδάφιο.
Για τα αλλοδαπά νομικά πρόσωπα που δεν έχουν εγκατάσταση στην Ελλάδα, αλλά υποχρεούνται σε υποβολή δήλωσης, καθώς και για τις αλλοδαπές επιχειρήσεις, το ποσό της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης που προκύπτει με βάση αυτοκίνητα αυτής της περίπτωσης, ιδιοκτησίας του αλλοδαπού νομικού προσώπου ή ιδιοκτησίας ή κατοχής γραφείου, υποκαταστήματος ή πρακτορείου της αλλοδαπής επιχείρησης εγκατεστημένου στην Ελλάδα, βαρύνει το πρόσωπο που εκπροσωπεί στην Ελλάδα το αλλοδαπό νομικό πρόσωπο ή την αλλοδαπή επιχείρηση ή προΐσταται του γραφείου ή υποκαταστήματος ή πρακτορείου.
Η αντικειμενική αυτή δαπάνη βαρύνει καθένα από τα φυσικά πρόσωπα που ορίζονται από τις διατάξεις αυτής της παραγράφου ανεξάρτητα από τον τόπο διαμονής ή κατοικίας τους και δεν μπορεί για καθένα από αυτά τα πρόσωπα και για κάθε εταιρία να είναι ανώτερη από τη μεγαλύτερη αντικειμενική δαπάνη που προκύπτει από αυτοκίνητο της εταιρίας.
Αν ο φορολογούμενος και τα εξαρτώμενα μέλη του είναι κύριοι ή κάτοχοι και άλλων επιβατικών αυτοκινήτων ιδιωτικής χρήσης, η αντικειμενική δαπάνη που προκύπτει για τα αυτοκίνητα αυτά λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό της συνολικής αντικειμενικής δαπάνης.
Η αντικειμενική δαπάνη που προκύπτει βάσει επιβατικού αυτοκινήτου ιδιωτικής χρήσης, του οποίου κύριος ή κάτοχος είναι ανήλικο τέκνο, λογίζεται ως αντικειμενική δαπάνη του γονέα που έχει το μεγαλύτερο εισόδημα και αν αυτός έχασε τη γονική μέριμνα, του άλλου γονέα. Αν αποκτηθεί ή μεταβιβασθεί με οποιονδήποτε τρόπο επιβατικό αυτοκίνητο ιδιωτικής χρήσης κατά τη διάρκεια του έτους, η αντικειμενική δαπάνη περιορίζεται σε τόσα δωδέκατα όσοι και οι μήνες κυριότητας ή κατοχής του αυτοκινήτου. Διάστημα μεγαλύτερο από δεκαπέντε (15) ημέρες λογίζεται ως ολόκληρος μήνας. Τα ίδια εφαρμόζονται και σε περίπτωση ακινησίας ή ολοκληρωτικής καταστροφής του αυτοκινήτου από οποιαδήποτε αιτία.
Αν μεταβιβασθεί ή αποκτηθεί εικονικά αυτοκίνητο από περισσότερα πρόσωπα, η ετήσια αντικειμενική δαπάνη του ισχύει αυτοτελώς στο σύνολο της για καθέναν από τους συμβαλλομένους. Εικονική θεωρείται η μεταβίβαση ή η κτήση που πραγματοποιείται ιδίως μεταξύ συγγενών εξ αίματος ή εξ αγχιστείας κατ' ευθεία γραμμή ή εκ πλαγίου μέχρι και τον τρίτο βαθμό, επιτρέπεται όμως η ανταπόδειξη. Όταν η συγκυριότητα είναι πραγματική, η ετήσια αντικειμενική δαπάνη επιμερίζεται κατά το λόγο των ιδανικών μεριδίων καθενός συγκυρίου.

Προκειμένου για εκπαιδευτές οδηγών αυτοκινήτων, καθώς και για τις επιχειρήσεις ενοικίασης αυτοκινήτων, που χρησιμοποιούν για το σκοπό αυτόν περισσότερα επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης, για τον υπολογισμό της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης λαμβάνεται υπόψη το αυτοκίνητο που δίνει τη μεγαλύτερη αντικειμενική δαπάνη. Στις περιπτώσεις ενοικίασης ή χρηματοδοτικής μίσθωσης αυτοκινήτων επιβατικών ιδιωτικής ή μικτής χρήσης, η ετήσια αντικειμενική δαπάνη, που αντιστοιχεί στο χρόνο χρησιμοποίησης αυτών, βαρύνει τον μισθωτή τους.

Η περ. γ) εφαρμόζεται ανάλογα και για τον προσδιορισμό της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης των αυτοκινήτων μικτής χρήσης και των αυτοκινήτων τύπου JEEP.

Ετήσια αντικειμενική δαπάνη για ιδιωτικά σχολεία – Εξαιρέσεις

δ) Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη που καταβάλλεται για ιδιωτικά σχολεία στοιχειώδους και μέσης εκπαίδευσης, με εξαίρεση τα εσπερινά γυμνάσια και λύκεια, καθώς και τα ειδικά σχολεία ατόμων με ειδικές ανάγκες, όπως προκύπτει από τις σχετικές αποδείξεις παροχής υπηρεσιών.

Ετήσια αντικειμενική δαπάνη για οικιακούς βοηθούς και λοιπό προσωπικό– Εξαιρέσεις

ε) Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη που καταβάλλεται για οικιακούς βοηθούς, οδηγούς αυτοκινήτων, δασκάλους και λοιπό προσωπικό, η οποία ορίζεται στο εκάστοτε κατώτατο όριο αμοιβών όπως αυτό προσδιορίζεται από τις ισχύουσες διατάξεις για την αντίστοιχη κατηγορία εργαζομένων. Η διάταξη αυτή δεν εφαρμόζεται όταν ο φορολογούμενος απασχολεί έναν (1) μόνο οικιακό βοηθό ή όταν ο ίδιος ή πρόσωπο που συνοικεί με αυτόν και τον βαρύνει έχει αναπηρία εξήντα επτά τοις εκατό και πάνω (67%) από νοητική υστέρηση ή φυσική αναπηρία ή είναι ηλικίας άνω των εξήντα πέντε (65) ετών και απασχολεί έναν νοσοκόμο.

Ετήσια αντικειμενική δαπάνη για σκάφη αναψυχής Ι.Χ. Εξαιρέσεις

στ) Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη με βάση σκάφη αναψυχής ιδιωτικής χρήσης, κυριότητας ή κατοχής του φορολογουμένου, της συζύγου του ή των προσώπων που τους βαρύνουν εκτιμάται με βάση το κόστος τελών ελλιμενισμού, ασφαλίστρων, καυσίμων, συντήρησης και πρακτόρευσης και ορίζεται, ανάλογα με τα μέτρα ολικού μήκους του σκάφους, ως εξής:

αα) Για μηχανοκίνητα σκάφη ανοικτού τύπου, ταχύπλοα και μη, ολικού μήκους μέχρι πέντε (5) μέτρα, στο ποσό των δύο χιλιάδων οκτακοσίων (2.800) ευρώ, ενώ για τα σκάφη με μήκος μεγαλύτερο από πέντε (5) μέτρα το ποσό αυτό αυξάνεται κατά χίλια τετρακόσια (1.400) ευρώ ανά μέτρο.

ββ) Για ιστιοφόρα ή μηχανοκίνητα ή μικτά σκάφη με χώρο ενδιαίτησης, ολικού μήκους μέχρι και επτά (7) μέτρα, οκτώ χιλιάδες τετρακόσια (8.400) ευρώ, πάνω από επτά (7) μέτρα και μέχρι δέκα (10) μέτρα προστίθενται δύο χιλιάδες εκατό (2.100) ευρώ ανά επιπλέον μέτρο μήκους, πάνω από δέκα (10) μέτρα και μέχρι δώδεκα (12) μέτρα προστίθενται πέντε χιλιάδες διακόσια πενήντα (5.250) ευρώ ανά επιπλέον μέτρο μήκους, πάνω από δώδεκα (12) μέτρα και μέχρι δεκαπέντε (15) μέτρα προστίθενται δέκα χιλιάδες πεντακόσια (10.500) ευρώ ανά επιπλέον μέτρο μήκους, πάνω από δεκαπέντε (15) μέτρα και μέχρι δεκαοκτώ (18) μέτρα προστίθενται δεκαπέντε χιλιάδες επτακόσια πενήντα (15.750) ευρώ ανά επιπλέον μέτρο μήκους, πάνω από δεκαοκτώ (18) μέτρα και μέχρι είκοσι δύο (22) μέτρα προστίθενται είκοσι μία χιλιάδες (21.000) ευρώ ανά επιπλέον μέτρο μήκους και πάνω από είκοσι δύο (22) μέτρα προστίθενται τριάντα πέντε χιλιάδες (35.000) ευρώ ανά επιπλέον μέτρο μήκους.

Τα ποσά της ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης αυτής της υποπερίπτωσης μειώνονται κατά ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%) προκειμένου για ιστιοφόρα σκάφη. Κατά το ίδιο ποσοστό μειώνονται και για πλοία αναψυχής που έχουν κατασκευασθεί ή κατασκευάζονται στην Ελλάδα εξ ολοκλήρου από ξύλο, τύπων «τρεχαντήρι», «βαρκαλάς», «πέραμα», «τσερνίκι» και «λίμπερτυ», που προέρχονται από την ελληνική ναυτική παράδοση. Για σκάφη με μόνιμο πλήρωμα ναυτολογημένο για ολόκληρο ή μέρος του έτους, στην παραπάνω δαπάνη προστίθεται και η αμοιβή του

πληρώματος. Τα σκάφη επαγγελματικής χρήσης δεν λαμβάνονται υπόψη για την αντικειμενική δαπάνη. Η περ. γ) εφαρμόζεται ανάλογα και στην περίπτωση αυτή.

Ετήσια αντικειμενική δαπάνη για αεροσκάφη, ελικόπτερα και ανεμόπτερα

ζ) Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη για αεροσκάφη, ελικόπτερα και ανεμόπτερα κυριότητας ή κατοχής του φορολογουμένου και των εξαρτώμενων μελών του και τους βαρύνουν, η οποία ορίζεται ως εξής:

αα) Για ανεμόπτερα στο ποσό των οκτώ χιλιάδων (8.000) ευρώ.

ββ) Για αεροσκάφη με κινητήρα κοινό, εσωτερικής καύσης και στροβιλοελικοφόρα, καθώς και ελικόπτερα, στο ποσό των εξήντα πέντε χιλιάδων (65.000) ευρώ για τους εκατόν πενήντα (150) πρώτους ίππους ισχύος του κινητήρα τους που προσαυξάνεται με το ποσό των πεντακοσίων (500) ευρώ για κάθε ίππο πάνω από τους εκατόν πενήντα (150) ίππους.

γγ) Για αεροσκάφη αεριοπροωθούμενα (JET) στο ποσό των διακοσίων (200) ευρώ για κάθε λίμπρα ώθησης. Η περ. γ), εκτός της ακινησίας, εφαρμόζεται αναλόγως και στην περίπτωση αυτή.

δδ) Για τις υπερελαφρές πτητικές αθλητικές μηχανές (Υ.Π.Α.Μ.) που υπάγονται στην παρ. 1 του άρθρου 4 της υπό στοιχεία Δ2/26314/8802/27.7.2010 απόφασης του Διοικητή της Υπηρεσίας Πολιτικής Αεροπορίας «Κανονισμός Υπερελαφρών Πτητικών Αθλητικών Μηχανών» (Β' 1360), στο ποσό των είκοσι χιλιάδων (20.000) ευρώ.

Η διάταξη του προηγούμενου εδαφίου ισχύει από την 1η.1.2011.

Ετήσια αντικειμενική δαπάνη για δεξαμενές κολύμβησης

η) Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη εξωτερικής δεξαμενής κολύμβησης που προκύπτει για τον κύριο ή κάτοχο αυτής, ορίζεται, ανάλογα με την επιφάνεια της, ανά κλίμακα, σε εκατόν εξήντα (160) ευρώ το τετραγωνικό μέτρο μέχρι τα εξήντα (60) τετραγωνικά μέτρα και σε τριακόσια είκοσι (320) ευρώ το τετραγωνικό μέτρο για επιφάνεια άνω των εξήντα (60) τετραγωνικών μέτρων.

Προκειμένου για εσωτερική δεξαμενή κολύμβησης τα ποσά της παρούσας περίπτωσης διπλασιάζονται.

Ελάχιστη ετήσια αντικειμενική δαπάνη του φορολογούμενου

θ) Η ελάχιστη ετήσια αντικειμενική δαπάνη του φορολογούμενου ορίζεται σε τρεις χιλιάδες (3.000) ευρώ προκειμένου για τον άγαμο και σε πέντε χιλιάδες (5.000) ευρώ για τους συζύγους που υποβάλλουν κοινή δήλωση, εφόσον δηλώνεται πραγματικό ή τεκμαρτό εισόδημα. Η παρούσα περίπτωση δεν εφαρμόζεται στα εξαρτώμενα τέκνα της περ. β) της παρ. 1 του άρθρου 11 που αποκτούν εισόδημα και έχουν υποχρέωση υποβολής δήλωσης φορολογίας εισοδήματος.

Μαχητό το τεκμαρτό εισόδημα δυνάμει συγκεκριμένων πραγματικών περιστατικών και στοιχείων

2. [229] Το ετήσιο συνολικό ποσό της αντικειμενικής δαπάνης, που προσδιορίζεται σύμφωνα με την παρ. 1, μπορεί να αμφισβητηθεί από τον φορολογούμενο όταν είναι μεγαλύτερο από την πραγματική δαπάνη του φορολογουμένου και των εξαρτώμενων μελών που τον βαρύνουν, εφόσον αποδεικνύεται από τον υπόχρεο με βάση πραγματικά περιστατικά ή στοιχεία. Τέτοια περιστατικά συντρέχουν ιδίως στο πρόσωπο των υπόχρεων, οι οποίοι:

α) υπηρετούν τη στρατιωτική θητεία τους στις Ένοπλες Δυνάμεις,

β) είναι φυλακισμένοι,

γ) νοσηλεύονται σε νοσοκομείο ή κλινική,

δ) είναι άνεργοι και δικαιούνται βοήθημα ανεργίας,

ε) συγκατοικούν με συγγενείς πρώτου βαθμού και έχουν μειωμένες δαπάνες διαβίωσης, λόγω αποδεδειγμένης συμβολής στις δαπάνες αυτές των συγγενών τους με την προϋπόθεση ότι οι τελευταίοι αυτοί έχουν εισόδημα από εμφανείς πηγές,

στ) είναι ορφανοί ανήλικοι, οι οποίοι έχουν στην κυριότητα τους επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης από κληρονομιά του πατέρα ή της μητέρας τους και

ζ) προσκομίζουν στοιχεία από τα οποία αποδεικνύεται ότι για λόγους ανώτερης βίας πραγματοποίησαν δαπάνη μικρότερη από την αντικειμενική.

Όταν συντρέχει μία ή περισσότερες από τις περ. α) έως ζ) του δεύτερου εδαφίου, ο φορολογούμενος υποχρεούται να υποβάλει τα αναγκαία δικαιολογητικά για την απόδειξη των ισχυρισμών του. Η Φορολογική Διοίκηση ελέγχει την αλήθεια των ισχυρισμών και την ακρίβεια των αποδεικτικών στοιχείων του φορολογουμένου και μειώνει ανάλογα την ετήσια αντικειμενική δαπάνη, στην οποία αναφέρονται οι ισχυρισμοί και τα αποδεικτικά στοιχεία.
Στις περ. α) και ε), η διαφορά μεταξύ της αντικειμενικής δαπάνης και της πραγματικής δαπάνης λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό της συνολικής αντικειμενικής δαπάνης του γονέα ή του τέκνου που συμβάλλει στις δαπάνες διαβίωσης του υπόχρεου.
Αν πρόκειται για τους γονείς, η διαφορά αντικειμενικής δαπάνης καταλογίζεται σε εκείνον που έχει το μεγαλύτερο εισόδημα.

Άρθρο 32 Δαπάνες απόκτησης περιουσιακών στοιχείων

Συνυπολογισμός συγκεκριμένων δαπανών απόκτησης περιουσιακών στοιχείων στην ετήσια δαπάνη φορολογουμένου, συζύγου και εξαρτώμενων μελών

Ως ετήσια δαπάνη του φορολογουμένου[230], της συζύγου του και των εξαρτώμενων μελών του λογίζονται και τα χρηματικά ποσά που πραγματικά καταβάλλονται για:

α) Αγορά ή χρηματοδοτική μίσθωση αυτοκινήτων, δίτροχων ή τρίτροχων αυτοκινούμενων οχημάτων, πλοίων αναψυχής και λοιπών σκαφών αναψυχής, αεροσκαφών και κινητών πραγμάτων μεγάλης αξίας.

Ως κινητά πράγματα μεγάλης αξίας νοούνται εκείνα που η αξία τους υπερβαίνει το ποσό των δέκα χιλιάδων (10.000) ευρώ. Αν η αξία κάθε πράγματος είναι μικρότερη του ποσού αυτού, τα αγορασθέντα όμως πράγματα αποτελούν κατά τις συναλλακτικές αντιλήψεις ενιαίο σύνολο, τότε για τον υπολογισμό της αξίας λαμβάνεται υπόψη η αξία όλων αυτών των πραγμάτων, εφόσον υπερβαίνει το ποσό των δέκα χιλιάδων (10.000) ευρώ.

Οι διατάξεις της περίπτωσης α’ της παραγράφου 1 δεν εφαρμόζονται για τα πρόσωπα που αναφέρονται στην παράγραφο 2 του άρθρου 12 της Συμφωνίας Έδρας μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Τράπεζας Εμπορίου και Ανάπτυξης του Ευξείνου Πόντου, που κυρώθηκε με το ν. 2707/1999 (Α’ 78).

β) Αγορά επιχειρήσεων ή σύσταση ή αύξηση του κεφαλαίου επιχειρήσεων που λειτουργούν ατομικώς ή με τη μορφή ομόρρυθμης ή ετερόρρυθμης ή ανώνυμης εταιρείας ή περιορισμένης ευθύνης εταιρίας ή ιδιωτικής κεφαλαιουχικής εταιρίας ή κοινωνίας ή κοινοπραξίας ή αστικής εταιρίας ή αγορά εταιρικών μερίδων και χρεογράφων γενικώς, [231]καθώς και οι καταβολές που πραγματοποιούνται για τα ασφαλιστικά επενδυτικά συμβόλαια, κατά το μέρος που αποτελούν επενδυτικό προϊόν.

γ) Αγορά ή χρονομεριστική ή χρηματοδοτική μίσθωση ακινήτων ή ανέγερση οικοδομών ή κατασκευή δεξαμενής κολύμβησης.
[232]Ως τίμημα αγοράς λαμβάνεται το ποσό της συνολικής επιβάρυνσης, όπως προκύπτει από τα οικεία πωλητήρια συμβόλαια, εκτός εάν από έλεγχο προκύπτει μεγαλύτερο ποσό, οπότε λαμβάνεται υπόψη αυτό.

δ) Χορήγηση δανείων προς οποιονδήποτε.

ε) Η ετήσια δαπάνη για δωρεές, γονικές παροχές ή χορηγίες χρηματικών ποσών, εφόσον αυτά υπερβαίνουν ετησίως τα τριακόσια (300) ευρώ, εκτός από τις δωρεές προς το Δημόσιο, τους δήμους και τις κοινότητες του κράτους, τα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα, τα κρατικά και δημοτικά νοσηλευτικά ιδρύματα και τα νοσοκομεία, που αποτελούν νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου και επιχορηγούνται από τον Κρατικό Προϋπολογισμό, καθώς και τα προνοιακά ιδρύματα του ευρύτερου δημόσιου τομέα (κρατικά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου), ως και τα προνοιακά ιδρύματα ιδιωτικού δικαίου των οποίων οι εν γένει δαπάνες λειτουργίας καλύπτονται τουλάχιστον κατά εβδομήντα τοις εκατό (70%) με επιχορηγήσεις από τον Κρατικό Προϋπολογισμό.

[233]Ομοίως, εξαιρούνται οι δωρεές ή χορηγίες προς τα κοινωφελή ιδρύματα, τα ημεδαπά νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου που έχουν συσταθεί νόμιμα και τα οποία επιδιώκουν κοινωφελείς σκοπούς, καθώς και τα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα ημεδαπά νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου που έχουν συσταθεί νόμιμα, εφόσον επιδιώκουν σκοπούς πολιτιστικούς.

στ) Απόσβεση δανείων ή πιστώσεων οποιασδήποτε μορφής. Στο ποσό της δαπάνης αυτής περιλαμβάνεται και το ποσό των οικείων τόκων, στους οποίους περιλαμβάνονται και οι τυχόν τόκοι υπερημερίας.

Άρθρο 33 Μη εφαρμογή αντικειμενικών δαπανών και υπηρεσιών

Περιπτώσεις στις οποίες δεν εφαρμόζονται αντικειμενικές δαπάνες και υπηρεσίες

Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη και η δαπάνη απόκτησης περιουσιακών στοιχείων δεν εφαρμόζονται:

α) Προκειμένου για αντικειμενική δαπάνη, η οποία προκύπτει βάσει επιβατικού αυτοκινήτου ιδιωτικής χρήσης αναπήρου, το οποίο απαλλάσσεται από τα τέλη κυκλοφορίας.

β) Προκειμένου για αλλοδαπό προσωπικό που δεν διαμένει μόνιμα στην Ελλάδα ή ημεδαπό προσωπικό που διαμένει μόνιμα στο εξωτερικό και απασχολείται αποκλειστικά σε επιχειρήσεις που υπάγονται στις διατάξεις του α.ν. 89/1967 (Α' 132), του α.ν. 378/1968 (Α' 82) και του άρθρου 25 του ν. 27/1975 (Α' 77), για το ποσό της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης, η οποία προκύπτει βάσει του επιβατικού αυτοκινήτου ιδιωτικής χρήσης ή της κατοικίας.

γ) Προκειμένου για επιχειρήσεις μεταπώλησης αυτοκινήτων που έχουν υπαχθεί στο ειδικό καθεστώς φορολογίας του άρθρου 45 του ν. 2859/2000, για την αντικειμενική δαπάνη που προκύπτει βάσει των επιβατικών αυτοκινήτων που έχουν αγορασθεί για μεταπώληση με βάση τις διατάξεις του άρθρου 45 του ν. 2859/2000, εφόσον η άδεια και οι πινακίδες κυκλοφορίας, του μεταβιβαζόμενου αυτοκινήτου οχήματος έχουν παραμείνει στη Δ.Ο.Υ., στην οποία έγινε η μεταβίβαση του αυτοκινήτου προς την επιχείρηση μεταπώλησης μέχρι και την ημερομηνία μεταπώλησης από αυτήν σε τρίτο και το αυτοκίνητο κατά το χρονικό αυτό διάστημα δεν κυκλοφόρησε παράνομα. Οι μεταπωλήτριες επιχειρήσεις έχουν υποχρέωση μαζί με την ετήσια δήλωση φορολογίας εισοδήματος να συνυποβάλουν υπεύθυνη δήλωση του ν. 1599/1986 (Α' 75)[234], στην οποία να αναγράφουν τα πιο πάνω αυτοκίνητα που αγόρασαν ή πώλησαν στο οικείο έτος.

Προκειμένου για ατομικές επιχειρήσεις μεταπώλησης αυτοκινήτων της περίπτωσης αυτής, η ετήσια αντικειμενική δαπάνη που προκύπτει από τα προς πώληση οχήματα, όταν δεν κατατεθούν η άδεια και οι πινακίδες κυκλοφορίας τους στη Δ.Ο.Υ., σύμφωνα με τα ανωτέρω, δεν μπορεί να υπερβαίνει τη μεγαλύτερη αντικειμενική δαπάνη που προκύπτει από αυτοκίνητο της επιχείρησης.

Οι διατάξεις του προηγούμενου εδαφίου έχουν εφαρμογή για δαπάνες που προκύπτουν από 1η.1.2010[235] και μετά.

Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών ορίζεται κάθε άλλο θέμα για την εφαρμογή αυτής της περίπτωσης.

δ) Προκειμένου για αντικειμενική δαπάνη που προκύπτει με βάση σκάφη αναψυχής ιδιωτικής χρήσης, κυριότητας ή κατοχής μονίμων κατοίκων εξωτερικού.

ε) Προκειμένου για αγορά πάγιου εξοπλισμού επαγγελματικής χρήσης από πρόσωπα που ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα.

στ) Προκειμένου για αγορά επιβατικών αυτοκινήτων ιδιωτικής χρήσης, ειδικά διασκευασμένων για πρόσωπα που παρουσιάζουν κινητικές αναπηρίες που υπερβαίνουν σε ποσοστό το εξήντα επτά τοις εκατό (67%).

Ως επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης ειδικά διασκευασμένα για κινητικά αναπήρους θεωρούνται εκείνα που διασκευάστηκαν ύστερα από άδεια της αρμόδιας αρχής για να οδηγούνται από πρόσωπα που παρουσιάζουν κινητική αναπηρία με ποσοστό πάνω από εξήντα επτά τοις εκατό (67%) ή για να μεταφέρουν αυτά τα πρόσωπα μαζί με τα αντικείμενα που είναι απαραίτητα για τη μετακίνησή τους.

ζ) Οι ετήσιες αντικειμενικές δαπάνες που υπολογίζονται σύμφωνα με το άρθρο 31 προκειμένου για συνταξιούχους, οι οποίοι έχουν υπερβεί το 65ο έτος της ηλικίας τους, εφαρμόζονται μειωμένες κατά ποσοστό τριάντα τοις εκατό (30%) των όσων προκύπτουν σύμφωνα με τις προηγούμενες διατάξεις.

η) [236]Προκειμένου για αντικειμενικές δαπάνες και υπηρεσίες, του άρθρου 31, φυσικού προσώπου που έχει τη φορολογική κατοικία του στην αλλοδαπή. Προκειμένου για δαπάνες απόκτησης περιουσιακών στοιχείων, του άρθρου 32, φυσικού προσώπου που έχει τη φορολογική κατοικία του στην αλλοδαπή εφόσον δεν αποκτά εισόδημα στην Ελλάδα.

θ) [237] Προκειμένου για αγορά επιβατικού αυτοκινήτου ιδιωτικής χρήσης, οχήματος τύπου L, μοτοποδηλάτου, μοτοσυκλέτας, καθώς και οχήματος παντός εδάφους ή άλλου μικρού οχήματος με τρεις ή τέσσερεις τροχούς, μηδενικών ρύπων με Λ.Τ.Π.Φ. έως πενήντα χιλιάδες (50.000) ευρώ. Για τα αυτοκίνητα του προηγούμενου εδαφίου ορίζεται μηδενική ετήσια αντικειμενική δαπάνη, ενώ για τα άνω του ορίου αυτού η ετήσια αντικειμενική δαπάνη ορίζεται σε δύο χιλιάδες (2.000) ευρώ.

ι) [238]Προκειμένου για φυσικά πρόσωπα που υπάγονται στις διατάξεις του άρθρου 5Γ, για το ποσό της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης, η οποία προκύπτει βάσει της κατοικίας ή του επιβατικού αυτοκινήτου ιδιωτικής χρήσης.

Άρθρο 34 Διαφορά εισοδήματος και υπολογισμός του φόρου αυτής

Φορολόγηση της διαφοράς που προκύπτει μεταξύ του τεκμαρτού και του συνολικού εισοδήματος

1. Η διαφορά που προκύπτει μεταξύ του τεκμαρτού και του συνολικού εισοδήματος κατά την παράγραφο 1 του άρθρου 30, η οποία προστίθεται στο φορολογητέο εισόδημα, προσδιορίζεται από τη Φορολογική Διοίκηση κατά το ίδιο φορολογικό έτος σύμφωνα με τα οριζόμενα στις επόμενες παραγράφους και φορολογείται:

α) σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 15 εφόσον ο φορολογούμενος έχει εισόδημα μόνο από μισθωτή εργασία ή/και συντάξεις ή εφόσον το μεγαλύτερο μέρος των εισοδημάτων του προκύπτει από μισθωτή εργασία και συντάξεις ή [239]δεν υπάρχει εισόδημα από καμία κατηγορία ή [240]έχει εισόδημα μόνο από κεφάλαιο ή/και από υπεραξία μεταβίβασης κεφαλαίου και το τεκμαρτό του εισόδημα δεν υπερβαίνει το ποσό των εννιά χιλιάδων πεντακοσίων (9.500) ευρώ ή

β) σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 29, εφόσον ο φορολογούμενος έχει εισόδημα μόνο από επιχειρηματική δραστηριότητα ή εφόσον το μεγαλύτερο μέρος των εισοδημάτων του δεν προκύπτει από μισθωτή εργασία και συντάξεις.

[241] γ) σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 29, εφόσον ο φορολογούμενος έχει εισόδημα μόνο από ατομική αγροτική επιχείρηση ή εφόσον το μεγαλύτερο μέρος των εισοδημάτων του προκύπτει από ατομική αγροτική επιχείρηση.

[242]δ) σύμφωνα με την κλίμακα της παραγράφου 1 του άρθρου 15, εφόσον ο φορολογούμενος είναι εγγεγραμμένος στο μητρώο ανέργων του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (Ο.Α.Ε.Δ) [243].

[244][ε)] ΚΑΤΑΡΓΗΘΗΚΕ

Υποχρέωση της Φορολογικής Διοίκησης να λάβει υπόψη τα δηλούμενα χρηματικά ποσά. Βάρος απόδειξης στον φορολογούμενο για τα δηλούμενα ποσά – Εξαιρέσεις για συγκεκριμένες περιπτώσεις φορολογουμένων ή ποσών

2. Η Φορολογική Διοίκηση κατά τον προσδιορισμό της διαφοράς της προηγούμενης παραγράφου υποχρεούται να λάβει υπόψη τα αναγραφόμενα στη δήλωση χρηματικά ποσά, τα οποία αποδεικνύονται από νόμιμα παραστατικά στοιχεία. Ο φορολογούμενος φέρει το βάρος της απόδειξης για τα ποσά που ιδίως είναι:

α) Πραγματικά εισοδήματα τα οποία αποκτήθηκαν από τον φορολογούμενο [245], τη σύζυγό του και τα εξαρτώμενα μέλη του και τα οποία απαλλάσσονται από το φόρο ή φορολογούνται με ειδικό τρόπο σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις. Αν τα εισοδήματα αυτά αποκτήθηκαν στην αλλοδαπή, αναγνωρίζονται, εφόσον υπόκεινται σε φόρο εισοδήματος στην Ελλάδα ή απαλλάσσονται νομίμως από αυτόν.

β) Χρηματικά ποσά που δεν θεωρούνται εισόδημα κατά τις ισχύουσες διατάξεις.

γ) Χρηματικά ποσά που προέρχονται από τη διάθεση περιουσιακών στοιχείων.

δ) Εισαγωγή συναλλάγματος που δεν εκχωρείται υποχρεωτικά στην Τράπεζα της Ελλάδος, εφόσον δικαιολογείται η απόκτηση του στην αλλοδαπή.

Δεν απαιτείται η δικαιολόγηση της απόκτησης αυτού του συναλλάγματος για τα πρόσωπα:

αα) Που είναι φορολογικοί κάτοικοι άλλου κράτους.

ββ) Που είχαν διαμείνει τρία (3) τουλάχιστον χρόνια στην αλλοδαπή και η εισαγωγή του συναλλάγματος γίνεται μέσα σε δύο (2) χρόνια από τη μετοικεσία τους.

γγ) Που είχαν διαμείνει πέντε (5) τουλάχιστον συνεχή χρόνια στην αλλοδαπή και το επικαλούμενο ποσό συναλλάγματος προέρχεται από καταθέσεις στο όνομα τους ή στο όνομα του άλλου συζύγου σε τραπεζικό λογαριασμό ανοιγμένο σε χώρα της Ε.Ε./ΕΟΧ ή σε υποκατάστημα ελληνικής τράπεζας στο εξωτερικό κατά το χρόνο που διέμεναν στην αλλοδαπή ή από καταθέσεις τους - μέσα σε έναν (1) χρόνο από τη μετοικεσία τους στην Ελλάδα χωρίς το συνάλλαγμα αυτό να έχει επανεξαχθεί στην αλλοδαπή. Η προϋπόθεση της μη επανεξαγωγής του συναλλάγματος δεν απαιτείται για το ποσό εκείνο του συναλλάγματος που έχει επανεξαχθεί στην αλλοδαπή για την απόκτηση περιουσιακού στοιχείου από εκείνα που αναφέρονται στο άρθρο [246]32, εφόσον η δαπάνη για την απόκτηση αυτού του στοιχείου έχει ληφθεί υπόψη κατά την εφαρμογή του άρθρου 32, ή του άρθρου 34.

δδ) [247]Που έχουν ενταχθεί στις διατάξεις του άρθρου 5Α.

ε) Δάνεια, τα οποία έχουν ληφθεί και αποδεικνύονται με έγγραφα στοιχεία που φέρουν βέβαιη χρονολογία. Ειδικώς, όταν πρόκειται για την κάλυψη διαφοράς δαπάνης της προηγούμενης παραγράφου, κατά το ποσό που προέρχεται από δαπάνη του άρθρου 32,[248] το ποσό του δανείου λαμβάνεται υπόψη εφόσον από το οικείο έγγραφο αποδεικνύεται ότι έχει ληφθεί πριν από την πραγματοποίηση της σχετικής δαπάνης.

στ) Δωρεά ή γονική παροχή χρηματικών ποσών για την οποία η οικεία φορολογική δήλωση έχει υποβληθεί μέχρι τη λήξη του έτους στο οποίο πραγματοποιήθηκε η σχετική δαπάνη.

ζ) Ανάλωση κεφαλαίου που αποδεδειγμένα έχει φορολογηθεί κατά τα προηγούμενα έτη ή νόμιμα έχει απαλλαγεί από το φόρο.

Ειδικότερα θέματα σχετικά με την ανάλωση κεφαλαίου – Προσδιορισμός κεφαλαίου

Για τον προσδιορισμό του κεφαλαίου αυτού ανά έτος, από τα πραγματικά εισοδήματα που έχουν φορολογηθεί ή νόμιμα απαλλαγεί από το φόρο, τα οποία προκύπτουν από συμψηφισμό των θετικών και αρνητικών στοιχείων αυτών, από τα χρηματικά ποσά που ορίζονται στις περιπτώσεις β', γ', δ', ε' και στ' της παραγράφου αυτής και από οποιοδήποτε άλλο ποσό το οποίο αποδεδειγμένα έχει εισπραχθεί, εκπίπτουν οι δαπάνες που προσδιορίζονται στα άρθρα 31 και 32, ανεξάρτητα αν απαλλάσσονται της εφαρμογής των άρθρων αυτών. Αν δεν υπάρχουν δαπάνες με βάση το άρθρο 31 ή αν το ποσό τους είναι μικρότερο από τις τρεις χιλιάδες (3.000) ευρώ προκειμένου για άγαμο και πέντε χιλιάδες (5.000) ευρώ προκειμένου για συζύγους, το ποσό που πρέπει να εκπέσει προσδιορίζεται με βάση την κοινωνική, οικονομική και οικογενειακή κατάσταση των φορολογουμένων και τις αποδεδειγμένες δαπάνες διαβίωσης τους και σε καμιά περίπτωση δεν μπορεί να είναι κατώτερο των τριών χιλιάδων (3.000) και πέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ, αντίστοιχα.

Υπολογισμός ποσού έκπτωσης σε περίπτωση υποβολής χωριστών δηλώσεων συζύγων

[249] Σε περίπτωση χωριστών δηλώσεων συζύγων, το ποσό της δαπάνης του προηγούμενου εδαφίου δεν μπορεί να είναι κατώτερο των τριών χιλιάδων (3.000) ευρώ για κάθε σύζυγο.

Κάθε ποσό που καταβλήθηκε για την απόκτηση των εσόδων των παραπάνω περιπτώσεων τα μειώνει και η διαφορά που προκύπτει λαμβάνεται υπόψη για την κάλυψη ή τον περιορισμό της συνολικής ετήσιας δαπάνης, εκτός αν τα ποσά αυτά έχουν ληφθεί υπόψη κατά τον προσδιορισμό του εισοδήματος του έτους που καταβλήθηκαν και ο φορολογούμενος επικαλείται ανάλωση κεφαλαίου του έτους αυτού.

Για την κάλυψη ή περιορισμό της διαφοράς που προκύπτει κατά την εφαρμογή των διατάξεων αυτής της περίπτωσης δεν έχουν εφαρμογή οι διατάξεις του άρθρου 10 του ν. 2019/1992 (Α'34) για τα ποσά των πραγματικών ή τεκμαρτών δαπανών που πραγματοποιούνται από 1.1.1994. Χρηματικά ποσά που έχουν ληφθεί υπόψη από τη δήλωση που, τυχόν, υποβλήθηκε κατά τις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 10 του ν. 2019/1992, για την κάλυψη ή τον περιορισμό διαφοράς δαπάνης, αφαιρούνται από το κεφάλαιο που σχηματίζεται από προηγούμενα έτη, όπως αυτό προσδιορίζεται με βάση όσα ορίζονται στα εδάφια δεύτερο, τρίτο και τέταρτο αυτής της περίπτωσης.

[250]Σε περίπτωση χωριστών δηλώσεων συζύγων, για την κάλυψη ή τον περιορισμό της διαφοράς που προκύπτει από τις διατάξεις του άρθρου αυτού, λαμβάνονται υπόψη τα αναγραφόμενα στη δήλωση χρηματικά ποσά της παραγράφου αυτής, όπως αυτά δηλώνονται από τον κάθε σύζυγο χωριστά. Οι αντικειμενικές δαπάνες και υπηρεσίες του άρθρου 31, καθώς και οι δαπάνες απόκτησης περιουσιακών στοιχείων του άρθρου 32 που αφορούν τον κάθε σύζυγο βαρύνουν αυτόν ατομικά, ενώ για τα ανήλικα εξαρτώμενα μέλη τους εφαρμόζονται οι διατάξεις της παραγράφου 5 του άρθρου 11.

Αντιμετώπιση ζημίας του ίδιου φορολογικού έτους ή και προηγούμενων

3. Για τον προσδιορισμό των κερδών από επιχειρηματική δραστηριότητα σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου, η ζημία του ίδιου φορολογικού έτους ή και των προηγούμενων δεν εκπίπτει και δεν μεταφέρεται για συμψηφισμό στα επόμενα φορολογικά έτη.

Κυρώσεις και πρόστιμα σύμφωνα με ΚΦΔ για μη αναγραφή ή ανακριβή αναγραφή στοιχείων δαπανών

4. Οι φορολογούμενοι που δεν αναγράφουν ή ανακριβώς αναφέρουν στη δήλωση τα στοιχεία, τα σχετικά με τις δαπάνες απόκτησης περιουσιακών στοιχείων (δαπάνη αγοράς ή ανέγερσης ακινήτων) και τον προσδιορισμό της ετήσιας συνολικής δαπάνης διαβίωσης, υπόκεινται στις κυρώσεις και τα πρόστιμα σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε' ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Άρθρο 35 Εισόδημα από κεφάλαιο

Ορισμός εισοδημάτων που περιλαμβάνονται στο εισόδημα από κεφάλαιο

Το εισόδημα από κεφάλαιο περιλαμβάνει το εισόδημα που αποκτά ένα φυσικό πρόσωπο και προκύπτει στο φορολογικό έτος σε μετρητά ή σε είδος[251] με τη μορφή μερισμάτων, τόκων, δικαιωμάτων, καθώς και το εισόδημα από ακίνητη περιουσία.

Άρθρο 36 Μερίσματα

Ορισμός

1. Ο όρος «μερίσματα» σημαίνει το εισόδημα που προκύπτει από μετοχές, ιδρυτικούς τίτλους, ή άλλα δικαιώματα συμμετοχής σε κέρδη τα οποία δεν αποτελούν απαιτήσεις από οφειλές (χρέη), καθώς και το εισόδημα από άλλα εταιρικά δικαιώματα, στα οποία περιλαμβάνονται τα μερίδια, οι μερίδες συμπεριλαμβανομένων των προμερισμάτων και μαθηματικών αποθεματικών, οι συμμετοχές σε κέρδη προσωπικών επιχειρήσεων, οι διανομές των κερδών από κάθε είδους νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα, καθώς και κάθε άλλο συναφές διανεμόμενο ποσό.

Εξάντληση της φορολογικής υποχρέωσης για τα φυσικά πρόσωπα

2. Εάν η διανομή των μερισμάτων υπόκειται σε παρακράτηση φόρου, όπως ορίζεται στο Μέρος Τέταρτο του Κ.Φ.Ε., ο παρακρατούμενος φόρος εξαντλεί τη φορολογική υποχρέωση μόνο για τα φυσικά πρόσωπα και για το συγκεκριμένο είδος εισοδήματος του φορολογούμενου με βάση τον Κ.Φ.Ε.

Άρθρο 37 Τόκοι

Ορισμός

1. Ο όρος «τόκοι» σημαίνει το εισόδημα που προκύπτει από απαιτήσεις κάθε είδους, είτε εξασφαλίζονται με υποθήκη είτε όχι, και είτε παρέχουν δικαίωμα συμμετοχής στα κέρδη του οφειλέτη είτε όχι, και ιδιαίτερα εισόδημα από καταθέσεις, κρατικά χρεόγραφα, τίτλους και ομολογίες, με ή χωρίς ασφάλεια, και κάθε είδους δανειακή σχέση, συμπεριλαμβανομένων των πρόσθετων ωφελημάτων (premiums), των συμφωνιών επαναγοράς (repos/ reverse repos) και ανταμοιβών τα οποία απορρέουν από τίτλους, ομολογίες ή χρεόγραφα.

Απαλλαγή τόκων ομολογιακών δανείων και εντόκων γραμματίων ΕΔ από τον φόρο εισοδήματος

2. Απαλλάσσονται του φόρου εισοδήματος οι τόκοι ομολογιακών δανείων και εντόκων γραμματίων του Ελληνικού Δημοσίου που αποκτούν φυσικά πρόσωπα.

Αναλογική εφαρμογή της παρ. 2, ήτοι απαλλαγή των τόκων από ομόλογα του Ε.Τ.Χ.Σ. από τον φόρο εισοδήματος

3. Οι τόκοι που προκύπτουν από ομόλογα που εκδίδονται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοοικονομικής Σταθερότητας (Ε.Τ.Χ.Σ.), κατ' εφαρμογή προγράμματος συμμετοχής στην αναδιάταξη του ελληνικού χρέους, έχουν την ίδια φορολογική αντιμετώπιση με τους τόκους που προκύπτουν από ομόλογα που εκδίδει το Ελληνικό Δημόσιο στην Ελλάδα. Για τους τόκους που προκύπτουν από τα ομόλογα αυτά εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις της παραγράφου 2.

Εξάντληση της φορολογικής υποχρέωσης για τα φυσικά πρόσωπα

4. Εάν οι τόκοι υπόκεινται σε παρακράτηση φόρου, όπως ορίζεται στο Μέρος Τέταρτο του Κ.Φ.Ε, ο παρακρατούμενος φόρος εξαντλεί τη φορολογική υποχρέωση μόνο για τα φυσικά πρόσωπα και για το συγκεκριμένο είδος εισοδήματος του φορολογούμενου με βάση τον Κ.Φ.Ε.

Απαλλαγή τόκων εταιρικών ομολογιών σε διαπραγμάτευση εντός Ε.Ε. ή σε οργανωμένη χρηματιστηριακή αγορά εκτός Ε.Ε. και πάσης φύσεως ομολογιών από τον φόρο εισοδήματος

5. [252] Οι τόκοι εταιρικών ομολογιών εισηγμένων σε τόπο διαπραγμάτευσης εντός Ευρωπαϊκής Ένωσης βάσει των διατάξεων του άρθρου 4 του ν. 4514/2018 ή σε οργανωμένη χρηματιστηριακή αγορά εκτός Ε.Ε., η οποία εποπτεύεται από αρχή διαπιστευμένη στον Διεθνή Οργανισμό Εποπτικών Αρχών Κεφαλαιαγοράς (International Organization of Securities Commissions, IOSCO), καθώς και των πάσης φύσεως ομολογιών που εκδίδουν οι πιστωτικοί συνεταιρισμοί που λειτουργούν ως πιστωτικά ιδρύματα, οι οποίοι αποκτώνται από φυσικά πρόσωπα που είναι φορολογικοί κάτοικοι αλλοδαπής, απαλλάσσονται από τον φόρο εισοδήματος.

Απαλλαγή τόκων από προϊόντα Αγοράς Παραγώγων ΧΑ από τον φόρο εισοδήματος

6. [253] Από τον φόρο εισοδήματος απαλλάσσονται οι τόκοι από τα προϊόντα δανεισμού τίτλων της Αγοράς Παραγώγων του Χρηματιστηρίου Αθηνών που αποκτούν τα φυσικά πρόσωπα.

Άρθρο 38 Δικαιώματα (royalties)

Ορισμός

1. Ο όρος «δικαιώματα» σημαίνει το εισόδημα που αποκτάται ως αντάλλαγμα για τη χρήση ή το δικαίωμα χρήσης, των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας επί λογοτεχνικού, καλλιτεχνικού ή επιστημονικού έργου, συμπεριλαμβανομένων των κινηματογραφικών και τηλεοπτικών ταινιών, μαγνητοταινιών για ραδιοφωνικές εκπομπές και αναπαραγωγής βιντεοκασετών, λογισμικού για εμπορική εκμετάλλευση ή προσωπική χρήση, διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, εμπορικών σημάτων, προνομίων, σχεδίων ή υποδειγμάτων, σχεδιαγραμμάτων, απόρρητων χημικών τύπων ή μεθόδων κατεργασίας ή σε αντάλλαγμα πληροφοριών που αφορούν βιομηχανική, εμπορική ή επιστημονική πείρα, οι πληρωμές για τη χρήση βιομηχανικού, εμπορικού ή επιστημονικού εξοπλισμού, για τη χρήση τεχνικών μεθόδων παραγωγής, τεχνικής ή τεχνολογικής βοήθειας, τεχνογνωσίας (knowhow), αποτελεσμάτων ερευνών, αναδημοσίευσης άρθρων και μελετών, καθώς και οι πληρωμές για συμβουλευτικές υπηρεσίες που παρέχονται ηλεκτρονικά μέσω δικτύων πληροφορικής σε βάση δεδομένων επίλυσης προβλημάτων, την ηλεκτρονική λήψη (downloading) λογισμικού ηλεκτρονικού υπολογιστή, ακόμα και στην περίπτωση που τα εν λόγω προϊόντα αποκτώνται για προσωπική ή επαγγελματική χρήση του αγοραστή, την εκμίσθωση βιομηχανικού, εμπορικού ή επιστημονικού εξοπλισμού και εμπορευματοκιβωτίων και λοιπών συναφών δικαιωμάτων.

Εξάντληση της φορολογικής υποχρέωσης για τα φυσικά πρόσωπα

2. Εάν το εισόδημα από δικαιώματα υπόκειται σε παρακράτηση φόρου, όπως ορίζεται στο Μέρος Τέταρτο του Κ.Φ.Ε, ο παρακρατούμενος φόρος εξαντλεί τη φορολογική υποχρέωση μόνο για τα φυσικά πρόσωπα και για το συγκεκριμένο είδος εισοδήματος του φορολογούμενου με βάση τον Κ.Φ.Ε.

Άρθρο 39[254] Εισόδημα από ακίνητη περιουσία

Ορισμός

1. Ο όρος «εισόδημα από ακίνητη περιουσία» σημαίνει το εισόδημα, σε χρήμα ή σε είδος, που προκύπτει από την εκμίσθωση ή την ιδιοχρησιμοποίηση ή τη δωρεάν παραχώρηση χρήσης γης και ακινήτων. Ειδικότερα το εισόδημα αυτό προκύπτει από:

α) Εκμίσθωση ή υπεκμίσθωση ή παραχώρηση χρήσης γης ή ακινήτων συμπεριλαμβανομένων των κτιρίων, κατασκευών και κάθε είδους εγκαταστάσεων και εξοπλισμού τους.

β) Εκμίσθωση ή υπεκμίσθωση ή παραχώρηση χρήσης μεταλλείων, λατομείων, δασικών και αγροτικών εκτάσεων στις οποίες περιλαμβάνονται λιβάδια, καλλιεργήσιμες γαίες, βοσκήσιμες γαίες, καθώς και κάθε είδους κατασκευές ή εγκαταστάσεις που είναι στην επιφάνεια του εδάφους ή κάτω από αυτή, όπως τα ιχθυοτροφεία, οι λίμνες, οι δεξαμενές, οι πηγές και τα φρέατα.

γ) Εκμίσθωση ή υπεκμίσθωση ή παραχώρηση χρήσης από την παραχώρηση χώρου για την τοποθέτηση κάθε είδους διαφημιστικών επιγραφών.

δ) Εκμίσθωση ή υπεκμίσθωση ή παραχώρηση χρήσης κοινόχρηστων χώρων σε ακίνητα.

Αποτίμηση εισοδήματος σε είδος στην αγοραία αξία – Αποτίμηση εισοδήματος από ιδιοχρησιμοποίηση ή δωρεάν παραχώρηση ακινήτου στο 3% της αντικειμενικής του αξίας – Απαλλαγές από τον φόρο για ανιόντες ή κατιόντες υπό όρους καθώς και για το ΕΔ και Ν.Π.Δ.Δ. – Ειδικές περιπτώσεις

2. Το εισόδημα σε είδος αποτιμάται στην αγοραία αξία. Το εισόδημα από ιδιοχρησιμοποίηση ή δωρεάν παραχώρηση τεκμαίρεται ότι συνίσταται στο τρία τοις εκατό (3%) της αντικειμενικής αξίας του ακινήτου.

[255]Κατ' εξαίρεση, το τεκμαρτό εισόδημα του προηγούμενου εδαφίου που αφορά δωρεάν παραχώρηση κατοικίας μέχρι διακόσια τετραγωνικά μέτρα (200 τ.μ.), προκειμένου να χρησιμοποιηθεί ως κύρια κατοικία προς ανιόντες ή κατιόντες, καθώς και το τεκμαρτό εισόδημα που προκύπτει από τη δωρεάν παραχώρηση της χρήσης ακινήτων στο Ελληνικό Δημόσιο ή σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου απαλλάσσονται από τον φόρο.

[256]Ειδικά για τους ασκούντες ατομική αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα δεν υπολογίζεται τεκμαρτό εισόδημα από ιδιοχρησιμοποίηση ή δωρεάν παραχώρηση προς ανιόντες, κατιόντες και συζύγους, αγροτικών εκτάσεων στις οποίες περιλαμβάνονται λιβάδια, καλλιεργήσιμες γαίες, βοσκήσιμες γαίες, και κάθε είδους κατασκευές ή εγκαταστάσεις που χρησιμοποιούνται για την άσκηση της δραστηριότητας αυτής. [257]Ειδικά για τη δωρεάν παραχώρηση χρήσης ακινήτων μέχρι τριακόσια τετραγωνικά μέτρα (300 τ.μ.) σε κοινωφελή ιδρύματα και τις εγγεγραμμένες Οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών, καθώς και τη δωρεάν παραχώρηση ακινήτων ξένων κρατών, πρεσβειών ή προξενείων σε νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, τα οποία χορηγούν τίτλους ή πιστοποιητικά ξένης γλώσσας που αναγνωρίζονται στην Ελλάδα, όπως αυτοί ή αυτά καθορίζονται με βάση την παρ. 4 του άρθρου 10 του π.δ. 85/2022 (Α' 232), για την εκπλήρωση του μορφωτικού και πολιτιστικού τους σκοπού, εφόσον η παραχώρηση αυτή γίνεται από κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης[258], δεν υπολογίζεται τεκμαρτό εισόδημα για τον παραχωρούντα.

Δαπάνες που εκπίπτουν υπό προϋποθέσεις

3. Οι ακόλουθες δαπάνες εκπίπτουν με τις παρακάτω προϋποθέσεις:

α) Αν ο εκμισθωτής ή ο παραχωρών είναι φυσικό πρόσωπο εκπίπτει ποσοστό πέντε τοις εκατό (5%) για δαπάνες επισκευής, συντήρησης, ανακαίνισης ή άλλες πάγιες και λειτουργικές δαπάνες του ακινήτου.

[259] [β)] ΚΑΤΑΡΓΗΘΗΚΕ

[260] [γ)] ΚΑΤΑΡΓΗΘΗΚΕ

δ) Το μίσθωμα που καταβάλλεται στις περιπτώσεις υπεκμίσθωσης.

ε) Οι δαπάνες αντιπλημμυρικών έργων και έργων αποξήρανσης ελών σε ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%).

στ) Το ποσό της αποζημίωσης που καταβάλλει, βάσει νόμου, ο εκμισθωτής στον μισθωτή για τη λύση της μισθωτικής σχέσης του ακινήτου.

Ειδική ρύθμιση για τα εισοδήματα από εκμίσθωση ακίνητης περιουσίας

4. [261] Τα εισοδήματα από την εκμίσθωση ακίνητης περιουσίας, τα οποία δεν έχουν εισπραχθεί από τον δικαιούχο, δεν συνυπολογίζονται στο συνολικό εισόδημά του,

εφόσον έως την προθεσμία υποβολής της ετήσιας δήλωσης φορολογίας εισοδήματος, έχει εκδοθεί εις βάρος του μισθωτή διαταγή πληρωμής ή διαταγή απόδοσης χρήσης μίσθιου ή δικαστική απόφαση αποβολής ή επιδίκασης μισθωμάτων ή έχει ασκηθεί εναντίον του μισθωτή αγωγή αποβολής ή επιδίκασης μισθωμάτων. Τα εν λόγω εισοδήματα φορολογούνται στο έτος και κατά το ποσό που αποδεδειγμένα εισπράχθηκαν, κατά παρέκκλιση των διατάξεων του άρθρου 8. Τα μη εισπραχθέντα εισοδήματα δηλώνονται σε ειδικό κωδικό ανείσπρακτων εισοδημάτων από εκμίσθωση ακίνητης περιουσίας της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος.

Εξόφληση του μισθώματος υποχρεωτικά σε τραπεζικό λογαριασμό-Συνέπεια μη συμμόρφωσης

5. [262] Σε περίπτωση εκμίσθωσης ή υπεκμίσθωσης ακινήτου σε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, η εξόφληση του μισθώματος, το οποίο δεν αποτελεί επιχειρηματική δαπάνη πραγματοποιείται υποχρεωτικά σε τραπεζικό λογαριασμό του εκμισθωτή, ο οποίος γνωστοποιείται στην Α.Α.Δ.Ε..
Σε περίπτωση μη καταβολής του μισθώματος κατά τα οριζόμενα στο πρώτο εδάφιο δεν εφαρμόζεται η περ. α) της παρ. 3 για το εισόδημα που αποκτά ο εκμισθωτής.

Άρθρο 39Α[263] Εισόδημα από βραχυχρόνια μίσθωση ακινήτων

Πότε το εισόδημα φυσικού προσώπου από βραχυχρόνια μίσθωση ακινήτου είναι εισόδημα από ακίνητη περιουσία και πότε εισόδημα από επιχειρηματική δραστηριότητα

1. Το εισόδημα που αποκτάται, από φυσικά πρόσωπα, από τη βραχυχρόνια μίσθωση μέχρι δύο (2) ακινήτων, όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 111 του ν. 4446/2016 (Α' 240), είναι εισόδημα από ακίνητη περιουσία και εφαρμόζονται το άρθρο 39 και η παρ. 4 του άρθρου 40 του παρόντος, εφόσον τα ακίνητα εκμισθώνονται επιπλωμένα χωρίς την παροχή οποιασδήποτε υπηρεσίας πλην της παροχής κλινοσκεπασμάτων. Σε περίπτωση που παρέχονται οποιεσδήποτε άλλες υπηρεσίες, το εισόδημα αυτό αποτελεί εισόδημα από επιχειρηματική δραστηριότητα του άρθρου 21 του παρόντος. Ως εισόδημα από επιχειρηματική δραστηριότητα λογίζεται και το εισόδημα που αποκτούν από βραχυχρόνια μίσθωση φυσικά πρόσωπα τα οποία εκμισθώνουν τρία (3) ή περισσότερα ακίνητα.

Εισόδημα νομικού προσώπου ή νομικής οντότητας από βραχυχρόνια μίσθωση ακινήτου θεωρείται εισόδημα από επιχειρηματική δραστηριότητα

2. Το εισόδημα που αποκτάται από νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες, από τη βραχυχρόνια μίσθωση ακινήτου, όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 111 του ν. 4446/2016 (Α' 240), θεωρείται εισόδημα από επιχειρηματική δραστηριότητα.

3.[264] [ΚΑΤΑΡΓΗΘΗΚΕ}

Άρθρο 39Β[265]

Μείωση υπό όρους του φόρου εισοδήματος φυσικού προσώπου για δαπάνες αγοράς αγαθών και λήψης υπηρεσιών που σχετίζονται με ενεργειακή, λειτουργική και αισθητική αναβάθμιση κτιρίων

1. Οι δαπάνες που πραγματοποιούνται για την αγορά αγαθών και τη λήψη υπηρεσιών που σχετίζονται με την ενεργειακή, λειτουργική και αισθητική αναβάθμιση κτιρίων, τα οποία δεν έχουν ήδη ενταχθεί ή δεν εντάσσονται σε πρόγραμμα αναβάθμισης κτιρίων, μειώνουν, ισόποσα κατανεμημένες σε περίοδο πέντε (5) ετών, τον φόρο εισοδήματος των φυσικών προσώπων, μέχρι του αναλογούντος για κάθε φορολογικό έτος φόρου, με ανώτατο συνολικά όριο δαπάνης τις δεκαέξι χιλιάδες (16.000) ευρώ. Το ποσό των δαπανών για αγορά αγαθών που λαμβάνεται υπόψη για τη μείωση του φόρου, σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο δεν υπερβαίνει το ένα τρίτο (1/3) του ποσού των δαπανών για τη λήψη υπηρεσιών που λαμβάνεται υπόψη για τη μείωση του φόρου.

Προϋποθέσεις για τη μείωση του φόρου εισοδήματος

2. Προϋπόθεση για τη μείωση του φόρου από το ποσό των δαπανών της παρ. 1, αποτελεί η απόδειξή τους με νόμιμα παραστατικά του ν. 4308/2014 (Α' 251) και η εξόφλησή τους με ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής ή μέσω παρόχου υπηρεσιών πληρωμών, τηρουμένου του άρθρου 15Α του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (ν. 4987/2022, Α' 206)[266].

Εξουσιοδοτική διάταξη

3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος και Ενέργειας, μετά από εισήγηση του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων, καθορίζονται οι προϋποθέσεις, οι όροι, η διαδικασία, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος.

Άρθρο 40 Φορολογικός συντελεστής για το εισόδημα από κεφάλαιο

Φορολογικός συντελεστής για μερίσματα

1. [267]Τα μερίσματα φορολογούνται με συντελεστή πέντε τοις εκατό (5%).

Φορολογικός συντελεστής για τόκους

2. Οι τόκοι φορολογούνται με συντελεστή δεκαπέντε τοις εκατό (15%), εκτός των τόκων εταιρικών ομολόγων υπό τις προϋποθέσεις της παρ. 5 του άρθρου 37, οι οποίοι αποκτώνται από φυσικά πρόσωπα που είναι φορολογικοί κάτοικοι ημεδαπής, για τους οποίους ο συντελεστής ορίζεται σε πέντε τοις εκατό (5%). [268]

Φορολογικός συντελεστής για δικαιώματα

3. Τα δικαιώματα φορολογούνται με συντελεστή είκοσι (20%).

Αυτοτελής φορολόγηση για εισόδημα από ακίνητη περιουσία με βάση κλίμακα - Αναλογική εφαρμογή της παρ. 6 του άρθρου 15

4. [269]Το εισόδημα από ακίνητη περιουσία φορολογείται αυτοτελώς, σύμφωνα με την ακόλουθη κλίμακα:

Εισόδημα από ακίνητη περιουσία (ευρώ)	Συντελεστής %
0 - 12.000	15%
12.000,01 – 24.000	25%
24.000,01 – 36.000	35%
>36.000	45%

Για τα εισοδήματα από ακίνητη περιουσία που φορολογούνται σύμφωνα με την ανωτέρω κλίμακα, εφαρμόζεται αναλόγως η παρ. 6 του άρθρου 15. .

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ' ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΥΠΕΡΑΞΙΑ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

Άρθρο 41[270] Μεταβίβαση ακίνητης περιουσίας

Πότε το εισόδημα φυσικού προσώπου είναι εισόδημα από μεταβίβαση ακίνητης περιουσίας

1. Κάθε εισόδημα που προκύπτει από υπεραξία μεταβίβασης με επαχθή αιτία ακίνητης περιουσίας ή ιδανικών μεριδίων αυτής ή εμπραγμάτου δικαιώματος επί ακίνητης περιουσίας ή ιδανικού μεριδίου αυτού ή συμμετοχών οι οποίες έλκουν άνω

του 50% της αξίας τους άμεσα ή έμμεσα από ακίνητη περιουσία και δεν συνιστά επιχειρηματική δραστηριότητα, υπόκειται σε φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων. Στην έννοια του εισοδήματος του προηγούμενου εδαφίου εμπίπτει και η αγοραία αξία του κτίσματος που έχει ανεγερθεί σε έδαφος κυριότητας τρίτου με δαπάνες του μισθωτή και περιέρχεται στην κατοχή του τρίτου με τη λήξη ή διακοπή της μισθωτικής σχέσης.

[271]Ως μεταβίβαση σύμφωνα με την παράγραφο αυτή νοείται και η εισφορά ακίνητης περιουσίας για την κάλυψη ή την αύξηση κεφαλαίου νομικού προσώπου ή νομικής οντότητας.

Ορισμοί για υπεραξία, τιμή κτήσης και τιμή πώλησης

2. [272] Ως υπεραξία νοείται η διαφορά μεταξύ της τιμής κτήσης που κατέβαλε ο φορολογούμενος και της τιμής πώλησης [273]ή της αξίας του ανταλλάγματος που καταβάλλεται σε αυτόν και λαμβάνεται αποπληθωρισμένη [274]σύμφωνα με την παράγραφο 5.

[275]Η τιμή κτήσης προσδιορίζεται ως εξής:
α) Στην περίπτωση κτήσης λόγω μεταβίβασης με επαχθή αιτία, είναι το τίμημα ή η αξία του ανταλλάγματος, όπως προκύπτει από το οικείο συμβόλαιο,
β) Στην περίπτωση κτήσης λόγω κληρονομικής διαδοχής ή μεταβίβασης με χαριστική αιτία, είναι η αξία βάσει της οποίας υπολογίστηκε ο φόρος κληρονομιάς, δωρεάς ή γονικής παροχής ή χορηγήθηκε απαλλαγή από αυτόν, όπως η αξία αυτή προκύπτει από το οικείο συμβόλαιο ή οποιοδήποτε άλλο δημόσιο έγγραφο, γ) Σε κάθε άλλη περίπτωση, υπολογίζεται ως εξής: Τιμή κτήσης ίσον τιμή μεταβίβασης επί τον Δείκτη Τιμών Κατοικιών (ΔΤΚατ) του έτους κτήσης διά του ΔΤΚατ του προηγούμενου της μεταβίβασης έτους. Ως ΔΤΚατ νοείται ο μέσος Δείκτης Τιμών Κατοικιών Αστικών Περιοχών της περιόδου Ιανουαρίου-Δεκεμβρίου κάθε έτους, όπως ανακοινώνεται από την Τράπεζα της Ελλάδος. Αν κατά το χρόνο της μεταβίβασης δεν έχει δημοσιευθεί μέσος ΔΤΚατ, λαμβάνεται υπ` όψιν ο σχετικός δείκτης του αμέσως προηγούμενου έτους. Αν η τιμή κτήσης δεν μπορεί να προσδιοριστεί θεωρείται ότι είναι μηδενική.

[276]Η τιμή πώλησης είναι το αναγραφόμενο στο συμβόλαιο τίμημα κατά το χρόνο της μεταβίβασης ή, στην περίπτωση της ανταλλαγής, η αντικειμενική αξία της ακίνητης περιουσίας που αποτελεί το αντάλλαγμα για κάθε συμβαλλόμενο και εφόσον αυτή δεν υφίσταται, η φορολογητέα αξία.

Τυχόν δαπάνες που συνδέονται άμεσα με την αγορά ή την πώληση του ακινήτου δεν συμπεριλαμβάνονται στην τιμή κτήσης και την τιμή πώλησης.
Στην περίπτωση που περιέρχεται στην κατοχή τρίτου κτίσμα που έχει ανεγερθεί στο έδαφός του με δαπάνες του μισθωτή σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο της προηγούμενης παραγράφου, ως υπεραξία θεωρείται η «η αντικειμενική αξία του κτίσματος.

Χρόνος κτήσης – Βάση υπολογισμού σε περίπτωση που δεν προκύπτει χρόνος κτήσης – Εξουσιοδοτική διάταξη

3. [277] Ο χρόνος κτήσης είναι ο χρόνος απόκτησης ποσοστού τουλάχιστον εβδομήντα πέντε τοις εκατό (75%) του μεταβιβαζόμενου δικαιώματος επί της ακίνητης περιουσίας. Σε περίπτωση που δεν προκύπτει χρόνος κτήσης σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο, ισχύουν τα εξής: α) Επί μεταβίβασης κτίσματος που ανεγέρθηκε, με αυτεπιστασία ή με βάση το σύστημα της αντιπαροχής, ως χρόνος κτήσης θεωρείται ο χρόνος μετά την παρέλευση πέντε (5) ετών από την ημερομηνία έκδοσης ή δύο (2) ετών από την ημερομηνία ανανέωσης της οικοδομικής άδειας ανέγερσης, εκτός εάν

η μεταβίβαση γίνεται εντός των παραπάνω προθεσμιών, β) Επί πολεοδομικής τακτοποίησης εξ ολοκλήρου αυθαίρετης κατασκευής, ως χρόνος κτήσης θεωρείται ο χρόνος που δηλώνεται ως χρόνος ανέγερσης και πιστοποιείται από το μηχανικό στη σχετική αίτηση τακτοποίησης και αν αυτός δεν προκύπτει, η λήξη των χρονικών περιόδων που ορίζονται στο ν. 4178/2013. γ) Επί πολεοδομικής τακτοποίησης μερικώς αυθαίρετης κατασκευής, ως χρόνος κτήσης θεωρείται ο χρόνος κτήσης του νόμιμου κτίσματος.

Επί χρησικτησίας, ως χρόνος κτήσης θεωρείται η αντίστοιχη ημερομηνία του εικοστού πρώτου έτους, πριν από το χρόνο της μεταβίβασης.

Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών μπορεί να καθορίζεται χρόνος κτήσης και σε κάθε άλλη περίπτωση, καθώς και να ρυθμίζεται κάθε άλλο αναγκαίο θέμα για την εφαρμογή της παραγράφου αυτής.

Όταν η υπεραξία είναι αρνητική θεωρείται μηδενική

4. Σε περίπτωση κατά την οποία ο προσδιορισμός της υπεραξίας σύμφωνα με τις ανωτέρω παραγράφους καταλήγει σε αρνητικό ποσό, [278]η εν λόγω υπεραξία θεωρείται μηδενική.

Απομείωση της υπεραξίας ανάλογα με τα έτη διακράτησης και με εφαρμογή συντελεστών απομείωσης

5. Η υπεραξία που προκύπτει σύμφωνα με τις ανωτέρω παραγράφους λαμβάνεται απομειούμενη με την εφαρμογή των ακόλουθων συντελεστών απομείωσης: [279]

Έτη διακράτησης	Συντελεστής απομείωσης	Έτη διακράτησης	Συντελεστής απομείωσης
1	100,0%	14	77,9%
2	98,2%	15	76,4%
3	96,4%	16	74,8%
4	94,7%	17	73,2%
5	93,0%	18	71,7%
6	91,2%	19	70,2%
7	89,5%	20	68,7%
8	87,8%	21	67,2%
9	86,1%	22	65,7%
10	84,5%	23	64,2%
11	82,8%	24	62,8%
12	81,1%	25	61,5%
13	79,5%	26+	60%

Τι περιλαμβάνει ο όρος «μεταβίβαση ακίνητης περιουσίας» για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου

6. Στην έννοια του όρου μεταβίβαση για την εφαρμογή του παρόντος περιλαμβάνονται τα εξής:

α) η μεταβίβαση της πλήρους ή ψιλής κυριότητας, συμπεριλαμβανομένης της πραγματικής δουλείας, ανεξαρτήτως εάν πρόκειται για μεταβίβαση υπό αναβλητική ή διαλυτική αίρεση ή με τον όρο της εξώνησης,

β) η σύσταση επικαρπίας, οίκησης ή άλλης δουλείας,

γ) η παραίτηση από την κυριότητα ακινήτου ή από εμπράγματο δικαίωμα επί ακινήτου,

δ) η μεταβίβαση του τίτλου μεταφοράς συντελεστή δόμησης,

[280]ε) η μεταγραφή δικαστικής απόφασης σύμφωνα με το άρθρο 949 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, λόγω μη εκτέλεσης προσυμφώνου μεταβίβασης ή η απόκτηση οποιουδήποτε δικαιώματος των περιπτώσεων α', β' και δ' της παρούσας παραγράφου με αυτοσύμβαση,

στ) η εκποίηση ακινήτου συνεπεία εκούσιου[281] πλειστηριασμού.

Τι δεν θεωρείται «μεταβίβαση ακίνητης περιουσίας» για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου

7. Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου, οι ακόλουθες περιπτώσεις δεν θεωρούνται μεταβιβάσεις ακίνητης περιουσίας:

[282]α) η μεταγραφή τελεσίδικης δικαστικής απόφασης με την οποία αναγνωρίζεται δικαίωμα κυριότητας επί ακινήτου στον εντολέα λόγω υπερβάσεως της εντολής από τον εντολοδόχο,

β) η μεταγραφή δικαστικής απόφασης με την οποία ακυρώνεται λόγω εικονικότητας σύμβαση μεταβίβασης ακινήτου,

γ) η επικύρωση ανώμαλων δικαιοπραξιών, οι οποίες έχουν ήδη συμπεριληφθεί στις φορολογητέες μεταβιβάσεις της παραγράφου 1,

δ) η αυτούσια διανομή ή συνένωση ακινήτων ή πράξη σύστασης οριζόντιας ή κάθετης ιδιοκτησίας, εφόσον δεν μεταβάλλονται τα ποσοστά συνιδιοκτησίας ανά συνιδιοκτήτη.

ε) η ανταλλαγή ποσοστών ακίνητης περιουσίας επί κτηθέντων λόγω κληρονομικής διαδοχής ή γονικής παροχής ή από συζύγους κατά τη διάρκεια της έγγαμης συμβίωσης.

Καθορισμός αξίας δικαιωμάτων επί ακινήτου με εφαρμογή του Κώδικα Φορολογίας Κληρονομιών, Δωρεών, Γονικών Παροχών και Κερδών από Τυχερά Παίγνια

[**8.** [283]ΚΑΤΑΡΓΗΘΗΚΕ ΚΑΙ ΑΝΑΡΙΘΜΗΘΗΚΑΝ ΟΙ ΕΠΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΙ]

8. Για τον καθορισμό της αξίας της ψιλής κυριότητας, της επικαρπίας, της χρησικτησίας, της προσωπικής δουλείας ή άλλης δουλείας επί του ακινήτου, εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 15, 16 και της περίπτωσης δ' της παραγράφου 1 του άρθρου 40 του Κώδικα Φορολογίας Κληρονομιών, Δωρεών, Γονικών Παροχών, Προικών και Κερδών από Τυχερά Παίγνια.

Μείωση υπό όρους υπεραξίας

9. [284] Από την υπεραξία, όπως αυτή προκύπτει μετά την απομείωσή της σύμφωνα με την παρ. 5, αφαιρείται ποσό μέχρι είκοσι πέντε χιλιάδες (25.000) ευρώ, εφόσον ο φορολογούμενος διακράτησε το ακίνητο για πέντε (5) τουλάχιστον έτη και επιβάλλεται φόρος υπεραξίας στο τυχόν υπόλοιπο ποσό.

Εξουσιοδοτική διάταξη

10. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζονται οι τιμές κτήσης σε ειδικές περιπτώσεις όπου δεν είναι δυνατό να προσδιοριστούν σύμφωνα με την παράγραφο 2, καθώς και κάθε άλλο θέμα για την εφαρμογή του άρθρου αυτού.

Άρθρο 42 Μεταβίβαση τίτλων

Πότε το εισόδημα φυσικού προσώπου είναι εισόδημα από μεταβίβαση τίτλων

1. [285] Κάθε εισόδημα που προκύπτει από υπεραξία μεταβίβασης των ακόλουθων τίτλων, καθώς και μεταβίβασης ολόκληρης επιχείρησης, υπόκειται σε φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων[286]:

α) [287] μετοχές σε εταιρεία μη εισηγμένη σε χρηματιστηριακή αγορά,

β) [288] μετοχές [289] και άλλες κινητές αξίες εισηγμένες σε χρηματιστηριακή αγορά, εφόσον ο μεταβιβάζων συμμετέχει στο μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας με ποσοστό τουλάχιστον μισό τοις εκατό (0,5%),

γ) [290] μερίδια ή μερίδες σε προσωπικές εταιρείες,

δ) κρατικά ομόλογα και έντοκα γραμμάτια ή εταιρικά ομόλογα,

ε) παράγωγα χρηματοοικονομικά προϊόντα.

[291] Ως μεταβίβαση σύμφωνα με το προηγούμενο εδάφιο νοείται και η εισφορά των ανωτέρω τίτλων για την κάλυψη ή αύξηση κεφαλαίου εταιρείας.

[292] Ειδικά για τίτλους που αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης σε οργανωμένη αγορά ή πολυμερή μηχανισμό διαπραγμάτευσης, οι διατάξεις της παραγράφου αυτής έχουν εφαρμογή, εφόσον οι τίτλοι αυτοί έχουν αποκτηθεί από την1η Ιανουαρίου 2009 και εξής.

Ορισμός παράγωγων χρηματοοικονομικών προϊόντων

2. Ως παράγωγα χρηματοοικονομικά προϊόντα σύμφωνα με την [293] περίπτωση ε της παραγράφου 1 νοούνται:
α) Τα συμβόλαια δικαιωμάτων προαίρεσης, τα συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης, οι συμβάσεις ανταλλαγής (swaps), και οι προθεσμιακές συμβάσεις (forwards) που σχετίζονται με υποκείμενους τίτλους και ιδίως με:

1. κινητές αξίες ή άλλα περιουσιακά στοιχεία,
2. συναλλαγματικές ισοτιμίες,
3. επιτόκια ή αποδόσεις,
4. χρηματοπιστωτικούς δείκτες ή άλλα χρηματοπιστωτικά μεγέθη,
5. εμπορεύματα,
6. ναύλους,
7. πιστωτική διαβάθμιση ή γεγονός,
8. ποσοστά πληθωρισμού ή άλλες επίσημες οικονομικές στατιστικές,
9. κλιματικές μεταβλητές,
10. εκπομπές ρύπων,
11. μεταβολές στην τιμή οποιουδήποτε οικονομικού, φυσικού, περιβαλλοντολογικού, στατιστικού ή άλλου μεγέθους ή γεγονότος (πλην αθλητικών γεγονότων), ή
12. άλλα παράγωγα μέσα.

β) Κάθε άλλη σύμβαση που προσιδιάζει στις ανωτέρω, όσον αφορά, μεταξύ άλλων, στο κατά πόσον προσδιορίζεται με αναφορά σε άλλους υποκείμενους τίτλους, είναι διαπραγματεύσιμη σε οργανωμένη αγορά ή πολυμερή μηχανισμό διαπραγμάτευσης

(ΠΜΔ), υπόκειται σε εκκαθάριση με μετρητά διαθέσιμα ή φυσική παράδοση (πλην παραδόσεων λόγω αδυναμίας πληρωμής ή άλλου γεγονότος που επιφέρει τη λύση της σύμβασης, καθώς και παραδόσεων που προορίζονται για εμπορικούς σκοπούς) ή διακανονισμό μέσω αναγνωρισμένων γραφείων συμψηφισμού ή σε τακτικές κλήσεις για κάλυψη περιθωρίων.

Ορισμός υπεραξίας από μεταβίβαση τίτλων

3. Ως υπεραξία νοείται η διαφορά μεταξύ της τιμής κτήσης που κατέβαλε ο φορολογούμενος και της τιμής πώλησης που εισέπραξε. Τυχόν δαπάνες που συνδέονται άμεσα με την αγορά ή την πώληση των τίτλων συμπεριλαμβάνονται στην τιμή κτήσης και την τιμή πώλησης.[294]

Ορισμός τιμής κτήσης και τιμής πώλησης για τις διαφορετικές περιπτώσεις μεταβίβασης τίτλων

4. **[295]** Σε περίπτωση που οι μεταβιβαζόμενοι τίτλοι είναι εισηγμένοι σε χρηματιστηριακή αγορά, η τιμή κτήσης και η τιμή πώλησης καθορίζονται από τα δικαιολογητικά έγγραφα συναλλαγών, τα οποία εκδίδει η χρηματιστηριακή εταιρεία ή το πιστωτικό ίδρυμα ή οιοσδήποτε φορέας που διενεργεί συναλλαγές.

Σε περίπτωση μεταβίβασης μη εισηγμένων τίτλων, η τιμή πώλησης προσδιορίζεται με βάση την αξία των ιδίων κεφαλαίων της εταιρείας που εκδίδει τους μεταβιβαζόμενους τίτλους κατά το χρόνο της μεταβίβασης ή το τίμημα **[296]** ή την αγοραία αξία που αναγράφεται στη σύμβαση μεταβίβασης, εφόσον αυτό είναι υψηλότερο.

[297] Στην περίπτωση εισφοράς από φυσικό πρόσωπο ημεδαπών ή αλλοδαπών τίτλων της παρ. 1 σε λήπτη που είναι ημεδαπό ή αλλοδαπό νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα, για την κάλυψη ή αύξηση κεφαλαίου του με αντάλλαγμα μετοχές ή εταιρικά μερίδια, ή μερίδες του λήπτη, ως τιμή πώλησης κατά την εισφορά λαμβάνεται η τιμή κτήσης των εισφερομένων τίτλων, υπό την προϋπόθεση ότι ο εισφέρων είναι ο μοναδικός μέτοχος ή εταίρος του λήπτη. Κατά τη μεταγενέστερη μεταβίβαση των μετοχών ή εταιρικών μεριδίων, ή μερίδων που αποκτήθηκαν από τον εισφέροντα, ως τιμή κτήσης λαμβάνεται η αξία κτήσης των εισφερόμενων τίτλων. Για την εφαρμογή του τρίτου και του τέταρτου εδαφίου, ο λήπτης πρέπει να εδρεύει σε συνεργάσιμο στον φορολογικό τομέα κράτος και η μεταβίβαση των τίτλων που αποκτήθηκαν από τον εισφέροντα να διενεργείται μετά την παρέλευση δύο (2) τουλάχιστον ετών από τη λήψη τους **[298]**

[299]Η τιμή κτήσης προσδιορίζεται με βάση την αξία των ιδίων κεφαλαίων της εταιρείας που εκδίδει τους μεταβιβαζόμενους τίτλους κατά το χρόνο απόκτησης ή το τίμημα που αναγράφεται στη σύμβαση μεταβίβασης κατά το χρόνο της απόκτησης των τίτλων, εφόσον οποιοδήποτε από τα ανωτέρω είναι χαμηλότερο. [300]Ως τιμή κτήσης για τίτλους που έχουν αποκτηθεί λόγω κληρονομικής διαδοχής ή μεταβίβασης με χαριστική αιτία, λαμβάνεται η αξία βάσει της οποίας υπολογίστηκε ο φόρος κληρονομιάς, δωρεάς ή γονικής παροχής ή χορηγήθηκε απαλλαγή από αυτόν. [301]Αν η τιμή κτήσης δεν μπορεί να προσδιορισθεί θεωρείται ότι είναι μηδενική. Για την εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου αυτής, για τον προσδιορισμό της τιμής κτήσης λαμβάνονται υπόψη οι εταιρικές πράξεις που έχουν λάβει χώρα μέχρι το χρόνο της μεταβίβασης. Σε περίπτωση διαδοχικών αποκτήσεων τίτλων, ως τιμή κτήσης λαμβάνεται η μέση τιμή κτήσης που προκύπτει από τη συνολική αξία κτήσης των τίτλων δια της συνολικής ποσότητας αυτών.

Φορολογική μεταχείριση ζημίας

5. [302] Σε περίπτωση κατά την οποία ο προσδιορισμός της υπεραξίας σύμφωνα με τις ανωτέρω παραγράφους καταλήγει σε αρνητικό ποσό, η εν λόγω ζημία μεταφέρεται για τα επόμενα πέντε (5) έτη και συμψηφίζεται μόνο με μελλοντικά κέρδη υπεραξίας, τα οποία υπολογίζονται σύμφωνα με την παράγραφο 3 του παρόντος άρθρου και τα οποία προκύπτουν από συναλλαγές σε τίτλους της παραγράφου 1.

Απαλλαγή των κεφαλαιακών κερδών από ανταλλαγή ομολόγων κατ' εφαρμογή προγράμματος συμμετοχής στην αναδιάταξη του ελληνικού χρέους

6. Τα κεφαλαιακά κέρδη που προκύπτουν από την ανταλλαγή ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου ή εταιρικών ομολόγων με εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου με άλλους τίτλους κατ' εφαρμογή του προγράμματος συμμετοχής στην αναδιάταξη του ελληνικού χρέους απαλλάσσονται από το φόρο.

Εφαρμογή ειδικότερων διατάξεων άρθρων 52,53 και 54

7. Για την υπεραξία που προκύπτει από εισφορά ενεργητικού, ανταλλαγή μετοχών, συγχώνευση ή διάσπαση κατ' εφαρμογή των άρθρων 52, 53 και 54 ισχύουν οι ειδικές διατάξεις αυτών των άρθρων.

Απαλλαγή από τον φόρο εισοδήματος φορολογικών κατοίκων σε κράτη με ΣΑΔΦ με την Ελλάδα

8. [303] Απαλλάσσεται από το φόρο το εισόδημα που αποκτούν φυσικά πρόσωπα που είναι φορολογικοί κάτοικοι σε κράτη με τα οποία η Ελλάδα έχει συνάψει σύμβαση αποφυγής διπλής φορολογίας (ΣΑΔΦ) και το οποίο προκύπτει από υπεραξία μεταβίβασης των τίτλων σύμφωνα με τις προηγούμενες παραγράφους υπό την προϋπόθεση ότι υποβάλλουν στη Φορολογική Διοίκηση δικαιολογητικά που αποδεικνύουν τη φορολογική τους κατοικία.»

Φορολογική αντιμετώπιση εισοδήματος φυσικού προσώπου που συμμετέχει σε πρόσθετη απόδοση ΑΚΕΣ

9. [304]Το εισόδημα που προκύπτει από τη συμμετοχή φυσικών προσώπων, μελών της ομάδας του Διαχειριστή, σε πρόσθετη απόδοση του Αμοιβαίου Κεφαλαίου Επιχειρηματικών Συμμετοχών (Α.Κ.Ε.Σ.) φορολογείται ως εισόδημα από υπεραξία μεταβίβασης κεφαλαίου σύμφωνα με το άρθρο 43.

Άρθρο 42Α[305] Δικαιώματα προαίρεσης - Δωρεάν διάθεση μετοχών

Πότε το εισόδημα φυσικού προσώπου είναι εισόδημα από δικαιώματα προαίρεσης απόκτησης μετοχών

1. Το εισόδημα που προκύπτει κατά την παρ. 4 για έναν εργαζόμενο ή εταίρο ή μέτοχο από νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα με τη μορφή δικαιωμάτων προαίρεσης απόκτησης μετοχών, όπως αυτά προσδιορίζονται κατά τον χρόνο άσκησης του δικαιώματος προαίρεσης και ανεξαρτήτως εάν συνεχίζει να ισχύει η εργασιακή σχέση, αποτελεί εισόδημα από υπεραξία, εφόσον μεταβιβαστούν οι μετοχές μετά από τη συμπλήρωση είκοσι τεσσάρων (24) μηνών από την απόκτηση των δικαιωμάτων προαίρεσης και υπόκειται σε φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων.

Ειδική πρόβλεψη για το εισόδημα της παρ. 1 που προκύπτει από μη εισηγμένη στο χρηματιστήριο νεοσύστατη μικρή ή πολύ μικρή επιχείρηση

2. Ειδικά το εισόδημα της παρ. 1 που προκύπτει από νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα που είναι μη εισηγμένη στο χρηματιστήριο νεοσύστατη μικρή επιχείρηση ή και πολύ μικρή επιχείρηση υπόκειται στον συντελεστή του δεύτερου εδαφίου του άρθρου 43, εφόσον συντρέχουν σωρευτικά οι ακόλουθοι όροι:

(α) τα ως άνω δικαιώματα αποκτώνται εντός πέντε (5) ετών μετά από τη σύσταση της εταιρείας,

(β) η εταιρεία δεν έχει συσταθεί μέσω συγχώνευσης, και

(γ) οι μετοχές μεταβιβαστούν μετά από τη συμπλήρωση τριάντα έξι (36) μηνών από την απόκτηση των δικαιωμάτων προαίρεσης.

Ειδική πρόβλεψη για το εισόδημα της παρ. 4 στο πλαίσιο προγραμμάτων δωρεάν διάθεσης μετοχών

3. Το εισόδημα που προκύπτει κατά την παρ. 4 για έναν εργαζόμενο ή εταίρο ή μέτοχο με τη μορφή μετοχών που του χορηγούνται από νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα στο πλαίσιο προγραμμάτων δωρεάν διάθεσης μετοχών, στα οποία τίθεται ως προϋπόθεση η επίτευξη συγκεκριμένων στόχων ή η επέλευση συγκεκριμένου γεγονότος, προκειμένου να πραγματοποιηθεί η διάθεση των μετοχών, αποτελεί εισόδημα από υπεραξία εφόσον μεταβιβαστούν οι μετοχές μετά από την απόκτησή τους, από τον δικαιούχο του προγράμματος.

Ορισμός υπεραξίας στα δικαιώματα προαίρεσης

4. Ως υπεραξία στις περιπτώσεις των δικαιωμάτων προαίρεσης, ορίζεται η διαφορά μεταξύ της τιμής κλεισίματος της μετοχής στο χρηματιστήριο και της τιμής διάθεσης του δικαιώματος για τις μετοχές των εισηγμένων εταιρειών ή η διαφορά μεταξύ της τιμής κτήσης και της τιμής πώλησης για τις μετοχές των μη εισηγμένων εταιρειών, με ανάλογη εφαρμογή της παρ. 4 του άρθρου 42. Στις περιπτώσεις της δωρεάν διάθεσης μετοχών της παρ. 3, η υπεραξία ισούται:

α) για τις μετοχές των εισηγμένων εταιρειών με την τιμή κλεισίματος της μετοχής στο χρηματιστήριο κατά την ημέρα όπου πραγματοποιήθηκε η δωρεάν διάθεση των μετοχών, εφόσον η τιμή πώλησης των μετοχών είναι ίση ή μικρότερη αυτής. Σε περίπτωση που η τιμή πώλησης είναι μεγαλύτερη από την τιμή κλεισίματος της μετοχής στο χρηματιστήριο κατά την ημέρα την οποία πραγματοποιήθηκε η δωρεάν διάθεση των μετοχών, το υπερβάλλον ποσό φορολογείται σύμφωνα με τα οριζόμενα στην περ. β) της παρ. 1 του άρθρου 42 του παρόντος Κώδικα,

β) για τις μετοχές των μη εισηγμένων εταιρειών, με την τιμή πώλησης, εφόσον αυτή υπερβαίνει την αξία της μετοχής, όπως αυτή προσδιορίζεται κατά τον χρόνο της δωρεάν διάθεσής της, ενώ σε περίπτωση που η τιμή πώλησης είναι μικρότερη, με την αξία της μετοχής κατά τον χρόνο της δωρεάν διάθεσης.

Εφαρμογή του άρθρου 42 μόνο όπου υπάρχει παραπομπή

5. Κατά την εφαρμογή του παρόντος εφαρμόζεται το άρθρο 42 μόνο όπου υπάρχει παραπομπή στις διατάξεις του.

Άρθρο 43 Φορολογικός συντελεστής

Φορολογικοί συντελεστές του εισοδήματος από υπεραξία μεταβίβασης κεφαλαίου

Το εισόδημα από υπεραξία μεταβίβασης κεφαλαίου φορολογείται με συντελεστή δεκαπέντε τοις εκατό (15%).
[306]Ειδικά το εισόδημα από υπεραξία μεταβίβασης κεφαλαίου της παραγράφου 2 του 42Α φορολογείται με συντελεστή πέντε τοις εκατό (5%).

Άρθρο 43Α[307] Επιβολή ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης στα φυσικά πρόσωπα [308]

Επιβολή ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης σε εισοδήματα φυσικών προσώπων

1. [309]Επιβάλλεται ειδική εισφορά αλληλεγγύης στα εισοδήματα άνω των δώδεκα χιλιάδων (12.000) ευρώ των φυσικών προσώπων ή σχολάζουσας κληρονομίας. Για την επιβολή της εισφοράς λαμβάνεται υπόψη το σύνολο του εισοδήματος, όπως αυτό προκύπτει από την άθροιση των εισοδημάτων από μισθωτή εργασία και συντάξεις, από επιχειρηματική δραστηριότητα, από κεφάλαιο, από υπεραξία

μεταβίβασης κεφαλαίου, φορολογούμενο ή απαλλασσόμενο, πραγματικό ή τεκμαρτό.

Εξαιρέσεις

2. [310]Εξαιρούνται και δεν προσμετρούνται τα εισοδήματα των προσώπων που παρουσιάζουν αναπηρίες κάθε μορφής σε ποσοστό από ογδόντα τοις εκατό (80%) και άνω, η αποζημίωση για τη λύση ή καταγγελία της εργασιακής σχέσης της περίπτωσης ε' της παραγράφου 3 του άρθρου 12 και της περίπτωσης στ` της παραγράφου 1 του άρθρου 14.

Επίσης, εξαιρούνται από την υποχρέωση καταβολής ειδικής εισφοράς οι μακροχρόνια άνεργοι που είναι εγγεγραμμένοι στα μητρώα ανέργων του ΟΑΕΔ[311], καθώς και όσοι λαμβάνουν επίδομα ανεργίας από τον εν λόγω οργανισμό, εφόσον κατά το έτος της βεβαίωσης δεν έχουν πραγματικά εισοδήματα. Από την υποχρέωση καταβολής ειδικής εισφοράς εξαιρούνται, επίσης, οι μακροχρόνια άνεργοι ναυτικοί που είναι εγγεγραμμένοι στους καταλόγους προσφερομένων προς ναυτολόγηση του Γραφείου Ευρέσεως Ναυτικής Εργασίας (Γ.Ε.Ν.Ε.), στους οποίους συμπεριλαμβάνονται και οι σχετικοί κατάλογοι των Λιμενικών Αρχών που λειτουργούν ως παραρτήματά του, καθώς και όσοι λαμβάνουν επίδομα ανεργίας από τον εν λόγω Φορέα, εφόσον κατά το χρόνο βεβαίωσης δεν έχουν πραγματικά εισοδήματα.

[312] Δεν επιβάλλεται ειδική εισφορά αλληλεγγύης στα κεφαλαιακά κέρδη που προκύπτουν από την ανταλλαγή ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου στο πλαίσιο του προγράμματος διαχείρισης των υποχρεώσεων του Ελληνικού Δημοσίου, κατ` εφαρμογή της υπ' αριθμ. 1332/15.11.2017 απόφασης του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών (Β' 3995).

[313]Επίσης, της ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης απαλλάσσονται τα τεκμαρτά εισοδήματα που προκύπτουν: α) από δωρεάν παραχώρηση κατοικίας μέχρι διακόσια τετραγωνικά μέτρα (200 τ.μ.), προκειμένου να χρησιμοποιηθεί ως κύρια κατοικία προς ανιόντες ή κατιόντες και β) από δωρεάν παραχώρηση της χρήσης ακινήτων στο Ελληνικό Δημόσιο ή σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου.

[314] Επίσης, εξαιρούνται από την εισφορά αλληλεγγύης τα φυσικά πρόσωπα που είναι φορολογικοί κάτοικοι αλλοδαπής για το εισόδημα από τόκους κρατικών ομολόγων και εντόκων γραμματίων του Ελληνικού Δημοσίου, καθώς και για το εισόδημα από τόκους εταιρικών ομολογιών κατά την παράγραφο 5 του άρθρου 37.

[315]Ομοίως, απαλλάσσεται της ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης το εισόδημα από μισθωτή εργασία που αποκτούν αλλοδαποί αξιωματικοί και αλλοδαπό κατώτερο πλήρωμα, οι οποίοι είναι φορολογικοί κάτοικοι αλλοδαπής, σε πλοία του Εμπορικού Ναυτικού με ελληνική σημαία, τα οποία εκτελούν αποκλειστικά διεθνείς πλόες.

Κλίμακα υπολογισμού της ειδικής εισφοράς

3. [316]Η ειδική εισφορά αλληλεγγύης, που επιβάλλεται στο συνολικό καθαρό εισόδημα της παραγράφου 1 υπολογίζεται με την ακόλουθη κλίμακα:

Εισόδημα	**Εισφ. Αλληλεγγύης**
0 – 12.000	0%
12.001 - 20.000	2,20%

20.001 - 30.000	5,00%
30.001 - 40.000	6,50%
40.001 - 65.000	7,50%
65.001 - 220.000	9,00%
>220.000	10,00%

Προσδιορισμός εισφοράς – Προθεσμία άσκησης ενδικοφανούς προσφυγής

4. α) Η εισφορά προσδιορίζεται με βάση τους εκτελεστούς τίτλους είσπραξης που αναφέρονται στην παρ. 2 του άρθρου 45 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (ΚΦΔ)[317]**,** όπου στην περίπτωση διοικητικού προσδιορισμού φόρου, εμφανίζεται στην πράξη προσδιορισμού του φόρου, μαζί με το φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων κάθε φορολογικού έτους.

β) Η προθεσμία άσκησης της ενδικοφανούς προσφυγής του άρθρου 63 του ΚΦΔ[318], δεν αναστέλλει τη βεβαίωση και την είσπραξη της οφειλής που προκύπτει από την εφαρμογή των παραπάνω διατάξεων.

Διαδικαστικές ρυθμίσεις καταβολής – Υπόχρεοι καταβολής

5. α) Για την καταβολή του ποσού της εισφοράς εφαρμόζονται οι διατάξεις της καταβολής φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων της παρ. 6 του άρθρου 67.

β) Υπόχρεος σε καταβολή της εισφοράς είναι το φυσικό πρόσωπο στο όνομα του οποίου υπολογίζεται αυτή. Για τους έγγαμους, εφόσον συντρέχει περίπτωση της παρ. 4 του άρθρου 67, η οφειλή για εισφορά που αναλογεί στα εισοδήματά τους υπολογίζεται χωριστά και η ευθύνη της καταβολής βαρύνει κάθε σύζυγο.

Σε περίπτωση θανάτου του υπόχρεου, οι κληρονόμοι του ευθύνονται για την καταβολή της εισφοράς ανάλογα με το ποσοστό της κληρονομικής τους μερίδας.

Παρακράτηση εισφοράς σε εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες και συντάξεις

6. [319]Στο εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες που αποκτούν οι αμειβόμενοι με μηνιαίο μισθό, οι συνταξιούχοι από φορείς κύριας ασφάλισης, οι αμειβόμενοι με ημερομίσθιο, οι οποίοι παρέχουν υπηρεσίες με σχέση μίσθωσης εργασίας πάνω από ένα (1) έτος στον ίδιο εργοδότη ή με σχέση μίσθωσης εργασίας αορίστου χρόνου, οι αξιωματικοί και το κατώτερο πλήρωμα του Εμπορικού Ναυτικού που παρέχουν υπηρεσίες σε εμπορικά πλοία, με εξαίρεση τους αλλοδαπούς αξιωματικούς και το αλλοδαπό κατώτερο πλήρωμα, οι οποίοι είναι φορολογικοί κάτοικοι αλλοδαπής, που υπηρετούν σε πλοία του Εμπορικού Ναυτικού με ελληνική σημαία, τα οποία εκτελούν αποκλειστικά διεθνείς πλόες, καθώς και με εξαίρεση τα εισοδήματα των προσώπων που παρουσιάζουν αναπηρίες κάθε μορφής σε ποσοστό από ογδόντα τοις εκατό (80%) και άνω, διενεργείται παρακράτηση από τους εργοδότες ή από τους φορείς που καταβάλλουν κύριες συντάξεις έναντι της ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης. Η παρακράτηση διενεργείται κατά την καταβολή και υπολογίζεται με συντελεστή μετά από προηγούμενη αναγωγή του μισθού ή της σύνταξης ή του ημερομισθίου ή της αμοιβής που ορίζεται με άλλη βάση, σε ετήσιο καθαρό εισόδημα που ορίζεται στην παρ. 3. Για την απόδοση των ποσών αυτών που παρακρατήθηκαν εφαρμόζονται οι διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 60.

Μη αφαίρεση ειδικής εισφοράς

7. Η ειδική εισφορά αλληλεγγύης φυσικών προσώπων δεν αφαιρείται από το συνολικό εισόδημα ούτε από το φόρο εισοδήματος.

Εξουσιοδοτική διάταξη

8. Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων[320] μπορεί να καθορίζεται η ειδικότερη διαδικασία για τη βεβαίωση και είσπραξη της εισφοράς, ο τρόπος

αποτύπωσής της στην πράξη διοικητικού προσδιορισμού φόρου, ο τρόπος παρακράτησης και ο τρόπος αναγωγής των αμοιβών σε ετήσιο εισόδημα, καθώς και κάθε αναγκαίο θέμα για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου.

Μ Ε Ρ Ο Σ Τ Ρ Ι Τ Ο ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΩΝ ΟΝΤΟΤΗΤΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α' ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 44 Αντικείμενο της φορολογίας εισοδήματος νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων

Αντικείμενο του φόρου εισοδήματος νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων

«Φόρος εισοδήματος νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων» είναι ο φόρος που επιβάλλεται ετησίως στα κέρδη που πραγματοποιούν τα νομικά πρόσωπα και οι νομικές οντότητες.

Άρθρο 45 Υποκείμενα του φόρου [321]

Υποκείμενα του φόρου εισοδήματος νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων

Σε φόρο εισοδήματος νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων υπόκεινται:

α) οι κεφαλαιουχικές εταιρείες που συστήθηκαν στην ημεδαπή ή την αλλοδαπή,

β) οι προσωπικές εταιρείες που συστήθηκαν στην ημεδαπή ή την αλλοδαπή,

γ) τα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου που συστήθηκαν στην ημεδαπή ή την αλλοδαπή και στα οποία περιλαμβάνονται και τα κάθε είδους σωματεία και ιδρύματα, με εξαίρεση μόνο τα κάθε είδους έσοδα που πραγματοποιούνται κατά την επιδίωξη της εκπλήρωσης του σκοπού τους, τα οποία δεν αποτελούν αντικείμενο φόρου, καθώς και τα εν γένει έσοδα των κοινωφελών ιδρυμάτων και αυτοτελών περιουσιών που είναι καταχωρισμένα στο Ηλεκτρονικό Μητρώο Κοινωφελών Ιδρυμάτων και Περιουσιών, και των κοινωφελών αλλοδαπών νομικών προσώπων, που υπάρχουν ή συνιστώνται νόμιμα σε άλλο κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου και επιδιώκουν αποδεδειγμένα κοινωφελείς σκοπούς στην Ελλάδα.
Τα έσοδα από υπεραξία κεφαλαίου, που πραγματοποιούν τα εγγεγραμμένα σωματεία της περ. στ) της παρ. 1 του άρθρου 4 του ν. 4873/2021 (Α' 248), περί ορισμών, τα οποία εγγράφονται στο Ειδικό Μητρώο Οργανώσεων Κοινωνίας Πολιτών (Ο.Κοι.Π.) σύμφωνα με την περ. α) της παρ. 1 του άρθρου 7 του ν. 4873/2021, περί ειδικού μητρώου Ο.Κοι.Π. και προϋποθέσεων εγγραφής, δεν αποτελούν αντικείμενο φόρου, εφόσον τα περιουσιακά στοιχεία που μεταβιβάζονται, έχουν περιέλθει σε αυτά από χαριστική αιτία ή κληρονομική διαδοχή και διατίθενται για την εκπλήρωση του κοινωφελούς σκοπού τους,

δ) συνεταιρισμοί και ενώσεις αυτών,

ε) κοινωνίες αστικού δικαίου, αστικές κερδοσκοπικές ή μη κερδοσκοπικές εταιρείες, συμμετοχικές ή αφανείς εφόσον ασκούν επιχείρηση ή επάγγελμα.
Στις εγγεγραμμένες αστικές μη κερδοσκοπικές εταιρείες της περ. στ) της παρ. 1 του άρθρου 4 του ν. 4873/2021, οι οποίες εγγράφονται στο Ειδικό Μητρώο Ο.Κοι.Π. σύμφωνα με την περ. α) της παρ. 1 του άρθρου 7 του ν. 4873/2021, εφαρμόζεται το τελευταίο εδάφιο της περ. γ) της παρούσας,

στ) κοινοπραξίες,

ζ) οι νομικές οντότητες που ορίζονται στο άρθρο 2 του Κ.Φ.Ε. και δεν περιλαμβάνονται σε μία από τις προηγούμενες περιπτώσεις. Εξαιρούνται τα εν γένει έσοδα των κοινωφελών αλλοδαπών νομικών οντοτήτων που υπάρχουν ή συνιστώνται νόμιμα σε άλλο κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου και επιδιώκουν αποδεδειγμένα κοινωφελείς σκοπούς στην Ελλάδα, τα οποία δεν αποτελούν αντικείμενο του φόρου.
Στην περίπτωση των νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων που τηρούν απλογραφικά βιβλία εφαρμόζονται αποκλειστικά οι διατάξεις του άρθρου 47 του παρόντος Κώδικα.

322 Το Κοινό Κεφάλαιο της παρ. 11 του άρθρου 15 του ν. 2469/1997 (Α' 38) εξαιρείται του φόρου εισοδήματος νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων.

Άρθρο 46 Απαλλασσόμενα νομικά πρόσωπα

Απαλλασσόμενα νομικά πρόσωπα – Εξαιρέσεις από τις απαλλαγές

Από το φόρο εισοδήματος απαλλάσσονται:

α) οι φορείς γενικής κυβέρνησης με εξαίρεση το εισόδημα που αποκτούν από κεφάλαιο και υπεραξία μεταβίβασης κεφαλαίου. **323**

Για τους σκοπούς του προηγούμενου εδαφίου στους φορείς Γενικής Κυβέρνησης δεν περιλαμβάνονται οι κεφαλαιουχικές εταιρείες, εκτός από αυτές στις οποίες το κράτος ή νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου συμμετέχει με ποσοστό εκατό τοις εκατό (100%). **324**Εξαιρετικά, απαλλάσσονται από τον φόρο εισοδήματος ειδικά οι επιχορηγήσεις του Υπουργείου Οικονομικών με αποκλειστικό σκοπό την ικανοποίηση των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων προς τρίτους των φορέων Γενικής Κυβέρνησης, συμπεριλαμβανομένων και των κεφαλαιουχικών εταιρειών, σύμφωνα με το άρθρο 6 του ν. 4281/2014 (Α' 160) ή την παρ. 2α της υποπαρ. Γ2 του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012 (Α' 222) και τις κατ' εξουσιοδότηση των άρθρων αυτών υπουργικές αποφάσεις, ανεξαρτήτως ποσοστού συμμετοχής στους φορείς αυτούς του κράτους ή νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου.

β) η Τράπεζα της Ελλάδος,

γ) οι εταιρείες επενδύσεων χαρτοφυλακίου και οι οργανισμοί συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες (ΟΣΕΚΑ), **325** που είναι εγκατεστημένοι στην ημεδαπή ή σε άλλο κράτος-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου.

δ) οι διεθνείς οργανισμοί, υπό τον όρο ότι η απαλλαγή από το φόρο προβλέπεται βάσει διεθνούς συμβάσεως που έχει κυρωθεί στην ημεδαπή ή τελεί υπό τον όρο της αμοιβαιότητας,

ε) το Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου Α.Ε. σύμφωνα με τη νομοθεσία που το διέπει.

στ) [326] Οι σχολικές επιτροπές και οι σχολικές εφορείες μειονοτικών σχολείων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β' ΦΟΡΟΛΟΓΗΤΕΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ

Άρθρο 47 Κέρδη από επιχειρηματική δραστηριότητα

Ορισμός του κέρδους από επιχειρηματική δραστηριότητα σύμφωνα με το Κεφάλαιο Γ' του Μέρους Δεύτερου με εξαίρεση τις περιπτώσεις του παρόντος Κεφαλαίου

1. Το κέρδος από επιχειρηματική δραστηριότητα προσδιορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Γ, του Μέρους Δεύτερου («Φόρος Εισοδήματος Φυσικών Προσώπων») του Κ.Φ.Ε., εκτός από τις περιπτώσεις όπου ορίζεται διαφορετικά στο παρόν κεφάλαιο.
[327]Σε περίπτωση κεφαλαιοποίησης ή διανομής κερδών για τα οποία δεν έχει καταβληθεί φόρος εισοδήματος νομικών προσώπων ή νομικών οντοτήτων, το ποσό που διανέμεται ή κεφαλαιοποιείται φορολογείται σε κάθε περίπτωση ως κέρδος από επιχειρηματική δραστηριότητα, ανεξάρτητα από την ύπαρξη φορολογικών ζημιών.

Το σύνολο εσόδων άρθρου 45 είναι έσοδα από επιχειρηματική δραστηριότητα

2. Όλα τα έσοδα που αποκτούν τα νομικά πρόσωπα και οι νομικές οντότητες που αναφέρονται στις περιπτώσεις του άρθρου 45 θεωρούνται έσοδα από επιχειρηματική δραστηριότητα.

Κατανομή εσόδων και εξόδων ανάλογα με τη χρονική διάρκεια των χρηματοοικονομικών μέσων κατ' εφαρμογή Καν. 1606/2002 που υιοθετεί τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα

3. [328] Τα έσοδα και τα έξοδα των νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων που εφαρμόζουν τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, που προκύπτουν κατά την αρχική αναγνώριση των χρηματοοικονομικών μέσων, κατανέμονται ανάλογα με τη χρονική διάρκεια των αντίστοιχων μέσων, σύμφωνα και με τα οριζόμενα από τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα. Ως χρηματοοικονομικά μέσα νοούνται τα οριζόμενα από τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, όπως αυτά υιοθετούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση κατ' εφαρμογή του Κανονισμού 1606/2002, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

Εφαρμογή άρθρων 21 -28 του Κεφαλαίου Γ' του Μέρους Δεύτερου σε περίπτωση τήρησης απλογραφικών βιβλίων

4. [329] Για τα νομικά πρόσωπα και τις νομικές οντότητες που τηρούν απλογραφικά βιβλία εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 21 έως και 28 του Κεφαλαίου Γ' του Μέρους Δεύτερου.

Εφαρμογή παρ. 2 και 3 του άρθρου 37 και παρ. 6 του άρθρου 42 στα νομικά πρόσωπα και νομικές οντότητες άρθρου 45

5. [330] Οι διατάξεις του τελευταίου εδαφίου της παρ. 6 του άρθρου 21[331], των παρ. 2, 3 και 6 του άρθρου 37 και της παρ. 6 του άρθρου 42 εφαρμόζονται και στα νομικά πρόσωπα και νομικές οντότητες του άρθρου 45.[332] Οι διατάξεις της παρ. 5 του άρθρου 37 εφαρμόζονται και στα νομικά πρόσωπα που είναι φορολογικοί κάτοικοι αλλοδαπής και δεν διατηρούν στην Ελλάδα μόνιμη εγκατάσταση.

Απαλλαγή από τον φόρο υπό όρους για εισόδημα από υπεραξία μεταβίβασης κρατικών ομολόγων και εντόκων γραμματίων του ΕΔ

6. [333] Ειδικά το εισόδημα από υπεραξία μεταβίβασης κρατικών ομολόγων και εντόκων γραμματίων του Ελληνικού Δημοσίου που αποκτούν νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες που δεν είναι φορολογικοί κάτοικοι Ελλάδας και δεν έχουν στην Ελλάδα μόνιμη εγκατάσταση απαλλάσσεται του φόρου.

Απαλλαγή από τον φόρο υπό όρους για εισόδημα από ακίνητη περιουσία των Ο.Τ.Α. α' ή β' βαθμού

7. [334] Το εισόδημα από ακίνητη περιουσία που αποκτούν οι Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού απαλλάσσεται του φόρου, εφόσον πρόκειται για: α) ιδιοχρησιμοποιούμενα ακίνητα των Ο.Τ.Α., καθώς και κοινής χρήσεως πράγματα που ανήκουν σε δήμο ή β) ακίνητα που παραχωρούνται κατά χρήση, χωρίς αντάλλαγμα, στο Ελληνικό Δημόσιο ή σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, εφόσον προορίζονται για την εξυπηρέτηση αναγκών κάθε αναγνωρισμένης βαθμίδας δημόσιας εκπαίδευσης, δημόσιων ή δημοτικών νοσοκομειακών συγκροτημάτων προς όφελος της δημόσιας υγείας, δημόσιων ή δημοτικών μονάδων κοινωνικής φροντίδας, δημόσιων ή δημοτικών παιδικών σταθμών ή βρεφοκομείων ή ορφανοτροφείων, δημόσιων ή δημοτικών γηροκομείων, Κ.Α.Π.Η., κέντρων και δομών προσωρινής υποδοχής - φιλοξενίας και εν γένει χώρων που καλύπτουν έκτακτες ανάγκες στέγασης και προσωρινής φιλοξενίας προσφύγων και μεταναστών.

Εκπτώσεις δαπανών για νομικά πρόσωπα περ. γ' άρθρου 45 – Ειδική ρύθμιση για τις Ιερές Μονές Αγίου Όρους

8. [335] Για τον προσδιορισμό του κέρδους από επιχειρηματική δραστηριότητα των νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων του άρθρου 45, εκπίπτουν ως δαπάνη και οι δωρεές σε χρήμα ή σε είδος προς το Ελληνικό Δημόσιο. Ειδικά για τον προσδιορισμό του κέρδους από επιχειρηματική δραστηριότητα των νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων της περ. γ' του άρθρου 45, εκπίπτουν ως δαπάνη και οι κάθε είδους δαπάνες που αφορούν στα ακίνητά τους σε ποσοστό εβδομήντα πέντε τοις εκατό (75%) και οι δωρεές σε χρήμα ή σε είδος προς τους τους λοιπούς φορείς της Γενικής Κυβέρνησης που εποπτεύονται από τα Υπουργεία Υγείας και Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού[336], οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, καθώς και οι λοιπές δαπάνες του άρθρου 22. Το δεύτερο εδάφιο εφαρμόζεται και για τα νομικά πρόσωπα της περ. γ' του άρθρου 45 που λειτουργούν ως Οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών (Ο.Κοι.Π.), υπό την προϋπόθεση ότι είναι εγγεγραμμένες στο Ειδικό Μητρώο Ο.Κοι.Π. Ειδικά για το Άγιο Όρος και τις Ιερές Μονές αυτού, το ποσοστό της έκπτωσης για τις κάθε είδους δαπάνες, ανεξαρτήτως αν συνδέονται με την εκμετάλλευση συγκεκριμένου ακινήτου ή της εν γένει ακίνητης περιουσίας τους, ανέρχεται σε ποσοστό εκατό τοις εκατό (100%).

Για τον προσδιορισμό του κέρδους από επιχειρηματική δραστηριότητα των νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων του άρθρου 45, εκπίπτουν ως δαπάνη και οι δωρεές σε χρήμα ή σε είδος προς το Ελληνικό Δημόσιο. Ειδικά για τον προσδιορισμό του κέρδους από επιχειρηματική δραστηριότητα των νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων της περ. γ' του άρθρου 45, εκπίπτουν ως δαπάνη και οι κάθε είδους δαπάνες που αφορούν στα ακίνητά τους σε ποσοστό εβδομήντα πέντε τοις εκατό (75%), οι δωρεές σε χρήμα ή σε είδος προς τους λοιπούς φορείς της Γενικής Κυβέρνησης που εποπτεύονται από τα Υπουργεία Υγείας και Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού, τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, καθώς και οι λοιπές δαπάνες του άρθρου 22. Το δεύτερο εδάφιο εφαρμόζεται και για τα νομικά πρόσωπα της περ. γ' του άρθρου 45 που λειτουργούν ως Οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών (Ο.Κοι.Π.), υπό την προϋπόθεση ότι είναι εγγεγραμμένες στο Ειδικό Μητρώο Ο.Κοι.Π.. Ειδικά για το Άγιο Όρος και τις Ιερές Μονές αυτού, το ποσοστό της έκπτωσης για τις κάθε είδους δαπάνες, ανεξαρτήτως αν συνδέονται με την εκμετάλλευση συγκεκριμένου ακινήτου ή της εν γένει ακίνητης περιουσίας τους, ανέρχεται σε ποσοστό εκατό τοις εκατό (100%).

Απαλλαγή από φόρο εισοδήματος των προσόδων των Φορέων Γενικής Κυβέρνησης από συμμετοχή στο Κοινό Κεφάλαιο και λογαριασμούς ταμειακής διαχείρισης

9. [337]Οι πρόσοδοι που αποκτούν οι φορείς γενικής κυβέρνησης από τη συμμετοχή τους στο Κοινό Κεφάλαιο της παρ. 11 του άρθρου 15 του ν. 2469/1997, καθώς και από τους λογαριασμούς ταμειακής διαχείρισης, σύμφωνα με την περ. η' της παρ. 11 του άρθρου 15 του ν. 2469/1997, απαλλάσσονται του φόρου εισοδήματος.

Άρθρο 48 Απαλλαγή ενδοομιλικών μερισμάτων

Απαλλαγή υπό όρους από τον φόρο εισοδήματος των ενδοομιλικών μερισμάτων νομικού προσώπου φορολογικού κατοίκου Ελλάδας

1. [338]Τα ενδοομιλικά μερίσματα που εισπράττει ένα νομικό πρόσωπο που είναι φορολογικός κάτοικος Ελλάδας, απαλλάσσονται από το φόρο, εάν το νομικό πρόσωπο που προβαίνει στη διανομή:

α) περιλαμβάνεται στους τύπους που απαριθμούνται στο Παράρτημα Ι Μέρος Α' της Οδηγίας 2011/96/ΕΕ, όπως ισχύει, και

β) είναι φορολογικός κάτοικος κράτους-μέλους της ΕΕ, σύμφωνα με τη νομοθεσία του κράτους αυτού και δεν θεωρείται κάτοικος τρίτου κράτους εκτός ΕΕ κατ' εφαρμογήν όρων σύμβασης αποφυγής διπλής φορολογίας που έχει συναφθεί με αυτό το τρίτο κράτος, και

γ) υπόκειται, χωρίς τη δυνατότητα επιλογής ή απαλλαγής, σε έναν από τους φόρους που αναφέρονται στο Παράρτημα Ι Μέρος Β' της Οδηγίας 2011/96/ΕΕ ή σε οποιοδήποτε άλλον φόρο αντικαταστήσει έναν από τους φόρους αυτούς, και

δ) ο λήπτης φορολογούμενος κατέχει ελάχιστο ποσοστό συμμετοχής τουλάχιστον δέκα τοις εκατό (10%) της αξίας ή του πλήθους του μετοχικού ή βασικού κεφαλαίου ή των δικαιωμάτων ψήφου του νομικού προσώπου που διανέμει, και

ε) το ελάχιστο ποσοστό συμμετοχής διακρατείται τουλάχιστον είκοσι τέσσερεις (24) μήνες.

Εφαρμογή υπό όρους απαλλαγής από τον φόρο εισοδήματος της παρ. 1 και για ενδοομιλικά μερίσματα μόνιμων εγκαταστάσεων στην Ελλάδα εταιρειών άλλων κ-μ ΕΕ

2. [339] Η προηγούμενη παράγραφος ισχύει επίσης για τα ενδοομιλικά μερίσματα που εισπράττονται από μόνιμες εγκαταστάσεις εταιρειών άλλων κρατών-μελών που βρίσκονται στην Ελλάδα και προέρχονται από τις θυγατρικές τους σε ένα άλλο κράτος-μέλος.

Αίτηση προσωρινής απαλλαγής για τον λήπτη φορολογούμενο με ταυτόχρονη κατάθεση εγγυητικής επιστολής υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου σε περίπτωση διανομής κερδών από νομικό πρόσωπο – Πότε η απαλλαγή καθίσταται οριστική – Πότε καταπίπτει η εγγυητική επιστολή

3. [340]Εάν διανέμονται κέρδη από νομικό πρόσωπο σε λήπτη φορολογούμενο που δεν έχει διακρατήσει το ελάχιστο ποσοστό συμμετοχής επί είκοσι τέσσερεις (24) μήνες, αλλά πληρούται η προϋπόθεση γ' της παραγράφου 1, ή αυτή της παραγράφου 2, ο λήπτης φορολογούμενος μπορεί προσωρινά να ζητήσει την απαλλαγή που προβλέπεται στις εν λόγω παραγράφους, εφόσον καταθέσει στη Φορολογική Διοίκηση εγγυητική επιστολή υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου, ίση με το ποσό του φόρου που θα όφειλε να καταβάλει σε περίπτωση μη χορήγησης της απαλλαγής. Η απαλλαγή καθίσταται οριστική και η εγγύηση λήγει κατά την ημερομηνία που συμπληρώνονται είκοσι τέσσερεις (24) μήνες διακράτησης του ελάχιστου ποσοστού συμμετοχής. Εάν ο φορολογούμενος παύει να διακρατεί το ελάχιστο ποσοστό συμμετοχής πριν τη συμπλήρωση των είκοσι τεσσάρων (24) μηνών, η εγγύηση καταπίπτει υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου κατά την ημερομηνία αυτή.

[341]**[4.** ΚΑΤΑΡΓΗΘΗΚΕ ΚΑΙ ΑΝΑΡΙΘΜΗΘΗΚΑΝ ΟΙ ΕΠΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΙ**]**

Μη έκπτωση δαπανών από συμμετοχή σε άλλο νομικό πρόσωπο

4. [342] Εάν η διανομή κερδών που αναφέρεται στην παράγραφο 1 και 2 προκύπτει από συμμετοχή σε άλλο νομικό πρόσωπο, ο φορολογούμενος δεν μπορεί να εκπέσει τις επιχειρηματικές δαπάνες που συνδέονται με τη συμμετοχή αυτή.

Εξουσιοδοτική διάταξη

5. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών ορίζονται τα έντυπα εφαρμογής του άρθρου αυτού.

Εφαρμογή παρ. 1 και 2 για ενδοομιλικά μερίσματα από άλλο κ-μ ΕΕ ανάλογα με την έκπτωση ή μη των εν λόγω κερδών στη θυγατρική

6. [343]Οι διατάξεις των παραγράφων 1 και 2, όσον αφορά στα ενδοομιλικά μερίσματα από άλλο κράτος - μέλος της ΕΕ, εφαρμόζονται για διανομές κερδών στον βαθμό που τα εν λόγω κέρδη δεν εκπίπτουν από τη θυγατρική, και δεν εφαρμόζονται στον βαθμό που τα κέρδη αυτά εκπίπτουν από τη θυγατρική.

7. [344]Τα ενδοομιλικά μερίσματα που εισπράττει ένα νομικό πρόσωπο που είναι φορολογικός κάτοικος Ελλάδας, από νομικό πρόσωπο εγκατεστημένο εκτός της Ε.Ε., απαλλάσσονται από τον φόρο, αν το νομικό πρόσωπο που προβαίνει στη διανομή, σωρευτικά:

α) έχει τη νομική μορφή κεφαλαιουχικής εταιρείας με βάση το δίκαιο του κράτους εγκατάστασής του,

β) δεν είναι εγκατεστημένο σε μη συνεργάσιμο κράτος, σύμφωνα με το άρθρο 65,

γ) υπόκειται, χωρίς τη δυνατότητα επιλογής ή απαλλαγής, σε φόρο εισοδήματος νομικών προσώπων ή άλλο παρόμοιο φόρο,

δ) ο λήπτης φορολογούμενος κατέχει ελάχιστο ποσοστό συμμετοχής τουλάχιστον δέκα τοις εκατό (10%) της αξίας ή του πλήθους του μετοχικού ή βασικού κεφαλαίου ή των δικαιωμάτων ψήφου του νομικού προσώπου που διανέμει και

ε) το ελάχιστο ποσοστό συμμετοχής διακρατείται τουλάχιστον είκοσι τέσσερις (24) μήνες.

Η παρούσα ισχύει επίσης για τα ενδοομιλικά μερίσματα από μόνιμες εγκαταστάσεις εταιρειών κρατών εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης που βρίσκονται στην Ελλάδα και προέρχονται από τις θυγατρικές τους σε άλλο κράτος. Οι παρ. 3 έως 6 εφαρμόζονται αναλόγως και στα εισοδήματα της παρούσας.

Άρθρο 48Α[345]

Απαλλαγή του νομικού προσώπου, φορολογικού κατοίκου Ελλάδας από τον φόρο εισοδήματος από την υπεραξία μεταβίβασης τίτλων συμμετοχής σε νομικό πρόσωπο, εφόσον πληρούνται συγκεκριμένες προϋποθέσεις

1. Το εισόδημα που προκύπτει από την υπεραξία μεταβίβασης τίτλων συμμετοχής σε νομικό πρόσωπο που εισπράττει ένα νομικό πρόσωπο που είναι φορολογικός κάτοικος Ελλάδας, απαλλάσσεται από τον φόρο, εάν το νομικό πρόσωπο του οποίου οι τίτλοι μεταβιβάζονται πληροί τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) περιλαμβάνεται στους τύπους που απαριθμούνται στο Παράρτημα Ι Μέρος Α' της Οδηγίας 2011/96/Ε.Ε., όπως ισχύει, και

β) είναι φορολογικός κάτοικος κράτους-μέλους της Ε.Ε., σύμφωνα με τη νομοθεσία του κράτους αυτού και δεν θεωρείται κάτοικος τρίτου κράτους εκτός Ε.Ε. κατ' εφαρμογήν όρων σύμβασης περί αποφυγής διπλής φορολογίας που έχει συναφθεί με αυτό το τρίτο κράτος, και

γ) υπόκειται, χωρίς τη δυνατότητα επιλογής ή απαλλαγής σε έναν από τους φόρους που αναφέρονται στο Παράρτημα Ι Μέρος Β' της Οδηγίας 2011/96/ΕΕ ή σε οποιονδήποτε άλλον φόρο αντικαταστήσει έναν από τους φόρους αυτούς, και

δ) το μεταβιβάζον νομικό πρόσωπο κατέχει ελάχιστο ποσοστό συμμετοχής τουλάχιστον δέκα τοις εκατό (10%) της αξίας ή του πλήθους του μετοχικού κεφαλαίου ή βασικού κεφαλαίου ή των δικαιωμάτων ψήφου του νομικού προσώπου του οποίου οι τίτλοι συμμετοχής μεταβιβάζονται, και

ε) το ελάχιστο ποσοστό συμμετοχής διακρατείται τουλάχιστον είκοσι τέσσερις (24) μήνες.

Μη φορολόγηση εισοδήματος παρ. 1 κατά τη διανομή ή κεφαλαιοποίηση κερδών σύμφωνα με το άρθρο 47 παρ. 1

2. Τα εισοδήματα αυτά δεν φορολογούνται κατά τη διανομή ή κεφαλαιοποίηση των κερδών αυτών κατά τις διατάξεις του άρθρου 47 παράγραφος 1.

Μη έκπτωση δαπανών συνδεόμενων με τη συμμετοχή σε περίπτωση εφαρμογής της παρ. 1

3. Σε περίπτωση μεταβίβασης τίτλων συμμετοχής κατά την παράγραφο 1, ο φορολογούμενος δεν μπορεί να εκπέσει τις επιχειρηματικές δαπάνες που συνδέονται με τη συμμετοχή αυτή.

4. [346]Το εισόδημα που προκύπτει από την υπεραξία μεταβίβασης τίτλων συμμετοχής σε νομικό πρόσωπο, εγκατεστημένο εκτός της Ε.Ε., που εισπράττει ένα νομικό πρόσωπο που είναι φορολογικός κάτοικος Ελλάδας, απαλλάσσεται από τον φόρο, αν το νομικό πρόσωπο του οποίου οι τίτλοι μεταβιβάζονται πληροί σωρευτικά τις ακόλουθες προϋποθέσεις:
α) έχει τη νομική μορφή κεφαλαιουχικής εταιρείας με βάση το δίκαιο του κράτους εγκατάστασής του,
β) δεν είναι εγκατεστημένο σε μη συνεργάσιμο κράτος, σύμφωνα με το άρθρο 65,
γ) υπόκειται, χωρίς τη δυνατότητα επιλογής ή απαλλαγής, σε φόρο εισοδήματος νομικών προσώπων ή άλλο παρόμοιο φόρο,
δ) το μεταβιβάζον νομικό πρόσωπο κατέχει ελάχιστο ποσοστό συμμετοχής τουλάχιστον δέκα τοις εκατό (10%) της αξίας ή του πλήθους του μετοχικού κεφαλαίου ή βασικού κεφαλαίου ή των δικαιωμάτων ψήφου του νομικού προσώπου του οποίου οι τίτλοι συμμετοχής μεταβιβάζονται και
ε) το ελάχιστο ποσοστό συμμετοχής διακρατείται τουλάχιστον είκοσι τέσσερις (24) μήνες.
Οι παρ. 2 και 3 εφαρμόζονται αναλόγως και στα εισοδήματα της παρούσας.

Άρθρο 49[347] Κανόνας περιορισμού των τόκων

Έκπτωση υπό όρους για το υπερβαίνον κόστος δανεισμού

1. Το υπερβαίνον κόστος δανεισμού εκπίπτει κατά το φορολογικό έτος στο οποίο προκύπτει και μόνο έως ποσοστό τριάντα τοις εκατό (30%) των κερδών προ τόκων, φόρων και αποσβέσεων (EBITDA) του φορολογουμένου.

Ορισμός του υπερβαίνοντος κόστους δανεισμού – Τι περιλαμβάνει

2. Ο όρος «υπερβαίνον κόστος δανεισμού» σημαίνει το ποσό, κατά το οποίο το εκπεστέο κόστος δανεισμού ενός φορολογουμένου, υπερβαίνει τα φορολογητέα έσοδα από τόκους και άλλα οικονομικώς ισοδύναμα φορολογητέα έσοδα τα οποία λαμβάνει ο φορολογούμενος, σύμφωνα με το ελληνικό δίκαιο.

Ο όρος «κόστος δανεισμού» περιλαμβάνει δαπάνες για τόκους κάθε μορφής χρέους, άλλες δαπάνες οικονομικά ισοδύναμες με τόκους και έξοδα που προκύπτουν από την άντληση χρηματοδότησης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο ελληνικό δίκαιο, περιλαμβανομένων ενδεικτικά των πληρωμών στο πλαίσιο δανείων με συμμετοχή στο κέρδος, των τεκμαρτών τόκων επί προϊόντων, όπως τα μετατρέψιμα ομόλογα και τα ομόλογα μηδενικού τοκομεριδίου, των χορηγήσεων στο πλαίσιο εναλλακτικών

χρηματοδοτικών ρυθμίσεων, όπως η Ισλαμική χρηματοδότηση, του στοιχείου του χρηματοοικονομικού κόστους από χρηματοδοτικά μισθώματα, των κεφαλαιοποιημένων τόκων που καταχωρίζονται ως αξία στον ισολογισμό του αντίστοιχου περιουσιακού στοιχείου ή της απόσβεσης των κεφαλαιοποιημένων τόκων, των χορηγήσεων που υπολογίζονται με βάση την επιστροφή κεφαλαίων στο πλαίσιο των κανόνων για τις ενδοομιλικές συναλλαγές κατά περίπτωση, των πλασματικών τόκων βάσει παραγώγων ή συμφωνιών αντιστάθμισης κινδύνου σχετικά με τον δανεισμό μιας οντότητας, ορισμένων συναλλαγματικών κερδών και ζημιών επί δανείων και προϊόντων που συνδέονται με την άντληση χρηματοδότησης, των εγγυήσεων για χρηματοδοτικές ρυθμίσεις, των τελών διακανονισμού και συναφών δαπανών που σχετίζονται με τον δανεισμό κεφαλαίων.

Πως υπολογίζονται τα κέρδη προ τόκων, φόρων και αποσβέσεων (EBITDA)

3. Τα κέρδη προ τόκων, φόρων και αποσβέσεων (EBITDA) υπολογίζονται προσθέτοντας στο φορολογητέο εισόδημα τα ποσά που αντιστοιχούν στο υπερβαίνον κόστος δανεισμού και τις φορολογικές αποσβέσεις, όπως αυτά προκύπτουν μετά τις φορολογικές αναπροσαρμογές που προβλέπονται στον Κ.Φ.Ε.. Το απαλλασσόμενο από φόρους εισόδημα δεν συνυπολογίζεται στα κέρδη προ τόκων, φόρων και αποσβέσεων (EBITDA) του φορολογουμένου.

Αναγνώριση δικαιώματος έκπτωσης κατά παρέκκλιση της παρ. 1 μέχρι ποσού 3 εκατομμυρίων ευρώ

4. Κατά παρέκκλιση της παραγράφου 1, αναγνωρίζεται στο φορολογούμενο το δικαίωμα έκπτωσης του υπερβαίνοντος κόστους δανεισμού μέχρι του ποσού των τριών εκατομμυρίων (3.000.000) ευρώ.

Εξαίρεση από την παρ. 1 υπό όρους για τη χρηματοδότηση μακροπρόθεσμων δημόσιων έργων – Ορισμός μακροπρόθεσμου δημόσιου έργου

5. Από το πεδίο εφαρμογής της παραγράφου 1, εξαιρείται το υπερβαίνον κόστος δανεισμού που προκύπτει από δάνεια τρίτων τα οποία χρησιμοποιήθηκαν για τη χρηματοδότηση μακροπρόθεσμων δημόσιων έργων υποδομής, όταν ο φορέας εκμετάλλευσης του έργου, το κόστος δανεισμού, τα περιουσιακά στοιχεία και τα εισοδήματα βρίσκονται όλα στην Ένωση. Ως μακροπρόθεσμο δημόσιο έργο υποδομής νοείται το έργο που παρέχει, αναβαθμίζει, εκμεταλλεύεται και/ή συντηρεί περιουσιακό στοιχείο μεγάλης κλίμακας και το οποίο αποτελεί αντικείμενο σύμβασης παραχώρησης κατά την έννοια των διατάξεων των νόμων 4412/2016 (Α' 147) και 4413/2016 (Α' 148) ή αποτελεί αντικείμενο σύμβασης Σύμπραξης Δημοσίου Ιδιωτικού Τομέα (Σ.Δ.Ι.Τ.), σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3389/2005.

Μεταφορά χωρίς περιορισμό του υπερβαίνοντος κόστους δανεισμού

6. Το υπερβαίνον κόστος δανεισμού που δεν μπορεί να εκπέσει κατά το τρέχον φορολογικό έτος, με βάση τις παραγράφους 1 έως 5 μεταφέρεται χωρίς χρονικό περιορισμό.

Μη εφαρμογή παρόντος για χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις - Τι περιλαμβάνει ο όρος «χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις»

7. Το παρόν άρθρο δεν εφαρμόζεται στις χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις.

Ο όρος «χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις» περιλαμβάνει τις εξής περιπτώσεις:

α) πιστωτικό ίδρυμα, όπως ορίζεται στην παρ. 27 του άρθρου 4 του ν. 4514/2018 (Α' 14), ή επιχείρηση επενδύσεων, όπως ορίζεται στην περίπτωση α΄ της παραγράφου 1 του ιδίου άρθρου και νόμου ή διαχειριστής οργανισμών εναλλακτικών επενδύσεων (ΔΟΕΕ), όπως ορίζεται στην υποπερίπτωση αα΄ της περίπτωσης β΄ της παρ. 1 του άρθρου 4 του ν. 4209/2013 (Α' 253), ή επιχείρηση διαχείρισης οργανισμών συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες (ΟΣΕΚΑ), όπως ορίζεται στο στοιχείο β΄ του άρθρου 3 του ν. 4099/2012 (Α' 250) ή όπως ορίζεται στο στοιχείο β΄ της παρ. 1 του άρθρου 2 της Οδηγίας 2009/65/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 235).

β) ασφαλιστική επιχείρηση, όπως ορίζεται στην παρ.1 του άρθρου 3 του ν. 4364/2016 (Α' 13),

γ) αντασφαλιστική επιχείρηση, όπως ορίζεται στην παρ. 4 του άρθρου 3 του ν. 4364/2016,

δ) ίδρυμα επαγγελματικών συνταξιοδοτικών παροχών που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας 2003/41/ ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, εκτός αν στο εν λόγω ίδρυμα, δεν εφαρμόζεται εν όλω ή εν μέρει η εν λόγω Οδηγία, σύμφωνα με το άρθρο 5 αυτής, ή ο εκπρόσωπος ενός ιδρύματος επαγγελματικών συνταξιοδοτικών παροχών, όπως αναφέρεται στην παράγραφο 1 του άρθρου 19 της εν λόγω Οδηγίας,

ε) συνταξιοδοτικά ιδρύματα που διαχειρίζονται συνταξιοδοτικά προγράμματα τα οποία θεωρούνται συστήματα κοινωνικής ασφάλισης εμπίπτοντα στον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 883/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 29ης Απριλίου 2004 (L 166) και στον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 987/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Σεπτεμβρίου 2009 (L 284), καθώς και κάθε νομική οντότητα που συστάθηκε με σκοπό τις επενδύσεις τέτοιων προγραμμάτων,

στ) οργανισμός εναλλακτικών επενδύσεων (ΟΕΕ) τη διαχείριση του οποίου έχει ΔΟΕΕ, όπως ορίζεται στην υποπερίπτωση αα΄ της περίπτωσης β΄ της παρ. 1 του άρθρου 4 του ν. 4209/2013 ή ΟΕΕ που εποπτεύεται, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο,

ζ) ΟΣΕΚΑ, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 2 του ν. 4099/2012,

η) κεντρικός αντισυμβαλλόμενος, όπως ορίζεται στο σημείο 1 του άρθρου 2 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 648/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 4ης Ιουλίου 2012 (L 201),

θ) κεντρικό αποθετήριο αξιών, όπως ορίζεται στο σημείο 1 της παρ. 1 του άρθρου 2 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 909/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Ιουλίου 2014 (L 257).».

Δυνατότητα έκπτωσης υπό όρους για τον φορολογούμενο, μέλος ενοποιημένου ομίλου για λογιστικούς σκοπούς

8. [348] Κατά παρέκκλιση της παρ. 1, σε περίπτωση που ο φορολογούμενος είναι μέλος ενοποιημένου ομίλου για λογιστικούς σκοπούς, σύμφωνα με τα λογιστικά πρότυπα που προβλέπονται στη νομοθεσία κατ' εφαρμογή του άρθρου 31 του ν. 4308/2014 (Α' 251), δύναται:

α. να εκπίπτει πλήρως το υπερβαίνον κόστος δανεισμού, εφόσον αποδεικνύει ότι το ποσοστό του μετοχικού κεφαλαίου προς το σύνολο των περιουσιακών του στοιχείων είναι ίσο ή υψηλότερο ή χαμηλότερο το πολύ κατά δύο εκατοστιαίες μονάδες από το αντίστοιχο ποσοστό του ομίλου, εφόσον όλα τα περιουσιακά στοιχεία και οι υποχρεώσεις αποτιμώνται με βάση την ίδια μέθοδο, όπως στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, ή

β. να εκπίπτει το υπερβαίνον κόστος δανεισμού για ποσό που υπερβαίνει το ποσό της έκπτωσης που θα δικαιούνταν δυνάμει της παρ. 1. Το εν λόγω υψηλότερο όριο, σε ό,τι αφορά στη δυνατότητα έκπτωσης από το υπερβαίνον κόστος δανεισμού,

αφορά στον ενοποιημένο όμιλο για λογιστικούς σκοπούς, στο πλαίσιο του οποίου ο φορολογούμενος αποτελεί μέρος και υπολογίζεται με τον ακόλουθο τρόπο: Στο πρώτο στάδιο προσδιορίζεται το ποσοστό του ομίλου διαιρώντας το υπερβαίνον κόστος δανεισμού του ομίλου έναντι τρίτων με τα EBITDA του ομίλου, και, σε δεύτερο στάδιο, το ποσοστό του ομίλου πολλαπλασιάζεται με τα EBITDA του φορολογουμένου, τα οποία υπολογίζονται σύμφωνα με την παρ. 3.

Άρθρο 50 Ενδοομιλικές συναλλαγές

Ποια κέρδη περιλαμβάνονται σε ενδοομιλικές συναλλαγές - Συνδεδεμένα πρόσωπα – Αρχή των ίσων αποστάσεων

1. [349] Νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες όταν πραγματοποιούν συναλλαγές, μία ή περισσότερες, διεθνείς ή και εγχώριες, με συνδεδεμένα πρόσωπα κατά την έννοια του άρθρου 2 του Κ.Φ.Ε. με οικονομικούς ή εμπορικούς όρους διαφορετικούς από εκείνους που θα ίσχυαν μεταξύ μη συνδεδεμένων προσώπων (ανεξάρτητων επιχειρήσεων) ή μεταξύ συνδεδεμένων προσώπων και τρίτων, οποιαδήποτε κέρδη τα οποία χωρίς τους όρους αυτούς θα είχαν πραγματοποιηθεί από το νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα, αλλά τελικά δεν πραγματοποιήθηκαν λόγω των διαφορετικών όρων (αρχή των ίσων αποστάσεων) περιλαμβάνονται στα κέρδη του νομικού προσώπου ή της νομικής οντότητας μόνον στο βαθμό που δεν μειώνουν το ποσό του καταβλητέου φόρου.

Δυνατότητα υποβολής τροποποιητικής δήλωσης για ανάλογη προσαρμογή φορολογητέων κερδών του υπό όρους κατόπιν ελέγχου

1Α. [350] Κατ' εξαίρεση, εάν κατά την παρ. 1, στα κέρδη νομικού προσώπου ή νομικής οντότητας, τα οποία υπάγονται σε φόρο στην Ελλάδα, περιληφθούν κέρδη τα οποία υπάγονται σε φόρο στην Ελλάδα στο όνομα συνδεδεμένου προσώπου κατά την έννοια του άρθρου 2 και έχουν προκύψει κατόπιν φορολογικού ελέγχου του πρώτου υπαγόμενου στον φόρο νομικού προσώπου ή νομικής οντότητας, δύναται το δεύτερο υπαγόμενο στον φόρο, συνδεδεμένο νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα να ζητήσει ανάλογη προσαρμογή στα φορολογητέα κέρδη του, κατόπιν υποβολής τροποποιητικής φορολογικής δήλωσης που συνοδεύεται από γνωστοποίηση της οικείας έκθεσης ελέγχου του πρώτου υπαγόμενου στον φόρο.

Εφαρμογή και ερμηνεία του παρόντος σύμφωνα με γενικές αρχές και κατευθυντήριες γραμμές ΟΟΣΑ

2. Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου εφαρμόζονται και ερμηνεύονται σύμφωνα με τις γενικές αρχές και τις κατευθυντήριες γραμμές του ΟΟΣΑ για τις ενδοομιλικές συναλλαγές.

Άρθρο 51 Μεταφορά λειτουργιών

Ορισμός πακέτου μεταβίβασης σε επιχειρηματική αναδιάρθρωση συνδεδεμένων προσώπων – Ειδικές προβλέψεις – Καταβολή αντιτίμου – Καθορισμός αντιτίμου

Κάθε επιχειρηματική αναδιάρθρωση, η οποία μπορεί να θεωρηθεί ως εγχώρια ή διασυνοριακή αναδιοργάνωση λειτουργιών, περιουσιακών στοιχείων, κινδύνων ή και επιχειρηματικών ευκαιριών, την οποία πραγματοποιούν ή στην οποία εμπλέκονται συνδεδεμένα πρόσωπα με συνδεδεμένα κέρδη εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος άρθρου:

α) Οι λειτουργίες, τα περιουσιακά στοιχεία, οι κίνδυνοι ή και οι επιχειρηματικές ευκαιρίες που αναδιοργανώνονται, μεταφέρονται ή μεταβιβάζονται» θεωρούνται συνολικά ως «πακέτο μεταβίβασης» για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου. Για την εφαρμογή του προηγούμενου εδαφίου λαμβάνονται υπόψη τα περιουσιακά στοιχεία, οι χορηγήσεις αδειών χρήσης, καθώς και οι μεταβιβάσεις περιουσιακών στοιχείων.

β) Σε περίπτωση κατά την οποία λόγω επιχειρηματικής αναδιάρθρωσης διενεργείται μία συναλλαγή ή σειρά συναλλαγών, οι οποίες συνιστούν μεταβίβαση ή χορήγηση άδειας χρήσης υπεραξίας ή άυλων περιουσιακών στοιχείων, η μεταβίβαση αυτή ή η χορήγηση άδειας χρήσης πρέπει να γίνεται έναντι αντίτιμου σύμφωνα με την αρχή των ίσων αποστάσεων, λαμβάνοντας υπόψη τη συνολική αξία των υποκείμενων περιουσιακών στοιχείων, καθώς και τις σχετικές λειτουργίες και τους κινδύνους («πακέτο μεταβίβασης»).

Στην περίπτωση αυτή περιλαμβάνονται ιδίως μεταβιβάσεις ή χορηγήσεις αδειών χρήσης μεμονωμένων περιουσιακών στοιχείων σε συνδυασμό με λειτουργίες και κινδύνους που πρέπει να θεωρηθούν στενά συνδεδεμένες.

γ) Οι επιχειρηματικές αναδιαρθρώσεις που προβλέπονται στις ανωτέρω περιπτώσεις δεν συνεπιφέρουν καμία αναπροσαρμογή όταν ο φορολογούμενος μπορεί να παράσχει αποδεικτικά στοιχεία που τεκμηριώνουν ότι δεν μεταβιβάστηκαν ούτε χορηγήθηκε άδεια χρήσης για ουσιώδη άυλα στοιχεία ή περιουσιακά στοιχεία και ότι καταβλήθηκε αντίτιμο σύμφωνα με την αρχή των ίσων αποστάσεων, κατά τρόπο ώστε η ανάθεση κινδύνων και λειτουργιών είναι σύμφωνη με την αρχή των ίσων αποστάσεων, με συνεκτίμηση άλλων συγκρίσιμων περιπτώσεων.

δ) Στην περίπτωση που ο φορολογούμενος δεν μπορεί να παράσχει τα αποδεικτικά στοιχεία που ορίζονται στην περίπτωση γ', και δεν υπάρχει άλλη συγκρίσιμη συναλλαγή ή σειρά συναλλαγών, καθορίζεται ένα αντίτιμο σύμφωνα με την αρχή των ίσων αποστάσεων με βάση τη συνολική αξία των υποκείμενων περιουσιακών στοιχείων, λειτουργιών και κινδύνων («πακέτου μεταβίβασης») με συνεκτίμηση της αναγόμενης παρούσας αξίας μελλοντικών κερδών που προσδοκώνται από τη μεταβίβαση ως σύνολο και συνδέονται με τη λειτουργία και όλα τα συνδεδεμένα υποκείμενα περιουσιακά στοιχεία. Ο φορολογούμενος μπορεί να χρησιμοποιεί οποιαδήποτε άλλη μέθοδο, εφόσον μπορεί να αποδείξει ότι η συναλλαγή είναι σύμφωνη με την αρχή των ίσων αποστάσεων.

Για τα έτη κατά τα οποία πραγματοποιείται η επιχειρηματική αναδιάρθρωση γίνεται η αντίστοιχη αναπροσαρμογή.

Άρθρο 52 [Εισφορές ενεργητικού έναντι τίτλων] ΚΑΤΑΡΓΗΘΗΚΕ [351]

Άρθρο 53 [Ανταλλαγή τίτλων] ΚΑΤΑΡΓΗΘΗΚΕ [352]

Άρθρο 54 [Συγχωνεύσεις και διασπάσεις] ΚΑΤΑΡΓΗΘΗΚΕ [353]

Άρθρο 55 [Μεταφορά της καταστατικής έδρας μίας SE ή μίας SCE] ΚΑΤΑΡΓΗΘΗΚΕ [354]

Άρθρο 56 [Μη εφαρμογή ευεργετημάτων] ΚΑΤΑΡΓΗΘΗΚΕ [355]

Άρθρο 57 Εκκαθάριση

Προϊόν εκκαθάρισης ως διανομή κέρδους υπό προϋποθέσεις

Το προϊόν της εκκαθάρισης θεωρείται διανομή κέρδους κατά το φορολογικό έτος εντός του οποίου ολοκληρώθηκε η εκκαθάριση του νομικού προσώπου ή της νομικής οντότητας, στο βαθμό που το εν λόγω προϊόν υπερβαίνει το καταβεβλημένο κεφάλαιο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ' ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΣ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ

Άρθρο 58 Φορολογικός συντελεστής

Συντελεστής φορολογίας κερδών νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων

1. [356] α) Τα κέρδη από επιχειρηματική δραστηριότητα που αποκτούν τα νομικά πρόσωπα και οι νομικές οντότητες που τηρούν διπλογραφικά βιβλία, εξαιρουμένων των πιστωτικών ιδρυμάτων που εμπίπτουν στην περ. β' της παρούσας παραγράφου, καθώς και οι υπόχρεοι των περ. β', γ', δ', ε', στ' και ζ' του άρθρου 45 που τηρούν απλογραφικά βιβλία, φορολογούνται με συντελεστή είκοσι τέσσερα τοις εκατό (24%) για τα εισοδήματα των φορολογικών ετών 2019 και 2020. Για τα εισοδήματα του φορολογικού έτους 2021 και εφεξής ο συντελεστής του προηγούμενου εδαφίου μειώνεται σε είκοσι δύο τοις εκατό (22%).

β) Τα πιστωτικά ιδρύματα της περ. 1 της παρ. 1 του άρθρου 3 του ν. 4261/2014, εφόσον έχουν ενταχθεί και για τα φορολογικά έτη που υπάγονται στις ειδικές διατάξεις του άρθρου 27Α, φορολογούνται με συντελεστή είκοσι εννέα τοις εκατό (29%).

Συντελεστής φορολογίας κερδών αγροτικών συνεταιρισμών και Ομάδων και Οργανώσεων παραγωγών

2. [357] Τα κέρδη από επιχειρηματική δραστηριότητα που αποκτούν οι αγροτικοί συνεταιρισμοί του ν. 4384/2016 και οι νομικές οντότητες που αναγνωρίζονται από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων ως Ομάδες και Οργανώσεις παραγωγών του άρθρου 27 του Κανονισμού (Ε.Ε.) 1305/2013 και περιλαμβάνονται στο τηρούμενο Μητρώο Οργανώσεων Παραγωγών και Ομάδων (ΜΟΠΟ) δυνάμει του άρθρου 7 παράγραφος 1 της υπ' αρίθμ. 397/18235/2017 απόφασης (Β` 601) φορολογούνται με συντελεστή δέκα τοις εκατό (10%).

Υπολογισμός φορολογητέου εισοδήματος σε περίπτωση παρακράτησης φόρου

3. Ο φορολογούμενος που αποκτά εισόδημα το οποίο υπόκειται σε παρακράτηση φόρου σύμφωνα με το άρθρο 62 περιλαμβάνει το εισόδημα αυτό στα φορολογητέα κέρδη του πριν την αφαίρεση του παρακρατούμενου φόρου. Ο πληρωτέος από το φορολογούμενο φόρος σε σχέση με το εν λόγω εισόδημα μειώνεται κατά το ποσό του φόρου που παρακρατήθηκε.

Μείωση συντελεστή φορολογίας κερδών για επιχειρηματική δραστηριότητα στα νησιά με πληθυσμό κάτω από 3.100 κατοίκους

[358]**4.** Για τους φορολογούμενους των περιπτώσεων α', β', δ', ε' και στ' του άρθρου 45 οι συντελεστές της παραγράφου 1 μειώνονται κατά ποσοστό σαράντα τοις εκατό (40%) για τα κέρδη που προκύπτουν από επιχειρηματική δραστηριότητα που ασκείται σε νησιά με πληθυσμό, σύμφωνα με την τελευταία απογραφή, κάτω από τρεις χιλιάδες εκατό (3.100) κατοίκους. Η διάταξη του προηγούμενου εδαφίου ισχύει μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2015.

Απαλλαγή κερδών υπό όρους από διάθεση παραγόμενης ηλεκτρικής ενέργειας

5. [359] Τα κέρδη των επιχειρήσεων των περιπτώσεων α', β', δ', ε' και στ' του άρθρου 45, εφόσον αυτές εμπίπτουν στην έννοια των πολύ μικρών επιχειρήσεων, όπως ορίζονται στη Σύσταση 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής της 6ης Μαΐου 2003, από τη διάθεση παραγόμενης ηλεκτρικής ενέργειας προς την εταιρεία «Δ.Ε.Η. Α.Ε.» ή άλλο προμηθευτή, μετά από την ένταξη τους στο «Ειδικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης Φωτοβολταϊκών Συστημάτων μέχρι δέκα (10) kw», κατόπιν απόφασης των Υπουργών Οικονομικών, Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, η οποία εκδίδεται σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 14 του ν. 3468/ 2006 (Α' 8), απαλλάσσονται του φόρου. Η εν λόγω απαλλαγή χορηγείται με την προϋπόθεση ότι τα κέρδη εμφανίζονται σε ειδικό λογαριασμό με την ονομασία «Ειδικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης Φωτοβολταϊκών Συστημάτων μέχρι δέκα (10) kw». Σε περίπτωση διανομής ή κεφαλαιοποίησης τους, φορολογούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος κώδικα κατά το χρόνο διανομής ή κεφαλαιοποίησης τους αντίστοιχα.

Μ Ε Ρ Ο Σ Τ Ε Τ Α Ρ Τ Ο ΠΑΡΑΚΡΑΤΗΣΗ ΦΟΡΟΥ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α' ΦΟΡΟΛΟΓΗΣΗ ΣΤΗΝ ΠΗΓΗ

Άρθρο 59 Φορολόγηση στην πηγή

Υπόχρεοι σε παρακράτηση φόρου στην πηγή

1. Τα ακόλουθα πρόσωπα υποχρεούνται να παρακρατούν φόρο σύμφωνα με το σύστημα φορολόγησης στην πηγή:

α) κάθε φυσικό πρόσωπο που αποκτά κέρδη από επιχειρηματική δραστηριότητα ή νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα που διενεργεί πληρωμές ή δίνει παροχές σε είδος στους εργαζομένους τους, [360]ή υπαλλήλους τους.

β) κάθε νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα που καταβάλλει συντάξεις σε φυσικά πρόσωπα,

γ) ταμεία κοινωνικής ασφάλισης ή παρόμοιες οντότητες που διενεργούν πληρωμές στους ασφαλισμένους τους.

Ευθύνη παρακράτησης και απόδοσης του φόρου

2. Το πρόσωπο, όπως αναφέρεται στην παράγραφο 1, το οποίο καταβάλλει εισόδημα για μισθωτή εργασία σύμφωνα με το άρθρο 12, φέρει την ευθύνη παρακράτησης φόρου και απόδοσης του στο κράτος.[361] Εάν δεν διενεργείται παρακράτηση, ο υπόχρεος οφείλει να καταβάλλει το φόρο που δεν παρακρατήθηκε, καθώς και τυχόν πρόστιμα και ποινές που προβλέπονται στην κείμενη νομοθεσία.

Μη υποκείμενο σε παρακράτηση εισόδημα

3. Εισόδημα που απαλλάσσεται από το φόρο δεν υπόκειται σε παρακράτηση.

Άρθρο 60 Φορολογικός συντελεστής

Παρακράτηση φόρου σε μισθωτούς και συνταξιούχους

1. [362] Το μηνιαίο εισόδημα από μισθωτή εργασία και συντάξεις, συμπεριλαμβανομένων των παροχών σε είδος, των ημερομισθίων και των εφάπαξ παροχών, υπόκειται σε παρακράτηση φόρου με βάση την παρ. 1 του άρθρου 15 και του άρθρου 16 μετά από προηγούμενη αναγωγή του σε ετήσιο.

Παρακράτηση φόρου σε:
- αξιωματικούς και κατώτερο πλήρωμα του Εμπορικού Ναυτικού
-κυβερνήτες, συγκυβερνήτες και μηχανικούς αεροσκαφών.
- μέλη των Ανεξάρτητων Επιτροπών Προσφυγών
- ιατρικό προσωπικό και τα λοιπά πρόσωπα της περ. ε) της παρ. 2 του άρθρου 15 του παρόντος για την αμοιβή που λαμβάνουν για εφημερίες.

2. [363] Με την επιφύλαξη της παρ. 1, το εισόδημα από μισθωτή εργασία που αποκτούν οι αξιωματικοί και το κατώτερο πλήρωμα που υπηρετεί σε πλοία του εμπορικού ναυτικού, σε πλωτά ναυπηγήματα του άρθρου 267 του ν. 4555/2018 (Α' 133), καθώς και σε ιδιωτικά πλοία αναψυχής [364], οι κυβερνήτες, οι συγκυβερνήτες και οι μηχανικοί αεροσκαφών αεροπορικών εταιρειών με φορολογική κατοικία ή μόνιμη εγκατάσταση στην Ελλάδα, τα μέλη των Ανεξάρτητων Επιτροπών Προσφυγών του άρθρου 5 του ν. 4375/2016, καθώς και το ιατρικό προσωπικό και τα λοιπά πρόσωπα της περ. ε) της παρ. 2 του άρθρου 15 του παρόντος για την αμοιβή που λαμβάνουν για εφημερίες, υπόκειται σε παρακράτηση φόρου σύμφωνα με τους συντελεστές της παρ. 2 του άρθρου 15 του παρόντος.[365]

[**3.** [366] ΚΑΤΑΡΓΗΘΗΚΕ ΚΑΙ ΑΝΑΡΙΘΜΗΘΗΚΑΝ ΟΙ ΕΠΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΙ]

Εξουσιοδοτική διάταξη

3.[367] Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζεται ο τρόπος αναγωγής του μηνιαίου εισοδήματος της παραγράφου 1 σε ετήσιο, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα για την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου αυτού.

Παρακράτηση 20% σε αναδρομικά – Ειδικές ρυθμίσεις - Εξαιρέσεις και εξάντληση φορολογικής υποχρέωσης υπό όρους για συγκεκριμένα εισοδήματα

4.[368] Στα εισοδήματα από μισθωτή εργασία και συντάξεις που καταβάλλονται αναδρομικά, σύμφωνα με το άρθρο 12[369], καθώς και στις πρόσθετες αμοιβές που δεν συμπεριλαμβάνονται στις τακτικές αποδοχές[370] διενεργείται παρακράτηση με συντελεστή είκοσι τοις εκατό (20%) στο καταβαλλόμενο ποσό ανεξάρτητα από το έτος στο οποίο ανάγονται για να φορολογηθούν τα εισοδήματα αυτά. [371]Ειδικά, στις καθαρές αμοιβές που καταβάλλονται σε αμειβόμενους με ημερομίσθιο, οι οποίοι παρέχουν υπηρεσίες ορισμένου χρόνου αλλά διάρκειας μικρότερης από ένα έτος, καθώς και σε ξεναγούς που υπάγονται στις διατάξεις του άρθρου 37 του ν. 1545/1985, διενεργείται παρακράτηση φόρου με συντελεστή πέντε τοις εκατό (5%.).
[372] Εξαιρετικά, στα εφάπαξ χρηματικά ποσά που καταβάλλονται στους δικαιούχους του εφάπαξ χρηματικού ποσού των άρθρων 10 έως και 15 του ν. 4575/2018 (Α΄ 192), μετά την παρακράτηση με συντελεστή είκοσι τοις εκατό (20%) που ορίζεται από τις διατάξεις της παραγράφου αυτής, εξαντλείται η φορολογική υποχρέωση των δικαιούχων για τα εισοδήματα αυτά, [373] συμπεριλαμβανομένης και της ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης του άρθρου 43 Α.
[374] Τα αναδρομικά ποσά, τα οποία προκύπτουν από την 1η.1.2021, μετά την κατάργηση των μειώσεων που είχαν επιβληθεί, σύμφωνα με την υποπαρ. Β.3 της παρ. Β' του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012 (Α' 222), στα μερίσματα και στην οικονομική ενίσχυση, που κατέβαλαν στους μερισματούχους τους, τα Μετοχικά Ταμεία Στρατού, Ναυτικού και Αεροπορίας και οι Ειδικοί Κλάδοι Οικονομικής Ενίσχυσης Μερισματούχων Στρατού, Ναυτικού και Αεροπορίας, κατ' εφαρμογή του άρθρου 34 του ν. 5018/2023 (Α' 25), φορολογούνται εντός του έτους που καταβάλλονται. Κατά την καταβολή τους διενεργείται παρακράτηση με συντελεστή είκοσι τοις εκατό (20%) και με την παρακράτηση αυτή εξαντλείται η φορολογική υποχρέωση των δικαιούχων για τα εισοδήματα αυτά.

Παρακράτηση 22% σε εφάπαξ ή τμηματικά καταβαλλόμενα ποσά σε αθλητές κόκ για ποσά άνω των 40.000 ευρώ – Ειδική πρόβλεψη για αναγωγή του ποσού

4α. [375] Για τα ποσά τα οποία εισπράττουν οι αμειβόμενοι αθλητές και οι προπονητές εφάπαξ ή τμηματικά για την υπογραφή του συμβολαίου μετεγγραφής ή την ανανέωση ή λύση του συμβολαίου συνεργασίας τους, από τις αθλητικές ανώνυμες εταιρείες, τα τμήματα αμειβομένων αθλητών ή τα αναγνωρισμένα αθλητικά σωματεία, καθώς και οι εκπαιδευτές των Διαιτητών Ομαδικών Αθλημάτων από τις Ομοσπονδίες, ο συντελεστής παρακράτησης ορίζεται σε είκοσι δύο τοις εκατό (22%), εφόσον τα ποσά που εισπράττονται υπερβαίνουν τις σαράντα χιλιάδες (40.000) ευρώ εντός του οικείου φορολογικού έτους. Στην περίπτωση που το εισόδημα καταβάλλεται ελεύθερο φόρου, ο φόρος υπολογίζεται μετά την αναγωγή του ποσού σε μικτό με την προσθήκη του αναλογούντος φόρου.

Απόδοση του παρακρατηθέντος φόρου εντός προθεσμίας

5.[376] Ο φόρος που παρακρατείται σύμφωνα με τις ανωτέρω παραγράφους αποδίδεται το αργότερο μέχρι το τέλος του δεύτερου μήνα από την ημερομηνία καταβολής του υποκείμενου σε παρακράτηση εισοδήματος.

Εξαίρεση από την εφαρμογή του παρόντος άρθρου για το εισόδημα Ιεράς Κοινότητας και Ιερών Μονών Αγίου Όρους

6. [377] Οι διατάξεις του άρθρου αυτού δεν εφαρμόζονται για το εισόδημα από μισθωτή εργασία που καταβάλλουν η Ιερά Κοινότητα, οι Ιερές Μονές του Αγίου Όρους και τα εξαρτήματα αυτών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β' ΠΑΡΑΚΡΑΤΗΣΗ ΦΟΡΟΥ

Άρθρο 61 Υπόχρεοι σε παρακράτηση

Υπόχρεοι σε παρακράτηση φόρου στο άρθρο 64

Κάθε νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα ή φυσικό πρόσωπο που ασκεί επιχειρηματική δραστηριότητα και έχει τη φορολογική κατοικία του στην Ελλάδα, οι φορείς γενικής κυβέρνησης ή κάθε φορολογούμενος που δεν έχει τη φορολογική κατοικία του στην Ελλάδα, αλλά δραστηριοποιείται μέσω μόνιμης εγκατάστασης στην Ελλάδα, και προβαίνει σε πληρωμές σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο άρθρο 62, καθώς και οι συμβολαιογράφοι για τις συναλλαγές της περίπτωσης στ' του άρθρου 62 υποχρεούται σε παρακράτηση φόρου όπως ορίζεται στο άρθρο 64.[378]

Υπόχρεοι σε παρακράτηση φόρου στα ομόλογα του άρθρου 37

[379]Όσον αφορά στα ομόλογα του άρθρου 37 παράγραφος 5, σε παρακράτηση φόρου υποχρεούνται από τα πρόσωπα του προηγούμενου εδαφίου μόνον οι φορείς πληρωμής που προβαίνουν σε καταβολές τόκων και δεν υποχρεούται σε παρακράτηση ο εκδότης των ομολόγων.

Άρθρο 62 Πληρωμές υποκείμενες σε παρακράτηση

Κατηγορίες πληρωμών υποκείμενες σε παρακράτηση φόρου

1. Οι ακόλουθες πληρωμές υπόκειται σε παρακράτηση φόρου:
α) μερίσματα,
β) τόκοι,
γ) δικαιώματα (royalties),
δ) αμοιβές για τεχνικές υπηρεσίες, αμοιβές διοίκησης, αμοιβές για συμβουλευτικές υπηρεσίες και άλλες αμοιβές για παρόμοιες υπηρεσίες, ανεξαρτήτως εάν έχουν παρασχεθεί στην Ελλάδα, όταν ο λήπτης της αμοιβής είναι φυσικό πρόσωπο,

ε) το ασφάλισμα που καταβάλλεται εφάπαξ ή με τη μορφή περιοδικά καταβαλλόμενης παροχής στο πλαίσιο ομαδικών ασφαλιστηρίων συνταξιοδοτικών συμβολαίων, [380]καθώς και οι συνταξιοδοτικές παροχές που καταβάλλονται από Ταμεία Επαγγελματικής Ασφάλισης προαιρετικής ασφάλισης ή τα ταμεία της παρ. 20 του άρθρου 6 του ν. 3029/2002 (Α' 160),
στ) η υπεραξία που αποκτά φυσικό πρόσωπο από μεταβίβαση ακίνητης περιουσίας σύμφωνα με το άρθρο 41 [381]εκτός της περίπτωσης του δεύτερου εδαφίου της παραγράφου 1 και της περίπτωσης ε΄ της παραγράφου 6 του άρθρου 41.
ζ) προμήθεια που λαμβάνουν οι πλανόδιοι λαχειοπώλες από τον προμηθευτή τους.[382]

Πληρωμές μη υποκείμενες σε παρακράτηση φόρου

2.[383] Τα νομικά πρόσωπα και οι νομικές οντότητες που έχουν τη φορολογική τους κατοικία στην Ελλάδα ή σε κράτος - μέλος της Ε.Ε. ή του Ε.Ο.Χ. και λαμβάνουν αμοιβές για τις υπηρεσίες που αναφέρονται στην περίπτωση δ΄ της παραγράφου 1 δεν υπόκεινται σε παρακράτηση φόρου, με την επιφύλαξη της παραγράφου 2 του άρθρου 64.

Ειδικότερες κατηγορίες πληρωμών υποκείμενες σε παρακράτηση φόρου

3.[384] Κάθε νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα που δεν έχει τη φορολογική του κατοικία στην Ελλάδα ή σε κράτος - μέλος της Ε.Ε. ή του Ε.Ο.Χ. και λαμβάνει αμοιβές για τεχνικές υπηρεσίες, αμοιβές διοίκησης, αμοιβές για συμβουλευτικές υπηρεσίες ή και αμοιβές για παρόμοιες υπηρεσίες υπόκειται σε παρακράτηση φόρου.
[385]Το ως άνω νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα ή το φυσικό πρόσωπο που ασκεί επιχειρηματική δραστηριότητα μπορεί να επιλέξει να φορολογηθεί για το εισόδημα από δικαιώματα και τις αμοιβές για τεχνικές υπηρεσίες, αμοιβές διοίκησης, αμοιβές για συμβουλευτικές ή παρόμοιες υπηρεσίες σύμφωνα με το καθεστώς που ισχύει για τους φορολογικούς κατοίκους που λαμβάνουν τέτοιες αμοιβές και να πιστώσει τον παρακρατηθέντα φόρο έναντι του οφειλόμενου φόρου εισοδήματος.

4.[386] Το φυσικό πρόσωπο που αποκτά υπεραξία από τη μεταβίβαση ακίνητης περιουσίας σύμφωνα με το άρθρο 41 καταβάλλει στο συμβολαιογράφο κατά την υπογραφή του συμβολαίου μεταβίβασης το ποσό του φόρου που αντιστοιχεί στην υπεραξία σύμφωνα με το άρθρο 43.

Αμοιβές για δικαιώματα (royalties) που λαμβάνουν νομικά πρόσωπα ή οι νομικές οντότητες που είναι φορολογικοί κάτοικοι Ελλάδας κλπ δεν είναι υποκείμενες σε παρακράτηση φόρου

5.[387] Τα νομικά πρόσωπα ή οι νομικές οντότητες που είναι φορολογικοί κάτοικοι Ελλάδας ή έχουν μόνιμη εγκατάσταση στην Ελλάδα και λαμβάνουν αμοιβές για δικαιώματα (royalties) σύμφωνα με την περίπτωση γ΄ της παραγράφου 1 δεν υπόκεινται σε παρακράτηση φόρου σύμφωνα με το άρθρο 64.

Άρθρο 63 Απαλλαγή για ορισμένες ενδοομιλικές πληρωμές

Προϋποθέσεις απαλλαγής παρακράτησης φόρου από ενδοομιλικές πληρωμές μερισμάτων

1. [388]Ανεξάρτητα από το άρθρο 61, δεν παρακρατείται καθόλου φόρος από μερίσματα και παρόμοιες πληρωμές που διανέμονται σε νομικό πρόσωπο το οποίο περιλαμβάνεται στο [389]Παράρτημα Ι Μέρος Α΄ της Οδηγίας 2011/96/Ε.Ε. σχετικά με το κοινό φορολογικό καθεστώς το οποίο ισχύει για τις μητρικές και τις θυγατρικές εταιρείες διαφορετικών κρατών-μελών, όπως αυτή ισχύει, εφόσον:
α) το νομικό πρόσωπο που εισπράττει κατέχει μετοχές, μερίδια ή συμμετοχή τουλάχιστον δέκα τοις εκατό (10%), βάσει αξίας ή αριθμού, στο μετοχικό κεφάλαιο ή δικαιώματα σε κέρδη, δικαιώματα ψήφου του φορολογούμενου που προβαίνει στη διανομή,

β) το ελάχιστο ποσοστό κατοχής μετοχών ή μεριδίων ή συμμετοχής διακρατείται για τουλάχιστον είκοσι τέσσερις (24) μήνες, και
γ) το νομικό πρόσωπο που εισπράττει:
αα) περιλαμβάνεται στους τύπους απαριθμούνται στο Παράρτημα της Οδηγίας 2011/96/ΕΕ, όπως ισχύει, και
ββ) είναι φορολογικός κάτοικος κράτους-μέλους της Ε.Ε. σύμφωνα με τη νομοθεσία του κράτους αυτού και δεν θεωρείται φορολογικός κάτοικος τρίτου κράτους εκτός Ε.Ε. κατ' εφαρμογή όρων σύμβασης αποφυγής διπλής φορολογίας που έχει συναφθεί με αυτό το τρίτο κράτος, και
γγ) υπόκειται, χωρίς τη δυνατότητα επιλογής ή απαλλαγής, σε έναν από τους φόρους που αναφέρονται στο άρθρο 3 της Οδηγίας 2011/96/ΕΕ ή σε οποιονδήποτε άλλο φόρο ενδεχομένως στο μέλλον αντικαταστήσει έναν από τους φόρους αυτούς.

Λοιπές προϋποθέσεις απαλλαγής παρακράτησης φόρου από ενδοομιλικές πληρωμές με κατάθεση εγγύησης

2.[390] Ανεξάρτητα από το άρθρο 61, δεν παρακρατείται φόρος από τόκους και δικαιώματα (royalties) που καταβάλλονται σε νομικό πρόσωπο που αναφέρεται στο Παράρτημα της Οδηγίας 2003/49/ΕΚ για την καθιέρωση κοινού συστήματος φορολόγησης των τόκων και των δικαιωμάτων που καταβάλλονται μεταξύ συνδεδεμένων προσώπων κρατών – μελών είτε της ημεδαπής είτε της αλλοδαπής, όπως αυτή ισχύει, εφόσον:
α) το νομικό πρόσωπο ή η νομική οντότητα που εισπράττει κατέχει άμεσα μετοχές, μερίδια ή συμμετοχή τουλάχιστον [391]είκοσι πέντε τοις εκατό (25%), βάσει αξίας ή αριθμού, στο μετοχικό κεφάλαιο ή δικαιώματα ψήφου του φορολογούμενου που προβαίνει στην καταβολή[392] ή ο φορολογούμενος που καταβάλλει, κατέχει άμεσα μετοχές, μερίδια ή συμμετοχή τουλάχιστον είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) στο μετοχικό κεφάλαιο του νομικού προσώπου ή της νομικής οντότητας που εισπράττει, ή ένα τρίτο νομικό πρόσωπο ή μία νομική οντότητα κατέχει άμεσα μετοχές, μερίδια ή συμμετοχή τουλάχιστον είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) στο μετοχικό κεφάλαιο τόσο του νομικού προσώπου ή της νομικής οντότητας που εισπράττει όσο και του φορολογούμενου που προβαίνει στην καταβολή,
β) το ελάχιστο ποσοστό κατοχής μετοχών ή μεριδίων ή συμμετοχής διακρατείται για τουλάχιστον είκοσι τέσσερις (24) μήνες, και
γ) το νομικό πρόσωπο που εισπράττει:
αα) περιλαμβάνεται στους τύπους που απαριθμούνται στο Παράρτημα[393] της Οδηγίας 2003/49/ΕΚ[394]**,** όπως ισχύει, και
ββ) είναι φορολογικός κάτοικος κράτους - μέλους της Ε.Ε. σύμφωνα με τη νομοθεσία του κράτους αυτού και δεν θεωρείται φορολογικός κάτοικος τρίτου κράτους εκτός Ε.Ε. κατ' εφαρμογή όρων σύμβασης αποφυγής διπλής φορολογίας που έχει συναφθεί με αυτό το τρίτο κράτος, και
γγ) υπόκειται, χωρίς τη δυνατότητα επιλογής ή απαλλαγής, σε έναν από τους φόρους που αναφέρονται στο άρθρο 3[395] της Οδηγίας 2003/49/ΕΚ[396] ή σε οποιοδήποτε άλλο φόρο ενδεχομένως στο μέλλον αντικαταστήσει έναν από τους φόρους αυτούς.

Λοιπές προϋποθέσεις απαλλαγής παρακράτησης φόρου από ενδοομιλικές πληρωμές με κατάθεση εγγύησης

3. Εάν ένας φορολογούμενος που έχει τη φορολογική κατοικία του στην Ελλάδα διανείμει μέρισμα, καταβάλλει τόκους ή δικαιώματα σε νομικό πρόσωπο που δεν έχει συμπληρώσει είκοσι τέσσερις (24) μήνες διακράτησης του ελάχιστου ποσοστού κατοχής μετοχών ή μεριδίων ή συμμετοχής, αλλά κατά τα λοιπά πληροί τους όρους των παραγράφων 1 και 2, ο υπόχρεος σε παρακράτηση που έχει τη φορολογική κατοικία του στην Ελλάδα μπορεί προσωρινά να μην προβεί σε παρακράτηση φόρου, εφόσον καταθέσει (τραπεζική) εγγύηση στη Φορολογική Διοίκηση ποσού ίσου προς:

συντελεστής παρακράτησης

x διανεμηθέν ή καταβληθέν ποσό

1 −/− συντελεστής παρακράτησης

[397]Η απαλλαγή καθίσταται οριστική και η εγγύηση λήγει κατά την ημερομηνία που συμπληρώνονται είκοσι τέσσερεις (24) μήνες διακράτησης του ελάχιστου ποσοστού συμμετοχής. Εάν ο φορολογούμενος παύει να διακρατεί το ελάχιστο ποσοστό συμμετοχής πριν τη συμπλήρωση των είκοσι τεσσάρων (24) μηνών, η εγγύηση καταπίπτει υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου κατά την ημερομηνία αυτή.

Εξουσιοδοτική διάταξη

4. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζονται τα έντυπα για την εφαρμογή των προηγούμενων παραγράφων και ρυθμίζονται οι αναγκαίες τεχνικές λεπτομέρειες.

Άρθρο 64 Συντελεστές παρακράτησης φόρου

Συντελεστές παρακράτησης φόρου για μερίσματα, τόκους, δικαιώματα και άλλες αμοιβές

1. Οι συντελεστές παρακράτησης φόρου είναι οι εξής:
α) [398] για μερίσματα πέντε τοις εκατό (5%),
β) [399] για τόκους δεκαπέντε τοις εκατό (15%), εκτός των τόκων εταιρικών ομολόγων υπό τις προϋποθέσεις της παρ. 5 του άρθρου 37, οι οποίοι αποκτώνται από φυσικά πρόσωπα που είναι φορολογικοί κάτοικοι ημεδαπής, για τους οποίους ο συντελεστής ορίζεται σε πέντε τοις εκατό (5%).
γ) για δικαιώματα (royalties) και λοιπές πληρωμές είκοσι τοις εκατό (20%),
[400]δ) για αμοιβές για τεχνικά έργα, αμοιβές διοίκησης, αμοιβές για συμβουλευτικές ή παρόμοιες υπηρεσίες είκοσι τοις εκατό (20%).[401]
[402] Κατ’ εξαίρεση, για τις αμοιβές που εισπράττονται από εργολήπτες κατασκευής κάθε είδους τεχνικών έργων και ενοικιαστών δημοσίων, δημοτικών και κοινοτικών ή λιμενικών προσόδων ο συντελεστής είναι τρία τοις εκατό (3%) επί της αξίας του υπό κατασκευή έργου ή του μισθώματος, ανεξαρτήτως αν ο λήπτης της αμοιβής είναι φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα.[403]Σε περίπτωση εισφοράς όλου ή μέρους δημόσιου τεχνικού έργου από τον αρχικό ανάδοχο σε κοινοπραξία ή εταιρεία στην οποία συμμετέχει και ο ίδιος, η προβλεπόμενη παρακράτηση τρία τοις εκατό (3%) της παρούσας περίπτωσης ενεργείται μόνο από τον εργοδότη κατά την καταβολή του εργολαβικού ανταλλάγματος στον αρχικό ανάδοχο. Ο φόρος αυτός που βαρύνει τον ανάδοχο συμψηφίζεται από τον αναλογούντα φόρο της κατασκευάστριας εταιρείας ή κοινοπραξίας με βάση βεβαίωση που χορηγεί ο ανάδοχος. Οι διατάξεις των δύο προηγούμενων εδαφίων εφαρμόζονται και σε περίπτωση που τμήμα του έργου ή εργασίας εκτελείται από κοινοπραξία ή εταιρεία, στην οποία συμμετέχουν μόνο μέλη της αρχικής αναδόχου κοινοπραξίας ή εταιρείας. Επίσης, εφαρμόζονται και στην περίπτωση που τμήμα του έργου ή εργασίας εκτελείται από εταιρεία μέλος της αρχικής αναδόχου κοινοπραξίας ή από κοινοπραξία επιχειρήσεων μέλους της αρχικής αναδόχου κοινοπραξίας.
ε) [404] για το ασφάλισμα που καταβάλλεται στο πλαίσιο ομαδικών ασφαλιστήριων συνταξιοδοτικών συμβολαίων ως εξής:

(i) Για ασφάλισμα που αντιστοιχεί σε έως πέντε (5) έτη ασφάλισης, με συντελεστή δέκα τοις εκατό (10%), εφόσον καταβάλλεται με τη μορφή περιοδικής παροχής και με συντελεστή είκοσι τοις εκατό (20%), εφόσον καταβάλλεται εφάπαξ.

(ii) Για ασφάλισμα που αντιστοιχεί σε περισσότερα από πέντε (5) και έως δέκα (10) έτη ασφάλισης, με συντελεστή επτάμιση τοις εκατό (7,5%), εφόσον καταβάλλεται με τη μορφή περιοδικής παροχής και με συντελεστή δεκαπέντε τοις εκατό (15%), εφόσον καταβάλλεται εφάπαξ.

(iii) Για ασφάλισμα που αντιστοιχεί σε περισσότερα από δέκα (10) και έως είκοσι (20) έτη ασφάλισης, με συντελεστή πέντε τοις εκατό (5%), εφόσον καταβάλλεται με τη μορφή περιοδικής παροχής και με συντελεστή δέκα τοις εκατό (10%), εφόσον καταβάλλεται εφάπαξ.

(iv) Για ασφάλισμα που αντιστοιχεί σε περισσότερα από είκοσι (20) έτη ασφάλισης, με συντελεστή δυόμιση τοις εκατό (2,5%), εφόσον καταβάλλεται με τη μορφή περιοδικής παροχής και με συντελεστή πέντε τοις εκατό (5%), εφόσον καταβάλλεται εφάπαξ.

Οι συντελεστές των ανωτέρω περιπτώσεων προσαυξάνονται κατά πενήντα τοις εκατό (50%) σε περίπτωση είσπραξης από τον δικαιούχο ποσού πρόωρης εξαγοράς. Ειδικά για τα πρόσωπα που ασφαλίστηκαν μετά τα πενήντα πέντε (55) έτη, οι συντελεστές της περ. (i) προσαυξάνονται κατά πέντε τοις εκατό (5%) για κάθε έτος που υπολείπεται των πέντε (5) ετών ασφάλισης.

Δεν θεωρείται πρόωρη εξαγορά κάθε καταβολή που:

(i) πραγματοποιείται σε εργαζόμενο ο οποίος έχει θεμελιώσει συνταξιοδοτικό δικαίωμα ή έχει υπερβεί το εξηκοστό (60ό) έτος της ηλικίας του, ή

(ii) γίνεται χωρίς τη βούληση του εργαζόμενου, όπως σε περίπτωση απόλυσης του εργαζόμενου ή πτώχευσης του εργοδότη, ή

(iii) πραγματοποιείται λόγω συμμετοχής του εργαζόμενου σε πρόγραμμα εθελουσίας εξόδου.

Για συνταξιοδοτικές παροχές που καταβάλλονται από Ταμεία Επαγγελματικής Ασφάλισης προαιρετικής ασφάλισης και τα ταμεία της παρ. 20 του άρθρου 6 του ν. 3029/2002 ως εξής:

(i) Για παροχές που αντιστοιχούν σε έως πέντε (5) έτη ασφάλισης, με συντελεστή δέκα τοις εκατό (10%) εφόσον καταβάλλονται περιοδικά και με συντελεστή είκοσι τοις εκατό (20%) εφόσον καταβάλλονται εφάπαξ.

(ii) Για παροχές που αντιστοιχούν σε περισσότερα από πέντε (5) και έως δέκα (10) έτη ασφάλισης, με συντελεστή επτάμιση τοις εκατό (7,5%) εφόσον καταβάλλονται περιοδικά και με συντελεστή δεκαπέντε τοις εκατό (15%) εφόσον καταβάλλονται εφάπαξ.

(iii) Για παροχές που αντιστοιχούν σε περισσότερα από δέκα (10) και έως είκοσι (20) έτη ασφάλισης, με συντελεστή πέντε εκατό (5%) εφόσον καταβάλλονται περιοδικά και με συντελεστή δέκα τοις εκατό (10%) εφόσον καταβάλλονται εφάπαξ.

(iv) Για παροχές που αντιστοιχούν σε περισσότερα από είκοσι (20) έτη ασφάλισης, με συντελεστή δυόμιση τοις εκατό (2,5%), εφόσον καταβάλλονται περιοδικά και με συντελεστή πέντε τοις εκατό (5%), εφόσον καταβάλλονται εφάπαξ.

Οι συντελεστές των ανωτέρω περιπτώσεων προσαυξάνονται κατά πενήντα τοις εκατό (50%) σε περίπτωση είσπραξης από τον δικαιούχο ποσού πρόωρης ρευστοποίησης του ατομικού του λογαριασμού. Ειδικά για τα πρόσωπα που ασφαλίστηκαν σε Ταμείο Επαγγελματικής Ασφάλισης προαιρετικής ασφάλισης ή σε ταμείο της παρ. 20 του άρθρου 6 του ν. 3029/2002 μετά τα πενήντα πέντε (55) έτη, οι συντελεστές της περ. (i) προσαυξάνονται κατά πέντε τοις εκατό (5%) για κάθε έτος που υπολείπεται των πέντε ετών ασφάλισης.
στ) για την υπεραξία από μεταβίβαση ακίνητης περιουσίας που αποκτά φυσικό πρόσωπο δεκαπέντε τοις εκατό (15%).
ζ) για την προμήθεια που λαμβάνουν οι πλανόδιοι λαχειοπώλες από τον προμηθευτή τους ένα τοις εκατό (1%). [405]

Συντελεστής παρακράτησης φόρου σε Φορείς Γενικής Κυβέρνησης

2. Οι φορείς Γενικής Κυβέρνησης εκτός από τις κεφαλαιουχικές εταιρείες[406] κατά την προμήθεια κάθε είδους αγαθών ή υπηρεσιών από φυσικά[407] ή νομικά πρόσωπα, υποχρεούνται, κατά την καταβολή ή την έκδοση της σχετικής εντολής πληρωμής της αξίας αυτών, να παρακρατούν φόρο εισοδήματος, ο οποίος υπολογίζεται στο καθαρό ποσό της αξίας των αγαθών ή υπηρεσιών με συντελεστή ως ακολούθως:
αα) ποσοστό ένα τοις εκατό (1%) για τα υγρά καύσιμα και τα προϊόντα καπνοβιομηχανίας,
ββ) ποσοστό τέσσερα τοις εκατό (4%) για τα λοιπά αγαθά και
γγ) ποσοστό οκτώ τοις εκατό (8%) για την παροχή υπηρεσιών. Εξαιρούνται από την παρακράτηση φόρου οι υπόχρεοι του πρώτου εδαφίου: αα) όταν προμηθεύονται αγαθά ή τους παρέχονται υπηρεσίες και δεν απαιτείται σύμβαση, εφόσον η καθαρή αξία αυτών, κατά συναλλαγή, δεν υπερβαίνει το ποσό των εκατόν πενήντα (150) ευρώ, ββ) όταν λαμβάνουν υπηρεσίες ή προμηθεύονται ηλεκτρικό ρεύμα, τηλεφωνικές συνδιαλέξεις, τηλεγραφήματα, γραμματόσημα, φωταέριο, νερό και εισιτήρια γενικά, γγ) όπου προβλέπεται παρακράτηση ή προκαταβολή φόρου από άλλη διάταξη για το ίδιο έσοδο και
δδ) όταν προμηθεύονται αγαθά ή τους παρέχονται υπηρεσίες από τις πολεμικές βιομηχανίες ΕΑΒ, ΕΒΟ, ΠΥΡΚΑΛ και ΕΛΘΟ, καθώς και από το Κέντρο Επιχειρηματικής Πολιτιστικής Ανάπτυξης (Κ.Ε.Π.Α.) και την Αναπτυξιακή Ένωση Μακεδονίας (ΑΝ.Ε.Μ.).

Εξάντληση φορολογικής υποχρέωσης

3. Η παρακράτηση φόρου εξαντλεί τη φορολογική υποχρέωση της παραγράφου 1 σε περίπτωση που αυτός που λαμβάνει την πληρωμή, [408]εκτός από τις αμοιβές που αναφέρονται στην περίπτωση δ΄ της παραγράφου 1, η οποία υπόκειται σε παρακράτηση φόρου είναι φυσικό πρόσωπο[409] ή νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα[410] που δεν έχει τη φορολογική κατοικία του και δεν διατηρεί μόνιμη εγκατάσταση στην Ελλάδα.

Πίστωση φόρου σε περίπτωση μη εξάντλησης φορολογικής υποχρέωσης

4. Σε περίπτωση που η παρακράτηση φόρου δεν εξαντλεί τη φορολογική υποχρέωση ο παρακρατηθείς φόρος πιστώνεται έναντι του φόρου εισοδήματος που πρέπει να βεβαιωθεί από επιχειρηματική δραστηριότητα ή του φόρου εισοδήματος νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων, κατά περίπτωση.

Χρόνος υποβολής δήλωσης - Εξουσιοδοτική διάταξη

5.[411] Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζεται ο χρόνος υποβολής της δήλωσης.

Απαλλαγή παρακράτησης φόρου για πληρωμές τόκων δανείων

6.[412] Οι πληρωμές τόκων δανείων που χορηγούν πιστωτικά ιδρύματα, περιλαμβανομένων των τόκων υπερημερίας, καθώς και οι τόκοι διατραπεζικών καταθέσεων απαλλάσσονται από την παρακράτηση φόρου.

Απόδοση παρακρατηθέντος φόρου

7.[413] Ο φόρος που παρακρατείται σύμφωνα με τις ανωτέρω παραγράφους αποδίδεται το αργότερο μέχρι το τέλος του δεύτερου μήνα από την ημερομηνία καταβολής της υποκείμενης σε παρακράτηση πληρωμής [414]εκτός από τους φόρους που παρακρατούνται από τους συμβολαιογράφους και τον φόρο της περ. ζ) της παρ. 1. [415]

[416]Ειδικά ο φόρος που παρακρατείται από συμβολαιογράφο για την υπεραξία του άρθρου 41, αποδίδεται από τον ίδιο με τραπεζική επιταγή σε διαταγή του Ελληνικού Δημοσίου, εντός πέντε (5) εργασίμων ημερών από την υπογραφή του συμβολαίου. Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων καθορίζεται η διαδικασία για την εφαρμογή της παραγράφου αυτής.

Παρακράτηση φόρου στην περίπτωση δ' της παρ. 1 του άρθρου 62

8.[417] Σε περίπτωση που ο λήπτης της αμοιβής σύμφωνα με την περίπτωση δ΄ της παραγράφου 1 του άρθρου 62 είναι φορολογικός κάτοικος Ελλάδας, παρακράτηση φόρου σύμφωνα με την παράγραφο 1 ενεργείται μόνον εφόσον η συναλλαγή υπερβαίνει τα τριακόσια (300) ευρώ.

Απαλλαγή παρακράτησης φόρου για εισόδημα από τόκους κρατικών/εταιρικών ομολόγων και εντόκων γραμματίων του ΕΔ

9.[418] Ειδικά το εισόδημα από τόκους εταιρικών ομολογιών της παρ. 5 του άρθρου 37 που αποκτούν νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες, που είναι φορολογικοί κάτοικοι αλλοδαπής και δεν έχουν μόνιμη εγκατάσταση στην Ελλάδα, καθώς και φυσικά πρόσωπα φορολογικοί κάτοικοι αλλοδαπής, δεν υπόκειται σε παρακράτηση φόρου σύμφωνα με την παρ. 1. Ομοίως, το εισόδημα από τόκους από τα προϊόντα δανεισμού τίτλων της Αγοράς Παραγώγων του Χρηματιστηρίου Αθηνών που αποκτούν φυσικά πρόσωπα, νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες, δεν υπόκειται σε παρακράτηση φόρου σύμφωνα με την παρ. 1.

Υποχρέωση παρακράτησης φόρου σε περιπτώσεις αλλαγής κατηγορίας βιβλίων

10.[419] Σε περίπτωση που νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα αλλάζει κατηγορία βιβλίων από διπλογραφικά σε απλογραφικά, τα μη διανεμηθέντα κέρδη του νομικού προσώπου ή της νομικής οντότητας, κατά περίπτωση, όπως αυτά εμφανίζονται κατά το χρόνο αλλαγής της κατηγορίας βιβλίων, υπόκεινται σε παρακράτηση φόρου με το συντελεστή της περίπτωσης α΄ της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού. Ο οφειλόμενος φόρος αποδίδεται εφάπαξ μέχρι το τέλος του δεύτερου μήνα από τη λήξη του φορολογικού έτους μέχρι το οποίο τα βιβλία τηρούνταν με τη διπλογραφική μέθοδο. Τα οριζόμενα στα προηγούμενα εδάφια ισχύουν και όταν ανώνυμη εταιρεία, εταιρεία περιορισμένης ευθύνης ή ιδιωτική κεφαλαιουχική εταιρεία μετατρέπεται σε προσωπική εταιρεία, με αποτέλεσμα να αλλάζει κατηγορία βιβλίων από διπλογραφικά σε απλογραφικά. Στην περίπτωση αυτή, ο οφειλόμενος φόρος αποδίδεται εφάπαξ μέχρι το τέλος του δεύτερου μήνα από την ολοκλήρωση της μετατροπής.

Μ Ε Ρ Ο Σ Π Ε Μ Π Τ Ο ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΦΟΡΟΑΠΟΦΥΓΗΣ ΚΑΙ ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗΣ

Άρθρο 65 Κράτη μη συνεργάσιμα στο φορολογικό τομέα και κράτη με προνομιακό φορολογικό καθεστώς

Έννοια κράτους για την εφαρμογή του παρόντος

1. Κράτος για την εφαρμογή του παρόντος κεφαλαίου νοείται το κράτος ή η περιοχή δικαιοδοσίας ή η υπερπόντια χώρα ή το έδαφος που τελεί υπό οποιοδήποτε ειδικό καθεστώς σύνδεσης ή εξάρτησης κατά την έννοια του διεθνούς δικαίου.

Έννοια διοικητικής συνδρομής

2. Σύμβαση διοικητικής συνδρομής, για την εφαρμογή Κ.Φ.Ε. νοείται η διεθνής σύμβαση που επιτρέπει την ανταλλαγή όλων των πληροφοριών, που είναι απαραίτητες για την εφαρμογή της φορολογικής νομοθεσίας των συμβαλλόμενων μερών.

Ορισμός μη συνεργάσιμων κρατών διοικητικής συνδρομής

3. [420]Μη συνεργάσιμα κράτη είναι εκείνα που δεν είναι κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η κατάστασή τους, σχετικά με τη διαφάνεια και την ανταλλαγή των πληροφοριών σε φορολογικά θέματα, έχει εξεταστεί από τον Οργανισμό Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (Ο.Ο.Σ.Α.) και δεν έχει χαρακτηριστεί «ως σε μεγάλο βαθμό συμμορφούμενη», και τα οποία:
α) δεν έχουν συνάψει και δεν εφαρμόζουν με την Ελλάδα σύμβαση διοικητικής συνδρομής στον φορολογικό τομέα ή δεν έχουν υπογράψει την Κοινή Σύμβαση Συμβουλίου της Ευρώπης - ΟΟΣΑ για αμοιβαία διοικητική συνδρομή σε φορολογικά θέματα και
β) δεν έχουν δεσμευθεί για αυτόματη ανταλλαγή χρηματοοικονομικών πληροφοριών με έναρξη το έτος 2018, το αργότερο[421].

Εξουσιοδοτική διάταξη

4. Τα μη συνεργάσιμα κράτη καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών ύστερα από τη διαπίστωση των προϋποθέσεων της προηγούμενης παραγράφου και περιλαμβάνονται σε κατάλογο που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Ο κατάλογος δημοσιεύεται τον Ιανουάριο κάθε έτους ως εξής:
α) Αφαιρούνται τα κράτη που μέχρι την ημερομηνία δημοσίευσης έχουν συνάψει και εφαρμόζουν με την Ελλάδα σύμβαση διοικητικής συνδρομής.
β) Προστίθενται τα κράτη που:
αα) ενώ έχουν συνάψει με την Ελλάδα σύμβαση διοικητικής συνδρομής, οι διατάξεις της εν λόγω σύμβασης ή η εφαρμογή τους δεν επέτρεψαν στην ελληνική φορολογική διοίκηση να λάβει τις πληροφορίες που είναι απαραίτητες για την εφαρμογή των διατάξεων της φορολογικής νομοθεσίας,
ββ) δεν έχουν συνάψει με την Ελλάδα σύμβαση διοικητικής συνδρομής, αν και η Ελλάδα είχε προτείνει, πριν την 1η Ιανουαρίου του προηγούμενου έτους, τη σύναψη τέτοιας σύμβασης.
γ) Αφαιρούνται ή προστίθενται τα κράτη που δεν έχουν συνάψει με την Ελλάδα σύμβαση διοικητικής συνδρομής, στα οποία η Ελλάδα δεν είχε προτείνει τη σύναψη τέτοιας σύμβασης πριν την 1η Ιανουαρίου του προηγούμενου έτους και για τα οποία το Παγκόσμιο Φόρουμ για τη Διαφάνεια και την Ανταλλαγή των πληροφοριών σε φορολογικά θέματα που συστήθηκε με απόφαση του Ο.Ο.Σ.Α. της 17ης Σεπτεμβρίου 2009, θεωρεί ότι αντίστοιχα προβαίνουν ή όχι στην ανταλλαγή όλων των

πληροφοριών που είναι απαραίτητες για την εφαρμογή των φορολογικών νομοθεσιών των συμβαλλόμενων μερών.

Ισχύς διατάξεων για μη συνεργάσιμα κράτη διοικητικής συνδρομής

5. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου σχετικά με τα μη συνεργάσιμα κράτη εφαρμόζονται για αυτά που προστίθενται στον κατάλογο της προηγούμενης παραγράφου, από την 1η Ιανουαρίου του επομένου της δημοσίευσης έτους. Γι' αυτά που αφαιρούνται από τον κατάλογο, η εφαρμογή των διατάξεων παύει από τη δημοσίευσή του.

Ορισμός κρατών με προνομιακό φορολογικό καθεστώς

6. Για την εφαρμογή των διατάξεων του κεφαλαίου αυτού, το φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα θεωρείται ότι υπόκειται σε προνομιακό φορολογικό καθεστώς σε κράτος εκτός της Ελλάδας, όταν η φορολογική κατοικία τους βρίσκεται σε οποιοδήποτε κράτος, ακόμη και σε κράτος - μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εάν σε αυτό το κράτος:
α) δεν υπόκειται σε φορολογία ή, εάν υπόκειται, δεν φορολογείται εν τοις πράγμασι, ή
β) [422]υπόκειται σε φόρο επί των κερδών ή των εισοδημάτων ή του κεφαλαίου, του οποίου ο συντελεστής είναι ίσος ή κατώτερος από το εξήντα τοις εκατό (60%) του συντελεστή φορολογίας νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων, ο οποίος θα οφειλόταν σύμφωνα με τις διατάξεις της ελληνικής φορολογικής νομοθεσίας, εάν ήταν φορολογικός κάτοικος ή διατηρούσε μόνιμη εγκατάσταση κατά την έννοια του άρθρου 6 του ΚΦΕ στην Ελλάδα[423].

Εξουσιοδοτική διάταξη για καθορισμό των κρατών με προνομιακό φορολογικό καθεστώς

7. Τα κράτη που έχουν προνομιακό φορολογικό καθεστώς καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών ύστερα από τη διαπίστωση των προϋποθέσεων της προηγούμενης παραγράφου και περιλαμβάνονται σε κατάλογο που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Ο κατάλογος δημοσιεύεται τον Ιανουάριο κάθε έτους.

Άρθρο 66[424] Κανόνες για τις Ελεγχόμενες Αλλοδαπές Εταιρείες

Ορισμός Ελεγχόμενης Αλλοδαπής Εταιρείας

1. Ως Ελεγχόμενη Αλλοδαπή Εταιρεία νοείται το αλλοδαπό νομικό πρόσωπο ή η αλλοδαπή νομική οντότητα ή η μόνιμη εγκατάσταση στην αλλοδαπή, τα κέρδη της οποίας δεν φορολογούνται ή απαλλάσσονται του φόρου στην ημεδαπή, όταν συντρέχουν σωρευτικά οι εξής προϋποθέσεις:
(α) στην περίπτωση νομικού προσώπου ή νομικής οντότητας, ο φορολογούμενος μόνος του ή από κοινού με τις συνδεδεμένες με αυτόν επιχειρήσεις, κατέχει άμεση ή έμμεση συμμετοχή σε ποσοστό άνω του πενήντα τοις εκατό (50%) των δικαιωμάτων ψήφου ή έχει την άμεση ή έμμεση κυριότητα επί ποσοστού άνω του πενήντα τοις εκατό (50%) του κεφαλαίου ή δικαιούται να εισπράττει ποσοστό άνω του πενήντα τοις εκατό (50%) των κερδών του εν λόγω νομικού προσώπου ή νομικής οντότητας,
(β) ο πραγματικός εταιρικός φόρος που έχει καταβάλει για τα κέρδη του το νομικό πρόσωπο ή η νομική οντότητα ή η μόνιμη εγκατάσταση στην αλλοδαπή, είναι μικρότερος από τη διαφορά μεταξύ του φόρου που θα οφειλόταν από το νομικό πρόσωπο ή τη νομική οντότητα ή τη μόνιμη εγκατάσταση, σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία, αν ήταν φορολογικός κάτοικος ή διατηρούσε μόνιμη εγκατάσταση σύμφωνα με το άρθρο 6 του ΚΦΕ στην Ελλάδα και του πραγματικού εταιρικού φόρου που έχει καταβάλει για τα κέρδη του το νομικό πρόσωπο ή η νομική οντότητα ή η μόνιμη εγκατάσταση. Για τον υπολογισμό της διαφοράς της παρούσας, η μόνιμη

εγκατάσταση μίας ελεγχόμενης αλλοδαπής εταιρείας που δεν υπόκειται σε φόρο ή απαλλάσσεται του φόρου στη χώρα της ελεγχόμενης αλλοδαπής εταιρείας δεν λαμβάνεται υπόψη. Ο φόρος που θα οφειλόταν στην ημεδαπή υπολογίζεται σύμφωνα με την εσωτερική νομοθεσία,
(γ) άνω του τριάντα τοις εκατό (30%) του καθαρού εισοδήματος προ φόρων που πραγματοποιεί το νομικό πρόσωπο ή η νομική οντότητα ή η μόνιμη εγκατάσταση στην αλλοδαπή, εμπίπτει σε μία ή περισσότερες από τις κατηγορίες που ορίζονται στην παράγραφο 3.

Έννοια συνδεδεμένης επιχείρησης για την εφαρμογή παρόντος άρθρου

2. Για την εφαρμογή του παρόντος ως συνδεδεμένη επιχείρηση νοείται:
(α) νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα στην οποία ο φορολογούμενος κατέχει, άμεσα ή έμμεσα, δικαιώματα ψήφου ή συμμετοχή στο κεφάλαιο ή δικαίωμα συμμετοχής στα κέρδη ποσοστού είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) και άνω,
(β) φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα που κατέχει, άμεσα ή έμμεσα, δικαιώματα ψήφου ή συμμετοχή στο κεφάλαιο ή δικαίωμα συμμετοχής στα κέρδη ποσοστού είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) και άνω σε έναν φορολογούμενο.
Αν ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή μια νομική οντότητα κατέχει, άμεσα ή έμμεσα, δικαιώματα ψήφου ή συμμετοχή στο κεφάλαιο ή δικαίωμα συμμετοχής στα κέρδη ποσοστού είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) και άνω σε έναν φορολογούμενο και σε ένα ή περισσότερα νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες, όλα τα σχετικά νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες, περιλαμβανομένου του φορολογουμένου, θεωρούνται επίσης συνδεδεμένες επιχειρήσεις.

Ποιες κατηγορίες εισοδημάτων από μη διανεμηθέν εισόδημα ΕΑΕ περιλαμβάνονται στο φορολογητέο εισόδημα

3. Στο φορολογητέο εισόδημα του φορολογουμένου περιλαμβάνεται το μη διανεμηθέν εισόδημα της ελεγχόμενης αλλοδαπής εταιρείας, που προκύπτει από τις εξής κατηγορίες εισοδήματος:
α) τόκοι ή οποιοδήποτε άλλο εισόδημα που παράγεται από χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία,
β) δικαιώματα ή οποιοδήποτε άλλο εισόδημα που παράγεται από πνευματική ιδιοκτησία,
γ) μερίσματα και εισόδημα από την εκποίηση μετοχών,
δ) εισόδημα από χρηματοδοτική μίσθωση,
ε) εισόδημα από ασφαλιστικές, τραπεζικές και άλλες χρηματοοικονομικές δραστηριότητες,
στ) εισόδημα από εταιρείες τιμολόγησης που αποκομίζουν έσοδα από πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών και υπηρεσιών που αγοράζονται και πωλούνται σε συνδεδεμένες με αυτήν επιχειρήσεις και δεν προσθέτουν καμία ή προσθέτουν ελάχιστη οικονομική αξία.

Προσδιορισμός φορολογητέου εισοδήματος

4. (α) Το εισόδημα που περιλαμβάνεται στη φορολογητέα βάση υπολογίζεται, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου και με τον φορολογικό συντελεστή που ισχύει για τα κέρδη από επιχειρηματική δραστηριότητα των φυσικών προσώπων, σύμφωνα με το Δεύτερο Μέρος ή με τον φορολογικό συντελεστή που ισχύει για τα κέρδη από επιχειρηματική δραστηριότητα των νομικών προσώπων ή νομικών, οντοτήτων, σύμφωνα με το Τρίτο Μέρος, κατά περίπτωση.
(β) Το εισόδημα περιλαμβάνεται σε εκείνο το φορολογικό έτος του φορολογουμένου, στη διάρκεια του οποίου λήγει το φορολογικό έτος του νομικού προσώπου ή της νομικής οντότητας και υπολογίζεται κατ' αναλογία προς τη συμμετοχή του φορολογουμένου στο νομικό πρόσωπο ή τη νομική οντότητα.
(γ) Αν το νομικό πρόσωπο ή η νομική οντότητα ή η μόνιμη εγκατάσταση πραγματοποιούν σε ένα φορολογικό έτος ζημίες, αυτές δεν περιλαμβάνονται στη

φορολογητέα βάση του φορολογουμένου, αλλά συμψηφίζονται με μελλοντικά κέρδη, υπό τις προϋποθέσεις που ορίζονται στην παράγραφο 4 του άρθρου 27.

Εξάλειψη διπλής φορολόγησης σε περίπτωση διανομής κερδών

5. Όταν το νομικό πρόσωπο ή η νομική οντότητα διανέμει κέρδη ή, σε περίπτωση μόνιμης εγκατάστασης, αποδίδει κέρδη στον φορολογούμενο, τα οποία περιλαμβάνονται στο φορολογητέο εισόδημα του τελευταίου, τα ποσά του εισοδήματος που είχαν περιληφθεί σε προηγούμενο φορολογικό έτος στη φορολογητέα βάση σύμφωνα με την παράγραφο 3 αφαιρούνται από τη φορολογητέα βάση κατά τον υπολογισμό του ύψους του οφειλόμενου φόρου επί των διανεμομένων κερδών.

Υπολογισμός φορολογικής υποχρέωσης σε περίπτωση εκποίησης συμμετοχών στο αλλοδαπό νομικό πρόσωπο

6. Σε περίπτωση εκποίησης των συμμετοχών του φορολογουμένου στο αλλοδαπό νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα ή της δραστηριότητας της μόνιμης εγκατάστασης στην αλλοδαπή, κατά τον υπολογισμό του ύψους του οφειλόμενου φόρου, αφαιρείται από τη φορολογητέα βάση το μέρος εκείνο που έχει ήδη φορολογηθεί σε προηγούμενα φορολογικά έτη με βάση τις διατάξεις του παρόντος άρθρου.

Έκπτωση φόρου αλλοδαπής

7. Ο φόρος αλλοδαπής που έχει καταβάλει το νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα ή η μόνιμη εγκατάσταση, καθώς και οι συνδεδεμένες εταιρείες σε περίπτωση έμμεσης συμμετοχής, μειώνει τη φορολογική υποχρέωση του φορολογουμένου. Η μείωση αυτή δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσό του φόρου που αναλογεί για το εισόδημα αυτό στην Ελλάδα.

Μη εφαρμογή των διατάξεων περί ΕΑΕ όταν ασκείται ουσιαστική οικονομική δραστηριότητα

8. Οι διατάξεις του παρόντος δεν εφαρμόζονται όταν η ελεγχόμενη αλλοδαπή εταιρεία, όπως ορίζεται στην παράγραφο 1, ασκεί ουσιαστική οικονομική δραστηριότητα που υποστηρίζεται από προσωπικό, εξοπλισμό, περιουσιακά στοιχεία και εγκαταστάσεις, όπως αποδεικνύεται από συναφή πραγματικά στοιχεία και περιστάσεις. Το προηγούμενο εδάφιο δεν εφαρμόζεται όταν η ελεγχόμενη αλλοδαπή εταιρεία έχει φορολογική κατοικία ή μόνιμη εγκατάσταση σε τρίτη χώρα η οποία δεν είναι συμβαλλόμενο μέρος της συμφωνίας για τον ΕΟΧ.

Άρθρο 66Α[425] Φορολόγηση κατά την έξοδο

Ορισμοί

1. Για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου δίδονται οι ακόλουθοι ορισμοί:
α) «φορολογούμενος»: το νομικό πρόσωπο ή η νομική οντότητα που έχει τη φορολογική του κατοικία στην ημεδαπή και υπόκειται σε φόρο εισοδήματος νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων, καθώς και οι μόνιμες εγκαταστάσεις που είναι εγκατεστημένες στην ημεδαπή,
β) «αγοραία αξία»: το ποσό έναντι του οποίου μπορεί να ανταλλαγεί ένα περιουσιακό στοιχείο ή να διακανονιστούν αμοιβαίες υποχρεώσεις μεταξύ εθελουσίως ενεργούντων μη συνδεδεμένων προσώπων σε απευθείας συναλλαγή,
γ) «συνδεδεμένα πρόσωπα»: τα πρόσωπα ή οι οντότητες που πληρούν τις προϋποθέσεις της παρ. 2 του άρθρου 66 του παρόντος Κώδικα,
δ) «αξία για φορολογικούς σκοπούς»: η αξία του περιουσιακού στοιχείου, όπως αυτή προκύπτει με βάση τις αρχές και τους κανόνες της φορολογικής νομοθεσίας κατά τον χρόνο της εξόδου,

ε) «περιουσιακά στοιχεία»: οποιαδήποτε περιουσιακά στοιχεία επί των οποίων ο φορολογούμενος ασκεί έλεγχο και από τα οποία αναμένει μελλοντικά οικονομικά οφέλη.
στ) «μεταφορά περιουσιακών στοιχείων»: η πράξη με την οποία ένα κράτος-μέλος χάνει το δικαίωμα φορολόγησης των μεταφερόμενων περιουσιακών στοιχείων, παρότι τα περιουσιακά στοιχεία παραμένουν υπό τη νομική ή την οικονομική κυριότητα του ίδιου φορολογούμενου,
ζ) «μεταφορά της φορολογικής κατοικίας από την Ελλάδα»: η πράξη με την οποία ένας φορολογούμενος παύει να είναι κάτοικος για φορολογικούς σκοπούς στην ημεδαπή και αποκτά φορολογική κατοικία σε άλλο κράτος - μέλος ή σε τρίτη χώρα,
η) «μεταφορά της δραστηριότητας που ασκείται μέσω μόνιμης εγκατάστασης στην Ελλάδα»: η πράξη με την οποία ένας φορολογούμενος παύει να έχει φορολογητέα παρουσία στην ημεδαπή, και ταυτόχρονα αποκτά φορολογητέα παρουσία σε άλλο κράτος - μέλος ή σε τρίτη χώρα, χωρίς να καθίσταται κάτοικος για φορολογικούς σκοπούς στο εν λόγω κράτος-μέλος ή στην τρίτη χώρα,
θ) «απώλεια του δικαιώματος φορολόγησης της Ελλάδας»: η μη απεικόνιση για λογιστικούς σκοπούς του μεταφερόμενου περιουσιακού στοιχείου μαζί με τα λοιπά περιουσιακά στοιχεία του φορολογούμενου στην ημεδαπή, γεγονός που συνεπάγεται ότι η Ελλάδα δεν έχει πλέον το δικαίωμα να φορολογήσει το εν λόγω περιουσιακό στοιχείο.

Περιπτώσεις υποκείμενες σε φόρο εισοδήματος

2. Φορολογούμενος υπόκειται σε φόρο εισοδήματος στην Ελλάδα επί ποσού που ισούται με την αγοραία αξία των περιουσιακών στοιχείων που μεταφέρει, κατά τη στιγμή της εξόδου αυτών, μείον την αξία τους για φορολογικούς σκοπούς, σε οποιαδήποτε από τις ακόλουθες περιπτώσεις:
α) μεταφοράς περιουσιακών στοιχείων από την έδρα του στην ημεδαπή στη μόνιμη εγκατάστασή του σε άλλο κράτος-μέλος, ή σε τρίτη χώρα, εφόσον η Ελλάδα παύει να έχει δικαίωμα φορολόγησης των μεταφερομένων περιουσιακών στοιχείων, εξαιτίας της μεταφοράς,
β) μεταφοράς περιουσιακών στοιχείων από τη μόνιμη εγκατάστασή του στην ημεδαπή στην έδρα του ή σε άλλη μόνιμη εγκατάσταση σε άλλο κράτος-μέλος, ή σε τρίτη χώρα, εφόσον η Ελλάδα παύει να έχει δικαίωμα φορολόγησης των μεταφερομένων περιουσιακών στοιχείων, εξαιτίας της μεταφοράς,
γ) μεταφοράς της φορολογικής κατοικίας του από την Ελλάδα σε άλλο κράτος-μέλος, ή σε τρίτη χώρα, εκτός από εκείνα τα περιουσιακά στοιχεία τα οποία παραμένουν ουσιωδώς συνδεδεμένα με μόνιμη εγκατάσταση στην ημεδαπή,
δ) μεταφοράς της δραστηριότητας που ασκεί η μόνιμη εγκατάστασή του, από την Ελλάδα σε άλλο κράτος-μέλος, ή σε τρίτη χώρα, εφόσον η Ελλάδα παύει να έχει δικαίωμα φορολόγησης των μεταφερομένων περιουσιακών στοιχείων, εξαιτίας της μεταφοράς. Ο φόρος υπολογίζεται με τον εκάστοτε ισχύοντα συντελεστή του άρθρου 58 κατά το φορολογικό έτος της εξόδου.

Απόδοση και καταβολή φόρου

3. Ο φόρος που οφείλεται αποδίδεται στο Δημόσιο με δήλωση, η οποία συνιστά άμεσο προσδιορισμό του φόρου. Η δήλωση υποβάλλεται τρείς (3) εργάσιμες ημέρες πριν από την επέλευση των γεγονότων της παρ. 2 και ο φόρος καταβάλλεται εφάπαξ, με την υποβολή της δήλωσης, με την επιφύλαξη της παρ. 4. Με την καταβολή του φόρου εξαντλείται κάθε φορολογική υποχρέωση από τον φόρο εισοδήματος του φορολογούμενου, των εταίρων, των μετόχων και των μελών για τα ποσά που προβλέπονται στην παρ. 2.

Περιπτώσεις καταβολής φόρου σε δόσεις

4. Αντί της εφάπαξ καταβολής, ο φορολογούμενος έχει το δικαίωμα να καταβάλει τον φόρο σε πέντε (5) ισόποσες ετήσιες άτοκες δόσεις, σε οποιαδήποτε από τις ακόλουθες περιπτώσεις:

α) μεταφοράς περιουσιακών στοιχείων από την έδρα του στην ημεδαπή στη μόνιμη εγκατάστασή του σε άλλο κράτος-μέλος ή σε τρίτη χώρα που είναι συμβαλλόμενο μέρος στη συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (ΕΟΧ) της 19ης.7.2016 (Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης L 193/9),

β) μεταφοράς περιουσιακών στοιχείων από τη μόνιμη εγκατάστασή του στην ημεδαπή στην έδρα του ή σε άλλη μόνιμη εγκατάσταση σε άλλο κράτος-μέλος ή σε τρίτη χώρα που είναι συμβαλλόμενο μέρος στη συμφωνία για τον ΕΟΧ,

γ) μεταφοράς της φορολογικής του κατοικίας σε άλλο κράτος-μέλος ή σε τρίτη χώρα που είναι συμβαλλόμενο μέρος στη συμφωνία για τον ΕΟΧ,

δ) μεταφοράς της δραστηριότητας που ασκεί η μόνιμη εγκατάστασή του από την ημεδαπή σε άλλο κράτος-μέλος ή σε τρίτη χώρα που είναι συμβαλλόμενο μέρος στη συμφωνία για τον ΕΟΧ.

Εφαρμογή παρούσας για τρίτες χώρες - συμβαλλόμενα μέρη στη συμφωνία για τον ΕΟΧ

Η παρούσα παράγραφος ισχύει για τρίτες χώρες που είναι συμβαλλόμενα μέρη της συμφωνίας για τον ΕΟΧ, εφόσον έχουν συνάψει συμφωνία με την Ελλάδα ή με την Ένωση περί αμοιβαίας συνδρομής για την είσπραξη φορολογικών απαιτήσεων, ισοδύναμη με την αμοιβαία συνδρομή που προβλέπεται στην Οδηγία 2010/24/ΕΕ του Συμβουλίου.

Διαδικασία καταβολής του φόρου σε δόσεις

Η πρώτη δόση καταβάλλεται με την υποβολή της δήλωσης της παρ. 3 και οι υπόλοιπες μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα των τεσσάρων (4) επόμενων ετών από το έτος υποβολής της δήλωσης.

Για την τμηματική καταβολή του φόρου του παρόντος ισχύουν αποκλειστικά τα οριζόμενα στο παρόν άρθρο, μη εφαρμοζόμενης οποιασδήποτε άλλης γενικής ή ειδικής διάταξης για τη διευκόλυνση ή τη ρύθμιση τμηματικής καταβολής οφειλών ή τη χορήγηση διοικητικής αναστολής.

Εάν υπάρχει αποδεδειγμένος και πραγματικός κίνδυνος απώλειας του φόρου που προσδιορίστηκε, η Φορολογική Διοίκηση μπορεί να απαιτήσει εγγύηση ως όρο για την καταβολή του φόρου σε δόσεις.

Περιπτώσεις άρσης δυνατότητας καταβολής σε δόσεις

5. Η δυνατότητα καταβολής σε δόσεις της παρ. 4 αίρεται και το σύνολο του φόρου που δεν έχει καταβληθεί καταβάλλεται εφάπαξ κατά τα οριζόμενα στην παρ. 6, στις ακόλουθες περιπτώσεις:

α) όταν τα μεταφερθέντα περιουσιακά στοιχεία ή η δραστηριότητα που ασκεί η μόνιμη εγκατάσταση του φορολογουμένου πωλούνται ή διατίθενται κατ' άλλον τρόπο,

β) όταν τα μεταφερθέντα περιουσιακά στοιχεία του φορολογούμενου μεταφέρονται ακολούθως σε τρίτη χώρα,

γ) όταν η φορολογική κατοικία ή η δραστηριότητα που ασκεί η μόνιμη εγκατάσταση του φορολογουμένου μεταφέρεται ακολούθως σε τρίτη χώρα,

δ) όταν ο φορολογούμενος πτωχεύει ή τίθεται υπό εκκαθάριση,

ε) όταν ο φορολογούμενος δεν καταβάλλει μια δόση εντός τριμήνου από τη λήξη της προθεσμίας καταβολής της.

Μη εφαρμογή άρσης σε τρίτες χώρες - συμβαλλόμενα μέρη στη συμφωνία για τον ΕΟΧ υπό όρους

Σε περίπτωση εκπρόθεσμης καταβολής δόσης εντός τριμήνου από τη λήξη της προθεσμίας καταβολής της, υπολογίζονται τόκοι εκπρόθεσμης καταβολής.

Οι περ. β) και γ) δεν εφαρμόζονται για τρίτες χώρες που είναι συμβαλλόμενα μέρη της συμφωνίας για τον ΕΟΧ, εάν έχουν συνάψει συμφωνία με την Ελλάδα ή με την Ένωση περί αμοιβαίας συνδρομής για 75 την είσπραξη φορολογικών απαιτήσεων, ισοδύναμη με την αμοιβαία συνδρομή που προβλέπεται στην Οδηγία 2010/24/ΕΕ.

Χρόνος καταβολής φόρου - Γνωστοποίηση

6. α) Στις περ. α) έως και δ) της παρ. 5, ο φορολογούμενος υποβάλλει στη Φορολογική Διοίκηση σχετική γνωστοποίηση εντός τριών (3) εργάσιμων ημερών από την επέλευσή τους και ταυτόχρονα καταβάλλει το σύνολο του φόρου που δεν έχει καταβληθεί.

β) Στην περ. ε), το σύνολο του φόρου που δεν έχει καταβληθεί, καταβάλλεται την επομένη ημέρα από την πάροδο του τριμήνου.

Εφαρμογή παρόντος σε περίπτωση μεταφοράς περιουσιακών στοιχείων ή φορολογικής κατοικίας ή δραστηριότητας

7. Σε περίπτωση κατά την οποία η μεταφορά των περιουσιακών στοιχείων ή η μεταφορά της φορολογικής κατοικίας ή της δραστηριότητας που ασκεί η μόνιμη εγκατάσταση πραγματοποιείται προς την ημεδαπή, ως αξία εκκίνησης (τιμή κτήσης) των εν λόγω περιουσιακών στοιχείων για φορολογικούς σκοπούς λαμβάνεται η αξία που έχει οριστεί από το κράτος-μέλος του φορολογουμένου ή της μόνιμης εγκατάστασης, εκτός εάν αυτή δεν αντικατοπτρίζει την αγοραία αξία.

Μη εφαρμογή παρόντος άρθρου σε περίπτωση μεταφοράς περιουσιακών στοιχείων - Διαδικασίες υποβολής δήλωσης

8. Το άρθρο αυτό δεν εφαρμόζεται επί μεταφορών περιουσιακών στοιχείων που σχετίζονται με τη χρηματοδότηση τίτλων ή περιουσιακών στοιχείων που μεταφέρονται για την παροχή εμπράγματης ασφάλειας ή όταν η μεταφορά περιουσιακών στοιχείων πραγματοποιείται για την κάλυψη κεφαλαιακών απαιτήσεων προληπτικής εποπτείας ή για σκοπούς της διαχείρισης ρευστότητας, υπό την προϋπόθεση ότι τα περιουσιακά στοιχεία πρόκειται να επανέλθουν στην ημεδαπή εντός περιόδου δώδεκα (12) μηνών.

Στην περίπτωση αυτή, υποβάλλεται μηδενική δήλωση με βάση τα οριζόμενα στην παρ. 3 και η Φορολογική Διοίκηση μπορεί να απαιτήσει κατά τον χρόνο μεταφοράς των περιουσιακών στοιχείων την κατάθεση ισόποσης με το ποσό του φόρου, που θα οφειλόταν από την εφαρμογή του παρόντος άρθρου, εγγυητικής επιστολής. Φόρος που έχει καταβληθεί παρά τα προβλεπόμενα στο παρόν, επιστρέφεται ως αχρεωστήτως καταβληθείς.

Αν τα περιουσιακά στοιχεία δεν επανέλθουν στην ημεδαπή εντός της ως άνω περιόδου των δώδεκα (12) μηνών, υπολογίζεται τόκος εκπρόθεσμης καταβολής για το σύνολο του οφειλόμενου φόρου, από την ημερομηνία υποβολής της δήλωσης που προβλέπεται στην παρούσα.

Τρόποι εξακρίβωσης αγοραίας αξίας μεταφερόμενων περιουσιακών στοιχείων

9. Η εξακρίβωση της αγοραίας αξίας των μεταφερόμενων περιουσιακών στοιχείων από την Ελλάδα προς άλλο κράτος μέλος ή τρίτη χώρα διενεργείται με έναν από τους ακόλουθους τρόπους:

α) Με τη σύνταξη έκθεσης αποτίμησης από δύο (2) ορκωτούς ελεγκτές ή ελεγκτική εταιρεία ή, κατά περίπτωση, από δύο ανεξάρτητους πιστοποιημένους εκτιμητές. Επιτρέπεται η πρόσληψη από τους ελεγκτές ή τους πιστοποιημένους εκτιμητές ειδικών εκτιμητών, ημεδαπών ή αλλοδαπών, για την εκτίμηση περιουσιακών στοιχείων που απαιτούν εξειδικευμένες γνώσεις ή διεθνή εμπειρία.

Τα πρόσωπα που προβαίνουν στην αποτίμηση ως εκτιμητές ή ειδικοί εκτιμητές δεν πρέπει να είναι:

αα) μέλη του διοικητικού συμβουλίου της εταιρείας,

αβ) πρόσωπα που διατηρούν επιχειρηματική ή άλλη επαγγελματική σχέση με την εταιρεία,

αγ) συγγενείς με τα πρόσωπα αυτά μέχρι δεύτερου βαθμού ή σύζυγοι αυτών.

Επιπλέον, για τους ορκωτούς ελεγκτές και για τις ελεγκτικές εταιρείες, των οποίων είναι μέλη, δεν πρέπει να συντρέχουν κωλύματα ή ασυμβίβαστα, που θα απέκλειαν τη διενέργεια τακτικού ελέγχου από τα πρόσωπα αυτά, ούτε τα τελευταία θα πρέπει να έχουν αναλάβει τον τακτικό έλεγχο της εταιρείας ή συνδεδεμένης με αυτήν εταιρείας κατά την έννοια του άρθρου 32 του ν. 4308/2014 κατά την τελευταία τριετία.

Η έκθεση αποτίμησης πρέπει να περιέχει την περιγραφή κάθε περιουσιακού στοιχείου που εμπίπτει στην παρούσα, να αναφέρει τις μεθόδους αποτίμησης που εφαρμόστηκαν και να εκφέρει την άποψη ότι η αγοραία αξία πληροί την αρχή των ίσων αποστάσεων. Σε περίπτωση που η αποτίμηση καταλήγει σε εύρος τιμών, η έκθεση οφείλει να υποδεικνύει μια τελική τιμή.

β) Με βάση την αξία των μεταφερόμενων περιουσιακών στοιχείων, όπως αυτή απεικονίζεται για λογιστικούς σκοπούς στα λογιστικά αρχεία του φορολογουμένου, εφόσον η επιμέτρηση των στοιχείων αυτών διενεργείται στην εύλογη αξία.

γ) Με βάση την αξία των μεταφερόμενων περιουσιακών στοιχείων, όπως αυτή προσδιορίζεται για σκοπούς εφαρμογής του άρθρου 21 του ν. 4174/2013.

Εξουσιοδοτική διάταξη

10. Με αποφάσεις του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων καθορίζονται ο τύπος και το περιεχόμενο της δήλωσης καταβολής του φόρου κατά την έξοδο, οι περιπτώσεις που η Φορολογική Διοίκηση μπορεί να απαιτεί εγγυητική επιστολή κατά το τελευταίο εδάφιο της παρ. 4 και της παρ. 8, το ύψος, και οι περιπτώσεις κατάπτωσης και αποδέσμευσης αυτής, η διαδικασία για την προσωρινή απαλλαγή από την καταβολή του φόρου κατά την έξοδο, καθώς και κάθε άλλο ειδικότερο θέμα για την εφαρμογή του παρόντος.

Άρθρο 66Β[426] Ασυμφωνίες στη μεταχείριση υβριδικών μέσων

Περιπτώσεις ασυμφωνίας στη μεταχείριση υβριδικών μέσων

1. «Ασυμφωνία στη μεταχείριση υβριδικών μέσων» (εφεξής «ασυμφωνία»): η κατάσταση στην οποία εμπλέκεται ένας φορολογούμενος ή, για την εφαρμογή της παρ. 6 του άρθρου αυτού, μια οντότητα εγκατεστημένη σε τρίτη χώρα, όταν:

α) η πληρωμή στο πλαίσιο ενός χρηματοπιστωτικού μέσου έχει ως αποτέλεσμα την έκπτωση χωρίς συμπερίληψη και:

αα) η πληρωμή αυτή δεν περιλαμβάνεται στο εισόδημα εντός εύλογου χρονικού διαστήματος, και

αβ) το αποτέλεσμα της ασυμφωνίας οφείλεται στις διαφορές στον χαρακτηρισμό του μέσου ή της πληρωμής που πραγματοποιείται στο πλαίσιο αυτού.

Περιπτώσεις συμπερίληψης της πληρωμής στο εισόδημα

Για τους σκοπούς της περ. α), η πληρωμή στο πλαίσιο ενός χρηματοπιστωτικού μέσου θεωρείται ότι περιλαμβάνεται στο εισόδημα εντός εύλογου χρονικού διαστήματος όταν:

i) η πληρωμή περιλαμβάνεται από τη δικαιοδοσία του δικαιούχου στη φορολογική περίοδο, η οποία αρχίζει εντός δώδεκα (12) μηνών από τη λήξη του φορολογικού έτους της δικαιοδοσίας του πληρωτή, ή

ii) η πληρωμή αναμένεται εύλογα να συμπεριληφθεί από τη δικαιοδοσία του δικαιούχου σε μελλοντικό φορολογικό έτος και οι όροι πληρωμής είναι εκείνοι που αναμένεται να συμφωνηθούν μεταξύ ανεξάρτητων επιχειρήσεων.

Για τις ανάγκες της περ. α), πληρωμή που αντιπροσωπεύει την υποκείμενη απόδοση επί μεταβιβασθέντος χρηματοπιστωτικού μέσου δεν δημιουργεί ασυμφωνία, όταν η πληρωμή γίνεται από χρηματιστή βάσει αγοραίας υβριδικής μεταβίβασης, εφόσον η δικαιοδοσία του πληρωτή απαιτεί από τον χρηματιστή να περιλαμβάνει ως εισόδημα όλα τα ποσά που εισέπραξε σε σχέση με το μεταβιβασθέν χρηματοπιστωτικό μέσο,

Περιπτώσεις έκπτωσης χωρίς συμπερίληψη

β) η πληρωμή σε υβριδική οντότητα έχει ως αποτέλεσμα την έκπτωση χωρίς συμπερίληψη και το εν λόγω αποτέλεσμα ασυμφωνίας οφείλεται στις διαφορές κατανομής των πληρωμών προς την υβριδική οντότητα σύμφωνα με τη νομοθεσία της δικαιοδοσίας όπου έχει ιδρυθεί ή είναι εγκατεστημένη η υβριδική οντότητα και

της δικαιοδοσίας οποιουδήποτε προσώπου το οποίο διατηρεί συμμετοχή στην εν λόγω υβριδική οντότητα,
γ) η πληρωμή σε οντότητα με μία ή περισσότερες μόνιμες εγκαταστάσεις έχει ως αποτέλεσμα την έκπτωση χωρίς συμπερίληψη και αυτό το αποτέλεσμα ασυμφωνίας οφείλεται στις διαφορές κατανομής των πληρωμών μεταξύ της έδρας και της μόνιμης εγκατάστασης ή μεταξύ δύο ή περισσότερων μόνιμων εγκαταστάσεων της ίδιας οντότητας σύμφωνα με τη νομοθεσία της δικαιοδοσίας όπου δραστηριοποιείται η οντότητα,
δ) η πληρωμή έχει ως αποτέλεσμα την έκπτωση χωρίς συμπερίληψη λόγω του ότι πραγματοποιείται προς μόνιμη εγκατάσταση που δεν λαμβάνεται υπόψη,
ε) η πληρωμή από υβριδική οντότητα που έχει ως αποτέλεσμα την έκπτωση χωρίς συμπερίληψη και αυτό οφείλεται στο ότι, η πληρωμή δεν λαμβάνεται υπόψη βάσει της νομοθεσίας της δικαιοδοσίας του δικαιούχου,
στ) η τεκμαιρόμενη πληρωμή μεταξύ έδρας και μόνιμης εγκατάστασης ή μεταξύ δύο ή περισσότερων μόνιμων εγκαταστάσεων που έχει ως αποτέλεσμα την έκπτωση χωρίς συμπερίληψη και αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι η πληρωμή δεν λαμβάνεται υπόψη βάσει της νομοθεσίας της δικαιοδοσίας του δικαιούχου, ή
ζ) προκύπτει διπλή έκπτωση. Για τους σκοπούς των περιπτώσεων ε), στ) και ζ), ασυμφωνία προκύπτει στο μέτρο που η δικαιοδοσία του πληρωτή παρέχει τη δυνατότητα η έκπτωση να συμψηφίζεται έναντι ποσού που δεν είναι εισόδημα διπλής συμπερίληψης.
Για τους σκοπούς της παρούσας παραγράφου, ένα αποτέλεσμα ασυμφωνίας δεν θεωρείται ασυμφωνία, εκτός αν προκύπτει μεταξύ συνδεδεμένων επιχειρήσεων, μεταξύ φορολογούμενου και συνδεδεμένης επιχείρησης, μεταξύ της έδρας και της μόνιμης εγκατάστασης, μεταξύ δύο ή περισσότερων μόνιμων εγκαταστάσεων της ίδιας οντότητας, ή μέσω δομημένης ρύθμισης.

Ορισμοί

2. Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου νοούνται ως:
α) «Φορολογούμενος»: κάθε ημεδαπό νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα, καθώς και οι μόνιμες εγκαταστάσεις αλλοδαπών νομικών προσώπων ή οντοτήτων στην ημεδαπή.
β) «Αποτέλεσμα ασυμφωνίας»: η διπλή έκπτωση ή η έκπτωση χωρίς συμπερίληψη.
γ) «Διπλή έκπτωση»: η έκπτωση της ίδιας πληρωμής, δαπάνης ή ζημίας στη δικαιοδοσία στην οποία έγινε η πληρωμή, έχει πραγματοποιηθεί η δαπάνη ή προκύπτει η ζημία (δικαιοδοσία του πληρωτή) και σε άλλη δικαιοδοσία (δικαιοδοσία του επενδυτή). Στην περίπτωση πληρωμής από υβριδική οντότητα ή 77 μόνιμη εγκατάσταση, η δικαιοδοσία του πληρωτή είναι εκείνη στην οποία έχει ιδρυθεί ή είναι εγκατεστημένη η υβριδική οντότητα ή η μόνιμη εγκατάσταση.
δ) «Έκπτωση χωρίς συμπερίληψη»: η έκπτωση πληρωμής ή τεκμαιρόμενης πληρωμής μεταξύ της έδρας και της μόνιμης εγκατάστασης ή μεταξύ δύο ή περισσότερων μόνιμων εγκαταστάσεων σε οποιαδήποτε δικαιοδοσία στην οποία η πληρωμή αυτή ή η τεκμαιρόμενη πληρωμή θεωρείται ότι πραγματοποιείται (δικαιοδοσία του πληρωτή) χωρίς αντίστοιχη συμπερίληψη για φορολογικούς σκοπούς της εν λόγω πληρωμής ή της τεκμαιρόμενης πληρωμής στη δικαιοδοσία του δικαιούχου. Η δικαιοδοσία του δικαιούχου είναι οποιαδήποτε δικαιοδοσία στην οποία η πληρωμή ή η τεκμαιρόμενη πληρωμή εισπράττεται ή αντιμετωπίζεται ως εισπραχθείσα, σύμφωνα με τη νομοθεσία οποιασδήποτε άλλης δικαιοδοσίας.
ε) «Έκπτωση»: το ποσό που θεωρείται ως εκπιπτόμενο από το φορολογητέο εισόδημα σύμφωνα με τη νομοθεσία της δικαιοδοσίας του πληρωτή ή του επενδυτή. Οι όροι «εκπιπτόμενο/η» ερμηνεύονται αναλόγως.

στ) «Συμπερίληψη»: το ποσό το οποίο λαμβάνεται υπόψη στο φορολογητέο εισόδημα σύμφωνα με τη νομοθεσία της δικαιοδοσίας του δικαιούχου της πληρωμής. Πληρωμή στο πλαίσιο ενός χρηματοπιστωτικού μέσου δεν αντιμετωπίζεται ως συμπεριληφθείσα, στον βαθμό που η πληρωμή τυγχάνει οποιασδήποτε φορολογικής ελάφρυνσης που οφείλεται αποκλειστικά στον χαρακτηρισμό της πληρωμής από τη νομοθεσία της δικαιοδοσίας του δικαιούχου της πληρωμής.

ζ) «Τεκμαιρόμενη πληρωμή»: η πληρωμή που θεωρείται ότι έχει πραγματοποιηθεί για τους σκοπούς εφαρμογής του παρόντος.

η) «Φορολογική ελάφρυνση»: η φορολογική απαλλαγή, η μείωση του φορολογικού συντελεστή ή κάθε έκπτωση ή επιστροφή, πλην της πίστωσης φόρου για τους φόρους που παρακρατούνται στην πηγή.

θ) «Εισόδημα διπλής συμπερίληψης»: κάθε στοιχείο εισοδήματος, το οποίο περιλαμβάνεται με βάση τη νομοθεσία και των δύο δικαιοδοσιών, στις οποίες προέκυψε αποτέλεσμα ασυμφωνίας.

ι) «Πρόσωπο»: ένα φυσικό πρόσωπο ή νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα.

ια) «Υβριδική οντότητα»: κάθε νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα ή ρύθμιση που αντιμετωπίζεται ως φορολογητέα οντότητα σύμφωνα με τη νομοθεσία μιας δικαιοδοσίας και της οποίας το εισόδημα ή οι δαπάνες θεωρούνται ως εισόδημα ή δαπάνες ενός ή περισσοτέρων άλλων προσώπων βάσει της νομοθεσίας άλλης δικαιοδοσίας.

ιβ) «Χρηματοπιστωτικό μέσο»: κάθε μέσο στον βαθμό που οδηγεί σε χρηματοδότηση ή απόδοση των ίδιων κεφαλαίων και που φορολογείται σύμφωνα με τους κανόνες που ισχύουν για τη φορολογική μεταχείριση ενός δανείου, μετοχικού κεφαλαίου ή παραγώγου σύμφωνα με τη νομοθεσία της δικαιοδοσίας είτε του δικαιούχου είτε του πληρωτή. Στην έννοια του χρηματοπιστωτικού μέσου περιλαμβάνεται και η υβριδική μεταβίβαση.

ιγ) «Χρηματιστής»: το φυσικό πρόσωπο ή νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα, τα οποία ασκούν σε τακτική βάση για ίδιο λογαριασμό και με σκοπό το κέρδος, επιχείρηση αγοραπωλησίας χρηματοπιστωτικών μέσων.

ιδ) «Υβριδική μεταβίβαση»: κάθε συμφωνία μεταβίβασης χρηματοπιστωτικού μέσου, όταν η υποκείμενη απόδοση του μέσου θεωρείται από φορολογική άποψη ότι αποκτάται ταυτόχρονα από περισσότερα του ενός μέρη στη συμφωνία.

ιε) «Αγοραία υβριδική μεταβίβαση»: κάθε υβριδική μεταβίβαση που συνάπτει ένας χρηματιστής κατά τη συνήθη επιχειρηματική του δραστηριότητα και η οποία δεν αποτελεί μέρος δομημένης ρύθμισης.

ιστ) «Μόνιμη εγκατάσταση που δεν λαμβάνεται υπόψη»: οποιαδήποτε ρύθμιση, η οποία θεωρείται ότι συνιστά μόνιμη εγκατάσταση, σύμφωνα με τη νομοθεσία της δικαιοδοσίας της έδρας και δεν θεωρείται ότι συνιστά μόνιμη εγκατάσταση σύμφωνα με τη νομοθεσία της άλλης δικαιοδοσίας.

ιζ) «Ενοποιημένος όμιλος για λογιστικούς σκοπούς»: ο όμιλος ο οποίος αποτελείται από όλες τις οντότητες, των οποίων τα αποτελέσματα ενοποιούνται πλήρως στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις που καταρτίζονται σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα χρηματοοικονομικής αναφοράς ή το εθνικό σύστημα χρηματοοικονομικής αναφοράς ενός κράτους - μέλους.

ιη) «Δομημένη ρύθμιση» νοείται:

i) η ρύθμιση που αφορά ασυμφωνία, στους όρους της οποίας ενσωματώνεται η αξία του αποτελέσματος της ασυμφωνίας ή

ii) η ρύθμιση που έχει σχεδιαστεί με σκοπό να παράγει αποτέλεσμα ασυμφωνίας, εκτός εάν ο φορολογούμενος ή μια συνδεδεμένη επιχείρηση ευλόγως δεν

αναμένεται να είχε επίγνωση της ασυμφωνίας και δεν αποκόμισε φορολογικό όφελος το οποίο ήταν αποτέλεσμα της ασυμφωνίας.

Ορισμοί

3. Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου:
α) στις περιπτώσεις αποτελέσματος ασυμφωνίας των περ. β), γ), δ), ε), ζ) της παρ. 1 ή όπου απαιτείται προσαρμογή κατά την εφαρμογή της παρ. 6, ως συνδεδεμένη επιχείρηση νοείται:
i) Νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα στην οποία ο φορολογούμενος κατέχει, άμεσα ή έμμεσα, δικαιώματα ψήφου ή συμμετοχή στο κεφάλαιο ή δικαίωμα συμμετοχής στα κέρδη ποσοστού πενήντα τοις εκατό (50%) και άνω.
ii) Φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα που κατέχει, άμεσα ή έμμεσα, δικαιώματα ψήφου ή συμμετοχή στο κεφάλαιο ή δικαίωμα συμμετοχής στα κέρδη ποσοστού πενήντα τοις εκατό (50%) και άνω σε έναν φορολογούμενο. Αν ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή μια νομική οντότητα κατέχει, άμεσα ή έμμεσα, δικαιώματα ψήφου ή συμμετοχή στο κεφάλαιο ή δικαίωμα συμμετοχής στα κέρδη ποσοστού πενήντα τοις εκατό (50%) και άνω σε έναν φορολογούμενο και σε ένα ή περισσότερα νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες, όλα τα σχετικά νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες, συμπεριλαμβανομένου του φορολογουμένου, θεωρούνται συνδεδεμένες επιχειρήσεις.
β) Πρόσωπο το οποίο ενεργεί από κοινού με άλλο πρόσωπο ως προς τα δικαιώματα ψήφου ή τη συμμετοχή στο κεφάλαιο μίας οντότητας θεωρείται, ότι διατηρεί συμμετοχή στο σύνολο των δικαιωμάτων ψήφου ή της συμμετοχής στο κεφάλαιο της εν λόγω οντότητας τα οποία κατέχει το άλλο πρόσωπο.
γ) Ως συνδεδεμένη επιχείρηση νοείται επίσης η οντότητα που ανήκει για λογιστικούς σκοπούς στον ίδιο ενοποιημένο όμιλο, στον οποίο ανήκει και ο φορολογούμενος, η επιχείρηση επί της διαχείρισης της οποίας ο φορολογούμενος ασκεί σημαντική επιρροή ή η επιχείρηση που ασκεί σημαντική επιρροή στη διαχείριση του φορολογουμένου.

Διπλή έκπτωση ως αποτέλεσμα ασυμφωνίας

4. Στον βαθμό που μία ασυμφωνία έχει ως αποτέλεσμα τη διπλή έκπτωση, η σχετική πληρωμή δεν αναγνωρίζεται προς έκπτωση από τα φορολογητέα έσοδα του επενδυτή και, σε περίπτωση που η πληρωμή αναγνωρίζεται προς έκπτωση στη δικαιοδοσία του επενδυτή, δεν αναγνωρίζεται προς έκπτωση από τα φορολογητέα έσοδα του πληρωτή. Τα ανωτέρω δεν εφαρμόζονται σε περίπτωση εισοδήματος διπλής συμπερίληψης που προκύπτει σε τρέχον ή, εφόσον η πληρωμή αναγνωρίζεται σε μεταγενέστερο φορολογικό έτος με βάση τις κείμενες διατάξεις, στο φορολογικό έτος αυτό.

Έκπτωση χωρίς συμπερίληψη ως αποτέλεσμα ασυμφωνίας

5. Στον βαθμό που μία ασυμφωνία έχει ως αποτέλεσμα την έκπτωση χωρίς συμπερίληψη, η σχετική πληρωμή δεν αναγνωρίζεται προς έκπτωση από τα φορολογητέα έσοδα του πληρωτή και, σε περίπτωση που η πληρωμή αναγνωρίζεται προς έκπτωση στη δικαιοδοσία του πληρωτή, είναι εκπεστέο στο κράτος του πληρωτή, το ποσό αυτό περιλαμβάνεται στα φορολογητέα έσοδα του δικαιούχου της πληρωμής. Τα ανωτέρω δεν εφαρμόζονται μέχρι την 31 η Δεκεμβρίου 2022 σε περίπτωση ασυμφωνιών που είναι αποτέλεσμα πληρωμής τόκου από χρηματοπιστωτικό μέσο προς συνδεδεμένη επιχείρηση, όταν:
α) το χρηματοπιστωτικό μέσο έχει χαρακτηριστικά μετατροπής (conversion), διάσωσης με ίδια μέσα (bail-in) ή απομείωσης (write-down), ή
β) το χρηματοπιστωτικό μέσο έχει εκδοθεί με μοναδικό σκοπό να ικανοποιήσει απαιτήσεις ικανότητας απορρόφησης ζημιών που ισχύουν για τον τραπεζικό τομέα

και αναγνωρίζεται ως τέτοιο στις απαιτήσεις ικανότητας απορρόφησης ζημιών του φορολογουμένου, ή
γ) το χρηματοπιστωτικό μέσο έχει εκδοθεί:
γα) σε σχέση με άλλα χρηματοπιστωτικά μέσα με χαρακτηριστικά μετατροπής, διάσωσης με ίδια μέσα ή απομείωσης στο επίπεδο μητρικής επιχείρησης,
γβ) σε επίπεδο που είναι αναγκαίο, ώστε να πληρούνται οι ισχύουσες απαιτήσεις ικανότητας απορρόφησης ζημιών,
γγ) όχι ως μέρος δομημένης ρύθμισης και
δ) σε κάθε μία από τις περ. α), β) και γ), η συνολική καθαρή έκπτωση για τον ενοποιημένο όμιλο, βάσει των ανωτέρω πληρωμών τόκων, δεν υπερβαίνει το ύψος που θα είχε εάν ο φορολογούμενος είχε εκδώσει ένα τέτοιο χρηματοπιστωτικό μέσο απευθείας στην αγορά.

Μη εκπιπτόμενες πληρωμές

6. Δεν εκπίπτει οποιαδήποτε πληρωμή από φορολογούμενο στον βαθμό που η εν λόγω πληρωμή, άμεσα ή έμμεσα, χρηματοδοτεί εκπιπτόμενη δαπάνη, η οποία οδηγεί σε ασυμφωνία μέσω συναλλαγής ή σειράς συναλλαγών μεταξύ συνδεδεμένων επιχειρήσεων ή που αποτελεί μέρος μίας δομημένης ρύθμισης, εκτός και στον βαθμό που μία από τις δικαιοδοσίες που εμπλέκονται στη συναλλαγή ή στη σειρά συναλλαγών έχει προβεί σε ανάλογη διόρθωση όσον αφορά την εν λόγω ασυμφωνία.

Εισόδημα από μόνιμη εγκατάσταση

7. Στον βαθμό που μια ασυμφωνία αφορά εισόδημα από μόνιμη εγκατάσταση που δεν λαμβάνεται υπόψη, το οποίο απαλλάσσεται της φορολογίας εισοδήματος, το εισόδημα που διαφορετικά θα αποδιδόταν στη μόνιμη εγκατάσταση που δεν λαμβάνεται υπόψη, συμπεριλαμβάνεται στο φορολογητέο εισόδημα του κεντρικού. Τα ανωτέρω δεν ισχύουν σε περίπτωση που η απαλλαγή δίδεται βάσει των διατάξεων Συμβάσεων Αποφυγής Διπλής Φορολογίας (ΣΑΔΦ) με τρίτη χώρα.

Φορολογικές ελαφρύνσεις

8. Στον βαθμό που μια υβριδική μεταβίβαση έχει σχεδιαστεί με σκοπό τη φορολογική ελάφρυνση για τον παρακρατούμενο φόρο στην πηγή επί μιας πληρωμής, συνεπεία μεταβιβασθέντος χρηματοπιστωτικού μέσου σε περισσότερα από ένα εκ των εμπλεκόμενων μερών, η φορολογική ελάφρυνση περιορίζεται κατ' αναλογία προς το καθαρό φορολογητέο εισόδημα του φορολογουμένου που σχετίζεται με την πληρωμή αυτήν.

Φορολογικοί κάτοικοι εξωτερικού

9. Στον βαθμό που η έκπτωση για πληρωμή, δαπάνες ή ζημίες φορολογουμένου, ο οποίος είναι φορολογικός κάτοικος σε δύο ή περισσότερες δικαιοδοσίες, αναγνωρίζεται για φορολογικούς σκοπούς σε δύο δικαιοδοσίες, δεν αναγνωρίζεται στο βαθμό που η άλλη δικαιοδοσία επιτρέπει η δεύτερη έκπτωση να συμψηφιστεί με εισόδημα που δεν αποτελεί εισόδημα διπλής συμπερίληψης. Στην περίπτωση που ο φορολογούμενος είναι φορολογικός κάτοικος και άλλου κράτους-μέλους της ΕΕ, η έκπτωση δεν αναγνωρίζεται όταν ο φορολογούμενος δεν θεωρείται φορολογικός κάτοικος Ελλάδος βάσει της σχετικής Σύμβασης Αποφυγής Διπλής Φορολογίας.

Πότε η υβριδική οντότητα θεωρείται φορολογικός κάτοικος Ελλάδας

[427]**10.** Εάν μία ή περισσότερες συνδεδεμένες επιχειρήσεις κατά την έννοια της παρ. 3, οι οποίες δεν έχουν φορολογική κατοικία στην Ελλάδα και διατηρούν συνολικά άμεσο ή έμμεσο συμφέρον σε ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%) ή και άνω των δικαιωμάτων ψήφου, των τόκων του κεφαλαίου ή του μεριδίου στα κέρδη μιας υβριδικής οντότητας που έχει συσταθεί ή είναι εγκατεστημένη στην Ελλάδα, βρίσκονται σε δικαιοδοσία ή δικαιοδοσίες που αντιμετωπίζουν την υβριδική οντότητα ως υποκείμενη σε φόρο στην Ελλάδα, τότε η υβριδική οντότητα θεωρείται

φορολογικός κάτοικος Ελλάδος και φορολογείται για το εισόδημά της στο μέτρο που το εν λόγω εισόδημα δεν φορολογείται διαφορετικά δυνάμει της ελληνικής νομοθεσίας ή της νομοθεσίας οποιασδήποτε άλλης δικαιοδοσίας.

Εξαίρεση από την εφαρμογή της παρ. 10 για τους οργανισμούς συλλογικών επενδύσεων

[428]**11.** Η παρ. 10 δεν εφαρμόζεται σε οργανισμούς συλλογικών επενδύσεων. Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου, ως «οργανισμός συλλογικών επενδύσεων» νοείται ο επενδυτικός οργανισμός ή η εταιρεία ευρείας συμμετοχής μετόχων που διατηρεί ένα διαφοροποιημένο χαρτοφυλάκιο κινητών αξιών και διέπεται από κανονισμό προστασίας του επενδυτή στη χώρα όπου ο οργανισμός ή η εταιρεία είναι εγκατεστημένα.

Μ Ε Ρ Ο Σ Ε Κ Τ Ο ΥΠΟΒΟΛΗ ΔΗΛΩΣΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΗ ΦΟΡΟΥ

Άρθρο 67 Υποβολή της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων και καταβολή του φόρου[429]

Υποχρέωση ηλεκτρονικής υποβολής δηλώσεων

1.[430] Ο φορολογούμενος που έχει συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας του υποχρεούται να δηλώνει όλα τα εισοδήματά του, τα φορολογούμενα με οποιοδήποτε τρόπο ή απαλλασσόμενα, στη Φορολογική Διοίκηση ηλεκτρονικά. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, η δήλωση αυτή μπορεί να υποβάλλεται στη Φορολογική Διοίκηση σε έγχαρτη μορφή. [431]Ειδικά, φορολογούμενοι που υπάγονται στις διατάξεις του άρθρου 5Α υποχρεούνται να δηλώνουν όλα τα εισοδήματά τους, που προκύπτουν στην ημεδαπή, κατά την έννοια της παραγράφου 1 του άρθρου 5, ενώ για τα εισοδήματα που προκύπτουν στην αλλοδαπή, κατά την έννοια της παραγράφου 2 του άρθρου 5, και τα οποία υπόκεινται στην εναλλακτική φορολόγηση δεν υφίσταται υποχρέωση δήλωσής τους.[432] Φορολογούμενοι που υπάγονται στις διατάξεις του άρθρου 5Β υποχρεούνται να δηλώνουν όλα τα εισοδήματά τους που προκύπτουν στην ημεδαπή, κατά την έννοια της παρ. 1 του άρθρου 5, και τα εισοδήματα που προκύπτουν στην αλλοδαπή, κατά την έννοια της παρ. 2 του άρθρου 5, και τα οποία υπόκεινται στην εναλλακτική φορολόγηση.

Μη υπόχρεοι σε υποβολή δήλωσης

[433]Δεν υποχρεούνται σε υποβολή δήλωσης οι κεκαρμένοι μοναχοί για το καθαρό ποσό της σύνταξης που καταβάλλεται σε αυτούς κατά το χρονικό διάστημα που διατηρούν την ανωτέρω ιδιότητα εφόσον αυτό δεν υπερβαίνει το ποσό των εννέα χιλιάδων πεντακοσίων (9.500) ευρώ. Στην περίπτωση αυτή δεν εφαρμόζεται η παράγραφος 24 του άρθρου 72 του ανωτέρω νόμου. Ομοίως, δεν υποχρεούνται σε υποβολή δήλωσης τα φυσικά πρόσωπα που είναι φορολογικοί κάτοικοι αλλοδαπής και αποκτούν εισόδημα αποκλειστικά από τόκους κρατικών ομολόγων και εντόκων γραμματίων του Ελληνικού Δημοσίου, καθώς και από τόκους εταιρικών ομολογιών της παραγράφου 5 του άρθρου 37.[434]

Δήλωση παρακρατηθέντος ή αποδοθέντος φόρου

2. Για όλα τα [435]αυτοτελώς φορολογούμενα εισοδήματα της παραγράφου 1 δηλώνεται και ο παρακρατηθείς ή αποδοθείς, κατά περίπτωση, φόρος.

Χρόνος υποβολής δήλωσης – Εξουσιοδοτική διάταξη για δικαιολογητικά & στοιχεία ειδικών περιπτώσεων

3.[436] Η δήλωση υποβάλλεται κατά το χρονικό διάστημα από τη 15η Μαρτίου μέχρι και τη 15η Ιουλίου του αμέσως επόμενου φορολογικού έτους. Σε περίπτωση που ο φορολογούμενος αποβιώσει ή μεταφέρει την κατοικία του στο εξωτερικό, η δήλωση υποβάλλεται από τους κατά περίπτωση υπόχρεους, καθ' όλη τη διάρκεια του φορολογικού έτους και συνοδεύεται από δικαιολογητικά και στοιχεία που καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών[437]. Εξαιρετικά, τα φυσικά πρόσωπα που συμμετέχουν σε νομικά πρόσωπα και νομικές οντότητες που τηρούν απλογραφικά βιβλία, μπορούν να υποβάλλουν δήλωση φορολογίας εισοδήματος μέχρι και την τελευταία εργάσιμη ημέρα του μηνός Ιουλίου.[438]

Υποχρέωση υποβολής κοινής δήλωσης από συζύγους

4.[439]α) Οι σύζυγοι, κατά τη διάρκεια του γάμου, υποβάλλουν κοινή δήλωση, αρχής γενομένης από το φορολογικό έτος σύναψης του γάμου και για τα εισοδήματα του έτους αυτού. Υπόχρεος για την υποβολή της κοινής δήλωσης είναι ο ένας εκ των δύο συζύγων που δηλώνεται ως υπόχρεος και για τα εισοδήματα του άλλου συζύγου.
Ο φόρος, τα τέλη και οι εισφορές που αναλογούν στα εισοδήματα εκάστου συζύγου βεβαιώνεται χωριστά και η ευθύνη της καταβολής βαρύνει κάθε σύζυγο.[440]

Δυνατότητα επιλογής των συζύγων να υποβάλλουν χωριστά δήλωση

[441]β) Η δήλωση δύναται να υποβάλλεται χωριστά, εφόσον ένας τουλάχιστον εκ των συζύγων το επιλέξει με δήλωσή του μέχρι την 28η Φεβρουαρίου του έτους υποβολής της δήλωσης. Η επιλογή της χωριστής δήλωσης είναι δεσμευτική και για τον έτερο σύζυγο, είναι ανέκκλητη για το πρώτο έτος που αφορά και ισχύει για κάθε επόμενο φορολογικό έτος, αν δεν ανακληθεί μέχρι την 28η Φεβρουαρίου του αντίστοιχου έτους.
γ) Στις χωριστές δηλώσεις συζύγων εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 11 για τα εξαρτώμενα μέλη του φορολογούμενου.

Δυνατότητα υποβολής κοινής δήλωσης από πρόσωπα που έχουν συνάψει σύμφωνο συμβίωσης

δ) Κοινή δήλωση δύνανται να υποβάλλουν και τα πρόσωπα που έχουν συνάψει σύμφωνο συμβίωσης. Στην περίπτωση αυτή έχουν την ίδια φορολογική αντιμετώπιση με τους έγγαμους που υποβάλλουν κοινή δήλωση. Υπόχρεος της υποβολής φορολογικής δήλωσης είναι το μέρος του συμφώνου συμβίωσης, το οποίο δηλώνεται ως υπόχρεος και για τα εισοδήματα του άλλου μέρους.
ε) Στις κοινές δηλώσεις της παραγράφου αυτής οι τυχόν ζημίες του εισοδήματος του ενός συζύγου ή μέρους συμφώνου συμβίωσης, δεν συμψηφίζονται με τα εισοδήματα του άλλου συζύγου ή του άλλου μέρους συμφώνου συμβίωσης.
στ) Οι σύζυγοι ή τα μέρη συμφώνου συμβίωσης, υποβάλλουν χωριστή φορολογική δήλωση, ο καθένας για τα εισοδήματά του, εφόσον:
αα) Έχει διακοπεί η έγγαμη συμβίωση ή έχει λυθεί το σύμφωνο συμβίωσης κατά τον χρόνο υποβολής της δήλωσης. Το βάρος της απόδειξης για τη διακοπή της έγγαμης συμβίωσης ή τη λύση του συμφώνου συμβίωσης φέρει ο φορολογούμενος.
ββ) Ο ένας από τους δύο συζύγους ή ένα από τα δύο μέρη συμφώνου συμβίωσης είναι σε κατάσταση πτώχευσης ή έχει υποβληθεί σε δικαστική συμπαράσταση.
Για τα εισοδήματα των ανήλικων τέκνων εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 11.

Λοιποί υπόχρεοι υποβολής δήλωσης

5. Υπόχρεος σε υποβολή δήλωσης είναι:
α) στις περιπτώσεις πτώχευσης ή σχολάζουσας κληρονομίας ή επιδικίας ή μεσεγγύησης, κατά περίπτωση, ο σύνδικος πτώχευσης ή ο κηδεμόνας ή ο προσωρινός διαχειριστής ή ο μεσεγγυούχος,
β) για τους ανήλικους ή αυτούς που έχουν υποβληθεί σε δικαστική συμπαράσταση, κατά περίπτωση, ο επίτροπος ή ο κηδεμόνας ή ο δικαστικός συμπαραστάτης,
γ) σε περίπτωση θανάτου του φορολογούμενου, οι κληρονόμοι του για τα εισοδήματα του μέχρι τη χρονολογία του θανάτου του.

Υπολογισμός του φόρου εισοδήματος με βάση την ετήσια δήλωση κατόπιν εκπτώσεων συγκεκριμένων φόρων

[442]**6.** Ο φόρος εισοδήματος φυσικών προσώπων υπολογίζεται με βάση την ετήσια φορολογική δήλωση του φορολογούμενου και το ποσό της φορολογικής οφειλής καθορίζεται σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 36 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (ν. 5104/2024, Α΄ 58), κατόπιν έκπτωσης:

α) του φόρου που παρακρατήθηκε,

β) του φόρου που προκαταβλήθηκε,

γ) του φόρου που καταβλήθηκε στην αλλοδαπή σύμφωνα με το άρθρο 9.

Αν το ποσό του φόρου που προκαταβλήθηκε ή παρακρατήθηκε είναι μεγαλύτερο από τον οφειλόμενο φόρο, η επιπλέον διαφορά επιστρέφεται.

Καταβολή φόρου σε δόσεις

Η καταβολή του φόρου γίνεται σε οκτώ (8) ισόποσες μηνιαίες δόσεις, από τις οποίες η πρώτη καταβάλλεται μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του μηνός Ιουλίου και οι υπόλοιπες επτά (7) μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα των επόμενων επτά (7) μηνών.

Ειδικά η καταβολή του φόρου που προσδιορίζεται από δηλώσεις με καταληκτική ημερομηνία υποβολής την 31η Δεκεμβρίου εκάστου φορολογικού έτους, γίνεται μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του πρώτου μήνα του επόμενου έτους, ενώ για τις δηλώσεις αυτής της περίπτωσης που υποβάλλονται στην αρμόδια υπηρεσία εμπρόθεσμα και η πράξη διοικητικού προσδιορισμού φόρου εκδίδεται μετά την 31η Δεκεμβρίου, η καταβολή γίνεται μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του επόμενου μήνα από την έκδοση της πράξης διοικητικού προσδιορισμού φόρου.

Όταν ο φόρος που οφείλεται με βάση την εμπρόθεσμη δήλωση καταβάλλεται μέχρι την καταληκτική ημερομηνία καταβολής της πρώτης δόσης, παρέχεται στο συνολικό ποσό του φόρου και των λοιπών συμβεβαιούμενων με αυτόν οφειλών έκπτωση τέσσερα τοις εκατό (4%), εφόσον η δήλωση υποβληθεί μέχρι την 30ή Απριλίου, τρία τοις εκατό (3%), εφόσον η δήλωση υποβληθεί μέχρι τη 15η Ιουνίου και δύο τοις εκατό (2%), εφόσον η δήλωση υποβληθεί μέχρι τη 15η Ιουλίου. Στα πρόσωπα του τελευταίου εδαφίου της παρ. 3, παρέχεται έκπτωση τέσσερα τοις εκατό (4%) στο συνολικό ποσό του φόρου και των λοιπών συμβεβαιούμενων με αυτόν οφειλών, εφόσον η δήλωση υποβληθεί μέχρι την 30ή Απριλίου τρία τοις εκατό (3%), εφόσον η δήλωση υποβληθεί μέχρι τη 15η Ιουνίου και δύο τοις εκατό (2%), εφόσον η δήλωση υποβληθεί μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του μηνός Ιουλίου και ο φόρος που οφείλεται καταβληθεί μέχρι την καταληκτική ημερομηνία καταβολής της πρώτης δόσης.[443]

Εξουσιοδοτικές διατάξεις

[444]**7**. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζονται ειδικότερα ο τρόπος και ο χρόνος υποβολής, ο τύπος και το περιεχόμενο της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος, οι εξαιρετικές περιπτώσεις για τις οποίες επιτρέπεται η μη ηλεκτρονική υποβολή της δήλωσης, καθώς και τα δικαιολογητικά ή άλλα στοιχεία τα οποία συνυποβάλλονται με αυτήν. [445]Με απόφαση του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.) καθορίζονται οι όροι, η διαδικασία, καθώς και κάθε αναγκαίο θέμα για την εφαρμογή των διατάξεων της περίπτωσης β' της παραγράφου 4 του παρόντος άρθρου.

Περιπτώσεις μετάθεσης ημερομηνίας έναρξης υποβολής δηλώσεων

[446]8. Αν η ημερομηνία έναρξης της προθεσμίας υποβολής δηλώσεων, όπως ορίζεται στο πρώτο εδάφιο της παρ. 3, συμπίπτει με επίσημη αργία, Σάββατο ή Κυριακή, μετατίθεται για την αμέσως επόμενη εργάσιμη ημέρα.

Άρθρο 67Α[447] Υποβολή της δήλωσης υπολογισμού του φόρου υπεραξίας από μεταβίβαση ακίνητης περιουσίας

Υπεραξία - Δήλωση στοιχείων ακινήτων

1. Ο φορολογούμενος που μεταβιβάζει ακίνητη περιουσία υποχρεούται να δηλώνει το σύνολο των στοιχείων που αφορούν τον προσδιορισμό του φόρου υπεραξίας, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 41, όπως αυτό ισχύει.

Υποχρεώσεις συμβολαιογράφου

2. Ο συμβολαιογράφος υποχρεούται να ελέγχει και να βεβαιώνει την ακρίβεια των στοιχείων της δήλωσης της παραγράφου 1, ως προς τον χρόνο και την αξία κτήσης και μεταβίβασης, το είδος της ακίνητης περιουσίας ή των ιδανικών μεριδίων αυτής ή του εμπραγμάτου δικαιώματος, τα έτη διακράτησης, τους συντελεστές, τα μεγέθη του ΔΤΚατ και τον υπολογισμό του φόρου, και να θεωρεί τη δήλωση, την οποία, επί ποινή ακυρότητας του συμβολαίου, επισυνάπτει σε αυτό. Ο συμβολαιογράφος δεν έχει ευθύνη για όσα στοιχεία δεν έχουν περιέλθει σε γνώση του και δεν περιλαμβάνονται στο συμβόλαιο που συντάσσει.

Χρόνος υποβολής δήλωσης

3. Ως χρόνος υποβολής της δήλωσης σύμφωνα με το άρθρο 31 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας θεωρείται ο χρόνος σύνταξης του συμβολαίου μεταβίβασης στο οποίο προσαρτάται.

Ακίνητο σε οικόπεδο τρίτου

4. Ο μισθωτής του δεύτερου εδαφίου της παραγράφου 1 του άρθρου 41 υποχρεούται να δηλώνει το σύνολο των στοιχείων που αφορούν στον προσδιορισμό του φόρου υπεραξίας του κτίσματος που περιέρχεται στην κατοχή του τρίτου. Η δήλωση του προηγούμενου εδαφίου συνιστά άμεσο προσδιορισμό του φόρου. Υπόχρεος καταβολής του φόρου είναι ο τρίτος.

Δήλωση στοιχείων ακινήτων λόγω μη εκτέλεσης προσυμφώνου μεταβίβασης

5. Για τις μεταβιβάσεις που εμπίπτουν στην περίπτωση ε' της παραγράφου 6 του άρθρου 41, ο αποκτών υποχρεούται να δηλώνει τα στοιχεία που αφορούν στον προσδιορισμό του φόρου υπεραξίας της ακίνητης περιουσίας. Η δήλωση του προηγούμενου εδαφίου συνιστά άμεσο προσδιορισμό του φόρου. Υπόχρεος καταβολής του φόρου είναι ο αποκτών.

Εξουσιοδοτική Διάταξη

6. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζεται ο χρόνος απόδοσης του φόρου και κάθε άλλο αναγκαίο για την εφαρμογή των παραγράφων 4 και 5 του παρόντος.

Άρθρο 68[448] Υποβολή της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων και καταβολή του φόρου[449]

Υποχρέωση ηλεκτρονικής υποβολής δήλωσης

1. Τα νομικά πρόσωπα και οι νομικές οντότητες υποχρεούνται να δηλώνουν ηλεκτρονικά[450] όλα τα εισοδήματά τους στη Φορολογική Διοίκηση.

Χρόνος υποβολής δήλωσης

2. Για τα νομικά πρόσωπα και τις νομικές οντότητες, η δήλωση υποβάλλεται κατά το χρονικό διάστημα από την 15η Μαρτίου μέχρι και την 15η Ιουλίου του αμέσως επόμενου φορολογικού έτους. Ειδικά για τα νομικά πρόσωπα και τις νομικές οντότητες των οποίων το φορολογικό έτος λήγει σε διαφορετική ημερομηνία από την

31η Δεκεμβρίου, η δήλωση υποβάλλεται μέχρι και την τελευταία εργάσιμη ημέρα του έκτου μήνα από το τέλος του φορολογικού έτους.
Για τα νομικά πρόσωπα και τις νομικές οντότητες που έχουν τεθεί υπό εκκαθάριση, η δήλωση υποβάλλεται μέσα σε έναν (1) μήνα από τη λήξη της εκκαθάρισης για τα εισοδήματα που αποκτήθηκαν κατά την περίοδο αυτή. Σε περίπτωση παράτασης της εκκαθάρισης πέραν του έτους, υποβάλλεται προσωρινή δήλωση για τα εισοδήματα κάθε έτους μέσα σε έναν (1) μήνα από τη λήξη του, επιφυλασσομένης της υποβολής οριστικής δήλωσης συγχρόνως με τη λήξη της εκκαθάρισης. Για τα διαλυόμενα νομικά πρόσωπα και τις νομικές οντότητες, για τα οποία δεν επιβάλλεται από τον νόμο εκκαθάριση, η δήλωση υποβάλλεται μέσα σε έναν (1) μήνα από τη διάλυση και σε κάθε περίπτωση πριν από τη διάθεση με οποιονδήποτε τρόπο των περιουσιακών στοιχείων τους. [451]

Τρόπος υπολογισμού φόρου εισοδήματος νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων

[452]**3.** Ο φόρος εισοδήματος νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων υπολογίζεται με βάση την ετήσια φορολογική δήλωση του φορολογούμενου και το ποσό της φορολογικής οφειλής καθορίζεται σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 36 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (ν. 5104/2024, Α΄ 58), κατόπιν έκπτωσης:
α) του φόρου που παρακρατήθηκε,
β) του φόρου που προκαταβλήθηκε,
γ) του φόρου που καταβλήθηκε στην αλλοδαπή σύμφωνα με το άρθρο 9.

Ειδικός τρόπος υπολογισμού φόρου εισοδήματος για τα μερίσματα

Ειδικά για τα μερίσματα που εισπράττει ημεδαπό νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα από ημεδαπό ή αλλοδαπό νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα, όταν δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 48, από το ποσό του φόρου εκπίπτει το ποσό του αναλογούντος φόρου εισοδήματος κατά το μέρος που αφορά στα διανεμόμενα κέρδη του νομικού προσώπου ή της νομικής οντότητας που προβαίνει στη διανομή, καθώς και το ποσό του φόρου που παρακρατήθηκε ως φόρος επί του μερίσματος.

Επιστροφή διαφοράς

Σε περίπτωση που το ποσό του φόρου που προκαταβλήθηκε ή παρακρατήθηκε είναι μεγαλύτερο από τον οφειλόμενο φόρο, η επιπλέον διαφορά επιστρέφεται.

Καταβολή του φόρου

Η καταβολή του φόρου γίνεται σε οκτώ (8) ισόποσες μηνιαίες δόσεις, από τις οποίες η πρώτη καταβάλλεται μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του επόμενου μήνα από την καταληκτική ημερομηνία υποβολής της δήλωσης και οι υπόλοιπες επτά (7) μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα των επτά (7) επόμενων μηνών. Ειδικά, για τα νομικά πρόσωπα και τις νομικές οντότητες των οποίων το φορολογικό έτος λήγει την 31η Δεκεμβρίου, η καταβολή του φόρου γίνεται σε οκτώ (8) ισόποσες μηνιαίες δόσεις, από τις οποίες η πρώτη καταβάλλεται μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του μηνός Ιουλίου του αμέσως επόμενου φορολογικού έτους και οι υπόλοιπες επτά (7) μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα των επτά (7) επόμενων μηνών.

Εφάπαξ καταβολή του φόρου

Για τα νομικά πρόσωπα και τις νομικές οντότητες που έχουν λυθεί ή έχουν τεθεί υπό εκκαθάριση η καταβολή του φόρου γίνεται εφάπαξ και όχι αργότερα από την επόμενη εργάσιμη ημέρα από την υποβολή της δήλωσης. [453]

Εξουσιοδοτική διάταξη

[454]**4**. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζονται ειδικότερα ο τρόπος και ο χρόνος υποβολής, ο τύπος και το περιεχόμενο της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος, καθώς και τα δικαιολογητικά ή άλλα στοιχεία τα οποία συνυποβάλλονται με αυτήν.

Εξαίρεση από την υποχρέωση υποβολής δήλωσης

[455]**5.** Οι Σύλλογοι Γονέων και Κηδεμόνων που δεν αποκτούν έσοδα υποκείμενα σε φόρο εισοδήματος, αλλά αποκλειστικά και μόνο έσοδα που πραγματοποιούνται κατά την επιδίωξη της εκπλήρωσης του σκοπού τους, δεν υποχρεούνται σε υποβολή δήλωσης φορολογίας εισοδήματος. Τα ανωτέρω ισχύουν ανάλογα και για τις άτυπες

ενώσεις ιδιοκτητών και ενοίκων πολυκατοικίας, όταν δεν αποκτούν φορολογητέο εισόδημα.

[456]**6.** Συγχρόνως με την υποβολή της φορολογικής του δήλωσης το μέσο της παρ. 1 του άρθρου 12 του ν. 2328/1995 κοινοποιεί στη Φορολογική Διοίκηση όλα τα παραστατικά, τα σχετικά με τον υπολογισμό και την καταβολή της επιβράβευσης της παρ. 8 του άρθρου 12 του ν. 2328/1995. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζεται κάθε ειδικότερο θέμα για την εφαρμογή της παρούσας.

[457]**7.** Αν η ημερομηνία έναρξης της προθεσμίας υποβολής δηλώσεων, όπως ορίζεται στο πρώτο εδάφιο της παρ. 2, συμπίπτει με επίσημη αργία, Σάββατο ή Κυριακή, μετατίθεται για την αμέσως επόμενη εργάσιμη ημέρα.

Άρθρο 69 Προκαταβολή του φόρου εισοδήματος από επιχειρηματική δραστηριότητα που αποκτούν φυσικά πρόσωπα

Βεβαίωση ποσού προκαταβολής φόρου

1. [458]Με βάση τη δήλωση που υποβάλλει ο φορολογούμενος και τους λοιπούς τίτλους βεβαίωσης που προβλέπονται στον Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας βεβαιώνεται ποσό ίσο με το πενήντα πέντε τοις εκατό (55%) του φόρου που προκύπτει [459] από επιχειρηματική δραστηριότητα για τον φόρο που αναλογεί στο εισόδημα του διανυόμενου φορολογικού έτους.
Αν στη δήλωση περιλαμβάνονται και εισοδήματα για τα οποία ο φόρος παρακρατείται ή καταβάλλεται κατά τις διατάξεις των επόμενων παραγράφων, ο φόρος που παρακρατήθηκε ή καταβλήθηκε για τα εισοδήματα αυτά εκπίπτει από τον φόρο που πρέπει να βεβαιωθεί κατά το προηγούμενο εδάφιο. Αν το εισόδημα με βάση το οποίο ενεργείται η βεβαίωση του φόρου προσδιορίζεται κατά τρόπο τεκμαρτό, ο φόρος που αναλογεί στο τεκμαρτό αυτό εισόδημα λαμβάνεται υπόψη για τον προσδιορισμό του ποσού που πρέπει να βεβαιωθεί κατά το άρθρο αυτό. [460]Όταν αποκτάται για πρώτη φορά εισόδημα από επιχειρηματική δραστηριότητα, το προς βεβαίωση ποσό της παραγράφου αυτής περιορίζεται στο μισό.

Μη εφαρμογή για ποσό κάτω των 30 ευρώ

2. Το πρώτο και το τέταρτο εδάφιο της παρ. 1 δεν εφαρμόζονται όταν το ποσό που πρέπει να βεβαιωθεί δεν υπερβαίνει τα τριάντα (30) ευρώ.
Η παρ. 1 δεν εφαρμόζεται στο εισόδημα των πλανόδιων λαχειοπωλών για την προμήθεια που λαμβάνουν από την πώληση λαχείων και η οποία φορολογείται αυτοτελώς με συντελεστή ένα τοις εκατό (1%), με εξάντληση κάθε άλλης φορολογικής υποχρέωσης. [461]

Βεβαίωση σε περίπτωση μη υποβολής δήλωσης

3. Αν δεν υποβληθεί δήλωση, η Φορολογική Διοίκηση προβαίνει στη βεβαίωση του προκαταβλητέου ποσού φόρου, με βάση την υπάρχουσα εγγραφή για το εγγύτερο, πριν από την παράλειψη υποβολής της δήλωσης οικονομικό έτος, εφόσον διαπιστώνεται ότι ο υπόχρεος εξακολουθεί να αποκτά το εισόδημα.

Υπολογισμός ποσού βεβαίωσης για αρχιτέκτονες και μηχανικούς

4. [462]Ειδικά, για τους αρχιτέκτονες και τους μηχανικούς ο προκαταβλητέος φόρος υπολογίζεται ως εξής:
α) Σε τέσσερα τοις εκατό (4%) της συμβατικής αμοιβής για εκπόνηση μελετών και σχεδίων[463].
β) Σε δέκα τοις εκατό (10%) της συμβατικής αμοιβής για εκπόνηση μελετών και σχεδίων που αφορούν οποιασδήποτε άλλης φύσης έργα και για την επίβλεψη της

εκτέλεσης αυτών, καθώς και των έργων της προηγούμενης περίπτωσης και της ενέργειας πραγματογνωμοσύνης κ.λπ. για τα έργα αυτά.

Κατ' εξαίρεση, για αμοιβές αρχιτεκτόνων και μηχανικών για την επίβλεψη της εκτέλεσης κάθε είδους τεχνικών έργων που ορίζονται στις προηγούμενες περιπτώσεις, ο προκαταβλητέος φόρος επιβάλλεται πριν από τη θεώρηση των οικείων εργασιών από την αρμόδια αρχή στο ποσό της αμοιβής επίβλεψης του δικαιούχου, και προκειμένου για εκπόνηση μελετών ή σχεδίων και επίβλεψη έργων του Δημοσίου, νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου και των κοινωφελών ή θρησκευτικών ιδρυμάτων, ο προκαταβλητέος φόρος κατά τα ποσοστά της παραγράφου αυτής υπολογίζεται στο ποσό της συμβατικής αμοιβής.

Υπολογισμός ποσού βεβαίωσης για δικηγόρους

5. [464]α) Στις αμοιβές που λαμβάνουν δικηγόροι οφείλεται προκαταβολή φόρου δεκαπέντε τοις εκατό (15%).[465] Δεν υπολογίζεται προκαταβλητέος φόρος επί των αμοιβών για παραστάσεις, καθώς και για κάθε άλλη νομική υπηρεσία που παρέχουν δικηγόροι οι οποίοι συνδέονται με τον εντολέα τους με σύμβαση έμμισθης εντολής και αμείβονται με πάγια αντιμισθία.

β) Ομοίως, δεν υπολογίζεται και δεν αποδίδεται προκαταβλητέος φόρος στις περιπτώσεις που ενεργείται παρακράτηση φόρου, σύμφωνα με τις διατάξεις της περίπτωσης δ' της παραγράφου 1 του άρθρου 64.

γ) Κάθε δικηγορικός σύλλογος ή ταμείο συνεργασίας ή διανεμητικός λογαριασμός οποιασδήποτε νομικής μορφής υποχρεούται να παρακρατεί φόρο εισοδήματος με συντελεστή δεκαπέντε τοις εκατό (15%) επί οποιουδήποτε ποσού καταβάλλει ως μέρισμα σε δικηγόρο.

δ) Αν με την έγγραφη συμφωνία περί αμοιβής για την παροχή των δικηγορικών υπηρεσιών η αμοιβή ή το ύψος της συναρτάται με το αποτέλεσμα των δικηγορικών υπηρεσιών ή της δίκης, κατά την απόδοση του προκαταβλητέου φόρου υποβάλλονται και τα στοιχεία που αποδεικνύουν το ύψος της αμοιβής, όπως ειδικότερα καθορίζεται με την απόφαση του Υπουργού Οικονομικών.

ε) Με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών, καθορίζεται ο τύπος, το περιεχόμενο, ο τρόπος υποβολής της δήλωσης και καταβολής του φόρου και ο τρόπος και ο χρόνος υποβολής των καταστάσεων και το περιεχόμενο αυτών, καθώς και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου αυτής.

Εξουσιοδοτική διάταξη

6. Με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών μπορεί να ορίζεται ότι η προκαταβολή υπολογίζεται με άλλο τρόπο, καθώς και κάθε άλλη λεπτομέρεια αναγκαία για την εφαρμογή του άρθρου αυτού.

Άρθρο 70 Μείωση προκαταβλητέου φόρου από επιχειρηματική δραστηριότητα που αποκτούν τα φυσικά πρόσωπα

Αίτηση για μείωση προκαταβλητέου φόρου σε περίπτωση μείωσης του εισοδήματος άνω του 25%

1. Σε περίπτωση που τυχόν μειωθεί το εισόδημα άνω του είκοσι πέντε τοις εκατό (25%), ο φορολογούμενος μπορεί να ζητήσει με αίτησή του τη μείωση του φόρου που βεβαιώθηκε κατά τις διατάξεις του προηγούμενου άρθρου. Η αίτηση υποβάλλεται μέχρι το τέλος του μήνα Σεπτεμβρίου του φορολογικού έτους στο οποίο έγινε η

βεβαίωση και αφορά στα ποσά του φόρου για τις δόσεις που δεν έγιναν ληξιπρόθεσμες κατά το χρόνο της υποβολής της αίτησης. Κατά την εκτίμηση της μείωσης του εισοδήματος από επιχειρηματική δραστηριότητα λαμβάνονται ενδεικτικά υπόψη:

α) Το ποσό των ακαθάριστων εσόδων της επιχείρησης στο τρέχον φορολογικό έτος, συγκρινόμενο με τα ακαθάριστα έσοδα της αντίστοιχης περιόδου του προηγούμενου φορολογικού έτους.

β) Το ποσοστό των δαπανών και εξόδων διαχείρισης επί των ακαθάριστων εσόδων του τρέχοντος φορολογικού έτους σε σύγκριση με το αντίστοιχο ποσοστό του προηγούμενου φορολογικού έτους.

γ) Οι ουσιώδεις μεταβολές που τυχόν επήλθαν στους παράγοντες διαμόρφωσης του μικτού κέρδους της επιχείρησης κατά το τρέχον φορολογικό έτος σε σχέση με το προηγούμενο.

δ) Κάθε άλλο στοιχείο από το οποίο πιθανολογείται μείωση του κέρδους του τρέχοντος φορολογικού έτους.

Ανακοίνωση αποτελεσμάτων ελέγχου εντός 3 μηνών από την υποβολή αίτησης

2. Η Φορολογική Διοίκηση προβαίνει στην επαλήθευση της αίτησης που υποβλήθηκε και υποχρεούται, μέσα σε προθεσμία τριών (3) μηνών από την υποβολή της, να ανακοινώνει στον φορολογούμενο τα αποτελέσματα του ελέγχου. Αν διαπιστώσει ότι το εισόδημα μειώθηκε πραγματικά κατά το ποσοστό της προηγούμενης παραγράφου, η Φορολογική Διοίκηση προβαίνει στην έκπτωση ανάλογου, με τη μείωση που επήλθε, ποσού φόρου από τις επόμενες δόσεις που οφείλονται.

Δικαίωμα φορολογούμενου για καταβολή μειωμένου προκαταβλητέου φόρου

3. Αν περάσει άπρακτη η προθεσμία της προηγούμενης παραγράφου, ο φορολογούμενος μπορεί να καταβάλλει τις, από τη λήξη της προθεσμίας και μετά, απαιτητές δόσεις του φόρου μειωμένες κατά το ποσοστό της μείωσης των εισοδημάτων του, όπως αυτόν αναφέρεται στην αίτησή του που υπέβαλε για το σκοπό αυτόν, με επιφύλαξη να καταβάλει τον τυχόν επιπλέον οφειλόμενο φόρο κατά τον έλεγχο της δήλωσης και την οριστική εκκαθάρισή του.

Αναλογική μείωση προκαταβολής φόρου λόγω τροποποιητικής δήλωσης

4. Αν γίνει νέα εκκαθάριση λόγω υποβολής τροποποιητικής δήλωσης, εφόσον μειωθεί ο φόρος μειώνεται αναλόγως και η προκαταβολή του φόρου.

Άρθρο 70 Α[466] Έκπτωση από το φορολογητέο εισόδημα ποσοστού επί κεφαλαίου που εισφέρουν φυσικά πρόσωπα σε εγγεγραμμένες επιχειρήσεις του Εθνικού Μητρώου Νεοφυών Επιχειρήσεων και σε αμοιβαία κεφάλαια επιχειρηματικών συμμετοχών [467]

Έκπτωση 50% επί του κεφαλαίου που εισφέρουν φυσικά πρόσωπα σε νεοφυείς επιχειρήσεις

1. Αν ο φορολογούμενος - φυσικό πρόσωπο εισφέρει κεφάλαιο (angel investor) σε:
α) Κεφαλαιουχική εταιρεία που είναι εγγεγραμμένη στο Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων της Γενικής Γραμματείας Έρευνας και Καινοτομίας του Υπουργείου Ανάπτυξης, ή
β) σε αμοιβαίο κεφάλαιο επιχειρηματικών συμμετοχών (Α.Κ.Ε.Σ.) του άρθρου 7 του ν. 2992/2002 (Α' 54), το οποίο συστήνεται στην ημεδαπή και η διαχείρισή του ασκείται από ημεδαπή εταιρεία για την πραγματοποίηση επενδύσεων χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 21α

του Κανονισμού (ΕΚ) 651/2014 της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014, για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (L 187), ή

γ) εταιρεία που είναι ενταγμένη ή εντάσσεται σε πολυμερή μηχανισμό διαπραγμάτευσης της περ. 22 του άρθρου 4 του ν. 4514/2018 (Α' 14) που λειτουργεί στην Ελλάδα, εκπίπτει από το φορολογητέο εισόδημά του ποσό έως πενήντα τοις εκατό (50%) του ποσού της εισφοράς του, αναλογικά ανά κατηγορία δηλωθέντος εισοδήματος, του φορολογικού έτους εντός του οποίου πραγματοποιήθηκε η εισφορά. [468]

Εισφορές κεφαλαίων φυσικού προσώπου μέχρι 300.000 €

2. Η παρ. 1 εφαρμόζεται για εισφορές κεφαλαίων φυσικού προσώπου επενδυτή, μέχρι του συνολικού ποσού των εννιακοσίων χιλιάδων (900.000) ευρώ ανά φορολογικό έτος, που εισφέρονται σε έως τρεις (3) διαφορετικές επιχειρήσεις ή Α.Κ.Ε.Σ. της παρ. 1 και, αποκλειστικά για τις επιχειρήσεις, μέχρι του ποσού των τριακοσίων χιλιάδων (300.000) ευρώ εισφερόμενου κεφαλαίου ανά επιχείρηση.[469]

Υποχρεωτική εκτέλεση εισφοράς μέσω τραπεζικής καταθέσεως - Επιβολή προστίμου αν επιδιώκεται φορολογικό πλεονέκτημα

3. Η εισφορά κεφαλαίου της παρ. 1 εκτελείται υποχρεωτικά μέσω τραπεζικής κατάθεσης ή ως προς την περ. γ) μέσω κεντρικού αποθετηρίου τίτλων ή συμμετεχόντων σε αυτό. Εφόσον αποδειχθεί, μετά από σχετικό έλεγχο της αρμόδιας υπηρεσίας της Φορολογικής Διοίκησης, ότι η εισφορά του κεφαλαίου έχει γίνει με σκοπό την απόκτηση φορολογικού πλεονεκτήματος, που ματαιώνει τον σκοπό της παρούσας, επιβάλλεται πρόστιμο στο φυσικό πρόσωπο ίσο με το ύψος του οφέλους που επιδίωξε. Για την επιβολή του προστίμου της παρούσας παραγράφου εφαρμόζεται αναλόγως το άρθρο 65 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (ν. 5104/2024, Α' 58). [470]

Εξουσιοδοτική διάταξη

2. Οι όροι και οι προϋποθέσεις που συντρέχουν για τον χαρακτηρισμό του φορολογουμένου - φυσικού προσώπου ως επενδυτή κατά την έννοια του παρόντος σε επιχειρήσεις ή Α.Κ.Ε.Σ. της παρ. 1, ο τρόπος, ο χρόνος και τα χαρακτηριστικά της εισφοράς του κεφαλαίου, η διαδικασία έκπτωσης από το φορολογητέο εισόδημα των φυσικών προσώπων της παρ. 1, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα, καθορίζονται με κοινή απόφαση του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και του αρμοδίου για την έρευνα και την τεχνολογία Υπουργού που εκδίδεται μετά από εισήγηση του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.).[471]

Άρθρο 71 Προκαταβολή του φόρου εισοδήματος νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων

Τύπος υπολογισμού

1.[472] Με βάση τη δήλωση που υποβάλλει το νομικό πρόσωπο ή η νομική οντότητα και τους λοιπούς τίτλους βεβαίωσης που προβλέπονται στον Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας βεβαιώνεται ποσό ίσο με ογδόντα τοις εκατό (80%) του φόρου που προκύπτει για τον φόρο που αναλογεί στο εισόδημα του διανυόμενου φορολογικού έτους. [473]

Προσαύξηση ποσοστού για το φορολογικό έτος 2018

[474]Με βάση τη δήλωση που υποβάλλει το νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα και τους λοιπούς τίτλους βεβαίωσης που προβλέπονται στον Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας αποκλειστικά και μόνο για το φορολογικό έτος 2018, βεβαιώνεται ποσό ίσο με το ενενήντα πέντε τοις εκατό (95%) του φόρου που προκύπτει από

επιχειρηματική δραστηριότητα για τον φόρο που αναλογεί στο εισόδημα του έτους αυτού.

2.[475] Το ποσοστό του πρώτου εδαφίου της παρ. 1 αυξάνεται σε εκατό τοις εκατό (100%) ειδικά για τις τραπεζικές ημεδαπές ανώνυμες εταιρείες και τα υποκαταστήματα αλλοδαπών τραπεζών που λειτουργούν νόμιμα στην Ελλάδα.

Μειώσεις ποσοστού

3. Τα ποσοστά των προηγούμενων παραγράφων μειώνονται κατά πενήντα τοις εκατό (50%) για τα νέα νομικά πρόσωπα κατά τα τρία (3) πρώτα οικονομικά έτη από τη δήλωση έναρξης εργασιών τους. Η μείωση αυτή δεν εφαρμόζεται για τα νομικά πρόσωπα που προέρχονται από μετατροπή ή συγχώνευση άλλων επιχειρήσεων με βάση τις διατάξεις οποιουδήποτε νόμου.

Εναλλακτικός υπολογισμός

4. Η βεβαίωση αυτή γίνεται έναντι του φόρου που αναλογεί στο εισόδημα του διανυόμενου φορολογικού έτους. Σε περίπτωση που δεν υπάρχει δήλωση ή οριστικός τίτλος, ο καταβλητέος φόρος υπολογίζεται με βάση το φόρο που προκύπτει από στοιχεία του εγγύτερου φορολογικού έτους.

Προσωρινές δηλώσεις

5. Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου εφαρμόζονται και επί των προσωρινών δηλώσεων που υποβάλλουν τα νομικά πρόσωπα ή οι νομικές οντότητες που έχουν τεθεί υπό εκκαθάριση.

Εκπτιπτόμενος παρακρατηθείς φόρος

6. Από το ποσό που βεβαιώνεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου αυτού εκπίπτει ο φόρος που παρακρατείται από πηγή Ελλάδος, εφόσον συντρέχει περίπτωση.

Προθεσμία υποβολής αίτησης

7. Αν μειωθεί το φορολογητέο εισόδημα, εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις του άρθρου 70. Η εννεάμηνη προθεσμία για την υποβολή της αίτησης μείωσης του προκαταβλητέου ποσού φόρου αρχίζει από την ημέρα έναρξης του νέου φορολογικού έτους.

Εφαρμογή του τρόπου υπολογισμού του ποσού βεβαίωσης των παρ. 4,5 και 6 του άρθρου 69 και στα νομικά πρόσωπα και τις νομικές οντότητες.

8. Οι διατάξεις των παραγράφων 4[476], 5 και 6 του άρθρου 69 εφαρμόζονται και στα νομικά πρόσωπα και τις νομικές οντότητες. Αν το προκαταβλητέο ποσό φόρου εισοδήματος που υπολογίζεται με βάση τις διατάξεις της παραγράφου αυτής είναι μικρότερο της προκαταβολής φόρου που οφείλεται με βάση τις διατάξεις των παραγράφων 1 και 2, η διαφορά που προκύπτει βεβαιώνεται στο όνομα του νομικού προσώπου ή της νομικής οντότητας ως προκαταβολή φόρου.

Περιπτώσεις μη εφαρμογής παρόντος

9. Οι διατάξεις του άρθρου αυτού δεν έχουν εφαρμογή:

[477]α) για τις εταιρείες που μετασχηματίζονται σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 52 και 54 του παρόντος, του ν.δ. 1297/1972 και του ν. 2166/1993 κατά περίπτωση,

[478]β) για τις ημεδαπές ανώνυμες εταιρείες που συγχωνεύονται σε ανώνυμη εταιρεία ή διασπώνται, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 68, 80 και 81, κατά περίπτωση, του κ.ν. 2190/1920 (Α΄ 37),

γ) για τις ημεδαπές εταιρείες περιορισμένης ευθύνης που συγχωνεύονται σε εταιρεία περιορισμένης ευθύνης, σύμφωνα με το άρθρο 54 του ν. 3190/1955 (Α΄ 91),

δ) για τις αγροτικές συνεταιριστικές οργανώσεις που συγχωνεύονται σε νέα ή υφιστάμενη αγροτική συνεταιριστική οργάνωση, καθώς και τις δευτεροβάθμιες ή τριτοβάθμιες αγροτικές συνεταιριστικές οργανώσεις που μετατρέπονται σε ανώνυμη εταιρεία ή εταιρεία περιορισμένης ευθύνης, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 21 του ν. 2810/2000 (Α΄ 61).

ε) για τα νομικά πρόσωπα που μετασχηματίζονται, σύμφωνα με ειδικές διατάξεις νόμου, σε άλλο νομικό πρόσωπο που εμπίπτει στις διατάξεις της ίδιας παραγράφου, στ) για τα διανεμόμενα ή κεφαλαιοποιούμενα κέρδη ανωνύμων εταιρειών, που απαλλάσσονται του φόρου εισοδήματος, βάσει ειδικών διατάξεων νόμων.

Μ Ε Ρ Ο Σ Ε Β Δ Ο Μ Ο ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ ΚΙΝΗΤΡΑ[479]

Άρθρο 71 Α[480] Κίνητρα Ευρεσιτεχνίας

Απαλλαγή υπό όρους των κερδών από εκμετάλλευση ευρεσιτεχνίας

1. Τα κέρδη της επιχείρησης από την εκμετάλλευση ευρεσιτεχνίας διεθνώς αναγνωρισμένης στο όνομά της, που αναπτύχθηκε από την ίδια, απαλλάσσονται από τον φόρο εισοδήματος για έως τρία (3) συνεχόμενα φορολογικά έτη, αρχής γενομένης από το έτος μέσα στο οποίο πραγματοποιήθηκαν για πρώτη φορά τα κέρδη αυτά. Για τα επτά (7) επόμενα συνεχόμενα έτη παρέχεται το κίνητρο της απαλλαγής από τον καταβαλλόμενο φόρο εισοδήματος των κερδών της επιχείρησης από την εκμετάλλευση της ευρεσιτεχνίας του πρώτου εδαφίου, κατά ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%). Η απαλλαγή χορηγείται με την προϋπόθεση ότι υπάρχει σύνδεση με τις δαπάνες έρευνας και ανάπτυξης που πραγματοποιήθηκαν από την επιχείρηση για την ανάπτυξη της ευρεσιτεχνίας.[481]

Πώς προκύπτει το ποσό της απαλλαγής

2. Το ποσό της απαλλαγής προκύπτει ως ακολούθως:

$$\frac{\text{επιλέξιμες δαπάνες έρευνας και ανάπτυξης}}{\text{συνολικές δαπάνες έρευνας και ανάπτυξης}} \times \text{κέρδη από την εκμετάλλευση της ευρεσιτεχνίας} = \text{ποσό απαλλαγής}$$

Ο αριθμητής δύναται να προσαυξάνεται κατά ποσοστό τριάντα τοις εκατό (30%), με την προϋπόθεση ότι δεν υπερβαίνει το ποσό των συνολικών δαπανών έρευνας και ανάπτυξης.

Ορισμοί για την εφαρμογή του παρόντος

3. Για την εφαρμογή του παρόντος δίνονται οι ακόλουθοι ορισμοί:

α. «Ευρεσιτεχνία διεθνώς αναγνωρισμένη»: Αυτή για την οποία έχει απονεμηθεί δίπλωμα ευρεσιτεχνίας που εμπίπτει σε μία (1) τουλάχιστον από τις ακόλουθες περιπτώσεις:

αα) «Ευρωπαϊκό Δίπλωμα Ευρεσιτεχνίας», που χορηγείται από το Ευρωπαϊκό Γραφείο Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας και έχει κατοχυρωθεί στην Ελλάδα.

αβ) «Δίπλωμα Ευρεσιτεχνίας» κατοχυρωμένο στον Οργανισμό Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας (Ο.Β.Ι.), αποκλειομένων των Πιστοποιητικών Υποδείγματος Χρησιμότητας (Π.Υ.Χ.), το οποίο έχει, επίσης, κατοχυρωθεί σε ένα ακόμη κράτος, το οποίο:

i) έχει προσχωρήσει στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας ή συνεργάζεται στο πλαίσιο αυτής, ή

ii) είναι μέλος του Ο.Ο.Σ.Α. ή σε καθεστώς υποψήφιας προς ένταξη χώρας ή σε καθεστώς ενισχυμένης δέσμευσης.

Προϋπόθεση για την απαλλαγή από τον φόρο εισοδήματος είναι τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας να είναι σε ισχύ τουλάχιστον μέχρι την τελευταία ημέρα της χρήσης για την οποία ζητείται η απαλλαγή.

β. «Επιλέξιμες δαπάνες έρευνας και ανάπτυξης»: Το ποσό των δαπανών έρευνας και ανάπτυξης, οι οποίες πραγματοποιούνται, κατά το τρέχον και τα προηγούμενα φορολογικά έτη από την ίδια την επιχείρηση ή έχουν ανατεθεί σε τρίτα, μη συνδεδεμένα με την επιχείρηση πρόσωπα, κατά την έννοια της περ. ζ' του άρθρου 2 και συνδέονται άμεσα με τη δημιουργία, ανάπτυξη ή βελτίωση της ευρεσιτεχνίας.

γ. «Συνολικές δαπάνες έρευνας και ανάπτυξης»: Το σύνολο των επιλέξιμων και μη δαπανών έρευνας και ανάπτυξης, που συνδέονται άμεσα με τη δημιουργία, ανάπτυξη ή βελτίωση της ευρεσιτεχνίας και οι οποίες έχουν πραγματοποιηθεί κατά το τρέχον και τα προηγούμενα φορολογικά έτη. Στην έννοια των μη επιλέξιμων δαπανών περιλαμβάνονται οι δαπάνες απόκτησης της ευρεσιτεχνίας και οι δαπάνες έρευνας και ανάπτυξης που έχουν ανατεθεί σε τρίτα συνδεδεμένα με την επιχείρηση πρόσωπα, κατά την έννοια της περ. ζ' του άρθρου 2 και οι οποίες συνδέονται άμεσα με τη δημιουργία, ανάπτυξη ή βελτίωση της ευρεσιτεχνίας.

δ. «Κέρδη από την εκμετάλλευση της ευρεσιτεχνίας»: Το εισόδημα που αποκτάται ως αντάλλαγμα για τη χρήση ή το δικαίωμα χρήσης των δικαιωμάτων επί διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, καθώς και τα έσοδα από την πώληση των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, μετά την αφαίρεση των επιλέξιμων δαπανών για έρευνα και ανάπτυξη, που αναλογούν στα εισοδήματα αυτά και τα οποία πραγματοποιήθηκαν το τρέχον φορολογικό έτος. Επίσης, ως κέρδη από την εκμετάλλευση της ευρεσιτεχνίας νοούνται και τα κέρδη από την πώληση προϊόντων παραγωγής της επιχείρησης, ανεξάρτητα εάν αυτά παρήχθησαν σε εγκαταστάσεις της ίδιας της επιχείρησης ή τρίτων, για την οποία χρησιμοποιήθηκε ευρεσιτεχνία, κατά το μέρος που αναλογούν στη χρήση του διπλώματος ευρεσιτεχνίας.

Εμφάνιση ποσού απαλλαγής σε ειδικό λογαριασμό αποθεματικού

4. Το ποσό της απαλλαγής, το οποίο υπολογίζεται σύμφωνα με την παρ. 2, εμφανίζεται σε ειδικό λογαριασμό αποθεματικού και υπόκειται σε φορολογία με τις γενικές διατάξεις του Κώδικα, κατά το μέρος που διανέμεται ή κεφαλαιοποιείται κάθε φορά.

Εξουσιοδοτική διάταξη

5. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Ανάπτυξης και Επενδύσεων και του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων, καθορίζονται οι φορείς πιστοποίησης της ευρεσιτεχνίας, τα κριτήρια χαρακτηρισμού των επιλέξιμων και μη δαπανών, σύμφωνα με τις γενικές αρχές και τις κατευθυντήριες γραμμές του

Ο.Ο.Σ.Α., οι προϋποθέσεις, οι όροι, η διαδικασία και κάθε άλλο αναγκαίο θέμα για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.

Έγκριση υπαγωγής επιχείρησης στο παρόν άρθρο με απόφαση οργάνου του Υπ. Ανάπτυξης και Επενδύσεων

6. Με απόφαση του αρμοδίου οργάνου του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων εγκρίνεται η υπαγωγή της επιχείρησης στο παρόν άρθρο για τα συγκεκριμένα κέρδη από την εκμετάλλευση της ευρεσιτεχνίας, μετά από αίτηση που υποβάλλει στην αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων.

Άρθρο 71 Β[482] Κεφαλαιοποίηση αφορολόγητων αποθεματικών εισηγμένων εταιρειών

Κεφαλαιοποίηση αφορολόγητων αποθεματικών εισηγμένων εταιρειών

1. Ανώνυμες εταιρείες, των οποίων οι μετοχές είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αθηνών, μπορούν να κεφαλαιοποιήσουν, ολικώς ή μερικώς, τα αφορολόγητα αποθεματικά διαφόρων αναπτυξιακών νόμων, με εξαίρεση τα αποθεματικά του άρθρου 18 του α.ν. 942/1949 (Α' 96).

Φορολογία 5% της κεφαλαιοποίησης αποθεματικών- Απόδοση και καταβολή του φόρου σε δόσεις

2. Τα αποθεματικά που κεφαλαιοποιούνται φορολογούνται με συντελεστή πέντε τοις εκατό (5%), χωρίς καμιά άλλη επιβάρυνση. Ο φόρος που οφείλεται αποδίδεται στο Δημόσιο με δήλωση, η οποία πρέπει να υποβληθεί μέσα σ` ένα μήνα από την καταχώρηση στο ΓΕ.Μ.Η. της αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου και καταβάλλεται σε τέσσερις (4) ίσες τριμηνιαίες δόσεις, από τις οποίες η πρώτη με την υποβολή της εμπρόθεσμης δήλωσης.

Υπολογισμός φόρου – Υπόχρεοι

3. Ο φόρος αυτός βαρύνει την εταιρεία και δεν εκπίπτει από τα ακαθάριστα έσοδά της κατά τον υπολογισμό των φορολογητέων κερδών ούτε συμψηφίζεται με το φόρο εισοδήματος που οφείλεται από την εταιρεία ή τους μετόχους.

Εξάντληση φορολογικής υποχρέωσης

4. Με την καταβολή του φόρου που οφείλεται σύμφωνα με τις διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου, εξαντλείται κάθε φορολογική υποχρέωση από τον φόρο εισοδήματος της εταιρείας και των μετόχων της για τα αποθεματικά που κεφαλαιοποιήθηκαν.

Πότε φορολογούνται τα κεφαλαιοποιηθέντα αποθεματικά

5. [483] Σε περίπτωση που πριν από την πάροδο πέντε (5) ετών από την κεφαλαιοποίηση των αποθεματικών διαλυθεί η ανώνυμη εταιρεία ή μειωθεί το μετοχικό της κεφάλαιο με σκοπό επιστροφής των αποθεματικών στους μετόχους, τα κεφαλαιοποιηθέντα αποθεματικά δεν λογίζονται φορολογικώς ως μετοχικό κεφάλαιο που έχει καταβληθεί και φορολογούνται με τις διατάξεις που ισχύουν κάθε φορά για τη φορολογία εισοδήματος κατά τον χρόνο της διάλυσης της εταιρείας ή μείωσης του μετοχικού κεφαλαίου μετά την αφαίρεση του φόρου που καταβλήθηκε σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου.

Η διάταξη της παραγράφου αυτής δεν εφαρμόζεται αν η εταιρεία διαλυθεί με σκοπό τη συγχώνευσή της με άλλη επιχείρηση και ίδρυση νέας ανώνυμης εταιρείας ή σε περίπτωση εξαγοράς ή απορρόφησής της από άλλη ανώνυμη εταιρεία.

Κεφαλαιοποίηση αποθεματικών που σχηματίστηκαν από μετατροπή

6. [484]Ανώνυμες εταιρείες, με μετοχές εισηγμένες ή μη, που έχουν σχηματίσει αποθεματικά είτε από υπεραξία μετοχών που προέρχεται από απόσχιση κλάδου ή από συγχώνευση εταιρειών στις οποίες συμμετέχει είτε από την αύξηση της αξίας των συμμετοχών της εταιρείας ή από διανομή μετοχών με βάση τις διατάξεις του άρθρου

1 του α.ν. 148/1967, του ν. 542/1977, του ν. 1249/1982, του ν. 1839/1989 και του ν. 2065/1992 κατόπιν κεφαλαιοποιήσεως της υπεραξίας που προέκυψε από την αναπροσαρμογή πάγιων περιουσιακών στοιχείων θυγατρικής εταιρείας ή άλλης εταιρείας στην οποία συμμετέχουν, μπορούν να προβούν σε κεφαλαιοποίηση των αποθεματικών αυτών. Λοιπά αποθεματικά που έχουν σχηματισθεί από κατ` ειδικό τρόπο φορολογηθέντα κέρδη, χωρίς εξάντληση της φορολογικής υποχρέωσης σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2238/1994, μπορούν να κεφαλαιοποιηθούν. Η κεφαλαιοποίηση αυτή υπόκειται σε φόρο εισοδήματος 5% με εξάντληση κάθε φορολογικής υποχρέωσης. Φόρος που τυχόν έχει καταβληθεί στο παρελθόν για τα αποθεματικά αυτά του ν. 2238/1994 δεν επιστρέφεται. Η κεφαλαιοποίηση αυτή δεν υπόκειται σε φόρο μερισμάτων λόγω διανομής, σε παρακράτηση φόρου και σε εισφορά αλληλεγγύης του άρθρου 43Α του παρόντος νόμου.

Ανάλογη εφαρμογή παρ.5

7. Οι διατάξεις της παραγράφου 5 του παρόντος άρθρου έχουν ανάλογη εφαρμογή και επί των κεφαλαιοποιούμενων αποθεματικών της προηγούμενης παραγράφου.

Πώς γίνεται η κεφαλαιοποίηση αποθεματικών σύμφωνα με το παρόν

8. [485]Για τα αποθεματικά που κεφαλαιοποιούνται με τις διατάξεις του παρόντος, η αύξηση αυτή του μετοχικού κεφαλαίου πραγματοποιείται είτε με την ανάλογη αύξηση της ονομαστικής αξίας των μετοχών που υπάρχουν κατά το χρόνο της κεφαλαιοποίησης, είτε με την έκδοση νέων μετοχών, είτε και με τους δύο αυτούς τρόπους. Οι νέες μετοχές που θα εκδοθούν διανέμονται δωρεάν στους μετόχους, κατά την αναλογία των μετοχών που κατέχουν αυτοί κατά τον χρόνο της κεφαλαιοποίησης των εν λόγω αποθεματικών.

Κατάργηση διατάξεων ν.1892/1990

8. Οι διατάξεις των παραγράφων 1 έως και 9 του άρθρου 101 του ν. 1892/1990 (Α' 101) καταργούνται.

Άρθρο 71Γ[486] Κεφαλαιοποίηση αφορολόγητων αποθεματικών μη εισηγμένων εταιρειών και Ε.Π.Ε.

Κεφαλαιοποίηση αφορολόγητων αποθεματικών μη εισηγμένων εταιρειών και ΕΠΕ

1. [487]Οι ανώνυμες εταιρείες, των οποίων οι μετοχές δεν είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αθηνών, καθώς και οι εταιρείες περιορισμένης ευθύνης, μπορούν να κεφαλαιοποιήσουν ολικά ή μερικά, τα αφορολόγητα αποθεματικά διαφόρων αναπτυξιακών νόμων, με εξαίρεση το αποθεματικό του άρθρου 18 του α.ν. 942/1949 (Α΄ 96). Στην περίπτωση αυτή, οι μεν ανώνυμες εταιρίες, δύνανται να κάνουν αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου είτε με την έκδοση νέων μετοχών που διανέμονται δωρεάν στους μετόχους κατά την αναλογία των μετοχών που κατέχουν αυτοί κατά τον χρόνο της κεφαλαιοποίησης, είτε με την αύξηση της ονομαστικής αξίας, είτε και με τους δύο τρόπους, οι δε εταιρίες περιορισμένης ευθύνης θα κάνουν αύξηση του εταιρικού κεφαλαίου με έκδοση
νέων εταιρικών μεριδίων, τα οποία διανέμονται δωρεάν στους παλαιούς εταίρους, κατ' αναλογία των μεριδίων τους.

Φορολογία 5% της κεφαλαιοποίησης αποθεματικών - Απόδοση και καταβολή του φόρου - Υπόχρεοι

2. [488] Τα αποθεματικά που κεφαλαιοποιούνται φορολογούνται με συντελεστή πέντε τοις εκατό (5%), χωρίς καμιά άλλη επιβάρυνση. Ο φόρος που οφείλεται αποδίδεται στο Δημόσιο με δήλωση, η οποία πρέπει να υποβληθεί σε έναν μήνα από την καταχώρηση στο ΓΕ.ΜΗ. της αύξησης του μετοχικού/εταιρικού κεφαλαίου και καταβάλλεται σε τέσσερις (4) ίσες εξαμηνιαίες δόσεις, από τις οποίες η πρώτη με την υποβολή της εμπρόθεσμης δήλωσης. Ο φόρος αυτός βαρύνει την εταιρεία και δεν εκπίπτει από τα ακαθάριστα έσοδά της, κατά τον υπολογισμό των φορολογητέων

κερδών, ούτε συμψηφίζεται με τον φόρο εισοδήματος που οφείλεται από την εταιρεία ή τους μετόχους ή εταίρους της.

Εξάντληση φορολογικής υποχρέωσης

3. Με την καταβολή του φόρου που οφείλεται σύμφωνα με τις διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου εξαντλείται κάθε φορολογική υποχρέωση από τον φόρο εισοδήματος της εταιρείας, των μετόχων ή εταίρων της για τα αποθεματικά που κεφαλαιοποιήθηκαν.

Προϋποθέσεις εφαρμογής της έκπτωσης ασφαλιστικών εισφορών

4. [489] Σε περίπτωση που πριν από την πάροδο πέντε (5) ετών από την κεφαλαιοποίηση των αποθεματικών διαλυθεί η ανώνυμη εταιρεία ή μειωθεί το μετοχικό κεφάλαιό της με σκοπό επιστροφής των αποθεματικών στους μετόχους, τα κεφαλαιοποιηθέντα αποθεματικά δεν λογίζονται φορολογικώς ως μετοχικό κεφάλαιο που έχει καταβληθεί και φορολογούνται με τις διατάξεις που ισχύουν κάθε φορά για τη φορολογία εισοδήματος κατά τον χρόνο της διάλυσης ή μείωσης του μετοχικού κεφαλαίου μετά την αφαίρεση του φόρου που καταβλήθηκε σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου. Η διάταξη της παραγράφου αυτής δεν εφαρμόζεται σε περίπτωση διάλυσης της εταιρείας με σκοπό συγχώνευσής της με άλλη επιχείρηση και ίδρυση νέας ανώνυμης εταιρείας ή σε περίπτωση διάλυσης της εταιρείας με σκοπό συγχώνευσής της με άλλη επιχείρηση και ίδρυση νέας ανώνυμης εταιρείας ή σε περίπτωση εξαγοράς ή απορρόφησής της από άλλη ανώνυμη εταιρεία.

Πότε φορολογούνται τα κεφαλαιοποιηθέντα αποθεματικά για ΕΠΕ

5. [490]Προκειμένου για εταιρεία περιορισμένης ευθύνης στην περίπτωση κατά την οποία πριν από την πάροδο πέντε (5) ετών από την κεφαλαιοποίηση των αποθεματικών διαλυθεί η εταιρεία αυτή ή μειωθεί το εταιρικό της κεφάλαιο με σκοπό την επιστροφή των αποθεματικών στους εταίρους, τα κεφαλαιοποιηθέντα αποθεματικά προστίθενται στα κέρδη της εταιρείας που πραγματοποιεί στον χρόνο της διάλυσης ή μείωσης του κεφαλαίου και φορολογούνται με τις διατάξεις φορολογίας εισοδήματος που ισχύουν κατά τον χρόνο διάλυσης της εταιρείας ή μείωσης του εταιρικού της κεφαλαίου μετά την αφαίρεση του φόρου που καταβλήθηκε σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου.

Η διάταξη της παραγράφου αυτής δεν εφαρμόζεται σε περίπτωση διάλυσης της εταιρείας με σκοπό μετατροπής ή συγχώνευσής της με άλλη επιχείρηση για την ίδρυση ανώνυμης εταιρείας ή άλλης εταιρείας περιορισμένης ευθύνης ή σε περίπτωση εξαγοράς ή απορρόφησης της από ανώνυμη εταιρεία.

[6].[491] ΚΑΤΑΡΓΗΘΗΚΕ

Κατάργηση άρθρου 13 ν. 1473/84

7. Οι διατάξεις του άρθρου 13 του ν. 1473/1984 (Α' 127) καταργούνται.

Άρθρο 71 Δ[492] Κίνητρα για την ενίσχυση των θέσεων απασχόλησης

Έκπτωση από τα ακαθάριστα έσοδα των ασφαλιστικών εισφορών προσαυξημένων κατά 50% για νέες θέσεις εργασίας

1. Οι εργοδοτικές εισφορές για τη δημιουργία νέων θέσεων εξαρτημένης εργασίας πλήρους απασχόλησης εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα των φυσικών προσώπων που ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα, των νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων προσαυξημένες κατά ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%) και μέχρι το 14πλάσιο του κατώτατου μισθού άγαμου μισθωτού άνω των είκοσι πέντε (25) ετών ανά θέση εργασίας, εφόσον προκύπτει αθροιστικά:

α) αύξηση του αριθμού των απασχολουμένων κατά το οικείο έτος πρόσληψης σε σχέση με το μέσο όρο του προηγούμενου έτους και

β) αύξηση της μισθολογικής δαπάνης κατά το οικείο έτος πρόσληψης σε σχέση με αυτήν του προηγούμενου έτους.

Για τον υπολογισμό των περιπτώσεων α' και β' δεν προσμετρούνται: α) η συνταξιοδότηση εργαζομένου, β) η καταγγελία σύμβασης κατόπιν υποβολής μήνυσης από τον εργοδότη σε εργαζόμενο της επιχείρησης για αξιόποινη πράξη που τέλεσε κατά την άσκηση της εργασίας του, γ) η φυλάκιση και ο θάνατος εργαζομένου και δ) η αδυναμία ανανέωσης της άδειας διαμονής και πρόσβασης στην αγορά εργασίας αλλοδαπού εργαζομένου.

Εφαρμογή των κινήτρων για νέους έως 30 ετών και μακροχρόνια ανέργους

2. α. Η παράγραφος 1 εφαρμόζεται για νέους έως τριάντα (30) ετών και για μακροχρόνια άνεργους που είναι εγγεγραμμένοι στα μητρώα του ΟΑΕΔ.

β. Σε συνδεδεμένα πρόσωπα, κατά την έννοια του άρθρου 2 του παρόντος νόμου, το κίνητρο χορηγείται άπαξ για κάθε εργαζόμενο.

Εφαρμογή κινήτρων σε περίπτωση μετατροπής συμβάσεων σε συμβάσεις εξαρτημένης εργασίας

3. Η παράγραφος 1 έχει εφαρμογή, υπό τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις, και σε περίπτωση μετατροπής συμβάσεων μερικής ή εκ περιτροπής απασχόλησης ή συμβάσεων παροχής υπηρεσιών ή έργου, σε συμβάσεις εξαρτημένης εργασίας πλήρους απασχόλησης.

Χορήγηση προσαύξησης ασφαλιστικών εισφορών για επιπλέον 4 έτη υπό προϋποθέσεις

4. Η προσαύξηση της παραγράφου 1, εκτός από το έτος πρόσληψης ή μετατροπής της σύμβασης σε σύμβαση εξαρτημένης εργασίας πλήρους απασχόλησης, χορηγείται και για τέσσερα (4) επιπλέον συναπτά έτη, υπό την προϋπόθεση ότι ο μέσος όρος του αριθμού των απασχολουμένων και η μισθολογική δαπάνη εκάστου έτους δεν έχουν μειωθεί σε σχέση με εκείνα του προηγούμενου έτους, εφαρμοζόμενων των όσων ορίζονται στο τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 1.

Εξουσιοδοτική διάταξη

5. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων καθορίζονται οι προϋποθέσεις, οι όροι, η διαδικασία, ο τρόπος υπολογισμού του μέσου όρου απασχόλησης, καθώς και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή των προηγούμενων παραγράφων.

Άρθρο 71 Ε [493] Κίνητρα για την ενίσχυση της παραγωγής οπτικοακουστικών έργων

Αφαίρεση ποσοστού 30% των δαπανών οπτικοακουστικού έργου

1. [494] Από το φορολογητέο εισόδημα φυσικού ή νομικού προσώπου ή νομικής οντότητας που είναι υποκείμενο φόρου στην Ελλάδα, με βάση τις διατάξεις του άρθρου 3 και επενδύει σε παραγωγές οπτικοακουστικών έργων, κατά την έννοια του άρθρου 20 του ν. 4487/2017[495] ή αποτελεί επιχείρηση που λειτουργεί σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 1 του άρθρου 25 του ν. 4487/2017[496], αφαιρείται το τριάντα τοις εκατό (30%) των επιλέξιμων δαπανών καθενός οπτικοακουστικού έργου, εφόσον αυτές πραγματοποιούνται στην Ελλάδα.

Αναλογική με το ποσοστό συμμετοχής αφαίρεση ποσοστού δαπανών σε συμπαραγωγές

2. Στις περιπτώσεις συμπαραγωγών το ποσό που αφαιρείται, σύμφωνα με την παράγραφο 1, υπολογίζεται αναλόγως του ποσοστού συμμετοχής του φυσικού ή νομικού προσώπου ή νομικής οντότητας στην παραγωγή.

Περιορισμός δυνατότητας έκδοσης πράξης διοικητικού, εκτιμώμενου ή διορθωτικού προσδιορισμού φόρου τηρούμενου του Κανονισμού 651/2014

3. Στις διατάξεις της παραγράφου 1 δεν υπάγονται επενδύσεις κατά το μέρος του ποσού που προέρχεται από χορηγίες που λήφθηκαν για τη χρηματοδότηση της παραγωγής οπτικοακουστικών έργων.

Χορήγηση ενισχύσεων σε επιχειρήσεις σύμφωνα με το ενωσιακό δίκαιο κρατικών ενισχύσεων

4.[497] α) Η παρ. 1 κατά το μέρος που αφορά στη φορολόγηση επιχειρήσεων, οι οποίες λειτουργούν σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 1 του άρθρου 25 του ν. 4487/2017[498], εφαρμόζεται τηρουμένου του Κανονισμού (ΕΕ) 651/2014 και ιδίως του Κεφαλαίου Ι-Γενικές Διατάξεις και του άρθρου 54 αυτού, σε συνδυασμό με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Δ' του ν. 4487/2017[499].
β) Οι ενισχύσεις που χορηγούνται στις επιχειρήσεις της παρ. 1, σωρεύονται με το επενδυτικό κίνητρο του κεφαλαίου Δ του ν. 4487/2017[500], καθώς και οποιεσδήποτε άλλες κρατικές ενισχύσεις χορηγούνται στις επιχειρήσεις αυτές, σύμφωνα με το ενωσιακό δίκαιο κρατικών ενισχύσεων .

Μεταφορά ζημιών

5. Εάν προκύψουν ζημίες μετά την αφαίρεση του ποσοστού της παραγράφου 1, η ζημία αυτή μεταφέρεται με βάση τις διατάξεις του άρθρου 27 του παρόντος νόμου.

Καταβολή χρηματικών ποσών σε ειδικό λογαριασμό

6. Για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου το φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα καταβάλλει το χρηματικό ποσό, με το οποίο επιθυμεί να ενισχύσει την παραγωγή οπτικοακουστικού έργου, σε ειδικό λογαριασμό επ' ονόματι του έργου που επιθυμεί να ενισχύσει.

Εξουσιοδοτική διάταξη

7. [501]Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Ψηφιακής Διακυβέρνησης και του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων καθορίζονται οι επιλέξιμες δαπάνες, οι κατηγορίες των οπτικοακουστικών έργων, η διαδικασία και ο χρόνος ελέγχου της τήρησης των όρων και προϋποθέσεων που τίθενται με τις διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων, καθώς επίσης οι προϋποθέσεις, οι όροι, η διαδικασία και κάθε άλλο ειδικότερο ζήτημα για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 71 ΣΤ[502] Κίνητρα για την εφαρμογή της ηλεκτρονικής τιμολόγησης

Ηλεκτρονική δήλωση της επιλογής χρήσης Υπηρεσιών Παρόχου Ηλεκτρονικής Τιμολόγησης

1. Εφόσον επιλεγεί η χρήση των Υπηρεσιών Παρόχου Ηλεκτρονικής Έκδοσης Στοιχείων για την έκδοση, διαβίβαση και λήψη παραστατικών πώλησης των οντοτήτων σε διαρθρωμένη ηλεκτρονική μορφή (ηλεκτρονική τιμολόγηση μέσω Παρόχου), η επιλογή αυτή δηλώνεται ηλεκτρονικά στη Φορολογική Διοίκηση και αποτελεί τον μόνο τρόπο έκδοσης, διαβίβασης και αρχειοθέτησης των παραστατικών πώλησης της οντότητας για το σύνολο της ασκούμενης δραστηριότητάς της. Η επιλογή και η δήλωση της ηλεκτρονικής τιμολόγησης μέσω Παρόχου μπορεί να ανακληθεί και αποκλείει την έκδοση τιμολογίων σε έντυπη μορφή για όσο χρονικό διάστημα ισχύει. Η επιλογή ηλεκτρονικής τιμολόγησης μέσω Παρόχου για την έκδοση παραστατικών πωλήσεων από μια οντότητα συνεπάγεται υποχρεωτικά τη χρήση της ηλεκτρονικής τιμολόγησης μέσω Παρόχου για τη λήψη των παραστατικών πώλησης στα οποία η οντότητα ορίζεται ως λήπτρια από εκδότη/προμηθευτή της, ο οποίος έχει επιλέξει επίσης την ηλεκτρονική τιμολόγηση μέσω Παρόχου.

2. Για τις οντότητες που επιλέγουν την ηλεκτρονική τιμολόγηση μέσω Παρόχου και υπό την προϋπόθεση ότι την εφαρμόζουν αποκλειστικά για την έκδοση των παραστατικών πωλήσεων κατά τη διάρκεια του φορολογικού έτους ή των

φορολογικών ετών για τα οποία έχει γίνει η επιλογή αυτή, προβλέπονται κατά περίπτωση τα εξής:

Δήλωση με ηλεκτρονικό τρόπο στη Φορολογική Διοίκηση

α) Η προθεσμία εντός της οποίας η Φορολογική Διοίκηση μπορεί να προβεί σε έκδοση πράξης διοικητικού, εκτιμώμενου ή διορθωτικού προσδιορισμού φόρου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 1 του άρθρου 36 του ν. 4174/2013 (Α' 170), περιορίζεται κατά δύο (2) έτη και ακολούθως βάσει αυτής υπολογίζονται οι προθεσμίες των παρ. 2 και 3 του ίδιου ως άνω άρθρου.

Προσαυξημένη κατά 100% η απόσβεση της δαπάνης τεχνικού εξοπλισμού και λογισμικού

β) Η δαπάνη για την αρχική προμήθεια τεχνικού εξοπλισμού και λογισμικού που απαιτείται για την εφαρμογή της ηλεκτρονικής τιμολόγησης, αποσβένεται για σκοπούς του παρόντος Κώδικα πλήρως στο έτος πραγματοποίησής της, προσαυξημένη κατά ποσοστό εκατό τοις εκατό (100%).

Προσαυξημένη κατά 100% η δαπάνη προς έκπτωση από τα ακαθάριστα έσοδα

γ) Η δαπάνη για την παραγωγή, διαβίβαση και ηλεκτρονική αρχειοθέτηση ηλεκτρονικών τιμολογίων για το πρώτο έτος έκδοσης των παραστατικών πώλησης μέσω ηλεκτρονικής τιμολόγησης που αναγνωρίζεται προς έκπτωση από τα ακαθάριστα έσοδα από επιχειρηματική δραστηριότητα, σύμφωνα με το άρθρο 22 του παρόντος Κώδικα, προσαυξάνεται κατά ποσοστό εκατό τοις εκατό (100%).

Προθεσμία αιτημάτων επιστροφής φόρου

δ) Η προθεσμία του πρώτου εδαφίου της παρ. 2 του άρθρου 42 του ν. 4174/2013 σχετικά με τα αιτήματα επιστροφής φόρου, τα οποία αφορούν το φορολογικό έτος ή τα φορολογικά έτη, για τα οποία οι εκδότες επιλέγουν και εφαρμόζουν αποκλειστικά την ηλεκτρονική τιμολόγηση, ορίζεται σε σαράντα πέντε (45) ημέρες. Η προθεσμία του προηγούμενου εδαφίου ισχύει και για τον υπολογισμό καταβολής τόκου στον φορολογούμενο, ο οποίος έχει αχρεωστήτως καταβάλλει φόρο, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 53 του ν. 4174/2013.

Δεν απαιτείται ξεχωριστή δήλωση ως προς τη λήψη παραστατικών, από τις εταιρείες που έχουν επιλέξει Πάροχο

3. Οντότητες που επιλέγουν την ηλεκτρονική τιμολόγηση μέσω Παρόχου ως τρόπο έκδοσης, διαβίβασης και αρχειοθέτησης των παραστατικών πωλήσεών τους, δεν απαιτείται να προβούν σε ξεχωριστή δήλωση ως προς τη λήψη, καθώς θεωρείται ότι έχουν επιλέξει ταυτόχρονα τη χρήση της ηλεκτρονικής τιμολόγησης μέσω Παρόχου, ως αποδεκτό τρόπο λήψης των παραστατικών πώλησης.

Για τις οντότητες - λήπτριες των αγαθών ή των υπηρεσιών, οι οποίες επιλέγουν και δηλώνουν στη Φορολογική Διοίκηση τη χρήση ηλεκτρονικής τιμολόγησης μέσω οποιουδήποτε Παρόχου μόνο κατά το μέρος που αποδέχονται τα σχετικά παραστατικά, η προθεσμία εντός της οποίας η Φορολογική Διοίκηση μπορεί να προβεί σε έκδοση πράξης διοικητικού, εκτιμώμενου ή διορθωτικού προσδιορισμού φόρου για το έτος ή τα έτη που επιλέγουν και εφαρμόζουν αποκλειστικά την ηλεκτρονική τιμολόγηση, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 36 του ν. 4174/2013 περιορίζεται κατά ένα (1) έτος και ακολούθως βάσει αυτής υπολογίζονται οι προθεσμίες των παρ. 2 και 3 του ίδιου ως άνω άρθρου.

Διάρκεια ισχύος των φορολογικών κινήτρων

4. Τα κίνητρα των παρ. 2 και 3 παρέχονται στις οντότητες που θα επιλέξουν την ηλεκτρονική τιμολόγηση μέσω Παρόχου για τα φορολογικά έτη που αρχίζουν από την 1η Ιανουάριου 2020 και μετά και χορηγούνται από το πρώτο έτος, στο οποίο εφαρμόζεται η ηλεκτρονική τιμολόγηση, μέχρι και το φορολογικό έτος 2022.

5. Η επιλογή της αποκλειστικής χρήσης της ηλεκτρονικής τιμολόγησης μέσω Παρόχου από τους εκδότες και της αποδοχής της τιμολόγησης ηλεκτρονικά μέσω

οποιουδήποτε Παρόχου από τους λήπτες γίνεται με δήλωση της οντότητας με ηλεκτρονικό τρόπο στη Φορολογική Διοίκηση και ισχύει για τα παραστατικά πωλήσεων που εκδίδονται ή λαμβάνονται, κατά περίπτωση, εντός του φορολογικού έτους ή των φορολογικών ετών, που αφορά η δήλωση.

Ισχύς κινήτρων παρ. 2 και 3

6. Τα κίνητρα των παρ. 2 και 3 παρέχονται για κάθε φορολογικό έτος, καθώς και, εξαιρουμένων των περ. β' και γ' της παρ. 2, για τα επόμενα φορολογικά έτη, εφόσον οι σχετικές επιλογές δηλωθούν μέχρι το τέλος του προηγούμενου φορολογικού έτους από αυτό ή αυτά τα φορολογικά έτη που περιλαμβάνονται στη δήλωση. Ειδικά για τις οντότητες που δηλώνουν για πρώτη φορά έναρξη εργασιών, εφόσον η δήλωση υποβληθεί κατά τον χρόνο υποβολής της δήλωσης έναρξης εργασιών, τα κίνητρα των παρ. 2 και 3 του παρόντος παρέχονται από το πρώτο φορολογικό έτος λειτουργίας τους, υπό την προϋπόθεση ότι η οντότητα δεν ανακαλεί τη δήλωση επιλογής τιμολόγησης εντός του επομένου φορολογικού έτους.

Προϋποθέσεις εφαρμογής των κινήτρων για το φορολογικό έτος 2020

7. Κατ' εξαίρεση, τα κίνητρα των παρ. 2 και 3 του παρόντος παρέχονται στις οντότητες για το φορολογικό έτος 2020, εφόσον σωρευτικά:

α) η σχετική επιλογή δηλωθεί εντός δύο (2) μηνών από την έναρξη ισχύος της υποχρέωσης διαβίβασης των παραστατικών στην ψηφιακή πλατφόρμα myDATA της Φορολογικής Διοίκησης,

β) η ηλεκτρονική τιμολόγηση εφαρμόζεται ως αποκλειστικός τρόπος έκδοσης και λήψης των παραστατικών πωλήσεων ή ως αποδεκτός τρόπος λήψης, για ολόκληρο το διάστημα από την ημερομηνία υποβολής δήλωσης με βάση την περ. α` και έως τη συμπλήρωση του φορολογικού έτους για την οντότητα, η οποία προβαίνει στη σχετική δήλωση με βάση την περ. α',

γ) τα δεδομένα των παραστατικών που έχουν εκδοθεί ή ληφθεί με διαφορετικό τρόπο ως την ημερομηνία της περ. α' διαβιβάζονται στη Φορολογική Διοίκηση εντός των προθεσμιών που ορίζονται στην κείμενη νομοθεσία και σύμφωνα με τα οριζόμενα σε αυτή και

δ) η οντότητα δεν ανακαλέσει τη δήλωση επιλογής τιμολόγησης εντός του επομένου φορολογικού έτους.

Άρση ευεργετημάτων σε περίπτωση ανάκλησης της δήλωσης

8. Σε περίπτωση ανάκλησης της δήλωσης, τα ευεργετήματα των παρ. 2 και 3 αίρονται, αρχής γενομένης από το φορολογικό έτος υποβολής της δήλωσης ανάκλησης και εφεξής.

Άρση ευεργετημάτων σε περίπτωση διάπραξης παραβάσεων

9. Τα ευεργετήματα της περ. α' της παρ. 2 δεν χορηγούνται ή αίρονται, εφόσον διαπιστώνεται, κατόπιν οριστικής πράξης διορθωτικού προσδιορισμού φόρου, ότι η οντότητα κατά το έτος χορήγησης του ευεργετήματος ή οποτεδήποτε κατά τα προηγούμενα πέντε (5) έτη πριν από αυτό, έχει διαπράξει παράβαση της παρ. 1 του άρθρου 66 του ν. 4174/2013, η οποία υπερβαίνει τα όρια της παρ. 3 του ίδιου άρθρου, ή εφόσον η οντότητα έχει υποπέσει σε οποιαδήποτε παράβαση που περιγράφεται στην παρ. 5 του ίδιου άρθρου του ν. 4174/2013, εφόσον, στην περίπτωση αυτή, η αξία των στοιχείων που συνιστούν την παράβαση υπερβαίνει συνολικά το όριο των εβδομήντα πέντε χιλιάδων (75.000) ευρώ.

Υποχρεώσεις παρόχων

10. Για την εφαρμογή των διατάξεων της παρούσας, οι Πάροχοι τηρούν τα αναγκαία αρχεία για τα στοιχεία που εκδίδουν και διαβιβάζουν στη Φορολογική Διοίκηση κάθε αναγκαία πληροφορία για τον έλεγχο της πλήρωσης των προϋποθέσεων για τη χορήγηση των κινήτρων της παρούσης, κατά περίπτωση, τόσο από τους εκδότες των ηλεκτρονικών παραστατικών πωλήσεων όσο και από τους λήπτες αυτών.

Εξουσιοδοτική διάταξη

11. Με απόφαση του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων καθορίζονται η διαδικασία και ο τρόπος υποβολής των δηλώσεων της αποκλειστικής χρήσης της ηλεκτρονικής τιμολόγησης μέσω Παρόχου και της αποδοχής της ηλεκτρονικής τιμολόγησης μέσω Παρόχου, καθώς και κάθε άλλο ειδικότερο θέμα συμπεριλαμβανομένης της παρακολούθησης εφαρμογής των εν λόγω υποχρεώσεων για την εφαρμογή του παρόντος. Με όμοια απόφαση μπορεί να τροποποιείται το χρονικό διάστημα της περ. α' της παρ. 7.

Άρθρο 71 Ζ[503] Κίνητρα σε επιχειρήσεις παραγωγής ηλεκτρικών οχημάτων και αγαθών ή ειδών σχετικών με τα ηλεκτρικά οχήματα στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας και στην περιφερειακή ενότητα Αρκαδίας της Περιφέρειας Πελοποννήσου

Πεδίο εφαρμογής για φυσικά πρόσωπα

1. Για τα φυσικά πρόσωπα που ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα παραγωγής ηλεκτρικών οχημάτων και αγαθών ή ειδών σχετικών με τα ηλεκτρικά οχήματα, ο φορολογικός συντελεστής κάθε κλιμακίου της παρ. 1 του άρθρου 29 μειώνεται κατά πέντε (5) ποσοστιαίες μονάδες μόνο στο εισόδημα που αποκτάται από τη δραστηριότητα αυτήν, αρχής γενομένης από το φορολογικό έτος μέσα στο οποίο πραγματοποιήθηκαν για πρώτη φορά κέρδη από την παραγωγή αυτήν και έως τη συμπλήρωση πέντε (5) κερδοφόρων φορολογικών ετών.

Πεδίο εφαρμογής για νομικά πρόσωπα και νομικές οντότητες

2. Για τα νομικά πρόσωπα και τις νομικές οντότητες παραγωγής ηλεκτρικών οχημάτων και αγαθών ή ειδών σχετικών με τα ηλεκτρικά οχήματα των περ. α', β', δ', ε' και στ' του άρθρου 45, ο φορολογικός συντελεστής της παρ. 1 του άρθρου 58 μειώνεται κατά πέντε (5) ποσοστιαίες μονάδες, εφόσον τα κέρδη αφορούν στην παραγωγή αυτή, αρχής γενομένης από το φορολογικό έτος μέσα στο οποίο πραγματοποιήθηκαν για πρώτη φορά κέρδη από την παραγωγή αυτή και έως τη συμπλήρωση πέντε (5) κερδοφόρων φορολογικών ετών.

Έκπτωση φορολογικών αποσβέσεων - Προσαυξήσεις – Χρόνος φορολογικών αποσβέσεων

3. α) Κατά τον προσδιορισμό των κερδών από επιχειρηματική δραστηριότητα όσον αφορά στην εγκατάσταση και λειτουργία μονάδας παραγωγής ηλεκτρικών οχημάτων και αγαθών ή ειδών σχετικών με τα ηλεκτρικά οχήματα, οι φορολογικές αποσβέσεις των στοιχείων του ενεργητικού εκπίπτουν από:

αα) τον κύριο των παγίων στοιχείων του ενεργητικού της επιχείρησης σε όλες τις περιπτώσεις εκτός της υποπερ. ββ', προσαυξημένες κατά δεκαπέντε τοις εκατό (15%).

ββ) τον μισθωτή, σε περίπτωση χρηματοδοτικής μίσθωσης κατά την έννοια του ν. 4308/2014 (Α' 251), σύμφωνα με τα οριζόμενα στο νόμο αυτόν, προσαυξημένες κατά δέκα τοις εκατό (10%).

β) Η φορολογική απόσβεση του κόστους της επένδυσης, πλην των στοιχείων ενεργητικού της παρ. 3 του άρθρου 24, για τη δημιουργία μονάδας παραγωγής ηλεκτρικών οχημάτων και αγαθών ή ειδών σχετικών με τα ηλεκτρικά οχήματα

πραγματοποιείται ισόποσα σε χρονικό διάστημα τριών (3) ετών από την έναρξη λειτουργίας της μονάδας.

Εφαρμογή παρ.1 άρθρου 71Δ και για τους εργαζομένους

4. Η παρ. 1 του άρθρου 71Δ εφαρμόζεται για όλους τους εργαζόμενους, ανεξαρτήτως ηλικίας, που απασχολούνται σε μονάδες παραγωγής ηλεκτρικών οχημάτων και αγαθών ή ειδών σχετικών με τα ηλεκτρικά οχήματα έως την έναρξη της παραγωγικής τους λειτουργίας, όπως πιστοποιείται με την έκδοση της άδειας λειτουργίας της μονάδας από την αρμόδια αρχή.

Εφαρμογή κινήτρων παρόντος για συγκεκριμένες Περιφέρειες

5. Τα κίνητρα του παρόντος ισχύουν μόνον για την Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας και την περιφερειακή ενότητα Αρκαδίας της Περιφέρειας Πελοποννήσου.

Εξουσιοδοτική διάταξη

6. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος και Ενέργειας, των κατά περίπτωση αρμόδιων Υπουργών και του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων καθορίζονται η νομική βάση του Κανονισμού (ΕΕ) υπ' αρ. 651 της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014 (L 187) για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά (Γενικός Απαλλακτικός Κανονισμός - Γ.Α.Κ.) σύμφωνα με τα όρια και τις εντάσεις ενίσχυσης αυτού δυνάμει της οποίας χορηγούνται τα κίνητρα του παρόντος, οι όροι, η διάρκεια, οι προϋποθέσεις χορήγησης των κινήτρων, οι απαιτούμενες διαδικασίες αίτησης, αξιολόγησης, υπαγωγής, ελέγχου οι αρμόδιες Υπηρεσίες, οι υποχρεώσεις των δικαιούχων, τυχόν περιορισμός του ύψους της ενίσχυσης, η διαδικασία και οι προϋποθέσεις ανάκτησης των ενισχύσεων σε περίπτωση εκ των υστέρων διαπίστωσης μη πλήρωσης των σχετικών προϋποθέσεων, καθώς και κάθε ζήτημα σχετικό με την εφαρμογή των κινήτρων του παρόντος.

Άρθρο 71 Η[504] Κίνητρα για εταιρείες ειδικού σκοπού διαχείρισης οικογενειακής περιουσίας

Πεδίο εφαρμογής

1. Η διαχείριση των χρηματικών ροών και της οικογενειακής περιουσίας φυσικών προσώπων με φορολογική κατοικία στην Ελλάδα, σύμφωνα με τον παρόντα, δύναται να πραγματοποιείται από εταιρείες ειδικού σκοπού οι οποίες λειτουργούν με οποιαδήποτε από τις νομικές μορφές του άρθρου 45, πλην αυτής των νομικών προσώπων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα της περ. γ` του άρθρου 45.

Σκοπός εταιρειών διαχείρισης οικογενειακής περιουσίας

2. [505] Αποκλειστικός σκοπός των εταιρειών ειδικού σκοπού διαχείρισης οικογενειακής περιουσίας είναι η διοίκηση και διαχείριση των περιουσιακών στοιχείων και επενδύσεων, που κατέχουν είτε άμεσα είτε έμμεσα, μέσω νομικών προσώπων ή νομικών οντοτήτων, τα φυσικά πρόσωπα της παρ. 1 και τα μέλη των οικογενειών τους, καθώς και η διαχείριση των δαπανών, που πραγματοποιούνται από τα φυσικά πρόσωπα της παρ. 1 και τα μέλη των οικογενειών τους για την κάλυψη των αναγκών τους και του κόστους της εν γένει διαβίωσής τους και των φιλανθρωπικών και πολιτιστικών δράσεών τους. Οι εταιρείες ειδικού σκοπού δύνανται επίσης να παρέχουν και υπηρεσίες συμβούλου προς εμπιστευματοδόχους (Trustees), αναφορικά με εμπιστεύματα (Trust) που έχουν ιδρύσει (Settlor), ή στα οποία είναι δικαιούχοι (Beneficiaries) φυσικά πρόσωπα της παρ. 1 και τα μέλη της οικογένειάς τους.

Στις εταιρείες ειδικού σκοπού διαχείρισης οικογενειακής περιουσίας μπορούν να συμμετέχουν μέλη της οικογένειας, καθώς και νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες στις οποίες συμμετέχουν κατά πλειοψηφία τα φυσικά πρόσωπα της παρ. 1 ή/και μέλη

της οικογένειας αυτών. Για την παροχή των υπηρεσιών των εταιρειών ειδικού σκοπού διαχείρισης οικογενειακής περιουσίας απασχολούνται εργαζόμενοι διαφόρων ειδικοτήτων ή αυτές δύναται να ανατίθενται σε τρίτα πρόσωπα, ανεξάρτητα από το κράτος στο οποίο είναι εγκατεστημένα, υπό την επιφύλαξη της περ. ιγ) του άρθρου 23. Φυσικά πρόσωπα μέλη της εταιρείας ειδικού σκοπού διαχείρισης οικογενειακής περιουσίας δεν μπορεί να είναι και εργαζόμενοι σε αυτή.

Προϋποθέσεις εφαρμογής του παρόντος

3. [506]Για την εφαρμογή του παρόντος, η εταιρεία ειδικού σκοπού διαχείρισης οικογενειακής περιουσίας πληροί σωρευτικά τις ακόλουθες προϋποθέσεις:
α) απασχολεί στην Ελλάδα προσωπικό τουλάχιστον πέντε (5) ατόμων εντός δώδεκα (12) μηνών από την ίδρυσή της και εφεξής και
β) πραγματοποιεί στην Ελλάδα δαπάνες λειτουργίας τουλάχιστον πεντακοσίων χιλιάδων (500.000) ευρώ ετησίως.

Ποιοι νοούνται ως μέλη οικογένειας για την εφαρμογή του παρόντος

4. Για την εφαρμογή του παρόντος, ως μέλη της οικογενείας νοούνται:

α) ο έτερος των συζύγων / μέρος συμφώνου συμβίωσης (Μ.Σ.Σ.),
β) τα άγαμα τέκνα των συζύγων / Μ.Σ.Σ.,
γ) τα άγαμα τέκνα του συντηρούντος ή του ετέρου των συζύγων / Μ.Σ.Σ., εφόσον η επιμέλεια έχει νομίμως ανατεθεί για μεν τα τέκνα του/της συντηρούντος σε αυτόν/αυτήν, για δε τα τέκνα του/της ετέρου των συζύγων / Μ.Σ.Σ. σε αυτόν/αυτήν,
δ) οι απευθείας ανιόντες των συζύγων / Μ.Σ.Σ.

Προσδιορισμός ακαθαρίστων εσόδων εταιρειών του παρόντος

5. Τα ακαθάριστα έσοδα από τις παρεχόμενες υπηρεσίες των εταιρειών ειδικού σκοπού διαχείρισης οικογενειακής περιουσίας, τα οποία εισπράττονται υποχρεωτικά μέσω τραπεζικών εμβασμάτων, προσδιορίζονται με την προσθήκη ποσοστού κέρδους στο σύνολο των πάσης φύσεως εξόδων και αποσβέσεών τους, πλην του φόρου εισοδήματος (μέθοδος κόστους πλέον περιθώριο κέρδους). Το ποσοστό κέρδους ορίζεται σε επτά τοις εκατό (7%).

Προσδιορισμός φορολογητέου εισοδήματος - Φορολογικός συντελεστής

Για τον προσδιορισμό του φορολογητέου εισοδήματος της εταιρείας, τα έξοδα επί των οποίων υπολογίζεται το ποσοστό κέρδους, εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδά της, εφόσον τεκμηριώνονται από αντίστοιχα παραστατικά στοιχεία που πληρούν τις προϋποθέσεις του ν. 4308/2014 (Α` 251).

Αν για οποιονδήποτε λόγο τα έσοδα της εταιρείας, όπως προκύπτουν από τα βιβλία που τηρεί, είναι μεγαλύτερα από τα έσοδα, όπως προσδιορίζονται με τη μέθοδο της παρούσας, λαμβάνονται υπόψη τα έσοδα που προκύπτουν από τα βιβλία.

Ο φόρος εισοδήματος υπολογίζεται με τον συντελεστή της παρ. 1 του άρθρου 58. Για την υποβολή της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος και την καταβολή του φόρου των εταιρειών ειδικού σκοπού διαχείρισης οικογενειακής περιουσίας εφαρμόζονται τα άρθρα 68 και 71.

Οι διατάξεις του Μέρους Τέταρτου «Παρακράτηση Φόρου» έχουν εφαρμογή και για τις πληρωμές που πραγματοποιούν οι εταιρείες ειδικού σκοπού διαχείρισης οικογενειακής περιουσίας.

6. [507]Η παροχή των υπηρεσιών του παρόντος άρθρου από εταιρείες ειδικού σκοπού διαχείρισης οικογενειακής περιουσίας προς αλλοδαπές εταιρείες που ανήκουν, άμεσα ή έμμεσα, σε φυσικά πρόσωπα της παρ. 1 ή σε μέλη των οικογενειών τους δεν

συνιστά άσκηση πραγματικής διοίκησής τους στην Ελλάδα κατά την παρ. 4 του άρθρου 4, περί φορολογικής κατοικίας, και οι παρ. 3 και 4 του άρθρου 4 δεν εφαρμόζονται.

Άρθρο 71Θ [508] Κίνητρα σε οντότητες για την πρόωρη εφαρμογή της ηλεκτρονικής τιμολόγησης

Παρεχόμενα κίνητρα

1. Για τις οντότητες, που διενεργούν συναλλαγές, οι οποίες εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των περ. α), β) και γ) της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4308/2014 (Α' 251), περί ηλεκτρονικού τιμολογίου, και οι οποίες επιλέγουν την ηλεκτρονική τιμολόγηση για την αποκλειστική έκδοση των παραστατικών τους, πριν από την υποχρεωτική εφαρμογή της σύμφωνα με την κοινή απόφαση της παρ. 6 του άρθρου 14 του ν. 4308/2014, παρέχονται τα εξής κίνητρα:

α) η δαπάνη για την αρχική προμήθεια τεχνικού εξοπλισμού και λογισμικού που απαιτείται για την εφαρμογή της ηλεκτρονικής τιμολόγησης, αποσβέννυται πλήρως για τους σκοπούς του παρόντος Κώδικα στο έτος πραγματοποίησής της, προσαυξημένη κατά ποσοστό εκατό τοις εκατό (100%) και

β) η δαπάνη για την παραγωγή, τη διαβίβαση και την ηλεκτρονική αρχειοθέτηση ηλεκτρονικών τιμολογίων για τους πρώτους δώδεκα (12) μήνες έκδοσης των παραστατικών πώλησης μέσω ηλεκτρονικής τιμολόγησης που αναγνωρίζεται προς έκπτωση από τα ακαθάριστα έσοδα από επιχειρηματική δραστηριότητα, σύμφωνα με το άρθρο 22, προσαυξάνεται κατά ποσοστό εκατό τοις εκατό (100%) κατά το έτος πραγματοποίησής της.

Προϋποθέσεις εφαρμογής του παρόντος

2. Τα κίνητρα της παρ. 1 παρέχονται στις οντότητες επί δαπανών που διενεργούνται από το φορολογικό έτος 2025 και επόμενα, εφόσον: α) έχει υποβληθεί δήλωση για τη χρήση της ηλεκτρονικής τιμολόγησης μέσω Υπηρεσιών Παρόχου για την Ηλεκτρονική Έκδοση Στοιχείων (Υ.ΠΑ.Η.Ε.Σ.). ή της Εφαρμογής Έκδοσης και Διαβίβασης Παραστατικών της Α.Α.Δ.Ε. σύμφωνα με την απόφαση του Διοικητή της Α.Α.Δ.Ε. που εκδίδεται βάσει της παρ. 6, το αργότερο δύο (2) μήνες πριν από την έναρξη ισχύος της υποχρεωτικής ηλεκτρονικής τιμολόγησης για πωλήσεις αγαθών και παροχές υπηρεσιών της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4308/2014, σύμφωνα με την κοινή απόφαση του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και του Διοικητή της Α.Α.Δ.Ε. που εκδίδεται σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 14 του ν. 4308/2014, και β) η έναρξη χρήσης της ηλεκτρονικής τιμολόγησης πραγματοποιείται μέσα στο ίδιο διάστημα.

Μη εφαρμογή του παρόντος άρθρου

3. Το παρόν άρθρο δεν εφαρμόζεται στις οντότητες που έκαναν χρήση των ευεργετημάτων του άρθρου 71ΣΤ.

4. Σε περίπτωση ανάκλησης της δήλωσης της παρ. 2 ή έκδοσης τιμολογίου άνευ χρήσης των τρόπων των περ. γ) και ε) της παρ. 3 του άρθρου 15 του ν. 4308/2014 πριν από την έναρξη της υποχρεωτικής ισχύος της ηλεκτρονικής τιμολόγησης, παρά τη σχετική δήλωση, δεν χορηγούνται ή αίρονται τα ευεργετήματα της παρ. 1, αντίστοιχα.

Υποχρεώσεις παρόχων

5. Για την εφαρμογή του παρόντος, οι πάροχοι τηρούν τα αναγκαία αρχεία για τα στοιχεία που εκδίδουν και διαβιβάζουν στη φορολογική διοίκηση, καθώς και κάθε αναγκαία πληροφορία για τον έλεγχο της πλήρωσης των προϋποθέσεων για τη χορήγηση των κινήτρων του παρόντος, από τους εκδότες των ηλεκτρονικών παραστατικών πωλήσεων αγαθών και παροχής υπηρεσιών.

Εξουσιοδοτική διάταξη

6. Με απόφαση του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων καθορίζονται η διαδικασία και ο τρόπος υποβολής των δηλώσεων χρήσης της ηλεκτρονικής τιμολόγησης μέσω Υπηρεσιών Παρόχου για την Ηλεκτρονική Έκδοση Στοιχείων

(Υ.ΠΑ.Η.Ε.Σ.) ή της Εφαρμογής Έκδοσης και Διαβίβασης Παραστατικών της Α.Α.Δ.Ε., καθώς και κάθε άλλο ειδικότερο θέμα για την εφαρμογή του παρόντος.

Μ Ε Ρ Ο Σ Ο Γ Δ Ο Ο ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ[509]

Άρθρο 72 Μεταβατικές διατάξεις και έναρξη ισχύος

1. Οι διατάξεις των άρθρων 1 έως και 71 του νόμου αυτού ισχύουν για τα εισοδήματα που αποκτώνται και τις δαπάνες που πραγματοποιούνται, κατά περίπτωση, στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από την 1η Ιανουαρίου 2014 και μετά, με την επιφύλαξη των επόμενων παραγράφων του άρθρου αυτού.

2. [510]Οι διατάξεις των άρθρων 22 και 23 ισχύουν για δαπάνες που αφορούν φορολογικές περιόδους που αρχίζουν από την 1η Ιανουαρίου 2014 και μετά.

3. [511] Οι διατάξεις των άρθρων 24, 25, 28 ισχύουν για φορολογικές περιόδους που αρχίζουν από την 1η Ιανουαρίου 2014 και εξής.

4. Οι διατάξεις του άρθρου 26 ισχύουν για προβλέψεις που σχηματίζονται στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από την 1η Ιανουαρίου 2014 και μετά. Για τις προβλέψεις επισφαλών απαιτήσεων που έχουν σχηματισθεί στα φορολογικά έτη 2010, 2011, 2012 και 2013 θα έχουν εφαρμογή οι διατάξεις της περίπτωσης θ' της παρ. 1 του άρθρου 31 του ν. 2238/1994.

5. Οι διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 27 ισχύουν από την έναρξη ισχύος του ν. 4046/2012 (Α' 28).

6. Οι διατάξεις των παραγράφων 1 έως και 11 του άρθρου 41 ισχύουν για υπεραξία από μεταβιβάσεις ακίνητης περιουσίας που θα πραγματοποιηθούν από την 1η Ιανουαρίου 2014 και μετά.

7. Οι διατάξεις των παραγράφων 1 έως και 5 του άρθρου 42 ισχύουν για υπεραξία από μεταβιβάσεις μετοχών, μεριδίων, ομολόγων, παραγώγων και ολόκληρης επιχείρησης που θα πραγματοποιηθούν από την 1η Ιανουαρίου 2014 και μετά.

8. Οι διατάξεις της παραγράφου 6 του άρθρου 42 ισχύουν από την 29η Φεβρουαρίου 2012.

9. [512] α. Η διάταξη του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 1 του άρθρου 49 τίθεται σε ισχύ από την 1η Ιανουαρίου 2017. Κατά τη μεταβατική αυτή περίοδο οι δαπάνες τόκων δεν αναγνωρίζονται ως εκπιπτόμενες επιχειρηματικές δαπάνες στο βαθμό που οι πλεονάζουσες δαπάνες τόκων υπερβαίνουν τα ακόλουθα ποσοστά των φορολογητέων κερδών προ τόκων, φόρων και αποσβέσεων (EBITDA):
- το εξήντα τοις εκατό (60%) από την 1η Ιανουαρίου 2014,
- το πενήντα τοις εκατό (50%) από την 1η Ιανουαρίου 2015,
- το σαράντα τοις εκατό (40%) από την 1η Ιανουαρίου 2016,

β. Οι διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 49 τίθενται σε ισχύ από την 1η Ιανουαρίου 2016. Κατά τη μεταβατική αυτή περίοδο οι δαπάνες τόκων αναγνωρίζονται πλήρως ως εκπιπτόμενες επιχειρηματικές δαπάνες εφόσον το ποσό

των εγγεγραμμένων στα βιβλία καθαρών δαπανών τόκων δεν υπερβαίνει το ποσό των πέντε εκατομμυρίων (5.000.000) ευρώ το χρόνο.

γ. Οι διατάξεις του άρθρου 49 δεν εφαρμόζονται στις επιχειρήσεις ειδικού σκοπού, μόνο κατά το μέρος που αφορά στην εκτέλεση δημοσίου έργου ή την παροχή δημόσιας υπηρεσίας μέσω σύμβασης παραχώρησης, κατά την έννοια των προεδρικών διαταγμάτων 59/2007 και 60/2007, η οποία έχει κυρωθεί με νόμο, ή μέσω σύμβασης Σύμπραξης Δημοσίου Ιδιωτικού Τομέα (Σ.Δ. Ι.Τ.) κατά τις διατάξεις του ν. 3389/2005, οι οποίες συνάπτονται μέχρι και τις 31.12.2014.

10. [513] Οι διατάξεις των άρθρων 52 έως και 56 ισχύουν για μετασχηματισμούς που πραγματοποιούνται από την 1η Ιανουαρίου 2014 και μετά.

11. [514] Οι διατάξεις των άρθρων 61 έως και 64 ισχύουν για πληρωμές των οποίων η διαδικασία αρχίζει από την 1η Ιανουαρίου 2014 και μετά.

12. [515] Τα μη διανεμηθέντα ή κεφαλαιοποιηθέντα αποθεματικά των νομικών προσώπων του άρθρου 45 του Κ.Φ.Ε., όπως αυτά σχηματίστηκαν μέχρι και την 31η Δεκεμβρίου 2013, και τα οποία προέρχονται από κέρδη που δεν φορολογήθηκαν κατά το χρόνο που προέκυψαν λόγω απαλλαγής αυτών κατ' εφαρμογή διατάξεων του ν. 2238/1994, όπως ισχύει μετά τη δημοσίευση του Κ.Φ.Ε. ή εγκυκλίων ή αποφάσεων που έχουν εκδοθεί κατ' εξουσιοδότηση αυτού, σε περίπτωση διανομής ή κεφαλαιοποίησής τους - μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2013, φορολογούνται αυτοτελώς με συντελεστή δεκαπέντε τοις εκατό (15%).
Με την καταβολή του φόρου αυτού εξαντλείται κάθε φορολογική υποχρέωση του νομικού προσώπου και των μετόχων ή εταίρων αυτού.
Από την 1η Ιανουαρίου 2014 και εξής, τα μη διανεμηθέντα ή κεφαλαιοποιηθέντα αποθεματικά του πρώτου εδαφίου συμψηφίζονται υποχρεωτικά στο τέλος κάθε φορολογικού έτους με δηλωθείσες φορολογικές ζημίες της επιχείρησης από οποιαδήποτε αιτία που προέκυψαν κατά τα τελευταία πέντε (5) έτη μέχρι εξαντλήσεώς τους, εκτός αν διανεμηθούν ή κεφαλαιοποιηθούν οπότε υπόκεινται σε αυτοτελή φορολόγηση με συντελεστή δεκαεννέα τοις εκατό (19%).
Για τους σκοπούς του προηγούμενου εδάφιου ως συμψηφισμός νοείται το αλγεβρικό άθροισμα και το οποίο αυξομειώνει το φορολογικό αποτέλεσμα (κέρδη ή ζημίες) της επιχείρησης.
Με την καταβολή του φόρου αυτού εξαντλείται κάθε φορολογική υποχρέωση του νομικού προσώπου και των μετόχων ή εταίρων αυτού.
Η καταβολή του φόρου της παραγράφου αυτής γίνεται μέχρι το τέλος του δεύτερου μήνα από την απόφαση διανομής από τη γενική συνέλευση των μετόχων.

13. [516]Για ισολογισμούς που κλείνουν με ημερομηνία 31.12.2014 και μετά δεν επιτρέπεται η τήρηση λογαριασμών αφορολόγητου αποθεματικού, πλην των επενδυτικών ή αναπτυξιακών νόμων, του αφορολόγητου αποθεματικού της περίπτωσης ζ' της παραγράφου 3 του άρθρου 28 του ν. 2238/1994, όπως ισχύει μετά τη δημοσίευση του Κ.Φ.Ε. καθώς και ειδικών διατάξεων νόμων[517].

14.[518] Οι διατάξεις που διέπουν τη φορολογία των ναυτιλιακών επιχειρήσεων και των συνδεομένων φυσικών προσώπων μόνο σε σχέση με το εισόδημα που απορρέει από τις επιχειρήσεις αυτές δεν θίγονται από τις διατάξεις του παρόντος Κώδικα.

15. [519] Οι διατάξεις των παραγράφων 3 και 4 του άρθρου 4 του παρόντος Κώδικα δεν εφαρμόζονται για τις εταιρείες που έχουν συσταθεί και λειτουργούν σύμφωνα με το ν. 27/1975 και το ν.δ. 2687/1953.

16. [520] Συσσωρευθέντα κεφάλαια που αντιστοιχούν σε καταβαλλόμενα έως 31.12.2013 ασφάλιστρα του εργαζομένου εξαιρούνται από την οριζόμενη στην παράγραφο 4 του άρθρου 15 φορολόγηση.

17. [521] Οι διατάξεις του ν. 2778/1999 (Α' 295) που διέπουν τη φορολογία των εταιρειών επενδύσεων σε ακίνητη περιουσία και των θυγατρικών τους δεν θίγονται από τις διατάξεις του παρόντος Κώδικα.

18. [522] Οι διατάξεις του ν. 2367/1995 (Α' 178) και του ν. 2992/2002 (Α' 54), που διέπουν τη φορολογία των Εταιρειών Κεφαλαίου Επιχειρηματικών Συμμετοχών (ΕΚΕΣ) και των Αμοιβαίων Κεφαλαίων Επιχειρηματικών Συμμετοχών (ΑΚΕΣ) αντίστοιχα, δεν θίγονται από τις διατάξεις του παρόντος Κώδικα.

18. [523] Για τις συμβάσεις χρηματοοικονομικής μίσθωσης που έχουν συναφθεί πριν την έναρξη ισχύος του παρόντος Κώδικα έχουν εφαρμογή τα οριζόμενα στον Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 2238/1994 (Α' 151), μέχρι τον χρόνο λήξης αυτών.

19. [524] Από την έναρξη ισχύος του ν. 4172/2013 καταργείται η παρ. 3 του άρθρου 6 του ν. 1905/1990 (Α' 147).

20. [525] Από την έναρξη ισχύος του ν. 4172/2013 παύουν να ισχύουν η παρ. 1 του άρθρου 31 του ν. 2682/1999 (Α' 16) και η παρ. 8 του άρθρου 26 του ν. 2789/2000 (Α' 21).

21. [526] Για τις παροχές σε είδος, όπως ορίζονται στο άρθρο 13 του Κώδικα, η παράγραφος 1 του άρθρου 60 τίθεται σε ισχύ από την 1.1.2015.

22. [527] Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 3 του άρθρου 67 τίθεται σε ισχύ από την 1η Ιανουαρίου 2015. Ειδικά για το φορολογικό έτος 2014 η δήλωση υποβάλλεται κατά το χρονικό διάστημα από την 1η Φεβρουαρίου μέχρι και την 30ή Ιουνίου.

23. [528] Οι διατάξεις του Κώδικα για τον προσδιορισμό του φορολογητέου εισοδήματος από επιχειρηματική δραστηριότητα των οικοδομικών επιχειρήσεων εφαρμόζονται για ακίνητα για τα οποία η άδεια κατασκευής έχει εκδοθεί από την 1.1.2006 και μετά.

24. [529] Κατά τον υπολογισμό του φόρου σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 15 και προκειμένου να διατηρηθεί ακέραιο το ποσό της μείωσης του φόρου, σύμφωνα με το άρθρο 16, ο φορολογούμενος απαιτείται να προσκομίσει αποδείξεις σε ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%) του φορολογητέου εισοδήματός του. Το ποσό των αποδείξεων που προσκομίζονται δεν απαιτείται να υπερβαίνει το ποσό των δέκα χιλιάδων πεντακοσίων (10.500) ευρώ. Σε περίπτωση που δεν προσκομίζεται το απαιτούμενο ποσό αποδείξεων, ο φόρος προσαυξάνεται κατά τη θετική διαφορά μεταξύ του απαιτούμενου ποσού αποδείξεων, με ανώτατο όριο τις δέκα χιλιάδες πεντακόσια (10.500) ευρώ και του προσκομισθέντος ποσού αποδείξεων, η οποία πολλαπλασιάζεται με συντελεστή 22%. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών

καθορίζονται οι δαπάνες για τις οποίες απαιτείται η προσκόμιση αποδείξεων, ο τρόπος επιμερισμού των δαπανών μεταξύ των συζύγων, οι κατηγορίες των φορολογουμένων που εξαιρούνται από την υποχρέωση αυτή, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή των διατάξεων αυτών. Τα ανωτέρω εφαρμόζονται αποκλειστικά για το φορολογικό έτος 2014.

25. [530] Από την έναρξη ισχύος του ν. 4172/2013 παύουν να ισχύουν οι διατάξεις του ν. 2238/1994 (Α' 151), συμπεριλαμβανομένων και όλων των κανονιστικών πράξεων και εγκυκλίων που έχουν εκδοθεί κατ' εξουσιοδότηση αυτού του νόμου.

26. [531] Σε περίπτωση κατά την οποία η μεταβίβαση του άρθρου 41 Κ.Φ. Ε. αφορά δικαίωμα το οποίο αποκτήθηκε μέχρι και την 31η Δεκεμβρίου 1994, η υπεραξία θεωρείται μηδενική. Ειδικά στην περίπτωση της χρησικτησίας, εφόσον ο σχετικός χρόνος συμπληρώθηκε πριν από την 31η Δεκεμβρίου 1994, ως χρόνος κτήσης θεωρείται η 1η Ιανουαρίου 1995.

27. [532] Στην περίπτωση ακινήτου που εμπίπτει στις διατάξεις του άρθρου 41 και έχει αποκτηθεί, σύμφωνα με τα οριζόμενα σε αυτό, από 1ης Ιανουαρίου 1995 έως και την 31 η Δεκεμβρίου 2002, ο συντελεστής απομείωσης της παραγράφου 5 πολλαπλασιάζεται με το συντελεστή 0,8.

28. [533] Για την περίοδο μέχρι την 1η Ιανουαρίου 2015 η υπεραξία που αποκτά ένα νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα από πώληση και επαναμίσθωση (lease back) ακινήτου αναγνωρίζεται ως έσοδο σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 17, όπως αυτό υιοθετείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

29. [534] Ειδικά ο χρόνος υποβολής της δήλωσης και απόδοσης του παρακρατούμενου φόρου που καταβάλλεται τον Ιανουάριο του 2014, παρατείνεται μέχρι τις 30 Απριλίου 2014.

30. [535] Οι διατάξεις της παραγράφου 5 του άρθρου 15, της παραγράφου 5 του άρθρου 29 και της παραγράφου 4 του άρθρου 58 του Κώδικα εφαρμόζονται και για το νησί της Κεφαλονιάς για εισοδήματα που αποκτώνται ή κέρδη που προκύπτουν από την 1η Ιανουαρίου 2014 μέχρι και την 31 η Δεκεμβρίου 2015.

31. [536] Ειδικά, για τα εισοδήματα που αποκτήθηκαν από 1.1.2013 έως 31.12.2013 εξακολουθούν να ισχύουν οι διατάξεις της παρ. 7 του άρθρου 4 του ν. 2238/1994 και οι εκδοθείσες κατ' εξουσιοδότηση αυτού υπουργικές αποφάσεις.

32. [537] Ειδικά οι επιχειρήσεις που τηρούν απλογραφικά βιβλία και οι οποίες για τον προσδιορισμό των αποτελεσμάτων τους του οικονομικού έτους 2014 (χρήση 2013) εφάρμοσαν τις διατάξεις του δευτέρου εδαφίου της περίπτωσης γ΄ της παρ. 1 του άρθρου 31 του ν. 2238/1994 (Α΄ 151), δύνανται, αποκλειστικά για τον προσδιορισμό του φορολογητέου εισοδήματος του φορολογικού έτους 2014, ως απογραφή έναρξης να λάβουν ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%) των αγορών της διαχειριστικής χρήσης του 2013 και ως απογραφή λήξης το δέκα τοις εκατό (10%) των αγορών του φορολογικού έτους 2014, ανεξαρτήτως υποχρέωσης σύνταξης απογραφής εμπορεύσιμων περιουσιακών στοιχείων. Οι διατάξεις του προηγούμενου εδαφίου εφαρμόζονται αναλόγως για τους αγρότες που πριν την 1.1.2014 τηρούσαν βιβλία και εξέδιδαν στοιχεία του Κ.Φ.Α.Σ.. Οι αγρότες και λοιποί επιτηδευματίες που δεν έχουν υποχρέωση τήρησης βιβλίων, δύνανται να εξάγουν το λογιστικό αποτέλεσμα του

φορολογικού έτους 2014, είτε χωρίς απογραφές έναρξης και λήξης είτε να προβούν σε αποτίμηση των εμπορεύσιμων περιουσιακών στοιχείων τους της 1.1.2014 με οποιονδήποτε αξιόπιστο τρόπο και σε σύνταξη απογραφής λήξης της 31.12.2014 με τον ίδιο τρόπο, όπως και της απογραφής έναρξης σε καταστάσεις τις οποίες διαφυλάσσουν έως το χρόνο παραγραφής.

33. [538] α. Η ισχύς του άρθρου 41 αναστέλλεται μέχρι και την 31η Δεκεμβρίου 2026. [539]
β. Η διάταξη της παρούσας παραγράφου τίθεται σε ισχύ από την 1η Ιανουαρίου 2015.

[34.] [540] ΚΑΤΑΡΓΗΘΗΚΕ

35. [541] Όταν το πραγματικό εισόδημα των φορολογουμένων κατά τα φορολογικά έτη 2014 και 2015 δεν υπερβαίνει το ποσό των 6.000 ευρώ και το τεκμαρτό τους εισόδημα δεν υπερβαίνει το ποσό των 9.500 ευρώ και εφόσον δεν ασκείται επιχειρηματική δραστηριότητα για την οποία απαιτείται η υποβολή δήλωση έναρξης εργασιών ή ατομική αγροτική δραστηριότητα, το εισόδημα αυτό, εξαιρουμένου του εισοδήματος από κεφάλαιο και από υπεραξία μεταβίβασης κεφαλαίου, και η προστιθέμενη διαφορά τεκμηρίων, φορολογούνται με την κλίμακα των μισθωτών – συνταξιούχων της παρ. 1 του άρθρου 15. Εάν το πραγματικό εισόδημα της προηγούμενης παραγράφου υπερβαίνει το ποσό των 6.000 ευρώ, το υπερβάλλον ποσό φορολογείται με την κλίμακα της επιχειρηματικής δραστηριότητας. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται και για τους φορολογούμενους που διέκοψαν την επιχειρηματική τους δραστηριότητα, για το εισόδημα που απέκτησαν μετά τη διακοπή της.

35.Α. [542] Όταν το πραγματικό εισόδημα των φορολογουμένων κατά τα φορολογικά έτη 2016 και 2017 δεν υπερβαίνει το ποσό των 6.000 ευρώ και το τεκμαρτό τους εισόδημα δεν υπερβαίνει το ποσό των 9.500 ευρώ και εφόσον δεν ασκείται επιχειρηματική δραστηριότητα για την οποία απαιτείται η υποβολή δήλωση έναρξης εργασιών ή ατομική αγροτική δραστηριότητα, το εισόδημα αυτό, εξαιρουμένου του εισοδήματος από κεφάλαιο και από υπεραξία μεταβίβασης κεφαλαίου, και η προστιθέμενη διαφορά τεκμηρίων, φορολογούνται σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 15 και την παρ. 1 του άρθρου 16. Εάν το πραγματικό εισόδημα της προηγούμενης παραγράφου υπερβαίνει το ποσό των 6.000 ευρώ, το υπερβάλλον ποσό φορολογείται σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 29. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται και για τους φορολογούμενους που διέκοψαν την επιχειρηματική τους δραστηριότητα, για το εισόδημα που απέκτησαν μετά τη διακοπή της.

36. [543] Το ποσοστό εκατό τοις εκατό (100%) της προκαταβολής του φόρου εισοδήματος της παραγράφου 1 του άρθρου 71 εφαρμόζεται για τα κέρδη που προκύπτουν σε φορολογικά έτη που αρχίζουν από την 1η Ιανουαρίου 2014 και μετά. Ειδικά, για τα κέρδη που αποκτούν τα νομικά πρόσωπα και οι νομικές οντότητες που αναφέρονται στην παράγραφο 2 του άρθρου 71 στο φορολογικό έτος που αρχίζει από την 1η Ιανουαρίου 2014 έως και την 31 η Δεκεμβρίου του ίδιου έτους, το ποσοστό της προκαταβολής φόρου ορίζεται σε πενήντα πέντε τοις εκατό (55%) και για τα κέρδη που προκύπτουν στο φορολογικό έτος που αρχίζει από την 1 η Ιανουαρίου 2015 έως και την 31 η Δεκεμβρίου του ίδιου έτους το ποσοστό αυτό ορίζεται σε εβδομήντα πέντε τοις εκατό (75%).

37. [544] Ειδικά για το φορολογικό έτος 2014, η προθεσμία καταβολής της πρώτης δόσης φόρου εισοδήματος της παρ. 6 του άρθρου 67 του Ν. 4172/2013 παρατείνεται έως την 31η Αυγούστου 2015.

38. [545] Το ποσοστό της προκαταβολής του φόρου εισοδήματος της παραγράφου 1 του άρθρου 69 ορίζεται σε πενήντα πέντε τοις εκατό (55%) για τα κέρδη που προκύπτουν στο φορολογικό έτος που αρχίζει από την 1η Ιανουαρίου 2014 έως και την 31η Δεκεμβρίου του ίδιου έτους και σε εβδομήντα πέντε τοις εκατό (75%) για τα κέρδη που προκύπτουν στο φορολογικό έτος που αρχίζει από την 1η Ιανουαρίου 2015 έως και την 31η Δεκεμβρίου του ίδιου έτους.

39. [546] Για τα νομικά πρόσωπα και τις νομικές οντότητες με φορολογικό έτος που αρχίζει την 1η Ιανουαρίου 2014 και λήγει την 31 η Δεκεμβρίου του ίδιου έτους η καταβολή του φόρου σύμφωνα με το άρθρο 68 γίνεται σε πέντε (5) ισόποσες μηνιαίες δόσεις από τις οποίες η πρώτη καταβάλλεται μέχρι την 21η Αυγούστου 2015 και η καθεμία από τις επόμενες μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα των μηνών Σεπτεμβρίου, Οκτωβρίου, Νοεμβρίου και Δεκεμβρίου 2015.

40. [547] Τα φορολογικά πλεονεκτήματα των παρ. 1, 2 και 7 [548]του άρθρου 48 και της παρ. 1 του άρθρου 63 δεν παρέχονται σε ρύθμιση ή σειρά ρυθμίσεων οι οποίες, έχοντας τεθεί σε εφαρμογή με κύριο σκοπό ή έναν από τους κύριους σκοπούς την απόκτηση φορολογικού πλεονεκτήματος που παρακωλύει το αντικείμενο ή τον σκοπό του παρόντος, δεν είναι γνήσιες ως προς όλα τα σχετικά γεγονότα και τις συνθήκες. Μια ρύθμιση μπορεί να περιλαμβάνει περισσότερα από ένα στάδια ή μέρη.
Για τους σκοπούς της παραγράφου αυτής, μια ρύθμιση ή σειρά ρυθμίσεων θεωρείται μη γνήσια στον βαθμό που δεν τίθεται σε εφαρμογή για βάσιμους εμπορικούς λόγους που απηχούν την οικονομική πραγματικότητα.

41.[549] Για τα νομικά πρόσωπα και τις νομικές οντότητες με φορολογικό έτος που αρχίζει την 1η Ιανουαρίου 2016 και λήγει την 31η Δεκεμβρίου του ίδιου έτους, η καταβολή του φόρου σύμφωνα με το άρθρο 68 γίνεται σε έξι (6) ισόποσες μηνιαίες δόσεις από τις οποίες η πρώτη καταβάλλεται μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του μηνός Ιουλίου 2017 και η καθεμία από τις επόμενες μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα των πέντε επόμενων μηνών.

42.[550] Δεν συνιστά εισόδημα και δεν υπόκειται σε φόρο εισοδήματος και ειδική εισφορά αλληλεγγύης του άρθρου 43 Α του Κ.Φ.Ε., κατά περίπτωση, το ποσό του μισθώματος που δεν εισπράχθηκε ή δεν εισπράττεται κατ' επιταγή νόμου στο πλαίσιο αντιμετώπισης των επιπτώσεων του κορωνοϊού COVID-19, για όλους τους μήνες που ίσχυσε ή θα ισχύσει το μέτρο μειωμένης καταβολής επί του μηνιαίου μισθώματος σε ποσοστό σαράντα τοις εκατό (40%) ή που δεν εισπράχθηκε ή δεν εισπράττεται κατόπιν συμφωνίας μεταξύ εκμισθωτή και μισθωτή για την απαλλαγή από την καταβολή μέρους του συνολικού μισθώματος, κατά τουλάχιστον τριάντα τοις εκατό (30%), σύμφωνα με διατάξεις στο πλαίσιο αντιμετώπισης των επιπτώσεων του κορωνοϊού COVID-19.
Τα οριζόμενα στο προηγούμενο εδάφιο ισχύουν και για την περίπτωση μισθώματος που δεν εισπράχθηκε ή δεν εισπράττεται κατ’ επιταγή νόμου στο πλαίσιο αντιμετώπισης των επιπτώσεων του κορωνοϊού COVID-19, για τους μήνες του έτους 2021 κατά τους οποίους ίσχυσε το μέτρο πλήρους απαλλαγής του μηνιαίου μισθώματος.

43.[551] Οι διατάξεις της περ. δ΄ της παρ. 2 του άρθρου 15 και της παρ. 2 του άρθρου 60 ισχύουν για τις αμοιβές που έχουν καταβληθεί από τη συγκρότηση των Ανεξάρτητων Επιτροπών Προσφυγών του άρθρου 5 του ν. 4375/2016, ήτοι από το 2016.

44.[552] Η καταβολή του φόρου εισοδήματος των νομικών προσώπων και των νομικών οντοτήτων για τα εισοδήματα του φορολογικού έτους 2019, με εξαίρεση τα νομικά πρόσωπα και τις νομικές οντότητες που έχουν λυθεί ή έχουν τεθεί υπό εκκαθάριση, πραγματοποιείται σε οκτώ (8) ισόποσες μηνιαίες δόσεις, από τις οποίες η πρώτη καταβάλλεται μέχρι την τελευταία εργάσιμη μέρα του επόμενου μήνα από την καταληκτική ημερομηνία υποβολής της δήλωσης, με βάση τις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 68 του ν. 4172/2013 (Α΄ 167) και οι υπόλοιπες επτά (7) μέχρι την τελευταία εργάσιμη μέρα των επτά (7) επόμενων μηνών. Ειδικά για τις δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων, των οποίων η προθεσμία υποβολής παρατάθηκε με την υπ. αριθμ. Α 1156/2020 απόφαση του Υφυπουργού Οικονομικών μέχρι την 29η Ιουλίου 2020, η πρώτη δόση καταβάλλεται μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του μηνός Ιουλίου του 2020 και η καθεμία από τις επόμενες μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα των επτά (7) επόμενων μηνών.

45.[553] Η καταβολή του φόρου εισοδήματος των φυσικών προσώπων του φορολογικού έτους 2019 πραγματοποιείται σε οκτώ (8) ισόποσες μηνιαίες δόσεις, από τις οποίες η πρώτη καταβάλλεται μέχρι την τελευταία εργάσιμη μέρα του μηνός Ιουλίου 2020 και η καθεμία από τις επόμενες μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα των επτά (7) επόμενων μηνών. Η καταβολή του φόρου που προσδιορίζεται από δηλώσεις φορολογούμενων που συμμετέχουν σε νομικά πρόσωπα και νομικές οντότητες που τηρούν απλογραφικά βιβλία γίνεται σε έξι (6) ισόποσες μηνιαίες δόσεις, από τις οποίες η πρώτη καταβάλλεται την τελευταία εργάσιμη ημέρα του μηνός Σεπτεμβρίου 2020 και η καθεμία από τις επόμενες μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα των πέντε επόμενων μηνών. Όταν ο φόρος που οφείλεται με βάση την εμπρόθεσμη δήλωση καταβάλλεται εφάπαξ μέσα στη προθεσμία της πρώτης δόσης, παρέχεται στο συνολικό ποσό του φόρου και των λοιπών συμβεβαιούμενων με αυτόν οφειλών έκπτωση δύο τοις εκατό (2%).

44.[554] Οι διατάξεις των περ. β΄, ιγ΄ και ιστ΄ της παρ. 1 του άρθρου 14, όπως τροποποιούνται με το παρόν, εφαρμόζονται για εισοδήματα που αποκτώνται στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από 1.1.2020 και μετά.

45.[555] Οι διατάξεις της περ. β΄, του πρώτου και τρίτου εδαφίου της περ. γ΄ και της περ. δ΄ του άρθρου 22Β, όπως τροποποιούνται με το παρόν, εφαρμόζονται για δαπάνες που πραγματοποιούνται στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από 1.1.2020 και μετά. Ειδικά οι διατάξεις του δεύτερου εδαφίου της περ. γ΄ του άρθρου 22Β, όπως τροποποιούνται με το παρόν, εφαρμόζονται για πάγια που αποκτώνται στα φορολογικά έτη 2020 και 2021.

46.[556] Οι διατάξεις για τη δεύτερη, την έβδομη, την όγδοη, τη δέκατη, την ενδέκατη, τη δωδέκατη και τη δέκατη τρίτη κατηγορία ενεργητικού επιχείρησης με τα αντίστοιχα ποσοστά φορολογικών αποσβέσεων του πίνακα της παρ. 4 του άρθρου 24, καθώς και οι διατάξεις του δεύτερου, πέμπτου και έκτου εδαφίου της παρ. 4 του άρθρου 24, όπως τροποποιούνται με το παρόν, εφαρμόζονται για δαπάνες που πραγματοποιούνται στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από 1.1.2020 και μετά. Ειδικά οι διατάξεις του έκτου, έβδομου και όγδοου εδαφίου της παρ. 4 του άρθρου 24, όπως

τροποποιούνται με το παρόν, εφαρμόζονται για πάγια που αποκτώνται στα φορολογικά έτη 2020 και 2021.

47.[557] Η διάταξη της περ. θ΄ του άρθρου 33 εφαρμόζεται για δαπάνες που πραγματοποιούνται στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από 1.1.2020 και μετά.

48.[558] Οι διατάξεις του άρθρου 71Ζ εφαρμόζονται για δαπάνες που πραγματοποιούνται και εισοδήματα που αποκτώνται στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από 01.01.2020 και μετά.

49.[559] Ειδικά για το φορολογικό έτος 2020 απαλλάσσονται από την ειδική εισφορά αλληλεγγύης του άρθρου 43Α τα εισοδήματα που προβλέπονται στο άρθρο αυτό, με εξαίρεση τα εισοδήματα από μισθωτή εργασία και συντάξεις. Αν το εισόδημα προσδιορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 34, η απαλλαγή της παρούσας παρέχεται εφόσον για τα δύο (2) προηγούμενα φορολογικά έτη δεν έτυχε εφαρμογής ο εναλλακτικός τρόπος υπολογισμού της ελάχιστης φορολογίας, σύμφωνα με τα άρθρα 30, 31, 32, 33 και 34.

50. [560] Ειδικά για το φορολογικό έτος 2021 απαλλάσσονται από την ειδική εισφορά αλληλεγγύης του άρθρου 43Α τα εισοδήματα που προβλέπονται στο άρθρο αυτό, με εξαίρεση τα εισοδήματα από μισθωτή εργασία στο δημόσιο τομέα και τις συντάξεις. Αν το εισόδημα προσδιορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 34, η απαλλαγή της παρούσας παρέχεται εφόσον για τα δύο (2) προηγούμενα φορολογικά έτη δεν έτυχε εφαρμογής ο εναλλακτικός τρόπος υπολογισμού της ελάχιστης φορολογίας σύμφωνα με τα άρθρα 30, 31, 32, 33 και 34. [561]Για το φορολογικό έτος 2021 απαλλάσσονται από την ειδική εισφορά αλληλεγγύης του άρθρου 43Α τα εισοδήματα που αποκτώνται από αγροτικές ενισχύσεις και επιδοτήσεις που εισπράττονται το φορολογικό έτος 2021, αλλά ανάγονται στο φορολογικό έτος 2020.

51.[562] Οι διατάξεις του άρθρου 5Β έχουν εφαρμογή για τα φορολογικά έτη που αρχίζουν από την 1η Ιανουαρίου 2020 και μετά. Ειδικά για τις αιτήσεις υπαγωγής στον εναλλακτικό τρόπο φορολόγησης εισοδήματος που προκύπτει στην αλλοδαπή, οι οποίες θα υποβληθούν εντός του έτους 2020 κατ' εφαρμογή της παρ. 3 του άρθρου 5Β, η προθεσμία υποβολής της σχετικής αίτησης ορίζεται στις 30.9.2020.
β) Για όσα φυσικά πρόσωπα πληρούν τις προϋποθέσεις της παρ. 1 του άρθρου 5Β και έχουν ήδη μεταφέρει τη φορολογική τους κατοικία στην Ελλάδα εντός του φορολογικού έτους 2019, η δήλωση φορολογίας εισοδήματος για το φορολογικό έτος 2019 υποβάλλεται μέχρι και την 31η Οκτωβρίου 2020. Στην περίπτωση αυτή, ο φόρος που ορίζεται στην παρ. 2 του άρθρου 5Β καταβάλλεται εφάπαξ εντός τριάντα (30) ημερών από την έγκριση της αίτησης του φορολογουμένου.

52.[563] Η περ. ιζ της παρ. 1 του άρθρου 14, όπως προστίθεται με την παρ. 1 του άρθρου 2 του παρόντος, εφαρμόζεται για τις παροχές σε είδος που λαμβάνονται στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από 1.1.2020 και μετά.

53.[564] Οι παρ. 1, 3, 4 και 5 του άρθρου 42Α του ν. 4172/2013, όπως τροποποιούνται με το άρθρο 3 του παρόντος, εφαρμόζονται για εισοδήματα που αποκτώνται στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από 1.1.2020 και μετά.

54.[565] Η περ. β΄ της παρ. 3 του άρθρου 39 του ν. 4172/2013, όπως τροποποιείται με το άρθρο 5 του παρόντος, εφαρμόζεται για δαπάνες που πραγματοποιούνται από 1.1.2020 και μετά.

56.[566] α) Οι διατάξεις του άρθρου 66Α εφαρμόζονται για μεταφορές περιουσιακών στοιχείων, φορολογικής κατοικίας ή δραστηριότητας από την Ελλάδα προς άλλο κράτος-μέλος ή τρίτη χώρα που πραγματοποιούνται από την 1η.1.2020 και μετά.
β) Για τις μεταφορές περιουσιακών στοιχείων, φορολογικής κατοικίας ή δραστηριότητας που έχουν πραγματοποιηθεί από την 1η Ιανουαρίου 2020 μέχρι την ημερομηνία δημοσίευσης του παρόντος, υποβάλλονται δηλώσεις της παρ. 3 του άρθρου 66Α, χωρίς την επιβολή κυρώσεων, μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του τρίτου μήνα από την ημερομηνία δημοσίευσης του παρόντος.

57.[567] Οι διατάξεις του άρθρου 66 Β εφαρμόζονται από την 1η.1.2020 και μετά.

58.[568] Οι δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος φορολογικού έτους 2019 των φυσικών προσώπων του άρθρου 3 και των νομικών προσώπων ή νομικών οντοτήτων του άρθρου 45 του παρόντος Κώδικα των οποίων το φορολογικό έτος λήγει την 31η Δεκεμβρίου 2019, υποβάλλονται εμπρόθεσμα μέχρι την 28η Αυγούστου 2020.
Η καταβολή του φόρου για τις δηλώσεις του προηγούμενου εδαφίου πραγματοποιείται σε οκτώ (8) ισόποσες μηνιαίες δόσεις από τις οποίες οι δύο πρώτες δόσεις καταβάλλονται μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του μηνός Αυγούστου 2020 και η καθεμία από τις επόμενες μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα των έξι (6) επόμενων μηνών.
Όταν ο φόρος που οφείλεται με βάση την εμπρόθεσμη δήλωση φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων καταβάλλεται εφάπαξ μέχρι την 31η Αυγούστου 2020, παρέχεται στο συνολικό ποσό του φόρου και των λοιπών συμβεβαιούμενων με αυτόν οφειλών έκπτωση δύο τοις εκατό (2%).

59.[569] Ειδικά για το φορολογικό έτος 2019, το ποσό προκαταβολής φόρου εισοδήματος του πρώτου εδαφίου της παρ. 1 των άρθρων 69 και 71 μειώνεται ανάλογα με το ποσοστό μείωσης του κύκλου εργασιών που δηλώνεται για σκοπούς Φόρου Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ) (κωδικός 312 δήλωσης ΦΠΑ) του πρώτου (1ου) εξαμήνου του 2020 έναντι του πρώτου (1ου) εξαμήνου του 2019, ως εξής:

Μείωση του κύκλου εργασιών ΦΠΑ το 1ο εξάμηνο 2020 έναντι του 1ου εξαμήνου 2019:	**Μείωση προκαταβολής φόρου εισοδήματος**
≥ 5% έως και 15%	30%
15,01% έως και 25%	50%
25,01% έως και 35%	70%
>35%	100%

Για τον ανωτέρω υπολογισμό λαμβάνονται υπόψη:
1) Οι δηλώσεις ΦΠΑ του πρώτου (1ου) εξαμήνου 2019 που έχουν υποβληθεί μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος και
2) οι δηλώσεις ΦΠΑ του πρώτου (1ου) εξαμήνου του 2020, ως εξής:
α) για τηρούντες απλογραφικά λογιστικά αρχεία, η δήλωση ΦΠΑ του πρώτου (1ου) τριμήνου που έχει υποβληθεί μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος και η δήλωση ΦΠΑ του δευτέρου (2ου) τριμήνου που υποβάλλεται μέχρι τις 31.7.2020 ή

β) για τηρούντες διπλογραφικά λογιστικά αρχεία, οι δηλώσεις ΦΠΑ Ιανουαρίου - Μαΐου που έχουν υποβληθεί μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος και η δήλωση ΦΠΑ Ιουνίου που υποβάλλεται μέχρι τις 31.7.2020.

Για νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα ή φυσικό πρόσωπο που ασκεί επιχειρηματική δραστηριότητα και δεν έχει υποχρέωση υποβολής δήλωσης ΦΠΑ καθ' όλη τη διάρκεια των συγκρινόμενων εξαμήνων, το ποσό της προκαταβολής φόρου εισοδήματος του πρώτου εδαφίου της παρ. 1 των άρθρων 69 και 71 μειώνεται κατά πενήντα τοις εκατό (50%). Τα οριζόμενα στο προηγούμενο εδάφιο έχουν εφαρμογή και στην περίπτωση που νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα ή φυσικό πρόσωπο που ασκεί επιχειρηματική δραστηριότητα μετατάχθηκε από απαλλασσόμενο ΦΠΑ καθεστώς σε μη απαλλασσόμενο ή αντιστρόφως, κατά τα συγκρινόμενα εξάμηνα των ετών 2019 και 2020.

Ειδικά, το ποσό προκαταβολής φόρου εισοδήματος του πρώτου εδαφίου της παρ. 1 των άρθρων 69 και 71 μηδενίζεται για νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα ή φυσικό πρόσωπο που ασκεί επιχειρηματική δραστηριότητα, το οποίο:

α) είναι υποκείμενο σε ΦΠΑ, ασκεί επιχειρηματική δραστηριότητα που ανήκει στον τριτογενή τομέα και πραγματοποίησε κατά το τρίτο (3ο) τρίμηνο του 2019 ποσοστό άνω του πενήντα τοις εκατό (50%) του ετήσιου κύκλου εργασιών ΦΠΑ του ίδιου έτους ή

β) εντάσσεται στους κλάδους των αεροπορικών ή ακτοπλοϊκών μεταφορών και [570]σε κλάδους συναφών υπηρεσιών.

Οι διατάξεις της παρούσας δεν εφαρμόζονται για νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες ή φυσικά πρόσωπα που ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα, για τα οποία εφαρμόζονται η παρ. 3 του άρθρου 71 και το τελευταίο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 69, αντίστοιχα, με εξαίρεση τις επιχειρήσεις της περ. α΄ του πέμπτου εδαφίου της παρούσας, για τις οποίες το ποσό της προκαταβολής φόρου εισοδήματος μηδενίζεται.

Σε νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα ή φυσικό πρόσωπο που ασκεί επιχειρηματική δραστηριότητα και το οποίο επωφελείται της μειωμένης προκαταβολής χωρίς να τη δικαιούται, ολικά ή μερικά, επιβάλλεται από τη Φορολογική Διοίκηση πρόστιμο ίσο με το διπλάσιο της μειωμένης προκαταβολής που επωφελείται, για την επιβολή και είσπραξη του οποίου εφαρμόζονται οι διατάξεις του ν. 4174/2013 (Α΄ 170).

Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, έπειτα από εισήγηση του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων, ορίζεται κάθε ειδικότερο θέμα για την εφαρμογή της παρούσας.

[60.]

[61.] [571]

62.[572] Οι διατάξεις του άρθρου 5Γ έχουν εφαρμογή για τα φορολογικά έτη που αρχίζουν από την 1η Ιανουαρίου 2021 και μετά.

63.[573] Εξαιρετικά οι δηλώσεις φόρου εισοδήματος φορολογικού έτους 2019 φορολογικών κατοίκων εξωτερικού που υποβλήθηκαν ή θα υποβληθούν μέχρι και την 30η Ιουνίου 2021 θεωρούνται εμπρόθεσμες.

Η καταβολή του φόρου για τις δηλώσεις του προηγούμενου εδαφίου, εφόσον υποβληθούν μετά την 26η Φεβρουαρίου 2021, γίνεται μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του επόμενου μήνα από την έκδοση της πράξης διοικητικού προσδιορισμού φόρου.

Τυχόν πρόστιμα και τόκοι που έχουν επιβληθεί λόγω εκπρόθεσμης υποβολής για δηλώσεις που υποβλήθηκαν μετά την 28η Αυγούστου 2020 ακυρώνονται. Οι τόκοι ή τα πρόστιμα που τυχόν έχουν εισπραχθεί συμψηφίζονται με βεβαιωμένες οφειλές προς τη Φορολογική Διοίκηση και στην περίπτωση που δεν υπάρχει οφειλή, επιστρέφονται.

64.[574] Οι δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος φορολογικού έτους 2020 των νομικών προσώπων ή νομικών οντοτήτων του άρθρου 45 του παρόντος Κώδικα των οποίων το φορολογικό έτος λήγει την 31η Δεκεμβρίου 2020, υποβάλλονται εμπρόθεσμα μέχρι τη 10η Σεπτεμβρίου 2021.
Η καταβολή του φόρου για τις δηλώσεις του προηγούμενου εδαφίου πραγματοποιείται σε οκτώ (8) ισόποσες μηνιαίες δόσεις από τις οποίες οι δύο πρώτες δόσεις καταβάλλονται μέχρι τη 17η.9.2021, η τρίτη μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του μηνός Σεπτεμβρίου 2021 και η καθεμία από τις επόμενες μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα των πέντε (5) επόμενων μηνών.

65.[575] Οι δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων φορολογικού έτους 2020 υποβάλλονται εμπρόθεσμα μέχρι τη 10η Σεπτεμβρίου 2021. Η καταβολή του φόρου για τις δηλώσεις του προηγούμενου εδαφίου πραγματοποιείται σε οκτώ (8) ισόποσες μηνιαίες δόσεις από τις οποίες οι δύο πρώτες δόσεις καταβάλλονται μέχρι την 17η.9.2021, η τρίτη δόση μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του μηνός Σεπτεμβρίου 2021 και η καθεμία από τις επόμενες μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα των πέντε (5) επόμενων μηνών. Εξαιρετικά τα φυσικά πρόσωπα που συμμετέχουν σε νομικά πρόσωπα και νομικές οντότητες που τηρούν απλογραφικά βιβλία, μπορούν να υποβάλουν εμπρόθεσμα δήλωση φορολογίας εισοδήματος μέχρι τη 15η Σεπτεμβρίου 2021. Η καταβολή του φόρου, που προσδιορίζεται από δηλώσεις του προηγούμενου εδαφίου γίνεται σε έξι (6) ισόποσες μηνιαίες δόσεις, από τις οποίες η πρώτη καταβάλλεται μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του μηνός Σεπτεμβρίου 2021 και η καθεμία από τις επόμενες μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα των πέντε (5) επόμενων μηνών. Εφόσον η δήλωση φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων υποβληθεί μέχρι την 27η.8.2021 και ο προκύπτων οφειλόμενος φόρος καταβληθεί εφάπαξ μέχρι και την 31η.8.2021, παρέχεται στο συνολικό ποσό του φόρου και των λοιπών συμβεβαιούμενων με αυτόν οφειλών έκπτωση τρία τοις εκατό (3%).

66.[576] Ειδικά για το φορολογικό έτος 2020, πέραν των οριζόμενων στην παρ. 4 του άρθρου 39, τα εισοδήματα από εκμίσθωση ακίνητης περιουσίας, τα οποία δεν έχουν εισπραχθεί από τον δικαιούχο, δεν συνυπολογίζονται στο συνολικό εισόδημά του και στην περίπτωση που μέχρι τη λήξη της προθεσμίας υποβολής της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων έχει κοινοποιηθεί στον μισθωτή εξώδικη καταγγελία της μίσθωσης, λόγω μη καταβολής του μισθώματος ή εξώδικη όχληση για την καταβολή των οφειλόμενων μισθωμάτων.
Εάν έχει κοινοποιηθεί οποιοδήποτε εξώδικο του πρώτου εδαφίου, ο φορολογούμενος οφείλει, μέχρι τη λήξη της προθεσμίας υποβολής της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος φορολογικού έτους 2021, να προσκομίσει διαταγή πληρωμής ή διαταγή απόδοσης χρήσης μίσθιου ή δικαστική απόφαση αποβολής ή επιδίκασης μισθωμάτων ή αντίγραφο της αγωγής αποβολής ή επιδίκασης μισθωμάτων, προκειμένου να μην φορολογηθούν τα εισοδήματα αυτά στο φορολογικό έτος 2020. Σε περίπτωση που προσκομιστούν τα οριζόμενα στο δεύτερο εδάφιο, τα εν λόγω εισοδήματα φορολογούνται στο έτος και κατά το ποσό που αποδεδειγμένα εισπράχθηκαν, κατά παρέκκλιση του άρθρου 8. Στην περίπτωση που

τα οριζόμενα στο προηγούμενο εδάφιο δεν προσκομιστούν εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας, ο φορολογούμενος οφείλει να δηλώσει τα μισθώματα αυτά με την υποβολή τροποποιητικής δήλωσης φορολογίας εισοδήματος φορολογικού έτους 2020, η οποία υποβάλλεται χωρίς τόκους και πρόστιμα μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2022.
Με απόφαση του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων δύναται να ορίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή της παρούσας.

67.[577] Εξαιρετικά, για τις δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων φορολογικού έτους 2020, ως προθεσμία υποβολής της ανέγκλητης δήλωσης της περ. β' της παρ. 4 του άρθρου 67 ορίζεται η 6η Μαΐου 2021.

68.[578] Ειδικά για τις αιτήσεις υπαγωγής στον εναλλακτικό τρόπο φορολόγησης εισοδήματος που προκύπτει στην αλλοδαπή, οι οποίες θα υποβληθούν εντός του έτους 2021, κατ' εφαρμογή της παρ. 3 του άρθρου 5Α και της παρ. 3 του άρθρου 5Β, ως καταληκτική ημερομηνία υποβολής της σχετικής αίτησης ορίζεται η 31η.5.2021. Η Φορολογική Διοίκηση εξετάζει την αίτηση και εκδίδει απόφαση επί αυτής, το αργότερο μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του μηνός Ιουνίου του ιδίου έτους.

69.[579] Ειδικά για τις αιτήσεις υπαγωγής στον ειδικό τρόπο φορολόγησης εισοδήματος από μισθωτή εργασία και επιχειρηματική δραστηριότητα που προκύπτει στην ημεδαπή, φυσικών προσώπων που μεταφέρουν τη φορολογική τους κατοικία στην Ελλάδα, οι οποίες θα υποβληθούν εντός του έτους 2021 και αφορούν σε ανάληψη υπηρεσίας ή έναρξη εργασιών ατομικής επιχείρησης που έλαβε χώρα μέχρι τις 31 Ιουλίου του έτους αυτού, κατ' εφαρμογή της παρ. 3 του άρθρου 5Γ, ως καταληκτική ημερομηνία υποβολής της σχετικής αίτησης ορίζεται η 30ή Σεπτεμβρίου 2021. Η Φορολογική Διοίκηση εξετάζει την αίτηση και εκδίδει απόφαση επί της αίτησης, το αργότερο μέχρι την 17η Ιανουαρίου 2022.[580]

70.[581] α. Ειδικά για το φορολογικό έτος 2020, για τα φυσικά πρόσωπα:
(i) τα οποία ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα η οποία βάσει κανονιστικών πράξεων της διοίκησης, εντός του 2020 χαρακτηρίστηκε ως πληττόμενη, λόγω της εμφάνισης και διάδοσης του κορωνοϊού COVID-19 ή ανεστάλη η λειτουργία της, ανεξαρτήτως χρονικού διαστήματος αναστολής,
(ii) των οποίων η σύμβαση εργασίας ανεστάλη για οποιοδήποτε χρονικό διάστημα εντός του έτους 2020 λόγω των μέτρων για την αντιμετώπιση της πανδημίας COVID-19, σύμφωνα με το άρθρο δέκατο τρίτο της από 14.3.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (Α΄ 64), η οποία κυρώθηκε με το άρθρο 3 του ν. 4682/2020 (Α΄ 76), το άρθρο 11 της από 20.3.3020[582] Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (Α΄ 68), η οποία κυρώθηκε με το άρθρο 1 του ν. 4683/2020 (Α΄ 83) και το άρθρο 68 του ν. 4756/2020 (Α΄ 235),
(iii) των οποίων η σύμβαση ναυτολόγησης ανεστάλη κατά τη διάρκεια οποιουδήποτε διαστήματος εντός του 2020 με βάση το άρθρο εξηκοστό τρίτο της από 30.3.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (Α΄ 75), η οποία κυρώθηκε με το άρθρο 1 του ν. 4684/2020 (Α΄ 86), όπως αυτό τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με την από 1.5.2020 Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου (Α΄ 90), η οποία κυρώθηκε με τον ν. 4690/2020 (Α΄ 104),
(iv) τα οποία εντάχθηκαν στον μηχανισμό ενίσχυσης «ΣΥΝ-ΕΡΓΑΣΙΑ» ανεξαρτήτως χρονικού διαστήματος εντός του 2020, σύμφωνα με το άρθρο 31 του ν. 4690/2020 και το άρθρο 123 του ν. 4714/2020 (Α΄ 148),

(ν) τα οποία είναι ιδιοκτήτες ακινήτων, που έλαβαν μειωμένο μίσθωμα εντός του 2020, για το οποίο έχει υποβληθεί έστω και μία εγκεκριμένη δήλωση COVID-19, κατόπιν σχετικής επεξεργασίας από την ΑΑΔΕ, σύμφωνα με το άρθρο δεύτερο της από 20.3.2020 της Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου, η οποία κυρώθηκε με το άρθρο 1 του ν. 4683/2020, όπως διαμορφώθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 33 του ν. 4753/2020 (Α΄ 227) και την παρ. 2 του άρθρου 13 του ν. 4690/2020 (Α΄ 104), όπως ισχύουν μετά και την τροποποίησή τους με το άρθρο 54 του ν. 4758/2020 (Α΄ 242), όταν προκύπτει διαφορά μεταξύ του τεκμαρτού και του συνολικού εισοδήματος κατά την παρ. 1 του άρθρου 30, δεν εφαρμόζεται το άρθρο 31, εφόσον σωρευτικά:
(αα) τουλάχιστον σε ένα από τα δύο (2) προηγούμενα φορολογικά έτη δεν έτυχε εφαρμογής ο εναλλακτικός τρόπος υπολογισμού της ελάχιστης φορολογίας σύμφωνα με τα άρθρα 30, 31, 32, 33, 34,
(ββ) δεν υπήρξε αύξηση των αντικειμενικών δαπανών και υπηρεσιών του άρθρου 31 του φορολογικού έτους 2020 σε σχέση με το φορολογικό έτος 2019 και
(γγ) σε περίπτωση δαπάνης απόκτησης περιουσιακών στοιχείων του άρθρου 32, η εν λόγω δαπάνη δικαιολογείται από τα αναγραφόμενα στη δήλωση χρηματικά ποσά, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 2 του άρθρου 34 του ν. 4172/2013.
β. Μη θιγομένου του άρθρου 32, αν το εισόδημα των φορολογούμενων της περ. α΄ και για τα δυο προηγούμενα φορολογικά έτη, προσδιορίστηκε κατόπιν εφαρμογής του εναλλακτικού τρόπου υπολογισμού της ελάχιστης φορολογίας, σύμφωνα με τα άρθρα 30, 31, 32, 33, 34 και για το φορολογικό έτος 2020 προκύπτει προστιθέμενη διαφορά τεκμηρίων, ως δαπάνη του άρθρου 31 για το φορολογικό έτος 2020, λαμβάνεται υπόψη το μικρότερο ποσό αντικειμενικών δαπανών και υπηρεσιών του άρθρου 31 μεταξύ των φορολογικών ετών 2018, 2019 και 2020, εφόσον δεν υπήρξε αύξηση των αντικειμενικών δαπανών και υπηρεσιών του άρθρου 31 του φορολογικού έτους 2020 σε σχέση με το φορολογικό έτος 2019.
Με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων καθορίζονται ο χρόνος κατά τον οποίο λαμβάνονται υπόψη οι εγκεκριμένες δηλώσεις COVID 19, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή της παρούσας.

71.[583] α. Ειδικά για το φορολογικό έτος 2020, κατά παρέκκλιση της περ. β΄ της παρ. 6 του άρθρου 15, εφαρμόζονται τα εξής:
Το απαιτούμενο ποσό δαπανών με ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής ορίζεται σε ποσοστό τριάντα τοις εκατό (30%) του πραγματικού εισοδήματος που προέρχεται από μισθωτή εργασία - συντάξεις και επιχειρηματική δραστηριότητα και μέχρι είκοσι χιλιάδες (20.000) ευρώ δαπανών. Στον υπολογισμό του πραγματικού εισοδήματος δεν περιλαμβάνονται το ποσό της εισφοράς αλληλεγγύης του άρθρου 43Α και το ποσό της διατροφής που δίδεται στον/στην διαζευγμένο/-η σύζυγο ή σε μέρος συμφώνου συμβίωσης ή εξαρτώμενο τέκνο, εφόσον καταβάλλεται με ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής.
Στην περίπτωση που το δηλωθέν ποσό δαπανών με ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής υπολείπεται του απαιτούμενου ποσού δαπανών, ο φόρος που προκύπτει κατά την εφαρμογή της κλίμακας της παρ. 1 προσαυξάνεται σύμφωνα με τις ακόλουθες περιπτώσεις:
(i) Σε περίπτωση που το δηλωθέν ποσό με ηλεκτρονικές συναλλαγές είναι υψηλότερο του 20% του πραγματικού εισοδήματος που προέρχεται από μισθωτή εργασία, συντάξεις και επιχειρηματική δραστηριότητα, ο φόρος που προκύπτει κατά την εφαρμογή της κλίμακας της παρ. 1 προσαυξάνεται κατά το ποσό που προκύπτει από τη θετική διαφορά μεταξύ του απαιτούμενου και του δηλωθέντος ποσού δαπανών

με ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής, πολλαπλασιαζόμενη με συντελεστή έντεκα τοις εκατό (11%).
(ii) Σε περίπτωση που το δηλωθέν ποσό με ηλεκτρονικές συναλλαγές υπολείπεται του 20% του πραγματικού εισοδήματος που προέρχεται από μισθωτή εργασία, συντάξεις και επιχειρηματική δραστηριότητα, ο φόρος που προκύπτει κατά την εφαρμογή της κλίμακας της παρ. 1 [584] προσαυξάνεται κατά το ποσό που προκύπτει από τη θετική διαφορά μεταξύ του είκοσι τοις εκατό (20%) του πραγματικού εισοδήματος που προέρχεται από μισθωτή εργασία, συντάξεις και επιχειρηματική δραστηριότητα και του δηλωθέντος ποσού δαπανών με ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής, πολλαπλασιαζόμενη με συντελεστή είκοσι δύο τοις εκατό (22%) και, επιπροσθέτως, κατά το ποσό που προκύπτει από τη θετική διαφορά μεταξύ του απαιτούμενου ποσού δαπανών και του είκοσι τοις εκατό (20%) του πραγματικού εισοδήματος που προέρχεται από μισθωτή εργασία, συντάξεις και επιχειρηματική δραστηριότητα, πολλαπλασιαζόμενη με συντελεστή έντεκα τοις εκατό (11%). Σε κάθε περίπτωση, η προσαύξηση του φόρου δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσό που προκύπτει από τη θετική διαφορά μεταξύ του απαιτούμενου και του δηλωθέντος ποσού δαπανών με ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής, πολλαπλασιαζόμενη με συντελεστή είκοσι δύο τοις εκατό (22%).
Ο φόρος που προκύπτει κατά την εφαρμογή της κλίμακας της παρ. 1 παραμένει αμετάβλητος και δεν προσαυξάνεται για τις ακόλουθες περιπτώσεις:
i) Για τα φυσικά πρόσωπα που ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα, η οποία, σύμφωνα με τις κανονιστικές πράξεις που εκδόθηκαν για τον προσδιορισμό των πληττόμενων επιχειρήσεων από την εξάπλωση της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19, θεωρήθηκε ως πληττόμενη για οποιοδήποτε χρονικό διάστημα εντός του έτους 2020.
ii) Για τα φυσικά πρόσωπα των οποίων η σύμβαση εργασίας ανεστάλη για οποιοδήποτε χρονικό διάστημα εντός του έτους 2020 λόγω των μέτρων για την αντιμετώπιση της πανδημίας του κορωνοϊού COVID 19, σύμφωνα με το άρθρο δέκατο τρίτο της από 14.3.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (Α΄ 64), η οποία κυρώθηκε με το άρθρο 3 του ν. 4682/2020 (Α΄ 76), το άρθρο 11 της από 20.3.3020[585] Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (Α΄ 68), η οποία κυρώθηκε με το άρθρο 1 του ν. 4683/2020 (Α΄ 83) και το άρθρο 68 του ν. 4756/2020 (Α΄ 235).
iii) Για τα φυσικά πρόσωπα των οποίων η σύμβαση ναυτολόγησης ανεστάλη κατά τη διάρκεια οποιουδήποτε διαστήματος εντός του 2020 με βάση το άρθρο εξηκοστό τρίτο της από 30.3.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (Α΄ 75), η οποία κυρώθηκε με το άρθρο 1 του ν. 4684/2020 (Α΄ 86), όπως αυτό τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με την από 1.5.2020 Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου (Α΄ 90), η οποία κυρώθηκε με τον ν. 4690/2020 (Α΄ 104).
iv) Για τα φυσικά πρόσωπα τα οποία εντάχθηκαν στον μηχανισμό ενίσχυσης «ΣΥΝ-ΕΡΓΑΣΙΑ» ανεξαρτήτως χρονικού διαστήματος εντός του 2020, σύμφωνα με το άρθρο 31 του ν. 4690/2020 και το άρθρο 123 του ν. 4714/2020 (Α΄148), όπως τα πρόσωπα αυτά θα αποσταλούν στη Φορολογική Διοίκηση από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων.
v) Για τα φυσικά πρόσωπα τα οποία είναι ιδιοκτήτες ακινήτων, που έλαβαν μειωμένο μίσθωμα εντός του 2020, για το οποίο έχει υποβληθεί έστω και μία εγκεκριμένη δήλωση COVID-19, κατόπιν σχετικής επεξεργασίας από την ΑΑΔΕ, σύμφωνα με το άρθρο δεύτερο της από 20.3.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου, η οποία κυρώθηκε με το άρθρο 1 του ν. 4683/2020, όπως διαμορφώθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 33 του ν. 4753/2020 (Α' 227) και την παρ. 2 του άρθρου 13 του ν. 4690/2020 (Α' 104), όπως ισχύουν μετά και την τροποποίησή τους με το άρθρο 54 του ν. 4758/2020 (Α΄ 242).

vi) Για φορολογούμενους που είχαν συμπληρώσει το εξηκοστό (60ό) έτος της ηλικίας τους στις 31 Δεκεμβρίου 2019.
β. Τα οριζόμενα στην περ. α΄ εφαρμόζονται αναλόγως για τα εισοδήματα από ακίνητη περιουσία που φορολογούνται σύμφωνα με την κλίμακα της παρ. 4 του άρθρου 40.

72.[586] Ειδικά για το φορολογικό έτος 2020, το ποσό που βεβαιώνεται σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 71 ορίζεται σε ποσοστό εβδομήντα τοις εκατό (70%).

73. [587] α. Το πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 69 του ν. 4172/2013, όπως αντικαθίσταται με την παρ. 1 του παρόντος, ισχύει για την προκαταβολή φόρου που βεβαιώνεται με την πράξη διοικητικού προσδιορισμού φόρου εισοδήματος του φορολογικού έτους 2020 και επόμενων.
β. Το πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 71 του ν. 4172/2013, όπως αντικαθίσταται με την παρ. 2 του παρόντος, ισχύει για την προκαταβολή φόρου που βεβαιώνεται με τη δήλωση φορολογίας εισοδήματος του φορολογικού έτους 2021 και επόμενων.
γ. Η παρ. 2 του άρθρου 71 του ν. 4172/2013, όπως αντικαθίσταται με την παρ. 2 του παρόντος, ισχύει για την προκαταβολή φόρου που βεβαιώνεται με τη δήλωση φορολογίας εισοδήματος του φορολογικού έτους 2020 και επόμενων.

74.[588] Για το φορολογικό έτος 2022 απαλλάσσονται από την ειδική εισφορά αλληλεγγύης του άρθρου 43Α τα εισοδήματα που προβλέπονται στο άρθρο αυτό, με εξαίρεση τα εισοδήματα από μισθωτή εργασία στον δημόσιο τομέα και τις συντάξεις. Αν το εισόδημα προσδιορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 34, η απαλλαγή της παρούσας παρέχεται εφόσον για τα δύο (2) προηγούμενα φορολογικά έτη δεν έτυχε εφαρμογής ο εναλλακτικός τρόπος υπολογισμού της ελάχιστης φορολογίας σύμφωνα με τα άρθρα 30, 31, 32, 33 και 34.
[589]Η ειδική εισφορά αλληλεγγύης του άρθρου 43Α καταργείται για όλα τα εισοδήματα του άρθρου αυτού που αποκτώνται από την 1η.1.2023 και εφεξής.

75.[590] Η παρ. 7 του άρθρου 21 εφαρμόζεται από το φορολογικό έτος 2020 και επόμενα.

76.[591] Εκκρεμείς αιτήσεις για την υπαγωγή στο άρθρο 5Γ ή αιτήσεις που υποβάλλονται μέχρι την 30ή.6.2022 για ανάληψη υπηρεσίας ή έναρξη εργασιών που πραγματοποιήθηκαν μέχρι την 31η.7.2021, εξετάζονται από τη Φορολογική Διοίκηση και κρίνονται για υπαγωγή στο έτος 2021.

77.[592] Η καταβολή του φόρου εισοδήματος των νομικών προσώπων και των νομικών οντοτήτων για τα εισοδήματα του φορολογικού έτους 2021, με εξαίρεση τα νομικά πρόσωπα και τις νομικές οντότητες που έχουν λυθεί ή έχουν τεθεί υπό εκκαθάριση, πραγματοποιείται σε οκτώ (8) ισόποσες μηνιαίες δόσεις, από τις οποίες η πρώτη καταβάλλεται μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του επόμενου μήνα από την καταληκτική ημερομηνία υποβολής της δήλωσης, με βάση την παρ. 2 του άρθρου 68 και οι υπόλοιπες επτά (7) μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα των επτά (7) επόμενων μηνών.
[593]Οι δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος φορολογικού έτους 2021 των νομικών προσώπων ή νομικών οντοτήτων του άρθρου 45, των οποίων το φορολογικό έτος λήγει την 31η Δεκεμβρίου 2021, υποβάλλονται εμπρόθεσμα μέχρι την 30ή Αυγούστου 2022. Η καταβολή του φόρου για τις δηλώσεις του προηγούμενου εδαφίου, πραγματοποιείται σε οκτώ (8) ισόποσες μηνιαίες δόσεις από τις οποίες οι

δύο πρώτες δόσεις καταβάλλονται μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του μηνός Αυγούστου 2022 και η καθεμία από τις επόμενες μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα των έξι (6) επόμενων μηνών.

78.[594] Οι δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων φορολογικού έτους 2021 υποβάλλονται εμπρόθεσμα μέχρι την 30ή Αυγούστου 2022. Η καταβολή του φόρου για τις δηλώσεις του πρώτου εδαφίου πραγματοποιείται σε οκτώ (8) ισόποσες μηνιαίες δόσεις από τις οποίες οι δύο πρώτες δόσεις καταβάλλονται μέχρι την 31η.8.2022 και η καθεμία από τις επόμενες μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα των έξι (6) επόμενων μηνών. Η καταβολή του φόρου, που προσδιορίζεται από δηλώσεις φορολογουμένων που συμμετέχουν σε νομικά πρόσωπα και νομικές οντότητες που τηρούν απλογραφικά βιβλία γίνεται σε έξι (6) ισόποσες μηνιαίες δόσεις, από τις οποίες η πρώτη καταβάλλεται μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του μηνός Σεπτεμβρίου 2022 και η καθεμία από τις επόμενες μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα των πέντε (5) επόμενων μηνών.
[595]Τα ανωτέρω δεν καταλαμβάνουν τα φυσικά πρόσωπα που έχουν υπαχθεί στην εναλλακτική φορολόγηση εισοδήματος του άρθρου 5Β.

79.[596] Όταν ο φόρος που οφείλεται, με βάση την εμπρόθεσμη δήλωση φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων φορολογικού έτους 2021, για τον οποίο παρέχεται η δυνατότητα εξόφλησης σε δόσεις, καταβληθεί εφάπαξ, μέχρι και την 31η.8.2022, παρέχεται, στο συνολικό ποσό του φόρου και των λοιπών συμβεβαιούμενων με αυτόν οφειλών, έκπτωση τρία τοις εκατό (3%).

80.[597] Οι διατάξεις του άρθρου 22Ε εφαρμόζονται για δαπάνες που πραγματοποιούνται και πάγια που αποκτώνται στα φορολογικά έτη 2023, 2024 και 2025.

81.[598] α. Ειδικά τα φυσικά πρόσωπα με πρώτο έτος υπαγωγής στον εναλλακτικό τρόπο φορολόγησης για το εισόδημα που προκύπτει στην αλλοδαπή του άρθρου 5Α του παρόντος, το φορολογικό έτος 2021, κατά παρέκκλιση των παρ. 2 και 5 του ίδιου άρθρου, εφόσον καταβάλλουν το κατ' αποκοπή ποσό φόρου της παρ. 2 του άρθρου αυτού για το εισόδημα που προκύπτει στην αλλοδαπή κατά το φορολογικό έτος 2021 έως και την 20ή.7.2022, εξακολουθούν να υπάγονται στο καθεστώς του άρθρου 5Α του παρόντος και εκδοθείσες αποφάσεις άρσης της υπαγωγής τους για το φορολογικό έτος 2021, κατ' εφαρμογή της παρ. 5 του ίδιου άρθρου, ανακαλούνται.
β. Ειδικά για τα φυσικά πρόσωπα που έχουν υπαχθεί στον εναλλακτικό τρόπο φορολόγησης για το εισόδημα που προκύπτει στην αλλοδαπή του άρθρου 5Α κατά τα φορολογικά έτη 2020 και 2021, η προϋπόθεση της περ. β) της παρ. 1 του ίδιου άρθρου πληρούται, εφόσον διαπιστωθεί ότι ολοκληρώθηκε η προβλεπόμενη στην ίδια διάταξη επένδυση εντός της τιθέμενης προθεσμίας των τριών (3) ετών από την υποβολή της αίτησης σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 3 του ίδιου άρθρου.
[599]Ειδικά οι επενδύσεις αιτήσεων υπαγωγής φορολογικού έτους 2020 ολοκληρώνονται το αργότερο έως την 30ή Σεπτεμβρίου 2023.
γ. Ειδικά για το φορολογικό έτος 2022, η αίτηση υπαγωγής στον εναλλακτικό τρόπο φορολόγησης του άρθρου 5Α υποβάλλεται στη Φορολογική Διοίκηση από το φυσικό πρόσωπο μέχρι τη 15η Δεκεμβρίου 2022. Η Φορολογική Διοίκηση εξετάζει την αίτηση και εκδίδει απόφαση, με την οποία την εγκρίνει ή την απορρίπτει, έως την τελευταία εργάσιμη ημέρα του μηνός Δεκεμβρίου του έτους 2022.
δ. [600]Ειδικά για το φορολογικό έτος 2023, η αίτηση υπαγωγής στον εναλλακτικό τρόπο φορολόγησης του άρθρου 5Α υποβάλλεται στη Φορολογική Διοίκηση από το φυσικό

πρόσωπο μέχρι την 30ή Σεπτεμβρίου 2023. Η Φορολογική Διοίκηση εξετάζει την αίτηση και εκδίδει απόφαση, με την οποία την εγκρίνει ή την απορρίπτει, έως την τελευταία εργάσιμη ημέρα του μηνός Δεκεμβρίου του έτους 2023.

82.[601] Ειδικά για το φορολογικό έτος 2021:

α) Τα ενδοομιλικά μερίσματα που εισπράττει νομικό πρόσωπο που είναι φορολογικός κάτοικος Ελλάδος από νομικό πρόσωπο φορολογικό κάτοικο Ηνωμένου Βασιλείου απαλλάσσονται από τον φόρο εισοδήματος, εφόσον ο λήπτης κατέχει ως ελάχιστο ποσοστό συμμετοχής δέκα τοις εκατό (10%) της αξίας ή του πλήθους του μετοχικού ή βασικού κεφαλαίου ή των δικαιωμάτων ψήφου του νομικού προσώπου που διανέμει και το ελάχιστο ποσοστό συμμετοχής διακρατείται για τουλάχιστον είκοσι τέσσερις (24) μήνες.

β) Στα μερίσματα και παρόμοιες πληρωμές που διανέμονται σε νομικό πρόσωπο φορολογικό κάτοικο Ηνωμένου Βασιλείου, δεν παρακρατείται φόρος εισοδήματος, εφόσον αυτό κατέχει μετοχές, μερίδια ή συμμετοχή τουλάχιστον δέκα τοις εκατό (10%), βάσει αξίας ή αριθμού, στο μετοχικό κεφάλαιο ή δικαιώματα σε κέρδη, δικαιώματα ψήφου του φορολογούμενου που προβαίνει στη διανομή και το ελάχιστο ποσοστό συμμετοχής διακρατείται για τουλάχιστον είκοσι τέσσερις (24) μήνες.

83. [602] Η περ. ιθ' της παρ. 1 του άρθρου 14 του παρόντος ισχύει από 1.1.2022 και εφεξής.

84.[603] Η παρ. 1Α του άρθρου 50 εφαρμόζεται για διορθώσεις κερδών που διενεργούνται με πράξεις διορθωτικού προσδιορισμού που εκδίδονται μετά την έναρξη ισχύος της παρούσας και πριν την έναρξη ισχύος της παρούσας, εφόσον κατά τον χρόνο έναρξης ισχύος της παρούσας οι σχετικές υποθέσεις είναι εκκρεμείς. Ως εκκρεμείς νοούνται οι υποθέσεις σύμφωνα με την παρ. 50 του άρθρου 72 του ν. 4174/2013 (Α' 170). Για την εφαρμογή της παρούσας η τρίμηνη προθεσμία για την υποβολή της τροποποιητικής δήλωσης του πρώτου εδαφίου της παρ. 4 του άρθρου 19 του ν. 4174/2013 αρχίζει από την έναρξη ισχύος της παρούσας.

84Α. [604]Τα κίνητρα των παρ. 2 και 3 του άρθρου 71 ΣΤ, παρέχονται στις οντότητες, οι οποίες επιλέγουν την ηλεκτρονική τιμολόγηση μέσω παρόχου ηλεκτρονικής έκδοσης στοιχείων για τα φορολογικά έτη που αρχίζουν από την 1 η Ιανουαρίου 2020 και μετά, και χορηγούνται από το πρώτο έτος, στο οποίο εφαρμόζεται η ηλεκτρονική τιμολόγηση, μέχρι και το φορολογικό έτος 2024.

Ειδικά για τα φορολογικά έτη 2023 και 2024, οι σχετικές επιλογές της παρ. 6 του άρθρου 71 ΣΤ μπορούν να δηλωθούν και η ένταξη να έχει ολοκληρωθεί έως και την 31 η Δεκεμβρίου 2023 και την 31 η Δεκεμβρίου 2024 αντίστοιχα. Κατά τα λοιπά ισχύει το άρθρο 71 ΣΤ.

85. [605]Τα κίνητρα των παρ. 2 και 3 του άρθρου 71ΣΤ παρέχονται στις οντότητες, οι οποίες επιλέγουν την ηλεκτρονική τιμολόγηση μέσω παρόχου ηλεκτρονικής έκδοσης στοιχείων για τα φορολογικά έτη που αρχίζουν από την 1η Ιανουάριου 2020 και μετά, και χορηγούνται από το πρώτο έτος, στο οποίο εφαρμόζεται η ηλεκτρονική τιμολόγηση, μέχρι και το φορολογικό έτος 2023. Ειδικά για το φορολογικό έτος 2023, οι σχετικές επιλογές της παρ. 6 του άρθρου 71ΣΤ μπορούν να δηλωθούν και η ένταξη να έχει ολοκληρωθεί έως και τις 30.6.2023. Κατά τα λοιπά ισχύουν όσα ορίζονται στο άρθρο 71ΣΤ.

85.[606] Η προθεσμία υποβολής των δηλώσεων φορολογίας εισοδήματος φορολογικού έτους 2022 των νομικών προσώπων ή νομικών οντοτήτων του άρθρου 45, των οποίων το φορολογικό έτος λήγει την 31η Δεκεμβρίου 2022, παρατείνεται μέχρι και την 31η Αυγούστου 2023 και ώρα 15:00. Η καταβολή του φόρου για τις δηλώσεις του πρώτου εδαφίου, με εξαίρεση τα νομικά πρόσωπα και τις νομικές οντότητες που έχουν λυθεί ή έχουν τεθεί υπό εκκαθάριση, πραγματοποιείται σε οκτώ (8) ισόποσες μηνιαίες δόσεις από τις οποίες οι δύο (2) πρώτες δόσεις καταβάλλονται μέχρι και την 31η Αυγούστου 2023 και η καθεμία από τις επόμενες μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα των έξι (6) επόμενων μηνών.

86.[607] Η προθεσμία υποβολής των δηλώσεων φορολογίας εισοδήματος φορολογικού έτους 2022 των φυσικών προσώπων του άρθρου 3 παρατείνεται μέχρι και την 31η Αυγούστου 2023 και ώρα 15:00. Η καταβολή του φόρου για τις δηλώσεις του πρώτου εδαφίου, πραγματοποιείται σε οκτώ (8) ισόποσες μηνιαίες δόσεις από τις οποίες οι δύο (2) πρώτες δόσεις καταβάλλονται μέχρι και την 31η Αυγούστου 2023 και η καθεμία από τις επόμενες μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα των έξι (6) επόμενων μηνών. Η καταβολή του φόρου, που προσδιορίζεται από δηλώσεις φορολογουμένων που συμμετέχουν σε νομικά πρόσωπα και νομικές οντότητες που τηρούν απλογραφικά βιβλία, γίνεται σε έξι (6) ισόποσες μηνιαίες δόσεις, από τις οποίες η πρώτη καταβάλλεται μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του μηνός Σεπτεμβρίου 2023 και η καθεμία από τις επόμενες μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα των πέντε (5) επόμενων μηνών. Όταν ο φόρος που οφείλεται καταβάλλεται εφάπαξ μέχρι την 31η Ιουλίου 2023, παρέχεται στο συνολικό ποσό του φόρου και των συμβεβαιούμενων με αυτόν οφειλών, έκπτωση τρία τοις εκατό (3%). Η παρούσα δεν καταλαμβάνει τα φυσικά πρόσωπα που έχουν υπαχθεί στην εναλλακτική φορολόγηση εισοδήματος του άρθρου 5Β.

87.[608] Αν το εισόδημα από την άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας φορολογικού έτους 2023 προσδιορίζεται σύμφωνα με τα άρθρα 28Α έως 28Δ του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (ν. 4172/2013, Α’ 167), το ποσό προκαταβολής φόρου του άρθρου 69 επί του ποσού, κατά το οποίο το τεκμαρτώς προσδιορισθέν εισόδημα υπερβαίνει το δηλωθέν, μειώνεται για το έτος 2024 κατά το ήμισυ.

88. [609]Οι δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων φορολογικού έτους 2023 υποβάλλονται εμπρόθεσμα μέχρι τη 2α Αυγούστου 2024. Η καταβολή του φόρου για τις δηλώσεις του προηγούμενου εδαφίου πραγματοποιείται σε οκτώ (8) ισόποσες δόσεις, από τις οποίες η πρώτη καταβάλλεται μέχρι τη 2α Αυγούστου 2024, η δεύτερη μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του μηνός Αυγούστου 2024 και η καθεμία από τις επόμενες έξι (6) μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα των έξι (6) επόμενων μηνών.
Η καταβολή του φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων φορολογικού έτους 2023, που συμμετέχουν σε νομικά πρόσωπα και νομικές οντότητες που τηρούν απλογραφικά βιβλία, γίνεται σε έξι (6) ισόποσες μηνιαίες δόσεις, από τις οποίες η πρώτη καταβάλλεται μέχρι την 30ή Σεπτεμβρίου 2024 και η καθεμία από τις επόμενες μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα των πέντε (5) επόμενων μηνών.
Όταν ο φόρος εισοδήματος φυσικών προσώπων φορολογικού έτους 2023 καταβάλλεται εφάπαξ μέχρι την καταληκτική ημερομηνία καταβολής της πρώτης δόσης, παρέχεται στο συνολικό ποσό του φόρου και των συμβεβαιούμενων με αυτόν οφειλών, έκπτωση τρία τοις εκατό (3%).
Η παρούσα δεν καταλαμβάνει τα φυσικά πρόσωπα που έχουν υπαχθεί στην εναλλακτική φορολόγηση του άρθρου 5Β.

89.[610] Η καταβολή του φόρου εισοδήματος των νομικών προσώπων και των νομικών οντοτήτων για τα εισοδήματα του φορολογικού έτους 2023, με εξαίρεση τα νομικά πρόσωπα και τις νομικές οντότητες, που έχουν λυθεί ή έχουν τεθεί υπό εκκαθάριση, πραγματοποιείται σε οκτώ (8) ισόποσες μηνιαίες δόσεις, από τις οποίες η πρώτη καταβάλλεται μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του επόμενου μήνα από την καταληκτική ημερομηνία υποβολής της δήλωσης, με βάση την παρ. 2 του άρθρου 68 και οι υπόλοιπες επτά (7) μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα των επτά (7) επόμενων μηνών. Ειδικότερα, οι δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος φορολογικού έτους 2023 των νομικών προσώπων ή νομικών οντοτήτων του άρθρου 45, των οποίων το φορολογικό έτος λήγει την 31η Δεκεμβρίου 2023, υποβάλλονται εμπρόθεσμα μέχρι την 9η Αυγούστου 2024. Κατ' εξαίρεση, η καταβολή του φόρου για τις δηλώσεις του προηγούμενου εδαφίου, πραγματοποιείται σε οκτώ (8) ισόποσες δόσεις από τις οποίες η πρώτη καταβάλλεται μέχρι την 9η Αυγούστου 2024, η δεύτερη μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του μηνός Αυγούστου 2024 και η καθεμία από τις επόμενες έξι (6) μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα των έξι (6) επόμενων μηνών.

90.[611] Σε περίπτωση μείωσης των μηνιαίων τακτικών αποδοχών του εργαζόμενου με ταυτόχρονη αύξηση των ποσών από φιλοδωρήματα, η οποία επέρχεται από την 1η Νοεμβρίου 2024 και εφεξής, επιβάλλεται στην επιχείρηση πρόστιμο που ανέρχεται σε ποσοστό είκοσι δύο τοις εκατό (22%) επί του ποσού απομείωσης των τακτικών αποδοχών, υπολογιζόμενο για διάστημα δώδεκα (12) μηνών από τη μείωση των τακτικών αποδοχών και όχι πέραν του μηνός κατά τον οποίο οι τακτικές αποδοχές επανέρχονται στο αρχικό προ της μείωσης ύψος.
Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης καθορίζονται τα αρμόδια όργανα και η διαδικασία για την επιβολή του προστίμου, καθώς και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή της παρούσας.

91. [612].α) Για τους τριάντα έξι (36) πρώτους μήνες μετά από τον μήνα, κατά τον οποίο συνάπτεται η σχετική σύμβαση μίσθωσης, δεν φορολογείται το εισόδημα φυσικών προσώπων που προέρχεται από εκμίσθωση κατοικιών με εμβαδόν έως εκατόν είκοσι (120) τετραγωνικά μέτρα (τ.μ.), προσαυξανόμενο κατά είκοσι (20) τ.μ. για κάθε εξαρτώμενο τέκνο της περ. β) της παρ. 1 του άρθρου 11, άνω των δύο (2), του μισθωτή, εφόσον:
αα) το εισόδημα προέρχεται από σύμβαση μίσθωσης διάρκειας τουλάχιστον τριών (3) ετών που συνάπτεται μεταξύ της 8ης Σεπτεμβρίου 2024 και της 31ης Δεκεμβρίου 2026,
αβ) η εκμισθούμενη κατοικία:
i) κατά τα τρία προηγούμενα φορολογικά έτη από το έτος σύναψης της σύμβασης μίσθωσης και, αν η μίσθωση έχει καταρτιστεί το 2024, κατά τα φορολογικά έτη 2022 και 2023, έχει δηλωθεί στη δήλωση φορολογίας εισοδήματος ως κενό ακίνητο (έντυπο Ε2) ή δεν έχει δηλωθεί ως μισθωμένο ακίνητο ούτε ως κύρια ούτε δευτερεύουσα κατοικία του εκμισθωτή ούτε ως ιδιοχρησιμοποιούμενο ούτε δωρεάν παραχωρούμενο ακίνητο (έντυπα Ε1 και Ε2) ή
ii) κατά το εκάστοτε προηγούμενο της σύναψης της σύμβασης μίσθωσης φορολογικό έτος έχει διατεθεί αποκλειστικά για βραχυχρόνια μίσθωση, όπως αυτή ορίζεται στην παρ. 1 του άρθρου 111 του ν. 4446/2016 (Α' 240), και οι συναφθείσες βραχυχρόνιες μισθώσεις έχουν δηλωθεί στη Φορολογική Διοίκηση, και
αγ) ο εκμισθωτής δεν έχει υποβάλει στη Φορολογική Διοίκηση δήλωση πληροφοριακών στοιχείων μίσθωσης ακίνητης περιουσίας για το ακίνητο κατά το

έτος της μίσθωσης και έως την έναρξη αυτής ή για το ίδιο διάστημα έχει υποβάλει δήλωση βραχυχρόνιας μίσθωσης του ακινήτου.
β) Αν εντός των τριών (3) ετών της περ. α) το ακίνητο:
βα) κενωθεί, η απαλλαγή παύει να ισχύει από το φορολογικό έτος που αυτό κενώνεται,
ββ) διατεθεί για βραχυχρόνια μίσθωση, η απαλλαγή παύει να ισχύει από το πρώτο έτος της μίσθωσης.
Η απαλλαγή συνεχίζει να ισχύει για το υπολειπόμενο διάστημα και εφόσον το ακίνητο κενωθεί άπαξ και εκμισθωθεί εκ νέου με μακροχρόνια μίσθωση εντός του διαστήματος της περ. α) ή σύμφωνα με την περ. γ).
γ) Η απαλλαγή ισχύει και εφόσον το ακίνητο, για το οποίο πληρούνται οι προϋποθέσεις της περ. α), μισθώνεται τουλάχιστον για έξι (6) συνεχόμενους μήνες, άπαξ ή περισσότερες φορές, στις εξής κατηγορίες υπαλλήλων του δημοσίου τομέα της περ. α) της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α' 143):
γα) σε ιατρικό ή νοσηλευτικό προσωπικό που απασχολείται σε φορείς της Γενικής Κυβέρνησης της περ. β) της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/1014,
γβ) σε εκπαιδευτικούς όλων των βαθμίδων της δημόσιας εκπαίδευσης, καθώς και
γγ) σε ένστολο προσωπικό των Ενόπλων Δυνάμεων και των Σωμάτων Ασφαλείας.
Εφόσον το ακίνητο διατεθεί εντός των τριών (3) ετών της περ. α) για βραχυχρόνια μίσθωση, η απαλλαγή της παρούσας περίπτωσης παύει να ισχύει αναδρομικά από το πρώτο έτος της μίσθωσης.
Η συνδρομή των προϋποθέσεων της απαλλαγής της παρούσας παραγράφου αποδεικνύεται μόνο από εμπρόθεσμες δηλώσεις πληροφοριακών στοιχείων και φορολογίας εισοδήματος και, ειδικά ως προς τα έτη 2022 και 2023, από δηλώσεις που έχουν υποβληθεί έως την 5η.12.2024. Η προσαύξηση των τετραγωνικών μέτρων χορηγείται σύμφωνα με τα εξαρτώμενα τέκνα του μισθωτή κατά τον χρόνο σύναψης της σύμβασης μίσθωσης.

92.[613] Οι ζημίες των νομικών προσώπων του άρθρου 45, που προέρχονται από τη μεταβίβαση τίτλων συμμετοχής της παρ. 4 του άρθρου 48Α μπορούν να αναγνωριστούν προς έκπτωση μετά την 1η Ιανουαρίου 2025 υπό την προϋπόθεση ότι έχουν αποτιμηθεί μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2023 και έχουν εγγραφεί στα βιβλία της εταιρείας ή αποτυπώνονται σε οικονομικές καταστάσεις ελεγμένες από ορκωτούς ελεγκτές. Η έκπτωση των ζημιών του πρώτου εδαφίου αναγνωρίζεται, μόνο αν αυτές καταστούν οριστικές έως την 31η Δεκεμβρίου 2026. Αν οι ζημίες, κατά τον χρόνο οριστικοποίησης, είναι μικρότερες από τις ζημίες που αποτιμήθηκαν, αναγνωρίζεται το μικρότερο ποσό και αν είναι μεγαλύτερες, αναγνωρίζεται μόνο το ποσό που αποτιμήθηκε.

Άρθρα 73 - 111 Δεν αναφέρονται σε θέματα Φορολογίας Εισοδήματος

Άρθρο 112. Έναρξη ισχύος

Οι διατάξεις του νόμου αυτού ισχύουν από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, με εξαίρεση τα οριζόμενα στο άρθρο 72 ή αν άλλως ορίζεται στις επιμέρους διατάξεις αυτού.

Παραγγέλλομε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεσή του ως νόμου του Κράτους.

Αθήνα, 23 Ιουλίου 2013

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΚΑΡΟΛΟΣ ΓΡ. ΠΑΠΟΥΛΙΑΣ

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΤΟΥΡΝΑΡΑΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΤΑΪΚΟΥΡΑΣ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΙΧΕΛΑΚΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ
ΦΩΤΕΙΝΗ ΓΕΝΝΗΜΑΤΑ

ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΑΡΒΑΝΙΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΠΑΝΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗΣ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ
ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ

ΥΓΕΙΑΣ
ΣΠΥΡΙΔΩΝ–ΑΔΩΝΙΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ

ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΡΟΥΤΣΗΣ

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΑΝΙΑΤΗΣ

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ
ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ

ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΤΑΞΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ–ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΕΝΔΙΑΣ

ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΣΤΑΜΑΤΗΣ

Θεωρήθηκε και τέθηκε η Μεγάλη Σφραγίδα του Κράτους.

Αθήνα, 23 Ιουλίου 2013
Ο ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ

ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

[1] Με την παρ. 1 του άρθρου 72 του ν. 4172/2013 (Α' 167) ορίζεται η έναρξη ισχύος των άρθρων 1 έως και 71 του παρόντος Κώδικα ως εξής: «1. Οι διατάξεις των άρθρων 1 έως 71 έχουν ισχύ για τα εισοδήματα που αποκτώνται και τις δαπάνες που πραγματοποιούνται, κατά περίπτωση, στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από την 1η Ιανουαρίου 2014 και μετά, με την επιφύλαξη των επόμενων παραγράφων του άρθρου 72 του ν. 4172/2013.»

[2] Με την παρ. 1 του άρθρου 21 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) και με ισχύ από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013 σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου, μετά τη λέξη «*οργάνωση*» διαγράφηκε η φράση *«ανεξαρτήτως νομικής προσωπικότητας».*

[3] Η περ. α) τίθεται, όπως ισχύει μετά την τελευταία τροποποίησή της με την παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 4646/2019 (Α' 201/12.12.2019) και με ισχύ από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 12.12.2019 σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 66 του ίδιου νόμου, ως άνω.
Η αρχική διατύπωση είχε ως εξής:
«α) έχει στην Ελλάδα τη μόνιμη ή κύρια κατοικία του ή τη συνήθη διαμονή του ή το κέντρο των ζωτικών του συμφερόντων, ήτοι τους προσωπικούς ή οικονομικούς ή κοινωνικούς δεσμούς του [με την παρ. 1 του άρθρου 115 του ν. 4549/2018 (Α' 105/14.06.2018) η φράση *«ή το κέντρο των ζωτικών του συμφερόντων, ήτοι τους προσωπικούς ή οικονομικούς ή κοινωνικούς δεσμούς του»* αντικαταστάθηκε με τη φράση *«ή το κέντρο των ζωτικών του συμφερόντων, ήτοι τους προσωπικούς, οικονομικούς και κοινωνικούς δεσμούς του»* με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 18. α. του ίδιου άρθρου ως εξής: «18.α. Οι διατάξεις των παραγράφων 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 14, 16 και 17 εφαρμόζονται από το φορολογικό έτος 2018 και επόμενα.»].

[4] Η παρ. 2 τίθεται, όπως ισχύει μετά την τελευταία τροποποίησή της με την παρ. 2 του άρθρου 1 του ν. 4646/2019 (Α' 201/12.12.2019) και με ισχύ από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 12.12.2019 σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 66 του ίδιου νόμου, ως άνω.
Η αρχική διατύπωση είχε ως εξής:
«2. Ένα φυσικό πρόσωπο που έχει φυσική παρουσία στην Ελλάδα για χρονικό διάστημα άνω των εκατόν ογδόντα τριών (183) ημερών εντός οποιασδήποτε δωδεκάμηνης περιόδου, αδιαλείπτως ή με διαλείμματα, είναι φορολογικός κάτοικος Ελλάδας για το φορολογικό έτος στη διάρκεια του οποίου συμπληρώνεται η δωδεκάμηνη περίοδος.» [Με την παρ. 2 του άρθρου 21 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) αντικαταστάθηκε η ως άνω παρ. 2 ως εξής: *«2. Ένα φυσικό πρόσωπο που βρίσκεται στην Ελλάδα συνεχώς για χρονικό διάστημα που υπερβαίνει τις εκατόν ογδόντα τρεις (183) ημέρες, συμπεριλαμβανομένων και σύντομων διαστημάτων παραμονής στο εξωτερικό, είναι φορολογικός κάτοικος Ελλάδος από την πρώτη ημέρα παρουσίας του στην Ελλάδα. Το προηγούμενο εδάφιο δεν εφαρμόζεται στην περίπτωση φυσικών προσώπων που βρίσκονται στην Ελλάδα αποκλειστικά για τουριστικούς, ιατρικούς, θεραπευτικούς ή παρόμοιους ιδιωτικούς σκοπούς και η παραμονή τους δεν υπερβαίνει τις τριακόσιες εξήντα πέντε (365) ημέρες, συμπεριλαμβανομένων και σύντομων διαστημάτων παραμονής στο εξωτερικό. Η παρούσα παράγραφος δεν αποκλείει την εφαρμογή της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου.»* με έναρξη ισχύος σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013.]

[5] Η παρ. 2.α. τίθεται, όπως ισχύει μετά την τελευταία τροποποίησή της με το άρθρο 46 του ν. 5073/2023 (Α' 204/11.12.2013) με έναρξη εφαρμογής σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου ως εξής: «3. Τα άρθρα 12 έως 19 εφαρμόζονται για εισοδήματα που αποκτώνται στα φορολογικά έτη 2023 και επόμενα.», ως άνω.
Η αρχική διατύπωση, η οποία προστέθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 4646/2019 (Α' 201/12.12.2019) και με ισχύ από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 12.12.2019 σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 66 του ίδιου νόμου, είχε ως εξής:
«2.α. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων καθορίζονται οι διαδικασίες μεταβολής της φορολογικής κατοικίας των φυσικών προσώπων συμπεριλαμβανομένης της αρμόδιας υπηρεσίας για την υποβολή της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος και κάθε άλλο αναγκαίο θέμα ή λεπτομέρειες για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου.»

[6] Οι περ. α) και β) τίθενται, όπως ισχύουν μετά την τελευταία τροποποίησή τους με την παρ. 2. α) του άρθρου 117 του ν. 4387/2016 (Α' 85/12.05.2016) και με ισχύ από 01.01.2015 σύμφωνα με την παρ. 2.β) του ίδιου άρθρου, ως άνω.
Η αρχική διατύπωση είχε ως εξής:

«α) το εισόδημα από μισθωτή εργασία και συντάξεις που παρέχεται στην ημεδαπή,
β) το εισόδημα από μισθωτή εργασία και συντάξεις που παρέχεται στην αλλοδαπή και πληρώνεται από το Ελληνικό Δημόσιο,»

[7] Με την παρ. 3 του άρθρου 21 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) προστέθηκαν οι λέξεις *«μέσω μόνιμης εγκατάστασης»* με ισχύ από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013 σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου, ως άνω.

[8] Με την παρ. 3 του άρθρου 21 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) μετά τη λέξη *«εφόσον»* διαγράφηκαν οι λέξεις *«η συναλλαγή πραγματοποιείται στην ημεδαπή ή»* με ισχύ από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013 σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου, ως άνω.

[9] Με την περ. 1 της υποπαρ. Δ.1. της παρ. Δ. του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 (Α' 85/07.04.2014) προστέθηκαν οι λέξεις *«που οφείλονται»* με ισχύ από 01.01.2014 σύμφωνα με την περ. 23 της ίδιας υποπαρ. , ως άνω.

[10] Με την παρ. 3 του άρθρου 21 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) προστέθηκε στο άρθρο 5 η λέξη *«φορολογικό»* με ισχύ από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013 σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου, ως άνω.

[11] Με την παρ. 3 του άρθρου 21 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) προστέθηκε στο άρθρο 5 η λέξη *«φορολογικό»* με ισχύ από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013 σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου.

[12] Με την παράγραφος 1 του άρθρου 2 του ν. 4646/2019 (Α' 201/12.12.2019) προστέθηκε το άρθρο 5 Α με ισχύ από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 12.12.2019 σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 66 του ίδιου νόμου.

[13] Το άρθρο 16 του ν. 4251/2014 (Α' 80/01.04.2014) έχει καταργηθεί με το άρθρο 178 του ν. 5038/2023 (Α' 81/01.04.2023) στο οποίο ορίζονται τα εξής: «Από την έναρξη ισχύος του παρόντος καταργούνται τα άρθρα 1 έως 138 του ν. 4251/2014 (Α' 80).», με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 179 του ίδιου νόμου ως εξής: «1. Με την επιφύλαξη της παρ. 2, η ισχύς του παρόντος αρχίζει την 31η Μαρτίου 2024, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά.»

[14] Η παράγραφος 2 του άρθρου 5 Α τέθηκε όπως τροποποιήθηκε με την παράγραφο 1 του άρθρου 206 του ν. 5222/2025 (ΦΕΚ Α' 134/28-07-2025) από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 28/07/2025, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 275 του ιδίου νόμου και καταλαμβάνει και τα φυσικά πρόσωπα, που έχουν υπαχθεί στην εναλλακτική φορολόγηση εισοδήματος, από την έναρξη ισχύος του παρόντος άρθρου 5Α, ήτοι από 12.12.2019, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 206 του ν. 5222/2025. Η προηγούμενη διατύπωση είχε ως εξής:
«2. Εφόσον γίνει δεκτή, σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στην παρ. 3, η υπαγωγή του φορολογούμενου σε εναλλακτικό τρόπο φορολόγησης για το εισόδημα που προκύπτει στην αλλοδαπή, το φυσικό πρόσωπο καταβάλλει κάθε φορολογικό έτος φόρο κατ΄ αποκοπή, ανεξαρτήτως του ύψους εισοδήματος που αποκτήθηκε στην αλλοδαπή, ποσού εκατό χιλιάδων (100.000) ευρώ. Το φυσικό πρόσωπο έχει τη δυνατότητα να ζητήσει την επέκταση της εφαρμογής του άρθρου αυτού σε συγγενικό του πρόσωπο, κατά την έννοια της περ. στ΄ του άρθρου 2, και στην περίπτωση αυτή καταβάλλεται ποσό φόρου ίσο με είκοσι χιλιάδες (20.000) ευρώ για κάθε συγγενικό πρόσωπο και δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις της φορολογίας δωρεών, κληρονομιών και γονικών παροχών. Ο φόρος της παραγράφου αυτής καταβάλλεται κάθε φορολογικό έτος σε μία (1) δόση μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του μηνός Ιουλίου και δεν συμψηφίζεται με άλλες φορολογικές υποχρεώσεις ή τυχόν πιστωτικά υπόλοιπα των προσώπων που έχουν υπαχθεί στον εναλλακτικό τρόπο φορολόγησης. Τυχόν φόρος που έχει καταβληθεί από τα ίδια αυτά πρόσωπα στην αλλοδαπή για τα εισοδήματα που καλύπτονται από τον εναλλακτικό τρόπο φορολόγησης δεν συμψηφίζεται έναντι οποιασδήποτε φορολογικής τους υποχρέωσης στην Ελλάδα.
Για το πρώτο έτος υπαγωγής στις διατάξεις του παρόντος το φυσικό πρόσωπο οφείλει να αποδώσει το κατ΄ αποκοπή ποσό φόρου εντός τριάντα (30) ημερών από την έγκριση της αίτησής του κατά την παρ. 3.»

15 Η παράγραφος 3 του άρθρου 5 Α τέθηκε όπως τροποποιήθηκε με την παράγραφο 3 του άρθρου 206 του ν. 5222/2025 (ΦΕΚ Α' 134/28-07-2025) και ισχύει από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 28.07.2025, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 275 του ιδίου νόμου.
Η προηγούμενη διατύπωση είχε ως εξής:
«3. *Η αίτηση μεταφοράς της φορολογικής κατοικίας με υπαγωγή στον εναλλακτικό τρόπο φορολόγησης εισοδήματος που προκύπτει στην αλλοδαπή κατά το παρόν άρθρο υποβάλλεται στη Φορολογική Διοίκηση από το φυσικό πρόσωπο μέχρι την 31η Μαρτίου του εκάστοτε φορολογικού έτους και συνοδεύεται από αποδεικτικό για τη μεταφορά του ελάχιστου ποσού της επένδυσης της περ. β΄ της παρ. 1 σε λογαριασμό χρηματοπιστωτικού ιδρύματος εγκατεστημένου στην Ελλάδα. Εντός της ίδιας προθεσμίας δύνανται να υποβάλουν αίτηση υπαγωγής στον εναλλακτικό τρόπο φορολόγησης εισοδήματος που προκύπτει στην αλλοδαπή κατά το παρόν άρθρο και φυσικά πρόσωπα που πληρούν τις προϋποθέσεις της παρ. 1 και έχουν ήδη μεταφέρει τη φορολογική τους κατοικία στην Ελλάδα εντός του προηγούμενου φορολογικού έτους. Η Φορολογική Διοίκηση εξετάζει την αίτηση και εκδίδει απόφαση, με την οποία την εγκρίνει ή την απορρίπτει, έως την τελευταία εργάσιμη ημέρα του μηνός Ιουνίου του έτους υποβολής της αίτησης. Με την έγκριση της αίτησης του φορολογούμενου εκδίδεται για το πρώτο έτος υπαγωγής στις διατάξεις του παρόντος πράξη διοικητικού προσδιορισμού του φόρου, σύμφωνα με το άρθρο 32 παρ. 2 του ΚΦΔ, για τον φορολογούμενο και για κάθε συγγενικό του πρόσωπο κατά την έννοια της περ. στ΄ του άρθρου 2 για το οποίο επεκτείνεται η εφαρμογή του άρθρου αυτού.*
Το φυσικό πρόσωπο δηλώνει στην αίτησή του το κράτος στο οποίο είχε την τελευταία φορολογική κατοικία του μέχρι την υποβολή της αίτησής του. Η Φορολογική Διοίκηση ενημερώνει τις φορολογικές αρχές του κράτους αυτού σχετικά με τη μεταφορά της φορολογικής κατοικίας του εν λόγω φορολογουμένου, σύμφωνα με τις διατάξεις περί διεθνούς διοικητικής συνεργασίας όπως αυτές ισχύουν.»
Προγενέστερα:
Η παράγραφος 3 του άρθρου 5 Α, είχε τεθεί όπως είχε τροποποιήθεί με την παρ. 1 του άρθρου 11 του ν. 5000/2022 (Α' 226/09.12.2022) και ισχυσε σύμφωνα με την παρ. 2 του ίδιου άρθρου, όπως τροποποιήθηκε με την παρ. 2 α) του άρθρου 29 του ν. 5036/2023 (Α' 77/28.03.2023) για τις περιπτώσεις υπαγωγής στην εναλλακτική φορολόγηση από το έτος 2022 και εφεξής.
Η αρχική διατύπωση είχε ως εξής:
«3. Η αίτηση μεταφοράς της φορολογικής κατοικίας με υπαγωγή στον εναλλακτικό τρόπο φορολόγησης εισοδήματος που προκύπτει στην αλλοδαπή κατά το παρόν άρθρο υποβάλλεται στη Φορολογική Διοίκηση από το φυσικό πρόσωπο μέχρι τις 31 Μαρτίου του εκάστοτε φορολογικού έτους.
Εντός της ίδιας προθεσμίας δύνανται να υποβάλουν αίτηση υπαγωγής στον εναλλακτικό τρόπο φορολόγησης εισοδήματος που προκύπτει στην αλλοδαπή κατά το παρόν άρθρο και φυσικά πρόσωπα που πληρούν τις προϋποθέσεις της παραγράφου 1 και έχουν ήδη μεταφέρει τη φορολογική τους κατοικία στην Ελλάδα εντός του προηγούμενου φορολογικού έτους. Εντός εξήντα (60) ημερών από την υποβολή της αίτησης, η Φορολογική Διοίκηση εξετάζει την αίτηση και εκδίδει απόφαση, με την οποία την εγκρίνει ή την απορρίπτει. Με την έγκριση της αίτησης του φορολογούμενου εκδίδεται για το πρώτο έτος υπαγωγής στις διατάξεις του παρόντος πράξη διοικητικού προσδιορισμού του φόρου, σύμφωνα με το άρθρο 32 παράγραφος 2 του ΚΦΔ, για τον φορολογούμενο και για κάθε συγγενικό του πρόσωπο κατά την έννοια της περίπτωσης στ΄ του άρθρου 2 για το οποίο επεκτείνεται η εφαρμογή του άρθρου αυτού. Το φυσικό πρόσωπο δηλώνει στην αίτησή του το κράτος στο οποίο είχε την τελευταία φορολογική κατοικία του μέχρι την υποβολή της αίτησής του. Η Φορολογική Διοίκηση ενημερώνει τις φορολογικές αρχές του κράτους αυτού σχετικά με τη μεταφορά της φορολογικής κατοικίας του εν λόγω φορολογουμένου, σύμφωνα με τις διατάξεις περί διεθνούς διοικητικής συνεργασίας όπως αυτές ισχύουν.» [Με την παρ. 1 του άρθρου 184 του ν. 4964/2022 (Α' 150/30.07.2022) τροποποιήθηκε το τρίτο εδάφιο της παρ. 3 ως προς την προθεσμία εξέτασης της αίτησης υπαγωγής και η παρ. 3 αντικαταστάθηκε ως εξής: *«3. Η αίτηση μεταφοράς της φορολογικής κατοικίας με υπαγωγή στον εναλλακτικό τρόπο φορολόγησης εισοδήματος που προκύπτει στην αλλοδαπή κατά το παρόν άρθρο υποβάλλεται στη Φορολογική Διοίκηση από το φυσικό πρόσωπο μέχρι την 31η Μαρτίου του εκάστοτε φορολογικού έτους. Εντός της ίδιας προθεσμίας δύνανται να υποβάλουν αίτηση υπαγωγής στον εναλλακτικό τρόπο φορολόγησης εισοδήματος που προκύπτει στην αλλοδαπή κατά το παρόν άρθρο και φυσικά πρόσωπα που πληρούν τις προϋποθέσεις της παρ. 1 και έχουν ήδη μεταφέρει τη φορολογική τους κατοικία στην Ελλάδα εντός του προηγούμενου φορολογικού έτους. Η Φορολογική Διοίκηση εξετάζει την αίτηση και εκδίδει απόφαση, με την οποία την εγκρίνει ή την απορρίπτει, έως την τελευταία εργάσιμη ημέρα του μηνός Σεπτεμβρίου του έτους υποβολής της αίτησης. Με την έγκριση της αίτησης του φορολογούμενου εκδίδεται για το πρώτο έτος υπαγωγής στις διατάξεις του παρόντος πράξη διοικητικού προσδιορισμού του φόρου, σύμφωνα με το άρθρο 32 παρ. 2 του ΚΦΔ, για τον φορολογούμενο και για κάθε συγγενικό του πρόσωπο κατά την έννοια της περ. στ΄ του άρθρου 2 για το οποίο επεκτείνεται η*

εφαρμογή του άρθρου αυτού. Το φυσικό πρόσωπο δηλώνει στην αίτησή του το κράτος στο οποίο είχε την τελευταία φορολογική κατοικία του μέχρι την υποβολή της αίτησής του. Η Φορολογική Διοίκηση ενημερώνει τις φορολογικές αρχές του κράτους αυτού σχετικά με τη μεταφορά της φορολογικής κατοικίας του εν λόγω φορολογουμένου, σύμφωνα με τις διατάξεις περί διεθνούς διοικητικής συνεργασίας όπως αυτές ισχύουν.»

16 Η παράγραφος 4 του άρθρου 5 Α, τέθηκε όπως τροποποιήθηκε με την παράγραφο 4 του άρθρου 206 του ν. 5222/2025 (ΦΕΚ Α' 134/28-07-2025) και ισχύει από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 28.07.2025, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 275 του ιδίου νόμου.
Η προηγούμενη διατύπωση είχε ως εξής:
«4. Η εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος αρχίζει από το πρώτο φορολογικό έτος για το οποίο υποβάλλεται η αίτηση του φυσικού προσώπου για την υπαγωγή του στις διατάξεις του παρόντος άρθρου και λήγει μετά το πέρας δεκαπέντε (15) φορολογικών ετών. Η υπαγωγή στις διατάξεις του παρόντος άρθρου δεν δύναται να παραταθεί πέραν των δεκαπέντε (15) φορολογικών ετών.»

17 Η παράγραφος 5 του άρθρου 5 Α, τίθεται, όπως τροποποιήθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 11 του ν. 5000/2022 (Α' 226/09.12.2022) και ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 2 του ίδιου άρθρου, όπως τροποποιήθηκε με την παρ. 2β) του άρθρου 29 του ν. 5036/2023 (Α' 77/28.03.2023), ότι ισχύει για τα φορολογικά έτη 2020 και επόμενα.
Η αρχική διατύπωση είχε ως εξής:
«5. Το φυσικό πρόσωπο που εντάσσεται στις διατάξεις του παρόντος, εφόσον σε κάποιο φορολογικό έτος δεν καταβάλλει ολόκληρο το οριζόμενο στην παράγραφο 2 κατ` αποκοπή ποσό φόρου, παύει να υπάγεται στις διατάξεις του παρόντος άρθρου από το οικείο φορολογικό έτος και εφεξής φορολογείται για το παγκόσμιο εισόδημά του βάσει των γενικών διατάξεων του παρόντος Κώδικα.» [Με την παρ. 1 του άρθρου 52 του ν. 4949/2022 (Α' 126/30.06.2022) προστέθηκαν δεύτερο, τρίτο και τέταρτο εδάφια στην παρ. 5 και η παρ. 5 διαμορφώθηκε ως εξής: «*5. Το φυσικό πρόσωπο που εντάσσεται στις διατάξεις του παρόντος, εφόσον σε κάποιο φορολογικό έτος δεν καταβάλλει ολόκληρο το οριζόμενο στην παρ. 2 κατ΄ αποκοπή ποσό φόρου, παύει να υπάγεται στις διατάξεις του παρόντος άρθρου και από το οικείο φορολογικό έτος και εφεξής φορολογείται για το παγκόσμιο εισόδημά του βάσει των γενικών διατάξεων του παρόντος Κώδικα. Στην περίπτωση του πρώτου εδαφίου, το συνολικό ποσό του καταβλητέου στην ημεδαπή φόρου για τα εισοδήματα αλλοδαπής προέλευσης του οικείου φορολογικού έτους, δεν δύναται να υπολείπεται του ποσού των εκατό χιλιάδων (100.000) ευρώ που ορίζεται στην παρ. 2. Το καταβλητέο ποσό του φόρου που προκύπτει βάσει της νομοθεσίας για το εισόδημα αλλοδαπής προέλευσης του έτους αυτού, μειώνεται κατά το καταβληθέν ποσό φόρου της παρ. 2 για το οικείο φορολογικό έτος. Η μείωση του φόρου εισοδήματος που προβλέπεται στο δεύτερο εδάφιο της παρούσας, δεν δύναται να υπερβαίνει το καταβλητέο ποσό του φόρου που προκύπτει για τα εισοδήματα αλλοδαπής προέλευσης βάσει της νομοθεσίας.»*]

18 Στην παράγραφο 6 του άρθρου 5 Α, η βραχυγραφία «παρ.» αντικατέστησε τη λέξη «παράγραφο» με το άρθρο 11 του ν. 5000/2022 (ΦΕΚ Α' 226/09-12-2022) από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 09.12.2022, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 77 του ιδίου νόμου.

19 Στην παράγραφο 7 του άρθρου 5 Α, η βραχυγραφία «παρ.» αντικατέστησε τη λέξη «παραγράφου» με το άρθρο 11 του ν. 5000/2022 (ΦΕΚ Α' 226/09-12-2022) από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 09.12.2022, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 77 του ιδίου νόμου.

20 Η παράγραφος 8 του άρθρου 5 Α, τέθηκε όπως τροποποιήθηκε με την παράγραφο 5 του άρθρου 206 του ν. 5222/2025 (ΦΕΚ Α' 134/28-07-2025) και ισχύει από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 28/07/2025, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 275 του ιδίου νόμου.
Η αρχική διατύπωση είχε ως εξής:
8. Με την καταβολή του κατ΄ αποκοπή ποσού φόρου της παρ. 2 εξαντλείται κάθε φορολογική υποχρέωση του φυσικού προσώπου που έχει υπαχθεί στις διατάξεις του παρόντος για εισόδημα που προκύπτει στην αλλοδαπή και το φυσικό πρόσωπο απαλλάσσεται από φόρο κληρονομιών ή δωρεών περιουσίας που βρίσκεται στην αλλοδαπή.

21 Η παρ. 9 του άρθρου 5 Α τίθεται, όπως ισχύει μετά την τελευταία τροποποίησή της με την παρ. 1 του άρθρου 11 του ν. 5000/2022 (Α' 226/09.12.2022) και ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 2 του ίδιου άρθρου του ίδιου

νόμου, όπως τροποποιήθηκε με την παρ. 2β) του άρθρου 29 του ν. 5036/2023 (Α' 77/28.03.2023), ότι ισχύει για τα φορολογικά έτη 2020 και επόμενα.
Η αρχική διατύπωση είχε ως εξής:
«9. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης και Επενδύσεων καθορίζονται οι επιλέξιμες κατηγορίες επενδύσεων, ο χρόνος διατήρησής τους στην Ελλάδα, η διαδικασία απόδειξης της επένδυσης, η παρακολούθηση της διατήρησης της επένδυσης και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος.»

22 Η παρ. 10 του άρθρου 5 Α τίθεται, όπως ισχύει μετά την τελευταία τροποποίησή της με την παρ. 1 του άρθρου 11 του ν. 5000/2022 (Α' 226/09.12.2022) και ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 2 του ίδιου άρθρου του ίδιου νόμου, όπως τροποποιήθηκε με την παρ. 2α) του άρθρου 29 του ν. 5036/2023 (Α' 77/28.03.2023), ότι ισχύει για τις περιπτώσεις υπαγωγής στην εναλλακτική φορολόγηση από το έτος 2022 και εφεξής.
Η αρχική διατύπωση είχε ως εξής:
«10. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων καθορίζεται η διαδικασία υπαγωγής στις διατάξεις του παρόντος, συμπεριλαμβανομένης της μεταφοράς της φορολογικής κατοικίας, η αρμόδια υπηρεσία για την υποβολή, εξέταση και έγκριση της αίτησης, τα δικαιολογητικά που συνοδεύουν την αίτηση, η ανάκλησή της, η υποβολή της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος, η καταβολή του φόρου, καθώς και κάθε άλλο αναγκαίο θέμα ή λεπτομέρειες για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου.»

23 Με την παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 4714/2020 (Α' 148/31.07.2020) προστέθηκε το άρθρο 5Β, με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 14 του ίδιου νόμου με την οποία προστίθεται παρ. 51 στο άρθρο 72 του ν. 4172/2013 (Α' 167/23.07.2013) ως εξής: «51. Οι διατάξεις του άρθρου 5Β έχουν εφαρμογή για τα φορολογικά έτη που αρχίζουν από την 1η Ιανουαρίου 2020 και μετά. Ειδικά για τις αιτήσεις υπαγωγής στον εναλλακτικό τρόπο φορολόγησης εισοδήματος που προκύπτει στην αλλοδαπή, οι οποίες θα υποβληθούν εντός του έτους 2020 κατ` εφαρμογή της παρ. 3 του άρθρου 5Β, η προθεσμία υποβολής της σχετικής αίτησης ορίζεται στις 30.9.2020.
β) Για όσα φυσικά πρόσωπα πληρούν τις προϋποθέσεις της παρ. 1 του άρθρου 5Β και έχουν ήδη μεταφέρει τη φορολογική τους κατοικία στην Ελλάδα εντός του φορολογικού έτους 2019, η δήλωση φορολογίας εισοδήματος για το φορολογικό έτος 2019 υποβάλλεται μέχρι και την 31η Οκτωβρίου 2020. Στην περίπτωση αυτή, ο φόρος που ορίζεται στην παρ. 2 του άρθρου 5Β καταβάλλεται εφάπαξ εντός τριάντα (30) ημερών από την έγκριση της αίτησης του φορολογουμένου.»

24 Η περίπτωση γ' της παρ.3 του άρθρου 5Β τέθηκε όπως τροποποιήθηκε με την παράγραφο 6 του άρθρου 206 του ν. 5222/2025 (ΦΕΚ Α' 134/28-07-2025) και ισχύει από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 28/07/2025, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 275 του ιδίου νόμου.
Η αρχική διατύπωση είχε ως εξής:
«γ) Το φυσικό πρόσωπο δηλώνει στην αίτησή του το κράτος στο οποίο είχε την τελευταία φορολογική κατοικία του μέχρι την υποβολή της αίτησής του. Η Φορολογική Διοίκηση ενημερώνει τις φορολογικές αρχές του κράτους αυτού σχετικά με τη μεταφορά της φορολογικής κατοικίας του εν λόγω φορολογουμένου, σύμφωνα με τις διατάξεις περί διεθνούς διοικητικής συνεργασίας.»

25 Με την παρ. 1 του άρθρου 40 του ν. 4758/2020 (Α' 242/04.12.2020) προστέθηκε το άρθρο 5Γ, με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 10 του άρθρου 81 του ίδιου νόμου από 01.01.2021.

26 Εκ λάθους αναφέρονται οι παρ. 60 και 61 του άρθρου 72 του παρόντος Κώδικα, οι οποίες δεν υφίστανται. Η ορθή παραπομπή πρέπει να γίνει στις παρ. 49 και 50 του άρθρου 72 του ν. 4172/2013 (Α' 167/23.07.2013). Με την παρ. 62 του άρθρου 72 του ν. 4172/2013 (Α' 167/23.07.2013) ορίζεται η έναρξη εφαρμογής του άρθρου 5Γ ως εξής: «62. Οι διατάξεις του άρθρου 5Γ έχουν εφαρμογή για τα φορολογικά έτη που αρχίζουν από την 1η Ιανουαρίου 2021 και μετά.»

27 Η παράγραφος 3 του άρθρου 5 Γ τέθηκε όπως τροποποιήθηκε με την παράγραφο 7 του άρθρου 206 του ν. 5222/2025 (ΦΕΚ Α' 134/28-07-2025) και ισχύει από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 28.07.2025, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 275 του ιδίου νόμου.
Η προηγούμενη διατύπωση είχε ως εξής:

«3. Για ανάληψη υπηρεσίας που λαμβάνει χώρα μέχρι και την 2α Ιουλίου του εκάστοτε έτους, η αίτηση για υπαγωγή στις διατάξεις του παρόντος άρθρου υποβάλλεται για το έτος ανάληψης υπηρεσίας και μέχρι το τέλος του έτους αυτού. Η αίτηση δύναται να υποβάλλεται και εντός του επόμενου από την ανάληψη υπηρεσίας έτους και κρίνεται για υπαγωγή στο έτος αυτό.

Για ανάληψη υπηρεσίας που λαμβάνει χώρα μετά την 2α Ιουλίου του εκάστοτε έτους, η αίτηση για υπαγωγή στις διατάξεις του παρόντος άρθρου υποβάλλεται για το επόμενο έτος από την ανάληψη υπηρεσίας και μέχρι το τέλος του έτους αυτού.

Εντός εξήντα (60) ημερών από την υποβολή της αίτησης η Φορολογική Διοίκηση εξετάζει την αίτηση και εκδίδει απόφαση, με την οποία την εγκρίνει ή την απορρίπτει, αναλόγως της συνδρομής ή μη των προϋποθέσεων της παρ. 1.

Εάν τα απαιτούμενα δικαιολογητικά προσκομισθούν μέχρι την 31η Μαρτίου του επόμενου από την υποβολή του αιτήματος έτους, η απόφαση απόρριψης της αίτησης λόγω μη προσκόμισης των απαιτούμενων δικαιολογητικών ανακαλείται, η αίτηση επανεξετάζεται και εκδίδεται από τη Φορολογική Διοίκηση νέα απόφαση εντός εξήντα (60) ημερών από την προσκόμιση των δικαιολογητικών. Ειδικά για το έτος 2022 τα δικαιολογητικά του προηγούμενου εδαφίου επιτρέπεται να προσκομισθούν μέχρι και την 29η Απριλίου 2022.

Το φυσικό πρόσωπο δηλώνει στην αίτησή του το κράτος στο οποίο είχε την τελευταία φορολογική κατοικία του μέχρι την υποβολή της αίτησής του. Η Φορολογική Διοίκηση ενημερώνει τις φορολογικές αρχές του κράτους αυτού σχετικά με τη μεταφορά της φορολογικής κατοικίας του εν λόγω φορολογουμένου, σύμφωνα με τις διατάξεις περί διεθνούς διοικητικής συνεργασίας, όπως αυτές ισχύουν.»

Προγενέστερα:
Η παρ. 3 τέθηκε, όπως ισχύει μετά την τροποποίησή της με την παρ.1 του άρθρου 53 του ν. 4916/2022 (Α' 65/28.03.2022) με την οποία αντικαταστάθηκε το πρώτο εδάφιο της παρ. με τρία νέα εδάφια και μετά το τέταρτο εδάφιο προστέθηκαν δύο νέα εδάφια με ισχύ σύμφωνα με την περ. στ' της παρ. 4 του άρθρου 92 του ίδιου νόμου που ορίζεται ως εξής: «στ) Οι παρ. 1 έως και 4 του άρθρου 53 ισχύουν για αιτήσεις για ανάληψη υπηρεσίας ή έναρξη εργασιών που έλαβαν χώρα από την 1η.1.2022 και μετά.», ως άνω.
Η αρχική διατύπωση είχε ως εξής:
«*3. Η αίτηση μεταφοράς της φορολογικής κατοικίας για την υπαγωγή στις διατάξεις του παρόντος υποβάλλεται στη Φορολογική Διοίκηση από το φυσικό πρόσωπο εντός του έτους ανάληψης της υπηρεσίας του σύμφωνα με την περ. γ΄ της παρ. 1 και όχι πέραν της 31ης Ιουλίου του έτους αυτού.*

Εντός εξήντα (60) ημερών από την υποβολή της αίτησης η Φορολογική Διοίκηση εξετάζει την αίτηση και εκδίδει απόφαση, με την οποία την εγκρίνει ή την απορρίπτει, αναλόγως της συνδρομής ή μη των προϋποθέσεων της παρ. 1.

Το φυσικό πρόσωπο δηλώνει στην αίτησή του το κράτος στο οποίο είχε την τελευταία φορολογική κατοικία του μέχρι την υποβολή της αίτησής του. Η Φορολογική Διοίκηση ενημερώνει τις φορολογικές αρχές του κράτους αυτού σχετικά με τη μεταφορά της φορολογικής κατοικίας του εν λόγω φορολογουμένου, σύμφωνα με τις διατάξεις περί διεθνούς διοικητικής συνεργασίας, όπως αυτές ισχύουν.»

28 Η παράγραφος 6 του άρθρου 5 Γ καταργήθηκε με την παράγραφο 7 του άρθρου 206 του ν. 5222/2025 (ΦΕΚ Α' 134/28-07-2025) από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 28.07.2025, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 275 του ιδίου νόμου.
Σύμφωνα με την παράγραφο 8 του ιδίου άρθρου 206, η κατάργηση της παραγράφου 6 καταλαμβάνει και τις αιτήσεις υπαγωγής στις διατάξεις του παρόντος άρθρου 5Γ, των οποίων η εξέταση εκκρεμεί ενώπιον της Φορολογικής Διοίκησης κατά τη δημοσίευση του ν. 5222/2025.
Η καταργηθείσα διάταξη είχε ως εξής:
«6. Οι παρ. 1 έως και 5 εφαρμόζονται αποκλειστικά για την πλήρωση νέων θέσεων εργασίας.»

Προγενέστερα:
Η παρ. 6 τέθηκε, όπως τροποποιήθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 53 του ν. 4916/2022 (Α' 65/28.03.2022) με την οποία διορθώθηκαν οι παραπεμπόμενες διατάξεις με ισχύ σύμφωνα με την περ. στ' της παρ. 4 του άρθρου 92 του ίδιου νόμου που ορίζεται ως εξής: «στ) Οι παρ. 1 έως και 4 του άρθρου 53 ισχύουν για αιτήσεις για ανάληψη υπηρεσίας ή έναρξη εργασιών που έλαβαν χώρα από την 1η.1.2022 και μετά.», ως άνω.

29 Το τρίτο εδάφιο της παρ. 7 του άρθρου 5 Γ τίθεται, όπως ισχύει μετά την τελευταία τροποποίησή της με την παρ. 3 του άρθρου 53 του ν. 4916/2022 (Α' 65/28.03.2022), με ισχύ σύμφωνα με την περ. στ' της παρ. 4 του

άρθρου 92 του ίδιου νόμου που ορίζεται ως εξής: «στ) Οι παρ. 1 έως και 4 του άρθρου 53 ισχύουν για αιτήσεις για ανάληψη υπηρεσίας ή έναρξη εργασιών που έλαβαν χώρα από την 1η.1.2022 και μετά.», ως άνω.
Η αρχική διατύπωση είχε ως εξής:
«Η αίτηση μεταφοράς της φορολογικής κατοικίας για την υπαγωγή στις διατάξεις του παρόντος υποβάλλεται στη Φορολογική Διοίκηση από το φυσικό πρόσωπο εντός του φορολογικού έτους έναρξης των εργασιών του στην Ελλάδα και όχι πέραν της 31ης Ιουλίου του έτους αυτού.»

30 Η παράγραφος 8 του άρθρου 5 Γ τέθηκε όπως τροποποιήθηκε με την παράγραφο 7 του άρθρου 206 του ν. 5222/2025 (ΦΕΚ Α' 134/28-07-2025) και ισχύει από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 28/07/2025, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 275 του ιδίου νόμου.
Η προηγούμενη διατύπωση είχε ως εξής:
«8. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων δύνανται να παρατείνονται οι προθεσμίες υποβολής των αιτήσεων των παρ. 3 και 7, να καθορίζονται η διαδικασία υπαγωγής στις διατάξεις του παρόντος, συμπεριλαμβανομένης της μεταφοράς της φορολογικής κατοικίας, η αρμόδια υπηρεσία για την υποβολή, εξέταση και έγκριση της αίτησης, τα δικαιολογητικά που συνοδεύουν την αίτηση, τα δικαιολογητικά για την απόδειξη συνδρομής των προϋποθέσεων του παρόντος, καθώς και κάθε άλλο αναγκαίο θέμα ή λεπτομέρεια για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου.»

Προγενέστερα:
Η παρ. 8 είχε τροποποιηθεί της με την παρ. 4 του άρθρου 53 του ν. 4916/2022 (Α' 65/28.03.2022) με ισχύ σύμφωνα με την περ. στ' της παρ. 4 του άρθρου 92 του ίδιου νόμου που όριζε ως εξής: «στ) Οι παρ. 1 έως και 4 του άρθρου 53 ισχύουν για αιτήσεις για ανάληψη υπηρεσίας ή έναρξη εργασιών που έλαβαν χώρα από την 1η.1.2022 και μετά. ».
Η αρχική διατύπωση είχε ως εξής:
«*8. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων καθορίζονται η διαδικασία υπαγωγής στις διατάξεις του παρόντος, συμπεριλαμβανομένης της μεταφοράς της φορολογικής κατοικίας, η αρμόδια υπηρεσία για την υποβολή, εξέταση και έγκριση της αίτησης, τα δικαιολογητικά που συνοδεύουν την αίτηση, τα δικαιολογητικά για την απόδειξη συνδρομής των προϋποθέσεων του παρόντος, καθώς και κάθε άλλο αναγκαίο θέμα ή λεπτομέρεια για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου.*»

31 Η παρ. 4 τίθεται, όπως ισχύει μετά την τελευταία τροποποίησή της με την παρ.1 του άρθρου 33 του ν. 4772/2021 (Α' 17/05.02.2021) με την οποία προστέθηκε το δεύτερο εδάφιο της παρ. 4 με ισχύ σύμφωνα με το άρθρο 49 του ίδιου νόμου, για τις αγροτικές ενισχύσεις και επιδοτήσεις που εισπράττονται στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από 01.01.2021 και μετά, ως άνω.
Η αρχική διατύπωση είχε ως εξής:
«*4. Χρόνος κτήσης του εισοδήματος θεωρείται ο χρόνος που ο δικαιούχος απέκτησε το δικαίωμα είσπραξής του.* [Με την παρ. 1 του άρθρου 33 του ν. 4772/2021 (Α' 17/05.02.2021) προστέθηκε το δεύτερο εδάφιο ως εξής: «*Κατ' εξαίρεση για τις αγροτικές ενισχύσεις και επιδοτήσεις χρόνος κτήσης του εισοδήματος θεωρείται ο χρόνος της είσπραξής τους, εκτός από την περίπτωση που εισπράττονται αναδρομικά κατόπιν ένστασης ή δικαστικής απόφασης, όπου χρόνος κτήσης τους δύναται να θεωρείται και ο χρόνος στον οποίο ανάγονται.*»] *Κατ' εξαίρεση, για τις ανείσπρακτες δεδουλευμένες αποδοχές που εισπράττει καθυστερημένα ο δικαιούχος εισοδήματος από μισθωτή εργασία και συντάξεις σε φορολογικό έτος μεταγενέστερο, χρόνος απόκτησης του εν λόγω εισοδήματος θεωρείται ο χρόνος που εισπράττονται, εφόσον αναγράφονται διακεκριμένα στην ετήσια βεβαίωση αποδοχών που χορηγείται στον δικαιούχο.* [Με το άρθρο 3 του ν. 4646/2019 (Α' 201/12.12.2019) αντικαταστάθηκε το εδάφιο ως άνω που έχει ως εξής: «*Ειδικά για τις ανείσπρακτες δεδουλευμένες αποδοχές που εισπράττονται το έτος 2014 και μετά και εφόσον αναγράφονται διακεκριμένα στην ετήσια βεβαίωση αποδοχών που χορηγείται στον δικαιούχο ή προκύπτει με οποιοδήποτε πρόσφορο μέσο το έτος στο οποίο ανάγονται, υπάγονται σε φόρο με βάση τις διατάξεις του έτους που ανάγονται.» αναγράφονται διακεκριμένα στην ετήσια βεβαίωση αποδοχών που χορηγείται στον δικαιούχο.»* με έναρξη ισχύος σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 66 του ίδιου νόμου, από τη δημοσίευση αυτού στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, δηλαδή από 12.12.2019 και εφεξής.]

32 Το άρθρο 11 τίθεται, όπως ισχύει μετά την τελευταία τροποποίησή του με τις παρ. 1 και 2 του άρθρου 59 του ν. 4583/2018 (Α' 212/18.12.2018), ως άνω.
Η αρχική διατύπωση είχε ως εξής:

«1. Ως «εξαρτώμενα μέλη» του φορολογούμενου, θεωρούνται:
α) [με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ν. 4583/2018 (Α' 212/18.12.2018) προστέθηκε η φράση «*στην περίπτωση υποβολής κοινής δήλωσης φορολογίας εισοδήματος*»] *ο (η) σύζυγος, εφόσον δεν έχει ίδια φορολογητέα εισοδήματα οποιασδήποτε πηγής,,*
β) άγαμα τέκνα, εφόσον: είναι ανήλικα έως 18 ετών ή είναι ενήλικα έως 25 ετών και φοιτούν σε σχολές ή σχολεία ή ινστιτούτα επαγγελματικής εκπαίδευσης ή κατάρτισης της ημεδαπής ή αλλοδαπής ή είναι ενήλικα έως 25 ετών και είναι εγγεγραμμένα στα μητρώα ανέργων του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (Ο.Α.Ε.Δ.) ή υπηρετούν τη στρατιωτική θητεία τους,
γ) τα παρακάτω φυσικά πρόσωπα με ποσοστό νοητικής ή σωματικής αναπηρίας τουλάχιστον 67%, εφόσον είναι άγαμα, διαζευγμένα ή σε χηρεία:
τέκνα του φορολογούμενου, αδελφοί και αδελφές των δύο συζύγων.
δ) ανιόντες,
ε) ανήλικα ορφανά από πατέρα και μητέρα που έχουν έως τρίτου βαθμού συγγένεια με το φορολογούμενο ή τον/τη σύζυγο.
2. Τα φυσικά πρόσωπα που αναφέρονται στις περιπτώσεις β΄, δ΄ και ε΄ της παραγράφου 1 δεν θεωρούνται εξαρτώμενα μέλη, εάν το ετήσιο φορολογητέο εισόδημά τους υπερβαίνει το ποσό των τριών χιλιάδων (3.000) ευρώ και εφόσον συνοικούν με τον φορολογούμενο [με την παρ. 1 του άρθρου 22 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) προστέθηκε η λέξη «*φορολογητέο*»]*. Τα φυσικά πρόσωπα της περίπτωσης γ΄ της παραγράφου 1, δεν θεωρούνται εξαρτώμενα μέλη, εάν το ετήσιο εισόδημά τους υπερβαίνει το ποσό των έξι χιλιάδων (6.000) ευρώ.*
3. Κατά την εφαρμογή της παραγράφου 2, δεν λαμβάνονται υπόψη οι παρακάτω κατηγορίες εισοδήματος:
α) διατροφή που καταβάλλεται στο ανήλικο τέκνο με δικαστική απόφαση ή με συμβολαιογραφική πράξη ή με ιδιωτικό έγγραφο,
β) εξωϊδρυματικό επίδομα ή προνοιακά επιδόματα αναπηρίας που χορηγούνται από το κράτος.
4. Το εισόδημα των ανήλικων τέκνων προστίθεται στα εισοδήματα και φορολογείται στο όνομα του γονέα που ασκεί τη γονική μέριμνα και σε κάθε περίπτωση στο όνομα του συζύγου, ο οποίος θεωρείται κατ΄ αρχήν υπόχρεος για την υποβολή της δήλωσης. Η διάταξη του προηγούμενου εδαφίου δεν εφαρμόζεται για τις ακόλουθες κατηγορίες εισοδημάτων σχετικά με τα οποία το ανήλικο τέκνο υπέχει δική του φορολογική υποχρέωση:
α) το εισόδημα που αποκτά το ανήλικο από εργασιακή σχέση, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 12,
β) συντάξεις που περιήλθαν στο ανήλικο τέκνο, λόγω θανάτου του πατέρα ή της μητέρας του.»

33 Με την παρ.1 του άρθρου 59 του ν. 4583/2018 (Α' 212/18.12.2018) προστέθηκε η φράση «*στην περίπτωση υποβολής κοινής δήλωσης φορολογίας εισοδήματος*» και με την παρ. 7 του ίδιου άρθρου, ορίστηκε ότι έχει εφαρμογή για δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος φορολογικού έτους 2018 και επόμενων.

34 Ο Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (Ο.Α.Ε.Δ.) έχει αναδιοργανωθεί και μετονομαστεί σε Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης (Δ.ΥΠ.Α.) σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 3 του ν. 4921/2022 (Α' 75/18.04.2022) στην οποία ορίζονται τα εξής: «1. Ο Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (Ο.Α.Ε.Δ.), ο οποίος συστάθηκε με το ν.δ. 2961/1954 (Α' 197) και μετονομάσθηκε σε Οργανισμό Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (Ο.Α.Ε.Δ.) με το ν.δ. 212/1969 (Α' 112), μετονομάζεται σε «Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης» (Δ.ΥΠ.Α.) και αποτελεί νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου με έδρα την Αθήνα που τελεί υπό την εποπτεία του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων.».

35 Με την παρ.1 του άρθρου 22 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) και με ισχύ από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013 σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου μετά τη λέξη «*ετήσιο*», προστέθηκε η λέξη «*φορολογητέο*».

36 Με την παρ. 2 του άρθρου 59 του ν. 4583/2018 (Α' 212/18.12.2018) προστέθηκε η παρ. 5 με ισχύ για δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος φορολογικού έτους 2018 και επόμενων σύμφωνα με την παρ. 7 του ίδιου άρθρου.

37 Το άρθρο 12 τίθεται, όπως ισχύει μετά την τελευταία τροποποίησή του με την παρ. 1 του άρθρου 72 του ν. 4430/2016 (Α' 205/31.10.2016), ως άνω.
Η αρχική διατύπωση είχε ως εξής:

«1. Το ακαθάριστο εισόδημα από μισθωτή εργασία και συντάξεις περιλαμβάνει τα πάσης φύσεως εισοδήματα σε χρήμα ή σε είδος που αποκτώνται στο πλαίσιο υφιστάμενης, παρελθούσας ή μελλοντικής εργασιακής σχέσης.
2. Για τους σκοπούς του Κ.Φ.Ε., εργασιακή σχέση υφίσταται όταν ένα φυσικό πρόσωπο παρέχει υπηρεσίες:
α) στο πλαίσιο σύμβασης εργασίας, σύμφωνα με το εργατικό δίκαιο,
β) βάσει σύμβασης, προφορικής ή έγγραφης, με την οποία το φυσικό πρόσωπο αποκτά σχέση εξαρτημένης εργασίας με άλλο πρόσωπο, το οποίο έχει το δικαίωμα να ορίζει και να ελέγχει τον τρόπο, το χρόνο και τον τόπο εκτέλεσης των υπηρεσιών,
γ) οι οποίες ρυθμίζονται από τη νομοθεσία περί μισθολογίου και ειδικών μισθολογίων των υπαλλήλων και λειτουργών του Δημοσίου,
δ) ως διευθυντής ή μέλος του ΔΣ εταιρείας ή κάθε άλλου νομικού προσώπου ή νομικής οντότητας,
ε) ως δικηγόρος έναντι πάγιας αντιμισθίας για την παροχή νομικών υπηρεσιών,
στ) βάσει έγγραφων συμβάσεων παροχής υπηρεσιών ή συμβάσεων έργου, με φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες τα οποία δεν υπερβαίνουν τα τρία (3) ή, εφόσον υπερβαίνουν τον αριθμό αυτόν, ποσοστό εβδομήντα πέντε τοις εκατό (75%) του ακαθάριστου εισοδήματος από επιχειρηματική δραστηριότητα προέρχεται από ένα (1) από τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες που λαμβάνουν τις εν λόγω υπηρεσίες και εφόσον οι ετήσιες επιχειρηματικές δαπάνες που θα εξέπιπταν, σύμφωνα με το άρθρο 22, δεν υπερβαίνουν το ποσό των εννέα χιλιάδων διακοσίων πενήντα (9.250) ευρώ [με την παρ. 2 του άρθρου 22 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) μετά τη λέξη «*υπηρεσίες*» διαγράφηκε η φράση «*και εφόσον οι ετήσιες επιχειρηματικές δαπάνες που θα εξέπιπταν, σύμφωνα με το άρθρο 22, δεν υπερβαίνουν το ποσό των εννέα χιλιάδων διακοσίων πενήντα (9.250) ευρώ*» και με την περ. 2 της υποπαρ. Δ.1. της παρ. Δ του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 (Α' 85/07.04.2014) μετά τη λέξη «*υπηρεσίες*» προστέθηκαν οι λέξεις «*και εφόσον δεν έχει την εμπορική ιδιότητα, ούτε διατηρεί επαγγελματική εγκατάσταση που είναι διαφορετική από την κατοικία του*» με ισχύ που ορίζεται σύμφωνα με την περ. 23 της ίδιας υποπαρ. Δ.1. ως εξής: «23. Οι διατάξεις των προηγούμενων περιπτώσεων ισχύουν από την 1η Ιανουαρίου 2014, εκτός αν ορίζεται σε αυτές διαφορετικά.»].
Η διάταξη του προηγούμενου εδαφίου δεν εφαρμόζεται στην περίπτωση που ο φορολογούμενος αποκτά εισόδημα από μισθωτή εργασία, σύμφωνα με μία από τις περιπτώσεις α΄ έως ε΄ του παρόντος άρθρου. [Με την περ. 2 του άρθρου 22 της υποπαρ. Δ.1., της παρ. Δ. του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 (Α' 85/07.04.2014) προστέθηκε στο τέλος της περίπτωσης στ' εδάφιο ως εξής: «*Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα μπορούν να προβλέπονται περαιτέρω προϋποθέσεις και να καθορίζονται όλες οι αναγκαίες λεπτομέρειες για την εφαρμογή αυτής της περίπτωσης*» με ισχύ που ορίζεται σύμφωνα με την περ. 23 της ίδιας υποπαρ. Δ.1. ως εξής: «23. Οι διατάξεις των προηγούμενων περιπτώσεων ισχύουν από την 1η Ιανουαρίου 2014, εκτός αν ορίζεται σε αυτές διαφορετικά.»].
3. Ως ακαθάριστα εισοδήματα από μισθωτή εργασία και συντάξεις θεωρούνται τα εξής:
α) ημερομίσθιο, μισθός, επίδομα αδείας, επίδομα ασθενείας, επίδομα εορτών, αποζημίωση μη ληφθείσας άδειας, αμοιβές, προμήθειες, επιμίσθια και φιλοδωρήματα,
β) επιδόματα περιλαμβανομένων του επιδόματος κόστους διαβίωσης, του επιδόματος ενοικίου, της αποζημίωσης εξόδων φιλοξενίας ή ταξιδίου,
γ) αποζημίωση εξόδων στα οποία έχει υποβληθεί ο εργαζόμενος ή συγγενικό πρόσωπο του εργαζομένου,
δ) παροχή οποιασδήποτε μορφής που λαμβάνει ο εργαζόμενος πριν την έναρξη της εργασιακής σχέσης,
ε) αποζημιώσεις για τη λύση ή καταγγελία της εργασιακής σχέσης,
στ) συντάξεις που χορηγούνται από κύριο και επικουρικό φορέα υποχρεωτικής ασφάλισης, καθώς και από επαγγελματικά ταμεία που έχουν συσταθεί με νόμο,
ζ) το ασφάλισμα που καταβάλλεται εφάπαξ ή με τη μορφή περιοδικής παροχής στο πλαίσιο ομαδικών ασφαλιστηρίων συνταξιοδοτικών συμβολαίων,
η) κάθε άλλη παροχή που εισπράττεται έναντι υφιστάμενης, παρελθούσας ή μελλοντικής εργασιακής σχέσης.»

38 Με την παρ. 2 του άρθρου 22 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) και με ισχύ από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013 σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου, μετά τη λέξη «*υπηρεσίες*» διαγράφηκε η φράση «*και εφόσον οι ετήσιες επιχειρηματικές δαπάνες που θα εξέπιπταν, σύμφωνα με το άρθρο 22, δεν υπερβαίνουν το ποσό των εννέα χιλιάδων διακοσίων πενήντα (9.250) ευρώ*» και με την περ. 2 της υποπαρ. Δ.1. της παρ. Δ. του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 (Α' 85/07.04.2014) με ισχύ που ορίζεται σύμφωνα με την περ. 23 της ίδιας υποπαρ. Δ.1. ως εξής: «23. Οι διατάξεις των προηγούμενων περιπτώσεων ισχύουν από την 1η Ιανουαρίου 2014, εκτός αν ορίζεται σε αυτές διαφορετικά.», μετά τη λέξη «*υπηρεσίες*» προστέθηκαν οι λέξεις «*και εφόσον δεν έχει την εμπορική ιδιότητα, ούτε διατηρεί επαγγελματική εγκατάσταση που είναι διαφορετική από την κατοικία του*».

39 Με τον νόμο 4389/2016 (Α' 94/27.05.2016) και ειδικότερα με την παρ. 1 του άρθρου 1 συστάθηκε η Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων και με την παρ. 4 του ίδιου άρθρου καταργήθηκε η Γενική Γραμματεία Δημοσίων Εσόδων και η θέση του Γενικού Γραμματέα, ενώ στις λοιπές μεταβατικές διατάξεις της παρ. 3.α) του άρθρου 41 του ίδιου νόμου ορίστηκε ότι «3. α) Οι αρμοδιότητες που έχουν περιέλθει ή θα περιέλθουν, μέχρι την έναρξη λειτουργίας της Αρχής, με διατάξεις νόμων ή με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών ή του καθ` ύλην αρμόδιου Αναπληρωτή Υπουργού ή του Υφυπουργού Οικονομικών στον Γενικό Γραμματέα της Γ.Γ.Δ.Ε., ισχύουν για τον Διοικητή της Αρχής, εκτός αν ρυθμίζεται διαφορετικά με τον παρόντα νόμο.».

40 Με την περ. 2 του άρθρου 22 της υποπαρ. Δ.1. της παρ. Δ. του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 (Α' 85/07.04.2014) προστέθηκε στο τέλος της περίπτωσης στ' εδάφιο ως εξής: «*Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα μπορούν να προβλέπονται περαιτέρω προϋποθέσεις και να καθορίζονται όλες οι αναγκαίες λεπτομέρειες για την εφαρμογή αυτής της περίπτωσης*» με ισχύ που ορίζεται σύμφωνα με την περ. 23 της ίδιας υποπαρ. Δ.1. ως εξής: «23. Οι διατάξεις των προηγούμενων περιπτώσεων ισχύουν από την 1η Ιανουαρίου 2014, εκτός αν ορίζεται σε αυτές διαφορετικά.»

41 Με την παράγραφο 1 του άρθρου 81 του ν. 5264/2025 (ΦΕΚ Α' 239/19.12.2025) προστέθηκε η περίπτωση ζ) της παρ.2 του άρθρου 12, ως άνω και ισχύει για τα εισοδήματα που αποκτώνται από το φορολογικό έτος 2024, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του ιδίου άρθρου 81.

42 Με την παρ. 1 του άρθρου 72 του ν. 4430/2016 (Α' 205/31.10.2016) προστέθηκε η περίπτωση θ' της παρ. 3 με ισχύ από 31.10.2016 σύμφωνα με το άρθρο 75 του ίδιου νόμου.

43 Με την παρ. 1 του άρθρου 92 του ν. 5036/2023 (Α' 77/28.03.2023) προστέθηκε η παρ. 4 με ισχύ από το φορολογικό έτος 2022 και εφεξής σύμφωνα με την παρ. 2 του ίδιου άρθρου.

44 Το άρθρο 13 τίθεται, όπως ισχύει μετά την τελευταία τροποποίησή του με το άρθρο 4 του ν. 4646/2019 (Α' 201/12.12.2019), ως άνω.
Η αρχική διατύπωση είχε ως εξής:
«1. Με την επιφύλαξη των διατάξεων των παραγράφων 2, 3, 4 και 5 οποιεσδήποτε παροχές σε είδος που λαμβάνει ένας εργαζόμενος ή συγγενικό πρόσωπο αυτού συνυπολογίζονται στο φορολογητέο εισόδημά του στην αγοραία αξία τους, εφόσον η συνολική αξία των παροχών σε είδος υπερβαίνει το ποσό των τριακοσίων (300) ευρώ ανά φορολογικό έτος [με το άρθρο 4 του ν. 4646/2019 (Α' 201/12.12.2019) αντικαταστάθηκε η παρ. 1 ως εξής: «*1. Με την επιφύλαξη των διατάξεων των παραγράφων 2, 3, 4 και 5 και του άρθρου 14, οποιεσδήποτε παροχές σε είδος λαμβάνει ένας εργαζόμενος ή εταίρος ή μέτοχος ή συγγενικό πρόσωπο αυτού κατά την έννοια της περίπτωσης στ΄ του άρθρου 2, συνυπολογίζονται στο φορολογητέο εισόδημά του στην αγοραία αξία τους, εφόσον η συνολική αξία των παροχών σε είδος υπερβαίνει το ποσό των τριακοσίων (300) ευρώ ανά φορολογικό έτος και μόνο για το υπερβάλλον ποσό*.».]

2. Η αγοραία αξία της παραχώρησης ενός οχήματος σε εργαζόμενο ή εταίρο ή μέτοχο από ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα, για οποιοδήποτε χρονικό διάστημα ενός φορολογικού έτους, υπολογίζεται σε ποσοστό τριάντα τοις εκατό (30%) του κόστους του οχήματος που εγγράφεται ως δαπάνη στα βιβλία του εργοδότη με τη μορφή της απόσβεσης περιλαμβανομένων των τελών κυκλοφορίας, επισκευών, συντηρήσεων, καθώς και του σχετικού χρηματοδοτικού κόστους που αντιστοιχεί στην αγορά του οχήματος ή του μισθώματος. [με την παρ. 1 του άρθρου 44 του ν. 4389/2016 (Α' 94/27.05.2016) οι λέξεις «*τριάντα τοις εκατό (30%)*» αντικαταστάθηκαν από τις λέξεις «*ογδόντα τοις εκατό (80%)*».] *Σε περίπτωση που το κόστος είναι μηδενικό, η αγοραία αξία της παραχώρησης ορίζεται σε ποσοστό τριάντα τοις εκατό (30%) της μέσης δαπάνης ή απόσβεσης κατά τα τελευταία τρία (3) έτη.*
[Με την παρ. 1 του άρθρου 99 του ν. 4446/2016 (Α' 240/22.12.2016) η παρ. 2, όπως τροποποιήθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 44 του ν. 4389/2016 (Α' 94/27.05.2016), αντικαταστάθηκε ως εξής:
«*2. Η αξία της παραχώρησης ενός οχήματος σε εργαζόμενο ή εταίρο ή μέτοχο από ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα, για οποιοδήποτε χρονικό διάστημα εντός του φορολογικού έτους, υπολογίζεται ως ποσοστό της Λιανικής Τιμής Προ Φόρων (ΛΤΠΦ) του οχήματος ως εξής:*
α) για ΛΤΠΦ από 0 έως 12.000 ευρώ ως ποσοστό τέσσερα τοις εκατό (4%) της ΛΤΠΦ ως επιπλέον ετήσιο εισόδημα,

β) για ΛΤΠΦ από 12.001 έως 17.000 ευρώ ως ποσοστό επτά τοις εκατό (7%) της ΛΤΠΦ ως επιπλέον ετήσιο εισόδημα,
γ) για ΛΤΠΦ από 17.001 έως 20.000 ευρώ ως ποσοστό δεκατέσσερα τοις εκατό (14%) της ΛΤΠΦ ως επιπλέον ετήσιο εισόδημα,
δ) για ΛΤΠΦ από 20.001 έως 25.000 ευρώ ως ποσοστό δεκαοκτώ τοις εκατό (18%) της ΛΤΠΦ ως επιπλέον ετήσιο εισόδημα,
ε) για ΛΤΠΦ πλέον των 25.001 ευρώ ως ποσοστό είκοσι δύο τοις εκατό (22%) της ΛΤΠΦ ως επιπλέον ετήσιο εισόδημα, ανεξάρτητα αν το όχημα ανήκει στην επιχείρηση ή είναι μισθωμένο με οποιονδήποτε τρόπο στα ανωτέρω πρόσωπα. Το ανωτέρω ποσοστό καθενός οχήματος δεν επιμερίζεται σε περισσότερα του ενός πρόσωπα. Η αξία της παραχώρησης του οχήματος μειώνεται βάσει παλαιότητας ως εξής:
i) 0-2 έτη καμία μείωση
ii) 3-5 έτη μείωση δέκα τοις εκατό (10%)
iii) 6-9 έτη μείωση είκοσι πέντε τοις εκατό (25%)
iv) Από 10 έτη και μετά μείωση πενήντα τοις εκατό (50%).
Από τις διατάξεις του παρόντος εξαιρούνται τα οχήματα που παραχωρούνται αποκλειστικά για επαγγελματικούς σκοπούς και έχουν Λιανική Τιμή Πώλησης προ Φόρων έως 12.000 ευρώ.»]
[Με το άρθρο 4 του ν. 4646/2019 (Α' 201/12.12.2019) η παρ. 2 αντικαταστάθηκε ως εξής: «*2. Η αξία της παραχώρησης ενός οχήματος σε εργαζόμενο ή εταίρο ή μέτοχο από ένα (1) φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα, για οποιοδήποτε χρονικό διάστημα εντός του φορολογικού έτους, υπολογίζεται με βάση την ακόλουθη κλίμακα ως ποσοστό της Λιανικής Τιμής Προ Φόρων (ΛΤΠΦ) του οχήματος ως εξής:*
α) για ΛΤΠΦ από μηδέν (0) έως δεκατέσσερις χιλιάδες (14.000) ευρώ ως ποσοστό τέσσερα τοις εκατό (4%) της ΛΤΠΦ ως επιπλέον ετήσιο εισόδημα,
β) για ΛΤΠΦ από δεκατέσσερις χιλιάδες ένα (14.001) έως δεκαεπτά χιλιάδες (17.000) ευρώ ως ποσοστό είκοσι τοις εκατό (20%) της ΛΤΠΦ ως επιπλέον ετήσιο εισόδημα,
γ) για ΛΤΠΦ από δεκαεπτά χιλιάδες ένα (17.001) έως είκοσι χιλιάδες (20.000) ευρώ ως ποσοστό τριάντα τρία τοις εκατό (33%) της ΛΤΠΦ ως επιπλέον ετήσιο εισόδημα,
δ) για ΛΤΠΦ από είκοσι χιλιάδες ένα (20.001) έως είκοσι πέντε χιλιάδες (25.000) ευρώ ως ποσοστό τριάντα πέντε τοις εκατό (35%) της ΛΤΠΦ ως επιπλέον ετήσιο εισόδημα,
ε) για ΛΤΠΦ από είκοσι πέντε χιλιάδες ένα (25.001) έως τριάντα χιλιάδες (30.000) ευρώ ως ποσοστό τριάντα επτά τοις εκατό (37%) της ΛΤΠΦ ως επιπλέον ετήσιο εισόδημα,
στ) για ΛΤΠΦ πλέον των τριάντα χιλιάδων ένα (30.001) ευρώ, ως ποσοστό είκοσι τοις εκατό (20%) της ΛΤΠΦ ως επιπλέον ετήσιο εισόδημα, ανεξάρτητα αν το όχημα ανήκει στην επιχείρηση ή είναι μισθωμένο με οποιονδήποτε τρόπο στα ανωτέρω πρόσωπα.
Το ανωτέρω ποσοστό καθενός οχήματος δεν επιμερίζεται σε περισσότερα του ενός πρόσωπα. Η αξία της παραχώρησης του οχήματος μειώνεται βάσει παλαιότητας ως εξής:

i) 0-2 έτη καμία μείωση.
ii) 3-5 έτη μείωση δέκα τοις εκατό (10%).
iii) 6-9 έτη μείωση είκοσι πέντε τοις εκατό (25%).
iv) Από 10 έτη και μετά μείωση πενήντα τοις εκατό (50%). Από τις διατάξεις του παρόντος εξαιρούνται τα οχήματα που παραχωρούνται αποκλειστικά για επαγγελματικούς σκοπούς και έχουν Λιανική Τιμή Πώλησης Προ Φόρων έως δεκαεπτά χιλιάδες (17.000) ευρώ.»]

*3. Οι παροχές σε είδος με τη μορφή δανείου, προς εργαζόμενο ή εταίρο ή μέτοχο από ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα περιβάλλονται τη μορφή έγγραφης συμφωνίας και αποτιμώνται με βάση το ποσό της διαφοράς που προκύπτει μεταξύ των τόκων που θα κατέβαλε ο εργαζόμενος στη διάρκεια του ημερολογιακού μήνα κατά τον οποίο έλαβε την παροχή, εάν το επιτόκιο υπολογισμού των τόκων ήταν το μέσο επιτόκιο αγοράς, όπως ορίζεται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, κατά τον ίδιο μήνα και των τόκων που τυχόν κατέβαλε ο εργαζόμενος στη διάρκεια του εν λόγω ημερολογιακού μήνα. [*με την παρ. 3 του άρθρου 22 του ν.4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) *η λέξη «όπως»* διαγράφηκε και αντικαταστάθηκε από τις λέξεις *«του οποίου η μέθοδος υπολογισμού».] Σε περίπτωση που δεν υφίσταται έγγραφη συμφωνία δανείου, το σύνολο του αρχικού κεφαλαίου λογίζεται ως παροχή σε είδος. Η προκαταβολή μισθού άνω των τριών (3) μηνών θεωρείται δάνειο.*
[Με το άρθρο 4 του ν. 4646/2019 (Α' 201/12.12.2019) η παρ. 3 αντικαταστάθηκε ως εξής: «*3. Οι παροχές σε είδος με τη μορφή δανείου, προς εργαζόμενο ή εταίρο ή μέτοχο από ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα, είτε περιβάλλονται τη μορφή έγγραφης συμφωνίας είτε όχι, αποτιμώνται με βάση το ποσό της διαφοράς που προκύπτει μεταξύ των τόκων που θα κατέβαλε ο εργαζόμενος ή εταίρος ή μέτοχος στη διάρκεια*

του ημερολογιακού μήνα κατά τον οποίο έλαβε την παροχή, εάν το επιτόκιο υπολογισμού των τόκων ήταν το μέσο επιτόκιο αγοράς, του οποίου η μέθοδος υπολογισμού ορίζεται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, κατά τον ίδιο μήνα και των τόκων που τυχόν κατέβαλε ο εργαζόμενος στη διάρκεια του εν λόγω ημερολογιακού μήνα.»]

4. Η αγοραία αξία των παροχών σε είδος που λαμβάνει ένας εργαζόμενος ή εταίρος ή μέτοχος από νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα με τη μορφή δικαιωμάτων προαίρεσης απόκτησης μετοχών προσδιορίζεται κατά το χρόνο άσκησης του δικαιώματος προαίρεσης ή μεταβίβασής του και ανεξαρτήτως εάν συνεχίζει να ισχύει η εργασιακή σχέση. Η αγοραία αξία άσκησης δικαιώματος είναι η τιμή κλεισίματος της μετοχής στο χρηματιστήριο μειωμένη κατά την τιμή διάθεσης του δικαιώματος.
[Με το άρθρο 4 του ν. 4646/2019 (Α' 201/12.12.2019) η παρ. 4 αντικαταστάθηκε ως εξής: «*4. Η αγοραία αξία των παροχών σε είδος που λαμβάνει ένας εργαζόμενος ή εταίρος ή μέτοχος από νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα με τη μορφή δικαιωμάτων προαίρεσης απόκτησης μετοχών προσδιορίζεται κατά τον χρόνο άσκησης του δικαιώματος προαίρεσης και ανεξαρτήτως εάν συνεχίζει να ισχύει η εργασιακή σχέση, εφόσον οι μετοχές που αποκτώνται κατά την άσκηση του δικαιώματος προαίρεσης μεταβιβαστούν πριν από τη συμπλήρωση κατ΄ αντιστοιχία του οριζόμενου χρονικού διαστήματος στο άρθρο 42Α κατά περίπτωση. Η αγοραία αξία άσκησης δικαιώματος για τις μετοχές των εισηγμένων εταιρειών είναι η τιμή κλεισίματος της μετοχής στο χρηματιστήριο μειωμένη κατά την τιμή διάθεσης του δικαιώματος. Η αγοραία αξία άσκησης δικαιώματος για τις μετοχές των μη εισηγμένων εταιρειών είναι η τιμή πώλησης μειωμένη κατά την τιμή κτήσης, η οποία προσδιορίζεται με ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου 4 του άρθρου 42.*»]
5. Η αγοραία αξία της παραχώρησης κατοικίας σε εργαζόμενο ή εταίρο ή μέτοχο από ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα, για οποιοδήποτε χρονικό διάστημα ενός φορολογικού έτους, αποτιμάται στο ποσό του μισθώματος που καταβάλλει η επιχείρηση ή σε περίπτωση ιδιόκτητης κατοικίας σε ποσοστό τρία τοις εκατό (3%) επί της αντικειμενικής αξίας του ακινήτου.»

45 Με το άρθρο 4 του ν. 4646/2019 (Α' 201/12.12.2019) αντικαταστάθηκε η παρ. 1 και ορίστηκε σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 66 του ίδιου νόμου ότι οι διατάξεις αυτές εφαρμόζονται για τις παροχές σε είδος που λαμβάνονται στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από 01.01.2020 και μετά.

46 Η παρ. 2 του άρθρου 13 τέθηκε όπως τροποποιήθηκε με την παράγραφο 1 του άρθρου 37 του ν. 5135/2024 (ΦΕΚ Α' 147/16.09.2024) και ισχύει για οχήματα που παραχωρούνται από το φορολογικό έτος 2024 και επόμενα με την παρ 2 του ιδίου άρθρου και νόμου.
Η προϊσχύσασα διάταξη είχε τεθεί όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 4 του ν. 4646/2019 (Α' 201/12.12.2019) και ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 66 του ίδιου νόμου ότι οι διατάξεις αυτές εφαρμόζονται για τις παροχές σε είδος που λαμβάνονται στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από 01.01.2020 και μετά, και είχε ως εξής:
«2. Η αξία της παραχώρησης ενός οχήματος σε εργαζόμενο ή εταίρο ή μέτοχο από ένα (1) φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα, για οποιοδήποτε χρονικό διάστημα εντός του φορολογικού έτους, υπολογίζεται με βάση την ακόλουθη κλίμακα ως ποσοστό της Λιανικής Τιμής Προ Φόρων (ΛΤΠΦ) του οχήματος ως εξής:
α) για ΛΤΠΦ από μηδέν (0) έως δεκατέσσερις χιλιάδες (14.000) ευρώ ως ποσοστό τέσσερα τοις εκατό (4%) της ΛΤΠΦ ως επιπλέον ετήσιο εισόδημα,
β) για ΛΤΠΦ από δεκατέσσερις χιλιάδες ένα (14.001) έως δεκαεπτά χιλιάδες (17.000) ευρώ ως ποσοστό είκοσι τοις εκατό (20%) της ΛΤΠΦ ως επιπλέον ετήσιο εισόδημα,
γ) για ΛΤΠΦ από δεκαεπτά χιλιάδες ένα (17.001) έως είκοσι χιλιάδες (20.000) ευρώ ως ποσοστό τριάντα τρία τοις εκατό (33%) της ΛΤΠΦ ως επιπλέον ετήσιο εισόδημα,
δ) για ΛΤΠΦ από είκοσι χιλιάδες ένα (20.001) έως είκοσι πέντε χιλιάδες (25.000) ευρώ ως ποσοστό τριάντα πέντε τοις εκατό (35%) της ΛΤΠΦ ως επιπλέον ετήσιο εισόδημα,
ε) για ΛΤΠΦ από είκοσι πέντε χιλιάδες ένα (25.001) έως τριάντα χιλιάδες (30.000) ευρώ ως ποσοστό τριάντα επτά τοις εκατό (37%) της ΛΤΠΦ ως επιπλέον ετήσιο εισόδημα,
στ) για ΛΤΠΦ πλέον των τριάντα χιλιάδων ένα (30.001) ευρώ, ως ποσοστό είκοσι τοις εκατό (20%) της ΛΤΠΦ ως επιπλέον ετήσιο εισόδημα, ανεξάρτητα αν το όχημα ανήκει στην επιχείρηση ή είναι μισθωμένο με οποιονδήποτε τρόπο στα ανωτέρω πρόσωπα.
Το ανωτέρω ποσοστό καθενός οχήματος δεν επιμερίζεται σε περισσότερα του ενός πρόσωπα.
Η αξία της παραχώρησης του οχήματος μειώνεται βάσει παλαιότητας ως εξής:
i) 0-2 έτη καμία μείωση.
ii) 3-5 έτη μείωση δέκα τοις εκατό (10%).

iii) 6-9 έτη μείωση είκοσι πέντε τοις εκατό (25%).
iv) Από 10 έτη και μετά μείωση πενήντα τοις εκατό (50%).
Από τις διατάξεις του παρόντος εξαιρούνται τα οχήματα που παραχωρούνται αποκλειστικά για επαγγελματικούς σκοπούς και έχουν Λιανική Τιμή Πώλησης Προ Φόρων έως δεκαεπτά χιλιάδες (17.000) ευρώ.»

47 Με το άρθρο 4 του ν. 4646/2019 (Α' 201/12.12.2019) αντικαταστάθηκε η παρ. 3 και ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 66 του ίδιου νόμου ότι οι διατάξεις αυτές εφαρμόζονται για τις παροχές σε είδος που λαμβάνονται στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από 01.01.2020 και μετά.

48 Με το άρθρο 4 του ν. 4646/2019 (Α' 201/12.12.2019) αντικαταστάθηκε η παρ. 4 και ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 66 του ίδιου νόμου ότι οι διατάξεις αυτές εφαρμόζονται για τις παροχές σε είδος που λαμβάνονται στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από 01.01.2020 και μετά.

49 Με το άρθρο 4 του ν. 4646/2019 (Α' 201/12.12.2019) αντικαταστάθηκε η παρ. 5 και ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 66 του ίδιου νόμου ότι οι διατάξεις αυτές εφαρμόζονται για τις παροχές σε είδος που λαμβάνονται στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από 01.01.2020 και μετά.

50 Το άρθρο 14 τέθηκε, όπως ισχύει μετά την τροποποίησή του με το άρθρο 106 του ν. 5078/2023 (Α' 211/20.12.2023).
Η αρχική διατύπωση είχε ως εξής:
«1. Από τον υπολογισμό του εισοδήματος από μισθωτή εργασία και συντάξεις εξαιρούνται:
α) η αποζημίωση εξόδων διαμονής και σίτισης και η ημερήσια αποζημίωση που έχουν καταβληθεί από τον εργαζόμενο αποκλειστικά για σκοπούς της επιχειρηματικής δραστηριότητας του εργοδότη,
β) η αποζημίωση για έξοδα κίνησης που καταβάλλονται από τον εργοδότη για υπηρεσιακούς λόγους [με το άρθρο 6 του ν. 4710/2020 (Α' 142/23.07.2020) προστέθηκαν οι λέξεις «*συμπεριλαμβανομένης της αποζημίωσης για τη δαπάνη ηλεκτρικού ρεύματος για τη φόρτιση ατομικού ή εταιρικού οχήματος μηδενικών ή χαμηλών ρύπων έως 50 γρ. CO2/χλμ*»], *εφόσον αφορούν έξοδα κίνησης που πραγματοποιήθηκαν από τον εργαζόμενο κατά την εκτέλεση της υπηρεσίας του* [με την παρ. 2 του άρθρου 48 του ν. 4305/2014 (Α' 237/31.10.2014) προστέθηκαν οι λέξεις *«και αποδεικνύονται από νόμιμα παραστατικά»*],
γ) το επίδομα αλλοδαπής που χορηγείται σε υπαλλήλους του Υπουργείου Εξωτερικών και των λοιπών δημόσιων πολιτικών υπηρεσιών,
δ) οι κρατήσεις υπέρ των ασφαλιστικών ταμείων, οι οποίες επιβάλλονται με νόμο, [με το άρθρο 106 του ν. 5078/2023 (Α' 211/20.12.2023) προστέθηκαν οι λέξεις *«συμπεριλαμβανομένων των εισφορών εργαζομένου υπέρ των Ταμείων Επαγγελματικής Ασφάλισης υποχρεωτικής ασφάλισης,»*]
ε) οι ασφαλιστικές εισφορές που καταβάλλει ο εργαζόμενος περιλαμβανομένων των εισφορών εργοδότη και εργαζομένου υπέρ των επαγγελματικών ταμείων που έχουν συσταθεί με νόμο, [με το άρθρο 106 του ν. 5078/2023 (Α' 211/20.12.2023) η περ. ε) αντικαταστάθηκε ως εξής: *«ε) οι ασφαλιστικές εισφορές για συνταξιοδοτικές παροχές που καταβάλλει ο εργαζόμενος περιλαμβανομένων των εισφορών εργοδότη και εργαζομένου υπέρ των Ταμείων Επαγγελματικής Ασφάλισης προαιρετικής ασφάλισης και υπέρ των ταμείων της παρ. 20 του άρθρου 6 του ν. 3029/2002 (Α΄ 160), οι οποίες δεν υπερβαίνουν το είκοσι τοις εκατό (20%) του ακαθάριστου εισοδήματος του εργαζομένου από μισθωτή εργασία, εκτός εάν η υπέρβαση αφορά ποσά, η καταβολή των οποίων επιβάλλεται με απόφαση της αρμόδιας εποπτικής αρχής,»]*
στ) η εφάπαξ καταβαλλόμενη παροχή από ταμεία πρόνοιας και ασφαλιστικούς οργανισμούς του Δημοσίου, καθώς και επαγγελματικά ταμεία που έχουν συσταθεί με νόμο, [με το άρθρο 106 του ν. 5078/2023 (Α' 211/20.12.2023) στην περ. στ) διαγράφηκαν οι λέξεις *«καθώς και επαγγελματικά ταμεία που έχουν συσταθεί με νόμο, » στους ασφαλισμένους και τα εξαρτώμενα μέλη του ασφαλισμένου,»*]
ζ) η αξία των διατακτικών σίτισης αξίας έως έξι (6) ευρώ ανά εργάσιμη ημέρα,
η) οι παροχές ασήμαντης αξίας μέχρι του ποσού των είκοσι επτά (27) ευρώ ετησίως,
ι) τα ασφάλιστρα που καταβάλλονται από τον εργαζόμενο ή τον εργοδότη για λογαριασμό του εργαζομένου στο πλαίσιο ομαδικών ασφαλιστηρίων συνταξιοδοτικών συμβολαίων και [με το άρθρο 5 του ν. 4646/2019 (Α' 201/12.12.2019) η λέξη *«και»* αντικαταστάθηκε από κόμμα] [με το άρθρο 106 του ν. 5078/2023 (Α' 211/20.12.2023) η περ. ι) αντικαταστάθηκε ως εξής: *«ι) τα ασφάλιστρα που καταβάλλονται από τον εργαζόμενο ή τον εργοδότη για λογαριασμό του εργαζομένου στο πλαίσιο ομαδικών ασφαλιστηρίων συνταξιοδοτικών συμβολαίων, τα οποία δεν υπερβαίνουν το είκοσι τοις εκατό (20%) του ακαθάριστου εισοδήματος του*

εργαζομένου από μισθωτή εργασία, εκτός εάν η υπέρβαση αφορά ποσά, η καταβολή των οποίων επιβάλλεται με απόφαση της αρμόδιας εποπτικής αρχής,»]

ια) τα ασφάλιστρα που καταβάλλονται από τον εργοδότη για την ιατροφαρμακευτική και νοσοκομειακή κάλυψη του υπαλληλικού του προσωπικού ή για την κάλυψη του κινδύνου ζωής ή ανικανότητάς του στο πλαίσιο ασφαλιστηρίου συμβολαίου, μέχρι του ποσού των χιλίων πεντακοσίων (1.500) ευρώ ετησίως ανά εργαζόμενο [με το άρθρο 106 του ν. 5078/2023 (Α' 211/20.12.2023) η περ. ια) αντικαταστάθηκε ως εξής: *«ια) οι εισφορές που καταβάλλονται από τον εργαζόμενο ή και τον εργοδότη για λογαριασμό του εργαζομένου σε Ταμείο Επαγγελματικής Ασφάλισης προαιρετικής ασφάλισης για την ιατροφαρμακευτική και νοσοκομειακή κάλυψη του εργαζομένου ή για την κάλυψη του κινδύνου ζωής ή ανικανότητάς του, καθώς και τα ασφάλιστρα που καταβάλλονται από τον εργαζόμενο ή και τον εργοδότη για λογαριασμό του εργαζομένου για την ιατροφαρμακευτική και νοσοκομειακή κάλυψη του υπαλληλικού του προσωπικού ή για την κάλυψη του κινδύνου ζωής ή ανικανότητάς του στο πλαίσιο ασφαλιστηρίου συμβολαίου, μέχρι του ποσού των χιλίων πεντακοσίων (1.500) ευρώ ετησίως ανά εργαζόμενο,»*] . [με το άρθρο 5 του ν. 4646/2019 (Α' 201/12.12.2019) διαγράφηκε η τελεία, τέθηκε κόμμα και προστέθηκαν οι περιπτώσεις ιβ, ιγ και ιδ. Η αρχική διατύπωση των περιπτώσεων ιβ), ιγ) και ιδ) είχε ως εξής:

«ιβ) η αποζημίωση για αγορά μηνιαίων ή ετήσιων καρτών απεριορίστων διαδρομών μέσων μαζικής μεταφοράς, ιγ) η αγοραία αξία της παραχώρησης ενός οχήματος μηδενικών ή χαμηλών ρύπων έως 50 g CO2/Km και με Λιανική Τιμή Προ Φόρων (ΛΤΠΦ) έως σαράντα χιλιάδες (40.000) ευρώ, προς έναν εργαζόμενο ή εταίρο ή μέτοχο από ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα, για οποιοδήποτε χρονικό διάστημα εντός του φορολογικού έτους [με το άρθρο 6 του ν. 4710/2020 (Α' 142/23.07.2020) η περίπτωση ιγ) αντικαταστάθηκε ως εξής: *«ιγ) η αγοραία αξία της παραχώρησης ενός οχήματος μηδενικών ή χαμηλών ρύπων έως 50 γρ. CO2/χλμ. και με Λ.Τ.Π.Φ. έως σαράντα χιλιάδες (40.000) ευρώ, προς έναν εργαζόμενο ή εταίρο ή μέτοχο από ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα, για οποιοδήποτε χρονικό διάστημα εντός του φορολογικού έτους, με το υπόλοιπο της αξίας να θεωρείται φορολογητέο εισόδημα με βάση την κλίμακα των περ. α΄ έως στ΄ της παρ. 2 του άρθρου 13»*],

και [με το άρθρο 6 του ν. 4710/2020 (Α' 142/23.07.2020) η λέξη «και» αντικαταστάθηκε από κόμμα*»] ιδ) η παροχή σε είδος με τη μορφή μετοχών που λαμβάνει ένας εργαζόμενος ή εταίρος ή μέτοχος από νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα ανεξαρτήτως, εάν συνεχίζει να ισχύει η εργασιακή σχέση, εφόσον ασκηθεί το δικαίωμα προαίρεσης και οι μετοχές που αποκτώνται, μεταβιβαστούν μετά από τη συμπλήρωση είκοσι τεσσάρων (24) ή τριάντα έξι (36) μηνών από την απόκτησή τους ανάλογα με την περίπτωση κατ' αντιστοιχία με το άρθρο 42Α.* [με το άρθρο 6 του ν. 4710/2020 (Α' 142/23.07.2020) η τελεία αντικαταστάθηκε από κόμμα*»*]

[Με την παρ. 3 του άρθρου 117 του ν. 4685/2020 (Α' 92/07.05.2020) προστέθηκε περίπτωση ιε) ως εξής: *«ιε) Η ελεγκτική αποζημίωση των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 70 του ν. 4647/2019»* [με το άρθρο 6 του ν. 4710/2020 (Α' 142/23.07.2020) η περίπτωση ιε) αντικαταστάθηκε ως εξής: *«ιε) η ελεγκτική αποζημίωση των παρ. 1 και 2 του άρθρου 70 του ν. 4647/2019 (Α΄ 204).»* και προστέθηκε περίπτωση ιστ) ως εξής: «ιστ) το άνευ χρηματικού ανταλλάγματος κόστος φόρτισης επιβατικού αυτοκινήτου μηδενικών ή χαμηλών ρύπων έως 50 γρ. CO2/χλμ. στις εγκαταστάσεις του εργοδότη.»]

Με το άρθρο 2 του ν. 4714/2020 (Α' 148/31.07.2020) προστέθηκαν νέες περιπτώσεις ιζ) και ιη) ως εξής: «*ιζ) η παροχή σε είδος με τη μορφή μετοχών που λαμβάνει ένας εργαζόμενος ή εταίρος ή μέτοχος από νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα στο πλαίσιο προγραμμάτων δωρεάν διάθεσης μετοχών στα οποία τίθεται ως προϋπόθεση η επίτευξη συγκεκριμένων στόχων ή η επέλευση συγκεκριμένου γεγονότος, προκειμένου να πραγματοποιηθεί η διάθεση των μετοχών.*

ιη) η αξία των διατακτικών εσωτερικού τουρισμού συνολικής αξίας έως τριακοσίων (300) ευρώ για το φορολογικό έτος 2020. [με το άρθρο 130 του ν. 4764/2020 η περίπτωση ιη) αντικαταστάθηκε ως εξής: *«ιη) η αξία των διατακτικών εσωτερικού τουρισμού συνολικής αξίας έως τριακοσίων (300) ευρώ ετησίως για τα φορολογικά έτη 2020 και 2021.»*]

Με την παρ. 1 του άρθρου 169 του ν. 4972/2022 (Α' 181/23.09.2022) προστέθηκε περ. ιθ) ως εξής: «*ιθ) ανεξαρτήτως του φορέα που το χορηγεί, το εξωϊδρυματικό επίδομα και κάθε συναφές ποσό που καταβάλλεται σε ειδικές κατηγορίες ατόμων με αναπηρίες.*»

2. Οι ακόλουθες κατηγορίες εισοδήματος από μισθωτή εργασία και συντάξεις απαλλάσσονται από το φόρο:

α) Το εισόδημα που αποκτάται κατά την άσκηση των καθηκόντων τους από αλλοδαπό διπλωματικό ή προξενικό εκπρόσωπο, κάθε φυσικό πρόσωπο που εργάζεται σε πρεσβεία, διπλωματική αποστολή, προξενείο ή αποστολή αλλοδαπού κράτους για τη διεκπεραίωση κρατικών υποθέσεων που είναι πολίτης του εν λόγω κράτους και κάτοχος διπλωματικού διαβατηρίου, καθώς και από κάθε φυσικό πρόσωπο που εργάζεται σε θεσμικό όργανο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή Διεθνούς Οργανισμού που έχει εγκατασταθεί βάσει διεθνούς συνθήκης την οποία εφαρμόζει η Ελλάδα.

β) Η διατροφή που λαμβάνει ο/η δικαιούχος, σύμφωνα με δικαστική απόφαση ή συμβολαιογραφική πράξη.
γ) Η σύνταξη που καταβάλλεται σε ανάπηρους πολέμου και σε θύματα ή οικογένειες θυμάτων πολέμου, καθώς και σε ανάπηρους ειρηνικής περιόδου, στρατιωτικούς γενικά, που υπέστησαν βλάβη κατά την εκτέλεση της υπηρεσίας τους του [με την παρ. 3 της υποπαρ. Δ.1. της παρ. Δ. του πρώτου άρθρου του ν. 4254/2014 (Α' 85/07.04.2014) προστέθηκαν οι λέξεις *«ή τις οικογένειες τους»*].
δ) Το εξωϊδρυματικό επίδομα και κάθε συναφές ποσό που καταβάλλεται σε ειδικές κατηγορίες ατόμων με αναπηρίες. [με την παρ. 2 του άρθρου 169 του ν. 4972/2022 (Α' 181/23.09.2022) καταργήθηκε η περ. δ'].
ε) Οι μισθοί, οι συντάξεις και η πάγια αντιμισθία που χορηγούνται σε ανάπηρους με ποσοστό αναπηρίας τουλάχιστον ογδόντα τοις εκατό (80%).
στ) Το επίδομα ανεργίας που καταβάλλει ο Ο.Α.Ε.Δ. στους δικαιούχους ανέργους, εφόσον το άθροισμα των λοιπών εισοδημάτων του φορολογούμενου δεν υπερβαίνει ετησίως τις δέκα χιλιάδες (10.000) ευρώ.
ζ) Το επίδομα κοινωνικής αλληλεγγύης συνταξιούχων (Ε.Κ.Α.Σ.) που καταβάλλεται στους δικαιούχους.
η) Τα χρηματικά ποσά που καταβάλλονται στους αναγνωρισμένους πολιτικούς πρόσφυγες, σε αυτούς που διαμένουν προσωρινά στην Ελλάδα για ανθρωπιστικούς λόγους και σε όσους έχουν υποβάλει αίτηση για αναγνώριση προσφυγικής ιδιότητας, η οποία βρίσκεται στο στάδιο εξέτασης από το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη, από φορείς που υλοποιούν προγράμματα παροχής οικονομικής ενίσχυσης των προσφύγων, τα οποία χρηματοδοτούνται από την Ύπατη Αρμοστεία του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών (Ο.Η.Ε.) και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.
Με την περ. 3 της υποπαρ. Δ.1. της παρ. Δ του πρώτου άρθρου του ν. 4254/2014 (Α' 85/07.04.2014) προστέθηκε περίπτωση θ) ως εξής: *«θ) το επίδομα επικίνδυνης εργασίας που καταβάλλεται με τη μορφή πτητικού, καταδυτικού, ναρκαλιείας, αλεξιπτωτιστών, δυτών και υποβρυχίων καταστροφών σε αξιωματικούς, υπαξιωματικούς και οπλίτες των Ενόπλων Δυνάμεων, της Ελληνικής Αστυνομίας, της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας και του Λιμενικού Σώματος* [με το άρθρο 35 του ν. 4659/2018 (Α' 179/11.10.2018) προστέθηκε η φράση «*η πτητική αποζημίωση που καταβάλλεται στους πιλότους της πολιτικής αεροπορίας και της Υπηρεσίας Πολιτικής Αεροπορίας*»], *καθώς και η ειδική αποζημίωση που καταβάλλεται στο ιατρικό και νοσηλευτικό προσωπικό και τα πληρώματα ασθενοφόρων του Ε.Κ.Α.Β. που εκτελούν διατεταγμένη υπηρεσία με αεροπορικά μέσα για παροχή Α΄ Βοηθειών, κατά ποσοστό εξήντα πέντε τοις εκατό (65%).»,* η οποία τροποποιήθηκε, όπως ισχύει, με την παρ. 1 του πρώτου άρθρου της από 28/1/2022 ΠΝΠ (Α' 14/29.01.2022) και εφαρμόζεται για εισοδήματα που αποκτώνται από 01.01.2022 και μετά σύμφωνα με την παρ. 2 του ίδιου άρθρου.
Με την παρ.1 του άρθρου 114 του ν. 4537/2018 (Α' 84/15.05.2018) προστέθηκε περίπτωση ι) ως εξής: *«ι) Οι αμοιβές που καταβάλλει η Παγκόσμια Ένωση Αναπήρων Καλλιτεχνών (V.D.M.F.K.) στα μέλη της ζωγράφους με το πόδι και το στόμα, οι οποίοι είναι φορολογικοί κάτοικοι Ελλάδας, αποκλειστικά για την εργασία της ζωγραφικής που αμείβεται από την ως άνω Ένωση με συνάλλαγμα.»*
Με την παρ.1 του άρθρου 57 του ν. 4758/2020 (Α' 242/04.12.2020) προστέθηκε περίπτωση ια) ως εξής: *«ια) Το εισόδημα από μισθωτή εργασία που αποκτούν αλλοδαποί αξιωματικοί και αλλοδαπό κατώτερο πλήρωμα, οι οποίοι είναι φορολογικοί κάτοικοι αλλοδαπής, σε πλοία του Εμπορικού Ναυτικού με ελληνική σημαία, τα οποία εκτελούν αποκλειστικά διεθνείς πλόες.»»*

51 Με την παράγραφο 1 του άρθρου 36 του ν. 5178/2025 (ΦΕΚ Α' 22/14-02-2025), η παράγραφος 1 του άρθρου 14 τέθηκε όπως τροποποιήθηκε και εφαρμόζεται για εισφορές και ασφάλιστρα που καταβάλλονται από το φορολογικό έτος 2024 και μετά, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του ιδίου άρθρου 36.

52 Με το άρθρο 6 του ν. 4710/2020 (Α' 142/23.07.2020) αντικαταστάθηκε η περίπτωση β) της παραγράφου 1 του άρθρου 14 και ορίστηκε σύμφωνα με το άρθρο 11 του ίδιου νόμου ότι εφαρμόζεται για εισοδήματα που αποκτώνται στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από 01.01.2020 και μετά.

53 Με το άρθρο 106 του ν. 5078/2023 (Α' 211/20.12.2023) στην περίπτωση δ) της παραγράφου 1 του άρθρου 14 προστέθηκαν οι λέξεις *«συμπεριλαμβανομένων των εισφορών εργαζομένου υπέρ των Ταμείων Επαγγελματικής Ασφάλισης υποχρεωτικής ασφάλισης,»* και ορίστηκε η ισχύς σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 195 για εισοδήματα που αποκτώνται στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από την 1η.1.2024.».

54 Με το άρθρο 106 του ν. 5078/2023 (Α' 211/20.12.2023) η περίπτωση ε) της παραγράφου 1 του άρθρου 14 αντικαταστάθηκε ως άνω και ορίστηκε η ισχύς σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 195 του ίδιου νόμου για εισοδήματα που αποκτώνται στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από την 1η.1.2024.».

55 Με το άρθρο 106 του ν. 5078/2023 (Α' 211/20.12.2023) στην περ. στ) διαγράφηκαν οι λέξεις *«, καθώς και επαγγελματικά ταμεία που έχουν συσταθεί με νόμο»* και ορίστηκε η ισχύς σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 195 του ίδιου νόμου για εισοδήματα που αποκτώνται στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από την 1η.1.2024.».

56 Η περ. θ) της παρ. 1 του άρθρου 14 η οποία εξαρχής εκ παραδρομής δεν υφίστατο, αναριθμήθηκε ως άνω με την παράγραφο 1 του άρθρου 36 του ν. 5178/2025 (ΦΕΚ Α' 22/14.02.2025) και σύμφωνα με την παράγραφο 2 του ιδίου άρθρου 36, εφαρμόζεται για εισφορές και ασφάλιστρα που καταβάλλονται από το φορολογικό έτος 2024 και μετά.
Πριν την αναρίθμησή της αναφερόταν στο νόμο ως περ. ι) και είχε αντικατασταθεί με το άρθρο 106 του ν. 5078/2023 (Α' 211/20.12.2023) η περ. ι) ως εξής: *«ι) τα ασφάλιστρα που καταβάλλονται από τον εργαζόμενο ή τον εργοδότη για λογαριασμό του εργαζομένου στο πλαίσιο ομαδικών ασφαλιστηρίων συνταξιοδοτικών συμβολαίων, τα οποία δεν υπερβαίνουν το είκοσι τοις εκατό (20%) του ακαθάριστου εισοδήματος του εργαζομένου από μισθωτή εργασία, εκτός εάν η υπέρβαση αφορά ποσά, η καταβολή των οποίων επιβάλλεται με απόφαση της αρμόδιας εποπτικής αρχής,»* και ορίστηκε η ισχύς σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 195 του ίδιου νόμου ως εξής : «4. Το άρθρο 106 ισχύει για εισοδήματα που αποκτώνται στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από την 1η.1.2024.».

57 Η περ. ι) της παρ. 1 του άρθρου 14 αναριθμήθηκε και περιλαμβάνει το περιεχόμενο της περ. ια) η οποία είχε αντικατασταθεί με το άρθρο 106 του ν. 5078/2023 (Α' 211/20.12.2023) ως εξής:
«ια) οι εισφορές που καταβάλλονται από τον εργαζόμενο ή και τον εργοδότη για λογαριασμό του εργαζομένου σε Ταμείο Επαγγελματικής Ασφάλισης προαιρετικής ασφάλισης για την ιατροφαρμακευτική και νοσοκομειακή κάλυψη του εργαζομένου ή για την κάλυψη του κινδύνου ζωής ή ανικανότητάς του, καθώς και τα ασφάλιστρα που καταβάλλονται από τον εργαζόμενο ή και τον εργοδότη για λογαριασμό του εργαζομένου για την ιατροφαρμακευτική και νοσοκομειακή κάλυψη του υπαλληλικού του προσωπικού ή για την κάλυψη του κινδύνου ζωής ή ανικανότητάς του στο πλαίσιο ασφαλιστηρίου συμβολαίου, μέχρι του ποσού των χιλίων πεντακοσίων (1.500) ευρώ ετησίως ανά εργαζόμενο,» και ορίστηκε η ισχύς σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 195 του ίδιου νόμου ως εξής : «4. Το άρθρο 106 ισχύει για εισοδήματα που αποκτώνται στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από την 1η.1.2024.».

58 Η περ. ια) της παρ. 1 του άρθρου 14 αναριθμήθηκε και περιλαμβάνει το περιεχόμενο της περ. ιβ) η οποία είχε προστεθεί με το άρθρο 5 του ν. 4646/2019 (Α' 201/12.12.2019) και ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 66 του ίδιου νόμου ότι εφαρμόζεται για τα εισοδήματα που αποκτώνται και τις παροχές σε είδος που λαμβάνονται στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από 01.01.2020 και μετά.

59 Η περ. ιβ) της παρ. 1 του άρθρου 14 αναριθμήθηκε και περιλαμβάνει το περιεχόμενο της περ. ιγ) η οποία είχε αντικατασταθεί ως άνω με το άρθρο 6 του ν. 4710/2020 (Α' 142/23.07.2020) και ορίστηκε σύμφωνα με το άρθρο 11 του ίδιου νόμου ότι οι διατάξεις αυτές εφαρμόζονται για εισοδήματα που αποκτώνται στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από 01.01.2020 και μετά.

60 Η περ. ιγ) της παρ. 1 του άρθρου 14 αναριθμήθηκε και περιλαμβάνει το περιεχόμενο της περ. ιδ) η οποία είχε προστεθεί με το άρθρο 5 του ν. 4646/2019 (Α' 201/12.12.2019) και ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 66 του ίδιου νόμου ότι οι διατάξεις αυτές εφαρμόζονται για τα εισοδήματα που αποκτώνται και τις παροχές σε είδος που λαμβάνονται στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από 01.01.2020 και μετά.

61 Η περ. ιδ) της παρ. 1 του άρθρου 14 αναριθμήθηκε και περιλαμβάνει το περιεχόμενο της περ. ιε) η οποία είχε προστεθεί με την παρ. 3 του άρθρου 117 του ν. 4685/2020 (Α' 92/07.05.2020) και ορίστηκε σύμφωνα με το άρθρο 136 του ίδιου νόμου ότι οι διατάξεις αυτές ισχύουν από 07.05.2020 και μετά.

62 Η περ. ιε) της παρ. 1 του άρθρου 14 αναριθμήθηκε και περιλαμβάνει το περιεχόμενο της περ. ιστ) η οποία είχε προστεθεί με το άρθρο 6 του ν. 4710/2020 (Α' 142/23.07.2020) και ορίστηκε σύμφωνα με το άρθρο 11 του ίδιου νόμου ότι οι διατάξεις αυτές ισχύουν για εισοδήματα που αποκτώνται στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από 01.01.2020 και μετά.

63 Η περ. ιστ) της παρ. 1 του άρθρου 14 αναριθμήθηκε και περιλαμβάνει το περιεχόμενο της περ. ιζ) η οποία είχε προστεθεί με το άρθρο 2 του ν. 4714/2020 (Α' 148/31.07.2020) και ορίστηκε σύμφωνα με το άρθρο 14

του ίδιου νόμου ότι εφαρμόζεται για τις παροχές σε είδος που λαμβάνονται στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από 01.01.2020 και μετά.

64 Η περ. ιζ) της παρ. 1 του άρθρου 14 αναριθμήθηκε και περιλαμβάνει το περιεχόμενο της περ. ιη) η οποία είχε προστεθεί με το άρθρο 2 του ν. 4714/2020 (Α' 148/31.07.2020). Στη συνέχεια με το άρθρο 130 του ν. 4764/2020 (Α' 256) αντικαταστάθηκε η περ. ιη) και με το άρθρο 192 του ιδίου νόμου ορίστηκε ότι ισχύει από 23.12.2020 και μετά.

65 Η περ. ιη) της παρ. 1 του άρθρου 14 αναριθμήθηκε και περιλαμβάνει το περιεχόμενο της περ. ιθ) η οποία είχε προστεθεί με την παρ. 1 του άρθρου 169 του ν. 4972/2022 (Α' 181/23.09.2022) με ισχύ από 01.01.2022 και εφεξής σύμφωνα με την παρ. 83 του άρθρου 72 του ν. 4172/2013 (Α' 167/23.07.2013), η οποία προστέθηκε με την παρ. 3 του άρθρου 169 του ν. 4972/2022 (Α' 181/23.09.2022).

66 Η περ. ιθ) της παρ. 1 του άρθρου 14 αναριθμήθηκε και περιλαμβάνει το περιεχόμενο της περ. κ) η οποία είχε προστεθεί με το άρθρο 4 του ν. 5162/2024 (ΦΕΚ Α' 198/05-12-2024) και ισχύει από το φορολογικό έτος 2024, σύμφωνα με την περίπτωση β' της παραγράφου 5 του άρθρου 136 του ιδίου νόμου.

67 Η περ. κ) της παρ. 1 του άρθρου 14 αναριθμήθηκε και περιλαμβάνει το περιεχόμενο της περ. κα) η οποία είχε προστεθεί με το άρθρο 4 του ν. 5162/2024 (ΦΕΚ Α' 198/05-12-2024) και ισχύει από το φορολογικό έτος 2024, σύμφωνα με την περίπτωση β' της παραγράφου 5 του άρθρου 136 του ιδίου νόμου.
Σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 34 του ν. 5162/2024, παροχές της περίπτωσης κα) που έχουν χορηγηθεί από την 1η Ιανουαρίου 2024 και μέχρι την έναρξη ισχύος του ν. 5162/2024 εγκρίνονται με απόφαση των αρμόδιων οργάνων των Υπουργείων Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας που εκδίδεται μέχρι την 31η Μαρτίου 2025.

68 Με το άρθρο 207 του ν. 5222/2025 (ΦΕΚ Α' 134/28-07-2025) προστέθηκε η περίπτωση κβ) της παρ. 1 του άρθρου 14 [η οποία εκ παραδρομής αριθμήθηκε από το νομοθέτη ως κβ) επειδή δεν υφίσταται περίπτωση κα)], ως άνω και ισχύει από το φορολογικό έτος 2025 και εφεξής, σύμφωνα με την παράγραφο 5 του άρθρου 275 του ιδίου νόμου.

69 Με την περ. 3 της υποπαρ. Δ.1. της παρ. Δ. του πρώτου άρθρου του ν. 4254/2014 (Α' 85/07.04.2014) αντικαταστάθηκε η περ. γ) της παρ. 2 του άρθρου 14, με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με την περ. 23 της ίδιας υποπαρ. Δ.1. από 01.01.2014 και μετά.

70 Με την παρ. 2 του άρθρου 169 του ν. 4972/2022 (Α' 181/23.09.2022) καταργήθηκε η περ. δ) της παρ. 2 του άρθρου 14 από 01.01.2022.

71 Νυν Δ.ΥΠ.Α., καθώς ο Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (Ο.Α.Ε.Δ.) έχει αναδιοργανωθεί και μετονομαστεί σε Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης (Δ.ΥΠ.Α.) σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 3 του ν. 4921/2022 (Α' 75/18.04.2022).

72 Με την περ. 3 της υποπαρ. Δ.1. της παρ. Δ. του πρώτου άρθρου του ν. 4254/2014 (Α' 85/07.04.2014) και με ισχύ από 01.01.2014 και μετά, σύμφωνα με την περ. 23 της ίδιας υποπαρ. Δ.1. προστέθηκε περ. θ) της παρ. 2 του άρθρου 14 και με το άρθρο 35 του ν. 4659/2018 (Α' 179/11.10.2018) προστέθηκε η φράση «*η πτητική αποζημίωση που καταβάλλεται στους πιλότους της πολιτικής αεροπορίας και της Υπηρεσίας Πολιτικής Αεροπορίας.*», με ισχύ από 11.10.2018 σύμφωνα με το άρθρο 53 του ίδιου νόμου.

73 Με την παρ. 1 του πρώτου άρθρου της από 28/1/2022 ΠΝΠ (Α' 14/29.01.2022) τροποποιήθηκε η περ. θ) και ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 2 του ίδιου άρθρου και νόμου ότι εφαρμόζεται για εισοδήματα που αποκτώνται από 01.01.2022 και μετά.

74 Με την παρ.1 του άρθρου 114 του ν. 4537/2018 (Α' 84/15.05.2018) προστέθηκε η περ. ι) της παρ. 2 του άρθρου 14 και ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 3 του ίδιου άρθρου και νόμου ότι ισχύει από 15.05.2018.

75 Με την παρ.1 του άρθρου 57 του ν. 4758/2020 (Α' 242/04.12.2020) προστέθηκε η περ. ια) της παρ. 2 του άρθρου 14 και ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 69 του ίδιου νόμου ότι ισχύει από 01.01.2021.

76 Με την παράγραφο 1 του άρθρου 5 του ν. 5162/2024 (ΦΕΚ Α' 198/05-12-2024) προστέθηκε η περίπτωση ιβ) της παρ. 2 του άρθρου 14 και εφαρμόζεται για εισοδήματα που αποκτώνται από 01.11.2024, σύμφωνα με την περίπτωση α' της παραγράφου 2 του άρθρου 34 του ιδίου νόμου.
Σύμφωνα με το άρθρο 11 του ν. 5162/2024, με έναρξη ισχύος από 01.11.2024, ορίζεται ότι φιλοδωρήματα, κατά την έννοια της περίπτωσης ιβ), ανεξαρτήτως ύψους, απαλλάσσονται από ασφαλιστικές εισφορές.
Η απαλλαγή αυτή δεν καταλαμβάνει φιλοδωρήματα που καταβάλλονται στους εργαζόμενους ως συγκεκριμένο ποσοστό του μισθού ή ημερομισθίου, ή σταθερό ποσό με βάση όρο ατομικής συμφωνίας, σύμβασης εργασίας ή συλλογικής σύμβασης ή διαιτητικής απόφασης και εισπράττονται τακτικά, επαυξάνοντας τις αποδοχές τους.

77 Με την παράγραφο 2 του άρθρου 81 του ν. 5264/2025 (ΦΕΚ Α' 239/19.12.2025) προστέθηκε η περίπτωση ιγ) του άρθρου 14, ως άνω και ισχύει για τα εισοδήματα που αποκτώνται από το φορολογικό έτος 2024, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του ιδίου άρθρου 81.

78 Με την παράγραφο 1 του άρθρου 3 του ν. 5246/2025 (ΦΕΚ Α' 198/11-11-2025) αντικαταστάθηκε ως άνω η παράγραφος 1 του άρθρου 15 και ισχύει για εισοδήματα που αποκτώνται από το φορολογικό έτος 2026, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 47 του ιδίου νόμου.
Η προηγούμενη διατύπωση, η οποία θεσμοθετήθηκε με το άρθρο 6 του ν. 4646/2019 (Α' 201/12.12.2019) και είχε οριστεί σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 66 του ίδιου νόμου ότι εφαρμόζεται για εισοδήματα που αποκτώνται από 01.01.2020 και μετά, είχε ως εξής:
«1.Το φορολογητέο εισόδημα από μισθωτή εργασία και συντάξεις υποβάλλεται σε φόρο, σύμφωνα με την ακόλουθη κλίμακα:

Εισόδημα (Μισθοί, Συντάξεις, Επιχειρηματική Δραστηριότητα) σε ευρώ	***Φορολογικός συντελεστής (%)***
0-10.000	*9%*
10.001-20.000	*22%*
20.001-30.000	*28%*
30.001-40.000	*36%*
40.001	*44%*

Όταν το πραγματικό εισόδημα των φορολογουμένων δεν υπερβαίνει το ποσό των έξι χιλιάδων (6.000) ευρώ και το τεκμαρτό τους εισόδημα δεν υπερβαίνει το ποσό των εννιάμιση χιλιάδων (9.500) ευρώ και εφόσον δεν ασκείται επιχειρηματική δραστηριότητα για την οποία απαιτείται η υποβολή δήλωσης έναρξης εργασιών ή ατομική αγροτική δραστηριότητα, το εισόδημα αυτό, εξαιρουμένου του εισοδήματος από κεφάλαιο και από υπεραξία μεταβίβασης κεφαλαίου, και η προστιθέμενη διαφορά τεκμηρίων, φορολογούνται σύμφωνα με την παρούσα παράγραφο και την παράγραφο 1 του άρθρου 16. Εάν το πραγματικό εισόδημα υπερβαίνει το ποσό των έξι χιλιάδων (6.000) ευρώ, το υπερβάλλον ποσό φορολογείται σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 29. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται και για τους φορολογούμενους που διέκοψαν την επιχειρηματική τους δραστηριότητα, για το εισόδημα που απέκτησαν μετά τη διακοπή της .»

Προγενέστερα:
- Με την παρ. 2 του άρθρου 115 του ν. 4549/2018 (Α' 105/14.06.2018) είχαν προστεθεί τα τελευταία τρία εδάφια της παρ. 1 του άρθρου 15 και ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 18 του ίδιου άρθρου του ίδιου νόμου ότι εφαρμόζονται από το φορολογικό έτος 2018 και επόμενα ως εξής:
«Όταν το πραγματικό εισόδημα των φορολογουμένων δεν υπερβαίνει το ποσό των 6.000 ευρώ και το τεκμαρτό τους εισόδημα δεν υπερβαίνει το ποσό των 9.500 ευρώ και εφόσον δεν ασκείται επιχειρηματική δραστηριότητα για την οποία απαιτείται η υποβολή δήλωσης έναρξης εργασιών ή ατομική αγροτική δραστηριότητα, το εισόδημα αυτό, εξαιρουμένου του εισοδήματος από κεφάλαιο και από υπεραξία μεταβίβασης κεφαλαίου, και η προστιθέμενη διαφορά τεκμηρίων, φορολογούνται σύμφωνα με την παρούσα παράγραφο και την παράγραφο

1 του άρθρου 16. Εάν το πραγματικό εισόδημα υπερβαίνει το ποσό των 6.000 ευρώ, το υπερβάλλον ποσό φορολογείται σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 29. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται και για τους φορολογούμενους που διέκοψαν την επιχειρηματική τους δραστηριότητα, για το εισόδημα που απέκτησαν μετά τη διακοπή της.»

- Με το άρθρο 12 του ν. 4472/2017 (Α' 74/19.05.2017) η κλίμακα της παρ. 1 του άρθρου 15 είχε αντικατασταθεί με ισχύ από 01.01.2020 σύμφωνα με το άρθρο 15 του ιδίου νόμου, ως εξής:

Εισόδημα (Μισθοί, Συντάξεις, Επιχειρηματική Δραστηριότητα) σε ευρώ	***Φορολογικός συντελεστής (%)***
0-20.000	*20%*
20.001-30.000	*29%*
30.001-40.000	*37%*
40.001	*45%*

Εν συνεχεία με το άρθρο δωδέκατο του ν. 4618/2019 (Α' 89/10.06.2019) καταργήθηκε το άρθρο 12 του ν. 4472/2017 (Α' 74/19.05.2017).
- Με την παρ. 1 του άρθρου 112 του ν. 4387/2016 (Α' 85/12.05.2016) η κλίμακα της παρ. 1 του άρθρου 15 αντικαταστάθηκε εκ νέου ως εξής και ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 11 του ίδιου άρθρου του ίδιου νόμου ότι έχει εφαρμογή για τα εισοδήματα που αποκτώνται από το φορολογικό έτος 2016 και επόμενα:

Εισόδημα (Μισθοί, συντάξεις, Επιχειρηματική δραστηριότητα) σε Ευρώ	***Φορολογικός συντελεστής (%)***
0-20.000	*22%*
20.001-30.000	*29%*
30.001- 40.000	*37%*
40.001-	*45%*

Η αρχική διατύπωση της παρ. 1 του άρθρου 15 στο ν. 4172/2013 είχε ως εξής:
«1. Το φορολογητέο εισόδημα από μισθωτή εργασία και συντάξεις υποβάλλεται σε φόρο, σύμφωνα με την ακόλουθη κλίμακα:

Φορολογητέο Εισόδημα (Ευρώ)	***Φορολογικός συντελεστής (%)***
< 25.000	*22%*
25.000,01 έως και 42.000	*32%*
>42.000	*42%*

[79] Με την παράγραφο 2 του άρθρου 3 του ν. 5246/2025 (ΦΕΚ Α' 198/11-11-2025) προστέθηκε, ως άνω, η παράγραφος 1Α του άρθρου 15 και ισχύει για εισοδήματα που αποκτώνται από το φορολογικό έτος 2026, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 47 του ιδίου νόμου.

[80] Με την παρ. 1 του άρθρου 46 του ν. 5024/2023 (Α' 41/24.02.2023) προστέθηκαν στην περ. α) της παραγράφου 2 του άρθρου 15 οι λέξεις *«και σε πλωτά ναυπηγήματα του άρθρου 267 του ν. 4555/2018 (Α΄133)* και ορίστηκε η ισχύς σύμφωνα με την παρ. 2 του ίδιου άρθρου του ίδιου νόμου ως εξής: «2. Η παρ. 1 εφαρμόζεται για εισοδήματα που αποκτώνται από το φορολογικό έτος 2023 και εφεξής.»

[81] Με την παρ. 1 α) του άρθρου 208 του ν. 5222/2025 (ΦΕΚ Α' 134/28-07-2025), στην περ. α) της παρ. 2 του άρθρου 15, μετά από τις λέξεις «του ν. 4555/2018 (Α' 133) και» προστίθενται οι λέξεις «σε ιδιωτικά πλοία

αναψυχής, και» και ισχύει για εισοδήματα που αποκτώνται από το φορολογικό έτος 2025 και εφεξής, σύμφωνα με την παράγραφο 6 του άρθρου 275 του ιδίου νόμου.
Προγενέστερα με το άρθρο 6 του ν. 4646/2019 (Α' 201/12.12.2019) στην περ. α) της παραγράφου 2 του άρθρου 15 είχαν αντικατασταθεί οι λέξεις «εμπορικού ναυτικού» με τις λέξεις «Εμπορικού Ναυτικού» και με το άρθρο 6 του ν. 4646/2019 (Α' 201/12.12.2019) είχαν προστεθεί οι λέξεις «δεκαπέντε τοις εκατό» και είχε τεθεί εντός παρένθεσης το αριθμητικό «(15%)»
,

82 Με την παρ. 1 του άρθρου 46 του ν. 5024/2023 (Α' 41/24.02.2023) προστέθηκαν στην περ. β) της παραγράφου 2 του άρθρου 15 οι *λέξεις «και σε πλωτά ναυπηγήματα του άρθρου 267 του ν. 4555/2018 (Α' 133)* και ορίστηκε η ισχύς σύμφωνα με την παρ. 2 του ίδιου άρθρου του ίδιου νόμου ως εξής: «2. Η παρ. 1 εφαρμόζεται για εισοδήματα που αποκτώνται από το φορολογικό έτος 2023 και εφεξής.»

83 Με την παρ. 1 β) του άρθρου 208 του ν. 5222/2025 (ΦΕΚ Α' 134/28-07-2025), στην περ. β) της παρ. 2 του άρθρου 15, μετά τις λέξεις «του ν. 4555/2018 και» προστίθενται οι λέξεις «σε ιδιωτικά πλοία αναψυχής, και» και ισχύει για εισοδήματα που αποκτώνται από το φορολογικό έτος 2025 και εφεξής, σύμφωνα με την παράγραφο 6 του άρθρου 275 του ιδίου νόμου.
Προγενέστερα με το άρθρο 6 του ν. 4646/2019 (Α' 201/12.12.2019) στην περ. β) της παραγράφου 2 του άρθρου 15 προστέθηκαν οι λέξεις «δέκα τοις εκατό» και τέθηκε εντός παρένθεσης το αριθμητικό «(10%)»]

84 Με την παρ. 1 του άρθρου 16 του ν. 4690/2020 (Α' 104/30.05.2020) προστέθηκε η περ. γ) της παραγράφου 2 του άρθρου 15 και ορίστηκε σύμφωνα με το άρθρο 84 του ίδιου νόμου ότι ισχύει από 30.05.2020. Επιπλέον, με την παρ. 2 του άρθρου 16 του ν. 4690/2020 (Α' 104/30.05.2020) αντικαταστάθηκε η παρ. 2 του άρθρου 60 του ν. 4172/2013 (Α' 167/23.7.2013) και ορίστηκαν τα εξής: «2. Με την επιφύλαξη της παρ. 1, το εισόδημα από μισθωτή εργασία που αποκτούν οι αξιωματικοί και το κατώτερο πλήρωμα που υπηρετεί σε πλοία του εμπορικού ναυτικού, οι κυβερνήτες, οι συγκυβερνήτες και οι μηχανικοί αεροσκαφών αεροπορικών εταιρειών με φορολογική κατοικία ή μόνιμη εγκατάσταση στην Ελλάδα, καθώς και τα μέλη των Ανεξάρτητων Επιτροπών Προσφυγών του άρθρου 5 του ν. 4375/2016 υπόκειται σε παρακράτηση φόρου σύμφωνα με τους συντελεστές της παρ. 2 του άρθρου 15.».

85 Με την παρ. 1 του άρθρου 16 του ν. 4690/2020 (Α' 104/30.05.2020) προστέθηκε η περ. δ) της παραγράφου 2 του άρθρου 15 και ορίστηκε σύμφωνα με το άρθρο 84 του ίδιου νόμου ότι ισχύει από 30.05.2020. Επιπλέον, με την παρ. 2 του άρθρου 16 του ν. 4690/2020 (Α' 104/30.05.2020) αντικαταστάθηκε η παρ. 2 του άρθρου 60 του ν. 4172/2013 (Α' 167/23.7.2013) και ορίστηκαν τα εξής: «2. Με την επιφύλαξη της παρ. 1, το εισόδημα από μισθωτή εργασία που αποκτούν οι αξιωματικοί και το κατώτερο πλήρωμα που υπηρετεί σε πλοία του εμπορικού ναυτικού, οι κυβερνήτες, οι συγκυβερνήτες και οι μηχανικοί αεροσκαφών αεροπορικών εταιρειών με φορολογική κατοικία ή μόνιμη εγκατάσταση στην Ελλάδα, καθώς και τα μέλη των Ανεξάρτητων Επιτροπών Προσφυγών του άρθρου 5 του ν. 4375/2016 υπόκειται σε παρακράτηση φόρου σύμφωνα με τους συντελεστές της παρ. 2 του άρθρου 15.». Τέλος, στο άρθρο 72 του ν. 4172/2013 (Α' 167/23.07.2013) προστέθηκε παρ. 43, ως εξής: «43. Οι διατάξεις της περ. δ' της παρ. 2 του άρθρου 15 και της παρ. 2 του άρθρου 60 ισχύουν για τις αμοιβές που έχουν καταβληθεί από τη συγκρότηση των Ανεξάρτητων Επιτροπών Προσφυγών του άρθρου 5 του ν. 4375/2016, ήτοι από το 2016.»

86 Με την παρ. 1 του άρθρου 16 του ν. 4690/2020 (Α' 104/30.05.2020) αντικαταστάθηκε η παρ. 2(προστέθηκαν οι περ. γ΄ και δ΄) και ορίστηκε σύμφωνα με το άρθρο 84 του ίδιου νόμου ότι ισχύει από 30.05.2020.

87 Με την παράγραφο 3 του άρθρου 3 του ν. 5246/2025 (ΦΕΚ Α' 198/11-11-2025) τροποποιήθηκε η περίπτωση ε' της παραγράφου 2 του άρθρου 15, ως άνω και ισχύει για εισοδήματα που αποκτώνται από το φορολογικό έτος 2026, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 47 του ιδίου νόμου.
Η αρχική διατύπωση είχε ως εξής:
«ε) το ιατρικό προσωπικό που υπάγεται στο άρθρο 45 του ν. 3205/2003 (Α' 293) για την αμοιβή που λαμβάνει για εφημερίες και η οποία φορολογείται με φορολογικό συντελεστή είκοσι δύο τοις εκατό (22%). Η παρούσα περίπτωση εφαρμόζεται και για τα ωρομίσθια εφημεριών της υπό στοιχεία 15993/Ζ2/14.2.2022 κοινής απόφασης των Υπουργών Οικονομικών, Παιδείας και Θρησκευμάτων και Υγείας (Β' 686), περί καθορισμού του

ύψους αμοιβής εφημεριών των μελών Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (Ε.ΔΙ.Π.) και ακαδημαϊκών υποτρόφων, στα πανεπιστημιακά νοσοκομεία Αρεταίειο και Αιγινήτειο.
Τα ως άνω εισοδήματα φορολογούνται αυτοτελώς με εξάντληση της φορολογικής υποχρέωσης των δικαιούχων τους μόνο για αυτά.»
Προγενέστερα:
Με την παράγραφο 1 του άρθρου 8 του ν. 5162/2024 (ΦΕΚ Α' 198/05.12.2024) είχε προστεθεί η περίπτωση ε' και ισχύει από το φορολογικό έτος 2025, σύμφωνα με την περίπτωση α' της παραγράφου 7 του άρθρου 136 του ιδίου νόμου.

88 Με την παρ. 1 του άρθρου 76 του ν. 4646/2019 (Α' 20/12.12.2019) προστέθηκε παράγραφος 2.α και ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 84 του ίδιου νόμου ότι εφαρμόζεται για εισοδήματα που αποκτώνται από 01.01.2020 και μετά. Εν συνεχεία με την παρ. 1 του άρθρου 4 του ν. 4714/2020 (Α' 148/31.07.2020) τροποποιήθηκε ως άνω και με την παρ. 2 αντικαταστάθηκε η παρ. 4α του άρθρου 60 του ν. 4172/2013 (Α' 167/23.07.2013) ως εξής:
«4α. Για τα ποσά τα οποία εισπράττουν οι αμειβόμενοι αθλητές και οι προπονητές εφάπαξ ή τμηματικά για την υπογραφή του συμβολαίου μετεγγραφής ή την ανανέωση ή λύση του συμβολαίου συνεργασίας τους, από τις αθλητικές ανώνυμες εταιρείες, τα τμήματα αμειβομένων αθλητών ή τα αναγνωρισμένα αθλητικά σωματεία, καθώς και οι εκπαιδευτές των Διαιτητών Ομαδικών Αθλημάτων από τις Ομοσπονδίες, ο συντελεστής παρακράτησης ορίζεται σε είκοσι δύο τοις εκατό (22%), εφόσον τα ποσά που εισπράττονται υπερβαίνουν τις σαράντα χιλιάδες (40.000) ευρώ εντός του οικείου φορολογικού έτους. Στην περίπτωση που το εισόδημα καταβάλλεται ελεύθερο φόρου, ο φόρος υπολογίζεται μετά την αναγωγή του ποσού σε μικτό με την προσθήκη του αναλογούντος φόρου.».

89 Με την παρ. 1 του άρθρου 4 του ν. 4714/2020 (Α' 148/31.07.2020) αντικαταστάθηκε ως άνω η παρ. 2α και ορίστηκε σύμφωνα με το άρθρο 144 του ίδιου νόμου ότι ισχύει από 31.07.2020.

90 Με την παρ. 1 του άρθρου 107 του ν. 5078/2023 (Α' 211/20.12.2023) αντικαταστάθηκε ως άνω η παρ. 4 μετά την προηγούμενη τροποποίησή της με την παρ. 1 του άρθρου 8 του ν. 4646/2019 (Α' 201/06.12.2019) με την οποία αντικαταστάθηκε το τελευταίο εδάφιο της παρ. 4 και με την παρ. 6 του άρθρου 66 του ίδιου νόμου ορίστηκε ότι εφαρμόζεται για τα εισοδήματα που αποκτώνται από 01.01.2020 και μετά. Σύμφωνα με τις παρ. 2 και 3 του άρθρου 107 του ν. 5078/2023 ισχύουν τα εξής:
«2. Παροχές που καταβάλλονται σε ασφαλισμένους των ταμείων της παρ. 20 του άρθρου 6 του ν. 3029/2002 φορολογούνται με τους συντελεστές της παρ. 4β του άρθρου 15 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος, κατά το μέρος της παροχής που αντιστοιχεί στην αναλογία των ετών ασφάλισης που διανύθηκαν μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος προς τα συνολικά έτη ασφάλισης στα ταμεία. Για τον υπολογισμό των παραπάνω φορολογικών συντελεστών λαμβάνεται υπόψη το σύνολο του χρόνου που έχει διανυθεί στο ταμείο.
3. Το ασφάλισμα που καταβάλλεται στο πλαίσιο ομαδικών ασφαλιστήριων συνταξιοδοτικών συμβολαίων και οι παροχές που καταβάλλονται από Ταμεία Επαγγελματικής Ασφάλισης προαιρετικής ασφάλισης και τα ταμεία της παρ. 20 του άρθρου 6 του ν. 3029/2002 φορολογούνται με τους συντελεστές της παρ. 4 του άρθρου 15 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (ν. 4172/2013, Α' 167), ανεξαρτήτως της ιδιότητας με την οποία ήταν ασφαλισμένος ο δικαιούχος, ως μισθωτός ή μη μισθωτός.»

91 Με την παρ. 4 του άρθρου 22 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) προστέθηκε η παρ. 5 και με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου ορίστηκε ότι ισχύει από 31.12.2013.

92 Με την παρ. 1 του άρθρου 7 του ν. 4646/2019 (Α' 201/12.12.2019) προστέθηκε η παρ. 6 και συγκεκριμένα οι περιπτώσεις α, β, γ, δ, ε, στ και ζ και ορίστηκε ότι εφαρμόζονται για τα εισοδήματα που αποκτώνται και για τις δαπάνες που πραγματοποιούνται από 1.1.2020 και μετά, σύμφωνα με την παράγραφο 5 του άρθρου 66 του ιδίου νόμου. Με την παρ. 1 του άρθρου 37 του ν. 4797/2021 (Α' 66/23.04.2021) προστέθηκε περ. γ1) και σύμφωνα με την παρ. 2 του ίδιου άρθρου ορίστηκε ότι εφαρμόζεται για τα εισοδήματα που αποκτώνται και για τις δαπάνες που πραγματοποιούνται από 1ης.1.2020 και μετά.

93 Με την παρ. 1 του άρθρου 37 του ν. 4797/2021 (Α' 66/23.04.2021) προστέθηκε περ. γ1) και σύμφωνα με την παρ. 2 του ίδιου άρθρου ορίστηκε ότι εφαρμόζεται για τα εισοδήματα που αποκτώνται και για τις δαπάνες που πραγματοποιούνται από 1ης.1.2020 και μετά.

94 Με την παρ. 1 του άρθρου 50 του ν. 4876/2021 (Α' 251/23.12.2021) προστέθηκε το τελευταίο εδάφιο της περ. δ) και με το άρθρο 186 του ίδιου νόμου ορίστηκε ότι ισχύει από 23.12.2021.

95 Με την παράγραφο 1 του άρθρου 4 του ν. 5246/2025 (ΦΕΚ Α' 198/11-11-2025) τροποποιήθηκε η περίπτωση δ) ως άνω και ισχύει από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 11.11.2025, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 47 του ιδίου νόμου.
Η προηγούμενη διατύπωση είχε ως εξής:
«δ) Οι δαπάνες απόκτησης αγαθών και λήψης υπηρεσιών με ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής λαμβάνονται υπόψη για την εφαρμογή της περίπτωσης β΄ του άρθρου αυτού, εφόσον περιλαμβάνονται στις ακόλουθες ομάδες του δείκτη τιμών καταναλωτή της ΕΛ.ΣΤΑΤ.:
Ομάδα 1 (Διατροφή και μη αλκοολούχα ποτά).
Ομάδα 2 (Αλκοολούχα ποτά και καπνός).
Ομάδα 3 (Ένδυση και υπόδηση).
Ομάδα 4 (Στέγαση), εξαιρουμένων των ενοικίων.
Ομάδα 5 (Διαρκή αγαθά, είδη νοικοκυριού και υπηρεσίες).
Ομάδα 6 (Υγεία).
Ομάδα 7 (Μεταφορές), εξαιρουμένης της δαπάνης για τέλη κυκλοφορίας και της αγοράς οχημάτων, πλην των ποδηλάτων.
Ομάδα 8 (Επικοινωνίες).
Ομάδα 9 (Αναψυχή, πολιτιστικές δραστηριότητες),εξαιρουμένης της αγοράς σκαφών, αεροπλάνων και αεροσκαφών.
Ομάδα 10 (Εκπαίδευση).
Ομάδα 11 (Ξενοδοχεία, καφέ, εστιατόρια).
Ομάδα 12 (Άλλα αγαθά και υπηρεσίες). Ειδικά για τα φορολογικά έτη 2022 έως και 2025, ορισμένες υποκατηγορίες δαπανών της Ομάδας 6 (Υγεία), ως προς τις οποίες δεν είναι ευρέως διαδεδομένη η χρήση ηλεκτρονικών συναλλαγών, υπολογίζονται στο διπλάσιο της αξίας τους για την κάλυψη του απαιτούμενου ποσού δαπανών της περ. β) της παρ. 6.»

96 Με την παρ. 2 του άρθρου 50 του ν. 4876/2021 (Α' 251/23.12.2021) αντικαταστάθηκε η περ. ζ) και με το άρθρο 186 του ίδιου νόμου ορίστηκε ότι ισχύει από 23.12.2021.

97 Με την παράγραφο 2 του άρθρου 4 του ν. 5246/2025 (ΦΕΚ Α' 198/11-11-2025) η περίπτωση α) της παρ.7 του άρθρου 15 τέθηκε ως άνω και ισχύει από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 11.11.2025, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 47 του ιδίου νόμου.
Η αρχική διατύπωση είχε ως εξής:
«α) Ειδικά για τα φορολογικά έτη 2022 έως και 2025, από το φορολογητέο εισόδημα του φυσικού προσώπου από μισθωτή εργασία και συντάξεις, επιχειρηματική δραστηριότητα και ακίνητη περιουσία, αποκλειστικά και μόνο για τον υπολογισμό του φόρου εισοδήματος, αφαιρείται αναλογικά ποσό ίσο με το τριάντα τοις εκατό (30%) των δαπανών λήψης υπηρεσιών, για ορισμένες δαπάνες των Ομάδων 4 (Στέγαση), 5 (Υπηρεσίες), 7 (Μεταφορές), 9 (Αναψυχή, πολιτιστικές δραστηριότητες), 10 (Εκπαίδευση), 12 (Υπηρεσίες) της περ. δ) της παρ. 6 που πραγματοποιούνται με ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής σύμφωνα με την περ. α) της ως άνω παραγράφου. Το αφαιρούμενο ποσό εισοδήματος δεν υπερβαίνει το ποσό των πέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ ετησίως ούτε το πραγματικό εισόδημα από μισθωτή εργασία και συντάξεις, επιχειρηματική δραστηριότητα και ακίνητη περιουσία.»
Προγενέστερα:
Με την παρ. 3 του άρθρου 50 του ν. 4876/2021 (Α' 251/23.12.2021) προστέθηκε παρ. 7 και με το άρθρο 186 του ίδιου νόμου ορίστηκε ότι ισχύει από 23.12.2021.

98 Το άρθρο 16 τίθεται, όπως ισχύει μετά την τελευταία τροποποίησή του με το άρθρο 43 του ν. 5045/2023 (Α' 136/29.07.2023).
Η αρχική διατύπωση είχε ως εξής:
«1. Ο φόρος που προκύπτει κατά την εφαρμογή του άρθρου 15 μειώνεται κατά το ποσό των δύο χιλιάδων εκατό (2.100) ευρώ, όταν το φορολογητέο εισόδημα δεν υπερβαίνει το ποσό των είκοσι ενός χιλιάδων (21.000) ευρώ.

Εάν το ποσό του φόρου είναι μικρότερο των δύο χιλιάδων εκατό (2.100) ευρώ, το ποσό της μείωσης περιορίζεται στο ποσό του αναλογούντος φόρου.
2. Για φορολογητέο εισόδημα το οποίο υπερβαίνει το ποσό των είκοσι ενός χιλιάδων (21.000) ευρώ, το ποσό της μείωσης μειώνεται κατά εκατό (100) ευρώ ανά χίλια (1.000) ευρώ του φορολογητέου εισοδήματος.
3. Όταν το φορολογητέο εισόδημα υπερβαίνει το ποσό των σαράντα δύο χιλιάδων (42.000) ευρώ δεν χορηγείται μείωση φόρου.»
[Με την παρ. 2 του άρθρου 112 του ν. 4387/2016 (Α' 85/12.05.2016) το άρθρο 16 αντικαταστάθηκε και ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 11 του ίδιου άρθρου ότι έχει εφαρμογή για τα εισοδήματα που αποκτώνται από το φορολογικό έτος 2016 και επόμενα, ως εξής:
«1. Ο φόρος που προκύπτει κατά την εφαρμογή του άρθρου 15 μειώνεται κατά το ποσό των χιλίων εννιακοσίων (1.900) ευρώ για το φορολογούμενο χωρίς εξαρτώμενα τέκνα, όπως αυτά ορίζονται στο άρθρο 11, όταν το φορολογητέο εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες και συντάξεις δεν υπερβαίνει το ποσό των είκοσι χιλιάδων (20.000) ευρώ. Η μείωση του φόρου ανέρχεται σε χίλια εννιακόσια πενήντα (1.950) ευρώ για το φορολογούμενο με ένα (1) εξαρτώμενο τέκνο, σε δύο χιλιάδες (2.000) ευρώ για δύο (2) εξαρτώμενα τέκνα και σε δύο χιλιάδες εκατό (2.100) ευρώ για τρία (3) εξαρτώμενα τέκνα και άνω. Εάν το ποσό του φόρου είναι μικρότερο των ποσών αυτών, η μείωση του φόρου περιορίζεται στο ποσό του αναλογούντος φόρου. [Με την παρ. 1 του άρθρου 10 του ν. 4472/2017 (Α' 74/19.05.2017), το οποίο καταργήθηκε με το άρθρο δωδέκατο του ν. 4618/2019 (Α' 89/10.06.2019), η παρ. 1 αντικαταστάθηκε και ορίστηκε ότι εφαρμόζεται για εισοδήματα που αποκτώνται στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από 01.01.2020, ως εξής: *«1. Ο φόρος που προκύπτει κατά την εφαρμογή του άρθρου 15 μειώνεται κατά το ποσό των χιλίων διακοσίων πενήντα (1.250) ευρώ για τον φορολογούμενο χωρίς εξαρτώμενα τέκνα, όπως αυτά ορίζονται στο άρθρο 11, όταν το φορολογητέο εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες και συντάξεις δεν υπερβαίνει το ποσό των είκοσι χιλιάδων (20.000) ευρώ. Η μείωση του φόρου ανέρχεται σε χίλια τριακόσια (1.300) ευρώ για τον φορολογούμενο με ένα (1) εξαρτώμενο τέκνο, σε χίλια τριακόσια πενήντα (1.350) ευρώ για δύο (2) εξαρτώμενα τέκνα και σε χίλια τετρακόσια πενήντα (1.450) ευρώ για τρία (3) εξαρτώμενα τέκνα και άνω. Εάν το ποσό του φόρου είναι μικρότερο των ποσών αυτών, η μείωση του φόρου περιορίζεται στο ποσό του αναλογούντος φόρου.»]*
2. Για φορολογητέο εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες και συντάξεις, το οποίο υπερβαίνει το ποσό των είκοσι χιλιάδων (20.000) ευρώ, το ποσό της μείωσης μειώνεται κατά δέκα (10) ευρώ ανά χίλια (1.000) ευρώ του φορολογητέου εισοδήματος από μισθούς και συντάξεις.»]
[Με την παρ.1 του άρθρου 68 του ν. 4446/2016 (Α' 240/22.12.2016) προστέθηκε η παρ.3 και ορίστηκε η ισχύς σύμφωνα με την παρ. 2 του ίδιου άρθρου από το φορολογικό έτος 2017 και μετά, που είχε ως εξής:
«3.α) Προκειμένου να διατηρηθεί η μείωση φόρου σύμφωνα με το άρθρο αυτό, ο φορολογούμενος απαιτείται να πραγματοποιήσει δαπάνες απόκτησης αγαθών και λήψης υπηρεσιών στην ημεδαπή ή σε κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ε.Ο.Χ., οι οποίες να έχουν εξοφληθεί με ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής, όπως, ενδεικτικά αλλά όχι περιοριστικά, κάρτες και μέσα πληρωμής με κάρτες, πληρωμή μέσω λογαριασμού πληρωμών Παρόχων Υπηρεσιών Πληρωμών του ν. 3862/2010, χρήση ηλεκτρονικού πορτοφολιού κ.λπ., το ελάχιστο ποσό των οποίων προσδιορίζεται ως ποσοστό του φορολογητέου εισοδήματός του, σύμφωνα με την ακόλουθη κλίμακα:

Εισόδημα (σε ευρώ)	*Ποσοστό ελάχιστης δαπάνης με ηλεκτρονική συναλλαγή Και μέσα πληρωμής με κάρτα (Προοδευτική εφαρμογή)*
1-10.000	*10%*
10.000-30.000	*15%*
30.000,01 και άνω	*20% και μέχρι 30.000 ευρώ*

β) Από την υποχρέωση χρήσης ηλεκτρονικών μέσων πληρωμής για την πραγματοποίηση των δαπανών της περίπτωσης α' εξαιρούνται φορολογούμενοι εβδομήντα (70) ετών και άνω, άτομα με ποσοστό αναπηρίας ογδόντα τοις εκατό (80%) και άνω, όσοι βρίσκονται σε δικαστική συμπαράσταση, οι φορολογικοί κάτοικοι της Ε.Ε. ή του Ε.Ο.Χ., υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 20 του ν. 4172/2013, που υποχρεούνται σε υποβολή δήλωσης στην Ελλάδα και φορολογούνται με την κλίμακα από μισθωτή εργασία και συντάξεις. Για τους φορολογούμενους του προηγούμενου εδαφίου, απαιτείται η προσκόμιση αποδείξεων ίσης αξίας, σύμφωνα με την κλίμακα της προηγούμενης περίπτωσης.

γ) Αν δεν καλύπτεται το ελάχιστο απαιτούμενο ποσό της παραπάνω κλίμακας, τότε ο φόρος προσαυξάνεται κατά το ποσό που προκύπτει από τη θετική διαφορά μεταξύ του απαιτούμενου και του δηλωθέντος ποσού, πολλαπλασιαζόμενης με συντελεστή είκοσι δύο τοις εκατό (22%).

δ) Εξαιρούνται από την υποχρέωση χρήσης ηλεκτρονικών μέσων πληρωμής και προσκόμισης αποδείξεων για την πραγματοποίηση δαπανών, οι υπάλληλοι του Υπουργείου Εξωτερικών, οι στρατιωτικοί, εφόσον υπηρετούν στην αλλοδαπή, οι υπηρετούντες στη Μόνιμη Ελληνική Αντιπροσωπεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όσοι διαμένουν σε οίκο ευγηρίας και σε ψυχιατρικό κατάστημα και οι φυλακισμένοι.

ε) Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων καθορίζεται η διαδικασία συγκέντρωσης των απαραίτητων δεδομένων από τους παρόχους υπηρεσιών πληρωμών.

στ) Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζονται οι εξαιρούμενες δαπάνες και άλλες κατηγορίες φορολογουμένων που εξαιρούνται από την υποχρέωση πραγματοποίησης των δαπανών με ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής, τα επιπλέον κίνητρα για φορολογούμενους που υπερβαίνουν τα προβλεπόμενα ποσοστά ελάχιστης δαπάνης και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή της παρούσας».]
[Με την παρ. 2 του άρθρου 67 του ν. 4646/2019 (Α' 201/12.12.2019), όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 13 του ν. 4714/2020 (Α' 148/31.07.2020), καταργήθηκε η παρ. 3 του παρόντος άρθρου από 01.01.2020.]

[Με το άρθρο 9 του ν. 4646/2019 (Α' 201/12.12.2019) το άρθρο 16 αντικαταστάθηκε, και ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 7 του άρθρου 66 του ίδιου νόμου ότι εφαρμόζεται για τα εισοδήματα που αποκτώνται από 01.01.2020 και μετά, ως εξής:
«1. Ο φόρος που προκύπτει κατά την εφαρμογή του άρθρου 15 μειώνεται κατά το ποσό των επτακοσίων εβδομήντα επτά (777) ευρώ για τον φορολογούμενο χωρίς εξαρτώμενα τέκνα, όπως αυτά ορίζονται στο άρθρο 11. Η μείωση του φόρου ανέρχεται σε οκτακόσια δέκα (810) ευρώ για τον φορολογούμενο με ένα (1) εξαρτώμενο τέκνο, σε εννιακόσια (900) ευρώ για δύο (2) εξαρτώμενα τέκνα, σε χίλια εκατόν είκοσι (1.120) ευρώ για τρία (3) εξαρτώμενα τέκνα και σε χίλια τριακόσια σαράντα (1.340) ευρώ για τέσσερα (4) εξαρτώμενα τέκνα. [Με το άρθρο 43 του ν. 5045/2023 (Α' 136/29.07.2023) αντικαταστάθηκε το δεύτερο εδάφιο της παρ.1, και ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 72 του ίδιου νόμου ότι η ισχύς του αρχίζει από το φορολογικό έτος 2024, ως εξής: «*Η μείωση του φόρου ανέρχεται σε εννιακόσια (900) ευρώ για τον φορολογούμενο με ένα (1) εξαρτώμενο τέκνο, σε χίλια εκατόν είκοσι (1.120) ευρώ για δύο (2) εξαρτώμενα τέκνα, σε χίλια τριακόσια σαράντα (1.340) ευρώ για τρία (3) εξαρτώμενα τέκνα, σε χίλια πεντακόσια ογδόντα (1.580) ευρώ για τέσσερα (4) εξαρτώμενα τέκνα και σε χίλια επτακόσια ογδόντα (1.780) ευρώ για πέντε (5) εξαρτώμενα τέκνα.»*]
Για κάθε επιπλέον εξαρτώμενο τέκνο μετά το τέταρτο, η μείωση του φόρου αυξάνεται κατά διακόσια είκοσι (220) ευρώ για κάθε επόμενο τέκνο. Εάν το ποσό του φόρου είναι μικρότερο των ποσών αυτών, η μείωση του φόρου περιορίζεται στο ποσό του αναλογούντος φόρου.

2. Για φορολογητέο εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες και συντάξεις, το οποίο υπερβαίνει το ποσό των δώδεκα χιλιάδων (12.000) ευρώ, το ποσό της μείωσης μειώνεται κατά είκοσι (20) ευρώ ανά χίλια (1.000) ευρώ του φορολογητέου εισοδήματος από μισθούς και συντάξεις μέχρι του ποσού της μείωσης του φόρου της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου. Οι προβλέψεις του προηγούμενου εδαφίου δεν εφαρμόζονται για φορολογούμενους με πέντε (5) εξαρτώμενα τέκνα και άνω.»]

99 Με το άρθρο 43 του ν. 5045/2023 (Α' 136/29.07.2023) τροποποιήθηκε ως άνω η παρ.1, η οποία είχε προηγουμένως αντικατασταθεί με διαδοχικές τροποποιήσεις της παρ. 2 του άρθρου 112 του ν. 4387/2016 (Α' 85/12.05.2016), της παρ. 1 του άρθρου 10 του ν. 4472/2017 (Α' 74/19.05.2017), το οποίο καταργήθηκε με το άρθρο δωδέκατο του ν. 4618/2019 (Α' 89/10.06.2019), και του άρθρου 9 του ν. 4646/2019 (Α' 201/12.12.2019), και με την παρ. 5 του άρθρου 72 του ν. 5045/2023 ορίστηκε ότι η ισχύς αρχίζει από το φορολογικό έτος 2024.

100 Με το άρθρο 43 του ν. 5045/2023 (Α' 136/29.07.2023) αντικαταστάθηκε το δεύτερο εδάφιο της παρ.1, και ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 72 του ίδιου νόμου ότι η ισχύς του αρχίζει από το φορολογικό έτος 2024.

101 Το άρθρο 17 τίθεται, όπως ισχύει μετά την τελευταία τροποποίησή του με την παρ. 5 του άρθρου 22 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013).
Η αρχική διατύπωση είχε ως εξής:
«Πρόσθετη μείωση φόρου ποσού διακοσίων (200) ευρώ προβλέπεται για τα ακόλουθα εξαρτώμενα μέλη του φορολογούμενου:
α) πρόσωπα με τουλάχιστον εξήντα επτά τοις εκατό (67%) αναπηρία βάσει γνωμάτευσης του Κέντρου Πιστοποίησης Αναπηρίας (ΚΕ.Π.Α.) ή της Ανώτατης του Στρατού Υγειονομικής Υπηρεσίας (Α.Σ.Υ.Ε.) για την πιστοποίηση αναπηρίας. Δεν λαμβάνεται υπόψη επαγγελματική ή ασφαλιστική αναπηρία,
β) ανάπηροι αξιωματικοί και οπλίτες, οι οποίοι έχουν αποστρατευτεί ή/και αξιωματικοί, οι οποίοι υπέστησαν τραύμα ή νόσημα που επήλθε λόγω κακουχιών σε πολεμική περίοδο,
γ) θύματα πολέμου ή τρομοκρατικών ενεργειών που δικαιούνται να λαμβάνουν σύνταξη από πολεμική αιτία, συμπεριλαμβανομένων μελών των οικογενειών αξιωματικών και οπλιτών που απεβίωσαν κατά την εκτέλεση διατεταγμένης υπηρεσίας, τα οποία δικαιούνται να λαμβάνουν σύνταξη από τον Κρατικό Προϋπολογισμό.
δ) πρόσωπα που δικαιούνται σύνταξη από το δημόσιο ταμείο ως ανάπηροι ή θύματα εθνικής αντίστασης ή εμφυλίου πολέμου.»

102 Ο τίτλος τίθεται, όπως ισχύει μετά την τροποποίησή του με την παρ. 5 του άρθρου 22 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) με την οποία διαγράφηκαν οι λέξεις *«για εξαρτώμενα μέλη»*. Ο αρχικός τίτλος είχε ως εξής: *«Πρόσθετες μειώσεις φόρου για εξαρτώμενα μέλη».*

103 Με την παρ. 5 του άρθρου 22 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) αντικαταστάθηκε το άρθρο 17 και με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου ορίστηκε ότι ισχύει από 31.12.2013.

104 Το άρθρο 18 καταργήθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 69 του ν. 4472/2017 (Α' 74/19.05.2017) και η κατάργησή του ισχύει για δαπάνες που πραγματοποιούνται από 01.01.2017 και εφεξής σύμφωνα με την παρ. 4 του ίδιου άρθρου. .
Η αρχική του διατύπωση είχε ως εξής:
«1. Το ποσό του φόρου μειώνεται σε ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%) για τα έξοδα ιατρικής και νοσοκομειακής περίθαλψης, εφόσον αυτά υπερβαίνουν το πέντε τοις εκατό (5%) του φορολογητέου εισοδήματος του φορολογούμενου. Το ποσό της μείωσης ανεξαρτήτως του ποσού των εξόδων δεν μπορεί να υπερβεί τις τρεις χιλιάδες (3.000) ευρώ.
2. Ως έξοδα ιατρικής και νοσοκομειακής περίθαλψης θεωρούνται οι παρακάτω δαπάνες, κατά το μέρος που δεν καλύπτονται από ασφαλιστικά ταμεία ή/και ασφαλιστικές εταιρείες:
α) οι αμοιβές που καταβάλλονται σε ιατρούς και ιατρικά κέντρα, όλων των ειδικοτήτων για ιατρικές επισκέψεις, εξετάσεις και θεραπείες,
β) τα έξοδα νοσηλείας που καταβάλλονται σε νοσηλευτικά ιδρύματα ή ιδιωτικές κλινικές, καθώς και οι δαπάνες που καταβάλλονται για διαρκή κάλυψη ιατρικών αναγκών,
γ) τα έξοδα για ιατρική και φαρμακευτική περίθαλψη γενικά,
δ) οι αμοιβές που καταβάλλονται σε νοσηλευτές για την παροχή υπηρεσιών σε ασθενή κατά τη νοσηλεία του σε νοσοκομείο ή κλινική ή κατ' οίκον,
ε) η δαπάνη για την αντικατάσταση μελών του σώματος με τεχνητά μέλη, καθώς και η δαπάνη για την αγορά ή τοποθέτηση στο σώμα του ασθενούς οργάνων, τα οποία είναι αναγκαία για τη φυσιολογική λειτουργία του ανθρώπινου οργανισμού,
στ) τα έξοδα νοσοκομειακής περίθαλψης των τέκνων με ποσοστό αναπηρίας τουλάχιστον σαράντα τοις εκατό (40%) βάσει γνωμάτευσης του ΚΕ.Π.Α. ή της Α.Σ.Υ.Ε., εφόσον το ετήσιο φορολογούμενο και απαλλασσόμενο εισόδημα των τέκνων δεν υπερβαίνει το ποσό των έξι χιλιάδων (6.000) ευρώ,
ζ) η δαπάνη για δίδακτρα ή τροφεία σε ειδικές για την πάθησή τους σχολές ή σε ειδικά ιδρύματα ή οργανισμούς που καταβάλλονται για τέκνα με ποσοστό αναπηρίας τουλάχιστον σαράντα τοις εκατό (40%) βάσει γνωμάτευσης του ΚΕ.Π.Α. ή της Α.Σ.Υ.Ε., εφόσον το ετήσιο φορολογούμενο και απαλλασσόμενο εισόδημα των τέκνων δεν υπερβαίνει το ποσό των έξι χιλιάδων (6.000) ευρώ και
η) ποσό ίσο με το πενήντα τοις εκατό (50%) της δαπάνης που καταβάλλεται σε επιχειρήσεις περίθαλψης ηλικιωμένων.
3. Οι ιατρικές δαπάνες που πραγματοποιούνται για τα εξαρτώμενα μέλη του φορολογούμενου συνυπολογίζονται για τον προσδιορισμό του ποσού της μείωσης φόρου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 1.»
[Με την παρ. 3 του άρθρου 68 του ν. 4446/2016 (Α' 240/22.12.2016) προστέθηκε παρ. 4 ως εξής:

«4. Οι ως άνω αναφερόμενες ιατρικές δαπάνες συνυπολογίζονται για τον προσδιορισμό του ποσού μείωσης φόρου, υπό την προϋπόθεση ότι έχουν πραγματοποιηθεί με τη χρήση μέσων πληρωμής με κάρτα ή άλλου ηλεκτρονικού μέσου πληρωμής.
Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζονται οι εξαιρέσεις και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή της παρούσας.»]

105 Το άρθρο 19 τίθεται, όπως ισχύει μετά την τελευταία τροποποίησή του με το άρθρο 17 του ν. 4873/2021 (Α' 248/16.12.2021).
Η αρχική διατύπωση είχε ως εξής:
«1. Το ποσό του φόρου μειώνεται κατά δέκα τοις εκατό (10%) επί των ποσών δωρεών προς τους φορείς που ορίζονται στην απόφαση της επόμενης παραγράφου, εφόσον οι δωρεές υπερβαίνουν στη διάρκεια του φορολογικού έτους το ποσό των εκατό (100) ευρώ. Το συνολικό ποσό των δωρεών δεν μπορεί να υπερβαίνει το πέντε τοις εκατό (5%) του φορολογητέου εισοδήματος. [Με το άρθρο 77 του ν. 4646/2019 (Α' 201/ αντικαταστάθηκε η παρ. 1 και με την παρ. 2 του άρθρου 84 του ίδιου νόμου ορίστηκε ότι εφαρμόζεται για μειώσεις φόρων σε δωρεές από 1.1.2020 και μετά ως εξής: *«1. Το ποσό του φόρου μειώνεται κατά είκοσι τοις εκατό (20%) επί των ποσών δωρεών προς τους φορείς που ορίζονται στην απόφαση της επόμενης παραγράφου, εφόσον οι δωρεές υπερβαίνουν στη διάρκεια του φορολογικού έτους το ποσό των εκατό (100) ευρώ. Το συνολικό ποσό των δωρεών δεν μπορεί να υπερβαίνει το πέντε τοις εκατό (5%) του φορολογητέου εισοδήματος.»*]
2. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών ορίζονται οι φορείς με έδρα την ημεδαπή ή άλλα κράτη - μέλη της Ε.Ε. ή του Ε.Ο.Χ. που αναγνωρίζονται για το σκοπό του προσδιορισμού της μείωσης φόρου επί του ποσού των χορηγούμενων σε αυτούς δωρεών, σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο, εφόσον τα ποσά των δωρεών κατατίθενται σε ειδικούς για το σκοπό αυτόν λογαριασμούς τραπεζών που λειτουργούν νόμιμα σε κράτος - μέλος της Ε.Ε. ή του Ε.Ο.Χ..»
[Με την παρ. 1 του άρθρου 45 του ν. 4472/2017 (Α' 74/19.05.2017 προστέθηκε παρ. 3 και ορίστηκε ότι ισχύει για δαπάνες που πραγματοποιούνται από 01.01.2017 και εφεξής ως εξής: *«3. Οι διατάξεις της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου έχουν εφαρμογή και για τις δωρεές που χορηγούνται σε δικαιούχους χρηματοδότησης, σύμφωνα με την περίπτωση ε΄ της παρ. 1 του άρθρου 1του ν. 3023/2002, όπως ισχύει, δηλαδή σε πολιτικά κόμματα ή συνασπισμούς κομμάτων ή υποψηφίους ή αιρετούς αντιπροσώπους της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.».*]
[Με την παρ. 2 του άρθρου 21 του ν. 4819/2021 (Α' 129/23.07.2021) προστέθηκε παρ. 4 και σύμφωνα με το άρθρο 173 του ίδιου νόμου ορίστηκε ότι ισχύει από την ημερομηνία δημοσίευσης του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 23.07.2021 και έχει ως εξής: *«4. Το ποσό του φόρου μειώνεται κατά είκοσι τοις εκατό (20%) επί των δωρεών τροφίμων προς τους δωρεοδόχους της περ. β΄ της παρ. 2 του άρθρου 7 του ν. 2859/2000 (Α΄ 248), προκειμένου να διανεμηθούν αποκλειστικά για την εξυπηρέτηση ή την ανακούφιση ευπαθών κοινωνικών ομάδων χωρίς αντάλλαγμα, εφόσον τα αγαθά αυτά δεν θέτουν σε κίνδυνο τη δημόσια υγεία. Το συνολικό ποσό της μείωσης του φόρου εισοδήματος δεν μπορεί να υπερβαίνει το πέντε τοις εκατό (5%) του φορολογητέου εισοδήματος.»*]

106 Με το άρθρο 17 του ν. 4873/2021 (Α' 248/16.12.2021) τροποποιήθηκε ως άνω η παρ.1, η οποία είχε προηγουμένως αντικατασταθεί με το άρθρο 77 του ν. 4646/2019 (Α' 201/12.12.2019), και ορίστηκε σύμφωνα με το άρθρο 75 του ίδιου νόμου ότι ισχύει τέσσερις (4) μήνες από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

107 Με την παρ. 1 του άρθρου 45 του ν. 4472/2017 (Α' 74/19.05.2017) προστέθηκε ως άνω η παρ. 3 και ορίστηκε ότι ισχύει για δαπάνες που πραγματοποιούνται από 01.01.2017 και εφεξής.

108 Με την παρ. 2 του άρθρου 21 του ν. 4819/2021 (Α' 129/23.07.2021) προστέθηκε ως άνω η παρ. 4 με ισχύ σύμφωνα με το άρθρο 173 του ίδιου νόμου από την ημερομηνία δημοσίευσης του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 23.07.2021.

109 Με την παρ. 6.α του άρθρου 22 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) προστέθηκε η λέξη *«πτηνοτροφικών».*

110 Τα τέταρτο και πέμπτο εδάφια τίθενται, όπως ισχύουν μετά την τελευταία τροποποίησή τους με την παρ. 3 του άρθρου 112 του ν. 4387/2016 (Α' 85/12.05.2016) και ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 4 του ίδιου άρθρου του ίδιου νόμου ότι ισχύουν για τα εισοδήματα που αποκτώνται στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από 01.01.2016. [Με την παρ. 1 του άρθρου 2 του ν. 4328/2015 (Α' 51/14.05.2015) προστέθηκε εδάφιο ως εξής: *«Ειδικά, για τους ασκούντες ατομική αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα, οι αγροτικές ενισχύσεις και επιδοτήσεις που χορηγούνται στα πλαίσια της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής, περιλαμβάνονται στον προσδιορισμό του κέρδους από αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα μόνο κατά το μέρος των ενισχύσεων και επιδοτήσεων που υπερβαίνει τα δώδεκα χιλιάδες (12.000) ευρώ, οι δε αγροτικές αποζημιώσεις στο σύνολό τους, δεν συνυπολογίζονται.»*]

111 Το έκτο και τελευταίο εδάφιο της παρ. 1 προστέθηκε με το άρθρο 72 του ν. 4430/2016 (Α' 205/31.10.2016) και ορίστηκε σύμφωνα με το άρθρο 75 του ίδιου νόμου ότι ισχύει από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.10.2016.

112 Η παρ. 2 τίθεται, όπως ισχύει μετά την τελευταία τροποποίησή της με την παρ. 3 α του άρθρου 115 του ν. 4549/2018 (Α' 105/14.6.2018) και ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 18.α. του ίδιου άρθρου ότι ισχύει από το φορολογικό έτος 2018 και επόμενα.
Η αρχική διατύπωση είχε ως εξής:
«2. Το κέρδος από επιχειρηματική δραστηριότητα προσδιορίζεται για κάθε φορολογικό έτος με βάση το λογαριασμό αποτελεσμάτων χρήσης, ο οποίος συντάσσεται σύμφωνα με το Ελληνικό Λογιστικό Σχέδιο και τον Κώδικα Φορολογικής Απεικόνισης Συναλλαγών (ΚΦΑΣ), όπως ισχύει. Σε περίπτωση που η επιχείρηση εφαρμόζει Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, το κέρδος προσδιορίζεται αποκλειστικά, σύμφωνα με τον πίνακα φορολογικών αποτελεσμάτων χρήσης.»

113 Η παρ. 3 τίθεται, όπως ισχύει μετά την τελευταία τροποποίησή της με το άρθρο 29 του ν. 5024/2023 (Α' 41/24.02.2023) και ορίστηκε σύμφωνα με το ίδιο άρθρο ότι εφαρμόζεται από το φορολογικό έτος 2023 και μετά.
Η αρχική διατύπωση είχε ως εξής:
«3. Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου ως «επιχειρηματική συναλλαγή» θεωρείται κάθε μεμονωμένη ή συμπτωματική πράξη με την οποία πραγματοποιείται συναλλαγή ή και η συστηματική διενέργεια πράξεων στην οικονομική αγορά με σκοπό την επίτευξη κέρδους. Κάθε τρεις ομοειδείς συναλλαγές που λαμβάνουν χώρα εντός ενός εξαμήνου θεωρούνται συστηματική διενέργεια πράξεων.
Η διάταξη του προηγούμενου εδαφίου δεν εφαρμόζεται για τους τίτλους του άρθρου 42 που αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης σε οργανωμένη αγορά [με την παρ. 1 του άρθρου 88 του ν. 4316/2014 (Α' 270/24.12.2014) προστέθηκαν οι λέξεις *«ή πολυμερή μηχανισμό διαπραγμάτευσης»*], *συμπεριλαμβανομένης και της Εναλλακτικής Αγοράς του Χρηματιστηρίου Αθηνών, ή για τα ομόλογα που εκδίδονται από εισηγμένες εταιρείες, καθώς και για τα κρατικά ομόλογα εκτός από τις περιπτώσεις όπου ο φορολογούμενος ασχολείται κατ΄ επάγγελμα με τις ανωτέρω συναλλαγές* [με την παρ. 1 του άρθρου 88 του ν. 4316/2014 (Α' 270/24.12.2014) διαγράφηκε η φράση «*εκτός από τις περιπτώσεις όπου ο φορολογούμενος ασχολείται κατ᾽ επάγγελμα με τις ανωτέρω συναλλαγές»*].
Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών μπορεί να προβλέπεται η εφαρμογή του προηγούμενου εδαφίου και σε κάθε άλλη ρυθμιζόμενη αγορά ή άλλους τίτλους. Με όμοια απόφαση καθορίζονται οι φορολογούμενοι που ασχολούνται κατ΄ επάγγελμα με τις ανωτέρω συναλλαγές.
Σε περίπτωση συναλλαγών που αφορούν ακίνητα, η περίοδος του προηγούμενου [με την παρ.6.γ του άρθρου 22 του ν.4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) η λέξη *«προηγούμενου»* αντικαταστάθηκε με τη λέξη *«δεύτερου»*] *εδαφίου είναι δύο (2) έτη.*
[Με την παρ. 3β του άρθρου 115 του ν. 4549/2018 (Α' 105/14.06.2018) η ως άνω παρ. 3 αντικαταστάθηκε και ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 18.α του ίδιου άρθρου ότι ισχύει από το φορολογικό έτος 2018 και επόμενα ως εξής: *«3. Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου ως «επιχειρηματική συναλλαγή» θεωρείται κάθε μεμονωμένη πράξη με την οποία πραγματοποιείται συναλλαγή ή και η συστηματική διενέργεια πράξεων στην οικονομική αγορά με σκοπό την επίτευξη κέρδους. Κάθε τρεις ομοειδείς συναλλαγές που λαμβάνουν χώρα εντός ενός εξαμήνου θεωρούνται συστηματική διενέργεια πράξεων. Η διάταξη του προηγούμενου εδαφίου δεν εφαρμόζεται για τους τίτλους του άρθρου 42 που αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης σε οργανωμένη ή μη αγορά ή πολυμερή μηχανισμό διαπραγμάτευσης, συμπεριλαμβανομένης και της Εναλλακτικής Αγοράς του Χρηματιστηρίου Αθηνών, ή για τα ομόλογα που εκδίδονται από εισηγμένες εταιρείες, καθώς και για τα κρατικά*

ομόλογα. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών μπορεί να προβλέπεται η εφαρμογή του προηγούμενου εδαφίου και σε κάθε άλλη ρυθμιζόμενη αγορά ή άλλους τίτλους. Σε περίπτωση συναλλαγών που αφορούν ακίνητα, η περίοδος του δεύτερου εδαφίου είναι δύο (2) έτη. Δεν λαμβάνεται υπόψη κατά τον προσδιορισμό του κέρδους από επιχειρηματική δραστηριότητα, η πράξη πώλησης περιουσιακού στοιχείου από φυσικό πρόσωπο, το οποίο έχει αποκτηθεί αιτία κληρονομιάς ή με χαριστική αιτία από συγγενείς μέχρι δεύτερου βαθμού ή έχει διακρατηθεί για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των πέντε (5) ετών.»].

114 Το τελευταίο εδάφιο προστέθηκε με το άρθρο 29 του ν. 5024/2023 (Α' 41/24.02.2023) και ορίστηκε σύμφωνα με το ίδιο άρθρο ότι εφαρμόζεται από το φορολογικό έτος 2023 και μετά.

115 Με την παρ.3γ του άρθρου 115 του ν. 4549/2018 (Α' 105/14.06.2018) προστέθηκε η παρ. 5 και ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 18.β. του ίδιου άρθρου ότι εφαρμόζεται από το φορολογικό έτος 2019 και επόμενα.

116 Με το άρθρο 10 του ν. 4646/2019 (Α' 201/12.12.2019) προστέθηκε η παρ.6 και ορίστηκε σύμφωνα με την παρ.8 του άρθρου 66 του ίδιου νόμου, ότι εφαρμόζεται από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 12.12.2019.

117 Με την παράγραφο 1 του άρθρου 99 του ν. 5162/2024 (ΦΕΚ Α' 198/05-12-2024) προστέθηκε τρίτο εδάφιο στην παρ. 6 και ισχύει για φόρους για τους οποίους η υποχρέωση καταβολής αρχίζει από την 1η Ιανουαρίου 2024 και μετά, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του ιδίου άρθρου 99.

118 Με την παρ.1 του άρθρου 122 του ν. 4799/2021 (Α' 78/18.05.2021) προστέθηκε η παρ. 7 και ορίστηκε η εφαρμογή σύμφωνα με την παρ. 2 του ίδιου άρθρου με την οποία προστέθηκε παρ. 75 στο άρθρο 72 του ν. 4172/2013 (Α' 167/23.07.2013) ως εξής : «75. Η παρ. 7 του άρθρου 21 εφαρμόζεται από το φορολογικό έτος 2020 και επόμενα.»

119 Με την παράγραφο 2 του άρθρου 5 του ν. 5162/2024 (ΦΕΚ Α' 198/05.12.2024) προστέθηκε η παράγραφος 8 και εφαρμόζεται για εισοδήματα που αποκτώνται από 01.11.2024, σύμφωνα με την περίπτωση α' της παραγράφου 2 του άρθρου 34 του ιδίου νόμου.

120 Το άρθρο 22 τίθεται, όπως ισχύει μετά την τελευταία τροποποίησή του με το άρθρο 11 του ν. 4646/2019 (Α' 201/12.12.2019) και ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 9 του άρθρου 66 του ίδιου νόμου ότι εφαρμόζεται για δαπάνες εταιρικής κοινωνικής ευθύνης που πραγματοποιούνται στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από 01.01.2020 και μετά.
Η αρχική διατύπωση είχε ως εξής:
«Άρθρο 22
Εκπιπτόμενες επιχειρηματικές δαπάνες
Κατά τον προσδιορισμό του κέρδους από επιχειρηματική δραστηριότητα, επιτρέπεται η έκπτωση όλων των δαπανών, με την επιφύλαξη των διατάξεων του επόμενου άρθρου του Κ.Φ.Ε. [με την παρ. 7 του άρθρου 22 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) η φράση *«του επόμενου άρθρου του Κ.Φ.Ε.»* αντικαταστάθηκε από τη φράση *«του άρθρου 23 του Κ.Φ.Ε.»*], *οι οποίες:*
α) πραγματοποιούνται προς το συμφέρον της επιχείρησης ή κατά τις συνήθεις εμπορικές συναλλαγές της, [με την παρ. 1 του άρθρου 11 του ν. 4646/2019 προστέθηκε η φράση *«συμπεριλαμβανομένων και δράσεων εταιρικής κοινωνικής ευθύνης»*]
β) αντιστοιχούν σε πραγματική συναλλαγή και η αξία της συναλλαγής δεν κρίνεται κατώτερη ή ανώτερη της πραγματικής, [με την παρ. 7 του άρθρου 22 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) η λέξη *«πραγματικής»* αντικαταστάθηκε από τη λέξη *«αγοραίας»*] *στη βάση έμμεσων μεθόδων ελέγχου* [με την παρ. 7 του άρθρου 22 του ν. 4223/2013 (ΦΕΚ Α' 287/31.12.2013) οι λέξεις *«έμμεσων μεθόδων ελέγχου»* αντικαταστάθηκαν από τις λέξεις *«των στοιχείων που διαθέτει η Φορολογική Διοίκηση»*],
γ) εγγράφονται στα τηρούμενα βιβλία απεικόνισης των συναλλαγών της περιόδου κατά την οποία πραγματοποιούνται και αποδεικνύονται με κατάλληλα δικαιολογητικά.» [με το άρθρο 11 του ν. 4646/2019 (ΦΕΚ Α' 201/12.12.2019 προστέθηκαν στο τέλος της περ. γ' εδάφια ως εξής: *«Ειδικά οι δαπάνες για δράσεις εταιρικής κοινωνικής ευθύνης εκπίπτουν υπό την προϋπόθεση η επιχείρηση να εμφανίζει λογιστικά κέρδη χρήσης κατά τον χρόνο πραγματοποίησής τους. Το προηγούμενο εδάφιο δεν εφαρμόζεται σε περίπτωση που η δράση εταιρικής κοινωνικής ευθύνης, πραγματοποιείται κατόπιν αιτήματος του Δημοσίου.»*]

121 Με το άρθρο 11 του ν. 4646/2019 (Α' 201/12.12.2019) αντικαταστάθηκε ως άνω η περ. α' και ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 9 του άρθρου 66 του ίδιου νόμου ότι εφαρμόζεται για δαπάνες εταιρικής κοινωνικής ευθύνης που πραγματοποιούνται στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από 01.01.2020

122 Με την παρ. 7 του άρθρου 22 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) η λέξη *«πραγματικής»* αντικαταστάθηκε από τη λέξη *«αγοραίας».*

123 Με την παρ. 7 του άρθρου 22 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) οι λέξεις *«έμμεσων μεθόδων ελέγχου»* αντικαταστάθηκαν από τις λέξεις *«των στοιχείων που διαθέτει η Φορολογική Διοίκηση».*

124 Με την παρ. 2 του άρθρου 11 του ν. 4646/2019 (Α' 201/12.12.2019) προστέθηκαν στο τέλος της περ. γ' τα ως άνω εδάφια και ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 9 του άρθρου 66 του ίδιου νόμου ότι εφαρμόζεται για δαπάνες εταιρικής κοινωνικής ευθύνης που πραγματοποιούνται στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από 1.1.2020 και μετά.

125 Με την παρ. 8 του άρθρου 22 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) προστέθηκε το άρθρο 22Α με ισχύ, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου, από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013.

126 Το άρθρο 22Α τίθεται, όπως ισχύει μετά την τελευταία τροποποίησή του με την παρ. 1 του άρθρου 12 του ν. 4965/2022 (Α' 162/02.09.2022). Η αρχική διατύπωση είχε ως εξής:
«Άρθρο 22Α
Δαπάνες Επιστημονικής και Τεχνολογικής Έρευνας
1. Οι δαπάνες επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα των επιχειρήσεων κατά το χρόνο της πραγματοποίησης τους προσαυξημένες κατά ποσοστό τριάντα τοις εκατό (30%). Ειδικά οι δαπάνες που αφορούν πάγιο εξοπλισμό, προκειμένου να προσαυξηθούν σύμφωνα με το προηγούμενο εδάφιο, κατανέμονται ισόποσα στα επόμενα τρία (3) έτη. Τα κριτήρια χαρακτηρισμού των πιο πάνω δαπανών καθορίζονται με προεδρικό διάταγμα μετά από πρόταση των Υπουργών Οικονομικών, Παιδείας και θρησκευμάτων και Πολιτισμού και Αθλητισμού. Αν προκύψουν ζημίες μετά την αφαίρεση του ως άνω ποσοστού μεταφέρονται με βάση το άρθρο 27 του παρόντος. [με την παρ. 8 α του άρθρου 24 του ν. 4386/2016 (Α' 83/11.05.2016) αντικαταστάθηκε η παρ. 1 ως εξής*: «1. Οι δαπάνες επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας, στις οποίες περιλαμβάνονται και οι αποσβέσεις του εξοπλισμού και των οργάνων, που χρησιμοποιούνται για τις ανάγκες εκτέλεσης της επιστημονικής και της τεχνολογικής έρευνας, εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα των επιχειρήσεων κατά το χρόνο της πραγματοποίησης τους προσαυξημένες κατά ποσοστό τριάντα τοις εκατό (30%). Τα κριτήρια χαρακτηρισμού των πιο πάνω δαπανών καθορίζονται με κοινή υπουργική απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων. Αν προκύψουν ζημίες μετά την αφαίρεση του ως άνω ποσοστού μεταφέρονται με βάση το άρθρο 27 του παρόντος...»*] [με το άρθρο 46 του ν. 4712/2020 (Α' 146/29.07.2020) αντικαταστάθηκε εκ νέου η παρ. 1 ως εξής: «*1. Οι δαπάνες επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας, στις οποίες περιλαμβάνονται και οι αποσβέσεις του εξοπλισμού και των οργάνων, που χρησιμοποιούνται για τις ανάγκες εκτέλεσης της επιστημονικής και της τεχνολογικής έρευνας, εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα των επιχειρήσεων κατά τον χρόνο της πραγματοποίησής τους προσαυξημένες κατά ποσοστό εκατό τοις εκατό (100%). Τα κριτήρια χαρακτηρισμού των δαπανών της παρούσας καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης και Επενδύσεων, η οποία εκδίδεται ύστερα από εισήγηση του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων. Αν προκύψουν ζημίες μετά από την αφαίρεση του ως άνω ποσοστού, αυτές μεταφέρονται με βάση το άρθρο 27.»*]
2. Συγχρόνως με την υποβολή της φορολογικής της δήλωσης, η επιχείρηση υποβάλλει στη Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων τα απαραίτητα δικαιολογητικά για τις δαπάνες έρευνας και τεχνολογίας που πραγματοποίησε. Ο έλεγχος και η πιστοποίηση των δαπανών αυτών διενεργούνται εντός χρονικού διαστήματος έξι (6) μηνών. Μετά την άπρακτη παρέλευση της εν λόγω προθεσμίας θεωρείται ότι οι σχετικές δαπάνες έχουν εγκριθεί. Σε κάθε περίπτωση, το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων ενημερώνει σχετικά το Υπουργείο Οικονομικών σύμφωνα με τη διαδικασία που καθορίζεται στο προεδρικό διάταγμα.» [με την παρ. 2 του άρθρου 69 του ν. του ν. 4485/2017 (Α' 114/04.08.2017) αντικαταστάθηκε η παρ. 2 ως εξής: *«2. Συγχρόνως με την υποβολή της φορολογικής της δήλωσης η επιχείρηση υποβάλλει στη Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων τα*

απαραίτητα δικαιολογητικά για τις δαπάνες έρευνας και τεχνολογίας που πραγματοποίησε. Ο έλεγχος και η πιστοποίηση των δαπανών αυτών διενεργούνται μέσα σε χρονικό διάστημα δέκα (10) μηνών. Σε κάθε περίπτωση, το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων ενημερώνει σχετικά το Υπουργείο Οικονομικών, σύμφωνα με τη διαδικασία που καθορίζεται στην κοινή υπουργική απόφαση της παραγράφου 1.»] [Με το άρθρο 46 του ν. 4712/2020 (Α' 146/29.07.2020) αντικαταστάθηκε εκ νέου η παρ. 2 και προστέθηκε παρ. 3 ως εξής:
«2. Συγχρόνως με την υποβολή της φορολογικής της δήλωσης η επιχείρηση υποβάλλει στη Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων τα απαραίτητα δικαιολογητικά για τις δαπάνες έρευνας και τεχνολογίας που πραγματοποίησε. Ο έλεγχος και η πιστοποίηση των δαπανών αυτών διενεργούνται μέσα σε χρονικό διάστημα δέκα (10) μηνών. Σε κάθε περίπτωση, το Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων ενημερώνει σχετικά το Υπουργείο Οικονομικών, σύμφωνα με τη διαδικασία που καθορίζεται στην κοινή απόφαση της παρ. 1.
3. α) Εναλλακτικά, αντί της διαδικασίας της παρ. 2, η επιχείρηση, συγχρόνως με την υποβολή της φορολογικής της δήλωσης, μπορεί να υποβάλει στη Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, τα απαραίτητα δικαιολογητικά, συνοδευόμενα από έκθεση ελέγχου για την πραγματοποίηση των δαπανών και το ύψος αυτών, η οποία υπογράφεται από ορκωτό ελεγκτή - λογιστή ή/και ελεγκτική εταιρεία που είναι εγγεγραμμένος/η στο Δημόσιο Μητρώο με την αντίστοιχη ασφαλιστική κάλυψη, σύμφωνα με όσα ορίζονται στα άρθρα 14 και 37 του ν. 4449/2017, μετά από τη διενέργεια σχετικού ελέγχου, σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (Δ.Χ.Π.Α.) και τη φορολογική νομοθεσία.
β) Στην περίπτωση αυτή η Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας προβαίνει σε έλεγχο επί του φυσικού αντικειμένου, ήτοι ελέγχει εάν οι πραγματοποιηθείσες δαπάνες αφορούν σε δραστηριότητες έρευνας και τεχνολογίας. Ο έλεγχος και η πιστοποίηση των δαπανών, σύμφωνα με τη διαδικασία της παρούσας, διενεργούνται από την αρμόδια Υπηρεσία μέσα σε χρονικό διάστημα έξι (6) μηνών. Μετά από την άπρακτη παρέλευση της εν λόγω προθεσμίας θεωρείται ότι οι σχετικές δαπάνες έχουν εγκριθεί.
γ) Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης και Επενδύσεων, η οποία εκδίδεται ύστερα από γνώμη της Επιτροπής Λογιστικής Τυποποίησης και Ελέγχων (ΕΛ.Τ.Ε.), καθορίζεται το ελεγκτικό πλαίσιο (Διεθνή Πρότυπα), βάσει του οποίου διενεργούνται οι έλεγχοι από τους ορκωτούς ελεγκτές λογιστές ή/και τις ελεγκτικές εταιρείες, σύμφωνα με τον ν. 4449/2017, τα απαραίτητα δικαιολογητικά, καθώς και η διαδικασία ελέγχου από τη Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας. Η διενέργεια του ελέγχου των δαπανών επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας από ορκωτούς ελεγκτές λογιστές ή/και ελεγκτικές εταιρείες, όπως ορίζεται στο παρόν, θεωρείται υποχρεωτικός έλεγχος. Οι ορκωτοί ελεγκτές λογιστές ή/και ελεγκτικές εταιρείες, που διενεργούν τον εν λόγω έλεγχο, εφαρμόζουν αναλογικά τις διατάξεις περί απαγόρευσης παροχής μη ελεγκτικών υπηρεσιών που ισχύουν για τη διενέργεια υποχρεωτικού ελέγχου οντοτήτων δημοσίου συμφέροντος, όπως αυτές ορίζονται στον Κανονισμό ΕΕ 537/2014 και τον ν. 4449/2017, όπως ισχύουν για τις οντότητες μη δημοσίου συμφέροντος.
δ) Οι εκθέσεις ελέγχου της παρ. 3.α υπόκεινται σε δειγματοληπτικό έλεγχο που διενεργείται από τη Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων. Ο δειγματοληπτικός αυτός έλεγχος διενεργείται σε ετήσια βάση και αφορά κατ` ελάχιστον στο πέντε τοις εκατό (5%) των κατατεθειμένων εκθέσεων ελέγχου. Αν κατά τον ως άνω δειγματοληπτικό έλεγχο διαπιστώνονται παραβάσεις των διατάξεων, ως προς την ακρίβεια και την πληρότητα της έκθεσης από τον ορκωτό ελεγκτή - λογιστή ή/και την ελεγκτική εταιρεία, η υπόθεση διαβιβάζεται στην Ε.Λ.Τ.Ε. για περαιτέρω έλεγχο και την επιβολή κυρώσεων της παρ. 10 του άρθρου 35 του ν. 4449/2017.»]
[Με την παρ. 1 του άρθρου 12 του ν. 4965/2022 (Α' 162/02.09.2022) στην παρ. 3: α) οι περ. α', β' και γ' αντικαταστάθηκαν, β) το δεύτερο εδάφιο της περ. δ' τροποποιήθηκε και η παρ. 3 διαμορφώθηκε ως εξής και ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 2 του ίδιου άρθρου του ίδιου νόμου ότι ισχύει για τα αιτήματα πιστοποίησης δαπανών επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας, τα οποία αφορούν στο φορολογικό έτος 2022 και εφεξής:
«3. α) Για αιτούμενο ύψος δαπανών άνω του ποσού των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ, συγχρόνως με την υποβολή της φορολογικής δήλωσης, η επιχείρηση υποβάλλει στη Γενική Γραμματεία Έρευνας και Καινοτομίας του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, τα απαραίτητα δικαιολογητικά, τα οποία συνοδεύονται υποχρεωτικά από έκθεση ελέγχου όπως αυτή περιγράφεται στο άρθρο 32 του ν. 4449/2017 (Α' 7), εφεξής «Έκθεση Διασφάλισης», για την πραγματοποίηση των δαπανών και το ύψος αυτών. Η Έκθεση Διασφάλισης υπογράφεται από ορκωτό ελεγκτή - λογιστή ή ελεγκτική εταιρεία που είναι εγγεγραμμένος/η στο Δημόσιο Μητρώο με την αντίστοιχη ασφαλιστική κάλυψη, σύμφωνα με όσα ορίζονται στα άρθρα 14 και 37 του ν. 4449/2017, μετά από τη διενέργεια σχετικού ελέγχου, σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (Δ.Χ.Π.Α.) και τη φορολογική νομοθεσία.
Η εν λόγω Έκθεση Διασφάλισης καταρτίζεται εγγράφως, σύμφωνα με τις απαιτήσεις των σχετικών διεθνών προτύπων και πιο συγκεκριμένα του Διεθνούς Προτύπου Αναθέσεων Διασφάλισης 3000 με τίτλο: «ΑΝΑΘΕΣΕΙΣ

ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΕΚΤΟΣ ΑΠΟ ΕΛΕΓΧΟΥΣ ΚΑΙ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΕΙΣ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ», και αποτελεί εργασία που εντάσσεται στους υποχρεωτικούς ελέγχους.

β) Η Γενική Γραμματεία Έρευνας και Καινοτομίας προβαίνει σε έλεγχο επί του φυσικού αντικειμένου, ήτοι ελέγχει εάν οι πραγματοποιηθείσες δαπάνες αφορούν σε δραστηριότητες έρευνας και τεχνολογίας. Ο έλεγχος και η πιστοποίηση των δαπανών, σύμφωνα με τη διαδικασία της παρούσας, διενεργούνται από την αρμόδια Υπηρεσία μέσα σε χρονικό διάστημα έξι (6) μηνών. Μετά από την άπρακτη παρέλευση της εν λόγω προθεσμίας θεωρείται ότι οι σχετικές δαπάνες έχουν εγκριθεί.

γ) Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης και Επενδύσεων καθορίζεται η διαδικασία ελέγχου από τη Γενική Γραμματεία Έρευνας και Καινοτομίας. Η διενέργεια του ελέγχου των δαπανών επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας από ορκωτούς ελεγκτές λογιστές ή ελεγκτικές εταιρείες, όπως ορίζεται στο παρόν, θεωρείται υποχρεωτικός έλεγχος. Οι ορκωτοί ελεγκτές λογιστές ή ελεγκτικές εταιρείες, που διενεργούν τον εν λόγω έλεγχο, εφαρμόζουν αναλογικά τις διατάξεις περί απαγόρευσης παροχής μη ελεγκτικών υπηρεσιών που ισχύουν για τη διενέργεια υποχρεωτικού ελέγχου οντοτήτων δημοσίου συμφέροντος, όπως αυτές ορίζονται στον Κανονισμό ΕΕ 537/2014 (L 158) και τον ν. 4449/2017, για τις οντότητες μη δημοσίου συμφέροντος.

δ) Οι εκθέσεις ελέγχου της παρ. 3α υπόκεινται σε δειγματοληπτικό έλεγχο που διενεργείται από τη Γενική Γραμματεία Έρευνας και Καινοτομίας του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων. Ο δειγματοληπτικός αυτός έλεγχος διενεργείται σε ετήσια βάση και αφορά κατ᾽ ελάχιστον στο δεκαπέντε τοις εκατό (15%) των κατατεθειμένων εκθέσεων ελέγχου. Αν κατά τον ως άνω δειγματοληπτικό έλεγχο διαπιστώνονται παραβάσεις των διατάξεων, ως προς την ακρίβεια και την πληρότητα της έκθεσης από τον ορκωτό ελεγκτή - λογιστή ή/και την ελεγκτική εταιρεία, η υπόθεση διαβιβάζεται στην Ε.Λ.Τ.Ε. για περαιτέρω έλεγχο και την επιβολή κυρώσεων της παρ. 10 του άρθρου 35 του ν. 4449/2017.»]

127 Με το άρθρο 35 του ν. 5162/2024 (ΦΕΚ Α' 198/05.12.2024) τροποποιήθηκε η παράγραφος 1 και ισχύει από το φορολογικό έτος 2025, σύμφωνα με την περίπτωση δ' της παραγράφου 7 του άρθρου 136 του ιδίου νόμου.

Προγενέστερα με την παρ. 8. α του άρθρου 24 του ν. 4386/2016 (Α' 83/11.05.2016) είχε αντικατασταθεί ως κατωτέρω η παρ. 1 και ορίστηκε η ισχύς σύμφωνα με την παρ. 21 του άρθρου 69 του ν. 4485/2017 (Α' 114/04.08.2017) ως εξής: «Οι διατάξεις της παρ. 8 του άρθρου 24 του ν. 4386/2016 (Α' 83) ισχύουν από 1.1.2017.» Με την παρ. 1 του άρθρου 55 του ν. 4712/2020 (Α' 146/29.07.2020) ορίστηκε ότι η παρ. 1 του άρθρου 22Α, αναφορικά με την εφαρμογή του ποσοστού 100%, τίθεται σε ισχύ από την 1η Σεπτεμβρίου 2020.
Η προηγούμενη διατύπωση είχε ως εξής:
« 1.Οι δαπάνες επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας, στις οποίες περιλαμβάνονται και οι αποσβέσεις του εξοπλισμού και των οργάνων, που χρησιμοποιούνται για τις ανάγκες εκτέλεσης της επιστημονικής και της τεχνολογικής έρευνας, εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα των επιχειρήσεων κατά τον χρόνο της πραγματοποίησής τους προσαυξημένες κατά ποσοστό εκατό τοις εκατό (100%). Τα κριτήρια χαρακτηρισμού των δαπανών της παρούσας καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης και Επενδύσεων, η οποία εκδίδεται ύστερα από εισήγηση του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων. Αν προκύψουν ζημίες μετά από την αφαίρεση του ως άνω ποσοστού, αυτές μεταφέρονται με βάση το άρθρο 27.»

128 Με το άρθρο 35 του ν. 5162/2024 (ΦΕΚ Α' 198/05-12-2024) τροποποιήθηκε η παράγραφος 2 και ισχύει από το φορολογικό έτος 2025, σύμφωνα με την περίπτωση δ' της παραγράφου 7 του άρθρου 136 του ιδίου νόμου.

Προγενέστερα με την παρ. 2 του άρθρου 69 του ν. του ν. 4485/2017 (Α' 114/04.08.2017) είχε αντικατασταθεί η παρ. 2 και με το άρθρο 46 του ν. 4712/2020 (Α' 146/29.07.2020) αντικαταστάθηκε εκ νέου η παρ. 2 ως κατωτέρω.
Η προηγούμενη διατύπωση είχε ως εξής:

«2. Συγχρόνως με την υποβολή της φορολογικής της δήλωσης η επιχείρηση υποβάλλει στη Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων τα απαραίτητα δικαιολογητικά για τις δαπάνες έρευνας και τεχνολογίας που πραγματοποίησε. Ο έλεγχος και η πιστοποίηση των δαπανών αυτών διενεργούνται μέσα σε χρονικό διάστημα δέκα (10) μηνών. Σε κάθε περίπτωση, το Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων ενημερώνει σχετικά το Υπουργείο Οικονομικών, σύμφωνα με τη διαδικασία που καθορίζεται στην κοινή απόφαση της παρ. 1.»

129 Με το άρθρο 35 του ν. 5162/2024 (ΦΕΚ Α' 198/05-12-2024) τροποποιήθηκε η παράγραφος 3 και ισχύει από το φορολογικό έτος 2025, σύμφωνα με την περίπτωση δ' της παραγράφου 7 του άρθρου 136 του ιδίου νόμου.

Προγενέστερα με το άρθρο 46 του ν. 4712/2020 (Α' 146/29.07.2020) με την οποία προστέθηκε η παρ. 3 και με την παρ. 1 του άρθρου 12 του ν. 4965/2022 (Α' 162/02.09.2022) οι περ. α', β' και γ' της παρ. 3 αντικαταστάθηκαν και το δεύτερο εδάφιο της περ. δ' τροποποιήθηκε και ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 2 του ίδιου άρθρου του ίδιου νόμου ότι η παρ. 3 ισχύει για τα αιτήματα πιστοποίησης δαπανών επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας, τα οποία αφορούν στο φορολογικό έτος 2022 και εφεξής. Επιπλέον, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 55 του ν. 4712/2020 (Α' 146/29.07.2020) ορίστηκε ότι: «2. Οι διαδικασίες της παρ. 3 του άρθρου 22Α του ν. 4172/2013, όπως αυτή προστέθηκε με το παρόν, μπορεί να εφαρμόζονται και για τις δαπάνες έρευνας και τεχνολογίας, κατά την παρ. 2 του άρθρου 22Α του ν. 4172/2013, που έχουν ήδη υποβληθεί στη Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος.»
Η προηγούμενη διατύπωση είχε ως εξής:
«3.α) Για αιτούμενο ύψος δαπανών άνω του ποσού των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ, συγχρόνως με την υποβολή της φορολογικής δήλωσης, η επιχείρηση υποβάλλει στη Γενική Γραμματεία Έρευνας και Καινοτομίας του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, τα απαραίτητα δικαιολογητικά, τα οποία συνοδεύονται υποχρεωτικά από έκθεση ελέγχου όπως αυτή περιγράφεται στο άρθρο 32 του ν. 4449/2017 (Α΄ 7), εφεξής «Έκθεση Διασφάλισης», για την πραγματοποίηση των δαπανών και το ύψος αυτών. Η Έκθεση Διασφάλισης υπογράφεται από ορκωτό ελεγκτή - λογιστή ή ελεγκτική εταιρεία που είναι εγγεγραμμένος/η στο Δημόσιο Μητρώο με την αντίστοιχη ασφαλιστική κάλυψη, σύμφωνα με όσα ορίζονται στα άρθρα 14 και 37 του ν. 4449/2017, μετά από τη διενέργεια σχετικού ελέγχου, σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (Δ.Χ.Π.Α.) και τη φορολογική νομοθεσία.
Η εν λόγω Έκθεση Διασφάλισης καταρτίζεται εγγράφως, σύμφωνα με τις απαιτήσεις των σχετικών διεθνών προτύπων και πιο συγκεκριμένα του Διεθνούς Προτύπου Αναθέσεων Διασφάλισης 3000 με τίτλο: «ΑΝΑΘΕΣΕΙΣ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΕΚΤΟΣ ΑΠΟ ΕΛΕΓΧΟΥΣ ΚΑΙ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΕΙΣ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ», και αποτελεί εργασία που εντάσσεται στους υποχρεωτικούς ελέγχους.

β) Η Γενική Γραμματεία Έρευνας και Καινοτομίας προβαίνει σε έλεγχο επί του φυσικού αντικειμένου, ήτοι ελέγχει εάν οι πραγματοποιηθείσες δαπάνες αφορούν σε δραστηριότητες έρευνας και τεχνολογίας. Ο έλεγχος και η πιστοποίηση των δαπανών, σύμφωνα με τη διαδικασία της παρούσας, διενεργούνται από την αρμόδια Υπηρεσία μέσα σε χρονικό διάστημα έξι (6) μηνών. Μετά από την άπρακτη παρέλευση της εν λόγω προθεσμίας θεωρείται ότι οι σχετικές δαπάνες έχουν εγκριθεί.
γ) Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης και Επενδύσεων καθορίζεται η διαδικασία ελέγχου από τη Γενική Γραμματεία Έρευνας και Καινοτομίας. Η διενέργεια του ελέγχου των δαπανών επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας από ορκωτούς ελεγκτές λογιστές ή ελεγκτικές εταιρείες, όπως ορίζεται στο παρόν, θεωρείται υποχρεωτικός έλεγχος. Οι ορκωτοί ελεγκτές λογιστές ή ελεγκτικές εταιρείες, που διενεργούν τον εν λόγω έλεγχο, εφαρμόζουν αναλογικά τις διατάξεις περί απαγόρευσης παροχής μη ελεγκτικών υπηρεσιών που ισχύουν για τη διενέργεια υποχρεωτικού ελέγχου οντοτήτων δημοσίου συμφέροντος, όπως αυτές ορίζονται στον Κανονισμό ΕΕ 537/2014 (L 158) και τον ν. 4449/2017, για τις οντότητες μη δημοσίου συμφέροντος.
δ) Οι εκθέσεις ελέγχου της παρ. 3α υπόκεινται σε δειγματοληπτικό έλεγχο που διενεργείται από τη Γενική Γραμματεία Έρευνας και Καινοτομίας του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων. Ο δειγματοληπτικός αυτός έλεγχος διενεργείται σε ετήσια βάση και αφορά κατ΄ ελάχιστον στο δεκαπέντε τοις εκατό (15%) των κατατεθειμένων εκθέσεων ελέγχου. Αν κατά τον ως άνω δειγματοληπτικό έλεγχο διαπιστώνονται παραβάσεις των διατάξεων, ως προς την ακρίβεια και την πληρότητα της έκθεσης από τον ορκωτό ελεγκτή - λογιστή ή/και την ελεγκτική εταιρεία, η υπόθεση διαβιβάζεται στην Ε.Λ.Τ.Ε. για περαιτέρω έλεγχο και την επιβολή κυρώσεων της παρ. 10 του άρθρου 35 του ν. 4449/2017.»

130 Με το άρθρο 35 του ν. 5162/2024 (ΦΕΚ Α' 198/05.12.2024) προστέθηκε η παράγραφος 4 και ισχύει από το φορολογικό έτος 2025, σύμφωνα με την περίπτωση δ' της παραγράφου 7 του άρθρου 136 του ιδίου νόμου.

131 Με το άρθρο 35 του ν. 5162/2024 (ΦΕΚ Α' 198/05.12.2024) προστέθηκε η παράγραφος 5 και ισχύει από το φορολογικό έτος 2025, σύμφωνα με την περίπτωση δ' της παραγράφου 7 του άρθρου 136 του ιδίου νόμου.

132 Με το άρθρο 35 του ν. 5162/2024 (ΦΕΚ Α' 198/05.12.2024) προστέθηκε η παράγραφος 6 και ισχύει από το φορολογικό έτος 2025, σύμφωνα με την περίπτωση δ' της παραγράφου 7 του άρθρου 136 του ιδίου νόμου.

133 Με το άρθρο 12 του ν. 4646/2019 (Α' 201/12.12.2019) προστέθηκε το άρθρο 22Β και ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 10 του άρθρου 66 του ίδιου νόμου ότι οι διατάξεις του εφαρμόζονται για δαπάνες που πραγματοποιούνται στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από 1.1.2020 και μετά.

134 Το άρθρο 22Β τίθεται, όπως ισχύει μετά την τελευταία τροποποίησή του με το άρθρο 7 του ν. 4710/2020 (Α' 142/23.07.2020) και ορίστηκε η εφαρμογή του σύμφωνα με την παρ. 45 του άρθρου 72 του παρόντος Κώδικα, η οποία προστέθηκε με το άρθρο 11 του ν. 4710/2020 (Α' 142/23.07.2020) ως εξής: «45. Οι διατάξεις της περ. β', του πρώτου και τρίτου εδαφίου της περ. γ' και της περ. δ' του άρθρου 22Β, όπως τροποποιούνται με το παρόν, εφαρμόζονται για δαπάνες που πραγματοποιούνται στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από 1.1.2020 και μετά. Ειδικά οι διατάξεις του δεύτερου εδαφίου της περ. γ' του άρθρου 22Β, όπως τροποποιούνται με το παρόν, εφαρμόζονται για πάγια που αποκτώνται στα φορολογικά έτη 2020 και 2021.»
Η αρχική διατύπωση είχε ως εξής:
«Άρθρο 22Β

Χορήγηση προσαυξημένης έκπτωσης για συγκεκριμένες δαπάνες που αφορούν τους εργαζόμενους και την προστασία του περιβάλλοντος

α) Για τη δαπάνη αγοράς μηνιαίων ή ετήσιων καρτών απεριορίστων διαδρομών μέσων μαζικής μεταφοράς, χορηγείται στην επιχείρηση δυνατότητα έκπτωσης από τα ακαθάριστα έσοδά της, κατά τον χρόνο πραγματοποίησής της, προσαυξημένης κατά ποσοστό τριάντα τοις εκατό (30%).

β) Για τη δαπάνη μίσθωσης εταιρικού επιβατικού αυτοκινήτου μηδενικών ή χαμηλών ρύπων έως 50 g CO2/ Km, με μέγιστη Λιανική Τιμή Προ Φόρων (ΛΤΠΦ) έως τις σαράντα χιλιάδες (40.000) ευρώ, χορηγείται στην επιχείρηση δυνατότητα έκπτωσης από τα ακαθάριστα έσοδά της, κατά τον χρόνο πραγματοποίησής της, προσαυξημένης κατά ποσοστό τριάντα τοις εκατό (30%). [Με το άρθρο 7 του ν. 4710/2020 (ΦΕΚ Α' 142/23.07.2022) αντικαταστάθηκε η περ. β' ως εξής: «*β) Για τη δαπάνη μίσθωσης εταιρικού επιβατικού αυτοκινήτου μηδενικών ρύπων, με μέγιστη Λ.Τ.Π.Φ. έως τις σαράντα χιλιάδες (40.000) ευρώ, χορηγείται στην επιχείρηση δυνατότητα έκπτωσης του μισθώματος από τα ακαθάριστα έσοδά της, κατά τον χρόνο πραγματοποίησής της, προσαυξημένης κατά ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%) και για το υπερβάλλον ποσό κατά ποσοστό εικοσιπέντε τοις εκατό (25%). Τα αντίστοιχα ποσοστά για αυτοκίνητα χαμηλών ρύπων έως 50 γρ. CO-,/χλμ. είναι τριάντα τοις εκατό (30%) και για το υπερβάλλον ποσό δεκαπέντε τοις εκατό (15%).*»]

γ) Για τη δαπάνη αγοράς, εγκατάστασης και λειτουργίας δημόσια προσβάσιμων σημείων φόρτισης οχημάτων μηδενικών ή χαμηλών ρύπων έως 50 g CO2/Km, χορηγείται στην επιχείρηση δυνατότητα έκπτωσης από τα ακαθάριστα έσοδά της, κατά τον χρόνο πραγματοποίησής της, προσαυξημένης κατά ποσοστό τριάντα τοις εκατό (30%). [Με το άρθρο 7 του ν. 4710/2020 (ΦΕΚ Α' 142/23.07.2022) αντικαταστάθηκε η περ. γ' ως εξής: *«γ) Για τη δαπάνη αγοράς, εγκατάστασης και λειτουργίας δημόσια προσβάσιμων σημείων φόρτισης οχημάτων μηδενικών ή χαμηλών ρύπων έως 50 γρ. ίθ2/χλμ., χορηγείται στην επιχείρηση δυνατότητα έκπτωσης από τα ακαθάριστα έσοδά της, όπως ορίζονται κατά την κείμενη νομοθεσία, κατά τον χρόνο πραγματοποίησής της, προσαυξημένης κατά ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%).*

Ειδικότερα, για επιχειρήσεις που ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα σε νησιωτικούς δήμους της Ελλάδας, το ποσοστό του προηγούμενου εδαφίου ορίζεται σε εβδομήντα τοις εκατό (70%) κατά το ποσό των δαπανών που αφορούν τη δραστηριότητα στους δήμους αυτούς.

Εάν το σύνολο της ηλεκτρικής ενέργειας που απορροφάται για την ηλεκτροδότηση των δημόσια προσβάσιμων σημείων φόρτισης προέρχεται από ΑΠΕ, όπως αυτό αποδεικνύεται αποκλειστικά με τη χρήση Εγγυήσεων

Προέλευσης του άρθρου 15 του ν. 3468/2006 (Α΄ 129), τότε τα ποσοστά έκπτωσης από τα ακαθάριστα έσοδα των επιχειρήσεων που περιγράφονται στα ανωτέρω εδάφια διαμορφώνονται σε 70% και 90% αντίστοιχα.

Εφόσον οι παραπάνω δαπάνες γίνονται αποκλειστικά και μόνον για τη χρήση των σημείων φόρτισης από τους εργαζόμενους της επιχείρησης (μη δημόσια προσβάσιμα σημεία φόρτισης), το ποσοστό προσαύξησης είναι τριάντα τοις εκατό (30%).

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος και Ενέργειας, των κατά περίπτωση αρμόδιων Υπουργών και του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων καθορίζονται η νομική βάση των ενισχύσεων της παρούσας περίπτωσης δυνάμει του Κανονισμού (ΕΕ) υπ΄ αρ. 1407/2013 της 18ης Δεκεμβρίου 2013 (L 352/1) για τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (de minimis), η διαδικασία, οι όροι, η διάρκεια, οι προϋποθέσεις χορήγησης, η διαδικασία ελέγχου, οι αρμόδιες Υπηρεσίες, οι υποχρεώσεις των δικαιούχων, τυχόν περιορισμός του ύψους των ενισχύσεων, η διαδικασία και οι προϋποθέσεις ανάκτησης των ενισχύσεων σε περίπτωση εκ των υστέρων διαπίστωσης μη πλήρωσης των σχετικών προϋποθέσεων, καθώς και κάθε ζήτημα σχετικό με την εφαρμογή του εν λόγω κινήτρου.»]
[Με το άρθρο 7 του ν. 4710/2020 (Α' 142/23.07.2022) προστέθηκαν οι περ. δ' και ε' ως εξής: « *δ) Για τη δαπάνη αγοράς ελαφρού επαγγελματικού ηλεκτρικού οχήματος (κατηγορία Ν1 μέχρι 3,5 τόνοι μικτό βάρος) μηδενικών ρύπων χορηγείται στην επιχείρηση δυνατότητα έκπτωσης από τα ακαθάριστα έσοδά της, κατά το χρόνο πραγματοποίησής της, προσαυξημένης κατά ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%). Το ποσοστό προσαύξησης της έκπτωσης για τη δαπάνη αγοράς αντίστοιχων οχημάτων χαμηλών ρύπων έως 50 γρ. COV/λμ. ορίΖεται σε τριάντα τοις εκατό (30%).*

ε) Για τη δαπάνη αγοράς οχημάτων τύπου L, μοτοποδηλάτων και μοτοσυκλετών, καθώς και οχημάτων παντός εδάφους και άλλων μικρών οχημάτων με τρεις ή τέσσερις τροχούς, μηδενικών ρύπων ή χαμηλών ρύπων έως 50 γρ. CO-,/χλμ. χορηγείται στην επιχείρηση δυνατότητα έκπτωσης από τα ακαθάριστα έσοδά της, κατά τον χρόνο πραγματοποίησής της, προσαυξημένης κατά ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%).»]

135 Με το άρθρο 7 του ν. 4710/2020 (Α' 142/23.07.2022) αντικαταστάθηκε η περ. β' και ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 45 του άρθρου 72 του ν. 4172/2013 (Α' 167/23.07.2013), η οποία προστέθηκε με το άρθρο 11 του ν. 4710/2020 (Α' 142/23.07.2020) ότι εφαρμόζονται για δαπάνες που πραγματοποιούνται στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από 01.01.2020 και μετά.

136 Με το άρθρο 7 του ν. 4710/2020 (Α' 142/23.07.2022) αντικαταστάθηκε η περ. γ' και ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 45 του άρθρου 72 του παρόντος, η οποία προστέθηκε με το άρθρο 11 του ν. 4710/2020 (Α' 142/23.07.2020) ότι οι διατάξεις του πρώτου και τρίτου εδαφίου της περ. γ' εφαρμόζονται για δαπάνες που πραγματοποιούνται στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από 01.01.2020 και μετά και ειδικά οι διατάξεις του δεύτερου εδαφίου της περ. γ' του άρθρου 22Β, εφαρμόζονται για πάγια που αποκτώνται στα φορολογικά έτη 2020 και 2021.

137 Με το άρθρο 7 του ν. 4710/2020 (Α' 142/23.07.2022) προστέθηκε η περ. δ' και ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 45 του άρθρου 72 του ν. 4172/2013 (Α' 167/23.07.2013) , η οποία προστέθηκε με το άρθρο 11 του ν. 4710/2020 (Α' 142/23.07.2020) ότι οι διατάξεις της περ. δ' εφαρμόζονται για δαπάνες που πραγματοποιούνται στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από 01.01.2020 και μετά.

138 Με το άρθρο 7 του ν. 4710/2020 (Α' 142/23.07.2022) προστέθηκε η περ. ε' στο άρθρο 22Β.

139 Με το άρθρο 11 του του ν. 4728/2020 (Α' 186/29.09.2020) προστέθηκε το άρθρο 22Γ με ισχύ σύμφωνα με το άρθρο 23 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 29.09.2020.

140 Το άρθρο 22Γ τίθεται, όπως ισχύει μετά την τελευταία τροποποίησή του με το άρθρο 39 του ν. 5005/2022 (Α' 236/21.12.2022) με ισχύ σύμφωνα με το άρθρο 49 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως ήτοι από 21.12.2022.
Η αρχική διατύπωση είχε ως εξής:
«Άρθρο 22Γ

Προσαυξημένη έκπτωση διαφημιστικής δαπάνης κατά τα φορολογικά έτη 2020 και 2021 [Με το άρθρο 148 του ν. 4876/2021 (Α' 251/23.12.2021) τροποποιήθηκε ο τίτλος του άρθρου 22Γ ως εξής: *«Προσαυξημένη έκπτωση διαφημιστικής δαπάνης κατά τα φορολογικά έτη 2020, 2021 και 2022»* και με το άρθρο 39 του ν. 5000/2022 (Α' 236/21.12.2022) τροποποιήθηκε εκ νέου ως άνω.]

Η διαφημιστική δαπάνη που πραγματοποιεί επιχείρηση κατά τα φορολογικά έτη 2020 και 2021, [με το άρθρο 148 του ν. 4876/2021 (Α' 251/23.12.2021) τροποποιήθηκε το πρώτο εδάφιο ως προς την επέκταση και για το φορολογικό έτος 2022 και η φράση *«κατά τα φορολογικά έτη 2020 και 2021»* αντικαταστάθηκε από τη φράση «*κατά τα φορολογικά έτη 2020, 2021 και 2022»* και εν συνεχεία με το άρθρο 39 του ν. 5005/2022 (Α' 236/21.12.2022) τροποποιήθηκε εκ νέου το πρώτο εδάφιο ως προς την επέκταση και για το φορολογικό έτος 2023 και η φράση *«κατά τα φορολογικά έτη 2020, 2021 και 2022»* αντικαταστάθηκε από τη φράση «*κατά τα φορολογικά έτη 2020, 2021, 2022 και 2023»*], *κατά το μέρος που η εν λόγω δαπάνη αφορά:*

α) στην ανάρτηση σε χώρους που νόμιμα προορίζονται για υπαίθρια διαφήμιση, διαφημιστικών και χορηγικών μηνυμάτων ή επί πληρωμή δημοσιεύσεων ή

β) στην αγορά χρόνου ή χώρου, με σκοπό τη μετάδοση ή καταχώριση δια των ακόλουθων Μέσων Ψυχαγωγίας: βα) της τηλεόρασης, ββ) του ραδιοφώνου, βγ) του κινηματογράφου, βδ) του διαδικτύου, βε) των υπηρεσιών κοινωνικής δικτύωσης και των λοιπών ψηφιακών μέσων και εργαλείων εφόσον η μετάδοση ή η καταχώριση στις υποπερ. βδ) και βε) πραγματοποιήθηκε από επιχείρηση που έχει καταχωρισθεί στο Μητρώο Επιχειρήσεων Ηλεκτρονικών Μέσων Ενημέρωσης του άρθρου 52 του ν. 4339/2015 (Α΄ 133) και βστ) των εφημερίδων και περιοδικών, εκπίπτει από τα ακαθάριστα έσοδα των επιχειρήσεων κατά τον χρόνο της πραγματοποίησής της, προσαυξημένη κατά ποσοστό εκατό τοις εκατό (100%) για το φορολογικό έτος 2020 και κατά εξήντα τοις εκατό (60%) για το φορολογικό έτος 2021 [με το άρθρο 148 του ν. 4876/2021 (Α' 251/23.12.2021) τροποποιήθηκε το πρώτο εδάφιο ως προς την επέκταση και για το φορολογικό έτος 2022 και η φράση *«για το φορολογικό έτος 2020 και κατά εξήντα τοις εκατό (60%) για το φορολογικό έτος 2021»* αντικαταστάθηκε από τη φράση *«για το φορολογικό έτος 2020, κατά εξήντα τοις εκατό (60%) για το φορολογικό έτος 2021 και κατά τριάντα τοις εκατό (30%) για το φορολογικό έτος 2022»* και εν συνεχεία με το άρθρο 39 του ν.5005/2022 (Α' 236/21.12.2022) τροποποιήθηκε εκ νέου το πρώτο εδάφιο ως προς την επέκταση και για το φορολογικό έτος 2023 και η φράση *«για το φορολογικό έτος 2020, κατά εξήντα τοις εκατό (60%) για το φορολογικό έτος 2021 και κατά τριάντα τοις εκατό (30%) για το φορολογικό έτος 2022»* αντικαταστάθηκε από τη φράση *«για το φορολογικό έτος 2020, κατά εξήντα τοις εκατό (60%) για το φορολογικό έτος 2021 και κατά τριάντα τοις εκατό (30%) για τα φορολογικά έτη 2022 και 2023»*] *υπό τις ακόλουθες προϋποθέσεις:*

(i) η διαφημιστική δαπάνη της επιχείρησης για το φορολογικό έτος 2020 ανέρχεται τουλάχιστον στο ισόποσο της προ εκδόσεως πιστωτικών τιμολογίων κύκλου εργασιών (τζίρου) διαφημιστικής δαπάνης στα οριζόμενα στις περ. α) και β) για το έτος 2019 και

(ii) η διαφημιστική δαπάνη της επιχείρησης για το φορολογικό έτος 2021 [με το άρθρο 148 του ν. 4876/2021 (Α' 251/23.12.2021) τροποποιήθηκε το πρώτο εδάφιο ως προς την επέκταση και για το φορολογικό έτος 2022 και προστέθηκε η φράση «*και το φορολογικό έτος 2022»* και εν συνεχεία με το άρθρο 39 του ν.5005/2022 (Α' 236/21.12.2022) τροποποιήθηκε εκ νέου το πρώτο εδάφιο ως προς την επέκταση και για το φορολογικό έτος 2023 και η φράση «*και το φορολογικό έτος 2022»* αντικαταστάθηκε από τη φράση *«και τα φορολογικά έτη 2022 και 2023»*] *ανέρχεται τουλάχιστον στο εκατόν πέντε τοις εκατό (105%) του ποσού της προ εκδόσεως πιστωτικών τιμολογίων κύκλου εργασιών (τζίρου) διαφημιστικής δαπάνης στα οριζόμενα στις περ. α) και β) για το έτος 2019.*

Εφόσον η επιχείρηση βάσει σχετικών κανονιστικών πράξεων της διοίκησης, έχει αναστείλει τη δραστηριότητά της ή επλήγη οικονομικά λόγω της εμφάνισης και διάδοσης του κορωνοϊού COVID-19, η ανωτέρω υπό στοιχείο (i) προϋπόθεση πληρούται εφόσον το ύψος της διαφημιστικής δαπάνης για το έτος 2020 ανέρχεται τουλάχιστον σε ποσοστό εβδομήντα τοις εκατό (70%) της προ εκδόσεως πιστωτικών τιμολογίων κύκλου εργασιών (τζίρου) διαφημιστικής δαπάνης έτους 2019. Αν προκύψουν ζημιές μετά από την αφαίρεση των ως άνω ποσοστών, αυτές μεταφέρονται με βάση το άρθρο 27.

Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, έπειτα από εισήγηση του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων, ορίζεται κάθε ειδικότερο θέμα για την εφαρμογή της παρούσας.»

141 Με το άρθρο 148 του ν. 4876/2021 (Α' 251/23.12.2021) τροποποιήθηκε ο τίτλος του άρθρου 22Γ ως εξής: *«Προσαυξημένη έκπτωση διαφημιστικής δαπάνης κατά τα φορολογικά έτη 2020, 2021 και 2022»* και με το άρθρο 39 του ν. 5000/2022 (Α' 236/21.12.2022) τροποποιήθηκε εκ νέου ως εξής: *«Προσαυξημένη έκπτωση διαφημιστικής δαπάνης κατά τα φορολογικά έτη 2020, 2021, 2022 και 2023».*

142 Με το άρθρο 148 του ν. 4876/2021 (Α' 251/23.12.2021) τροποποιήθηκε το πρώτο εδάφιο ως προς την επέκταση και για το φορολογικό έτος 2022 και η φράση *«κατά τα φορολογικά έτη 2020 και 2021»* αντικαταστάθηκε από τη φράση «*κατά τα φορολογικά έτη 2020, 2021 και 2022»* και εν συνεχεία με το άρθρο 39 του ν. 5005/2022 (Α' 236/21.12.2022) τροποποιήθηκε εκ νέου το πρώτο εδάφιο ως προς την επέκταση και για το φορολογικό έτος 2023 και η φράση *«κατά τα φορολογικά έτη 2020, 2021 και 2022»* αντικαταστάθηκε από τη φράση «*κατά τα φορολογικά έτη 2020, 2021, 2022 και 2023»,* ως άνω.

143 Με το άρθρο 148 του ν. 4876/2021 (Α' 251/23.12.2021) τροποποιήθηκε το πρώτο εδάφιο ως προς την επέκταση και για το φορολογικό έτος 2022 και η φράση *«για το φορολογικό έτος 2020 και κατά εξήντα τοις εκατό (60%) για το φορολογικό έτος 2021»* αντικαταστάθηκε από τη φράση *«για το φορολογικό έτος 2020, κατά εξήντα τοις εκατό (60%) για το φορολογικό έτος 2021 και κατά τριάντα τοις εκατό (30%) για το φορολογικό έτος 2022»* και με το άρθρο 39 του ν. 5005/2022 (Α' 236/21.12.2022) τροποποιήθηκε εκ νέου το πρώτο εδάφιο ως προς την επέκταση και για το φορολογικό έτος 2023 και η φράση *«για το φορολογικό έτος 2020, κατά εξήντα τοις εκατό (60%) για το φορολογικό έτος 2021 και κατά τριάντα τοις εκατό (30%) για το φορολογικό έτος 2022»* αντικαταστάθηκε από τη φράση *«για το φορολογικό έτος 2020, κατά εξήντα τοις εκατό (60%) για το φορολογικό έτος 2021 και κατά τριάντα τοις εκατό (30%) για τα φορολογικά έτη 2022 και 2023»,* ως άνω.

144 Με το άρθρο 148 του ν. 4876/2021 (Α' 251/23.12.2021) τροποποιήθηκε το πρώτο εδάφιο ως προς την επέκταση και για το φορολογικό έτος 2022 και προστέθηκε η φράση «*και το φορολογικό έτος 2022»* και εν συνεχεία με το άρθρο 39 του ν.5005/2022 (Α' 236/21.12.2022) τροποποιήθηκε εκ νέου το πρώτο εδάφιο ως προς την επέκταση και για το φορολογικό έτος 2023 και η φράση «*και το φορολογικό έτος 2022»* αντικαταστάθηκε από τη φράση *«και τα φορολογικά έτη 2022 και 2023»,* ως άνω.

145 Με την παρ.2.β του άρθρου 189 του ν. 4764/2020 (Α' 256/23.12.2020) προστέθηκε το άρθρο 22Δ και με το άρθρο 192 του ίδιου νόμου ορίστηκε ότι ισχύει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 23.12.2020.

146 Με την παρ. 1 του άρθρου 86 του ν. 4941/2022 (Α' 113/16.06.2022) προστέθηκε το άρθρο 22Ε και εφαρμόζεται για δαπάνες που πραγματοποιούνται και πάγια που αποκτώνται στα φορολογικά έτη 2023, 2024 και 2025, σύμφωνα με την παράγραφο 80 του άρθρου 72 του παρόντος νόμου.

147 Με το άρθρο 24 του ν. 5193/2025 (ΦΕΚ Α' 56/11-04-2025) προστέθηκε το άρθρο 22ΣΤ τέθηκε το οποίο εφαρμόζεται για δαπάνες που πραγματοποιούνται κατά τα φορολογικά έτη 2025, 2026 και 2027, σύμφωνα με την παράγραφο 6 του ιδίου άρθρου 22ΣΤ.

148 Το άρθρο 23 τίθεται, όπως ισχύει μετά την τελευταία τροποποίησή του με την περ. α' της παρ. 2 του άρθρου 189 του ν. 4764/2020 (Α' 256/23.12.2020).
Η αρχική διατύπωση είχε ως εξής:
«Οι ακόλουθες δαπάνες δεν εκπίπτουν:
α) τόκοι από δάνεια που λαμβάνει η επιχείρηση από τρίτους, εκτός από τα τραπεζικά δάνεια, [με την παρ. 2 του άρθρου 59 του ν. 4701/2020 (Α' 128/30.06.2020) προστέθηκε η φράση *«μικροχρηματοδοτήσεις που λαμβάνουν οι δικαιούχοι της παρ. 1 του άρθρου 15 για τη χορήγηση μικροχρηματοδοτήσεων»*, με την παρ. 9 του άρθρου 22 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) προστέθηκαν οι λέξεις *«διατραπεζικά δάνεια, καθώς και τα ομολογιακά δάνεια που εκδίδουν ανώνυμες εταιρείες»* και με την παρ. 1 του άρθρου 95 του ν. 4605/2019 (Α' 52/01.04.2019) προστέθηκε η φράση *«και τα χρεωστικά ομόλογα που εκδίδουν πιστωτικοί συνεταιρισμοί που λειτουργούν ως πιστωτικά ιδρύματα»* με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 3 του ίδιου άρθρου και νόμου από την 01.01.2014] *κατά το μέτρο που υπερβαίνουν τους τόκους που θα προέκυπταν εάν το επιτόκιο ήταν ίσο με το επιτόκιο των δανείων αλληλόχρεων λογαριασμών προς μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις, όπως αυτό αναφέρεται στο στατιστικό δελτίο οικονομικής συγκυρίας της Τράπεζας της Ελλάδος για την πλησιέστερη χρονική περίοδο πριν την ημερομηνία δανεισμού,*
β) κάθε είδους δαπάνη που αφορά σε αγορά αγαθών ή λήψη υπηρεσιών αξίας άνω των πεντακοσίων (500) ευρώ, εφόσον η τμηματική ή ολική εξόφληση δεν έγινε με τη χρήση τραπεζικού μέσου πληρωμής,
γ) οι μη καταβληθείσες ασφαλιστικές εισφορές,

δ) προβλέψεις για διαγραφή επισφαλών απαιτήσεων [με την παρ. 9 του άρθρου 22 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) διαγράφηκαν οι λέξεις *«για διαγραφή επισφαλών απαιτήσεων»*] *εκτός των οριζομένων στο άρθρο 26,*

ε) πρόστιμα και ποινές, περιλαμβανομένων των προσαυξήσεων,

στ) η παροχή ή λήψη αμοιβών σε χρήμα ή είδος που συνιστούν ποινικό αδίκημα,

[με την παρ. 4 του άρθρου 115 του ν. 4549/2018 (Α' 105/14.06.2018) η περ. στ) αντικαταστάθηκε ως εξής: *«στ) Η παροχή αμοιβών σε χρήμα ή είδος που συνιστούν ποινικό αδίκημα,»*]

ζ) ο φόρος εισοδήματος, συμπεριλαμβανομένων του τέλους επιτηδεύματος και των έκτακτων εισφορών, που επιβάλλεται για τα κέρδη από επιχειρηματική δραστηριότητα, σύμφωνα με τον Κ.Φ.Ε., καθώς και ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.) που αναλογεί σε μη εκπιπτόμενες δαπάνες, εφόσον δεν είναι εκπεστέος ως Φ.Π.Α. εισροών,

η) το τεκμαρτό μίσθωμα της παραγράφου 2 του άρθρου 39 σε περίπτωση ιδιόχρησης κατά το μέτρο που υπερβαίνει το τρία τοις εκατό (3%) επί της αντικειμενικής αξίας του ακινήτου,

θ) οι δαπάνες για την οργάνωση και διεξαγωγή ενημερωτικών ημερίδων και συναντήσεων που αφορούν στη σίτιση και διαμονή πελατών ή εργαζομένων της κατά το μέτρο που υπερβαίνουν το ποσό των τριακοσίων (300) ευρώ ανά συμμετέχοντα και κατά το μέτρο που η συνολική ετήσια δαπάνη υπερβαίνει το μισό τοις εκατό (0,5%) επί του ετήσιου ακαθάριστου εισοδήματος της επιχείρησης,

ι) οι δαπάνες για τη διεξαγωγή εορταστικών εκδηλώσεων, σίτισης και διαμονής φιλοξενούμενων προσώπων κατά το μέτρο που υπερβαίνουν το ποσό των τριακοσίων (300) ευρώ ανά συμμετέχοντα και κατά το μέτρο που η συνολική ετήσια δαπάνη υπερβαίνει το μισό τοις εκατό (0,5%) επί του ετήσιου ακαθάριστου εισοδήματος της επιχείρησης,

ια) οι δαπάνες ψυχαγωγίας. Η διάταξη του προηγούμενου εδαφίου δεν εφαρμόζεται στην περίπτωση που η επιχειρηματική δραστηριότητα του φορολογούμενου έχει ως κύριο αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών ψυχαγωγίας και οι δαπάνες αυτές πραγματοποιούνται στο πλαίσιο της δραστηριότητας αυτής,

ιβ) προσωπικές καταναλωτικές δαπάνες και

ιγ) το σύνολο των δαπανών που καταβάλλονται προς φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα που είναι φορολογικός κάτοικος σε κράτος μη συνεργάσιμο ή που υπόκειται σε προνομιακό φορολογικό καθεστώς, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 65 του Κ.Φ.Ε., εκτός εάν ο φορολογούμενος αποδείξει ότι οι δαπάνες αυτές αφορούν πραγματικές και συνήθεις συναλλαγές και δεν έχουν ως αποτέλεσμα τη μεταφορά κερδών ή εισοδημάτων ή κεφαλαίων με σκοπό τη φοροαποφυγή ή τη φοροδιαφυγή. Η διάταξη του προηγούμενου εδαφίου δεν αποκλείει την έκπτωση των δαπανών που καταβάλλονται προς φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα που είναι φορολογικός κάτοικος σε κράτος μέλος της Ε.Ε. ή του Ε.Ο.Χ., εφόσον υπάρχει η νομική βάση για την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ της Ελλάδας και αυτού του κράτους μέλους.

[Με την παρ. 1 του άρθρου 21 του ν. 4321/2015 (Α' 32/21.03.2015), η περ.ιγ), αντικαταστάθηκε ως εξής: *«ιγ) Το σύνολο των δαπανών που καταβάλλονται προς φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα που εμπίπτει σε μία από τις ακόλουθες περιπτώσεις:*

α) Είναι κατά το χρόνο έκδοσης του παραστατικού ή κατά το χρόνο διενέργειας της συναλλαγής φορολογικός κάτοικος σε κράτος μη συνεργάσιμο κατά την έννοια του άρθρου 65 του Κ.Φ.Ε..

β) Είναι κατά το χρόνο έκδοσης του παραστατικού ή κατά το χρόνο διενέργειας της συναλλαγής φορολογικός κάτοικος σε κράτος που υπόκειται σε προνομιακό φορολογικό καθεστώς, σύμφωνα με το άρθρο 65 του Κ.Φ.Ε..

γ) Είναι συνδεόμενη εν τοις πράγμασι εταιρεία, χωρίς να έχει συμμορφωθεί πριν τη διενέργεια της συναλλαγής ή την έκδοση του παραστατικού με τις υποχρεώσεις που επιβάλλονται από τον Κώδικα Φορολογικών Διαδικασιών (άρθρο 21 του Ν. 4174/2013).

δ) Δεν διαθέτει στην έδρα της ή σε συνδεδεμένη επιχείρηση την απαιτούμενη οργάνωση και υποδομή για τη διενέργεια - κατ ' επάγγελμα - ομοειδών συναλλαγών, κατά συνήθεια και επάγγελμα με τη συναλλαγή για την οποία εκδόθηκε το παραστατικό.

Για τις περιπτώσεις γ ' και δ ' ο φορολογούμενος οφείλει, προκειμένου να μην εμπίπτει στη μη έκπτωση της δαπάνης, και πριν τη διενέργεια του φορολογικού ελέγχου, να προσκομίσει πλήρη απόδειξη ότι δεν συντρέχουν για τη συγκεκριμένη εταιρεία οι αναφερόμενες συνθήκες.

Για τις περιπτώσεις α ', β ', γ ' και δ ', προκειμένου ο φορολογούμενος να μην εμπίπτει στη μη έκπτωση της δαπάνης, θα πρέπει να καταβάλει παρακρατούμενο φόρο που προκύπτει από τον ισχύοντα στην Ελλάδα φορολογικό συντελεστή φόρου εισοδήματος για επιχειρηματική δραστηριότητα επί του συνόλου της εν λόγω δαπάνης. Εφόσον, εντός τριμήνου από τη συναλλαγή, ο φορολογούμενος αποδείξει ότι πρόκειται περί συνήθους συναλλαγής σε τρέχουσες τιμές αγοράς, θα επιστρέφεται αζημίως για το Δημόσιο ο παρακρατηθείς φόρος στον φορολογούμενο.

Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών ρυθμίζονται οι διαδικασίες για την εφαρμογή της παρούσας περίπτωσης και ειδικότερα η διαδικασία ελέγχου που προβλέπεται για τις περιπτώσεις γ΄ και δ΄ ανωτέρω.» και με την περ. 11.ζ της υποπαρ. Δ.1 της παρ. Δ. του άρθρου 2 του ν. 4336/2015 (Α' 94/14.08.2015)» ορίστηκε ότι: «ζ. Η παρ. 1 του άρθρου 21 του ν. 4321/2015 (Α' 32) καταργείται από τότε που ίσχυσε.» και ως εκ τούτου η περ. ιγ' επανήλθε σε ισχύ ως άνω.]
Με το άρθρο 72 του ν. 4446/2016 (Α' 240/22.12.2016) προστέθηκε περ. ιδ) ως εξής:
«ιδ) Οι δαπάνες που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο εργασιακής σχέσης όπως αυτή ορίζεται στην παρ. 2 του άρθρου 12 του ν. 4172/2013, εφόσον η τμηματική ή ολική εξόφληση δεν έχει πραγματοποιηθεί με τη χρήση ηλεκτρονικού μέσου πληρωμής ή μέσω παρόχου υπηρεσιών πληρωμών».
Με το άρθρο 13 του ν. 4646/2019 (Α' 201/12.12.2019) προστέθηκε περ.ιε) ως εξής:
«ιε) Οι δαπάνες ενοικίων, εφόσον η εξόφλησή τους δεν έχει πραγματοποιηθεί με τη χρήση ηλεκτρονικού μέσου πληρωμής ή μέσω παρόχου υπηρεσιών πληρωμών.»
Με την παρ. 2. α. του άρθρου 189 του ν. 4764/2020 (Α' 256/23.12.2020) προστέθηκε περ. ιστ) ως εξής:
«ιστ) Χρηματικά ποσά ή άλλα ανταλλάγματα που τυχόν καταβλήθηκαν άμεσα ή έμμεσα για μη εξουσιοδοτημένη πώληση διαφημιστικού τηλεοπτικού χρόνου.».

149 Με την παρ. 2 του άρθρου 59 του ν. 4701/2020 (Α' 128/30.06.2020) και με ισχύ από 30.06.2020, σύμφωνα με το άρθρο 63 του ίδιου νόμου, μετά από τη φράση *«τραπεζικά δάνεια»* προστέθηκε η φράση *«μικροχρηματοδοτήσεις που λαμβάνουν οι δικαιούχοι της παρ. 1 του άρθρου 15 για τη χορήγηση μικροχρηματοδοτήσεων»*.
Με την παρ. 1 του άρθρου 95 του ν. 4605/2019 (Α' 52/01.04.2019) και με ισχύ από 01.01.2014 σύμφωνα με την παρ. 3 του ίδιου άρθρου, μετά τη φράση *«που εκδίδουν ανώνυμες εταιρείες»* προστέθηκε η φράση *«και τα χρεωστικά ομόλογα που εκδίδουν πιστωτικοί συνεταιρισμοί που λειτουργούν ως πιστωτικά ιδρύματα»*.

150 Με την παρ. 9 του άρθρου 22 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) και με ισχύ από 31.12.2013, σύμφωνα με το άρθρο 59 του ίδιου νόμου, μετά τις λέξεις *«τραπεζικά δάνεια»* προστέθηκαν οι λέξεις *«διατραπεζικά δάνεια, καθώς και τα ομολογιακά δάνεια που εκδίδουν ανώνυμες εταιρείες».*

151 Με την παρ. 1 του άρθρου 95 του ν. 4605/2019 (Α' 52/01.04.2019) και με ισχύ από 01.01.2014 σύμφωνα με την παρ. 3 του ίδιου άρθρου, μετά τη φράση *«που εκδίδουν ανώνυμες εταιρείες»* προστέθηκε η φράση *«και τα χρεωστικά ομόλογα που εκδίδουν πιστωτικοί συνεταιρισμοί που λειτουργούν ως πιστωτικά ιδρύματα»*.

152 Με την παρ. 9 του άρθρου 22 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) και με ισχύ από 31.12.2013, σύμφωνα με το άρθρο 59 του ίδιου νόμου, διαγράφηκαν οι λέξεις *«για διαγραφή επισφαλών απαιτήσεων».*

153 Με την παρ. 4 του άρθρου 115 του ν. 4549/2018 (Α' 105/14.06.2018) αντικαταστάθηκε η περ. στ) και με την παρ. 18 του ίδιου άρθρου του ίδιου νόμου ορίστηκε ότι ισχύει από το φορολογικό έτος 2018 και επόμενα.

154 Με την παρ. 1 του άρθρου 21 του ν. 4321/2015 (Α' 32/21.03.2015), η περ. ιγ) αντικαταστάθηκε και με την περίπτωση 11.ζ της υποπαραγράφου Δ.1 της παραγράφου Δ του άρθρου 2 του νόμου 4336/2015 (Α' 94/14.08.2015) καταργήθηκε από τότε που ίσχυσε και επανήλθε σε ισχύ η αρχική της διατύπωση.

155 Με το άρθρο 72 του ν. 4446/2016 (Α' 240/22.12.2016) προστέθηκε περ. ιδ) και με το άρθρο 129 του ίδιου νόμου ορίστηκε ότι ισχύει από 22.12.2016.

156 Με το άρθρο 13 του ν. 4646/2019 (Α' 201/12.12.2019) προστέθηκε περ. ιε) και με την παρ. 11 του άρθρου 66 του ίδιου νόμου ορίστηκε ότι εφαρμόζεται για δαπάνες που πραγματοποιούνται στα φορολογικά έτη που αρχίζουν 01.01.2020 και μετά.

157 Με την παρ. 2 του άρθρου 189 του ν. 4764/2020 (Α' 256/23.12.2020) προστέθηκε περ. ιστ) και με το άρθρο 192 του ίδιου νόμου ορίστηκε ότι ισχύει από 23.12.2020.

158 Η περίπτωση ιζ) του άρθρου 23, τέθηκε όπως προστέθηκε με την παράγραφο 1 του άρθρου 210 του ν. 5222/2025 (ΦΕΚ Α' 134/28-07-2025) και ισχύει για μισθώματα του φορολογικού έτους 2026, σύμφωνα με την παράγραφο 8 του άρθρου 275 του ιδίου νόμου.

159 Το άρθρο 24 τίθεται, όπως ισχύει μετά την τελευταία τροποποίησή του με το άρθρο 24 του ν. 4936/2022 (Α' 105/27.05.2022).
Η αρχική διατύπωση είχε ως εξής:
«Άρθρο 24
[Με την περ αα) της παρ.10α του άρθρου 22 του ν.4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) προστέθηκε στον τίτλο του άρθρου πριν από τη λέξη *«αποσβέσεις»* η λέξη *«φορολογικές»*, με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου, από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013] *Αποσβέσεις*
1. Κατά τον προσδιορισμό των κερδών από επιχειρηματική δραστηριότητα, οι αποσβέσεις των στοιχείων του ενεργητικού εκπίπτουν από:
α) τον κύριο των παγίων στοιχείων του ενεργητικού της επιχείρησης σε όλες τις περιπτώσεις εκτός της περίπτωσης β΄,
β) τον μισθωτή, σε περίπτωση χρηματοοικονομικής μίσθωσης [με την παρ.5.α. του άρθρου 115 του ν.4549/2018 (Α' 105/14.06.2018) η φράση *«χρηματοοικονομικής μίσθωσης»* αντικαταστάθηκε από τη φράση *«χρηματοοικονομικής μίσθωσης κατά την έννοια του ν. 4308/2014, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο νόμο αυτόν»* και ορίστηκε σύμφωνα με την παρ.18.α. του ίδιου άρθρου ότι εφαρμόζεται από το φορολογικό έτος 2018 και επόμενα. [Με την παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4646/2019 (Α' 201/12.12.2019) η περ. β' αντικαταστάθηκε εκ νέου ως άνω, ήτοι : *«β) τον μισθωτή, σε περίπτωση χρηματοδοτικής μίσθωσης κατά την έννοια των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ε.Ε. δυνάμει του Κανονισμού 1606/2002 (Δ.Π.Χ.Α. - υποχρεωτική εφαρμογή Δ.Π.Χ.Α.) ή κατά την έννοια των Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων (Ε.Λ.Π.) του ν. 4308/2014.»* και ορίστηκε σύμφωνα με την παρ.12.α. του άρθρου 66 του ίδιου νόμου, ότι εφαρμόζεται για συμβάσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης που συνάπτονται από 01.01.2020 και μετά.]
2. Για τους σκοπούς της παρούσας διάταξης, ο όρος «χρηματοοικονομική μίσθωση» σημαίνει οποιαδήποτε προφορική ή έγγραφη σύμβαση με την οποία ο εκμισθωτής (κύριος) υποχρεούται έναντι μισθώματος να παραχωρεί στον μισθωτή (χρήστη) τη χρήση ενός περιουσιακού στοιχείου, εφόσον πληρούνται ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα κριτήρια:
α) η κυριότητα του περιουσιακού στοιχείου περιέρχεται στον μισθωτή με τη λήξη του χρόνου της μίσθωσης,
β) η σύμβαση της μίσθωσης περιλαμβάνει όρο συμφέρουσας προσφοράς για την εξαγορά του εξοπλισμού σε τιμή κατώτερη της αγοραίας αξίας,
γ) η περίοδος της μίσθωσης καλύπτει τουλάχιστον το ενενήντα τοις εκατό (90%) της οικονομικής διάρκειας ζωής του περιουσιακού στοιχείου [με την περ. 5.α. της υποπαρ. Δ.1. της παρ. Δ. του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 (Α' 85/07.04.2014) μετά τη λέξη *«στοιχείου»* προστέθηκαν οι λέξεις *«όπως αυτή προκύπτει από τον πίνακα της παραγράφου 4»* με ισχύ σύμφωνα με την περ. 23 της ίδιας παραγράφου, από την 1η Ιανουαρίου 2014] *ακόμη και στην περίπτωση που ο τίτλος δεν μεταβιβάζεται κατά τη λήξη της μίσθωσης,*
δ) κατά τη σύναψη της σύμβασης της μίσθωσης, η παρούσα αξία των μισθωμάτων ανέρχεται [με την περ. 5.β. της υποπαρ. Δ.1.της παρ. Δ. του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 (Α' 85/07.04.2014) μετά τη λέξη *«ανέρχεται»* προστέθηκε η λέξη *«τουλάχιστον»* με ισχύ σύμφωνα με την περ. 23 της ίδιας υποπαρ. , από την 1η Ιανουαρίου 2014] *στο ενενήντα τοις εκατό (90%) της αγοραίας αξίας του περιουσιακού στοιχείου που εκμισθώνεται,*
ε) τα περιουσιακά στοιχεία που εκμισθώνονται είναι τέτοιας ειδικής φύσης που μόνον ο μισθωτής δύναται να τα μεταχειριστεί δίχως να προβεί σε σημαντικές αλλοιώσεις.
[Με την παρ. 10.β. του άρθρου 22 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) προστέθηκε, μετά την περίπτωση ε' της παρ.2, εδάφιο, ως εξής: *«Στην περίπτωση της μίσθωσης οχημάτων στην έννοια του μισθώματος σύμφωνα με την περίπτωση δ΄ δεν συμπεριλαμβάνονται τα κόστη λειτουργίας και κυκλοφορίας του οχήματος»* με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου από 31.12.2013.
Με το άρθρο 26 παρ. 7 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) προστέθηκε παράγραφος 18 στο άρθρο 72 του ν. 4172/2013 (Α' 167/23.07.2013) και ορίστηκε η ισχύς ως εξής: «18. Για τις συμβάσεις που έχουν συναφθεί πριν την έναρξη ισχύος του παρόντος Κώδικα η παράγραφος 2 του άρθρου 24 τίθεται σε ισχύ από την 1η Ιανουαρίου 2019.» και με το άρθρο 57 του ν. 4587/2018 (Α' 218/24.12.2018) αντικαταστάθηκε η παρ. 18 του άρθρου 72 του ν. 4172/2013 (Α' 167/23.07.2013), και ορίστηκε εκ νέου η ισχύς ως εξής: «18. Για τις συμβάσεις χρηματοοικονομικής μίσθωσης που έχουν συναφθεί πριν την έναρξη ισχύος του παρόντος Κώδικα έχουν εφαρμογή τα οριζόμενα στον Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 2238/1994 (Α' 151), μέχρι τον χρόνο λήξης αυτών». Με την παρ. 5.β. του άρθρου 115 του ν. 4549/2018 (Α' 105/14.06.2018) καταργήθηκε η παρ. 2 του άρθρου 24 από το φορολογικό έτος 2018 και επόμενα σύμφωνα με την παρ. 18.α. του ίδιου άρθρου.]

3. Εδαφικές εκτάσεις, έργα τέχνης, αντίκες, κοσμήματα και άλλα πάγια στοιχεία ενεργητικού επιχειρήσεων που δεν υπόκεινται σε φθορά και αχρήστευση λόγω παλαιότητας, δεν υπόκεινται σε [με την περ. γγ) της παρ. 10.α. του άρθρου 22 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) προστέθηκε πριν από τη λέξη *«απόσβεση»* η λέξη *«φορολογική»* με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου από 31.12.2013] *απόσβεση.*

4. Κόστος κτήσης ή κατασκευής, περιλαμβανομένου και του κόστους βελτίωσης, ανανέωσης και ανακατασκευής [με την περ. δδ) της παρ. 10.α. του άρθρου 22 του ν.4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) μετά τη λέξη *«ανακατασκευής»* προστέθηκαν οι λέξεις *«αποκατάστασης του περιβάλλοντος»* με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου από 31.12.2013] *αποσβένονται, σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα:*

Κατηγορία ενεργητικού επιχείρησης	*Συντελεστής* [με την περ. εε) της παρ. 10.α. του άρθρου 22 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) προστέθηκε πριν από τη λέξη *«απόσβεση»* η λέξη *«φορολογική»* με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου από 31.12.2013] *απόσβεσης (% ανά φορολογικό έτος)*
Κτίρια, κατασκευές, εγκαταστάσεις, βιομηχανικές και ειδικές εγκαταστάσεις, μη κτιριακές εγκαταστάσεις, αποθήκες και σταθμοί, περιλαμβανομένων των παραρτημάτων τους (και ειδικών οχημάτων φορτοεκφόρτωσης)	*4*
Εδαφικές εκτάσεις που χρησιμοποιούνται σε εξόρυξη και λατομεία, εκτός αν χρησιμοποιούνται για τις υποστηρικτικές δραστηριότητες εξόρυξης	*5*
Μέσα μαζικής μεταφοράς, περιλαμβανομένων αεροσκαφών, σιδηροδρομικών συρμών, πλοίων και σκαφών	*5*

[Με την περ. ii. της παρ. 5.γ. του άρθρου 115 του ν. 4549/2018 (Α' 105/14.06.2018) στη στήλη *«Κατηγορία ενεργητικού επιχείρησης»* του πίνακα της παραγράφου 4 του άρθρου 24 του ν.4172/2013, η κατηγορία «*Μέσα μαζικής μεταφοράς, περιλαμβανομένων αεροσκαφών, σιδηροδρομικών συρμών, πλοίων και σκαφών»* αντικαταστάθηκε από τις λέξεις *«αεροσκάφη, σιδηροδρομικοί συρμοί, πλοία και σκάφη»* και με την παρ. 2.θ του άρθρου 14 του ν. 4646/2019 (Α' 201/12.12.2019) η εν λόγω κατηγορία αντικαταστάθηκε εκ νέου από τις λέξεις *«αεροσκάφη, σιδηροδρομικοί συρμοί, πλοία και σκάφη εκτός από μέσα μαζικής μεταφοράς ατόμων μηδενικών ή χαμηλών ρύπων έως 50 g CO2/Km»* και ορίστηκε σύμφωνα με την παρ.12.β. του άρθρου 66 του ίδιου νόμου, ότι εφαρμόζεται για αποσβέσεις που αφορούν σε φορολογικά έτη από 01.01.2020 και μετά.]

Μηχανήματα, εξοπλισμός εκτός Η/Υ και λογισμικού	*10*
Μέσα μεταφοράς ατόμων	*16*

[Με την παρ. 2.α. του άρθρου 14 του ν. 4646/2019 (Α' 201/12.12.2019) στη στήλη *«Κατηγορία ενεργητικού επιχείρησης»* του πίνακα της παραγράφου 4 του άρθρου 24 του ν. 4172/2013 η κατηγορία *«Μέσα μεταφοράς ατόμων»* αντικαταστάθηκε από τις λέξεις *«Μέσα μεταφοράς ατόμων εκτός από τα μέσα μεταφοράς μηδενικών ή χαμηλών ρύπων έως 50 g CO2/km»* και ορίστηκε σύμφωνα με την παρ.12.β. του άρθρου 66 του ίδιου νόμου, ότι εφαρμόζεται για αποσβέσεις που αφορούν σε φορολογικά έτη από 01.01.2020 και μετά.
Με την παρ. 2.β του άρθρου 14 του ν. 4646/2019 (Α' 201/12.12.2019) στη στήλη «*Κατηγορία ενεργητικού επιχείρησης»* του πίνακα της παραγράφου 4 του άρθρου 24 του ν. 4172/2013 προστέθηκε νέα κατηγορία ενεργητικού επιχείρησης με τίτλο *«Μέσα μεταφοράς ατόμων μηδενικών ρύπων»,* και στην αντίστοιχη στήλη *«Συντελεστής φορολογικής απόσβεσης (% ανά φορολογικό έτος)»* τέθηκε «*25%*» και ορίστηκε σύμφωνα με την παρ.12.β. του άρθρου 66 του ίδιου νόμου, ότι εφαρμόζεται για αποσβέσεις που αφορούν σε φορολογικά έτη από 01.01.2020 και μετά.

Με την παρ. 2.γ του άρθρου 14 του ν. 4646/2019 (Α' 201/12.12.2019) στη στήλη *«Κατηγορία ενεργητικού επιχείρησης»* του πίνακα της παραγράφου 4 του άρθρου 24 του ν. 4172/2013 προστέθηκε νέα κατηγορία ενεργητικού επιχείρησης με τίτλο *«Μέσα μεταφοράς ατόμων χαμηλών ρύπων έως 50 g CO2/Km»,* και στην αντίστοιχη στήλη *«Συντελεστής φορολογικής απόσβεσης (% ανά φορολογικό έτος)»* τέθηκε *«20%»* και ορίστηκε σύμφωνα με την παρ.12.β. του άρθρου 66 του ίδιου νόμου, ότι εφαρμόζεται για αποσβέσεις που αφορούν σε φορολογικά έτη από 01.01.2020 και μετά.]

Μέσα μεταφοράς εμπορευμάτων («εσωτερικές εμπορευματικές μεταφορές») *12*

[Με την περ. i. της παρ. 5.γ. του άρθρου 115 του ν. 4549/2018 (Α' 105/14.06.2018) στη στήλη *«Κατηγορία ενεργητικού επιχείρησης»* του πίνακα της παραγράφου 4 του άρθρου 24 του ν.4172/2013, στην κατηγορία «*Μέσα μεταφοράς εμπορευμάτων («εσωτερικές εμπορευματικές μεταφορές»)»* διαγράφηκαν οι λέξεις *«(«εσωτερικές εμπορευματικές μεταφορές»)»* και με την παρ. 2.δ του άρθρου 14 του ν. 4646/2019 (Α' 201/12.12.2019) η εν λόγω κατηγορία, ήτοι *«Μέσα Μεταφοράς Εμπορευμάτων»* αντικαταστάθηκε από τις λέξεις *«Μέσα μεταφοράς εμπορευμάτων εκτός από μέσα μεταφοράς εμπορευμάτων μηδενικών ή χαμηλών ρύπων έως 50 g CO2/Km»* και ορίστηκε σύμφωνα με την παρ.12.β. του άρθρου 66 του ίδιου νόμου, ότι εφαρμόζεται για αποσβέσεις που αφορούν σε φορολογικά έτη από 01.01.2020 και μετά.
Με την παρ. 2.ε του άρθρου 14 του ν. 4646/2019 (Α' 201/12.12.2019) στη στήλη *«Κατηγορία ενεργητικού επιχείρησης»* του πίνακα της παραγράφου 4 του άρθρου 24 του ν. 4172/2013 προστέθηκε νέα κατηγορία ενεργητικού επιχείρησης με τίτλο *«Μέσα μεταφοράς εμπορευμάτων μηδενικών ρύπων»,* και στην αντίστοιχη στήλη *«Συντελεστής φορολογικής απόσβεσης (% ανά φορολογικό έτος)»* τέθηκε *«20%»* και ορίστηκε σύμφωνα με την παρ.12.β. του άρθρου 66 του ίδιου νόμου, ότι εφαρμόζεται για αποσβέσεις που αφορούν σε φορολογικά έτη από 01.01.2020 και μετά..
Με την παρ. 2.στ. του άρθρου 14 του ν. 4646/2019 (Α' 201/12.12.2019) στη στήλη *«Κατηγορία ενεργητικού επιχείρησης»* του πίνακα της παραγράφου 4 του άρθρου 24 του ν. 4172/2013 προστέθηκε νέα κατηγορία ενεργητικού επιχείρησης με τίτλο *«Μέσα μεταφοράς εμπορευμάτων χαμηλών ρύπων έως 50 g CO2/km»,* και στην αντίστοιχη στήλη *«Συντελεστής φορολογικής απόσβεσης (% ανά φορολογικό έτος)»* τέθηκε *«15%»* και ορίστηκε σύμφωνα με την παρ.12.β. του άρθρου 66 του ίδιου νόμου, ότι εφαρμόζεται για αποσβέσεις που αφορούν σε φορολογικά έτη από 01.01.2020 και μετά.
Με την παρ. 2.ζ του άρθρου 14 του ν. 4646/2019 (Α' 201/12.12.2019) στη στήλη *«Κατηγορία ενεργητικού επιχείρησης»* του πίνακα της παραγράφου 4 του άρθρου 24 του ν. 4172/2013 προστέθηκε νέα κατηγορία ενεργητικού επιχείρησης με τίτλο *«Μέσα μαζικής μεταφοράς ατόμων μηδενικών ρύπων»* και στην αντίστοιχη στήλη *«Συντελεστής φορολογικής απόσβεσης (% ανά φορολογικό έτος)»* τέθηκε *«15%»* και ορίστηκε σύμφωνα με την παρ.12.β. του άρθρου 66 του ίδιου νόμου, ότι εφαρμόζεται για αποσβέσεις που αφορούν σε φορολογικά έτη από 01.01.2020 και μετά.
Με την παρ. 2.η του άρθρου 14 του ν. 4646/2019 (Α' 201/12.12.2019) στη στήλη *«Κατηγορία ενεργητικού επιχείρησης»* του πίνακα της παραγράφου 4 του άρθρου 24 του ν. 4172/2013 προστέθηκε νέα κατηγορία ενεργητικού επιχείρησης με τίτλο *«Μέσα μαζικής μεταφοράς ατόμων χαμηλών ρύπων έως 50 g CO2/Km»* και στην αντίστοιχη στήλη *«Συντελεστής φορολογικής απόσβεσης (% ανά φορολογικό έτος)»* τέθηκε *«10%»* και ορίστηκε σύμφωνα με την παρ.12.β. του άρθρου 66 του ίδιου νόμου, ότι εφαρμόζεται για αποσβέσεις που αφορούν σε φορολογικά έτη από 01.01.2020 και μετά.]

Άυλα στοιχεία και δικαιώματα και έξοδα πολυετούς απόσβεσης *10*
[με την περ. στστ) της παρ. 10.α. του άρθρου 22 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) προστέθηκε πριν από τη λέξη *«απόσβεσης»* η λέξη *«φορολογικής»* με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου από 31.12.2013]
Εξοπλισμός Η/Υ, κύριος και περιφερειακός και λογισμικό *20*

Λοιπά πάγια στοιχεία της επιχείρησης *10*
[Με την παρ. 8.β του άρθρου 24 του ν. 4386/2016 (Α' 83/11.05.2016) προστέθηκε νέα κατηγορία ενεργητικού με αντίστοιχο συντελεστή απόσβεσης ως εξής: *«Εξοπλισμός και όργανα, που χρησιμοποιούνται για τις ανάγκες εκτέλεσης επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας. 40»* και νέο εδάφιο ως εξής: «Ως εξοπλισμός και όργανα που χρησιμοποιούνται για τις ανάγκες εκτέλεσης της επιστημονικής και της τεχνολογικής έρευνας, θεωρείται αυτός, που περιγράφεται στο σχετικό άρθρο της κοινής υπουργικής απόφασης του άρθρου 22Α.»]

Ο συντελεστής απόσβεσης του προηγούμενου πίνακα για τα άυλα στοιχεία και δικαιώματα ισχύει, εφόσον δεν προκύπτει συμβατικά από την αρχική συμφωνία διαφορετική των δέκα (10) ετών οικονομική διάρκεια ζωής, οπότε και ο συντελεστής διαμορφώνεται ως το πηλίκο «1 διά έτη διάρκειας ζωής δικαιώματος». Σε περίπτωση δικαιωμάτων που θεμελιώθηκαν πριν από την έναρξη ισχύος της παρούσας διάταξης, για την αναπόσβεστη αξία (εναπομείνασα αξία) ως διάρκεια δικαιώματος λαμβάνεται η υπολειπόμενη διάρκεια του δικαιώματος.
[Με το άρθρο 78 του ν.4646/2019 (ΦΕΚ Α' 201/12.12.2019) προστέθηκε τελευταίο εδάφιο και ορίστηκε με την παρ. 3 του άρθρου 84 του ίδιου νόμου ότι εφαρμόζεται για δαπάνες που πραγματοποιούνται στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από 01.01.2020 και μετά, ως εξής: *«Για τη δαπάνη απόσβεσης εταιρικού επιβατικού αυτοκινήτου μηδενικών ή χαμηλών ρύπων έως 50 gr CO2/ km, με μέγιστη Λιανική Τιμή Προ Φόρων (ΛΤΠΦ) έως τις 40.000 ευρώ, χορηγείται στην επιχείρηση δυνατότητα έκπτωσης από τα ακαθάριστα έσοδά της, προσαυξημένης κατά ποσοστό τριάντα τοις εκατό (30%).».*]

[Με το άρθρο 8 του ν. 4710/2020 (Α' 142/23.07.2020) αντικαταστάθηκε εκ νέου η παρ. 4 ως κάτωθι και ορίστηκε η εφαρμογή σύμφωνα με την παρ. 46 του άρθρου 72 του παρόντος, η οποία προστέθηκε με το άρθρο 11 του ίδιου νόμου ως εξής: «46. Οι διατάξεις για τη δεύτερη, την έβδομη, την όγδοη, τη δέκατη, την ενδέκατη, τη δωδέκατη και τη δέκατη τρίτη κατηγορία ενεργητικού επιχείρησης με τα αντίστοιχα ποσοστά φορολογικών αποσβέσεων του πίνακα της παρ. 4 του άρθρου 24, καθώς και οι διατάξεις του δεύτερου, πέμπτου και έκτου εδαφίου της παρ. 4 του άρθρου 24, όπως τροποποιούνται με το παρόν, εφαρμόζονται για δαπάνες που πραγματοποιούνται στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από 1.1.2020 και μετά. Ειδικά οι διατάξεις του έκτου, έβδομου και όγδοου εδαφίου της παρ. 4 του άρθρου 24, όπως τροποποιούνται με το παρόν, εφαρμόζονται για πάγια που αποκτώνται στα φορολογικά έτη 2020 και 2021.»

«4. Κόστος κτήσης ή κατασκευής, περιλαμβανομένου και του κόστους βελτίωσης, ανανέωσης και ανακατασκευής καθώς και αποκατάστασης του περιβάλλοντος αποσβένονται, σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα:

Κατηγορία ενεργητικού επιχείρησης	*Συντελεστής φορολογικής απόσβεσης (% ανά φορολογικό έτος)*
Κτίρια, κατασκευές, εγκαταστάσεις, βιομηχανικές και ειδικές εγκαταστάσεις μη κτιριακές εγκαταστάσεις, αποθήκες και σταθμοί, περιλαμβανομένων των παραρτημάτων τους (και ειδικών οχημάτων φορτοεκφόρτωσης)	*4%*
Κατασκευές και εγκαταστάσεις για τη φόρτιση οχημάτων μηδενικών ή χαμηλών ρύπων έως 50 γρ. CO2/χλμ.	*100%*
Εδαφικές εκτάσεις που χρησιμοποιούνται σε εξόρυξη και λατομεία, εκτός αν χρησιμοποιούνται για τις υποστηρικτικές δραστηριότητες εξόρυξης	*5%*
Αεροσκάφη, σιδηροδρομικοί συρμοί, πλοία και σκάφη εκτός από μέσα μαζικής μεταφοράς ατόμων μηδενικών ή χαμηλών ρύπων έως 50 γρ. ίO2/χλμ.	*5%*
Μηχανήματα, εξοπλισμός εκτός Η/Υ και λογισμικού	*10%*
Μέσα μεταφοράς ατόμων εκτός από τα μέσα μεταφοράς μηδενικών ή χαμηλών ρύπων έως 50 γρ. CO2/χλμ.	*16%*
Μέσα μεταφοράς ατόμων μηδενικών ρύπων	*50%*
Μέσα μεταφοράς ατόμων χαμηλών ρύπων έως 50 γρ. CO2/χλμ.	*25%*
Μέσα μεταφοράς εμπορευμάτων εκτός από μέσα μεταφοράς εμπορευμάτων μηδενικών ή χαμηλών ρύπων έως 50 γρ. CO2/χλμ.	*12%*
Μέσα μεταφοράς εμπορευμάτων μηδενικών ρύπων	*50%*
Μέσα μεταφοράς εμπορευμάτων χαμηλών ρύπων έως 50 γρ. CO2/χλμ.	*25%*
Μέσα μαζικής μεταφοράς ατόμων μηδενικών ρύπων	*50%*
Μέσα μαζικής μεταφοράς ατόμων χαμηλών ρύπων έως 50 γρ. CO2/χλμ.	*25%*
Άυλα στοιχεία και δικαιώματα, έξοδα πολυετούς απόσβεσης	*10%*
Εξοπλισμός Η/Υ, κύριος και περιφερειακός, και λογισμικό	*20%*
Λοιπά πάγια στοιχεία της επιχείρησης	*10%*

Εξοπλισμός και όργανα, που χρησιμοποιούνται για τις ανάγκες εκτέλεσης επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας. Ως εξοπλισμός και όργανα που χρησιμοποιούνται για τις ανάγκες εκτέλεσης της επιστημονικής και της

τεχνολογικής έρευνας, θεωρείται αυτός, που περιγράφεται στο σχετικό άρθρο της κοινής υπουργικής απόφασης του άρθρου 22Α. *40%*

Όπου ο συντελεστής του προηγούμενου πίνακα είναι πενήντα τοις εκατό (50%) ή εκατό τοις εκατό (100%), η επιχείρηση δικαιούται να χρησιμοποιήσει χαμηλότερο σταθερό συντελεστή για όλα τα έτη απόσβεσης.

Ο συντελεστής φορολογικής απόσβεσης του ανωτέρω πίνακα για τα άυλα στοιχεία και δικαιώματα, καθώς και για τα έξοδα πολυετούς απόσβεσης ισχύει, εφόσον δεν προκύπτει συμβατικά από την αρχική συμφωνία διαφορετική των δέκα (10) ετών οικονομική διάρκεια ζωής, οπότε και ο συντελεστής διαμορφώνεται ως το πηλίκο «1 διά έτη διάρκειας ζωής δικαιώματος». Σε περίπτωση δικαιωμάτων που θεμελιώθηκαν πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος, για την αναπόσβεστη αξία (εναπομείνασα αξία) ως διάρκεια δικαιώματος λαμβάνεται η υπολειπόμενη διάρκεια του δικαιώματος.

Για τη δαπάνη απόσβεσης εταιρικού επιβατικού αυτοκινήτου μηδενικών ρύπων, με μέγιστη Λ.Τ.Π.Φ. έως τις σαράντα χιλιάδες (40.000) ευρώ, χορηγείται στην επιχείρηση δυνατότητα έκπτωσης από τα ακαθάριστα έσοδά της, προσαυξημένη κατά ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%) και για το υπερβάλλον ποσό, ποσοστό εικοσιπέντε τοις εκατό (25%). Τα αντίστοιχα ποσοστά για αυτοκίνητα χαμηλών ρύπων έως 50 γρ. CO-,/χλμ. είναι τριάντα (30%) και δεκαπέντε (15%) τοις εκατό.

Για επιχειρήσεις που ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα σε νησιωτικούς δήμους της ελληνικής επικράτειας, για τη δαπάνη απόσβεσης εταιρικού επιβατικού αυτοκινήτου μηδενικών ρύπων, με μέγιστη Λ.Τ.Π.Φ. έως τις σαράντα χιλιάδες (40.000) ευρώ, χορηγείται στην επιχείρηση δυνατότητα έκπτωσης από τα ακαθάριστα έσοδά της, προσαυξημένη κατά ποσοστό εβδομήντα πέντε τοις εκατό (75%) και για το υπερβάλλον ποσό ποσοστό τριανταπέντε τοις εκατό (35%). Τα αντίστοιχα ποσοστά για αυτοκίνητα χαμηλών ρύπων έως 50 γρ. CO-,/χλμ. είναι τριανταπέντε (35%) και είκοσι τοις εκατό (20%).

Για την εφαρμογή του έβδομου και όγδοου εδαφίου της παρούσας, με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος και Ενέργειας, των κατά περίπτωση αρμόδιων Υπουργών και του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων καθορίζονται η νομική βάση των ενισχύσεων δυνάμει του Κανονισμού (ΕΕ) υπ` αρ. 1407/2013 της 18ης Δεκεμβρίου 2013 (L 352/1) για τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (de minimis), η διαδικασία, οι όροι, η διάρκεια, οι προϋποθέσεις χορήγησης, η διαδικασία ελέγχου τους, οι αρμόδιες υπηρεσίες, οι υποχρεώσεις των δικαιούχων, τυχόν περιορισμός του ύψους των ενισχύσεων, η διαδικασία και οι προϋποθέσεις ανάκτησης των ενισχύσεων σε περίπτωση εκ των υστέρων διαπίστωσης μη πλήρωσης των σχετικών προϋποθέσεων, καθώς και κάθε ζήτημα σχετικό με την εφαρμογή του κινήτρου αυτού.»]

5. Ο υπολογισμός των [με την περ. ζζ) της παρ. 10.α. του άρθρου 22 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) προστέθηκε πριν από τη λέξη *«αποσβέσεων»* η λέξη *«φορολογικών»* με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου από 31.12.2013] *αποσβέσεων είναι υποχρεωτικός, γίνεται σε ετήσια βάση και δεν επιτρέπεται η μεταφορά αποσβενόμενων ποσών μεταξύ οικονομικών χρήσεων.*

6. Η [με την περ.ηη) της παρ. 10.α. του άρθρου 22 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) προστέθηκε πριν από τη λέξη *«απόσβεση»* η λέξη *«φορολογική»* με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου από 31.12.2013] *απόσβεση ενός πάγιου περιουσιακού στοιχείου αρχίζει από τον επόμενο μήνα εντός του οποίου χρησιμοποιείται ή τίθεται σε υπηρεσία από τον φορολογούμενο κατ` αναλογία με τους συντελεστές της παραγράφου 4.*

7. Το ποσό της [με την περ. θθ) της παρ. 10.α. του άρθρου 22 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) προστέθηκε πριν από τη λέξη *«απόσβεσης»* η λέξη *«φορολογικής»* με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου από 31.12.2013] *απόσβεσης δεν δύναται να υπερβεί το κόστος κτήσης ή κατασκευής, περιλαμβανομένου του κόστους βελτίωσης, ανανέωσης και ανακατασκευής, καθώς και αποκατάστασης του περιβάλλοντος. Εάν η αποσβέσιμη αξία ενός περιουσιακού στοιχείου της επιχείρησης είναι μικρότερη από χίλια πεντακόσια (1.500) ευρώ, το εν λόγω στοιχείο μπορεί να αποσβεστεί εξ ολοκλήρου μέσα στο φορολογικό έτος που αποκτήθηκε το περιουσιακό στοιχείο. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών μπορεί να αναπροσαρμόζεται το ποσό που ορίζεται στο προηγούμενο εδάφιο μία φορά ανά πέντε έτη, με βάση τα κατάλληλα στοιχεία που δημοσιεύονται από την Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.).*

8. Οι νέες επιχειρήσεις δύνανται να αναβάλουν την [με την περ. ιι) της παρ. 10.α. του άρθρου 22 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) προστέθηκε πριν από τη λέξη «απόσβεση» η λέξη «φορολογική» με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου από 31.12.2013] απόσβεση των περιουσιακών στοιχείων της επιχείρησης κατά τα πρώτα τρία (3) φορολογικά έτη.»]

160 Με την περ. αα) της παρ.10.α. του άρθρου 22 του ν.4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) προστέθηκε στον τίτλο του άρθρου πριν από τη λέξη *«αποσβέσεις»* η λέξη *«φορολογικές»*, με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου, από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013.

161 Με την περ. ββ) της παρ.10.α. του άρθρου 22 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) προστέθηκε πριν από τη λέξη *«αποσβέσεις»* η λέξη *«φορολογικές»*, με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου, από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013.

162 Με την παρ.5.α. του άρθρου 115 του ν. 4549/2018 (Α' 105/14.06.2018) η φράση *«χρηματοοικονομικής μίσθωσης»* αντικαταστάθηκε από τη φράση *«χρηματοοικονομικής μίσθωσης κατά την έννοια του ν. 4308/2014, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο νόμο αυτόν»* και ορίστηκε σύμφωνα με την παρ.18.α. του ίδιου άρθρου ότι εφαρμόζεται από το φορολογικό έτος 2018 και επόμενα. Με την παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4646/2019 (Α' 201/12.12.2019) η περ. β' αντικαταστάθηκε εκ νέου ως άνω, ήτοι: *«β) τον μισθωτή, σε περίπτωση χρηματοδοτικής μίσθωσης κατά την έννοια των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ε.Ε. δυνάμει του Κανονισμού 1606/2002 (Δ.Π.Χ.Α. - υποχρεωτική εφαρμογή Δ.Π.Χ.Α.) ή κατά την έννοια των Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων (Ε.Λ.Π.) του ν. 4308/2014.»* και ορίστηκε σύμφωνα με την παρ.12.α. του άρθρου 66 του ίδιου νόμου, ότι εφαρμόζεται για συμβάσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης που συνάπτονται από 01.01.2020 και μετά.

163 Με την παρ. 5.β. του άρθρου 115 του ν. 4549/2018 (Α' 105/14.06.2018) καταργήθηκε η παρ. 2 του άρθρου 24 από το φορολογικό έτος 2018 και επόμενα σύμφωνα με την παρ. 18.α. του ίδιου άρθρου.

164 Με την περ. γγ) της παρ. 10.α. του άρθρου 22 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) προστέθηκε πριν από τη λέξη *«απόσβεση»* η λέξη *«φορολογική»* με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου από 31.12.2013.

165 Η παρ. 4 του άρθρου 24 τέθηκε όπως τροποποιήθηκε με την παράγραφο 1 β) του άρθρου 54 του ν. 5135/2024 (ΦΕΚ Α' 147/16.09.2024) και ισχύει γενικώς από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 16.09.2024, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 56 του ιδίου νόμου.
Ειδικότερα, το νέο τέταρτο εδάφιο, όπως αυτό προστίθεται, σχετικά με τα δικαιώματα επί εκπομπών οπτικοακουστικού περιεχομένου, ισχύει για δαπάνες που πραγματοποιούνται στα φορολογικά έτη 2024 και επόμενα, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του ιδίου άρθρου 54.
Η διάταξη η οποία τροποποιήθηκε είχε τεθεί με το άρθρο 8 του ν. 4710/2020 (Α' 142/23.07.2020) με έναρξη εφαρμογής σύμφωνα με την παρ. 46 του άρθρου 72 του ν. 4172/2013 (Α' 167/23.07.2013), η οποία προστέθηκε με το άρθρο 11 του ν. 4710/2020 (Α' 142/23.07.2020) ως εξής: «46. Οι διατάξεις για τη δεύτερη, την έβδομη, την όγδοη, τη δέκατη, την ενδέκατη, τη δωδέκατη και τη δέκατη τρίτη κατηγορία ενεργητικού επιχείρησης με τα αντίστοιχα ποσοστά φορολογικών αποσβέσεων του πίνακα της παρ. 4 του άρθρου 24, καθώς και οι διατάξεις του δεύτερου, πέμπτου και έκτου εδαφίου της παρ. 4 του άρθρου 24, όπως τροποποιούνται με το παρόν, εφαρμόζονται για δαπάνες που πραγματοποιούνται στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από 1.1.2020 και μετά. Ειδικά οι διατάξεις του έκτου, έβδομου και όγδοου εδαφίου της παρ. 4 του άρθρου 24, όπως τροποποιούνται με το παρόν, εφαρμόζονται για πάγια που αποκτώνται στα φορολογικά έτη 2020 και 2021».
Η προϊσχύσασα παράγραφος 4 είχε ως εξής:
«4. Κόστος κτήσης ή κατασκευής, περιλαμβανομένου και του κόστους βελτίωσης, ανανέωσης και ανακατασκευής καθώς και αποκατάστασης του περιβάλλοντος αποσβένονται, σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα:

Κατηγορία ενεργητικού επιχείρησης	*Συντελεστής φορολογικής απόσβεσης (% ανά φορολογικό έτος)*
Κτίρια, κατασκευές, εγκαταστάσεις, βιομηχανικές και ειδικές εγκαταστάσεις, μη κτιριακές εγκαταστάσεις, αποθήκες και σταθμοί, περιλαμβανομένων των παραρτημάτων τους (και ειδικών οχημάτων φορτοεκφόρτωσης)	*4%*

Κατασκευές και εγκαταστάσεις για τη φόρτιση οχημάτων μηδενικών ή χαμηλών ρύπων έως 50 γρ. CO2/χλμ. 100%
Εδαφικές εκτάσεις που χρησιμοποιούνται σε εξόρυξη και λατομεία, εκτός αν χρησιμοποιούνται για τις υποστηρικτικές δραστηριότητες εξόρυξης5%
Αεροσκάφη, σιδηροδρομικοί συρμοί, πλοία και σκάφη εκτός από μέσα μαζικής μεταφοράς ατόμων μηδενικών ή χαμηλών ρύπων έως 50 γρ. CO2/χλμ. 5%
Μηχανήματα, εξοπλισμός εκτός Η/Υ και λογισμικού 10%
Μέσα μεταφοράς ατόμων εκτός από τα μέσα μεταφοράς μηδενικών ή χαμηλών ρύπων έως 50 γρ. CO2/χλμ. 16%
Μέσα μεταφοράς ατόμων μηδενικών ρύπων 50%
Μέσα μεταφοράς ατόμων χαμηλών ρύπων έως 50 γρ. CO2/χλμ. 25%
Μέσα μεταφοράς εμπορευμάτων εκτός από μέσα μεταφοράς εμπορευμάτων μηδενικών ή χαμηλών ρύπων έως 50 γρ. CO2/χλμ. 12%
Μέσα μεταφοράς εμπορευμάτων μηδενικών ρύπων 50%
Μέσα μεταφοράς εμπορευμάτων χαμηλών ρύπων έως 50 γρ. CO2/χλμ. 25%
Μέσα μαζικής μεταφοράς ατόμων μηδενικών ρύπων50%
Μέσα μαζικής μεταφοράς ατόμων χαμηλών ρύπων έως 50 γρ. CO2/χλμ. 25%
Άυλα στοιχεία και δικαιώματα, έξοδα πολυετούς απόσβεσης 10%
Εξοπλισμός Η/Υ, κύριος και περιφερειακός, και λογισμικό 20%
Λοιπά πάγια στοιχεία της επιχείρησης 10%
Εξοπλισμός και όργανα, που χρησιμοποιούνται για τις ανάγκες εκτέλεσης επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας. Ως εξοπλισμός και όργανα που χρησιμοποιούνται για τις ανάγκες εκτέλεσης της επιστημονικής και της τεχνολογικής έρευνας, θεωρείται αυτός, που περιγράφεται στο σχετικό άρθρο της κοινής υπουργικής απόφασης του άρθρου 22Α. 40%

Όπου ο συντελεστής του προηγούμενου πίνακα είναι πενήντα τοις εκατό (50%) ή εκατό τοις εκατό (100%), η επιχείρηση δικαιούται να χρησιμοποιήσει χαμηλότερο σταθερό συντελεστή για όλα τα έτη απόσβεσης.
Ο συντελεστής φορολογικής απόσβεσης του ανωτέρω πίνακα για τα άυλα στοιχεία και δικαιώματα, καθώς και για τα έξοδα πολυετούς απόσβεσης ισχύει, εφόσον δεν προκύπτει συμβατικά από την αρχική συμφωνία διαφορετική των δέκα (10) ετών οικονομική διάρκεια ζωής, οπότε και ο συντελεστής διαμορφώνεται ως το πηλίκο «1 διά έτη διάρκειας ζωής δικαιώματος». Σε περίπτωση δικαιωμάτων που θεμελιώθηκαν πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος, για την αναπόσβεστη αξία (εναπομείνασα αξία) ως διάρκεια δικαιώματος λαμβάνεται η υπολειπόμενη διάρκεια του δικαιώματος.
Για τη δαπάνη απόσβεσης εταιρικού επιβατικού αυτοκινήτου μηδενικών ρύπων, με μέγιστη Λ.Τ.Π.Φ. έως τις σαράντα χιλιάδες (40.000) ευρώ, χορηγείται στην επιχείρηση δυνατότητα έκπτωσης από τα ακαθάριστα έσοδά της, προσαυξημένη κατά ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%) και για το υπερβάλλον ποσό, ποσοστό εικοσιπέντε τοις εκατό (25%). Τα αντίστοιχα ποσοστά για αυτοκίνητα χαμηλών ρύπων έως 50 γρ. CO2/χλμ. είναι τριάντα (30%) και δεκαπέντε (15%) τοις εκατό.
Για επιχειρήσεις που ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα σε νησιωτικούς δήμους της ελληνικής επικράτειας, για τη δαπάνη απόσβεσης εταιρικού επιβατικού αυτοκινήτου μηδενικών ρύπων, με μέγιστη Λ.Τ.Π.Φ. έως τις σαράντα χιλιάδες (40.000) ευρώ, χορηγείται στην επιχείρηση δυνατότητα έκπτωσης από τα ακαθάριστα έσοδά της, προσαυξημένη κατά ποσοστό εβδομήντα πέντε τοις εκατό (75%) και για το υπερβάλλον ποσό ποσοστό τριανταπέντε τοις εκατό (35%). Τα αντίστοιχα ποσοστά για αυτοκίνητα χαμηλών ρύπων έως 50 γρ. CO2/χλμ. είναι τριανταπέντε (35%) και είκοσι τοις εκατό (20%).
Για την εφαρμογή του έβδομου και όγδοου εδαφίου της παρούσας, με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος και Ενέργειας, των κατά περίπτωση αρμόδιων Υπουργών και του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων καθορίζονται η νομική βάση των ενισχύσεων δυνάμει του Κανονισμού (ΕΕ) υπ΄ αρ. 1407/2013 της 18ης Δεκεμβρίου 2013 (L 352/1) για τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (de minimis), η διαδικασία, οι όροι, η διάρκεια, οι προϋποθέσεις χορήγησης, η διαδικασία ελέγχου τους, οι αρμόδιες υπηρεσίες, οι υποχρεώσεις των δικαιούχων, τυχόν περιορισμός του ύψους των ενισχύσεων, η διαδικασία και οι προϋποθέσεις ανάκτησης των ενισχύσεων σε περίπτωση εκ των υστέρων διαπίστωσης μη πλήρωσης των σχετικών προϋποθέσεων, καθώς και κάθε ζήτημα σχετικό με την εφαρμογή του κινήτρου αυτού.»

166 Με την περ. δδ) της παρ. 10.α. του άρθρου 22 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013), στην παρ. 5 του άρθρου 24 μετά τη λέξη «ανακατασκευής» προστέθηκαν οι λέξεις «αποκατάστασης του περιβάλλοντος» με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου από 31.12.2013.

167 Με την περ. εε) της παρ. 10.α. του άρθρου 22 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013), στον τίτλο του πίνακα της παρ. 5 του άρθρου 24 προστέθηκε πριν από τη λέξη «απόσβεση» η λέξη «φορολογική» με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου από 31.12.2013.

168 Με την περ. ζζ) της παρ. 10.α. του άρθρου 22 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) προστέθηκε πριν από τη λέξη *«αποσβέσεων»* η λέξη *«φορολογικών»* με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου από 31.12.2013.

169 Με την περ. ηη) της παρ. 10.α. του άρθρου 22 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) προστέθηκε πριν από τη λέξη *«απόσβεση»* η λέξη *«φορολογική»* με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου από 31.12.2013.

170 Με την περ. ηη) της παρ. 10.α. του άρθρου 22 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) προστέθηκε πριν από τη λέξη *«απόσβεση»* η λέξη *«φορολογική»* με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου από 31.12.2013.

171 Με την περ. θθ) της παρ. 10.α. του άρθρου 22 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) προστέθηκε πριν από τη λέξη *«απόσβεσης»* η λέξη *«φορολογικής»* με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου από 31.12.2013.

172 Με την παρ.10 γ' του άρθρου 22 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) προστέθηκε η παρ. 9, με έναρξη ισχύος από 31.12.2013 σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου.

173 Η παρ. 10 τίθεται όπως ισχύει μετά την αντικατάστασή της με το άρθρο 32 του ν. 4819/2021 (Α' 129/23.07.2021) ως άνω, με έναρξη ισχύος σύμφωνα με το άρθρο 173 του ίδιου νόμου από την ημερομηνία δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 23.07.2021.
Η αρχική διατύπωση της παρ. 10, όπως αυτή είχε προστεθεί με την παρ. 1 του άρθρου 117 του ν. 4549/2018 (Α' 105/14.06.2018) με έναρξη ισχύος από τη δημοσίευση του νόμου αυτού στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι, από 14.06.2018 και μετά σύμφωνα με το άρθρο 131 του ίδιου νόμου, είχε ως εξής:
«10.α. Το συναφές με την ενεργειακή απόδοση ή εξοικονόμηση νερού κόστος, αποσβένυται με τους συντελεστές του πίνακα της παραγράφου 4 του παρόντος άρθρου προσαυξημένους κατά ποσοστό εκατό τοις εκατό (100%). Σε περίπτωση που ο αρχικός συντελεστής απόσβεσης είναι ανώτερος του 10%, ο προσαυξημένος συντελεστής δεν δύναται να υπερβαίνει τις 10 ποσοστιαίες μονάδες.
β. Η διάταξη της προηγούμενης περίπτωσης δεν καταλαμβάνει τις κατηγορίες ενεργητικού επιχείρησης τις σχετικές με: «Αεροσκάφη, σιδηροδρομικούς συρμούς, πλοία και σκάφη», «Μέσα μεταφοράς ατόμων» και «Μέσα μεταφοράς εμπορευμάτων».
γ. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Περιβάλλοντος και Ενέργειας και του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων καθορίζονται οι προϋποθέσεις, οι όροι, οι διαδικασίες, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή της παρούσας παραγράφου.».

174 Με την παρ. 4 του άρθρου 72 του ν. 4172/2013 (Α' 167/23.07.2013) ορίζεται η ισχύς του άρθρου 26 ως εξής: «4. Οι διατάξεις του άρθρου 26 ισχύουν για προβλέψεις που σχηματίζονται στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από την 1η Ιανουαρίου 2014 και μετά. Για τις προβλέψεις επισφαλών απαιτήσεων που έχουν σχηματισθεί στα φορολογικά έτη 2010, 2011, 2012 και 2013 θα έχουν εφαρμογή οι διατάξεις της περίπτωσης θ' της παρ. 1 του άρθρου 31 του ν. 2238/1994.»

175 Με την παρ. 11 του άρθρου 22 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) προστέθηκε η λέξη *«κατά»* μετά τις λέξεις *«επισφαλών απαιτήσεων»* και πριν από τις λέξεις *«των μετοχών»* με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου, από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013.

176 Η παρ. 4 τίθεται, όπως ισχύει μετά την τελευταία τροποποίησή της με το άρθρο 15 του ν. 4646/2019 (Α' 201/12.12.2019).
Η αρχική διατύπωση είχε ως εξής:

«4. Απαίτηση δύναται να διαγραφεί για φορολογικούς σκοπούς μόνον εφόσον πληρούνται σωρευτικά οι εξής προϋποθέσεις:
α) έχει προηγουμένως εγγραφεί ποσό που αντιστοιχεί στην οφειλή ως έσοδο,
β) έχει προηγουμένως διαγραφεί από τα βιβλία του φορολογούμενου και
γ) έχουν αναληφθεί όλες οι κατά νόμο ενέργειες για την είσπραξη της απαίτησης.»

177 Με το άρθρο 15 του ν. 4646/2019 (Α' 201/12.12.2019) προστέθηκε η περ. β' της παρ. 4 του άρθρου 26 του ν. 4172/2013 (Α' 167/23.07.2013) και ορίστηκε η ισχύς της σύμφωνα με την παρ. 13 του άρθρου 66 του ίδιου νόμου ως εξής: «13. Οι διατάξεις της περίπτωσης β' της παραγράφου 4 του άρθρου 26 του ν. 4172/2013, οι οποίες αντικαθίστανται με το άρθρο 15 του παρόντος, ισχύουν για τα φορολογικά έτη που αρχίζουν από 1.1.2020 και μετά ανεξάρτητα από τον χρόνο κατά τον οποίο δημιουργήθηκε η απαίτηση. Οι ανωτέρω διατάξεις εφαρμόζονται και στην περίπτωση που έχει ήδη σχηματισθεί πρόβλεψη μέχρι την έναρξη ισχύος της παρούσας.»

178 Με το άρθρο 15 του ν. 4646/2019 (Α' 201/12.12.2019) προστέθηκε η περ. γ΄ της παρ. 4 του άρθρου 26 του ν. 4172/2013, με ισχύ σύμφωνα με το άρθρο 86 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 12.12.2019.

179 Με την παρ. 5 του άρθρου 170 του ν. 4738/2020 (Α' 207/27.10.2020) ορίζεται: «5. Οι διατάξεις της περ. γ΄ της παρ. 4 του άρθρου 26 του ν. 4172/2013 ισχύουν και για τις συμφωνίες εξωδικαστικού συμβιβασμού και εξυγίανσης του Κεφαλαίου Α΄ και του Κεφαλαίου Β΄ του Μέρους Δευτέρου του Πρώτου Βιβλίου, αντιστοίχως.» και σύμφωνα με το άρθρο 308 του ν. 4738/2020, όπως τροποποιήθηκε με την παρ. 3 του άρθρου 83 του ν. 4764/2020 (Α' 256/23.12.2020), τίθεται σε ισχύ από την 1η Μαρτίου 2021.

180 Με την παρ. 1 του άρθρου 234 του ν. 4610/2019 (Α' 70/07.05.2019) προστέθηκε η νέα παρ. 8 του άρθρου 26 του ν. 4172/2013, η οποία είχε καταργηθεί με την περ. 11.η. της υποπαρ. Δ.1 της παρ. Δ. του άρθρου 2 του ν. 4336/2015 (Α' 94/14.08.2015), και με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 234 του ν. 4610/2019 (Α' 70/07.05.2019) ως εξής: «2. Οι διατάξεις της παραγράφου 1 ισχύουν για τα εισοδήματα που αποκτώνται κατά τα φορολογικά έτη που αρχίζουν από την 1η Ιανουαρίου 2018 και μετά.»

181 Με την παρ. 2 του άρθρου 2 του ν. 4328/2015 (Α' 51/14.05.2015) προστέθηκε η παρ. 8 του άρθρου 26 του ν. 4172/2013 (Α' 167/23.07.2013), με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 7 του ίδιου άρθρου για τα εισοδήματα που αποκτώνται στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από την 1η Ιανουαρίου 2014 και μετά, η οποία καταργήθηκε με την περ. 1 της της υποπαρ. Δ.12 της παρ. Δ. του άρθρου 2 του ν. 4336/2015 (Α' 94/14.08.2015) για τα εισοδήματα που αποκτώνται στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από την 1η Ιανουαρίου 2015 και μετά.
Η αρχική διατύπωση είχε ως εξής:
«8. Στις επιχειρήσεις επαγγελματιών πρακτόρων παιχνιδιών πρόγνωσης της εταιρείας «Οργανισμός Προγνωστικών Αγώνων Ποδοσφαίρου Α.Ε.» (Ο.Π.Α.Π. Α.Ε.) παρέχεται η δυνατότητα έκπτωσης για τις πραγματοποιούμενες πωλήσεις τους, ποσοστού με κλίμακα ενάμισι τοις εκατό (1,5%) για αξίες μέχρι 500.000 ευρώ και ένα τοις εκατό (1%) για αξίες από 500.001 έως 1.000.000 ευρώ, ως ποσό πρόβλεψης επισφαλών απαιτήσεων».

182 Με την παρ. 12 του άρθρου 22 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) οι λέξεις «*των επιχειρηματικών κερδών*» αντικαταστάθηκαν ως άνω από τις λέξεις «*των κερδών από επιχειρηματική δραστηριότητα*», με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013.

183 Με την παρ. 12 του άρθρου 22 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) προστέθηκαν οι λέξεις «*των περιπτώσεων α΄, γ΄ και δ΄*», με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013. Με το άρθρο 125 του ν. 4831/2021 (Α' 170/23.09.2021) η λέξη *«περιπτώσεων»* αντικαταστάθηκε από τη συντομογραφία *«περ.»*.

184 Η παρ. 3 τίθεται, όπως ισχύει μετά την τελευταία τροποποίησή της με το άρθρο 125 του ν. 4831/2021 (Α' 170/23.09.2021).

Η αρχική διατύπωση της παρ. 3 που προστέθηκε με το άρθρο 78 του ν. 4307/2014 (Α' 246/15.11.2014), με έναρξη ισχύος από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 15.11.2014, είχε ως εξής:
«3. Η χρεωστική διαφορά (οριστική ζημία) λόγω πιστωτικού κινδύνου η οποία προκύπτει για τους πιστωτές των εποπτευόμενων από την Τράπεζα της Ελλάδος νομικών προσώπων των παραγράφων 5, 6 και 7 του άρθρου 26 του παρόντος από τη διαγραφή χρεών οφειλετών τους κατά τις διατάξεις του άρθρου 2 του νόμου με τίτλο «Ενσωμάτωση στο ελληνικό δίκαιο α) της Απόφασης-Πλαίσιο 2008/909/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 27ης Νοεμβρίου 2008, όπως τροποποιήθηκε με την Απόφαση - Πλαίσιο 2009/299/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 26ης Φεβρουάριου 2009, σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης σε ποινικές αποφάσεις, οι οποίες επιβάλλουν ποινές στερητικές της ελευθερίας ή μέτρα στερητικά της ελευθερίας, για το σκοπό της εκτέλεσης τους στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΜΕΡΟΣ Α), β) της Απόφασης-Πλαίσιο 2008/947/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 27ης Νοεμβρίου 2008, όπως τροποποιήθηκε με την Απόφαση- Πλαίσιο 2009/299/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 26ης Φεβρουάριου 2009, σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης σε ποινικές αποφάσεις που προβλέπουν την αναστολή εκτέλεσης της ποινής ή απόλυση υπό όρους, με σκοπό την επιτήρηση των μέτρων αναστολής και των εναλλακτικών κυρώσεων στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΜΕΡΟΣ Β), γ) της Απόφασης-Πλαίσιο 2009/ 829/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 23ης Οκτωβρίου 2009, σχετικά με την εφαρμογή, μεταξύ των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης στις αποφάσεις περί μέτρων επιτήρησης εναλλακτικά προς την προσωρινή κράτηση (ΜΕΡΟΣ Γ) και άλλες διατάξεις», εκπίπτει από τα ακαθάριστα έσοδα τους σε δεκαπέντε (15) ισόποσες ετήσιες δόσεις, αρχής γενομένης από τη χρήση στην οποία πραγματοποιήθηκε η διαγραφή. Για την εφαρμογή του προηγούμενου εδαφίου, η χρεωστική διαφορά ισούται με το συνολικό ποσό της διαγραφής μείον τους μη εγγεγραμμένους τόκους, οι οποίοι και δεν εγγράφονται. Η ανωτέρω χρεωστική διαφορά καταχωρείται σε χρέωση των αποτελεσμάτων της χρήσης στην οποία προκύπτει. Σε περίπτωση που ο πιστωτής έχει σχηματίσει και εκπέσει από τα ακαθάριστα έσοδα του, για το χρέος που διαγράφεται, πρόσθετη ειδική πρόβλεψη κατά τις διατάξεις του τελευταίου εδαφίου της παραγράφου 5 του άρθρου 26 του παρόντος, η πρόβλεψη αντιλογίζεται σε πίστωση των αποτελεσμάτων του φορολογικού έτους στο οποίο πραγματοποιήθηκε η διαγραφή και αποτελεί για τον πιστωτή φορολογητέο κέρδος από επιχειρηματική δραστηριότητα.»
[Με την παρ. 1 του άρθρου 43 του ν. 4465/2017 (Α' 47/04.04.2017) αντικαταστάθηκε η παρ. 3, η οποία είχε προστεθεί με την παρ. 1 του άρθρου 78 του ν. 4307/2014 (Α' 246/15.11.2014), ως εξής:
«3.α. Η χρεωστική διαφορά λόγω πιστωτικού κινδύνου η οποία προκύπτει για τα νομικά πρόσωπα που αναφέρονται στις παραγράφους 5, 6 και 7 του άρθρου 26 του παρόντος και τα οποία εποπτεύονται από την Τράπεζα της Ελλάδος ή, κατά περίπτωση, τον Ενιαίο Εποπτικό Μηχανισμό, από:

αα) τη διαγραφή χρεών οφειλετών τους,
i) κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 61 του ν. 4307/2014 (Α' 246),
ii) κατά τις διατάξεις του ν. 3869/2010 (Α' 130),
iii) ή ως αποτέλεσμα οριστικής διαγραφής ή συμφωνίας ρύθμισης χρεών των οφειλετών δανείων ή πιστώσεων,

ββ) τη μεταβίβαση, δηλαδή την πώληση ή την εισφορά δανείων ή πιστώσεων κατά τις διατάξεις του ν. 4354/2015 (Α' 176) ή του ν. 3156/2003 (Α' 157) ή τη μεταβίβασή τους σε χρηματοδοτικό ή πιστωτικό ίδρυμα ή σε άλλη εταιρεία ή νομική οντότητα εφόσον τη διαχείρισή τους πραγματοποιεί πιστωτικό ίδρυμα κατά τις διατάξεις του ν. 4261/2014 (Α' 107) ή Εταιρεία Διαχείρισης Απαιτήσεων από Δάνεια και Πιστώσεις του ν. 4354/2015, εκπίπτει από τα ακαθάριστα έσοδά τους σε είκοσι (20) ισόποσες ετήσιες δόσεις, αρχής γενομένης από τη χρήση στην οποία πραγματοποιήθηκε η διαγραφή του χρέους ή η μεταβίβαση του δανείου ή της πίστωσης, αντιστοίχως. Για την εφαρμογή του προηγούμενου εδαφίου, η χρεωστική διαφορά ισούται με το συνολικό ποσό της διαγραφής μείον τους μη εγγεγραμμένους τόκους, οι οποίοι και δεν εγγράφονται ή, αντιστοίχως, με το ποσό της ζημίας στην περίπτωση μεταβίβασης δανείων ή πιστώσεων.[Με την παρ. 3 του άρθρου 27 του ν. 4701/2020 (Α' 128/30.06.2020) και με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 63 του ίδιου νόμου από 01.01.2020 αντικαταστάθηκε ως άνω η υποπερ. ββ' της περ. α' της παρ. 3 του άρθρου 27 του ν. 4172/2013 (Α' 167/23.07.2013).]

β. Τυχόν λογιστικές διαγραφές δανείων ή πιστώσεων των νομικών προσώπων των παραγράφων 5, 6 και 7 του άρθρου 26, οι οποίες αφορούν διαγραφές χρέους ή μεταβιβάσεις κατά τα οριζόμενα στην περίπτωση α', που δεν έχουν πραγματοποιηθεί μέχρι το τέλος του εκάστοτε φορολογικού έτους της λογιστικής διαγραφής, δεν επηρεάζουν το φορολογικό αποτέλεσμα του έτους αυτού έως την επέλευση των γεγονότων της περίπτωσης α',

οπότε και μετατρέπονται σε χρεωστικές διαφορές, εφαρμοζομένης της περίπτωσης α΄ της παρούσας παραγράφου.

γ. Το συνολικό ποσό της ανωτέρω χρεωστικής διαφοράς της περίπτωσης α΄, καθώς και της προσωρινής διαφοράς της περίπτωσης β΄ της παρούσας παραγράφου δεν θα υπερβαίνει το ποσό των αναφερομένων στην περίπτωση γ΄ της παραγράφου 2 του άρθρου 27Α, συσσωρευμένων προβλέψεων και λοιπών εν γένει ζημιών λόγω πιστωτικού κινδύνου, οι οποίες έχουν λογιστεί έως τις 30 Ιουνίου 2015. Η απόσβεση της ανωτέρω χρεωστικής διαφοράς καταχωρείται σε χρέωση των αποτελεσμάτων της οικείας χρήσης. Σε περίπτωση που τα ανωτέρω νομικά πρόσωπα έχουν σχηματίσει και εκπέσει από τα ακαθάριστα έσοδά τους, για το χρέος που διαγράφεται ή μεταβιβάζεται, πρόσθετη ειδική πρόβλεψη, η εν λόγω πρόβλεψη αντιλογίζεται σε πίστωση των αποτελεσμάτων του φορολογικού έτους στο οποίο πραγματοποιήθηκε η διαγραφή ή η μεταβίβαση του δανείου ή της πίστωσης και αποτελεί για αυτά φορολογητέο κέρδος από επιχειρηματική δραστηριότητα.

Οι διατάξεις της παρούσας παραγράφου εφαρμόζονται από 1.1.2016.».]

185 Με την παρ. 3 του άρθρου 27 του ν. 4701/2020 (Α' 128/30.06.2020) αντικαταστάθηκε ως άνω η υποπερ. ββ' της περ. α' της παρ. 3 του άρθρου 27 του ν. 4172/2013 (Α' 167/23.07.2013) με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 63 του ν. 4701/2020 (Α' 128/30.06.2020) από 01.01.2020.

186 Με το άρθρο 125 του ν. 4831/2021 (Α' 170/23.09.2021) προστέθηκε η παρ. 3 Α. στο άρθρο 27 του ν. 4172/2013 (Α' 167/23.07.2013), στο τελευταίο εδάφιο της οποίας ορίζεται ότι «Η παρούσα εφαρμόζεται από 01.01.2021 και αφορά χρεωστικές διαφορές της παρ. 3 που έχουν προκύψει από 01.01.2016.»

187 Η παρ. 4 τίθεται, όπως ισχύει μετά την τελευταία τροποποίησή της με την παρ. 1 του άρθρου 124 του ν. 4446/2016 (Α' 240/22.12.2016) και σύμφωνα με την παρ. 2 του ίδιου άρθρου και νόμου ορίστηκε ότι: «2. Οι διατάξεις της παρούσας εφαρμόζονται από 01.01.2014.»
Η αρχική διατύπωση της παρ. 4, η οποία αναριθμήθηκε σε παρ. 4 από παρ. 3 με το άρθρο 78 παρ. 1 του ν. 4307/2014 (Α' 246/15.11.2014), είχε ως εξής:
«3. Ζημίες που προκύπτουν στην αλλοδαπή δεν δύνανται να χρησιμοποιηθούν για τον υπολογισμό των κερδών του ίδιου φορολογικού έτους ούτε να συμψηφιστούν με μελλοντικά κέρδη, με εξαίρεση το εισόδημα που προκύπτει από άλλα κράτη - μέλη της Ε.Ε. ή του Ε.Ο.Χ., το οποίο δεν απαλλάσσεται στη βάση συνθήκης αποφυγής διπλής φορολογίας που έχει συνάψει και εφαρμόζει η Ελλάδα.»

188 Η παρ. 5 τίθεται, όπως ισχύει μετά την τελευταία τροποποίησή της με την παρ. 6 του άρθρου 115 του ν. 4549/2018 (Α' 105/14.06.2018) και σύμφωνα με την παρ.18γ του ίδιου άρθρου ορίστηκε ότι ισχύει από 01.01.2014.
Η αρχική διατύπωση της παρ. 5, η οποία αναριθμήθηκε σε παρ. 5 από παρ. 4 με το άρθρο 78 παρ. 1 του ν. 4307/2014 (Α' 105/14.06.2018), είχε ως εξής:
«4. Εάν στη διάρκεια ενός φορολογικού έτους η άμεση ή έμμεση ιδιοκτησία του μετοχικού κεφαλαίου ή τα δικαιώματα ψήφου μιας επιχείρησης μεταβληθούν σε ποσοστό που υπερβαίνει το τριάντα τρία τοις εκατό (33%) της αξίας ή του αριθμού τους, η μεταφορά σύμφωνα με το παρόν άρθρο παύει να έχει εφαρμογή στις ζημίες που είχε η επιχείρηση αυτή κατά το εν λόγω φορολογικό έτος και τα προηγούμενα πέντε (5) έτη, εκτός αν ο φορολογούμενος αποδείξει ότι η μεταβολή της ιδιοκτησίας έγινε αποκλειστικά για εμπορικούς ή επιχειρηματικούς λόγους και όχι με σκοπό τη φοροαποφυγή ή φοροδιαφυγή.»

189 Με το άρθρο 13 του ν. 5073/2023 (Α' 204/11.12.2023) προστέθηκε ως άνω η παρ. 6 με έναρξη εφαρμογής σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου ως εξής: «3. Τα άρθρα 12 έως 19 εφαρμόζονται για εισοδήματα που αποκτώνται στα φορολογικά έτη 2023 και επόμενα.».

190 Το άρθρο 27 Α τίθεται, όπως ισχύει μετά την τελευταία τροποποίησή του με το άρθρο 13 του ν. 4722/2020 (Α' 177/15.09.2020), το οποίο είχε προστεθεί με το άρθρο 23 του ν. 4302/2014 (Α' 225/08.10.2014).
Η αρχική διατύπωση είχε ως εξής:
«1. Ο φόρος εισοδήματος, ο οποίος αναλογεί:

α) Στο υπολειπόμενο (αναπόσβεστο) ποσό της χρεωστικής διαφοράς της παρ. 2 του άρθρου 27, που έχει προκύψει σε βάρος των εποπτευόμενων από την Τράπεζα της Ελλάδος νομικών προσώπων των παραγράφων 5, 6 και 7 του άρθρου 26 και

β) στο ποσό των συσσωρευμένων προβλέψεων και λοιπών εν γένει ζημιών, λόγω πιστωτικού κινδύνου, αναφορικά με απαιτήσεις των προαναφερθέντων νομικών προσώπων, υφιστάμενες κατά την 31η Δεκεμβρίου 2014, για το οποίο έχει ή θα λογισθεί «αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση», σύμφωνα με τις διατάξεις των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Αναφοράς και τις διατάξεις του παρόντος νόμου ή τις αντίστοιχες διατάξεις του προϊσχύσαντος ν. 2238/1994, εμφανίζεται στις τελευταίες εκάστοτε νομίμως ελεγμένες και εγκεκριμένες από την τακτική γενική συνέλευση των μετόχων, ετήσιες εταιρικές οικονομικές καταστάσεις των ανωτέρω νομικών προσώπων, εφόσον έχουν συνταχθεί με βάση τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, μετατρέπεται, στο σύνολό του ή μερικά με τον τρόπο που περιγράφεται κατωτέρω, κατά περίπτωση, σε οριστική και εκκαθαρισμένη απαίτηση αυτού έναντι του Δημοσίου, σε περίπτωση κατά την οποία το λογιστικό, μετά από φόρους, αποτέλεσμα χρήσης του νομικού προσώπου είναι ζημία, σύμφωνα με τις, κατά τα παραπάνω, νομίμως ελεγμένες και εγκεκριμένες εταιρικές οικονομικές καταστάσεις από την τακτική γενική συνέλευση των μετόχων. Το ποσό της οριστικής και εκκαθαρισμένης απαίτησης προσδιορίζεται δια του πολλαπλασιασμού του συνολικού ποσού της, κατά τα παραπάνω, οριζόμενης αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης με το ποσοστό που αντιπροσωπεύει η λογιστική, μετά από φόρους, ζημία χρήσης στο σύνολο των ιδίων κεφαλαίων, όπως αυτά εμφανίζονται στις εκάστοτε ετήσιες εταιρικές οικονομικές καταστάσεις του νομικού προσώπου, οι οποίες έχουν συνταχθεί για το οικείο φορολογικό έτος, μη συμπεριλαμβανομένης σε αυτά της λογιστικής ζημίας χρήσης [Φορολογική Απαίτηση = Ποσό Αναβαλλόμενης Φορολογικής Απαίτησης οικονομικών καταστάσεων Χ λογιστική, μετά από φόρους, ζημία χρήσης / (ίδια κεφάλαια - Λογιστική, μετά από φόρους, ζημία χρήσης)].

Η απαίτηση της παραγράφου αυτής γεννάται κατά το χρόνο έγκρισης των εκάστοτε ετήσιων εταιρικών οικονομικών καταστάσεων από την τακτική γενική συνέλευση των μετόχων και συμψηφίζεται με τον αναλογούντα φόρο εισοδήματος της χρήσης, στην οποία εγκρίθηκαν οι οικονομικές καταστάσεις, και των επόμενων χρήσεων, μέχρι την ολοσχερή εξόφλησή της.

Στην περίπτωση πτώχευσης, διαδικασίας εξυγίανσης, ειδικής εκκαθάρισης ή εκκαθάρισης του νομικού προσώπου σε εφαρμογή διατάξεων της ελληνικής νομοθεσίας ή της ευρωπαϊκής, όπως αυτή έχει ενσωματωθεί στο ελληνικό δίκαιο, το υπολειπόμενο ποσό της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης, σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο, μετατρέπεται σε οριστική και εκκαθαρισμένη απαίτηση κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 4 του παρόντος άρθρου.

2. Οι διατάξεις της παραγράφου 1 δεν εφαρμόζονται στο ποσό της αναβαλλομένης φορολογικής απαίτησης που έχει λογισθεί επί των συσσωρευμένων προβλέψεων και λοιπών εν γένει ζημιών λόγω πιστωτικού κινδύνου αναφορικά με απαιτήσεις κατά εταιρειών του ιδίου εταιρικού ομίλου, καθώς και μετόχων, εταίρων, μελών διοικητικών συμβουλίων, διευθυνόντων συμβούλων, γενικών διευθυντών και διευθυντών αυτών. Ως εταιρεία του ιδίου εταιρικού ομίλου νοείται κάθε συνδεδεμένη επιχείρηση κατά την έννοια του παρόντος νόμου.

3. Σε περίπτωση συμψηφισμού της ανωτέρω απαίτησης το σχετικό ποσό αφαιρείται από τη συνολική φορολογική απαίτηση του νομικού προσώπου, όπως η απαίτηση αυτή προσδιορίζεται στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1.

4. Το μέρος της ανωτέρω απαίτησης που δεν έχει συμψηφισθεί με το φόρο εισοδήματος του νομικού προσώπου, κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου εντός τριάντα (30) ετών από το χρόνο γένεσης της απαίτησης που ορίζεται στην παράγραφο 1, εξοφλείται με τη χορήγηση τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου. Με τη χορήγηση των τίτλων εξαντλείται η σχετική υποχρέωση του Ελληνικού Δημοσίου. Στην περίπτωση αυτή, το νομικό πρόσωπο θα προβεί αντίστοιχα σε δωρεάν έκδοση κοινών μετοχών, οι οποίες θα ανήκουν κατά κυριότητα στο Ελληνικό Δημόσιο συνολικής αγοραίας αξίας ίσης με την ονομαστική αξία των εκδοθέντων τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου. Ως αγοραία αξία των τίτλων νοείται: (α) εφόσον οι μετοχές του νομικού προσώπου είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών ή σε αλλοδαπό χρηματιστήριο ή σε άλλον διεθνώς αναγνωρισμένο χρηματιστηριακό θεσμό, ο μέσος όρος της χρηματιστηριακής τιμής τους κατά τις προηγούμενες τριάντα (30) ημέρες ή (β) εφόσον οι μετοχές δεν είναι εισηγμένες, η εσωτερική λογιστική αξία τους, όπως προκύπτει από τον νόμιμα συνταγμένο τελευταίο ισολογισμό της επιχείρησης αφού ληφθούν υπόψη τυχόν παρατηρήσεις στην έκθεση ελέγχου του ανεξάρτητου ορκωτού ελεγκτή. Σε περίπτωση που το νομικό πρόσωπο τεθεί σε εκκαθάριση, ειδική εκκαθάριση, διαδικασία εξυγίανσης ή κηρυχθεί σε πτώχευση, μέχρι την

ολοκλήρωση των σχετικών διαδικασιών, εφόσον αυτή λάβει χώρα νωρίτερα από τη λήξη της τριακονταετίας, το μέρος της ανωτέρω απαίτησης που δεν έχει συμψηφισθεί με φορολογικές υποχρεώσεις του νομικού προσώπου καθίσταται εισπράξιμο από το Δημόσιο. Η εκπλήρωση της υποχρέωσης του Δημοσίου πραγματοποιείται με τη χορήγηση τίτλων Ελληνικού Δημοσίου, η οποία εξαντλεί τη σχετική υποχρέωση του Ελληνικού Δημοσίου και αποτελεί την τελευταία πράξη της κατά περίπτωση διαδικασίας εκκαθάρισης, ειδικής εκκαθάρισης, εξυγίανσης ή πτώχευσης.

5. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών ορίζονται: (α) κάθε σχετικό με την εφαρμογή του παρόντος άρθρου θέμα και ιδίως η διαδικασία και το αρμόδιο όργανο για τον κατ' έτος προσδιορισμό του ποσού της οριστικής και εκκαθαρισμένης απαίτησης κατά του Ελληνικού Δημοσίου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 1, την παρακολούθηση και πιστοποίηση του μη συμψηφισθέντος ετήσιου υπόλοιπου της φορολογικής απαίτησης της παραγράφου 1, καθώς και την πιστοποίηση της εξόφλησης της απαίτησης αυτής από το Ελληνικό Δημόσιο κατά τα αναφερόμενα στην παράγραφο 4 και (β) κάθε σχετικό με την εφαρμογή της παραγράφου 4 θέμα και ιδίως οι βασικοί όροι που διέπουν τους εκδιδόμενους τίτλους του Ελληνικού Δημοσίου, όπως η διάρκεια και το επιτόκιό τους, σύμφωνα με τις συνθήκες αγοράς κατά το χρόνο έκδοσης των τίτλων αυτών, με την προϋπόθεση ότι η αγοραία αξία τους δεν θα υπερβαίνει την ονομαστική και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια αναφορικά με την έκδοση δωρεάν μετοχών των νομικών προσώπων προς το Ελληνικό Δημόσιο.

6. Από τη θέση σε ισχύ του παρόντος άρθρου, δεν εφαρμόζεται ως προς τις, σε αυτό αναφερόμενες, φορολογικές απαιτήσεις, κάθε άλλη διάταξη νόμου, η οποία τυχόν θέτει διαφορετικές προϋποθέσεις, αιρέσεις ή προθεσμίες στην επιστροφή από το Δημόσιο, φόρου εισοδήματος. Η Φορολογική Διοίκηση δύναται να προβεί σε έλεγχο της φορολογικής απαίτησης, ο οποίος μπορεί να διενεργηθεί εντός τριάντα (30) ετών από την έναρξη ισχύος του παρόντος άρθρου και να εκδώσει πράξη διορθωτικού προσδιορισμού του φόρου εισοδήματος κάθε χρήσης για την οποία δεν προσδιορίστηκε ορθά η απαίτηση.

7. Σε περίπτωση μετατροπής της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης επί του ποσού των συσσωρευμένων προβλέψεων και λοιπών εν γένει ζημιών λόγω κάλυψης πιστωτικού κινδύνου κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 1 σε οριστική και εκκαθαρισμένη απαίτηση έναντι του Δημοσίου, το δικαιούχο νομικό πρόσωπο δεν μπορεί να εκπίπτει από τα ακαθάριστα έσοδά του, το ποσό των προβλέψεων και λοιπών εν γένει ζημιών λόγω κάλυψης πιστωτικού κινδύνου, που αφορούν στο ποσό της κατά τα ανωτέρω μετατραπείσας φορολογικής απαίτησης σε οριστική.

8. Το ποσό της χρεωστικής διαφοράς, για το οποίο έχει πραγματοποιηθεί μετατροπή της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης σε οριστική και εκκαθαρισμένη απαίτηση έναντι του Δημοσίου, αφαιρείται από το υπολειπόμενο (αναπόσβεστο) ποσό της χρεωστικής διαφοράς, που εκπίπτει από τα ακαθάριστα έσοδα του νομικού προσώπου κατά τις διατάξεις του άρθρου 27 παράγραφος 2.

9. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου αφορούν φορολογικές απαιτήσεις που γεννώνται από το φορολογικό έτος 2016 και εφεξής.]

[Με το άρθρο πέμπτο του ν. 4303/2014 (Α' 231/17.10.2014) αντικαταστάθηκε από τότε που ίσχυσε το άρθρο 27 Α, ως εξής:

«Άρθρο 27Α
Αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση

1. Οι διατάξεις των παραγράφων 2 έως 11 του παρόντος άρθρου αφορούν στην προαιρετική μετατροπή αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων, επί προσωρινών διαφορών, σε οριστικές και εκκαθαρισμένες απαιτήσεις έναντι του Ελληνικού Δημοσίου. Προς το σκοπό της ένταξης στις διατάξεις των παραγράφων αυτών και για την ανάληψη των σχετικών εταιρικών ενεργειών, απαιτείται απόφαση της Γενικής Συνέλευσης των μετόχων του νομικού προσώπου, κατόπιν ειδικής εισήγησης του Διοικητικού Συμβουλίου. Η απόφαση αυτή αφορά στο σχηματισμό ειδικού αποθεματικού και στη δωρεάν έκδοση παραστατικών τίτλων δικαιωμάτων κτήσεως κοινών μετοχών (δικαιώματα μετατροπής) υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου κατά τις διατάξεις της παραγράφου 6, στην αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου του νομικού προσώπου με κεφαλαιοποίηση του ειδικού αποθεματικού και στην εξουσιοδότηση του Διοικητικού Συμβουλίου να προβεί στις απαραίτητες ενέργειες για την υλοποίηση των αποφάσεων της Γενικής Συνέλευσης. Η ως άνω απόφαση γνωστοποιείται στη Φορολογική Διοίκηση και στην Εποπτική Αρχή.

Η ένταξη στο ειδικό πλαίσιο των διατάξεων του παρόντος άρθρου λήγει με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης των μετόχων του νομικού προσώπου, κατόπιν εισήγησης του Διοικητικού Συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται μέχρι το τέλος του προηγούμενου έτους εκείνου στο οποίο αφορά.

Οι αποφάσεις των προηγούμενων εδαφίων λαμβάνονται με την αυξημένη απαρτία και πλειοψηφία που απαιτείται, κατά τις διατάξεις του ν. 2190/1920, για την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου.

Ειδικά, όσον αφορά στη λήξη της ένταξης, το νομικό πρόσωπο υποβάλλει προς την Εποπτική Αρχή σχετική αίτηση προς έγκριση τουλάχιστον τρεις (3) μήνες πριν από τη σύγκληση της Γενικής Συνέλευσης, την οποία αυτή εγκρίνει ή απορρίπτει εντός δύο (2) μηνών από την ημερομηνία υποβολής της.

2. Ο φόρος εισοδήματος, ο οποίος αναλογεί σε προσωρινές διαφορές, που αφορούν:

α) στο υπολειπόμενο (αναπόσβεστο) ποσό της χρεωστικής διαφοράς της παρ. 2 του άρθρου 27, που έχει προκύψει σε βάρος των εποπτευόμενων από την Τράπεζα της Ελλάδος νομικών προσώπων των παραγράφων 5, 6 και 7 του άρθρου 26 και

β) στο ποσό των συσσωρευμένων προβλέψεων και λοιπών εν γένει ζημιών, λόγω πιστωτικού κινδύνου, αναφορικά με απαιτήσεις των προαναφερθέντων νομικών προσώπων, υφιστάμενες κατά την 31η Δεκεμβρίου 2014, για το οποίο έχει ή θα λογισθεί «αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση», σύμφωνα με τις διατάξεις των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ) και τις διατάξεις του παρόντος νόμου ή τις αντίστοιχες διατάξεις του προϊσχύσαντος ν. 2238/1994, και εμφανίζεται στις τελευταίες εκάστοτε νομίμως ελεγμένες και εγκεκριμένες από την τακτική γενική συνέλευση των μετόχων, ετήσιες εταιρικές οικονομικές καταστάσεις των ανωτέρω νομικών προσώπων, εφόσον έχουν συνταχθεί με βάση τα ΔΠΧΑ, μετατρέπεται, στο σύνολό του ή μερικά με τον τρόπο που περιγράφεται κατωτέρω, κατά περίπτωση, σε οριστική και εκκαθαρισμένη απαίτηση αυτού έναντι του Δημοσίου, σε περίπτωση κατά την οποία το λογιστικό, μετά από φόρους, αποτέλεσμα χρήσης του νομικού προσώπου είναι ζημία, σύμφωνα με τις, κατά τα παραπάνω, νομίμως ελεγμένες και εγκεκριμένες εταιρικές οικονομικές καταστάσεις από την τακτική γενική συνέλευση των μετόχων.

Το ποσό της οριστικής και εκκαθαρισμένης απαίτησης προσδιορίζεται δια του πολλαπλασιασμού του συνολικού ποσού της, κατά τα παραπάνω, οριζόμενης αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης με το ποσοστό που αντιπροσωπεύει η λογιστική, μετά από φόρους, ζημία χρήσης στο σύνολο των ιδίων κεφαλαίων, όπως αυτά εμφανίζονται στις εκάστοτε ετήσιες εταιρικές οικονομικές καταστάσεις του νομικού προσώπου, οι οποίες έχουν συνταχθεί για το οικείο φορολογικό έτος, μη συμπεριλαμβανομένης σε αυτά της λογιστικής ζημίας χρήσης [Φορολογική Απαίτηση = Ποσό Αναβαλλόμενης Φορολογικής Απαίτησης οικονομικών καταστάσεων Χ λογιστική, μετά από φόρους, ζημία χρήσης/(ίδια κεφάλαια - Λογιστική, μετά από φόρους, ζημία χρήσης)].

Η απαίτηση της παρούσας παραγράφου γεννάται κατά το χρόνο έγκρισης των εκάστοτε ετήσιων εταιρικών οικονομικών καταστάσεων από την τακτική γενική συνέλευση των μετόχων και συμψηφίζεται με τον αναλογούντα φόρο εισοδήματος του νομικού προσώπου ή και εταιρειών του ιδίου εταιρικού ομίλου («συνδεδεμένων επιχειρήσεων» κατά την έννοια του παρόντος νόμου) του φορολογικού έτους το οποίο αφορούν οι εγκριθείσες οικονομικές καταστάσεις. Προκειμένου για το συμψηφισμό με τον αναλογούντα φόρο εισοδήματος, το νομικό πρόσωπο ή η συνδεδεμένη επιχείρηση μπορεί να υποβάλει εμπρόθεσμα συμπληρωματική δήλωση φορολογίας εισοδήματος μέσα σε ένα μήνα από την ημερομηνία γέννησης της απαίτησης κατά τις διατάξεις του παρόντος άρθρου. Σε περίπτωση που ο αναλογών φόρος εισοδήματος του φορολογικού έτους στο οποίο προέκυψε η λογιστική ζημία δεν επαρκεί για τον ολοσχερή συμψηφισμό της απαίτησης και κατά το μέρος που αυτή δεν έχει συμψηφισθεί, το νομικό πρόσωπο έχει άμεσα εισπράξιμη απαίτηση έναντι του Ελληνικού Δημοσίου για το υπόλοιπο (μη συμψηφισθέν) ποσό. Η απαίτηση αυτή καλύπτεται εντός ενός (1) μηνός από την υποβολή της (αρχικής ή συμπληρωματικής) δήλωσης φορολογίας εισοδήματος. Στην περίπτωση του προηγούμενου εδαφίου, το νομικό πρόσωπο εκδίδει δωρεάν παραστατικούς τίτλους δικαιωμάτων κτήσεως κοινών μετοχών (δικαιώματα μετατροπής), κατά τις διατάξεις της παραγράφου 6 του παρόντος άρθρου, οι οποίοι ανήκουν κατά κυριότητα στο Ελληνικό Δημόσιο και αντιστοιχούν σε κοινές μετοχές συνολικής αγοραίας αξίας ίσης με το εκατόν δέκα τοις εκατό (110%) του ποσού της εισπρακτέας φορολογικής απαίτησης. Ως αγοραία αξία των μετοχών νοείται: (α) εφόσον οι μετοχές του νομικού προσώπου είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών ο μέσος όρος της χρηματιστηριακής τιμής τους σταθμισμένος με βάση τον

όγκο συναλλαγών, κατά τις προηγούμενες τριάντα (30) εργάσιμες ημέρες από την ημερομηνία που καθίσταται εισπρακτέα η, κατά τα παραπάνω, φορολογική απαίτηση ή (β) εφόσον οι μετοχές δεν είναι εισηγμένες, η εσωτερική λογιστική αξία τους, όπως προκύπτει από τον νόμιμα συνταγμένο τελευταίο ισολογισμό του νομικού προσώπου, αφού ληφθούν υπόψη τυχόν παρατηρήσεις στην έκθεση ελέγχου του νόμιμου ελεγκτή. Η άσκηση των δικαιωμάτων μετατροπής πραγματοποιείται χωρίς την καταβολή ανταλλάγματος, με την κεφαλαιοποίηση του ειδικού αποθεματικού.

3. Στην περίπτωση πτώχευσης, διαδικασίας εξυγίανσης, ειδικής εκκαθάρισης ή εκκαθάρισης του νομικού προσώπου, σε εφαρμογή διατάξεων της ελληνικής νομοθεσίας ή της ευρωπαϊκής, όπως αυτή έχει ενσωματωθεί στο ελληνικό δίκαιο, το υπολειπόμενο ποσό της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης, σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο της προηγούμενης παραγράφου, μετατρέπεται σε οριστική και εκκαθαρισμένη απαίτηση κατά τα οριζόμενα στην ίδια παράγραφο. Εάν η φορολογική απαίτηση δεν συμψηφισθεί ολοσχερώς με τον αναλογούντα φόρο εισοδήματος του νομικού προσώπου, το μη συμψηφισθέν μέρος της ανωτέρω απαίτησης αποτελεί άμεσα εισπράξιμη απαίτησή του από το Δημόσιο.

4. Οι διατάξεις της παραγράφου 2 δεν εφαρμόζονται στο ποσό της αναβαλλομένης φορολογικής απαίτησης που έχει λογισθεί επί των συσσωρευμένων προβλέψεων και λοιπών εν γένει ζημιών λόγω πιστωτικού κινδύνου αναφορικά με απαιτήσεις κατά εταιρειών του ιδίου εταιρικού ομίλου, καθώς και μετόχων, εταίρων, μελών διοικητικών συμβουλίων, διευθυνόντων συμβούλων, γενικών
διευθυντών και διευθυντών αυτών. Ως εταιρεία του ιδίου εταιρικού ομίλου νοείται κάθε συνδεδεμένη επιχείρηση κατά την έννοια του παρόντος νόμου.

5. Σε περίπτωση συμψηφισμού ή είσπραξης της απαίτησης, όπως προσδιορίζεται στην παράγραφο 2, το σχετικό ποσό αφαιρείται από τη συνολική φορολογική απαίτηση του νομικού προσώπου,

6. Για το ποσό που αντιστοιχεί στο ποσοστό εκατόν δέκα τοις εκατό (110%) του ποσού της ανωτέρω απαίτησης, που δεν έχει συμψηφισθεί με το φόρο εισοδήματος του νομικού προσώπου, κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 2, το νομικό πρόσωπο σχηματίζει ισόποσο ειδικό αποθεματικό, το οποίο προορίζεται αποκλειστικά για την αύξηση του μετοχικού του κεφαλαίου και την έκδοση παραστατικών τίτλων δικαιωμάτων κτήσεως κοινών μετοχών (δικαιώματα μετατροπής) προς το Ελληνικό Δημόσιο. Για το σκοπό αυτόν, κατά το χρόνο σχηματισμού του κατά τα ανωτέρω ειδικού αποθεματικού, το νομικό πρόσωπο εκδίδει προς το Ελληνικό Δημόσιο παραστατικούς τίτλους δικαιωμάτων κτήσεως κοινών μετοχών (δικαιώματα μετατροπής) η συνολική αξία των οποίων προσδιορίζεται στην παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου. Οι τίτλοι είναι μετατρέψιμοι σε κοινές μετοχές, οι οποίες μπορεί να εκδοθούν και υπέρ το άρτιο.

Οι, κατά τα παραπάνω, παραστατικοί τίτλοι είναι ελεύθερα μεταβιβάσιμοι από τους κατόχους. Εντός εύλογου χρονικού διαστήματος μετά την ημερομηνία έκδοσης των τίτλων, οι υφιστάμενοι μέτοχοι έχουν δικαίωμα εξαγοράς τους κατά την αναλογία συμμετοχής τους στο μετοχικό κεφάλαιο του νομικού προσώπου κατά το χρόνο έκδοσης των τίτλων. Η απόκτηση των τίτλων από το Ελληνικό Δημόσιο, καθώς και η άσκηση των δικαιωμάτων μετατροπής από τους κατόχους τους πραγματοποιείται χωρίς αντάλλαγμα και δεν αποτελεί δημόσια προσφορά κατά την έννοια του ν. 3401/2005. Δεν αποτελεί, επίσης, δημόσια προσφορά η άσκηση του δικαιώματος εξαγοράς των τίτλων από τους υπάρχοντες μετόχους. Μετά την άσκηση του δικαιώματος εξαγοράς από τους υφιστάμενους μετόχους ή την παρέλευση του εύλογου χρονικού διαστήματος χωρίς να ασκηθεί το δικαίωμα αυτό οι, κατά τα παραπάνω, παραστατικοί τίτλοι είναι ελεύθερα μεταβιβάσιμοι έναντι ανταλλάγματος και διαπραγματεύσιμοι σε οργανωμένη αγορά.

7. Με Πράξη του Υπουργικού Συμβουλίου ορίζονται κάθε σχετικό με την εφαρμογή του παρόντος άρθρου θέμα και ιδίως η διαδικασία του φορολογικού ελέγχου, τα απαιτούμενα στοιχεία τεκμηρίωσης για την επαλήθευση του ποσού της οριστικής και εκκαθαρισμένης απαίτησης κατά του Δημοσίου, η παρακολούθηση και πιστοποίηση του μη συμψηφισθέντος ετήσιου υπόλοιπου της φορολογικής απαίτησης της παραγράφου 2, ο τρόπος αποπληρωμής της, ο οποίος είναι είτε μετρητοίς είτε με ταμειακά ισοδύναμα, όπως αυτά ορίζονται στο πρότυπο 7 των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων, η πιστοποίηση της εξόφλησης της απαίτησης αυτής, οι βασικοί όροι που διέπουν τους εκδιδόμενους παραστατικούς τίτλους δικαιωμάτων κτήσεων κοινών μετοχών
(δικαιώματα μετατροπής), η μεταβίβασή τους, η αξία μεταβίβασης, ο χρόνος και η διαδικασία άσκησης του δικαιώματος εξαγοράς από τους μετόχους του νομικού προσώπου, ο χρόνος κατά τον οποίο αυτοί καθίστανται διαπραγματεύσιμοι σε οργανωμένη αγορά και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια αναφορικά με το χρόνο και τη

διαδικασία μετατροπής των δικαιωμάτων και την έκδοση (δωρεάν) κοινών μετοχών των νομικών προσώπων προς το Ελληνικό Δημόσιο.

8. Από τη θέση σε ισχύ του παρόντος άρθρου, και για όσα νομικά πρόσωπα αποφασίσουν την ένταξή τους στις διατάξεις του παρόντος άρθρου, δεν εφαρμόζεται ως προς τις σε αυτό αναφερόμενες φορολογικές απαιτήσεις κάθε άλλη διάταξη νόμου, η οποία τυχόν θέτει διαφορετικές προϋποθέσεις, αιρέσεις ή προθεσμίες στην επιστροφή από το Δημόσιο φόρου εισοδήματος. Η τυχόν μείωση του ποσού της φορολογικής απαίτησης, κατόπιν του ελέγχου της Φορολογικής Διοίκησης, συνεπάγεται την έκδοση πράξης διορθωτικού προσδιορισμού του φόρου ή πράξης διόρθωσης αυτού, χωρίς αυτό να συνεπάγεται οποιαδήποτε αξίωση του νομικού προσώπου ή οποιουδήποτε άλλου σε βάρος οποιουδήποτε κατόχου, σχετικά με τους παραστατικούς τίτλους της παραγράφου 6 ή από οποιαδήποτε άλλη αιτία.

9. Σε περίπτωση μετατροπής της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης επί του ποσού των συσσωρευμένων προβλέψεων και λοιπών εν γένει ζημιών λόγω κάλυψης πιστωτικού κινδύνου κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 2 σε οριστική και εκκαθαρισμένη απαίτηση έναντι του Δημοσίου, το δικαιούχο νομικό πρόσωπο δεν μπορεί να εκπίπτει από το φορολογητέο εισόδημά του το ποσό των προβλέψεων και λοιπών εν γένει ζημιών λόγω κάλυψης πιστωτικού κινδύνου, που αφορούν στο ποσό της κατά τα ανωτέρω μετατραπείσας φορολογικής απαίτησης σε οριστική. Το ως άνω ποσό εγγράφεται σε ειδικό λογαριασμό του νομικού προσώπου.

10. Το ποσό της χρεωστικής διαφοράς, για το οποίο έχει πραγματοποιηθεί μετατροπή της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης σε οριστική και εκκαθαρισμένη απαίτηση έναντι του Δημοσίου, αφαιρείται από το υπολειπόμενο (αναπόσβεστο) ποσό της χρεωστικής διαφοράς, που εκπίπτει από τα ακαθάριστα έσοδα του νομικού προσώπου κατά τις διατάξεις του άρθρου 27 παράγραφος 2.

11. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου αφορούν φορολογικές απαιτήσεις που γεννώνται από το φορολογικό έτος 2016 και εφεξής και ανάγονται στο φορολογικό έτος 2015 και εφεξής. Κατ' εξαίρεση, στην περίπτωση πτώχευσης, διαδικασίας εξυγίανσης, ειδικής εκκαθάρισης ή εκκαθάρισης του νομικού προσώπου, η φορολογική απαίτηση γεννάται οποτεδήποτε συντρέξουν τα γεγονότα αυτά μετά την ημερομηνία δημοσίευσης του παρόντος.»]

[Με το άρθρο 4 του ν. 4340/2015 (Α' 134/1.11.2015) αντικαταστάθηκε εκ νέου από τότε που ίσχυσε το άρθρο 27Α, ως εξής:
«Άρθρο 27Α
Αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση

1. Οι διατάξεις των παραγράφων 2 έως 11 του παρόντος άρθρου αφορούν στην προαιρετική μετατροπή αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων, επί προσωρινών διαφορών, σε οριστικές και εκκαθαρισμένες απαιτήσεις έναντι του Ελληνικού Δημοσίου. Προς το σκοπό της ένταξης στις διατάξεις των παραγράφων αυτών και για την ανάληψη των σχετικών εταιρικών ενεργειών, απαιτείται απόφαση της Γενικής Συνέλευσης των μετόχων ή συνεταίρων του νομικού προσώπου, κατόπιν ειδικής εισήγησης του Διοικητικού Συμβουλίου. Η απόφαση αυτή αφορά στο σχηματισμό ειδικού αποθεματικού και στη δωρεάν έκδοση παραστατικών τίτλων δικαιωμάτων κτήσεως κοινών μετοχών ή συνεταιριστικών μερίδων (δικαιώματα μετατροπής) υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου κατά τις διατάξεις της παραγράφου 6, στην αύξηση του μετοχικού ή συνεταιριστικού κεφαλαίου του νομικού προσώπου με κεφαλαιοποίηση του ειδικού αποθεματικού και στην εξουσιοδότηση του Διοικητικού Συμβουλίου να προβεί στις απαραίτητες ενέργειες για την υλοποίηση των αποφάσεων της Γενικής Συνέλευσης. Η ως άνω απόφαση γνωστοποιείται στη Φορολογική Διοίκηση και στην Εποπτική Αρχή.

Η ένταξη στο ειδικό πλαίσιο των διατάξεων του παρόντος άρθρου λήγει με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης των μετόχων ή συνεταίρων του νομικού προσώπου, κατόπιν εισήγησης του Διοικητικού Συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται μέχρι το τέλος του προηγούμενου έτους εκείνου στο οποίο αφορά.

Οι αποφάσεις των προηγούμενων εδαφίων λαμβάνονται με την αυξημένη απαρτία και πλειοψηφία που απαιτείται, κατά τις διατάξεις του ν. 2190/1920 ή του ν. 1667/1986, για την αύξηση του μετοχικού ή του συνεταιριστικού κεφαλαίου, αντίστοιχα.

Ειδικά, όσον αφορά στη λήξη της ένταξης, το νομικό πρόσωπο υποβάλλει προς την Εποπτική Αρχή σχετική αίτηση προς έγκριση τουλάχιστον τρεις (3) μήνες πριν από τη σύγκληση της Γενικής Συνέλευσης, την οποία αυτή εγκρίνει ή απορρίπτει εντός δύο (2) μηνών από την ημερομηνία υποβολής της.

2. Ο φόρος εισοδήματος, ο οποίος αναλογεί σε προσωρινές διαφορές, που αφορούν:

α) στο υπολειπόμενο (αναπόσβεστο) ποσό της χρεωστικής διαφοράς της παραγράφου 2 του άρθρου 27, που έχει προκύψει σε βάρος των εποπτευόμενων από την Τράπεζα της Ελλάδος νομικών προσώπων των παραγράφων 5, 6 και 7 του άρθρου 26 και

β) στο ποσό των συσσωρευμένων προβλέψεων και λοιπών εν γένει ζημιών λόγω πιστωτικού κινδύνου, οι οποίες έχουν λογισθεί έως τις 30 Ιουνίου 2015 αναφορικά με απαιτήσεις των προαναφερθέντων νομικών προσώπων, για το οποίο έχει ή θα λογισθεί «αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση», σύμφωνα με τις διατάξεις των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ) και τις διατάξεις του παρόντος νόμου ή τις αντίστοιχες διατάξεις του προϊσχύσαντος ν. 2238/1994 (Α 151), και εμφανίζεται στις τελευταίες εκάστοτε νομίμως ελεγμένες και εγκεκριμένες από την τακτική Γενική Συνέλευση των μετόχων η συνεταίρων, ετήσιες εταιρικές οικονομικές καταστάσεις των ανωτέρω νομικών προσώπων, εφόσον έχουν συνταχθεί με βάση τα ΔΠΧΑ, μετατρέπεται, στο σύνολο του ή μερικά με τον τρόπο που περιγράφεται κατωτέρω, κατά περίπτωση, σε οριστική και εκκαθαρισμένη απαίτηση αυτού έναντι του Δημοσίου, σε περίπτωση κατά την οποία το λογιστικό, μετά από φόρους, αποτέλεσμα χρήσης του νομικού προσώπου είναι ζημία, σύμφωνα με τις, κατά τα παραπάνω, νομίμως ελεγμένες και εγκεκριμένες εταιρικές οικονομικές καταστάσεις από την τακτική Γενική Συνέλευση των μετόχων ή συνεταίρων.

Το ποσό της οριστικής και εκκαθαρισμένης απαίτησης προσδιορίζεται δια του πολλαπλασιασμού του συνολικού ποσού της, κατά τα παραπάνω, οριζόμενης αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης με το ποσοστό που αντιπροσωπεύει η λογιστική, μετά από φόρους, ζημία χρήσης στο σύνολο των ιδίων κεφαλαίων, όπως αυτά εμφανίζονται στις εκάστοτε ετήσιες εταιρικές οικονομικές καταστάσεις του νομικού προσώπου, οι οποίες έχουν συνταχθεί για το οικείο φορολογικό έτος, μη συμπεριλαμβανομένης σε αυτά της λογιστικής ζημίας χρήσης [Φορολογική Απαίτηση = Ποσό Αναβαλλόμενης Φορολογικής Απαίτησης οικονομικών καταστάσεων Χ λογιστική, μετά από φόρους, ζημία χρήσης / (ίδια κεφάλαια - Λογιστική, μετά από φόρους, ζημία χρήσης)].

Η απαίτηση της παρούσας παραγράφου γεννάται κατά το χρόνο έγκρισης των εκάστοτε ετήσιων εταιρικών οικονομικών καταστάσεων από την τακτική Γενική Συνέλευση των μετόχων ή συνεταίρων και συμψηφίζεται με τον αναλογούντα φόρο εισοδήματος του νομικού προσώπου ή και εταιρειών του ιδίου εταιρικού ομίλου («συνδεδεμένων επιχειρήσεων» κατά την έννοια του παρόντος νόμου) του φορολογικού έτους το οποίο αφορούν οι εγκριθείσες οικονομικές καταστάσεις. Προκειμένου για το συμψηφισμό με τον αναλογούντα φόρο εισοδήματος, το νομικό πρόσωπο ή η συνδεδεμένη επιχείρηση μπορεί να υποβάλει εμπρόθεσμα συμπληρωματική δήλωση φορολογίας εισοδήματος μέσα σε ένα μήνα από την ημερομηνία γέννησης της απαίτησης κατά τις διατάξεις του παρόντος άρθρου. Σε περίπτωση που ο αναλογών φόρος εισοδήματος του φορολογικού έτους στο οποίο προέκυψε η λογιστική ζημία δεν επαρκεί για τον ολοσχερή συμψηφισμό της απαίτησης και κατά το μέρος που αυτή δεν έχει συμψηφισθεί, το νομικό πρόσωπο έχει άμεσα εισπράξιμη απαίτηση έναντι του Ελληνικού Δημοσίου για το υπόλοιπο (μη συμψηφισθέν) ποσό. Η απαίτηση αυτή καλύπτεται εντός ενός (1) μηνός από την υποβολή της (αρχικής ή συμπληρωματικής) δήλωσης φορολογίας εισοδήματος. Στην περίπτωση του προηγούμενου εδαφίου, το νομικό πρόσωπο εκδίδει δωρεάν παραστατικούς τίτλους δικαιωμάτων κτήσεως κοινών μετοχών ή συνεταιριστικών μερίδων (δικαιώματα μετατροπής), κατά τις διατάξεις της παραγράφου 6 του παρόντος άρθρου, οι οποίοι ανήκουν κατά κυριότητα στο Ελληνικό Δημόσιο και αντιστοιχούν σε κοινές μετοχές ή συνεταιριστικές μερίδες συνολικής αγοραίας αξίας ίσης με το εκατό τοις εκατό (100%) του ποσού της οριστικής και εκκαθαρισμένης φορολογικής απαίτησης, προ του συμψηφισμού της με το φόρο εισοδήματος του φορολογικού έτους στο οποίο προέκυψε η λογιστική ζημία. Ως αγοραία αξία των μετοχών ή συνεταιριστικών μερίδων νοείται: (α) εφόσον οι μετοχές του νομικού προσώπου είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών ο μέσος όρος της χρηματιστηριακής τιμής τους σταθμισμένος με βάση τον όγκο συναλλαγών, κατά τις προηγούμενες τριάντα (30) εργάσιμες ημέρες από την ημερομηνία που καθίσταται εισπρακτέα η, κατά τα παραπάνω, φορολογική απαίτηση ή (β) εφόσον πρόκειται για συνεταιριστικές μερίδες ή μετοχές που δεν είναι εισηγμένες, η εσωτερική λογιστική αξία τους, όπως προκύπτει από τον νόμιμα συνταγμένο τελευταίο ισολογισμό του νομικού προσώπου, αφού ληφθούν υπόψη τυχόν παρατηρήσεις στην έκθεση ελέγχου

του νόμιμου ελεγκτή. Η άσκηση των δικαιωμάτων μετατροπής πραγματοποιείται χωρίς την καταβολή ανταλλάγματος, με την κεφαλαιοποίηση του ειδικού αποθεματικού.

[Με την παρ. 2α του άρθρου 43 του ν. 4465/2017 (Α' 47/04.04.2017) αντικαταστάθηκε η παρ. 2 με ισχύ την οριζόμενη στην παρ. 11 του παρόντος άρθρου ως εξής:

«2. Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου, λαμβάνεται υπόψη ο φόρος εισοδήματος, όπως αυτός υπολογίζεται με βάση τον εκάστοτε φορολογικό συντελεστή και εφόσον ο συντελεστής αυτός δεν θα υπερβαίνει το φορολογικό συντελεστή που ίσχυε για το φορολογικό έτος 2015, ο οποίος αναλογεί:

α) σε προσωρινές διαφορές που αφορούν στο υπολειπόμενο (αναπόσβεστο) ποσό της χρεωστικής διαφοράς της παραγράφου 2 του άρθρου 27 που έχει προκύψει σε βάρος των εποπτευόμενων από την Τράπεζα της Ελλάδος ή τον Ενιαίο Εποπτικό Μηχανισμό, νομικών προσώπων των παραγράφων 5, 6 και 7 του άρθρου 26,

β) σε προσωρινές διαφορές που αφορούν στο υπολειπόμενο (αναπόσβεστο) ποσό της χρεωστικής διαφοράς της περίπτωσης α` της παραγράφου 3 του άρθρου 27 και στις προσωρινές διαφορές που προβλέπονται στην περίπτωση β' της παραγράφου 3 του άρθρου 27 και

γ) σε προσωρινές διαφορές που αφορούν στο ποσό των συσσωρευμένων προβλέψεων και λοιπών εν γένει ζημιών λόγω πιστωτικού κινδύνου, οι οποίες έχουν λογισθεί αναφορικά με απαιτήσεις των προαναφερθέντων νομικών προσώπων, για το οποίο έχει ή θα λογισθεί «αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση», σύμφωνα με τις διατάξεις των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ) και τις διατάξεις του παρόντος νόμου ή τις αντίστοιχες διατάξεις του προϊσχύσαντος ν. 2238/1994 (Α΄ 151) και εμφανίζεται στις τελευταίες εκάστοτε νομίμως ελεγμένες και εγκεκριμένες από την τακτική γενική συνέλευση των μετόχων ή συνεταίρων, ετήσιες εταιρικές οικονομικές καταστάσεις των ανωτέρω νομικών προσώπων, εφόσον έχουν συνταχθεί με βάση τα ΔΠΧΑ.

Σε κάθε περίπτωση, το συνολικό ποσό του φόρου που υπολογίζεται στις ανωτέρω περιπτώσεις β΄ και γ΄ δεν μπορεί καθ' οιονδήποτε τρόπο να υπερβεί το συνολικό ποσό φόρου που αναλογεί στις προσωρινές διαφορές από συσσωρευμένες προβλέψεις και λοιπές εν γένει ζημίες λόγω πιστωτικού κινδύνου, που είχαν λογισθεί έως τις 30 Ιουνίου 2015, αφού αφαιρεθούν:

αα) Τυχόν ποσό οριστικής και εκκαθαρισμένης απαίτησης, το οποίο προέκυψε σε περίπτωση λογιστικής ζημίας χρήσης κατά τις διατάξεις της παρούσας παραγράφου και το οποίο αφορά στις ανωτέρω συσσωρευμένες προβλέψεις,

ββ) το ποσό του φόρου που αναλογεί σε τυχόν μεταγενέστερες ειδικές φορολογικές προβλέψεις οι οποίες αφορούν στις ανωτέρω συσσωρευμένες προβλέψεις και

γγ) το ποσό του φόρου που αναλογεί στις ετήσιες αποσβέσεις της χρεωστικής διαφοράς της περίπτωσης α΄ της παραγράφου 3 του άρθρου 27, εφόσον και κατά το μέρος που η χρεωστική διαφορά αντιστοιχίζεται με τις ανωτέρω προβλέψεις και λοιπές εν γένει ζημίες λόγω πιστωτικού κινδύνου. Η αντιστοίχιση της χρεωστικής διαφοράς με τις προβλέψεις και λοιπές ζημίες λόγω πιστωτικού κινδύνου πραγματοποιείται εξατομικευμένα, ανά οφειλέτη ή ανά χαρτοφυλάκιο δανείων ή πιστώσεων κατά την αναλογία των συσσωρευμένων προβλέψεων και λοιπών ζημιών λόγω πιστωτικού κινδύνου που είχαν λογισθεί έως τις 30 Ιουνίου 2015 προς το σύνολο: i) των ανωτέρω συσσωρευμένων προβλέψεων και λοιπών ζημιών λόγω πιστωτικού κινδύνου και ii) των προβλέψεων και λοιπών εν γένει ζημιών που λογίσθηκαν μετά την ημερομηνία αυτή. Προκειμένου για τον υπολογισμό της ανωτέρω αναλογίας κατ' έτος αφαιρούνται από τον αριθμητή και από τον παρονομαστή τα ποσά των χρεωστικών διαφορών που προέκυψαν και αντιστοιχίσθηκαν στα προηγούμενα φορολογικά έτη.

Ο φόρος που υπολογίζεται στις περιπτώσεις α΄, β΄ και γ΄ κατ' εφαρμογή των ανωτέρω, μετατρέπεται, στο σύνολό του ή μερικά με τον τρόπο που περιγράφεται κατωτέρω, κατά περίπτωση, σε οριστική και εκκαθαρισμένη απαίτηση αυτού έναντι του Δημοσίου, σε περίπτωση κατά την οποία το λογιστικό, μετά από φόρους, αποτέλεσμα χρήσης του νομικού προσώπου είναι ζημία, σύμφωνα με τις, κατά τα παραπάνω, νομίμως ελεγμένες και εγκεκριμένες εταιρικές οικονομικές καταστάσεις από την τακτική γενική συνέλευση των μετόχων ή συνεταίρων.

Το ποσό της οριστικής και εκκαθαρισμένης απαίτησης προσδιορίζεται δια του πολλαπλασιασμού του συνολικού ποσού της, κατά τα παραπάνω, οριζόμενης αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης με το ποσοστό που αντιπροσωπεύει η λογιστική, μετά από φόρους, ζημία χρήσης στο σύνολο των ιδίων κεφαλαίων, όπως αυτά εμφανίζονται στις εκάστοτε ετήσιες εταιρικές οικονομικές καταστάσεις του νομικού προσώπου, οι οποίες έχουν συνταχθεί για το οικείο φορολογικό έτος, μη συμπεριλαμβανομένης σε αυτά της λογιστικής ζημίας χρήσης [Φορολογική Απαίτηση = Ποσό Αναβαλλόμενης Φορολογικής Απαίτησης οικονομικών καταστάσεων Χ λογιστική, μετά από φόρους, ζημία χρήσης/(ίδια κεφάλαια - Λογιστική, μετά από φόρους, ζημία χρήσης)].

Η απαίτηση της παρούσας παραγράφου γεννάται κατά το χρόνο έγκρισης των εκάστοτε ετήσιων εταιρικών οικονομικών καταστάσεων από την τακτική γενική συνέλευση των μετόχων ή συνεταίρων και συμψηφίζεται με τον αναλογούντα φόρο εισοδήματος του νομικού προσώπου ή και εταιρειών του ιδίου εταιρικού ομίλου («συνδεδεμένων επιχειρήσεων» κατά την έννοια του παρόντος νόμου) του φορολογικού έτους το οποίο αφορούν οι εγκριθείσες οικονομικές καταστάσεις. Προκειμένου για το συμψηφισμό με τον αναλογούντα φόρο εισοδήματος, το νομικό πρόσωπο ή η συνδεδεμένη επιχείρηση μπορεί να υποβάλει εμπρόθεσμα συμπληρωματική δήλωση φορολογίας εισοδήματος μέσα σε ένα (1) μήνα από την ημερομηνία γέννησης της απαίτησης κατά τις διατάξεις του παρόντος άρθρου. Σε περίπτωση που ο αναλογών φόρος εισοδήματος του φορολογικού έτους στο οποίο προέκυψε η λογιστική ζημία δεν επαρκεί για τον ολοσχερή συμψηφισμό της απαίτησης και κατά το μέρος που αυτή δεν έχει συμψηφισθεί, το νομικό πρόσωπο έχει άμεσα εισπράξιμη απαίτηση έναντι του Ελληνικού Δημοσίου για το υπόλοιπο (μη συμψηφισθέν) ποσό. Η απαίτηση αυτή καλύπτεται εντός ενός (1) μηνός από την υποβολή της (αρχικής ή συμπληρωματικής) δήλωσης φορολογίας εισοδήματος. Στην περίπτωση του προηγούμενου εδαφίου, το νομικό πρόσωπο εκδίδει δωρεάν παραστατικούς τίτλους δικαιωμάτων κτήσεως κοινών μετοχών ή συνεταιριστικών μερίδων (δικαιώματα μετατροπής), κατά τις διατάξεις της παραγράφου 6 του παρόντος άρθρου, οι οποίοι ανήκουν κατά κυριότητα στο Ελληνικό Δημόσιο και αντιστοιχούν σε κοινές μετοχές ή συνεταιριστικές μερίδες συνολικής αγοραίας αξίας ίσης με το εκατό τοις εκατό (100%) του ποσού της οριστικής και εκκαθαρισμένης φορολογικής απαίτησης, προ του συμψηφισμού της με το φόρο εισοδήματος του φορολογικού έτους στο οποίο προέκυψε η λογιστική ζημία. Ως αγοραία αξία των μετοχών ή συνεταιριστικών μερίδων νοείται: α) εφόσον οι μετοχές του νομικού προσώπου είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών ο μέσος όρος της χρηματιστηριακής τιμής τους σταθμισμένος με βάση τον όγκο συναλλαγών, κατά τις προηγούμενες τριάντα (30) εργάσιμες ημέρες από την ημερομηνία που καθίσταται εισπρακτέα η, κατά τα παραπάνω, φορολογική απαίτηση ή β) εφόσον πρόκειται για συνεταιριστικές μερίδες ή μετοχές που δεν είναι εισηγμένες, η εσωτερική λογιστική αξία τους, όπως προκύπτει από τον νόμιμα συνταγμένο τελευταίο ισολογισμό του νομικού προσώπου, αφού ληφθούν υπόψη τυχόν παρατηρήσεις στην έκθεση ελέγχου του νόμιμου ελεγκτή. Η άσκηση των δικαιωμάτων μετατροπής πραγματοποιείται χωρίς την καταβολή ανταλλάγματος, με την κεφαλαιοποίηση του ειδικού αποθεματικού.».]

3. Στην περίπτωση πτώχευσης [με το άρθρο 13 του ν. 4722/2020 (Α' 177/15. 01.2020) η λέξη *«πτώχευση»* αντικαταστάθηκε από τις λέξεις «διαδικασία εξυγίανσης»] *σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο της παρ. 1 ειδικής εκκαθάρισης ή εκκαθάρισης του νομικού προσώπου, σε εφαρμογή διατάξεων της ελληνικής νομοθεσίας ή της ευρωπαϊκής, όπως αυτή έχει ενσωματωθεί στο ελληνικό δίκαιο, το υπολειπόμενο ποσό της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης, σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο της προηγούμενης παραγράφου* [με το άρθρο 13 του ν. 4722/2020 (Α' 177/15.09.2020) οι λέξεις *«προηγούμενης παραγράφου»* αντικαταστάθηκαν από τη φράση *«παρ. 2»*], *μετατρέπεται σε οριστική και εκκαθαρισμένη απαίτηση κατά τα οριζόμενα στην ίδια παράγραφο. Εάν η φορολογική απαίτηση δεν συμψηφισθεί ολοσχερώς με τον αναλογούντα φόρο εισοδήματος του νομικού προσώπου, το μη συμψηφισθέν μέρος της ανωτέρω απαίτησης αποτελεί άμεσα εισπράξιμη απαίτηση του από το Δημόσιο.*

4. Οι διατάξεις της παραγράφου 2 δεν εφαρμόζονται στο ποσό της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης που έχει λογισθεί επί των συσσωρευμένων προβλέψεων και λοιπών εν γένει ζημιών λόγω πιστωτικού κινδύνου αναφορικά με απαιτήσεις κατά εταιρειών του ιδίου εταιρικού ομίλου, καθώς και μετόχων, συνεταίρων που κατέχουν ποσοστό άνω του τρία τοις εκατό (3%) του συνολικού συνεταιριστικού κεφαλαίου, μελών διοικητικών συμβουλίων, διευθυνόντων συμβούλων, γενικών διευθυντών και διευθυντών αυτών. Ως εταιρεία του ιδίου εταιρικού ομίλου νοείται κάθε συνδεδεμένη επιχείρηση κατά την έννοια του παρόντος νόμου.

[Με την παρ. 2.α. του άρθρου 43 του ν. 4465/2017 (Α' 47/04.04.2017) αντικαταστάθηκε η παρ. 4 με ισχύ την οριζόμενη στην παρ. 11 του παρόντος άρθρου ως εξής:
«4. Οι διατάξεις της παραγράφου 2 δεν εφαρμόζονται στο ποσό της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης που έχει λογισθεί επί των συσσωρευμένων προβλέψεων και λοιπών εν γένει ζημιών λόγω πιστωτικού κινδύνου, καθώς και επί της χρεωστικής διαφοράς και των λογιστικών διαγραφών των περιπτώσεων α` και β` της παραγράφου 3 του άρθρου 27, αναφορικά με απαιτήσεις από δάνεια ή πιστώσεις σε εταιρείες του ιδίου εταιρικού ομίλου, καθώς και σε μετόχους, συνεταίρους που κατέχουν ποσοστό άνω του τρία τοις εκατό (3%) του συνολικού συνεταιριστικού κεφαλαίου, μέλη διοικητικών συμβουλίων, διευθύνοντες συμβούλους, γενικούς διευθυντές και διευθυντές αυτών. Ως εταιρεία του ιδίου εταιρικού ομίλου νοείται κάθε συνδεδεμένη επιχείρηση κατά την έννοια του παρόντος νόμου.».]

5. Σε περίπτωση συμψηφισμού ή είσπραξης της απαίτησης, όπως προσδιορίζεται στην παράγραφο 2, το σχετικό ποσό αφαιρείται από τη συνολική φορολογική απαίτηση του νομικού προσώπου.

6. Για το ποσό που αντιστοιχεί στο ποσοστό εκατό τοις εκατό (100%) του ποσού της ανωτέρω φορολογικής απαίτησης, κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 2, το νομικό πρόσωπο σχηματίζει ισόποσο ειδικό αποθεματικό, το οποίο προορίζεται αποκλειστικά για την αύξηση του μετοχικού ή συνεταιριστικού του κεφαλαίου και την έκδοση παραστατικών τίτλων δικαιωμάτων κτήσεως κοινών μετοχών ή συνεταιριστικών μερίδων (δικαιώματα μετατροπής) προς το Ελληνικό Δημόσιο. Για το σκοπό αυτόν, κατά το χρόνο σχηματισμού του κατά τα ανωτέρω ειδικού αποθεματικού, το νομικό πρόσωπο εκδίδει προς το Ελληνικό Δημόσιο παραστατικούς τίτλους δικαιωμάτων κτήσεως κοινών μετοχών ή συνεταιριστικών μερίδων (δικαιώματα μετατροπής) η συνολική αξία των οποίων προσδιορίζεται στην παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου. Οι τίτλοι είναι μετατρέψιμοι σε κοινές μετοχές ή συνεταιριστικές μερίδες, οι οποίες μπορεί να εκδοθούν και υπέρ το άρτιο. Οι κατά τα παραπάνω παραστατικοί τίτλοι είναι ελεύθερα μεταβιβάσιμοι από τους κατόχους. Εντός εύλογου χρονικού διαστήματος μετά την ημερομηνία έκδοσης των τίτλων, οι υφιστάμενοι μέτοχοι ή συνεταίροι έχουν δικαίωμα εξαγοράς τους κατά την αναλογία συμμετοχής τους στο μετοχικό ή συνεταιριστικό κεφάλαιο του νομικού προσώπου κατά το χρόνο έκδοσης των τίτλων. Η απόκτηση των τίτλων από το Ελληνικό Δημόσιο, καθώς και η άσκηση των δικαιωμάτων μετατροπής από τους κατόχους τους πραγματοποιείται χωρίς αντάλλαγμα και δεν αποτελεί δημόσια προσφορά κατά την έννοια του ν. 3401/2005. Δεν αποτελεί, επίσης, δημόσια προσφορά η άσκηση του δικαιώματος εξαγοράς των τίτλων από τους υπάρχοντες μετόχους ή συνεταίρους. Μετά την άσκηση του δικαιώματος εξαγοράς από τους υφιστάμενους μετόχους ή συνεταίρους ή μετά την παρέλευση του εύλογου χρονικού διαστήματος χωρίς να ασκηθεί το δικαίωμα αυτό οι, κατά τα παραπάνω, παραστατικοί τίτλοι είναι ελεύθερα μεταβιβάσιμοι έναντι ανταλλάγματος και διαπραγματεύσιμοι σε οργανωμένη αγορά.
[Με την παρ. 1 του άρθρου 114 του ν. 4549/2018 (Α' 105/14.06.2018) προστέθηκε τελευταίο εδάφιο στην παρ. 6 ως εξής:
«Αν το δικαίωμα μετατροπής των τίτλων σε κοινές μετοχές ή συνεταιριστικές μερίδες πιστωτικών ιδρυμάτων ασκείται από το Ελληνικό Δημόσιο, η κυριότητα των εν λόγω κοινών μετοχών ή συνεταιριστικών μερίδων περιέρχεται αυτοδικαίως και χωρίς αντάλλαγμα στο Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας.»]

7. Με Πράξη του Υπουργικού Συμβουλίου ορίζονται κάθε σχετικό με την εφαρμογή του παρόντος άρθρου θέμα και ιδίως η διαδικασία του φορολογικού ελέγχου, τα απαιτούμενα στοιχεία τεκμηρίωσης για την επαλήθευση του ποσού της οριστικής και εκκαθαρισμένης απαίτησης κατά του Δημοσίου, η παρακολούθηση και πιστοποίηση του μη συμψηφισθέντος ετήσιου υπολοίπου της φορολογικής απαίτησης της παραγράφου 2, ο τρόπος αποπληρωμής της, ο οποίος είναι είτε μετρητοίς είτε με ταμειακά ισοδύναμα, όπως αυτά ορίζονται στο πρότυπο 7 των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων, η πιστοποίηση της εξόφλησης της απαίτησης αυτής, οι βασικοί όροι που διέπουν τους εκδιδόμενους παραστατικούς τίτλους δικαιωμάτων κτήσεων κοινών μετοχών ή συνεταιριστικών μερίδων (δικαιώματα μετατροπής), η μεταβίβασή τους, η αξία μεταβίβασης, ο χρόνος και η διαδικασία άσκησης του δικαιώματος εξαγοράς από τους μετόχους ή συνεταίρους του νομικού προσώπου, ο χρόνος κατά τον οποίο αυτοί καθίστανται διαπραγματεύσιμοι σε οργανωμένη αγορά και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια αναφορικά με το χρόνο και τη διαδικασία μετατροπής των δικαιωμάτων και την έκδοση (δωρεάν) κοινών μετοχών ή συνεταιριστικών μερίδων των νομικών προσώπων προς το Ελληνικό Δημόσιο.

8. Από τη θέση σε ισχύ του παρόντος άρθρου, και για όσα νομικά πρόσωπα αποφασίσουν την ένταξή τους στις διατάξεις του παρόντος άρθρου, δεν εφαρμόζεται ως προς τις σε αυτό αναφερόμενες φορολογικές απαιτήσεις οποιαδήποτε άλλη διάταξη νόμου, η οποία τυχόν θέτει διαφορετικές προϋποθέσεις, αιρέσεις ή προθεσμίες στην επιστροφή από το Δημόσιο φόρου εισοδήματος. Η τυχόν μείωση του ποσού της φορολογικής απαίτησης,

κατόπιν του ελέγχου της Φορολογικής Διοίκησης, συνεπάγεται την έκδοση πράξης διορθωτικού προσδιορισμού του φόρου ή πράξης διόρθωσης αυτού, χωρίς αυτό να συνεπάγεται οποιαδήποτε αξίωση του νομικού προσώπου ή οποιουδήποτε άλλου σε βάρος οποιουδήποτε κατόχου, σχετικά με τους παραστατικούς τίτλους της παραγράφου 6 ή από οποιαδήποτε άλλη αιτία.

9. Σε περίπτωση μετατροπής της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης επί του ποσού των συσσωρευμένων προβλέψεων και λοιπών εν γένει ζημιών λόγω κάλυψης πιστωτικού κινδύνου κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 2 σε οριστική και εκκαθαρισμένη απαίτηση έναντι του Δημοσίου, το δικαιούχο νομικό πρόσωπο δεν μπορεί να εκπίπτει από το φορολογητέο εισόδημά του το ποσό των προβλέψεων και λοιπών εν γένει ζημιών λόγω κάλυψης πιστωτικού κινδύνου, που αφορούν στο ποσό της κατά τα ανωτέρω μετατραπείσας φορολογικής απαίτησης σε οριστική. Το ως άνω ποσό εγγράφεται σε ειδικό λογαριασμό του νομικού προσώπου.
[Με την παρ. 2.α. του άρθρου 43 του ν. 4465/2017 (Α' 47/04.04.2017) αντικαταστάθηκε η παρ. 9 με ισχύ την οριζόμενη στην παρ. 11 του παρόντος άρθρου ως εξής:
«9. Σε περίπτωση μετατροπής της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης επί του ποσού των συσσωρευμένων προβλέψεων και λοιπών εν γένει ζημιών λόγω κάλυψης πιστωτικού κινδύνου κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 2, καθώς και επί των προσωρινών διαφορών της περίπτωσης β` της παραγράφου 3 του άρθρου 27, σε οριστική και εκκαθαρισμένη απαίτηση έναντι του Δημοσίου, το δικαιούχο νομικό πρόσωπο δεν μπορεί να εκπίπτει από το φορολογητέο εισόδημά του, το ποσό των προβλέψεων και λοιπών εν γένει ζημιών λόγω κάλυψης πιστωτικού κινδύνου, που αφορούν στο ποσό της κατά τα ανωτέρω μετατραπείσας φορολογικής απαίτησης σε οριστική. Το ως άνω ποσό εγγράφεται σε ειδικό λογαριασμό του νομικού προσώπου.»]

10. Το ποσό της χρεωστικής διαφοράς, για το οποίο έχει πραγματοποιηθεί μετατροπή της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης σε οριστική και εκκαθαρισμένη απαίτηση έναντι του Δημοσίου, αφαιρείται από το απολειπόμενο (αναπόσβεστο) ποσό της χρεωστικής διαφοράς, που εκπίπτει από τα ακαθάριστα έσοδα του νομικού προσώπου κατά τις διατάξεις του άρθρου 27 παράγραφος 2.
[Με την παρ. 2.α. του άρθρου 43 του ν. 4465/2017 (Α' 47/04.04.2017) αντικαταστάθηκε η παρ. 10 με ισχύ την οριζόμενη στην παρ. 11 του παρόντος άρθρου ως εξής:
«10. Το ποσό της χρεωστικής διαφοράς, για το οποίο έχει πραγματοποιηθεί μετατροπή της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης σε οριστική και εκκαθαρισμένη απαίτηση έναντι του Δημοσίου, αφαιρείται από το υπολειπόμενο (αναπόσβεστο) ποσό της χρεωστικής διαφοράς, που εκπίπτει από τα ακαθάριστα έσοδα του νομικού προσώπου κατά τις διατάξεις της παραγράφου 2 και της περίπτωσης α` της παραγράφου 3 του άρθρου 27.»]

11. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου αφορούν φορολογικές απαιτήσεις που γεννώνται από το φορολογικό έτος 2017 και εφεξής και ανάγονται στο φορολογικό έτος 2016 και εφεξής. Κατ' εξαίρεση, στην περίπτωση πτώχευσης, ειδικής εκκαθάρισης ή εκκαθάρισης του νομικού προσώπου, η φορολογική απαίτηση γεννάται οποτεδήποτε συντρέξουν τα γεγονότα αυτά μετά την ημερομηνία δημοσίευσης του παρόντος.».

[Με το άρθρο 82 του ν. 4472/2017 (Α' 74/19.05.2017) προστέθηκε παρ. 12, και με ισχύ σύμφωνα με το άρθρο 164 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 19.05.2017, ως εξής:
«12. Για το υπερβάλλον ποσό της εγγυημένης από το Ελληνικό Δημόσιο αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης, όπως αυτό προκύπτει από τη θετική διαφορά μεταξύ του ισχύοντος φορολογικού συντελεστή και του φορολογικού συντελεστή που εφαρμόζονταν πριν την ισχύ του ν. 4334/2015, τα νομικά πρόσωπα των παραγράφων 5, 6 και 7 του άρθρου 26 καταβάλλουν στο Ελληνικό Δημόσιο ετήσια προμήθεια.

Το ποσό της προμήθειας υπολογίζεται πολλαπλασιάζοντας με συντελεστή 1,5% το γινόμενο της διαφοράς μεταξύ του ισχύοντος συντελεστή φορολόγησης και του συντελεστή φορολόγησης 26% που εφαρμόζονταν πριν την ισχύ του ν. 4334/2015 διά του ίδιου συντελεστή 26% επί το συνολικό ποσό εγγυημένης από το Ελληνικό Δημόσιο αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης ανά υπόχρεο πρόσωπο.

[Προμήθεια = 1,5% x (ισχύον φορολογικός συντελεστής % -26%)/26%] x συνολικό ποσό εγγυημένης από το Ελληνικό Δημόσιο αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης ανά υπόχρεο πρόσωπο].

Η καταβολή της προμήθειας γίνεται εντός έξι (6) μηνών από το τέλος κάθε φορολογικού έτους, για όσο χρονικό διάστημα ο φορολογικός συντελεστής που εφαρμόζεται στα υπόχρεα πρόσωπα είναι μεγαλύτερος του 26%, σε λογαριασμό του Ελληνικού Δημοσίου που τηρείται στην Τράπεζα της Ελλάδος και αποτελεί έσοδο του Κρατικού

Προϋπολογισμού. Κατά την πρώτη εφαρμογή της παρούσας παραγράφου, η προμήθεια καταβάλλεται έως τις 30.6.2017.

Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, κατόπιν έγγραφης ενημέρωσης από την Τράπεζα της Ελλάδος για τους υπόχρεους και το συνολικό ποσό της εγγυημένης από το Ελληνικό Δημόσιο αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης ανά υπόχρεο πρόσωπο, όπως το ποσό αυτό βεβαιώνεται από τον ορκωτό ελεγκτή του μετά τη δημοσίευση των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων κάθε έτους, καθορίζεται από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους το ακριβές ποσό της προμήθειας ανά υπόχρεο πρόσωπο, σύμφωνα με τον παραπάνω τύπο.».]

[Με την παρ. 3 του άρθρου 80 του ν. 4484/2017 (Α' 110/01.08.2017) προστέθηκε τελευταίο εδάφιο στην παρ. 12 ως εξής:
«Η προμήθεια του άρθρου αυτού συνιστά δικαίωμα υπέρ του Δημοσίου κατά την έννοια της παρ. 19 του άρθρου 15 του π.δ. της 28.7.1931 "Περί κώδικος των νόμων περί τελών χαρτοσήμου" (Α΄ 239).».]

191 Ο ν. 2190/1920 « Περί Ανωνύμων Εταιρειών» (Α' 144/30.06.1920) έχει καταργηθεί ως εξής:
α) τα άρθρα 1 έως 63δ και 90 έως 146 του ν. 2190/1920, όπως έχουν τροποποιηθεί και ισχύουν, καταργήθηκαν από 01.01.2019 σύμφωνα με τα άρθρα 187, 189 και 190 του ν. 4548/2018 «Αναμόρφωση του δικαίου των ανωνύμων εταιρειών» (Α' 104/13.06.2018) και με το άρθρο 188 του ίδιου νόμου ορίζεται ότι: «Όπου διάταξη νόμου παραπέμπει σε διατάξεις του κ.ν. 2190/1920 ή του ν. 3156/2003, οι οποίες καταργούνται δυνάμει του άρθρου 189, με την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου η παραπομπή αυτή νοείται ότι αναφέρεται στις αντίστοιχες διατάξεις του παρόντος νόμου. Αντίστοιχα, όπου στο ν. 3165/2003 γίνεται αναφορά σε «ομολογιακό δάνειο του νόμου αυτού» νοείται ομολογιακό δάνειο του παρόντος νόμου.» και
β) Τα άρθρα 66 έως 89 του ν. 2190/1920, όπως έχουν τροποποιηθεί και ισχύουν, καταργήθηκαν από 15.4.2019 σύμφωνα με το άρθρο 147 του ν. 4601/2019 (Α' 44/09.03.2019).

192 Με την παρ. 2 του άρθρου 43 του ν. 4465/2017 (Α' 47/04.04.2017) αντικαταστάθηκε ως άνω η παρ. 2 με ισχύ την οριζόμενη στην παρ. 11 του ίδιου άρθρου.

193 Με το άρθρο 13 του ν. 4722/2020 (Α' 177/15.09.2020) και έναρξη ισχύος σύμφωνα με το άρθρο 88 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 15.9.2020, η λέξη *«πτώχευσης»* αντικαταστάθηκε από τη φράση *«διαδικασία εξυγίανσης».*

194 Με την παρ. 2 του άρθρου 43 του ν. 4465/2017 (Α' 47/04.04.2017) αντικαταστάθηκε ως άνω η παρ. 4 με ισχύ την οριζόμενη στην παρ. 11 του παρόντος άρθρου.

195 Με την παρ. 1 του άρθρου 114 του ν. 4549/2018 (Α' 105/14.06.2018) προστέθηκε το τελευταίο εδάφιο της παρ. 6, με έναρξη ισχύος σύμφωνα με το άρθρο 131 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως , ήτοι από 14.06.2018.

196 Με την παρ. 2 του άρθρου 43 του ν. 4465/2017 (Α' 47/04.04.2017) αντικαταστάθηκε ως άνω η παρ. 9 με ισχύ την οριζόμενη στην παρ. 11 του παρόντος άρθρου.

197 Με την παρ. 2 του άρθρου 43 του ν. 4465/2017 (Α' 47/04.04.2017) αντικαταστάθηκε ως άνω η παρ. 10 με ισχύ την οριζόμενη στην παρ. 11 του παρόντος άρθρου.

198 Με το άρθρο 82 του ν. 4472/2017 (Α' 74/19.05.2017) και έναρξη ισχύος σύμφωνα με το άρθρο 164 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως ήτοι από 19.05.2017, προστέθηκε η παρ. 12 πλην του τελευταίου εδαφίου της που προστέθηκε με την παρ. 3 του άρθρου 80 του ν. 4484/2017 (Α' 110/01.08.2017) και έναρξη ισχύος σύμφωνα με το άρθρο 85 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 01.08.2017.

199 Το άρθρο 28 τίθεται, όπως ισχύει μετά την τελευταία τροποποίησή του με το άρθρο 14 του ν. 5073/2023 (Α' 204/11.12.2023) και σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου ορίστηκε ότι: «3. Τα άρθρα 12 έως 19 εφαρμόζονται για εισοδήματα που αποκτώνται στα φορολογικά έτη 2023 και επόμενα.».

Η αρχική διατύπωση είχε ως εξής:
«Άρθρο 28
Έμμεση μέθοδος προσδιορισμού κερδών [με την παρ.13.α. του άρθρου 22 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) διαγράφηκε από τον τίτλο η λέξη *«έμμεση»* και η λέξη *«κερδών»* αντικαταστάθηκε από τη λέξη «εσόδων»]

Το εισόδημα των φυσικών και νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων που ασκούν ή προκύπτει ότι ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα [με την παρ. 13.α. του άρθρου 22 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) προστέθηκαν μετά τις λέξεις *«επιχειρηματική δραστηριότητα»* οι λέξεις *«μπορεί να»* και μετά τη λέξη *«προσδιορίζεται»* οι λέξεις *«με βάση κάθε διαθέσιμο στοιχείο ή»,* με έναρξη ισχύος από 31.12.2013 σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου] *προσδιορίζεται με έμμεσες μεθόδους ελέγχου κατά τις ειδικότερες προβλέψεις του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας* [με το άρθρο 14 του ν. 5073/2023 (Α' 204/11.12.2023) προστέθηκαν α) η φράση εντός παρενθέσεως *«(Κ.Φ.Δ., ν. 4987/2022, Α΄ 206)»* και β) η λέξη *«ιδίως»* και σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου ορίστηκε ότι: «3. Τα άρθρα 12 έως 19 εφαρμόζονται για εισοδήματα που αποκτώνται στα φορολογικά έτη 2023 και επόμενα.» *στις ακόλουθες περιπτώσεις:*

α) Όταν δεν τηρούνται τα προβλεπόμενα βιβλία ή τηρούνται βιβλία απλογραφικά αντί διπλογραφικά, δεν τηρούνται τα φορολογικά στοιχεία και τα λοιπά προβλεπόμενα δικαιολογητικά έγγραφα, καθώς και τα συνοδευτικά στοιχεία συναλλαγών και καθίστανται αδύνατες οι ελεγκτικές επαληθεύσεις. [Με την παρ. 13. β. του άρθρου 22 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) αντικαταστάθηκε ως άνω η περ. α' με έναρξη ισχύος από 31.12.2013 σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου.]

β) Όταν δεν διαφυλάσσονται ή δεν προσκομίζονται μετά από δύο τουλάχιστον προσκλήσεις τακτικού φορολογικού ελέγχου τα τηρούμενα βιβλία, τα φορολογικά στοιχεία και τα λοιπά προβλεπόμενα δικαιολογητικά έγγραφα, καθώς και τα συνοδευτικά στοιχεία συναλλαγών, εκτός εάν υπάρχει η δυνατότητα αναπαραγωγής αυτών με αξιόπιστο τρόπο, από τον ίδιο τον υπόχρεο ή/και από τις διασταυρώσεις του ελέγχου.»
[Με την παρ.13.β. του άρθρου 22 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) προστέθηκε η περ. γ', με έναρξη ισχύος από 31.12.2013 σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου ως εξής: «*γ) όταν τα λογιστικά αρχεία ή φορολογικά στοιχεία δεν προσκομίζονται στη Φορολογική Διοίκηση μετά από σχετική πρόσκληση.*» και εν συνεχεία με το άρθρο 14 του ν. 5073/2023 (Α' 204/11.12.2023) τροποποιήθηκε η περ. γ' και οι λέξεις *«μετά από σχετική πρόσκληση»* αντικαταστάθηκαν με τις λέξεις *«εντός της προθεσμίας της παρ. 2 του άρθρου 14 του Κ.Φ.Δ. μετά από δύο σχετικές προσκλήσεις, ή»* και σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου ορίστηκε ότι: «3. Τα άρθρα 12 έως 19 εφαρμόζονται για εισοδήματα που αποκτώνται στα φορολογικά έτη 2023 και επόμενα.».
[Με το άρθρο 14 του ν. 5073/2023 (Α' 204/11.12.2023) προστέθηκαν οι ως άνω περ. δ' έως στ' και σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου ορίστηκε ότι: «3. Τα άρθρα 12 έως 19 εφαρμόζονται για εισοδήματα που αποκτώνται στα φορολογικά έτη 2023 και επόμενα.».

200 Με την παρ.13.α. του άρθρου 22 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) διαγράφηκε από τον τίτλο η λέξη *«έμμεση»* και η λέξη *«κερδών»* αντικαταστάθηκε από τη λέξη *«εσόδων»*, με έναρξη ισχύος από 31.12.2013 σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου. Η αρχική διατύπωση του τίτλου είχε ως εξής: *«Έμμεση μέθοδος προσδιορισμού κερδών».*

201 Με την παρ. 13.α. του άρθρου 22 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) προστέθηκαν μετά τις λέξεις *«επιχειρηματική δραστηριότητα»* οι λέξεις *«μπορεί να»* και μετά τη λέξη *«προσδιορίζεται»* οι λέξεις *«με βάση κάθε διαθέσιμο στοιχείο ή»*, με έναρξη ισχύος από 31.12.2013 σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου.

202 Με το άρθρο 14 του ν. 5073/2023 (Α' 204/11.12.2023) στο εισαγωγικό εδάφιο της παρ. 1 προστέθηκαν α) η φράση εντός παρενθέσεως *«(Κ.Φ.Δ., ν. 4987/2022, Α΄ 206*)» και β) η λέξη «*ιδίως*» και σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 59 του ίδιου ορίστηκε ότι: «3. Τα άρθρα 12 έως 19 εφαρμόζονται για εισοδήματα που αποκτώνται στα φορολογικά έτη 2023 και επόμενα.».

203 Ο νέος Κώδικας Φορολογικής Διαδικασίας είναι ο ν. 5104/2024 (Α' 58/19.04.2024) και με το άρθρο 86 «Καταργούμενες διατάξεις» ορίζεται ότι: « Από την έναρξη ισχύος του παρόντος καταργείται ο ν. 4987/2022 (Α'

206), περί του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας, πλην των άρθρων 39, 54Ζ και 70.». Με τις παρ. 1 και 2 του άρθρου 117 του ν. 5104/2024 (Α' 58/19.04.2024) ορίζεται η έναρξη ισχύος του νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως πλην των άρθρων 10 και 11 και της παρ. 3 του άρθρου 12 αυτού που ισχύουν από την 1η Σεπτεμβρίου 2024.

204 Με την παρ.13.β. του άρθρου 22 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) αντικαταστάθηκε ως άνω η περ. α΄ με έναρξη ισχύος από 31.12.2013 σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ως άνω νόμου.

205 Με την παρ.13.β. του άρθρου 22 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) αντικαταστάθηκε ως άνω η περ. β' με έναρξη ισχύος από 31.12.2013 σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου και εν συνεχεία με το άρθρο 14 του ν. 5073/2023 (Α' 204/11.12.2023) αντικαταστάθηκαν οι λέξεις *«Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας»* με το αρκτικόλεξο *«Κ.Φ.Δ.».*

206 Με την παρ.13.β. του άρθρου 22 του ν.4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) προστέθηκε η περ. γ', με έναρξη ισχύος από 31.12.2013 σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου και εν συνεχεία με το άρθρο 4 του ν. 5073/2023 (Α' 204/11.12.2023) η περ. γ' τροποποιήθηκε ως άνω, με έναρξη εφαρμογής σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου ως εξής: «3. Τα άρθρα 12 έως 19 εφαρμόζονται για εισοδήματα που αποκτώνται στα φορολογικά έτη 2023 και επόμενα.».

207 Η ορθή παραπομπή μετά την ισχύ του νέου Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (Κ.Φ.Δ.), ήτοι του ν. 5104/2024 (Α' 58/19.04.2024) γίνεται στο άρθρο 14 του ν. 5104/2024 (Α' 58/19.04.2024) σύμφωνα με τον πίνακα αντιστοιχίας των διατάξεων του καταργηθέντος Κ.Φ.Δ., ήτοι του ν. 4987/2022 (Α' 206) και του νέου Κ.Φ.Δ. που περιλαμβάνεται στο Παράρτημα Β' του ίδιου νόμου.

208 Με το άρθρο 14 του ν. 5073/2023 (Α' 204/11.12.2023) προστέθηκαν οι περ. δ' έως στ' με έναρξη εφαρμογής σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου ως εξής: «3. Τα άρθρα 12 έως 19 εφαρμόζονται για εισοδήματα που αποκτώνται στα φορολογικά έτη 2023 και επόμενα.».

209 Με την παρ.13γ. του άρθρου 22 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) προστέθηκε η παρ. 2, με έναρξη ισχύος από 31.12.2013 σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου.

210 Με το άρθρο 15 του ν. 5073/2023 (Α' 204/11.12.2023) προστέθηκε το άρθρο 28Α, με έναρξη εφαρμογής σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου ως εξής: «3. Τα άρθρα 12 έως 19 εφαρμόζονται για εισοδήματα που αποκτώνται στα φορολογικά έτη 2023 και επόμενα.».

211 Με το άρθρο 187 του ν. 5259/2025 (ΦΕΚ Α' 228/12-12-2025) τροποποιήθηκε η παράγραφος 2 του άρθρου 28 Α, ως άνω και ισχύει από το φορολογικό έτος 2025, σύμφωνα με την παράγραφο 5 του άρθρου 268 του ιδίου νόμου.
Η προηγούμενη διατύπωση είχε ως εξής:
«2. Ως ελάχιστο ετήσιο εισόδημα από την άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας τεκμαίρεται ποσό μέχρι πενήντα χιλιάδες (50.000) ευρώ που προκύπτει από το άθροισμα:
α) Ποσού που αντιστοιχεί στο ετήσιο ποσό του μικτού κατώτατου μισθού των άρθρων 134 του Κώδικα Ατομικού Εργατικού Δικαίου (π.δ. 80/2022, Α' 222) και 103 του παρόντος, όπως ισχύει κατά την τελευταία ημέρα του αντίστοιχου φορολογικού έτους, προσαυξανόμενου κατά δέκα τοις εκατό (10%) για τα τρία (3) έτη που έπονται της δεύτερης τριετίας από τη δήλωση έναρξης επαγγελματικής δραστηριότητας, επιπλέον δέκα τοις εκατό (10%), επί του ποσού της τρίτης τριετίας για τα τρία (3) έτη που έπονται της τρίτης τριετίας και επιπλέον δέκα τοις εκατό (10%), επί του ποσού της τέταρτης τριετίας για τα επόμενα έτη, πλέον
β) ποσού έως δεκαπέντε χιλιάδες (15.000) ευρώ που ισούται με το δέκα τοις εκατό (10%) του ετήσιου κόστους που καταβάλλει ο υπόχρεος της παρ. 1 για τη μισθοδοσία του προσωπικού που απασχολεί, πλέον
γ) ποσού που ανέρχεται στο πέντε τοις εκατό (5%) επί του ποσού, κατά το οποίο ο κύκλος εργασιών του υπόχρεου υπερβαίνει τον μέσο όρο του ετήσιου κύκλου εργασιών του Κωδικού Αριθμού Δραστηριότητας (Κ.Α.Δ.) της περ. ιστ) της παρ. 1 του άρθρου 16 του ν. 4919/2022 (Α' 71), όπως ορίζεται με την απόφαση που εκδίδεται με βάση την παρ. 4 του άρθρου 57 του ν. 4919/2022, στον οποίο ο υπόχρεος πραγματοποιεί τα υψηλότερα έσοδα.

Η προσαύξηση της περ. γ) δεν εφαρμόζεται στις ακόλουθες περιπτώσεις:
α) όταν ο μέσος όρος του ετήσιου κύκλου εργασιών του αντίστοιχου Κ.Α.Δ. δεν υπερβαίνει τις δέκα χιλιάδες (10.000) ευρώ ή
β) όταν το πλήθος των επιτηδευματιών που υπάγονται στον συγκεκριμένο Κ.Α.Δ. δεν υπερβαίνει τους τριάντα (30).
Για την εφαρμογή της περ. γ) λαμβάνεται υπόψη ο μέσος όρος του ετήσιου κύκλου εργασιών του αντίστοιχου Κ.Α.Δ. δεύτερου βαθμού του προηγούμενου φορολογικού έτους, που αφορά στους υπόχρεους της παρ. 1, όπως αυτός αναρτάται στον ιστότοπο της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.), μέχρι την 30ή Σεπτεμβρίου εκάστου έτους. Για τον προσδιορισμό του μέσου όρου του προηγούμενου εδαφίου δεν λαμβάνονται υπόψη οι επιτηδευματίες με μηδενικό κύκλο εργασιών.

Ειδικά ως προς τους υπόχρεους με Κ.Α.Δ. «εκμετάλλευση καταστήματος ψιλικών ειδών γενικά (47.19.10.01)», «εκμετάλλευση περιπτέρου (47.19.10.02)» και «λιανικό εμπόριο προϊόντων καπνού σε εξειδικευμένα καταστήματα (47.26)», για τον προσδιορισμό του ετήσιου κύκλου εργασιών του υπόχρεου και τον προσδιορισμό του μέσου όρου του ετήσιου κύκλου εργασιών του Κ.Α.Δ., δεν λαμβάνονται υπόψη οι πωλήσεις της παρ. 4 του άρθρου 35 του Κώδικα Φόρου Προστιθέμενης Αξίας (ν. 5144/2024, Α' 162). Για τους υπόχρεους με Κ.Α.Δ. «εκμετάλλευση καταστήματος ψιλικών ειδών γενικά (47.19.10.01)» και «εκμετάλλευση περιπτέρου (47.19.10.02)» ως μέσος όρος της περ. γ) λαμβάνεται υπόψη ο μέσος όρος ετήσιου κύκλου εργασιών του συνόλου των επιτηδευματιών με τους δύο αυτούς Κ.Α.Δ., χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι επιτηδευματίες με μηδενικό κύκλο εργασιών. Για την εύρεση του μέσου όρου ετήσιου κύκλου εργασιών των επιτηδευματιών με τους λοιπούς τεταρτοβάθμιους κωδικούς υπό τον Κ.Α.Δ. 47.19, πλην των Κ.Α.Δ. 47.19.10.01 και 47.19.10.02, δεν λαμβάνονται υπόψη οι επιτηδευματίες με Κ.Α.Δ. 47.19.10.01 και 47.19.10.02.
Αν το άθροισμα του πρώτου εδαφίου είναι μικρότερο από τριάντα χιλιάδες (30.000) ευρώ και ο υψηλότερα αμειβόμενος υπάλληλος που απασχολείται από τον υπόχρεο της παρ. 1 δικαιούται ετήσιες μικτές αποδοχές που υπερβαίνουν το ποσό που προκύπτει από το άθροισμα αυτό, τότε το ποσό των μικτών αποδοχών λαμβάνεται ως τεκμαιρόμενο ετήσιο εισόδημα του υπόχρεου της παρ. 1 μέχρι του ποσού των τριάντα χιλιάδων (30.000) ευρώ.»

Προγενέστερα:
Με το άρθρο 6 του ν. 5162/2024 (ΦΕΚ Α' 198/05-12-2024) είχε τροποποιηθεί η παράγραφος 2 και ίσχυε από το φορολογικό έτος 2024, σύμφωνα με την περίπτωση γ' της παραγράφου 5 του άρθρου 136 του ιδίου νόμου.
Η προηγούμενη διατύπωση είχε ως εξής:
«2. Ως ελάχιστο ετήσιο εισόδημα από την άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας τεκμαίρεται ποσό μέχρι πενήντα χιλιάδες ευρώ (50.000 €) που προκύπτει από το άθροισμα των παρακάτω:

α) ποσού μέχρι τις τριάντα χιλιάδες ευρώ (30.000 €) που αντιστοιχεί στο μεγαλύτερο εκ των εξής:

αα) του ετήσιου ποσού του μικτού κατώτατου μισθού των άρθρων 134 του Κώδικα Ατομικού Εργατικού Δικαίου (π.δ. 80/2022, Α΄ 222) και 103 του παρόντος, όπως ισχύει κατά την τελευταία ημέρα του αντίστοιχου φορολογικού έτους, προσαυξανόμενου κατά δέκα τοις εκατό (10%) για τα τρία (3) έτη που έπονται της δεύτερης τριετίας από τη δήλωση έναρξης επαγγελματικής δραστηριότητας, επιπλέον δέκα τοις εκατό (10%), επί του ποσού της τρίτης τριετίας για τα τρία (3) έτη που έπονται της δεύτερης τριετίας και επιπλέον δέκα τοις εκατό (10%), επί του ποσού της τέταρτης τριετίας για τα επόμενα έτη ή

αβ) του ποσού που αντιστοιχεί στις μικτές αποδοχές του υψηλότερα αμειβόμενου υπαλλήλου που απασχολείται από τον υπόχρεο της παρ. 1, πλέον

β) ποσού, έως δεκαπέντε χιλιάδες ευρώ (15.000 €), που ισούται με το δέκα τοις εκατό (10%) του ετήσιου κόστους που καταβάλλει ο υπόχρεος της παρ. 1 για τη μισθοδοσία του προσωπικού που απασχολεί, πλέον

γ) ποσού που ανέρχεται στο πέντε τοις εκατό (5%) επί του ποσού, κατά το οποίο ο κύκλος εργασιών του υπόχρεου υπερβαίνει τον μέσο ετήσιο κύκλο εργασιών του Κωδικού Αριθμού Δραστηριότητας (Κ.Α.Δ.) της περ. ιστ) της παρ. 1 του άρθρου 16 του ν. 4919/2022 (Α΄ 71), όπως ορίζεται με την απόφαση που εκδίδεται με βάση την παρ. 4 του άρθρου 57 του ν. 4919/2022, στον οποίο ο υπόχρεος πραγματοποιεί τα υψηλότερα έσοδα.

Η προσαύξηση της περ. γ) δεν εφαρμόζεται στις ακόλουθες περιπτώσεις:

α) όταν ο μέσος όρος του ετήσιου κύκλου εργασιών του αντίστοιχου Κ.Α.Δ. δεν υπερβαίνει τις δέκα χιλιάδες (10.000) ευρώ ή

β) όταν το πλήθος των επιτηδευματιών που υπάγονται στον συγκεκριμένο Κ.Α.Δ. δεν υπερβαίνει τους τριάντα (30).

Για την εφαρμογή της περ. γ) λαμβάνεται υπόψη ο μέσος όρος του ετήσιου κύκλου εργασιών του αντίστοιχου Κ.Α.Δ. δεύτερου βαθμού του προηγούμενου φορολογικού έτους, που αφορά στους υπόχρεους της παρ. 1, όπως αυτός αναρτάται στον ιστότοπο της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.), εντός ενός μηνός από τη λήξη της προθεσμίας υποβολής των δηλώσεων φορολογίας εισοδήματος του άρθρου 67 εκάστου έτους. Για τον προσδιορισμού του μέσου όρου του προηγούμενου εδαφίου δεν λαμβάνονται υπόψη οι επιτηδευματίες με μηδενικό κύκλο εργασιών.

Ειδικά ως προς τους υπόχρεους με Κ.Α.Δ. «εκμετάλλευση καταστήματος ψιλικών ειδών γενικά (47.19.10.01)», «εκμετάλλευση περιπτέρου (47.19.10.02)» και «λιανικό εμπόριο προϊόντων καπνού σε εξειδικευμένα καταστήματα (47.26)», για τον προσδιορισμό του ετήσιου κύκλου εργασιών του υπόχρεου και τον προσδιορισμό του μέσου όρου του ετήσιου κύκλου εργασιών του Κ.Α.Δ. δεν λαμβάνονται υπόψη οι πωλήσεις των καπνοβιομηχανικών προϊόντων της περ. α) της παρ. 4 του άρθρου 30 του Κώδικα Φόρου Προστιθέμενης Αξίας (ν. 2859/2000, Α΄ 248). Για τους υπόχρεους με Κ.Α.Δ. «εκμετάλλευση καταστήματος ψιλικών ειδών γενικά (47.19.10.01)» και «εκμετάλλευση περιπτέρου (47.19.10.02)» ως μέσος όρος της περ. γ) λαμβάνεται υπόψη ο μέσος όρος ετήσιου κύκλου εργασιών του συνόλου των επιτηδευματιών με τους δύο αυτούς Κ.Α.Δ., χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι επιτηδευματίες με μηδενικό κύκλο εργασιών. Για την εύρεση του μέσου όρου ετήσιου κύκλου εργασιών των επιτηδευματιών με τους λοιπούς τεταρτοβάθμιους κωδικούς υπό τον Κ.Α.Δ. 47.19, πλην των Κ.Α.Δ. 47.19.10.01 και 47.19.10.02, δεν λαμβάνονται υπόψη οι επιτηδευματίες με Κ.Α.Δ. 47.19.10.01 και 47.19.10.02.»

212 Με την παράγραφο 1 του άρθρου 5 του ν. 5246/2025 (ΦΕΚ Α' 198/11-11-2025) η περίπτωση δ) της παρ. 3 του άρθρου 28 Α, τροποποιήθηκε ως άνω και ισχύει από το φορολογικό έτος 2025, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 47 του ιδίου νόμου.
Η προηγούμενη διατύπωση είχε ως εξής:
«δ) αδυναμία άσκησης δραστηριότητας λόγω εγκυμοσύνης ή κατά τους δώδεκα (12) μήνες μετά τον τοκετό ή την υιοθεσία ή αναδοχή τέκνου»

213 Με το άρθρο 30 του ν. 5212/2025 (ΦΕΚ Α' 105/23-06-2025) με έναρξη ισχύος από το φορολογικό έτος 2024, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 34 του ιδίου νόμου, προστίθεται περ. ε) και μετά από νομοτεχνικές βελτιώσεις η παρ. 6 του άρθρου 28 Α διαμορφώνεται ως άνω.

214 Με την παράγραφο 1 του άρθρου 209 του ν. 5222/2025 (ΦΕΚ Α' 134/28-07-2025) η περίπτωση στ) της παρ. 6 του άρθρου 28 Α, προστέθηκε ως άνω και ισχύει για εισοδήματα που αποκτώνται από το φορολογικό έτος 2025 και εφεξής, σύμφωνα με την παράγραφο 7 του άρθρου 275 του ιδίου νόμου.

215 Με την παράγραφο 2 του άρθρου 5 του ν. 5246/2025 (ΦΕΚ Α' 198/11-11-2025) η περίπτωση ζ) της παρ. 6 του άρθρου 28 Α, προστέθηκε ως άνω και ισχύει από το φορολογικό έτος 2025, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 47 του ιδίου νόμου.

216 Με το άρθρο 16 του ν. 5073/2023 (Α' 204/11.12.2023) προστέθηκε το άρθρο 28Β, με έναρξη εφαρμογής σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου ως εξής: «3. Τα άρθρα 12 έως 19 εφαρμόζονται για εισοδήματα που αποκτώνται στα φορολογικά έτη 2023 και επόμενα.».

217 Με το άρθρο 17 του ν. 5073/2023 (Α' 204/11.12.2023) προστέθηκε το άρθρο 28Γ, με έναρξη εφαρμογής σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου ως εξής: «3. Τα άρθρα 12 έως 19 εφαρμόζονται για εισοδήματα που αποκτώνται στα φορολογικά έτη 2023 και επόμενα.».

218 Με το άρθρο 6 του ν. 5246/2025 (ΦΕΚ Α' 198/11-11-2025) τροποποιήθηκε η παράγραφος 2 του άρθρου 28Γ, ως άνω και ισχύει από το φορολογικό έτος 2025, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 47 του ιδίου νόμου.
Η προηγούμενη διατύπωση είχε ως εξής:
«2. Το ποσό του άρθρου 28Α μειώνεται κατά το ήμισυ (1/2) για υπόχρεους που είναι πολύτεκνοι, για υπόχρεους που παρουσιάζουν αναπηρία ίση ή μεγαλύτερη του εξήντα επτά τοις εκατό (67%), για γονείς μονογονεϊκής οικογένειας με ανήλικα τέκνα και για γονείς με τέκνα με ποσοστό νοητικής ή σωματικής αναπηρίας τουλάχιστον εξήντα επτά τοις εκατό (67%), εφόσον είναι άγαμα, διαζευγμένα ή σε χηρεία που θεωρούνται εξαρτώμενα, κατά την περ. γ) της παρ. 1 του άρθρου 11 και οι εκμεταλλευτές Επιβατηγών Δημόσιας Χρήσης οχημάτων (ΤΑΞΙ) με ποσοστό ιδιοκτησίας επί του οχήματος που δεν υπερβαίνει το είκοσι πέντε τοις εκατό (25%).»

219 Η παράγραφος 3 τέθηκε όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 6 του ν. 5246/2025 (ΦΕΚ Α' 198/11-11-2025) και ισχύει από το φορολογικό έτος 2025, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 47 του ιδίου νόμου.
Η προηγούμενη διατύπωση είχε ως εξής:
«3. Το ποσό της παρ. 2 του άρθρου 28Α μειώνεται κατά το ήμισυ (1/2) για υπόχρεους της παρ. 1 που ασκούν τη δραστηριότητά τους και έχουν την κύρια κατοικία τους:
α) σε οικισμούς με πληθυσμό μικρότερο των πεντακοσίων (500) κατοίκων, ή
β) σε δημοτικές κοινότητες με πληθυσμό μικρότερο των χιλίων πεντακοσίων (1.500) κατοίκων, εξαιρουμένων των δημοτικών κοινοτήτων που βρίσκονται στην Περιφέρεια Αττικής (πλην της Περιφερειακής Ενότητας Νήσων), ή
γ) σε νησιά με πληθυσμό μικρότερο των τριών χιλιάδων εκατό (3.100) κατοίκων.»

Προγενέστερα με το άρθρο 7 του ν. 5162/2024 (ΦΕΚ Α' 198/05-12-2024) είχε τροποποιηθεί η παράγραφος 3 και ίσχυσε από το φορολογικό έτος 2024, σύμφωνα με την περίπτωση δ' της παραγράφου 5 του άρθρου 136 του ιδίου νόμου.
Η προηγούμενη διατύπωση είχε ως εξής:
«3. Το ποσό της παρ. 2 του άρθρου 28Α μειώνεται κατά το ήμισυ (1/2) για υπόχρεους της παρ. 1 που ασκούν τη δραστηριότητά τους και έχουν την κύρια κατοικία τους σε οικισμούς με πληθυσμό μικρότερο των πεντακοσίων (500) κατοίκων ή σε νησιά με πληθυσμό μικρότερο των τριών χιλιάδων εκατό (3.100) κατοίκων.»

220 Με το άρθρο 18 του ν. 5073/2023 (Α' 204/11.12.2023) προστέθηκε το άρθρο 28Δ, με έναρξη εφαρμογής σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου ως εξής: «3. Τα άρθρα 12 έως 19 εφαρμόζονται για εισοδήματα που αποκτώνται στα φορολογικά έτη 2023 και επόμενα.».

221 Με το άρθρο 19 του ν. 5073/2023 (Α' 204/11.12.2023) προστέθηκε το άρθρο 28Ε, με έναρξη εφαρμογής σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου ως εξής: «3. Τα άρθρα 12 έως 19 εφαρμόζονται για εισοδήματα που αποκτώνται στα φορολογικά έτη 2023 και επόμενα.».

222 Η ορθή παραπομπή μετά την ισχύ του νέου Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (Κ.Φ.Δ.), ήτοι του ν. 5104/2024 (Α' 58/19.04.2024) γίνεται στα άρθρα 27 και 83, παρ. 31, περ. β) και γ) του ν. 5104/2024 (Α' 58/19.04.2024) σύμφωνα με τον πίνακα αντιστοιχίας των διατάξεων του καταργηθέντος Κ.Φ.Δ., ήτοι του ν. 4987/2022 (Α' 206) και του νέου Κ.Φ.Δ. που περιλαμβάνεται στο Παράρτημα Β' του ίδιου νόμου.

223 Με την παράγραφο 4 του άρθρου 3 του ν. 5246/2025 (ΦΕΚ Α' 198/11-11-2025) τροποποιήθηκε η παρ.1 του άρθρου 29, ως άνω και ισχύει για εισοδήματα που αποκτώνται από το φορολογικό έτος 2026, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 47 του ιδίου νόμου.
Η προηγούμενη διατύπωση είχε ως εξής:
«1. Τα κέρδη από επιχειρηματική δραστηριότητα φορολογούνται με την κλίμακα της παραγράφου 1 του άρθρου 15, αφού προστεθούν σε τυχόν εισοδήματα από μισθούς και συντάξεις. Για τα κέρδη από επιχειρηματική δραστηριότητα δεν εφαρμόζονται οι μειώσεις του άρθρου 16.
Στην περίπτωση που αποκτάται εισόδημα από ατομική επιχειρηματική δραστηριότητα, η οποία υπάγεται στην ασφάλιση του ΟΓΑ, μαζί με εισόδημα από αγροτική δραστηριότητα, υπολογίζεται η μείωση του φόρου που προβλέπεται στο άρθρο 16 αλλά μόνον στο εισόδημα που αποκτάται από την αγροτική δραστηριότητα. Εφόσον, μαζί με τα εισοδήματα του προηγούμενου εδαφίου αποκτάται και εισόδημα από μισθωτή εργασία ή συντάξεις,

η μείωση του φόρου θα είναι αυτή που αναλογεί στο μέρος του εισοδήματος που προέρχεται από μισθωτή εργασία και συντάξεις, καθώς και αγροτική δραστηριότητα.»

Προγενέστερα:
- Με την παρ.3 του άρθρου 44 του ν.4389/2016 (Α' 94//27.05.2016) προστέθηκαν δύο εδάφια στην παρ. 1, και ορίστηκε ότι οι διατάξεις τους εφαρμόζονται για τα εισοδήματα που αποκτώνται από το φορολογικό έτος 2016 και επόμενα, ως εξής:
«Στην περίπτωση που αποκτάται εισόδημα από ατομική επιχειρηματική δραστηριότητα, η οποία υπάγεται στην ασφάλιση του ΟΓΑ, μαζί με εισόδημα από αγροτική δραστηριότητα, υπολογίζεται η μείωση του φόρου που προβλέπεται στο άρθρο 16 αλλά μόνον στο εισόδημα που αποκτάται από την αγροτική δραστηριότητα. Εφόσον, μαζί με τα εισοδήματα του προηγούμενου εδαφίου αποκτάται και εισόδημα από μισθωτή εργασία ή συντάξεις, η μείωση του φόρου θα είναι αυτή που αναλογεί στο μέρος του εισοδήματος που προέρχεται από μισθωτή εργασία και συντάξεις, καθώς και αγροτική δραστηριότητα.»

- Με την παρ. 5 του άρθρου 112 του ν.4387/2016 (Α' 85/12.05.2016) η παρ. 1 τίθεται, όπως ισχύει με την τελευταία τροποποίησή της και ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 11 του ίδιου άρθρου ότι έχει εφαρμογή για τα εισοδήματα που αποκτώνται από το φορολογικό έτος 2016 και επόμενα.
Η αρχική διατύπωση είχε ως εξής:
«1. Τα κέρδη από επιχειρηματική δραστηριότητα φορολογούνται σύμφωνα με την ακόλουθη κλίμακα:

Φορολογητέο εισόδημα (ευρώ)	*Συντελεστής (%)*
< 50.000	*26%*
>50.000	*33%»*

- Με την παρ. 14 του άρθρου 22 του ν.4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) ορίζεται ότι στο δεύτερο κλιμάκιο της κλίμακας της παραγράφου 1 του άρθρου 29 το μαθηματικό σύμβολο «ίσο» διαγράφεται.

224 Η παρ. 3 τίθεται, όπως ισχύει μετά την τελευταία τροποποίησή της με την παρ. 1 του άρθρου 34 του ν.4474/2017 (Α' 80/07.06.2017) με έναρξη ισχύος, σύμφωνα με την παρ. 2 του ίδιου άρθρου, από 01.01.2016.
Η αρχική διατύπωση είχε ως εξής:
«3. Τα κέρδη από ατομική αγροτική επιχείρηση φορολογούνται με συντελεστή δεκατρία τοις εκατό (13%).»]
[Με την παρ. 6 του άρθρου 112 του ν. 4387/2016 (Α' 85/12.05.2016) αντικαταστάθηκε η παρ. 3, και ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 11 του ίδιου άρθρου ότι έχει εφαρμογή για τα εισοδήματα που αποκτώνται από το φορολογικό έτος 2016 και επόμενα ως εξής: *«3. Τα κέρδη από ατομική αγροτική επιχείρηση φορολογούνται αυτοτελώς με την κλίμακα της παραγράφου 1 του άρθρου 15.*
Ο φόρος που προκύπτει για το εισόδημα από ατομική αγροτική επιχείρηση μειώνεται κατά το ποσό που προβλέπεται στο άρθρο 16.
Στην περίπτωση που αποκτάται εισόδημα από μισθούς και συντάξεις μαζί με εισόδημα ατομικής αγροτικής επιχείρησης, η μείωση φόρου υπολογίζεται μία φορά για το σύνολο των εισοδημάτων.
Στην περίπτωση που αποκτάται εισόδημα από μισθωτή εργασία και συντάξεις ή και από ατομική αγροτική επιχείρηση μαζί με εισόδημα από λοιπές κατηγορίες, η μείωση του φόρου θα είναι αυτή που αναλογεί μόνο στο μέρος του εισοδήματος που προέρχεται αποκλειστικά από μισθωτή εργασία και συντάξεις ή και από ατομική αγροτική επιχείρηση.»
[Με την παρ. 3.β του άρθρου 44 του ν.4389/2016 (Α' 94/27.05.2016) προστέθηκε το τελευταίο εδάφιο της παρ. 3 και ορίστηκε ότι έχει εφαρμογή για τα εισοδήματα που αποκτώνται από το φορολογικό έτος 2016 και επόμενα ως εξής: *«Η μείωση του φόρου της παρούσας παραγράφου για τους ασκούντες αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα εφαρμόζεται μόνο για τους κατ΄ επάγγελμα αγρότες, όπως αυτοί ορίζονται στην κείμενη νομοθεσία, εφόσον τουλάχιστον το 50% του εισοδήματός τους προέρχεται από αγροτική δραστηριότητα.»*]
[Με το άρθρο 34 του ν. 4474/2017 (Α' 80/07.06.2017) αντικαταστάθηκε το τελευταίο εδάφιο της παρ. 3 με νέα εδάφια με ισχύ από 01.01.2016, που έχουν ως εξής: *«Η μείωση του φόρου της παρούσας παραγράφου για τους ασκούντες αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα εφαρμόζεται μόνο για τους κατ΄ επάγγελμα αγρότες, όπως αυτοί ορίζονται στην κείμενη νομοθεσία, εφόσον τουλάχιστον το πενήντα τοις εκατό (50%) του εισοδήματός τους προέρχεται από αγροτική δραστηριότητα. Στο εισόδημα του προηγούμενου εδαφίου δεν περιλαμβάνονται η κύρια σύνταξη από ΟΓΑ, οι αμοιβές από παροχή εργασίας με εργόσημο, οι αμοιβές εργαζομένων υπαγομένων στην ασφάλιση ΟΓΑ σε τυποποιητήρια, συσκευαστήρια και σε συναφείς χώρους, για*

έως εκατόν πενήντα (150) ημερομίσθια ανά έτος, καθώς και οι αμοιβές μελών αγροτικών ή/και γυναικείων συνεταιρισμών, που απασχολούνται περιστασιακά και υπάγονται στην ασφάλιση ΟΓΑ.»

225 Με την παρ. 14.β του άρθρου 22 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) προστέθηκε η παρ. 5 στο άρθρο 29, ως άνω, με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου από την δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013.

226 Με την παράγραφο 14β του άρθρου 22 του ν. 4223/2013 προστέθηκε η παράγραφος 6 στο άρθρου 29, ως άνω και ισχύει από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι 31/12/2013, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 59 του ιδίου νόμου.

227 Με την παράγραφο 2 του άρθρου 209 του ν. 5222/2025 (ΦΕΚ Α' 134/28.07.2025) προστέθηκε η παράγραφος 7 του άρθρου 29, ως άνω και ισχύει για εισοδήματα που αποκτώνται από το φορολογικό έτος 2025 και εφεξής, σύμφωνα με την παράγραφο 7 του άρθρου 275 του ιδίου νόμου.
Σύμφωνα με την ίδια παράγραφο 7 του άρθρου 275, ειδικά, το δεύτερο και το τρίτο εδάφιο της νέας παραγράφου 7 ως προς την παρακράτηση φόρου για την προμήθεια αυτή, ισχύει από 1ης.10.2025.

228 Με την παράγραφο 1 του άρθρου 7 του ν. 5246/2025 (ΦΕΚ Α' 198/11.11.2025) τροποποιήθηκε η παράγραφος 1 του άρθρου 31, ως άνω και ισχύει από το φορολογικό έτος 2025, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 47 του ιδίου νόμου.
Η προηγούμενη διατύπωση της παρ. 1 είχε ως εξής:
«1. Για τον προσδιορισμό του τεκμαρτού εισοδήματος του φορολογουμένου, της συζύγου του και των εξαρτώμενων μελών του λαμβάνονται υπόψη τα ακόλουθα:

α) Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη, με βάση τα τετραγωνικά μέτρα της ιδιοκατοικούμενης ή μισθωμένης ή της δωρεάν παραχωρούμενης κύριας κατοικίας ορίζεται κλιμακωτά, για τα ογδόντα (80) πρώτα τετραγωνικά μέτρα κύριων χώρων αυτής, με σαράντα (40) ευρώ το τετραγωνικό μέτρο, για τα επόμενα από ογδόντα ένα (81) μέχρι και εκατόν είκοσι (120) τετραγωνικά μέτρα κύριων χώρων αυτής, με εξήντα πέντε (65) ευρώ το τετραγωνικό μέτρο, για τα επόμενα από εκατόν είκοσι ένα (121) μέχρι και διακόσια (200) τετραγωνικά μέτρα κύριων χώρων αυτής, με εκατόν δέκα (110) ευρώ το τετραγωνικό μέτρο, για τα διακόσια ένα (201) έως τριακόσια (300) τετραγωνικά μέτρα κύριων χώρων αυτής, με διακόσια (200) ευρώ το τετραγωνικό μέτρο και για τα πλέον των τριακοσίων (300) τετραγωνικών μέτρων κύριων χώρων αυτής, με τετρακόσια (400) ευρώ το τετραγωνικό μέτρο. Για τον υπολογισμό της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης των βοηθητικών χώρων της κύριας κατοικίας ορίζεται ποσό σαράντα (40) ευρώ το τετραγωνικό μέτρο. Τα παραπάνω ποσά προσαυξάνονται, προκειμένου για κατοικίες που βρίσκονται σε περιοχές με τιμή ζώνης, σύμφωνα με τον αντικειμενικό προσδιορισμό των ακινήτων, από 2.800 ευρώ έως 4.999 ευρώ το τετραγωνικό μέτρο, κατά ποσοστό σαράντα τοις εκατό (40%) και για περιοχές με τιμή ζώνης από 5.000 ευρώ και άνω το τετραγωνικό μέτρο, κατά ποσοστό εβδομήντα τοις εκατό (70%). Όλα τα παραπάνω ποσά προσαυξάνονται, προκειμένου για μονοκατοικίες, κατά ποσοστό είκοσι τοις εκατό (20%).

β) Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη, που εκτιμάται με βάση τα τετραγωνικά μέτρα μίας ή περισσοτέρων ιδιοκατοικούμενων ή μισθωμένων δευτερευουσών κατοικιών, καθώς και των βοηθητικών χώρων αυτών, ορίζεται στο ένα δεύτερο (1/2) της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης όπως αυτή ορίζεται στην περίπτωση α΄.

γ) Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη επιβατικού αυτοκινήτου ιδιωτικής χρήσης ορίζεται ως εξής:

αα) για τα αυτοκίνητα μέχρι χίλια διακόσια (1.200) κυβικά εκατοστά σε τέσσερις χιλιάδες (4.000) ευρώ,

ββ) για αυτοκίνητα μεγαλύτερα των χιλίων διακοσίων (1.200) κυβικών εκατοστών προστίθενται εξακόσια (600) ευρώ ανά εκατό (100) κυβικά εκατοστά μέχρι τα δύο χιλιάδες (2.000) κυβικά εκατοστά,

γγ) για αυτοκίνητα μεγαλύτερα των δύο χιλιάδων (2.000) κυβικών εκατοστών προστίθενται εννιακόσια (900) ευρώ ανά εκατό (100) κυβικά εκατοστά και μέχρι τρεις χιλιάδες (3.000) κυβικά εκατοστά και

δδ) για αυτοκίνητα μεγαλύτερα από τρεις χιλιάδες (3.000) κυβικά εκατοστά προστίθενται χίλια διακόσια (1.200) ευρώ ανά εκατό (100) κυβικά εκατοστά.

Τα παραπάνω ποσά ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης από κάθε αυτοκίνητο μειώνονται ανάλογα με την παλαιότητα του, η οποία υπολογίζεται από το έτος πρώτης κυκλοφορίας του στην Ελλάδα, ή σε χώρα της Ε.Ε./ΕΟΧ κατά ποσοστό ως εξής:

αα) Τριάντα τοις εκατό (30%) για χρονικό διάστημα πάνω από πέντε (5) και μέχρι δέκα (10) έτη.

ββ) Πενήντα τοις εκατό (50%) για χρονικό διάστημα πάνω από δέκα (10) έτη. Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη δεν εφαρμόζεται για επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης που διαθέτουν πιστοποιητικό αυθεντικότητας το οποίο εκδίδεται από διεθνή ή ημεδαπό φορέα που έχει αρμοδιότητα να εκδίδει τέτοιο πιστοποιητικό, καθώς και για επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης τα οποία είναι ειδικά διασκευασμένα για κινητικά αναπήρους.
Ως επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης ειδικά διασκευασμένα για κινητικά αναπήρους θεωρούνται εκείνα που διασκευάσθηκαν ύστερα από άδεια της αρμόδιας αρχής για να οδηγούνται από πρόσωπα που παρουσιάζουν κινητική αναπηρία σε ποσοστό τουλάχιστον εξήντα επτά τοις εκατό (67%) ή για να μεταφέρουν αυτά τα πρόσωπα μαζί με τα αντικείμενα που είναι απαραίτητα για τη μετακίνηση τους. Στις περιπτώσεις εταιρειών ομόρρυθμων ή ετερόρρυθμων ή περιορισμένης ευθύνης ή ιδιωτικών κεφαλαιουχικών εταιρειών ή ανωνύμων ή αστικών, καθώς και των κοινωνιών και κοινοπραξιών που ασκούν επιχείρηση ή επάγγελμα, οι οποίες έχουν στην κυριότητα ή στην κατοχή τους επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης, η αντικειμενική δαπάνη που αναλογεί σε αυτά λογίζεται ως αντικειμενική δαπάνη των:

i) ομόρρυθμων ή απλών, εκτός των ετερόρρυθμων, εταίρων ή κοινωνών ή μελών της κοινοπραξίας φυσικών προσώπων, επιμεριζόμενη μεταξύ αυτών κατά το ποσοστό συμμετοχής τους στην εταιρεία, προκειμένου περί ομόρρυθμων ή ετερόρρυθμων ή αστικών εταιρειών ή στην κοινωνία ή στην κοινοπραξία,

ii) των φυσικών προσώπων, μελών της εταιρείας περιορισμένης ευθύνης, επιμεριζόμενη μεταξύ αυτών, κατά το ποσοστό συμμετοχής του καθενός στην εταιρεία περιορισμένης ευθύνης, όταν οι διαχειριστές αυτής δεν είναι εταίροι της,

iii) των διαχειριστών της εταιρίας περιορισμένης ευθύνης που είναι και εταίροι της, επιμεριζόμενη μεταξύ αυτών κατά το ποσοστό συμμετοχής τους στην εταιρία περιορισμένης ευθύνης και

iv) των διευθυνόντων και εντεταλμένων συμβούλων, διοικητών ανωνύμων εταιριών και προέδρων των διοικητικών συμβουλίων τους, επιμεριζόμενη ισομερώς μεταξύ τους.

Αν στις πιο πάνω περιπτώσεις οι εταίροι των ομόρρυθμων ή ετερόρρυθμων ή περιορισμένης ευθύνης ή αστικών εταιριών, καθώς και των κοινωνιών ή κοινοπραξιών είναι νομικά πρόσωπα, η αντικειμενική δαπάνη που προκύπτει με βάση τα επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης που έχουν στην κυριότητα ή την κατοχή τους λογίζεται ως αντικειμενική δαπάνη των φυσικών προσώπων, που μετέχουν σε αυτά τα νομικά πρόσωπα, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο προηγούμενο εδάφιο.

Για τα αλλοδαπά νομικά πρόσωπα που δεν έχουν εγκατάσταση στην Ελλάδα, αλλά υποχρεούνται σε υποβολή δήλωσης, καθώς και για τις αλλοδαπές επιχειρήσεις, το ποσό της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης που προκύπτει με βάση αυτοκίνητα αυτής της περίπτωσης, ιδιοκτησίας του αλλοδαπού νομικού προσώπου ή ιδιοκτησίας ή κατοχής γραφείου, υποκαταστήματος ή πρακτορείου της αλλοδαπής επιχείρησης εγκατεστημένου στην Ελλάδα, βαρύνει το πρόσωπο που εκπροσωπεί στην Ελλάδα το αλλοδαπό νομικό πρόσωπο ή την αλλοδαπή επιχείρηση ή προϊσταται του γραφείου ή υποκαταστήματος ή πρακτορείου.

Η αντικειμενική αυτή δαπάνη βαρύνει καθένα από τα φυσικά πρόσωπα που ορίζονται από τις διατάξεις αυτής της παραγράφου ανεξάρτητα από τον τόπο διαμονής ή κατοικίας τους και δεν μπορεί για καθένα από αυτά τα πρόσωπα και για κάθε εταιρία να είναι ανώτερη από τη μεγαλύτερη αντικειμενική δαπάνη που προκύπτει από αυτοκίνητο της εταιρίας.

Αν ο φορολογούμενος και τα εξαρτώμενα μέλη του είναι κύριοι ή κάτοχοι και άλλων επιβατικών αυτοκινήτων ιδιωτικής χρήσης, η αντικειμενική δαπάνη που προκύπτει για τα αυτοκίνητα αυτά λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό της συνολικής αντικειμενικής δαπάνης.

Η αντικειμενική δαπάνη που προκύπτει βάσει επιβατικού αυτοκινήτου ιδιωτικής χρήσης, του οποίου κύριος ή κάτοχος είναι ανήλικο τέκνο, λογίζεται ως αντικειμενική δαπάνη του γονέα που έχει το μεγαλύτερο εισόδημα και αν αυτός έχασε τη γονική μέριμνα, του άλλου γονέα. Αν αποκτηθεί ή μεταβιβασθεί με οποιονδήποτε τρόπο επιβατικό αυτοκίνητο ιδιωτικής χρήσης κατά τη διάρκεια του έτους, η αντικειμενική δαπάνη περιορίζεται σε τόσα δωδέκατα όσοι και οι μήνες κυριότητας ή κατοχής του αυτοκινήτου. Διάστημα μεγαλύτερο από δεκαπέντε (15) ημέρες λογίζεται ως ολόκληρος μήνας. Τα ίδια εφαρμόζονται και σε περίπτωση ακινησίας ή ολοκληρωτικής καταστροφής του αυτοκινήτου από οποιαδήποτε αιτία.

Αν μεταβιβασθεί ή αποκτηθεί εικονικά αυτοκίνητο από περισσότερα πρόσωπα, η ετήσια αντικειμενική δαπάνη του ισχύει αυτοτελώς στο σύνολο της για καθέναν από τους συμβαλλομένους. Εικονική θεωρείται η μεταβίβαση ή η κτήση που πραγματοποιείται ιδίως μεταξύ συγγενών εξ αίματος ή εξ αγχιστείας κατ΄ ευθεία γραμμή ή εκ πλαγίου μέχρι και τον τρίτο βαθμό, επιτρέπεται όμως η ανταπόδειξη. Όταν η συγκυριότητα είναι πραγματική, η ετήσια αντικειμενική δαπάνη επιμερίζεται κατά το λόγο των ιδανικών μεριδίων καθενός συγκυρίου.

Προκειμένου για εκπαιδευτές οδηγών αυτοκινήτων, καθώς και για τις επιχειρήσεις ενοικίασης αυτοκινήτων, που χρησιμοποιούν για το σκοπό αυτόν περισσότερα επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης, για τον υπολογισμό της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης λαμβάνεται υπόψη το αυτοκίνητο που δίνει τη μεγαλύτερη αντικειμενική δαπάνη. Στις περιπτώσεις ενοικίασης ή χρηματοδοτικής μίσθωσης αυτοκινήτων επιβατικών ιδιωτικής ή μικτής χρήσης, η ετήσια αντικειμενική δαπάνη, που αντιστοιχεί στο χρόνο χρησιμοποίησης αυτών, βαρύνει τον μισθωτή τους.

Οι διατάξεις της περίπτωσης γ΄ εφαρμόζονται ανάλογα και για τον προσδιορισμό της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης των αυτοκινήτων μικτής χρήσης και των αυτοκινήτων τύπου JEEP.

δ) Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη που καταβάλλεται για ιδιωτικά σχολεία στοιχειώδους και μέσης εκπαίδευσης, με εξαίρεση τα εσπερινά γυμνάσια και λύκεια, καθώς και τα ειδικά σχολεία ατόμων με ειδικές ανάγκες, όπως προκύπτει από τις σχετικές αποδείξεις παροχής υπηρεσιών.

ε) Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη που καταβάλλεται για οικιακούς βοηθούς, οδηγούς αυτοκινήτων, δασκάλους και λοιπό προσωπικό, η οποία ορίζεται στο εκάστοτε κατώτατο όριο αμοιβών όπως αυτό προσδιορίζεται από τις ισχύουσες διατάξεις για την αντίστοιχη κατηγορία εργαζομένων. Η διάταξη αυτή δεν εφαρμόζεται όταν ο φορολογούμενος απασχολεί έναν μόνο οικιακό βοηθό ή όταν ο ίδιος ή πρόσωπο που συνοικεί με αυτόν και τον βαρύνει έχει αναπηρία εξήντα επτά τοις εκατό και πάνω (67%) από διανοητική καθυστέρηση ή φυσική αναπηρία ή είναι ηλικίας άνω των εξήντα πέντε (65) ετών και απασχολεί έναν νοσοκόμο.

στ) Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη με βάση σκάφη αναψυχής ιδιωτικής χρήσης, κυριότητας ή κατοχής του φορολογουμένου, της συζύγου του ή των προσώπων που τους βαρύνουν εκτιμάται με βάση το κόστος τελών ελλιμενισμού, ασφαλίστρων, καυσίμων, συντήρησης και πρακτόρευσης και ορίζεται, ανάλογα με τα μέτρα ολικού μήκους του σκάφους, ως εξής:

αα) Για μηχανοκίνητα σκάφη ανοικτού τύπου, ταχύπλοα και μη, ολικού μήκους μέχρι πέντε (5) μέτρα, στο ποσό των τεσσάρων χιλιάδων (4.000) ευρώ, ενώ για τα πάνω από πέντε (5) μέτρα το πόσο αυτό αυξάνεται κατά δύο χιλιάδες (2.000) ευρώ το μέτρο.

ββ) Για ιστιοφόρα ή μηχανοκίνητα ή μικτά σκάφη με χώρο ενδιαίτησης, ολικού μήκους μέχρι και επτά (7) μέτρα, δώδεκα χιλιάδες (12.000) ευρώ, πάνω από επτά (7) και μέχρι δέκα (10) μέτρα προστίθενται τρεις χιλιάδες (3.000) ευρώ ανά επιπλέον μέτρο μήκους, πάνω από δέκα (10) και μέχρι δώδεκα (12) μέτρα προστίθενται επτά χιλιάδες πεντακόσια (7.500) ευρώ ανά επιπλέον μέτρο μήκους, πάνω από δώδεκα (12) και μέχρι δεκαπέντε (15) μέτρα δεκαπέντε χιλιάδες (15.000) ευρώ ανά επιπλέον μέτρο μήκους, πάνω από δεκαπέντε (15) και μέχρι δεκαοκτώ (18) μέτρα είκοσι δύο χιλιάδες πεντακόσια (22.500) ευρώ ανά επιπλέον μέτρο μήκους, πάνω από δεκαοκτώ (18) και μέχρι είκοσι δύο (22) μέτρα τριάντα χιλιάδες (30.000) ευρώ ανά επιπλέον μέτρο μήκους και πάνω από είκοσι δύο (22) μέτρα προστίθενται πενήντα χιλιάδες (50.000) ευρώ ανά επιπλέον μέτρο μήκους.

Τα ποσά της ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης αυτής της υποπερίπτωσης μειώνονται κατά ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%) προκειμένου για ιστιοφόρα σκάφη. Κατά το ίδιο ποσοστό μειώνονται και για πλοία αναψυχής που έχουν κατασκευασθεί ή κατασκευάζονται στην Ελλάδα εξ ολοκλήρου από ξύλο, τύπων «τρεχαντήρι»,

«βαρκαλάς», «πέραμα», «τσερνίκι» και «λίμπερτυ», που προέρχονται από την ελληνική ναυτική παράδοση. Η τεκμαρτή δαπάνη από κάθε σκάφος μειώνεται ανάλογα με την παλαιότητα του κατά ποσοστό δεκαπέντε τοις εκατό (15%) αν έχει περάσει χρονικό διάστημα πάνω από πέντε (5) έτη και μέχρι δέκα (10) έτη από το έτος που νηολογήθηκε για πρώτη φορά και τριάντα τοις εκατό (30%) αν έχει περάσει χρονικό διάστημα πάνω από δέκα (10) έτη. Για σκάφη με μόνιμο πλήρωμα ναυτολογημένο για ολόκληρο ή μέρος του έτους, στην παραπάνω δαπάνη προστίθεται και η αμοιβή του πληρώματος. Τα σκάφη επαγγελματικής χρήσης δεν λαμβάνονται υπόψη για την αντικειμενική δαπάνη. Οι διατάξεις της περίπτωσης γ΄, εκτός αυτών που αναφέρονται στην παλαιότητα των αυτοκινήτων, εφαρμόζονται ανάλογα και στην περίπτωση αυτή.

ζ) Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη για αεροσκάφη, ελικόπτερα και ανεμόπτερα κυριότητας ή κατοχής του φορολογουμένου και των εξαρτώμενων μελών του και τους βαρύνουν, η οποία ορίζεται ως εξής:

αα) Για ανεμόπτερα στο ποσό των οκτώ χιλιάδων (8.000) ευρώ.

ββ) Για αεροσκάφη με κινητήρα κοινό, εσωτερικής καύσης και στροβιλοελικοφόρα, καθώς και ελικόπτερα, στο ποσό των εξήντα πέντε χιλιάδων (65.000) ευρώ για τους εκατόν πενήντα (150) πρώτους ίππους ισχύος του κινητήρα τους που προσαυξάνεται με το ποσό των πεντακοσίων (500) ευρώ για κάθε ίππο πάνω από τους εκατόν πενήντα (150) ίππους.

γγ) Για αεροσκάφη αεριοπροωθούμενα (JET) στο ποσό των διακοσίων (200) ευρώ για κάθε λίμπρα ώθησης. Οι διατάξεις της περίπτωσης γ`, εκτός της ακινησίας και παλαιότητας, εφαρμόζονται αναλόγως και στην περίπτωση αυτή.

δδ) Για τις υπερελαφρές πτητικές αθλητικές μηχανές (Υ.Π.Α.Μ.) που υπάγονται στην παρ. 1 του άρθρου 4 του υπ` αριθμ. Δ2/26314/8802/27.7.2010 Κανονισμού υπερελαφρών πτητικών αθλητικών μηχανών (Β' 1360), στο ποσό των είκοσι χιλιάδων (20.000) ευρώ. Η διάταξη του προηγούμενου εδαφίου ισχύει από 1.1.2011 και μετά.

η) Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη, εξωτερικής δεξαμενής κολύμβησης που προκύπτει για τον κύριο ή κάτοχο αυτής, ορίζεται, ανάλογα με την επιφάνεια της, ανά κλίμακα, σε εκατόν εξήντα (160) ευρώ το τετραγωνικό μέτρο μέχρι τα εξήντα (60) τετραγωνικά μέτρα και σε τριακόσια είκοσι (320) ευρώ το τετραγωνικό μέτρο για επιφάνεια άνω των εξήντα (60) τετραγωνικών μέτρων.

Προκειμένου για εσωτερική δεξαμενή κολύμβησης τα παραπάνω ποσά διπλασιάζονται.

θ) Η ελάχιστη ετήσια αντικειμενική δαπάνη του φορολογούμενου ορίζεται σε τρεις χιλιάδες (3.000) ευρώ προκειμένου για τον άγαμο και σε πέντε χιλιάδες (5.000) ευρώ για τους συζύγους που υποβάλλουν κοινή δήλωση, εφόσον δηλώνεται πραγματικό ή τεκμαρτό εισόδημα. »

Προγενέστερα η παρ. 1 του άρθρου 31 είχε τροποποιηθεί ως εξής:
Με την παρ. 2.δ. του άρθρου 48 του ν. 4305/2014 (Α' 237/31.10.2014) στην παρ. 1 του άρθρου 31 μετά τη λέξη *«φορολογουμένου»* τέθηκε το ως άνω κόμμα και προστέθηκε η φράση *«της συζύγου του»* ως άνω, με έναρξη ισχύος σύμφωνα με το άρθρο 64 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.10.2014.

229 Με την παράγραφο 1 του άρθρου 7 του ν. 5246/2025 (ΦΕΚ Α' 198/11-11-2025) τροποποιήθηκε η παράγραφος 2 του άρθρου 31, ως άνω και ισχύει από το φορολογικό έτος 2025, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 47 του ιδίου νόμου.
Η προηγούμενη διατύπωση της παρ. 2 είχε ως εξής:
«2. Το ετήσιο συνολικό ποσό της αντικειμενικής δαπάνης, που προσδιορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου, μπορεί να αμφισβητηθεί από τον φορολογούμενο όταν αυτό είναι μεγαλύτερο από την πραγματική δαπάνη του φορολογουμένου και των εξαρτώμενων μελών που τον βαρύνουν, εφόσον αυτό αποδεικνύεται από τον υπόχρεο με βάση πραγματικά περιστατικά ή στοιχεία. Τέτοια περιστατικά συντρέχουν ιδίως στο πρόσωπο των υπόχρεων, οι οποίοι:

α) υπηρετούν τη στρατιωτική θητεία τους στις Ένοπλες Δυνάμεις,

β) είναι φυλακισμένοι,

γ) νοσηλεύονται σε νοσοκομείο ή κλινική,

δ) είναι άνεργοι και δικαιούνται βοήθημα ανεργίας,

ε) συγκατοικούν με συγγενείς πρώτου βαθμού και έχουν μειωμένες δαπάνες διαβίωσης, λόγω αποδεδειγμένης συμβολής στις δαπάνες αυτές των συγγενών τους με την προϋπόθεση ότι οι τελευταίοι αυτοί έχουν εισόδημα από εμφανείς πηγές,

στ) είναι ορφανοί ανήλικοι οι οποίοι έχουν στην κυριότητα τους επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης από κληρονομιά του πατέρα ή της μητέρας τους και

ζ) προσκομίζουν στοιχεία από τα οποία αποδεικνύεται ότι για λόγους ανώτερης βίας πραγματοποίησαν δαπάνη μικρότερη από την αντικειμενική.

Όταν συντρέχει μία ή περισσότερες από τις περιπτώσεις αυτές, ο φορολογούμενος υποχρεούται να υποβάλει τα αναγκαία δικαιολογητικά για την απόδειξη των ισχυρισμών του. Η Φορολογική Διοίκηση ελέγχει την αλήθεια των ισχυρισμών και την ακρίβεια των αποδεικτικών στοιχείων του φορολογουμένου και μειώνει ανάλογα την ετήσια αντικειμενική δαπάνη, στην οποία αναφέρονται οι ισχυρισμοί και τα αποδεικτικά στοιχεία.

Στις πιο πάνω α΄ και ε΄ περιπτώσεις, η διαφορά μεταξύ της αντικειμενικής δαπάνης και της πραγματικής δαπάνης λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό της συνολικής αντικειμενικής δαπάνης του γονέα ή του τέκνου που συμβάλλει στις δαπάνες διαβίωσης του υπόχρεου.

Αν πρόκειται για τους γονείς, η διαφορά αντικειμενικής δαπάνης καταλογίζεται σε εκείνον που έχει το μεγαλύτερο εισόδημα.»

230 Με την παρ.2.ε. του άρθρου 48 του ν. 4305/2014 (Α' 237/31.10.2014) στην περίπτωση 1 του άρθρου 32 μετά τη λέξη *«φορολογουμένου»* τέθηκε το ως άνω κόμμα και προστέθηκε η φράση *«της συζύγου του»* ως άνω, με έναρξη ισχύος σύμφωνα με το άρθρο 64 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.10.2014.

231 Με την παρ. 7 του άρθρου 115 του ν. 4549/2018 (Α' 105/14.06.2018) προστέθηκε στο τέλος της περ. β) κόμμα και ημιεδάφιο που έχει ως εξής: *«καθώς και οι καταβολές που πραγματοποιούνται για τα ασφαλιστικά επενδυτικά συμβόλαια, κατά το μέρος που αποτελούν επενδυτικό προϊόν.»* και ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 18.α. ότι «18. α. Οι διατάξεις των παραγράφων 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 14, 16 και 17 εφαρμόζονται από το φορολογικό έτος 2018 και επόμενα.», ως άνω.

232 Με την παρ. 2.γ. του άρθρου 48 του ν. 4305/2014 (Α' 237/31.10.2014) η περ. γ' τροποποιήθηκε, ως άνω, με τη διαγραφή του δεύτερου, τρίτου, τέταρτου εδαφίου και των υποπεριπτ. αα' και ββ' της περ. γ' και την προσθήκη στο τέλος αυτής νέου εδαφίου ως εξής: *«Ως τίμημα αγοράς λαμβάνεται το ποσό της συνολικής επιβάρυνσης, όπως προκύπτει από τα οικεία πωλητήρια συμβόλαια, εκτός εάν από έλεγχο προκύπτει μεγαλύτερο ποσό, οπότε λαμβάνεται υπόψη αυτό.»* με έναρξη ισχύος σύμφωνα με το άρθρο 64 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης, ήτοι από 31.10.2014.
Η αρχική διατύπωση της περ. γ' του άρθρου 32 του ν. 4172/2013 με έναρξη ισχύος σύμφωνα με το άρθρο 112 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 23.07.2013, έχει ως εξής:
«γ) Αγορά ή χρονομεριστική ή χρηματοδοτική μίσθωση ακινήτων ή ανέγερση οικοδομών ή κατασκευή δεξαμενής κολύμβησης Ως τίμημα αγοράς λαμβάνεται η αξία που προσδιορίζεται, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 41 του ν. 1249/1982. Αν το τίμημα που καθορίζεται στα οικεία πωλητήρια συμβόλαια είναι μεγαλύτερο από την πιο πάνω αξία, ως καταβαλλόμενη δαπάνη λαμβάνεται το καθοριζόμενο σε αυτά τα συμβόλαια τίμημα.
Ειδικά, για τις περιοχές που δεν ισχύει το αντικειμενικό σύστημα προσδιορισμού της αξίας των ακινήτων, ως καταβαλλόμενη δαπάνη λαμβάνεται:
αα) Το τίμημα που καθορίζεται στα οικεία πωλητήρια συμβόλαια.

ββ) Η διαφορά μεταξύ του τιμήματος ή της αξίας κατά περίπτωση, που φορολογήθηκε και της πραγματικής αξίας του ακινήτου, η οποία εξευρίσκεται σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν στη φορολογία μεταβίβασης ακινήτων.»

233 Με την περ. 6 της υποπαρ. Δ.1 της παρ. Δ. του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 (Α' 85/07.04.2014) προστέθηκε στην περ. ε' το ως άνω τελευταίο εδάφιο και ορίστηκε σύμφωνα με την περ. 23 της ίδιας υποπαρ. Δ.1. ότι: «23. Οι διατάξεις των προηγούμενων περιπτώσεων ισχύουν από την 1η Ιανουαρίου 2014, εκτός αν ορίζεται σε αυτές διαφορετικά.»

234 Με το άρθρο 9 του ν. 4710/2020 (Α' 142/23.07.2020) προστέθηκε ως άνω: *«(Α΄75)».*

235 Με το άρθρο 9 του ν. 4710/2020 (Α' 142/23.07.2020) η ημερομηνία *«1.1.2010»* διαμορφώθηκε ως άνω, ήτοι : *«1η.1.2010»*.

236 Η περ. η' τίθεται, όπως ισχύει μετά την τροποποίησή της με την παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 4330/2015 (Α' 59/16.06.2015) με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 6 του ίδιου άρθρου του ίδιου νόμου ως εξής : «6. Οι διατάξεις της παραγράφων 1, 2 και 5 του παρόντος άρθρου έχουν εφαρμογή για το φορολογικό έτος 2014 και εξής.»
Η αρχική διατύπωση της περ. η' είχε ως εξής:
«η) Προκειμένου για φυσικό πρόσωπο που έχει τη φορολογική κατοικία του στην αλλοδαπή, εφόσον δεν αποκτά εισόδημα στην Ελλάδα.»

237 Με την παράγραφο 2 του άρθρου 7 του ν. 5246/2025 (ΦΕΚ Α' 198/11-11-2025) τροποποιήθηκε η περίπτωση θ) του άρθρου 33, ως άνω και ισχύει από το φορολογικό έτος 2025, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 47 του ιδίου νόμου.
Η αρχική διατύπωση της περ. θ΄ του άρθρου 33 η οποία είχε προστεθεί με το άρθρο 9 του ν. 4710/2020 (Α' 142/23.07.2020) και ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 47 του άρθρου 72 του ν. 4172/2013 (Α' 167/23.07.2013) που προστέθηκε με το άρθρο 11 του ν. 4710/2020 (Α' 142/23.07.2020) ότι: «47. Η διάταξη της περ. θ' του άρθρου 33 εφαρμόζεται για δαπάνες που πραγματοποιούνται στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από 1.1.2020 και μετά.», είχε ως εξής:
θ) Προκειμένου για αγορά επιβατικού αυτοκινήτου ιδιωτικής χρήσης, οχήματος τύπου L, μοτοποδηλάτου, μοτοσυκλέτας, καθώς και οχήματος παντός εδάφους ή άλλου μικρού οχήματος με τρεις ή τέσσερεις τροχούς, μηδενικών ρύπων με Λ.Τ.Π.Φ. έως πενήντα χιλιάδες (50.000) ευρώ. Για τα αυτοκίνητα του προηγούμενου εδαφίου ορίζεται μηδενική ετήσια αντικειμενική δαπάνη, ενώ για τα άνω του ορίου αυτού η ετήσια αντικειμενική δαπάνη ορίζεται σε τέσσερις χιλιάδες (4.000) ευρώ.»

238 Με την παρ. 2 του άρθρου 40 του ν. 4758/2020 (Α' 242/04.12.2020) προστέθηκε ως άνω η περ. ι' και ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 10 του άρθρου 81 του ίδιου νόμου ότι: «10. Η ισχύς του άρθρου 40 αρχίζει από 1.1.2021.»

239 Με την παρ. 2 του άρθρου 21 του ν. 4321/2015 (Α' 32/21.03.2015) προστέθηκαν ως άνω οι λέξεις *«δεν υπάρχει εισόδημα από καμία κατηγορία ή»* και ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 4 του ίδιου άρθρου ότι: «4. Η ισχύς των διατάξεων των παραγράφων 2 και 3 του παρόντος άρθρου αρχίζει από 1.1.2014.»

240 Με την παρ. 2 του άρθρου 1 του ν. 4330/2015 (Α' 59/16.06.2015) προστέθηκε ως άνω η φράση *«έχει εισόδημα μόνο από κεφάλαιο ή/και από υπεραξία μεταβίβασης κεφαλαίου και το τεκμαρτό του εισόδημα δεν υπερβαίνει το ποσό των εννιά χιλιάδων πεντακοσίων (9.500) ευρώ ή»*, και ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 6 του ίδιου άρθρου ότι: «6. Οι διατάξεις της παραγράφων 1, 2 και 5 του παρόντος άρθρου έχουν εφαρμογή για το φορολογικό έτος 2014 και εξής.»

241 Η περ. γ΄ τίθεται, όπως ισχύει μετά την τροποποίησή της με την παρ. 2.β. του άρθρου 48 του ν. 4305/2014 (Α' 237/31.10.2014) και ορίστηκε σύμφωνα με το άρθρο 64 του ίδιου νόμου ότι ισχύει από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.10.2014.

Η αρχική διατύπωση της περ. γ', που προστέθηκε με την παρ. 15.α. του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) και ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου ότι ισχύει από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013 είχε ως εξής*:*
« γ) σύμφωνα με την κλίμακα της παραγράφου 1 του άρθρου 15, εφόσον ο φορολογούμενος είναι εγγεγραμμένος στο μητρώο ανέργων του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (Ο.Α.Ε.Δ).»

242 Με την παρ. 2.β. του άρθρου 48 του ν. 4305/2014 (Α' 237/31.10.2014) και με ισχύ σύμφωνα με το άρθρο 64 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.10.2014, αναριθμήθηκε σε περ. δ' ως άνω η περ. γ' που είχε προστεθεί με την παρ. 15.α. του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013.

243 Νυν Δ.ΥΠ.Α. καθώς ο Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (Ο.Α.Ε.Δ.) έχει αναδιοργανωθεί και μετονομαστεί σε Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης (Δ.ΥΠ.Α.) σύμφωνα με τα οριζόμενα στον ν. 4921/2022 (Α' 75/18.04.2022).

244 Με την παρ. 3 του άρθρου 1 του ν. 4330/2015 (Α' 59/16.06.2015) καταργήθηκε η περ. ε' με ισχύ σύμφωνα με το άρθρο 6 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 16.06.2015. Η αρχική διατύπωση της περ. ε), που είχε προστεθεί με την παρ. 3 του άρθρου 21 του ν. 4321/2015 (Α' 32/ 21.03.2015) είχε ως εξής:
«ε) Δεν εφαρμόζεται η ελάχιστη ετήσια αντικειμενική δαπάνη εφόσον ο φορολογούμενος ή τα εξαρτώμενα μέλη αποκτούν εισόδημα μόνο από τόκους και ακίνητα.» και με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 4 του ίδιου άρθρου ως εξής: «4. Η ισχύς των διατάξεων των παραγράφων 2 και 3 του παρόντος άρθρου αρχίζει από 1.1.2014.»

245 Με την παρ. 2.στ. του άρθρου 48 του ν. 4305/2014 (Α' 237/31.10.2014) προστέθηκε το κόμμα και οι λέξεις *«τη σύζυγό του»* και ορίστηκε με το άρθρο 64 του ίδιου νόμου ότι ισχύει από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.10.2014.

246 Με την παρ. 15.β. του άρθρου 22 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) ο αριθμός *«31»* αντικαταστάθηκε από τον αριθμό *«32»* ως άνω με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013.

247 Με την παρ. 2 του άρθρου 2 του ν. 4646/2019 (Α' 201/12.12.2019) προστέθηκε ως άνω η υποπερ. δδ΄ και ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 66 του ίδιου νόμου ότι εφαρμόζεται από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 12.12.2019.

248 Με την παρ. 15.β. του άρθρου 22 ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) μετά τις λέξεις *«του άρθρου 32»* διαγράφηκαν οι λέξεις *«ή του άρθρου 34»* με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013.

249 Με την παρ. 3 του άρθρου 59 του ν. 4583/2018 (Α' 212/18.12.2018) προστέθηκε το τέταρτο ως άνω εδάφιο που έχει ως εξής: *«Σε περίπτωση χωριστών δηλώσεων συζύγων, το ποσό της δαπάνης του προηγούμενου εδαφίου δεν μπορεί να είναι κατώτερο των τριών χιλιάδων (3.000) ευρώ για κάθε σύζυγο.»* και ορίστηκε με την παρ. 7 του ίδιου άρθρου και νόμου ότι: «7. Οι διατάξεις του άρθρου αυτού ισχύουν για δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος φορολογικού έτους 2018 και επόμενων.»

250 Με την παρ. 4 του άρθρου 59 του ν. 4583/2018 (Α' 212/18.12.2018) προστέθηκαν ως άνω τα δύο τελευταία εδάφια της παρ. 2 που έχουν ως εξής: *«Σε περίπτωση χωριστών δηλώσεων συζύγων, για την κάλυψη ή τον περιορισμό της διαφοράς που προκύπτει από τις διατάξεις του άρθρου αυτού, λαμβάνονται υπόψη τα αναγραφόμενα στη δήλωση χρηματικά ποσά της παραγράφου αυτής, όπως αυτά δηλώνονται από τον κάθε σύζυγο χωριστά. Οι αντικειμενικές δαπάνες και υπηρεσίες του άρθρου 31, καθώς και οι δαπάνες απόκτησης περιουσιακών στοιχείων του άρθρου 32 που αφορούν τον κάθε σύζυγο βαρύνουν αυτόν ατομικά, ενώ για τα ανήλικα εξαρτώμενα μέλη τους εφαρμόζονται οι διατάξεις της παραγράφου 5 του άρθρου 11.»* και ορίστηκε

σύμφωνα με την παρ. 7 του ίδιου άρθρου ότι: «7. Οι διατάξεις του άρθρου αυτού ισχύουν για δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος φορολογικού έτους 2018 και επόμενων.»

251 Με την παρ. 16 του άρθρου 22 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) διαγράφηκε το κόμμα που υπήρχε μετά τη λέξη *«είδος»* με έναρξη ισχύος σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013.

252 Με την παρ. 1 του άρθρου 21 του ν. 4646/2019 (Α' 201/12.12.2019) προστέθηκε η παρ. 5 ως άνω και ορίστηκε σύμφωνα με την παρ.19 του άρθρου 66 του ίδιου νόμου ότι: «19. Οι διατάξεις της παραγράφου 5 του άρθρου 37,…, όπως τροποποιούνται με το άρθρο 21 του παρόντος, έχουν εφαρμογή για πληρωμές τόκων που πραγματοποιούνται από την 1.1.2020 και μετά.»

253 Με την παρ.1 του άρθρου 93 του ν. 5104/2024 (Α' 58/19.04.2024) προστέθηκε η παρ. 6 ως άνω και ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 117 του ίδιου νόμου ότι ισχύει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 19.04.2024.

254 Το άρθρο 39 τίθεται, όπως ισχύει μετά την τελευταία τροποποίησή του με το άρθρο 18 του ν. 4873/2021 (Α' 248/16.12.2021) και σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 75 του ίδιου νόμου ορίστηκε ότι: « Η ισχύς του Μέρους Α' αρχίζει τέσσερις (4) μήνες από τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.»
Η αρχική διατύπωση είχε ως εξής:
« Άρθρο 39
Εισόδημα από ακίνητη περιουσία

1. Ο όρος «εισόδημα από ακίνητη περιουσία» σημαίνει το εισόδημα, σε χρήμα ή σε είδος, που προκύπτει από την εκμίσθωση ή την ιδιοχρησιμοποίηση ή τη δωρεάν παραχώρηση χρήσης γης και ακινήτων. Ειδικότερα το εισόδημα αυτό προκύπτει από:
α) Εκμίσθωση ή υπεκμίσθωση ή παραχώρηση χρήσης γης ή ακινήτων συμπεριλαμβανομένων των κτιρίων, κατασκευών και κάθε είδους εγκαταστάσεων και εξοπλισμού τους.
β) Εκμίσθωση ή υπεκμίσθωση ή παραχώρηση χρήσης μεταλλείων, λατομείων, δασικών και αγροτικών εκτάσεων στις οποίες περιλαμβάνονται λιβάδια, καλλιεργήσιμες γαίες, βοσκήσιμες γαίες, καθώς και κάθε είδους κατασκευές ή εγκαταστάσεις που είναι στην επιφάνεια του εδάφους ή κάτω από αυτή, όπως τα ιχθυοτροφεία, οι λίμνες, οι δεξαμενές, οι πηγές και τα φρέατα.
γ) Εκμίσθωση ή υπεκμίσθωση ή παραχώρηση χρήσης από την παραχώρηση χώρου για την τοποθέτηση κάθε είδους διαφημιστικών επιγραφών.
δ) Εκμίσθωση ή υπεκμίσθωση ή παραχώρηση χρήσης κοινόχρηστων χώρων σε ακίνητα.

2. Το εισόδημα σε είδος αποτιμάται στην αγοραία αξία. Το εισόδημα από ιδιοχρησιμοποίηση ή δωρεάν παραχώρηση τεκμαίρεται ότι συνίσταται στο τρία τοις εκατό (3%) της αντικειμενικής αξίας του ακινήτου. Κατ' εξαίρεση το τεκμαρτό εισόδημα του προηγούμενου εδαφίου που αφορά δωρεάν παραχώρηση κατοικίας μέχρι διακόσια τετραγωνικά μέτρα (200 τ.μ.) προκειμένου να χρησιμοποιηθεί ως κύρια κατοικία προς ανιόντες ή κατιόντες απαλλάσσεται από το φόρο.
[Με την παρ. 8 του άρθρου 115 του ν. 4549/2018 (Α' 105/14.06.2018) αντικαταστάθηκε το προηγούμενο εδάφιο, και σύμφωνα με την παρ. 18.α. του ίδιου άρθρου ορίστηκε ότι εφαρμόζεται από το φορολογικό έτος 2018 και επόμενα, ως εξής: *«Κατ΄ εξαίρεση, το τεκμαρτό εισόδημα του προηγούμενου εδαφίου που αφορά δωρεάν παραχώρηση κατοικίας μέχρι διακόσια τετραγωνικά μέτρα (200 τ.μ.), προκειμένου να χρησιμοποιηθεί ως κύρια κατοικία προς ανιόντες ή κατιόντες, καθώς και το τεκμαρτό εισόδημα που προκύπτει από τη δωρεάν παραχώρηση της χρήσης ακινήτων στο Ελληνικό Δημόσιο ή σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου απαλλάσσονται από το φόρο.»*]

[Με την παρ. 5 του άρθρου 1 του ν. 4330/2015 (Α' 59/16.06.2015) προστέθηκε εδάφιο, και ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 6 του ίδιου άρθρου ότι «6. Οι διατάξεις των παραγράφων 1, 2 και 5 του παρόντος άρθρου έχουν εφαρμογή για το φορολογικό έτος 2014 και εξής.», ως εξής:
«Ειδικά για τους ασκούντες ατομική αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα δεν υπολογίζεται τεκμαρτό εισόδημα από ιδιοχρησιμοποίηση ή δωρεάν παραχώρηση προς ανιόντες, κατιόντες και συζύγους, αγροτικών

εκτάσεων στις οποίες περιλαμβάνονται λιβάδια, καλλιεργήσιμες γαίες, βοσκήσιμες γαίες, και κάθε είδους κατασκευές ή εγκαταστάσεις που χρησιμοποιούνται για την άσκηση της δραστηριότητας αυτής.»]
[Με το άρθρο 18 του ν. 4873/2021 (Α' 248/16.12.2021) προστέθηκε πέμπτο εδάφιο στην παρ. 2, και ορίστηκε σύμφωνα με το άρθρο 75 του ίδιου νόμου η έναρξη ισχύος τέσσερις (4) μήνες από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ως εξής:
«Ειδικά για τη δωρεάν παραχώρηση χρήσης ακινήτων μέχρι τριακόσια τετραγωνικά μέτρα (300 τ.μ.) σε κοινωφελή ιδρύματα και τις εγγεγραμμένες Οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών δεν υπολογίζεται τεκμαρτό εισόδημα για τον παραχωρούντα.»]

3. Οι ακόλουθες δαπάνες εκπίπτουν με τις παρακάτω προϋποθέσεις:
α) Αν ο εκμισθωτής ή ο παραχωρών είναι φυσικό πρόσωπο εκπίπτει ποσοστό πέντε τοις εκατό (5%) για δαπάνες επισκευής, συντήρησης, ανακαίνισης ή άλλες πάγιες και λειτουργικές δαπάνες του ακινήτου.
β) Αν ο εκμισθωτής ή ο παραχωρών είναι νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου και τα κάθε είδους ιδρύματα οι κάθε είδους δαπάνες εκπίπτουν σε ποσοστό εβδομήντα πέντε τοις εκατό (75%). Ειδικά για το Άγιο Όρος το ποσοστό της έκπτωσης για τις δαπάνες του προηγούμενου εδαφίου ανέρχεται σε ποσοστό εκατό τοις εκατό (100%).[Με το άρθρο 5 του ν. 4714/2020 (Α' 148/31.07.2020), αντικαταστάθηκε η περ. β', και ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 55 του άρθρου 72 του ν. 4172/2013 (Α' 167/23.07.2013), η οποία προστέθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4714/2020 (Α' 148/31.07.2020): «54. Η περ. β' της παρ. 3 του άρθρου 39 του ν. 4172/ 2013, όπως τροποποιείται με το άρθρο 5 του παρόντος, εφαρμόζεται για δαπάνες που πραγματοποιούνται από 1.1.2020 και μετά.», ως εξής:
«*β) Αν ο εκμισθωτής ή ο παραχωρών είναι νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου και τα κάθε είδους ιδρύματα οι κάθε είδους δαπάνες εκπίπτουν σε ποσοστό εβδομήντα πέντε τοις εκατό (75%). Ειδικά για το Άγιο Όρος και τις Ιερές Μονές αυτού, το ποσοστό της έκπτωσης για τις κάθε είδους δαπάνες, ανεξαρτήτως με το αν συνδέονται με την εκμετάλλευση συγκεκριμένου ακινήτου ή της εν γένει ακίνητης περιουσίας τους, ανέρχεται σε ποσοστό εκατό τοις εκατό (100%).»*]

γ) Αν ο εκμισθωτής ή ο παραχωρών είναι νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα εκπίπτουν σε ποσοστό εβδομήντα πέντε τοις εκατό (75%), οι δαπάνες επισκευής, συντήρησης, ανακαίνισης, καθώς και οι πάγιες και λειτουργικές δαπάνες.
[Με το άρθρο 18 του ν. 4873/2021 (Α' 248/16.12.2021) οι περ. β' και γ' της παρ. 3 καταργήθηκαν και ορίστηκε σύμφωνα με το άρθρο 75 του ίδιου νόμου η έναρξη ισχύος τέσσερις (4) μήνες από τη δημοσίευσή του την Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.]

δ) Το μίσθωμα που καταβάλλεται στις περιπτώσεις υπεκμίσθωσης.

ε) Οι δαπάνες αντιπλημμυρικών έργων και έργων αποξήρανσης ελών σε ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%).

στ) Το ποσό της αποζημίωσης που καταβάλλει, βάσει νόμου, ο εκμισθωτής στο μισθωτή για τη λύση της μισθωτικής σχέσης του ακινήτου.

[Με την παρ. 3 του άρθρου 2 ν. 4328/2015 (Α' 51/14.05.2015) προστέθηκε παρ. 4, και ορίστηκε με την παρ. 7 του ίδιου άρθρου ότι: «7. Οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων ισχύουν για τα εισοδήματα που αποκτώνται στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από την 1η Ιανουαρίου 2014 και μετά.», η οποία εν συνεχεία με την παρ. 5 του άρθρου 2 του ν. 4337/2015 (Α' 129/17.10.2015) καταργήθηκε ως εξής: «5. Η παρ. 4 του άρθρου 39 του ν. 4172/2013 (Α' 167), όπως προστέθηκε με την παρ. 3 του άρθρου 2 του ν. 4328/2015 (Α' 51), καταργείται για τα εισοδήματα που αποκτώνται στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από την 1η Ιανουαρίου 2015 και μετά.», ως εξής:
«4. Εισοδήματα από την εκμίσθωση ακίνητης περιουσίας που θεωρούνται ότι έχουν αποκτηθεί κατά τις διατάξεις του παρόντος νόμου και τα οποία αποδεδειγμένα δεν έχουν εισπραχθεί από τον δικαιούχο, επιτρέπεται να μη συνυπολογίζονται στο συνολικό εισόδημά του, εφόσον εκχωρηθούν στο Δημόσιο χωρίς αντάλλαγμα. Η εκχώρηση γίνεται με δήλωση του υπόχρεου σε φόρο, η οποία υποβάλλεται στον αρμόδιο για την παραλαβή της δήλωσης φορολογίας εισοδήματός του Προϊστάμενο της Δημόσιας Οικονομικής Υπηρεσίας πριν την εμπρόθεσμη υποβολή της ετήσιας δήλωσης Φορολογίας Εισοδήματος του φορολογικού έτους που αφορά. Το Δημόσιο υποκαθίσταται στα δικαιώματα του εκχωρητή. Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων καθορίζεται η διαδικασία, ο τύπος και το περιεχόμενο της δήλωσης εκχώρησης εισοδημάτων στο Δημόσιο, τα

δικαιολογητικά που συνυποβάλλονται με αυτή, η διαδικασία βεβαίωσης, καθώς και κάθε άλλη λεπτομέρεια που είναι αναγκαία για την εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου αυτής.»].
[Με την παρ. 1 του άρθρου 11 του ν. 4346/2015 (Α' 152/20.11.2015) προστέθηκε νέα παρ. 4, και με την παρ. 2 του ίδιου άρθρου ορίστηκε ότι: «2. Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου έχουν εφαρμογή για εισοδήματα που αποκτώνται από την 1η Ιανουαρίου 2015 και μετά», ως εξής:
«4. Τα εισοδήματα από την εκμίσθωση ακίνητης περιουσίας, τα οποία δεν έχουν εισπραχθεί από τον δικαιούχο, δεν συνυπολογίζονται στο συνολικό εισόδημά του, εφόσον έως την προθεσμία υποβολής της ετήσιας δήλωσης φορολογίας εισοδήματος, έχει εκδοθεί εις βάρος του μισθωτή διαταγή πληρωμής ή διαταγή απόδοσης χρήσης μίσθιου ή δικαστική απόφαση αποβολής ή επιδίκασης μισθωμάτων ή έχει ασκηθεί εναντίον του μισθωτή αγωγή αποβολής ή επιδίκασης μισθωμάτων. Τα εν λόγω εισοδήματα φορολογούνται στο έτος και κατά το ποσό που αποδεδειγμένα εισπράχθηκαν, κατά παρέκκλιση των διατάξεων του άρθρου 8. Τα μη εισπραχθέντα εισοδήματα δηλώνονται σε ειδικό κωδικό ανείσπρακτων εισοδημάτων από εκμίσθωση ακίνητης περιουσίας της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος.»]

255 Με την παρ. 8 του άρθρου 115 του ν. 4549/2018 (Α' 105/14.06.2018) αντικαταστάθηκε ως άνω το εδάφιο, και σύμφωνα με την παρ. 18.α. του ίδιου άρθρου ορίστηκε ότι εφαρμόζεται από το φορολογικό έτος 2018 και επόμενα.

256 Με την παρ. 5 του άρθρου 1 του ν. 4330/2015 (Α' 59/16.06.2015) προστέθηκε το ως άνω εδάφιο, και ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 6 του ίδιου άρθρου ότι «6. Οι διατάξεις των παραγράφων 1, 2 και 5 του παρόντος άρθρου έχουν εφαρμογή για το φορολογικό έτος 2014 και εξής.».

257 Με το άρθρο 18 του ν. 4873/2021 (Α' 248/16.12.2021) προστέθηκε πέμπτο εδάφιο ως άνω στην παρ. 2, και ορίστηκε σύμφωνα με το άρθρο 75 του ίδιου νόμου η έναρξη ισχύος τέσσερις (4) μήνες από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

258 Η παρ. 2 του άρθρου 39 τέθηκε όπως τροποποιήθηκε με την παράγραφο 1 του άρθρου 36 του ν. 5135/2024 (ΦΕΚ Α' 147/16-09-2024) και εφαρμόζεται για εισοδήματα που αποκτώνται στα φορολογικά έτη 2024 και επόμενα σύμφωνα παρ 3 του ιδίου άρθρου και νόμου.
Η προϊσχύσασα διάταξη είχε ως εξής:
«2. Το εισόδημα σε είδος αποτιμάται στην αγοραία αξία. Το εισόδημα από ιδιοχρησιμοποίηση ή δωρεάν παραχώρηση τεκμαίρεται ότι συνίσταται στο τρία τοις εκατό (3%) της αντικειμενικής αξίας του ακινήτου. Κατ' εξαίρεση, το τεκμαρτό εισόδημα του προηγούμενου εδαφίου που αφορά δωρεάν παραχώρηση κατοικίας μέχρι διακόσια τετραγωνικά μέτρα (200 τ.μ.), προκειμένου να χρησιμοποιηθεί ως κύρια κατοικία προς ανιόντες ή κατιόντες, καθώς και το τεκμαρτό εισόδημα που προκύπτει από τη δωρεάν παραχώρηση της χρήσης ακινήτων στο Ελληνικό Δημόσιο ή σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου απαλλάσσονται από τον φόρο.
Ειδικά για τους ασκούντες ατομική αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα δεν υπολογίζεται τεκμαρτό εισόδημα από ιδιοχρησιμοποίηση ή δωρεάν παραχώρηση προς ανιόντες, κατιόντες και συζύγους, αγροτικών εκτάσεων στις οποίες περιλαμβάνονται λιβάδια, καλλιεργήσιμες γαίες, βοσκήσιμες γαίες, και κάθε είδους κατασκευές ή εγκαταστάσεις που χρησιμοποιούνται για την άσκηση της δραστηριότητας αυτής. Ειδικά για τη δωρεάν παραχώρηση χρήσης ακινήτων μέχρι τριακόσια τετραγωνικά μέτρα (300 τ.μ.) σε κοινωφελή ιδρύματα και τις εγγεγραμμένες Οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών δεν υπολογίζεται τεκμαρτό εισόδημα για τον παραχωρούντα.»

259 Με το άρθρο 18 του ν. 4873/2021 (Α' 248/16.12.2021) καταργήθηκε η περ. β' της παρ. 3 και ορίστηκε σύμφωνα με το άρθρο 75 του ίδιου νόμου η έναρξη ισχύος τέσσερις (4) μήνες από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

260 Με το άρθρο 18 του ν. 4873/2021 (Α' 248/16.12.2021) καταργήθηκε η περ. γ' της παρ. 3 και ορίστηκε σύμφωνα με το άρθρο 75 του ίδιου νόμου η έναρξη ισχύος τέσσερις (4) μήνες από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

261 Με την παρ. 1 του άρθρου 11 του ν. 4346/2015 (Α' 152/20.11.2015) προστέθηκε η ως άνω παρ. 4, και με την παρ. 2 του ίδιου άρθρου ορίστηκε ότι «2. Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου έχουν εφαρμογή για εισοδήματα που αποκτώνται από την 1η Ιανουαρίου 2015 και μετά.».

262 Η παράγραφος 5 του άρθρου 39, τέθηκε όπως προστέθηκε με την παράγραφο 2 του άρθρου 210 του ν. 5222/2025 (ΦΕΚ Α' 134/28-07-2025) και ισχύει για μισθώματα του φορολογικού έτους 2026 και εφεξής, σύμφωνα με την παράγραφο 8 του άρθρου 275 του ιδίου νόμου.
Επίσης σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 210 του ν. 5222/2025, με έναρξη ισχύος για μισθώματα του φορολογικού έτους 2026 και εφεξής, σε περίπτωση μη καταβολής του μισθώματος κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 5, ο μισθωτής αποκλείεται για τη μίσθωση αυτή από κάθε ευεργέτημα, ενίσχυση ή επίδομα που παρέχεται από το κράτος για μισθώσεις.
Επιπροσθέτως σύμφωνα με την παράγραφο 4 του ιδίου άρθρου 210, με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, μετά από εισήγηση του Διοικητή της Α.Α.Δ.Ε., δύναται να καθορίζονται εξαιρέσεις από την εφαρμογή των κυρώσεων της παράγραφο 5 και κάθε άλλη λεπτομέρεια εφαρμογής. Επίσης, με απόφαση του Διοικητή της Α.Α.Δ.Ε. καθορίζεται η διαδικασία συγκέντρωσης των απαραίτητων δεδομένων από τους παρόχους υπηρεσιών πληρωμών.

263 Το άρθρο 39Α τίθεται, όπως ισχύει μετά την τελευταία τροποποίησή του με το άρθρο 27 του ν. 5073/2023 (Α' 204/11.12.2023), με έναρξη ισχύος που ορίστηκε με την παρ. 4 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου ως εξής: «4. Τα άρθρα 27 έως 29 ισχύουν από την 1η Ιανουαρίου 2024.»
Η αρχική διατύπωση του άρθρου 39Α, το οποίο προστέθηκε στον παρόντα νόμο με το άρθρο 83 του ν. 4472/2017 (Α' 74/19.05.2017), με έναρξη ισχύος για τα εισοδήματα που αποκτώνται από το φορολογικό έτος που αρχίζει από 1.1.2017 και εφεξή*ς* που ορίστηκε στην παρ. 3 του άρθρου 39 Α, και είχε ως εξής:
«Άρθρο 39Α
Εισόδημα από βραχυχρόνια μίσθωση ακινήτων στο πλαίσιο της οικονομίας διαμοιρασμού

1. Το εισόδημα που αποκτάται, από φυσικά πρόσωπα, από τη βραχυχρόνια μίσθωση ακινήτου της οικονομίας διαμοιρασμού, όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 111 του ν. 4446/2016 (Α' 167), όπως ισχύει, είναι εισόδημα από ακίνητη περιουσία και εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 39 και της παρ. 4 του άρθρου του ν. 4172/2013 (Α' 167), όπως ισχύουν, εφόσον τα ακίνητα εκμισθώνονται επιπλωμένα χωρίς την παροχή οποιασδήποτε υπηρεσίας πλην της παροχής κλινοσκεπασμάτων. Σε περίπτωση που παρέχονται οποιεσδήποτε άλλες υπηρεσίες, το εισόδημα αυτό αποτελεί εισόδημα από επιχειρηματική δραστηριότητα του άρθρου 21 του ν. 4172/2013, όπως ισχύει.
2. Το εισόδημα που αποκτάται από νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες, από τη βραχυχρόνια μίσθωση ακινήτου της οικονομίας διαμοιρασμού, όπως ορίζεται στην προηγούμενη παράγραφο, θεωρείται εισόδημα από ακίνητη περιουσία.
3. Οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων ισχύουν για τα εισοδήματα που αποκτώνται από το φορολογικό έτος που αρχίζει από 1.1.2017 και εφεξής.».

264 Με το άρθρο 83 του ν. 4472/2017 (Α' 74/19.05.2017) είχε προστεθεί στον ν. 4172/2013 (Α' 167/23.07.2013) παρ. 3 που είχε ως εξής: *«3. Οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων ισχύουν για τα εισοδήματα που αποκτώνται από το φορολογικό έτος που αρχίζει από 1.1.2017 και εφεξής.»,* η οποία καταργήθηκε με το άρθρο 27 του ν. 5073/2023 (Α' 204/11.12.2023), με έναρξη ισχύος που ορίστηκε με την παρ. 4 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου ως εξής: «4. Τα άρθρα 27 έως 29 ισχύουν από την 1η Ιανουαρίου 2024.»

265 Το άρθρο 39Β τίθεται, όπως ισχύει μετά την τελευταία τροποποίησή του με το άρθρο 31 του ν. 5073/2023 (Α' 204/11.12.2023), με έναρξη ισχύος που ορίστηκε με την παρ. 6 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου ως εξής: «6. Το άρθρο 31 ισχύει για δαπάνες που πραγματοποιούνται μετά την 1η Ιανουαρίου 2024.».
Η αρχική διατύπωση του άρθρου 39Β, το οποίο προστέθηκε στον παρόντα νόμο με το άρθρο 16 του ν. 4646/2019 (Α' 201/12.12.2019), και με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 14 του άρθρου 66 του ίδιου νόμου όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 13 του ν. 5000/2022 (Α' 226/09.12.2022) ως εξής: «14. Οι διατάξεις του άρθρου 39Β, το οποίο προστίθεται με το άρθρο 16 του παρόντος, εφαρμόζονται για δαπάνες που πραγματοποιούνται στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από 1.1.2020 έως και 31.12.2024.», είχε ως εξής:
«1. Οι δαπάνες που θα πραγματοποιηθούν για τη λήψη υπηρεσιών που σχετίζονται με την ενεργειακή, λειτουργική και αισθητική αναβάθμιση κτιρίων, τα οποία δεν έχουν ήδη ενταχθεί ή δεν θα ενταχθούν σε πρόγραμμα αναβάθμισης κτιρίων, μειώνουν ισόποσα κατανεμημένες σε περίοδο τεσσάρων (4) ετών, σε ποσοστό σαράντα τοις εκατό (40 %) του ύψους τους, τον φόρο εισοδήματος των φυσικών προσώπων, μέχρι του

αναλογούντος για κάθε φορολογικό έτος φόρου, με ανώτατο συνολικά όριο δαπάνης τις δεκαέξι χιλιάδες (16.000) ευρώ.

2. Απαραίτητη προϋπόθεση για τη μείωση του φόρου από το ποσό των δαπανών, αποτελεί η απόδειξή τους με νόμιμα παραστατικά του ν. 4308/2014 και η εξόφλησή τους με ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής ή μέσω παρόχου υπηρεσιών πληρωμών.

3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Περιβάλλοντος και Ενέργειας και του Διοικητή της ΑΑΔΕ, καθορίζονται οι προϋποθέσεις, οι όροι, η διαδικασία, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος.»

266 Η ορθή παραπομπή μετά την ισχύ του νέου Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (Κ.Φ.Δ.), ήτοι του ν. 5104/2024 (Α' 58/19.04.2024) γίνεται στα άρθρα 16 και 83, παρ. 15 και 16 του ν. 5104/2024 (Α' 58/19.04.2024) σύμφωνα με τον πίνακα αντιστοιχίας των διατάξεων του καταργηθέντος Κ.Φ.Δ., ήτοι του ν. 4987/2022 (Α' 206) και του νέου Κ.Φ.Δ. που περιλαμβάνεται στο Παράρτημα Β' του ίδιου νόμου.

267 Η παρ.1 του άρθρου 40 τίθεται, όπως ισχύει μετά την τελευταία τροποποίησή της με την παρ. 1 του άρθρου 24 του ν. 4646/2019 (Α' 201.12.12.2019) με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 22 του άρθρου 66 του ίδιου νόμου ως εξής: «22. Οι διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 40 και της περίπτωσης α' της παραγράφου 1 του άρθρου 64 του ν. 4172/2013, όπως αντικαθίστανται με τις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 24 του παρόντος εφαρμόζονται για τα εισοδήματα που αποκτώνται από 1.1.2020 και μετά.»
Η αρχική διατύπωση της παρ. 1, με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 72 του ν. 4172/2013 (Α' 167/23.07.2013) ως εξής: «1. Οι διατάξεις των άρθρων 1 έως και 71 του νόμου αυτού ισχύουν για τα εισοδήματα που αποκτώνται και τις δαπάνες που πραγματοποιούνται, κατά περίπτωση, στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από την 1η Ιανουαρίου 2014 και μετά, με την επιφύλαξη των επόμενων παραγράφων του άρθρου αυτού.», είχε ως εξής:
«1. Τα μερίσματα φορολογούνται με συντελεστή δέκα τοις εκατό (10%).»
[Με την παρ. 7 του άρθρου 112 του ν. 4387/2016 (Α' 85/12.05.2016) αντικαταστάθηκε η παρ. 1, με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο της παρ. 11 του ίδιου άρθρου ως εξής: «11. ….. Ειδικά, οι διατάξεις της παραγράφου 7 ως προς τη φορολογία των μερισμάτων και οι διατάξεις της παραγράφου 8 του άρθρου αυτού έχουν εφαρμογή για τα εισοδήματα που αποκτώνται από την 1.1.2017 και μετά.», ως εξής: *«1. Τα μερίσματα φορολογούνται με συντελεστή δεκαπέντε τοις εκατό (15%).»*
[Με την παρ. 1 του άρθρου 65 του ν. 4603/2019 (Α' 48/14.03.2019) αντικαταστάθηκε εκ νέου η παρ. 1, με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 3 του ίδιου άρθρου ως εξής: «3. Οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων έχουν εφαρμογή για τα εισοδήματα που αποκτώνται κατά τα φορολογικά έτη που αρχίζουν από την 1.1.2019 και μετά.», ως εξής: *«1. Τα μερίσματα φορολογούνται με συντελεστή δέκα τοις εκατό (10%).».*]

268 Η παράγραφος 2 του άρθρου 40 τέθηκε όπως αντικαταστάθηκε με την παράγραφο 1 του άρθρου 25 του ν. 5193/2025 (ΦΕΚ Α' 56/11-04-2025) και ισχύει για εισοδήματα που αποκτώνται μετά από την έναρξη ισχύος του ν. 5193/2025, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 63 του ιδίου νόμου.

269 Με το άρθρο 8 του ν. 5246/2025 (ΦΕΚ Α' 198/11-11-2025) τροποποιήθηκε η παράγραφος 4 του άρθρου 40, ως άνω και ισχύει για εισοδήματα που αποκτώνται από το φορολογικό έτος 2026, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 47 του ιδίου νόμου.
Προγενέστερα:
- Με την παρ. 2 του άρθρου 7 του ν. 4646/2019 (Α' 201.12.12.2019) είχε τροποποιηθεί η παρ. 4 του άρθρου 40 τίθεται, όπως ισχύει μετά την τελευταία της με την οποία προστέθηκε το τελευταίο ως άνω εδάφιο στην ίδια παράγραφο και με ισχύ που είχε οριστεί σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 66 του ίδιου νόμου ως εξής: «5. Οι διατάξεις της παραγράφου 6 του άρθρου 15 και του τελευταίου εδαφίου της παραγράφου 4 του άρθρου 40 του ν. 4172/2013, όπως προστίθενται με τις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 7 του παρόντος εφαρμόζονται για τα εισοδήματα που αποκτώνται και για τις δαπάνες που πραγματοποιούνται από 1.1.2020 και μετά.»
Η διατύπωση με τον ανωτέρω νόμο ήταν η εξής:
«4. Το εισόδημα από ακίνητη περιουσία φορολογείται αυτοτελώς, σύμφωνα με την ακόλουθη κλίμακα:

Εισόδημα από ακίνητη περιουσία (ευρώ)	***Συντελεστής %***
0 - 12.000	*15%*
12.001 – 35.000	*35%*
35.001 -	*45%*

Για τα εισοδήματα από ακίνητη περιουσία που φορολογούνται σύμφωνα με την ανωτέρω κλίμακα, εφαρμόζεται αναλόγως η παράγραφος 6 του άρθρου 15»

- Με την παρ. 7 του άρθρου 112 του ν. 4387/2016 (Α' 85/12.05.2016) αντικαταστάθηκε η παρ. 4, με ισχύ σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο της παρ. 11 του ίδιου άρθρου, όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 4 του άρθρου 44 του ν. 4389/2016 (Α' 94/27.05.2016), ως εξής: «11. ….Ειδικά, οι διατάξεις της παραγράφου 7 ως προς τη φορολογία των μερισμάτων και οι διατάξεις της παραγράφου 8 του άρθρου αυτού έχουν εφαρμογή για τα εισοδήματα που αποκτώνται από την 1.1.2017 και μετά.», ως εξής:
«*4. Το εισόδημα από ακίνητη περιουσία φορολογείται αυτοτελώς, σύμφωνα με την ακόλουθη κλίμακα:*

Εισόδημα από ακίνητη περιουσία (ευρώ)	***Συντελεστής %***
0 - 12.000	*15%*
12.001 – 35.000	*35%*
35.001 -	*45%*

- Η αρχική διατύπωση της παρ. 4, η οποία ίσχυσε σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 72 του ν. 4172/2013 (Α' 167/23.07.2013) τα φορολογικά έτη που αρχίζουν από την 1η Ιανουαρίου 2014 και μετά, είχε ως εξής:
«4. Το εισόδημα από ακίνητη περιουσία φορολογείται σύμφωνα με την ακόλουθη κλίμακα:

Εισόδημα από ακίνητη περιουσία (ευρώ)	***Συντελεστής (%)***
<12.000	*11%*
>12.000	*33%*

»

270 Με την παρ. 6 του άρθρου 72 του ν. 4172/2013 (Α' 167/23.07.2013) ορίστηκε η ισχύς του άρθρου 41 του παρόντος ως εξής: «6. Οι διατάξεις των παραγράφων 1 έως και 11 του άρθρου 41 ισχύουν για υπεραξία από μεταβιβάσεις ακίνητης περιουσίας που θα πραγματοποιηθούν από την 1η Ιανουαρίου 2014 και μετά.» Εν συνεχεία, με την παρ. 33 του άρθρου 72 του ν. 4172/2013 (Α' 167/23.07.2013), η οποία προστέθηκε με το άρθρο 90 του ν. 4316/2014 (Α' 270/24.12.2014), ορίστηκε η ισχύς ως εξής: «33. α. Η ισχύς του άρθρου 41 του παρόντος Κώδικα αναστέλλεται μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2016. β. Η διάταξη της παρούσας παραγράφου τίθεται σε ισχύ από την 1η Ιανουαρίου 2015» και των εν συνεχεία διαδοχικών τροποποιήσεών της με την παρ. 5 του άρθρου 99 του ν. 4446/2016 (Α' 240/22.12.2016), με το άρθρο 57 του ν. 4509/2017 (Α' 201/22.12.2017), με το άρθρο 101 του ν. 4583/2018 (Α' 212/18.12.2018), με το άρθρο 28 του ν. 4646/2019 (Α' 201/12.12.2019) και με το άρθρο 14 του ν. 5000/2022 (Α' 226/09.12.2022), η ισχύς του παρόντος άρθρου αναστέλλεται μέχρι και την 31η Δεκεμβρίου 2024.

271 Με την παρ. 17.α. του άρθρου 22 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) προστέθηκε τελευταίο εδάφιο στην παρ. 1 με ισχύ, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου, από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013, ως εξής: *«Ως μεταβίβαση σύμφωνα με την παράγραφο αυτή νοείται και η εισφορά ακίνητης περιουσίας για την κάλυψη ή την αύξηση κεφαλαίου εταιρείας.»* [με την υποπερ. α της περ. 7 της υποπαρ. Δ.1. της παρ. Δ του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 (Α' 85/07.04.2014) η λέξη *«εταιρείας»* αντικαταστάθηκε από την ως άνω φράση *«νομικού προσώπου ή νομικής οντότητας»* με ισχύ σύμφωνα με την περ. 23 της ίδιας υποπαρ. από την 1η Ιανουαρίου 2014.]

272 Η παρ. 2 τίθεται, όπως ισχύει μετά την τελευταία τροποποίησή της με την υποπερ. β.i. της περ. 7 της υποπαρ. Δ.1. της παρ. Δ. του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 (Α' 85/07.04.2014) και ορίστηκε η ισχύς σύμφωνα με την περ. 23 της ίδιας υποπαρ. από την 1η Ιανουαρίου 2014 ως εξής: *«23. Οι διατάξεις των προηγούμενων περιπτώσεων ισχύουν από την 1η Ιανουαρίου 2014, εκτός αν ορίζεται σε αυτές διαφορετικά.»* Η αρχική διατύπωση της παρ. 2, με έναρξη ισχύος που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 72 του ν. 4172/2013 (Α' 167/23.07.2013) ως εξής: «6. Οι διατάξεις των παραγράφων 1 έως και 11 του άρθρου 41 ισχύουν για υπεραξία από μεταβιβάσεις ακίνητης περιουσίας που θα πραγματοποιηθούν από την 1η Ιανουαρίου 2014 και μετά.», είχε ως εξής:
«2. Ως υπεραξία νοείται η διαφορά μεταξύ της τιμής κτήσης που κατέβαλε ο φορολογούμενος και της τιμής πώλησης [με την υποπερ. β.i. της περ. 7 της υποπαρ. Δ.1. της παρ. Δ του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 (Α' 85/07.04.2014) και με ισχύ σύμφωνα με την περ. 23 της ίδιας υποπαρ. και παρ. από την 1η Ιανουαρίου 2014 μετά τις λέξεις *«και της τιμής πώλησης»* προστίθενται οι λέξεις *«ή της αξίας του ανταλλάγματος»*] *που καταβάλλεται σε αυτόν και λαμβάνεται αποπληθωρισμένη* [με την παρ. 17.β. του άρθρου 22 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) προστέθηκαν μετά τη λέξη *«αποπληθωρισμένη»* οι λέξεις «σύμφωνα με την παράγραφο 5» με ισχύ, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου, από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013.]. *Η τιμή κτήσης είναι το τίμημα που αναγράφεται στο συμβόλαιο ή το πραγματικό τίμημα που καταβλήθηκε, όπως προκύπτει από κατάλληλα δικαιολογητικά ή το πραγματικό κόστος σε περίπτωση ανέγερσης κτίσματος, και σε περίπτωση που δεν υπάρχει τίμημα, η αξία βάσει της οποίας προσδιορίστηκε ο φόρος μεταβίβασης ακινήτου ή κατοχής κατά το χρόνο κτήσης.* [Με την υποπερ. β.ii. της περ. 7 της υποπαρ. Δ.1. της παρ. Δ. του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 (Α' 85/07.04.2014) και με ισχύ σύμφωνα με την περ. 23 της ίδιας υποπαρ.. από την 1η Ιανουαρίου 2014 αντικαταστάθηκε το δεύτερο εδάφιο ως εξής: *«Η τιμή κτήσης προσδιορίζεται ως εξής: α) Στην περίπτωση κτήσης λόγω μεταβίβασης με επαχθή αιτία, είναι το τίμημα ή η αξία του ανταλλάγματος, όπως προκύπτει από το οικείο συμβόλαιο, β) Στην περίπτωση κτήσης λόγω κληρονομικής διαδοχής ή μεταβίβασης με χαριστική αιτία, είναι η αξία βάσει της οποίας υπολογίστηκε ο φόρος κληρονομιάς, δωρεάς ή γονικής παροχής ή χορηγήθηκε απαλλαγή από αυτόν, όπως η αξία αυτή προκύπτει από το οικείο συμβόλαιο ή οποιοδήποτε άλλο δημόσιο έγγραφο, γ) Σε κάθε άλλη περίπτωση, υπολογίζεται ως εξής: Τιμή κτήσης ίσον τιμή μεταβίβασης επί τον Δείκτη Τιμών Κατοικιών (ΔΤΚατ) του έτους κτήσης διά του ΔΤΚατ του προηγούμενου της μεταβίβασης έτους. Ως ΔΤΚατ νοείται ο μέσος Δείκτης Τιμών Κατοικιών Αστικών Περιοχών της περιόδου Ιανουαρίου-Δεκεμβρίου κάθε έτους, όπως ανακοινώνεται από την Τράπεζα της Ελλάδος. Αν κατά το χρόνο της μεταβίβασης δεν έχει δημοσιευθεί μέσος ΔΤΚατ, λαμβάνεται υπ' όψιν ο σχετικός δείκτης του αμέσως προηγούμενου έτους.»*] *Αν η τιμή κτήσης δεν μπορεί να προσδιοριστεί θεωρείται ότι είναι μηδενική.* [Με την υποπερ. β.iii. της περ. 7 της υποπαρ. Δ.1. της παρ. Δ. του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 (Α' 85/07.04.2014) το τρίτο εδάφιο αναριθμείται σε έβδομο και τελευταίο εδάφιο της παρ. 2 με ισχύ σύμφωνα με την περ. 23 της ίδιας υποπαρ. από την 1η Ιανουαρίου 2014] *Η τιμή πώλησης είναι το αναγραφόμενο στο συμβόλαιο τίμημα κατά το χρόνο της μεταβίβασης.* [Με την υποπερ. β.iv. της περ. 7 της υποπαρ. Δ.1. της παρ. Δ του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 (Α' 85/07.04.2014) μετά τη λέξη *«μεταβίβασης»* προστίθενται οι λέξεις *«ή, στην περίπτωση της ανταλλαγής, η αντικειμενική αξία της ακίνητης περιουσίας που αποτελεί το αντάλλαγμα για κάθε συμβαλλόμενο και εφόσον αυτή δεν υφίσταται, η φορολογητέα αξία.»* με ισχύ σύμφωνα με την περ. 23 της ίδιας υποπαρ. από την 1η Ιανουαρίου 2014] *Τυχόν δαπάνες που συνδέονται άμεσα με την αγορά ή την πώληση του ακινήτου* [με την υποπερ. β.v. της περ. 7 της υποπαρ. Δ.1. της παρ. Δ. του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 (Α' 85/07.04.2014) μετά τις λέξεις *«του ακινήτου»* προστίθεται η λέξη *«δεν»* με ισχύ σύμφωνα με την περ. 23 της ίδιας υποπαρ. από την 1η Ιανουαρίου 2014] *συμπεριλαμβάνονται στην τιμή κτήσης και την τιμή πώλησης και δεν προστίθενται ή αφαιρούνται, αντίστοιχα ακινήτου* [με την υποπερ. β.v. της περ. 7 της υποπαρ. Δ.1. της παρ. Δ. του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 (Α' 85/07.04.2014) διαγράφονται οι λέξεις *«και δεν προστίθενται ή αφαιρούνται, αντίστοιχα»* με ισχύ σύμφωνα με την περ. 23 της ίδιας υποπαρ. από την 1η Ιανουαρίου 2014]*. Στην περίπτωση που περιέρχεται στην κατοχή τρίτου κτίσμα που έχει ανεγερθεί στο έδαφός του με δαπάνες του μισθωτή σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο της προηγούμενης παραγράφου, ως υπεραξία θεωρείται η αγοραία αξία του κτίσματος, η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη από τα 2/3 της αντικειμενικής αξίας του οικοπέδου μαζί με το συστατικό αυτού κτίσμα* [με την υποπερ. β.vi. της περ. 7 της υποπαρ. Δ.1. της παρ. Δ του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 (Α' 85/07.04.2014) οι λέξεις *«η αγοραία αξία του κτίσματος, η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη από τα 2/3 της αντικειμενικής αξίας του οικοπέδου μαζί με το συστατικό αυτού κτίσμα»* αντικαθίστανται με τις λέξεις *«η αντικειμενική αξία του κτίσματος»* με ισχύ σύμφωνα με την περ. 23 της ίδιας υποπαρ. από την 1η Ιανουαρίου 2014].*»*

273 Με την υποπερ. β.i. της περ. 7 της υποπαρ. Δ.1. της παρ. Δ του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 (Α' 85/07.04.2014) και με ισχύ σύμφωνα με την περ. 23 της ίδιας υποπαρ. από την 1η Ιανουαρίου 2014 μετά τις λέξεις *«και της τιμής πώλησης»* προστίθενται οι λέξεις *«ή της αξίας του ανταλλάγματος».*

274 Με την παρ. 17.β. του άρθρου 22 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) προστέθηκαν μετά τη λέξη *«αποπληθωρισμένη»* οι λέξεις *«σύμφωνα με την παράγραφο 5»* με ισχύ, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου, από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013.

275 Με την υποπερ. β.ii. της περ. 7 της υποπαρ. Δ.1. της παρ. Δ του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 (Α' 85/07.04.2014) και με ισχύ σύμφωνα με την περ. 23 της ίδιας υποπαρ. από την 1η Ιανουαρίου 2014 αντικαταστάθηκε το δεύτερο εδάφιο ως άνω.

276 Με τις υποπερ. β.iii – vi της περ. 7 της υποπαρ. Δ.1. της παρ. Δ του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 (Α' 85/07.04.2014) και με ισχύ σύμφωνα με την περ. 23 της ίδιας υποπαρ. από την 1η Ιανουαρίου 2014 τροποποιήθηκαν τα τέσσερα τελευταία εδάφια της παρ. 2 ως άνω.

277 Με την περ. 7.γ. της υποπαρ. Δ.1. της παρ. Δ. του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 (Α' 85/07.04.2014) και με ισχύ σύμφωνα με την περ. 23 της ίδιας υποπαρ. από την 1η Ιανουαρίου 2014 αντικαταστάθηκε η παρ. 3 ως άνω.
Η αρχική διατύπωση της παρ. 3 με έναρξη ισχύος που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 72 του ν. 4172/2013 (Α' 167/23.07.2013) ως εξής: «6. Οι διατάξεις των παραγράφων 1 έως και 11 του άρθρου 41 ισχύουν για υπεραξία από μεταβιβάσεις ακίνητης περιουσίας που θα πραγματοποιηθούν από την 1η Ιανουαρίου 2014 και μετά.», είχε ως εξής:
«3. Ανεξάρτητα από την παράγραφο 2, σε περίπτωση μεταβίβασης ψιλής κυριότητας ακινήτου, ως τιμή πώλησης που τεκμαίρεται ότι εισπράττει ο φορολογούμενος και ως τιμή κτήσης που τεκμαίρεται ότι καταβάλλει ο ψιλός κύριος νοείται η αγοραία αξία του ακινήτου μειωμένη κατά την αξία της επικαρπίας.»

278 Με την περ. 7.δ. της υποπαρ. Δ.1. της παρ. Δ. του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 (Α' 85/07.04.2014) και με ισχύ σύμφωνα με την περ. 23 της ίδιας υποπαρ. από την 1η Ιανουαρίου 2014 τροποποιήθηκε η παρ. 4 ως άνω, ήτοι οι λέξεις *«η εν λόγω ζημία μεταφέρεται επ' αόριστον και συμψηφίζεται με μελλοντικά κέρδη υπεραξίας, τα οποία υπολογίζονται σύμφωνα με την παράγραφο 2 ή 3 του παρόντος άρθρου»* αντικαταστάθηκαν με τις λέξεις *«η εν λόγω υπεραξία θεωρείται μηδενική»* ως άνω.

279 Με την περ. 7.ε. της υποπαρ. Δ.1. της παρ. Δ. του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 (Α' 85/07.04.2014) και με ισχύ σύμφωνα με την περ. 23 της ίδιας υποπαρ. από την 1η Ιανουαρίου 2014 αντικαταστάθηκε ο πίνακας της παρ. 5 ως άνω.
Ο αρχικός πίνακας της παρ. 5, με έναρξη ισχύος που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 72 του ν. 4172/2013 (Α' 167/23.07.2013) ως εξής: «6. Οι διατάξεις των παραγράφων 1 έως και 11 του άρθρου 41 ισχύουν για υπεραξία από μεταβιβάσεις ακίνητης περιουσίας που θα πραγματοποιηθούν από την 1η Ιανουαρίου 2014 και μετά.», είχε ως εξής:

«Έτη διακράτησης Συντελεστής απομείωσης

Από 1 έως 5	*0,95*
Πάνω από 5 έως 10	*0,87*
Πάνω από 10 έως 15	*0,79*
Πάνω από 15 έως 20	*0,73*
Πάνω από 20 έως 25	*0,66*
Πάνω από 25	*0,61».*

280 Με την υποπερ. στ. i. της περ. 7 της υποπαρ. Δ.1. της παρ. Δ. του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 (Α' 85/07.04.2014) και με ισχύ σύμφωνα με την περ. 23 της ίδιας υποπαρ. από την 1η Ιανουαρίου 2014 αντικαταστάθηκε η περ. ε) ως άνω.
Η αρχική διατύπωση της περ. ε) με έναρξη ισχύος που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 72 του ν. 4172/2013 (Α' 167/23.07.2013) ως εξής: «6. Οι διατάξεις των παραγράφων 1 έως και 11 του άρθρου 41 ισχύουν για υπεραξία από μεταβιβάσεις ακίνητης περιουσίας που θα πραγματοποιηθούν από την 1η Ιανουαρίου 2014 και μετά.», είχε ως εξής: *«ε) η απαλλοτρίωση ακινήτου,»*

281 Με την υποπερ. στ. ii. της περ. 7 της υποπαρ. Δ.1. της παρ. Δ. του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 (Α' 85/07.04.2014) και με ισχύ σύμφωνα με την περ. 23 της ίδιας υποπαρ. από την 1η Ιανουαρίου 2014 μετά τη λέξη *«εκούσιου»* διαγράφηκαν οι λέξεις *«ή δικαστικού»* και η περ. στ) διαμορφώθηκε ως άνω. Η αρχική διατύπωση της περ. στ) με έναρξη ισχύος που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 72 του ν. 4172/2013 (Α' 167/23.07.2013) ως εξής: *«στ) η εκποίηση ακινήτου συνεπεία εκούσιου ή δικαστικού πλειστηριασμού.»*

282 Με τις υποπερ. ζ.i. – ζiii της περ. 7 της υποπαρ. Δ.1. της παρ. Δ του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 (Α' 85/07.04.2014) και με ισχύ σύμφωνα με την περ. 23 της ίδιας υποπαρ. από την 1η Ιανουαρίου 2014 τροποποιήθηκε η παρ. 7 ως άνω, με την κατάργηση της περ. α), την αναρίθμηση των περ. β', γ' , δ' και ε' σε α', β', γ' και δ' αντίστοιχα, την προσθήκη των λέξεων *«ή πράξη σύστασης οριζόντιας ή κάθετης ιδιοκτησίας, εφόσον δεν μεταβάλλονται τα ποσοστά συνιδιοκτησίας ανά συνιδιοκτήτη»* στη νέα περ. δ' και την προσθήκη νέας περ. ε' ως άνω.
Η αρχική διατύπωση της περ. α' έως και ε' με έναρξη ισχύος που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 72 του ν. 4172/2013 (Α' 167/23.07.2013) ως εξής: «6. Οι διατάξεις των παραγράφων 1 έως και 11 του άρθρου 41 ισχύουν για υπεραξία από μεταβιβάσεις ακίνητης περιουσίας που θα πραγματοποιηθούν από την 1η Ιανουαρίου 2014 και μετά.», είχε ως εξής:
«α) η μεταγραφή δικαστικής απόφασης σύμφωνα με το άρθρο 882 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας λόγω μη εκτέλεσης προσυμφώνου μεταβίβασης,
β) η μεταγραφή τελεσίδικης δικαστικής απόφασης με την οποία αναγνωρίζεται δικαίωμα κυριότητας επί ακινήτου στον εντολέα λόγω υπερβάσεως της εντολής από τον εντολοδόχο,
γ) η μεταγραφή δικαστικής απόφασης με την οποία ακυρώνεται λόγω εικονικότητας σύμβαση μεταβίβασης ακινήτου,
δ) η επικύρωση ανώμαλων δικαιοπραξιών, οι οποίες έχουν ήδη συμπεριληφθεί στις φορολογητέες μεταβιβάσεις της παραγράφου 1,
ε) η αυτούσια διανομή ή συνένωση ακινήτων.»

283 Με την υποπερ.η. της παρ. 7 της υποπαρ. Δ.1. της παρ. Δ. του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 (Α' 85/07.04.2014) και με ισχύ σύμφωνα με την περ. 23 της ίδιας υποπαρ. από την 1η Ιανουαρίου 2014 καταργήθηκε η παρ. 8 και αναριθμήθηκαν οι παράγραφοι 9, 10 και 11 σε παρ. 8, 9 και 10 αντίστοιχα ως άνω.
Η αρχική διατύπωση της καταργηθείσας παρ. 8 είχε ως εξής:
«8. Σε περιπτώσεις κτήσης ακίνητης περιουσίας αιτία θανάτου, δωρεάς ή γονικής παροχής, η τιμή κτήσης προσδιορίζεται κατά το χρόνο επαγωγής της κληρονομιάς ή κατά το χρόνο κατάρτισης του συμβολαίου δωρεάς ή γονικής παροχής».

284 Με την υποπερ. θ. της παρ. 7 της υποπαρ. Δ.1. της παρ. Δ. του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 (Α' 85/07.04.2014) και με ισχύ σύμφωνα με την περ. 23 της ίδιας υποπαρ. από την 1η Ιανουαρίου 2014 αντικαταστάθηκε η παρ. 9 ως άνω.
Η αρχική διατύπωση της παρ. 9 (πρώην 10) είχε ως εξής:
«10. Η υπεραξία, απομειωμένη σύμφωνα με την παράγραφο 5, μέχρι του ποσού των εικοσιπέντε χιλιάδων (25.000) ευρώ, απαλλάσσεται από το φόρο, εφόσον ο φορολογούμενος διακράτησε το ακίνητο για πέντε (5) τουλάχιστον έτη και δεν πραγματοποίησε άλλη μεταβίβαση ακίνητης περιουσίας εντός της περιόδου διακράτησης.»

285 Η παρ. 1 τίθεται, όπως ισχύει μετά την τελευταία τροποποίησή της με τις παρ. 4, 5, 6 και 7 του άρθρου 88 του ν. 4316/2014 (Α' 270/24.12.2014) με ισχύ σύμφωνα με το άρθρο 127 (κατόπιν αναρίθμησης από 128) του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 24.12.2014.
Η αρχική διατύπωση της παρ. 1, με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 7 του άρθρου 72 του ν. 4172/2013 (Α' 167/23.07.2013) ως εξής: «7. Οι διατάξεις των παραγράφων 1 έως και 5 του άρθρου 42 ισχύουν για υπεραξία από μεταβιβάσεις μετοχών, μεριδίων, ομολόγων, παραγώγων και ολόκληρης επιχείρησης που θα πραγματοποιηθούν από την 1η Ιανουαρίου 2014 και μετά.», είχε ως εξής:
«1. Κάθε εισόδημα που προκύπτει από υπεραξία μεταβίβασης των ακόλουθων τίτλων, καθώς και μεταβίβασης ολόκληρης επιχείρησης, υπόκειται σε φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων, εφόσον δεν συνιστά επιχειρηματική δραστηριότητα [Με την παρ.4 του άρθρου 88 του ν. 4316/2014 (Α' 270/24.12.2014)

διαγράφηκαν οι λέξεις *«εφόσον δεν συνιστά επιχειρηματική δραστηριότητα»* με ισχύ σύμφωνα με το άρθρο 127 (κατόπιν αναρίθμησης από 128) του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 24.12.2014.]*:*
α) μετοχές σε εταιρεία εισηγμένη ή μη σε χρηματιστηριακή αγορά [Με την υποπερ. 8.α. της υποπαρ. Δ.1. της παρ. Δ. του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 (Α' 85/07.04.2014) και με ισχύ σύμφωνα με την περ. 23 της ίδιας υποπαρ. από την 1η Ιανουαρίου 2014 αντικαταστάθηκε η περ. α) ως άνω.]
β) μερίδια ή μερίδες σε προσωπικές εταιρείες,
γ) κρατικά ομόλογα και έντοκα γραμμάτια ή εταιρικά
ομόλογα,
δ) παράγωγα χρηματοοικονομικά προϊόντα.»
[Με την υποπερ. 8.β. της υποπαρ. Δ.1. της παρ. Δ. του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 (Α' 85/07.04.2014) και με ισχύ σύμφωνα με την περ. 23 της ίδιας υποπαρ. από την 1η Ιανουαρίου 2014 προστέθηκε νέα περ. β) και αναριθμήθηκαν οι περ. β, γ' και δ' σε περ. γ', δ' και ε' ως εξής:
«β) μετοχές εισηγμένες σε χρηματιστηριακή αγορά, εφόσον ο μεταβιβάζων συμμετέχει στο μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας με ποσοστό τουλάχιστον μισό τοις εκατό (0,5%) και οι μεταβιβαζόμενες μετοχές έχουν αποκτηθεί από την 1η Ιανουαρίου 2009 και εξής, [με τις παρ. 5 και 6 του άρθρου 88 του ν. 4316/2014 (Α' 270/24.12.2014) με ισχύ σύμφωνα με το άρθρο 127 (κατόπιν αναρίθμησης από 128) του ίδιου νόμου από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 24.12.2014, στην περ. β) μετά τη λέξη *«μετοχές»* προστέθηκαν οι λέξεις *«και άλλες κινητές αξίες»* και διαγράφηκαν οι λέξεις «*και οι μεταβιβαζόμενες μετοχές έχουν αποκτηθεί από την 1η Ιανουαρίου 2009 και εξής*».]
γ) μερίδια ή μερίδες σε προσωπικές εταιρείες,
δ) κρατικά ομόλογα και έντοκα γραμμάτια ή εταιρικά
ομόλογα,
ε) παράγωγα χρηματοοικονομικά προϊόντα.».]
[Με την παρ. 18.α. του ν. 4223/2013 του άρθρου 22 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) προστέθηκε τελευταίο εδάφιο στην παρ. 1 με ισχύ, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου, από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013, ως εξής: *«Ως μεταβίβαση σύμφωνα με το προηγούμενο εδάφιο νοείται και η εισφορά των ανωτέρω τίτλων για την κάλυψη ή αύξηση κεφαλαίου εταιρείας»*.]
[Με την παρ. 7 του άρθρου 88 του ν. 4316/2014 (Α' 270/24.12.2014) με ισχύ σύμφωνα με το άρθρο 127 (κατόπιν αναρίθμησης από 128) του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 24.12.2014, προστέθηκε εδάφιο ως εξής: *«Ειδικά για τίτλους που αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης σε οργανωμένη αγορά ή πολυμερή μηχανισμό διαπραγμάτευσης, οι διατάξεις της παραγράφου αυτής έχουν εφαρμογή, εφόσον οι τίτλοι αυτοί έχουν αποκτηθεί από την1η Ιανουαρίου 2009 και εξής.»*]

286 Με την παρ. 4 του άρθρου 88 του ν.4316/2014 (Α΄270/24.12.2014) διαγράφηκαν οι λέξεις *«εφόσον δεν συνιστά επιχειρηματική δραστηριότητα»* με ισχύ σύμφωνα με το άρθρο 127 (κατόπιν αναρίθμησης από 128) του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 24.12.2014.

287 Με την υποπερ. 8.α. της υποπαρ. Δ.1. της παρ. Δ. του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 (Α' 85/07.04.2014) και με ισχύ σύμφωνα με την περ. 23 της ίδιας υποπαρ. από την 1η Ιανουαρίου 2014 αντικαταστάθηκε η περ. α) ως άνω.

288 Με την υποπερ. 8.β. της υποπαρ. Δ.1. της παρ. Δ του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 (Α' 85/07.04.2014) και με ισχύ σύμφωνα με την περ. 23 της ίδιας υποπαρ. από την 1η Ιανουαρίου 2014 προστέθηκε νέα περ. β).

289 Με τις παρ. 5 και 6 του άρθρου 88 του ν. 4316/2014 (Α' 270/24.12.2014) με ισχύ σύμφωνα με το άρθρο 127 (κατόπιν αναρίθμησης από 128) του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 24.12.2014, στην περ. β) μετά τη λέξη *«μετοχές»* προστέθηκαν οι λέξεις *«και άλλες κινητές αξίες»* και διαγράφηκαν οι λέξεις «*και οι μεταβιβαζόμενες μετοχές έχουν αποκτηθεί από την 1η Ιανουαρίου 2009 και εξής*».

290 Με την υποπερ. 8.β. της υποπαρ. Δ.1. της παρ. Δ. του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 (Α' 85/07.04.2014) και με ισχύ σύμφωνα με την περ. 23 της ίδιας υποπαρ. από την 1η Ιανουαρίου 2014 προστέθηκε νέα περ. β) και αναριθμήθηκαν οι περ. β, γ' και δ' σε περ. γ', δ' και ε', ως άνω.

291 Με την παρ. 18.α. του ν. 4223/2013 του άρθρου 22 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) προστέθηκε τελευταίο εδάφιο στην παρ. 1 με ισχύ, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013, ως άνω.

292 Με την παρ. 7 του άρθρου 88 του ν. 4316/2014 (Α' 270/24.12.2014) με ισχύ σύμφωνα με το άρθρο 127 (κατόπιν αναρίθμησης από 128) του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 24.12.2014, προστέθηκε το ως άνω εδάφιο.

293 Με την παρ. 8 του άρθρου 88 του ν. 4316/2014 (Α' 270/24.12.2014) με ισχύ σύμφωνα με το άρθρο 127 (κατόπιν αναρίθμησης από 128) του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 24.12.2014, οι λέξεις *«περίπτωση δ΄»* αντικαταστάθηκαν με τις λέξεις *«περίπτωση ε»* ως άνω.

294 Με την παρ. 9 του άρθρου 88 του ν. 4316/2014 (Α' 270/24.12.2014) με ισχύ σύμφωνα με το άρθρο 127 (κατόπιν αναρίθμησης από 128) του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 24.12.2014, διαγράφηκαν οι λέξεις *«και δεν προστίθενται ή αφαιρούνται, αντίστοιχα»*.

295 Η παρ. 4 τίθεται, όπως ισχύει μετά την τελευταία τροποποίησή της με το άρθρο 28 του ν. 5024/2023 (Α' 41/24.02.2023) με την προσθήκη τρίτου, τέταρτου και πέμπτου εδαφίου ως άνω με έναρξη ισχύος σύμφωνα με το άρθρο 47 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 24.02.2023.
Η αρχική διατύπωση της παρ. 4 είχε ως εξής:
«4. Σε περίπτωση που οι μεταβιβαζόμενοι τίτλοι είναι εισηγμένοι σε χρηματιστηριακή αγορά, η τιμή κτήσης και η τιμή πώλησης καθορίζονται από τα δικαιολογητικά έγγραφα συναλλαγών, τα οποία εκδίδει η χρηματιστηριακή εταιρεία ή το πιστωτικό ίδρυμα ή όπως δηλώνονται στην εταιρεία «Ελληνικά Χρηματιστήρια Ανώνυμη Εταιρεία» (Ε.Χ.Α.Ε.) κατά την ημέρα διακανονισμού της συναλλαγής. [Με την παρ. 10 του άρθρου 88 του ν. 4316/2014 (Α' 270/24.12.2014) στο πρώτο εδάφιο της παρ. 4 οι λέξεις «*όπως δηλώνονται στην εταιρεία «Ελληνικά Χρηματιστήρια Ανώνυμη Εταιρεία» (Ε.Χ.Α.Ε.) κατά την ημέρα διακανονισμού της συναλλαγής*» αντικαταστάθηκαν με τις λέξεις *«οιοσδήποτε φορέας που διενεργεί συναλλαγές»*].
Σε περίπτωση μεταβίβασης μη εισηγμένων τίτλων, η τιμή πώλησης προσδιορίζεται με βάση την αξία των ιδίων κεφαλαίων της εταιρείας που εκδίδει τους μεταβιβαζόμενους τίτλους κατά το χρόνο της μεταβίβασης ή το τίμημα [Με την παρ. 18.β. του ν. 4223/2013 του άρθρου 22 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) προστέθηκαν μετά τη λέξη *«τίμημα»* οι λέξεις *«ή αγοραία αξία»* με ισχύ, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου, από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013.] *που αναγράφεται στη σύμβαση μεταβίβασης, εφόσον αυτό είναι υψηλότερο.* [Με το άρθρο 28 του ν. 5024/2023 (Α' 41/24.02.2023) προστέθηκαν τρίτο, τέταρτο και πέμπτο εδάφιο με έναρξη ισχύος σύμφωνα με το άρθρο 47 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 24.02.2023, ως άνω που έχουν ως εξής: *«Στην περίπτωση εισφοράς από φυσικό πρόσωπο ημεδαπών ή αλλοδαπών τίτλων της παρ. 1 σε λήπτη που είναι ημεδαπό ή αλλοδαπό νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα, για την κάλυψη ή αύξηση κεφαλαίου του με αντάλλαγμα μετοχές ή εταιρικά μερίδια, ή μερίδες του λήπτη, ως τιμή πώλησης κατά την εισφορά λαμβάνεται η τιμή κτήσης των εισφερομένων τίτλων, υπό την προϋπόθεση ότι ο εισφέρων είναι ο μοναδικός μέτοχος ή εταίρος του λήπτη. Κατά τη μεταγενέστερη μεταβίβαση των μετοχών ή εταιρικών μεριδίων, ή μερίδων που αποκτήθηκαν από τον εισφέροντα, ως τιμή κτήσης λαμβάνεται η αξία κτήσης των εισφερόμενων τίτλων. Για την εφαρμογή του τρίτου και του τέταρτου εδαφίου, ο λήπτης πρέπει να έχει ως αντικείμενο εργασιών την άσκηση εμπορικής, παραγωγικής, αγροτικής δραστηριότητας ή παροχής υπηρεσιών και να εδρεύει σε συνεργάσιμο στον φορολογικό τομέα κράτος.»*] *Η τιμή κτήσης προσδιορίζεται με βάση την αξία των ιδίων κεφαλαίων της εταιρείας που εκδίδει τους μεταβιβαζόμενους τίτλους κατά το χρόνο της μεταβίβασης ή το τίμημα που αναγράφεται στη σύμβαση μεταβίβασης, εφόσον αυτό είναι χαμηλότερο.* [Με την παρ. 18.γ. του ν. 4223/2013 του άρθρου 22 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) τα προηγούμενο εδάφιο της παρ. 4 αντικαταστάθηκε με ισχύ, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου, από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013, ως άνω, ήτοι: *«Η τιμή κτήσης προσδιορίζεται με βάση την αξία των ιδίων κεφαλαίων της εταιρείας που εκδίδει τους μεταβιβαζόμενους τίτλους κατά το χρόνο απόκτησης ή το τίμημα που αναγράφεται στη σύμβαση μεταβίβασης κατά το χρόνο της απόκτησης των τίτλων, εφόσον οποιοδήποτε από τα ανωτέρω είναι χαμηλότερο.»*] [Με την παρ. 8 του άρθρου 115 του ν. 4549/2018 (Α' 105/14.06.2018) προστέθηκε νέο εδάφιο, με έναρξη εφαρμογής σύμφωνα με την παρ.18.α του ίδιου άρθρου από το φορολογικό έτος 2018 και επόμενα, ως άνω, ήτοι: *«Ως τιμή κτήσης για τίτλους που έχουν αποκτηθεί*

λόγω κληρονομικής διαδοχής ή μεταβίβασης με χαριστική αιτία, λαμβάνεται η αξία βάσει της οποίας υπολογίστηκε ο φόρος κληρονομιάς, δωρεάς ή γονικής παροχής ή χορηγήθηκε απαλλαγή από αυτόν.».]
Αν η τιμή κτήσης δεν μπορεί να προσδιοριστεί θεωρείται ότι είναι μηδενική.» [Με την 18.δ. του ν. 4223/2013 του άρθρου 22 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) στο τέλος του προηγούμενου εδαφίου της παρ. 4 προστέθηκαν με ισχύ, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου, από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013, λέξεις και νέο εδάφιο ως εξής: *«, εφόσον η αγορά των τίτλων πραγματοποιείται μετά την ημερομηνία ολοκλήρωσης της διαδικασίας αποϋλοποίησης των τίτλων στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών, ήτοι την 29η Σεπτεμβρίου του έτους 1999. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζεται ο τρόπος υπολογισμού της τιμής κτήσης, με αναγωγή στην ημερομηνία της 29.9.1999, στις περιπτώσεις που οι μεταβιβαζόμενοι τίτλοι έχουν αποκτηθεί πριν την ημερομηνία αυτή.*] [Με την παρ. 11 του άρθρου 88 του ν. 4316/2014 (Α' 270/24.12.2014) αντικαταστάθηκαν τα δύο προηγούμενα εδάφια με τρία νέα εδάφια, με ισχύ σύμφωνα με το άρθρο 127 (κατόπιν αναρίθμησης από 128) του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 24.12.2014, ως άνω, ήτοι: *«Αν η τιμή κτήσης δεν μπορεί να προσδιορισθεί θεωρείται ότι είναι μηδενική. Για την εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου αυτής, για τον προσδιορισμό της τιμής κτήσης λαμβάνονται υπόψη οι εταιρικές πράξεις που έχουν λάβει χώρα μέχρι το χρόνο της μεταβίβασης. Σε περίπτωση διαδοχικών αποκτήσεων τίτλων, ως τιμή κτήσης λαμβάνεται η μέση τιμή κτήσης που προκύπτει από τη συνολική αξία κτήσης των τίτλων δια της συνολικής ποσότητας αυτών.»*

296 Με την παρ. 18.β. του ν. 4223/2013 του άρθρου 22 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) προστέθηκαν μετά τη λέξη «τίμημα» οι λέξεις *«ή αγοραία αξία»* ως άνω με ισχύ, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου, από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013.

297 Με το άρθρο 28 του ν. 5024/2023 (Α' 41/24.02.2023) προστέθηκαν τρίτο, τέταρτο και πέμπτο εδάφιο με έναρξη ισχύος σύμφωνα με το άρθρο 47 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 24.02.2023, ως άνω.

298 Με το άρθρο 96 του ν. 5162/2024 (ΦΕΚ Α' 198/05-12-2024) το οποίο ισχύει από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 05.12.2024, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 136 του ιδίου νόμου τροποποιήθηκε ως άνω το πέμπτο εδάφιο της παρ.4 το οποίο είχε ως εξής:
«πρέπει να έχει ως αντικείμενο εργασιών την άσκηση εμπορικής, παραγωγικής, αγροτικής δραστηριότητας ή παροχής υπηρεσιών και να εδρεύει σε συνεργάσιμο στον φορολογικό τομέα κράτος».

299 Με την παρ. 18.γ. του ν. 4223/2013 του άρθρου 22 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) το νυν έκτο εδάφιο της παρ. 4 αντικαταστάθηκε με ισχύ, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013, ως άνω.

300 Με την παρ. 8 του άρθρου 115 του ν. 4549/2018 (Α' 105/14.06.2018) προστέθηκε νέο εδάφιο, με έναρξη εφαρμογής σύμφωνα με την παρ.18.α του ίδιου άρθρου από το φορολογικό έτος 2018 και επόμενα, ως άνω.

301 Με την παρ. 11 του άρθρου 88 του ν. 4316/2014 (Α' 270/24.12.2014) αντικαταστάθηκαν εκ νέου τα εδάφια, όπως είχαν τροποποιηθεί με την παρ. 18.δ. του ν. 4223/2013 του άρθρου 22 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013), με τρία νέα εδάφια, με ισχύ σύμφωνα με το άρθρο 127 (κατόπιν αναρίθμησης από 128) του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 24.12.2014, ως άνω.

302 Η παρ. 5 τίθεται, όπως ισχύει μετά την τελευταία τροποποίησή της με την παρ. 12 του άρθρου 88 του ν. 4316/2014 (Α' 270/24.12.2014) με ισχύ σύμφωνα με το άρθρο 127 (κατόπιν αναρίθμησης από 128) του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 24.12.2014.
Η αρχική διατύπωση της παρ. 5 είχε ως εξής:
«5. Σε περίπτωση κατά την οποία ο προσδιορισμός της υπεραξίας σύμφωνα με τις ανωτέρω παραγράφους καταλήγει σε αρνητικό ποσό, η εν λόγω ζημία μεταφέρεται επ΄ αόριστον και συμψηφίζεται μόνο με μελλοντικά κέρδη υπεραξίας, τα οποία υπολογίζονται σύμφωνα με την παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου.» [Με τις παρ. 18.ε1. και 18.ε2. του ν. 4223/2013 του άρθρου 22 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) ο αριθμός *«2»* αντικαταστάθηκε με τον αριθμό *«3»* και προστέθηκαν στο τέλος της παρ. 5 λέξεις και εδάφιο με ισχύ, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου, από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013, ως εξής: *«και τα οποία προκύπτουν από συναλλαγές και τίτλους των περιπτώσεων α΄, β΄,*

και γ΄ της παραγράφου 1. Ζημιές από συναλλαγές σε τίτλους της περίπτωσης δ` της παραγράφου 1 συμψηφίζονται μόνον με μελλοντικά κέρδη υπεραξίας από την ίδια αιτία.»] [Με την υποπερ. 8.γ. της υποπαρ. Δ.1. της παρ. Δ. του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 (Α' 85/07.04.2014) στο πρώτο εδάφιο της παρ. 5 οι λέξεις *«επ΄ αόριστον»* αντικαταστάθηκαν από τις λέξεις *«για τα επόμενα πέντε (5) έτη»* με ισχύ σύμφωνα με την περ. 23 της ίδιας υποπαρ. και παρ. από την 1η Ιανουαρίου 2014.]
[Με την παρ. 12 του άρθρου 88 του ν. 4316/2014 (Α' 270/24.12.2014) αντικαταστάθηκε εκ νέου η παρ. 5, με ισχύ σύμφωνα με το άρθρο 127 (κατόπιν αναρίθμησης από 128) του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 24.12.2014, ως άνω, ήτοι: *«5. Σε περίπτωση κατά την οποία ο προσδιορισμός της υπεραξίας σύμφωνα με τις ανωτέρω παραγράφους καταλήγει σε αρνητικό ποσό, η εν λόγω ζημία μεταφέρεται για τα επόμενα πέντε (5) έτη και συμψηφίζεται μόνο με μελλοντικά κέρδη υπεραξίας, τα οποία υπολογίζονται σύμφωνα με την παράγραφο 3 του παρόντος άρθρου και τα οποία προκύπτουν από συναλλαγές σε τίτλους της παραγράφου 1.*»]

303 Με την παρ. στ. του ν. 4223/2013 του άρθρου 22 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) προστέθηκε παρ. 8, με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου, από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013, ως άνω.

304 Με το άρθρο 220 του ν. 4920/2022 (Α' 74/15.04.2022) προστέθηκε η παρ. 9 ως άνω, με έναρξη ισχύος σύμφωνα με το άρθρο 231 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

305 Το άρθρο 42 Α τίθεται, όπως ισχύει μετά την τελευταία τροποποίησή του με το άρθρο 3 του ν. 4714/2020 (Α' 148/31.07.2020) και ορίζεται η εφαρμογή του σύμφωνα με την παρ. 53 του άρθρου 72 του ν. 4172/2013 (Α' 167/23.07.2013), η οποία προστέθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 14 του ν.4714/2020 (Α' 148/31.07.2020) ως εξής: «Οι παρ. 1, 3, 4 και 5 του άρθρου 42Α του ν. 4172/2013, όπως τροποποιούνται με το άρθρο 3 του παρόντος, εφαρμόζονται για εισοδήματα που αποκτώνται στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από 1.1.2020 και μετά.»
Η αρχική διατύπωση του άρθρου 42 Α, όπως είχε προστεθεί με την παρ. 1 του άρθρου 17 του ν. 4646/2019 (Α' 201/12.12.2019), με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 15 του άρθρου 66 του ίδιου νόμου ως εξής: «15. Οι διατάξεις του άρθρου 42 Α του ν. 4172/2013, όπως προστίθενται με το άρθρο 17 του παρόντος, ισχύουν για τα φορολογικά έτη που αρχίζουν από 1.1.2020 και μετά.» είχε ως εξής:
«Άρθρο 42Α
Δικαιώματα προαίρεσης

1. Το εισόδημα που προκύπτει κατά την παράγραφο 3 για έναν εργαζόμενο ή εταίρο ή μέτοχο από νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα με τη μορφή δικαιωμάτων προαίρεσης απόκτησης μετοχών, όπως αυτά προσδιορίζονται κατά τον χρόνο άσκησης του δικαιώματος προαίρεσης και ανεξαρτήτως εάν συνεχίζει να ισχύει η εργασιακή σχέση, αποτελεί εισόδημα από υπεραξία εφόσον μεταβιβαστούν οι μετοχές μετά από τη συμπλήρωση είκοσι τεσσάρων (24) μηνών από την απόκτηση των δικαιωμάτων προαίρεσης και υπόκειται σε φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων.

2. Ειδικά το εισόδημα της παραγράφου 1 που προκύπτει από νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα που είναι μη εισηγμένη στο χρηματιστήριο νεοσύστατη μικρή επιχείρηση ή και πολύ μικρή επιχείρηση υπόκειται στον συντελεστή του δεύτερου εδαφίου του άρθρου 43 του ΚΦΕ, εφόσον συντρέχουν σωρευτικά οι ακόλουθοι όροι:
(α) τα ως άνω δικαιώματα αποκτώνται εντός πέντε (5) ετών μετά τη σύσταση της εταιρείας,
(β) η εταιρεία δεν έχει συσταθεί μέσω συγχώνευσης, και
(γ) οι μετοχές μεταβιβαστούν μετά από τη συμπλήρωση τριάντα έξι (36) μηνών από την απόκτηση των δικαιωμάτων προαίρεσης.

3. Ως υπεραξία ορίζεται η διαφορά μεταξύ της τιμής κλεισίματος της μετοχής στο χρηματιστήριο και της τιμής διάθεσης του δικαιώματος για τις μετοχές των εισηγμένων εταιρειών ή η διαφορά μεταξύ της τιμής κτήσης και της τιμής πώλησης για τις μετοχές των μη εισηγμένων εταιρειών, με ανάλογη εφαρμογή της παραγράφου 4 του άρθρου 42.

4. Κατά την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου αυτού δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 42.».

306 Με την παρ. 2 του άρθρου 17 του ν. 4646/2019 (Α' 201/12.12.2019) προστέθηκε το δεύτερο εδάφιο, με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 15 του άρθρου 66 του ίδιου νόμου ως εξής: «15. Οι διατάξεις του άρθρου 42 Α του ν. 4172/2013, όπως προστίθενται με το άρθρο 17 του παρόντος, ισχύουν για τα φορολογικά έτη που αρχίζουν από 1.1.2020 και μετά.»

307 Με την παρ. 9 του άρθρου 112 του ν. 4387/2016 (Α' 85/12.05.2016) προστέθηκε το άρθρο 43 Α, και ορίστηκε η ισχύς του με την παρ. 11 του ίδιου άρθρου, ως εξής: «11. Οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων έχουν εφαρμογή για τα εισοδήματα που αποκτώνται από το φορολογικό έτος 2016 και επόμενα, ενώ η παρακράτηση της εισφοράς από τους μισθούς και τις συντάξεις με τη νέα κλίμακα αρχίζει να πραγματοποιείται από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου.», όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 4 του άρθρου 44 του ν. 4389/2016 (Α' 94/27.05.2016), ως εξής: «4. Οι διατάξεις των προηγουμένων παραγράφων έχουν εφαρμογή για τα εισοδήματα που αποκτώνται από το φορολογικό έτος 2016 και επόμενα, ενώ η παρακράτηση του φόρου και της εισφοράς από τους μισθούς και τις συντάξεις με τις νέες κλίμακες αρχίζει να πραγματοποιείται από την ημερομηνία δημοσίευσης του παρόντος νόμου. Ειδικά, οι διατάξεις της παραγράφου 7 ως προς τη φορολογία των μερισμάτων και οι διατάξεις της παραγράφου 8 του άρθρου αυτού έχουν εφαρμογή για τα εισοδήματα που αποκτώνται από την 1.1.2017 και μετά.»

308 Σημειώνεται ότι η παράγραφος 74 του άρθρου 72 του παρόντος νόμου αναφέρει τα ακόλουθα:
«74. Για το φορολογικό έτος 2022 απαλλάσσονται από την ειδική εισφορά αλληλεγγύης του άρθρου 43Α τα εισοδήματα που προβλέπονται στο άρθρο αυτό, με εξαίρεση τα εισοδήματα από μισθωτή εργασία στον δημόσιο τομέα και τις συντάξεις. Αν το εισόδημα προσδιορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 34, η απαλλαγή της παρούσας παρέχεται εφόσον για τα δύο (2) προηγούμενα φορολογικά έτη δεν έτυχε εφαρμογής ο εναλλακτικός τρόπος υπολογισμού της ελάχιστης φορολογίας σύμφωνα με τα άρθρα 30, 31, 32, 33 και 34.
Η ειδική εισφορά αλληλεγγύης του άρθρου 43Α καταργείται για όλα τα εισοδήματα του άρθρου αυτού που αποκτώνται από την 1η.1.2023 και εφεξής.»

309 Με το άρθρο 13 του ν. 4472/2017 (Α' 74/19.05.2017), είχε αντικατασταθεί το πρώτο εδάφιο της παρ. 1 ως εξής: *«1. Επιβάλλεται ειδική εισφορά αλληλεγγύης στα εισοδήματα άνω των τριάντα χιλιάδων (30.000) ευρώ των φυσικών προσώπων ή σχολάζουσας κληρονομιάς.»*, με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 15 του ίδιου νόμου ως εξής: «1. α Οι διατάξεις των άρθρων …. τίθενται σε εφαρμογή… και των άρθρων 11-13 από 1.1.2020,…». Εν συνεχεία με το άρθρο δωδέκατο καταργήθηκε το άρθρο 13 του ν. 4472/2017 (Α' 74/19.05.2017) ως εξής: «Τα άρθρα 10, 11, 12 και 13 του ν. 4472/2017 (Α' 74/19.05.2017) καταργούνται.» με ισχύ σύμφωνα με το άρθρο εικοστό όγδοο του ν. 4618/2019 (Α' 89/10.06.2019) από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 10.06.2019.

310 Το πρώτο εδάφιο της παρ. 2 τίθεται, όπως ισχύει μετά την τελευταία τροποποίησή της με την παρ. 1 του άρθρου 18 του ν. 4646/2019 (Α' 201/12.12.2019) με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 16 του άρθρου 66 του ίδιου νόμου, όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 13 του ν. 4714/2020 (Α' 148/31.7.2020), ως εξής: «2. Η παρ. 16 του άρθρου 66 του ν.4646/2019 αντικαθίσταται ως εξής: «16. Οι διατάξεις του πρώτου εδαφίου της παρ. 2 και της παρ. 6 του άρθρου 43Α του ν. 4172/2013, όπως αντικαταστάθηκαν με τις διατάξεις του άρθρου 18 του ν.4646/2019, εφαρμόζονται για εισοδήματα που αποκτώνται από 1.1.2020 και μετά.», ως άνω.
Η αρχική διατύπωση του πρώτου εδαφίου της παρ. 2 είχε ως εξής:
«2. Εξαιρούνται και δεν προσμετρώνται τα εισοδήματα των προσώπων που είναι ολικώς τυφλοί, καθώς και των προσώπων που παρουσιάζουν βαριές κινητικές αναπηρίες σε ποσοστό από ογδόντα τοις εκατό (80%) και άνω, η αποζημίωση για τη λύση ή καταγγελία της εργασιακής σχέσης της περίπτωσης ε΄ της παρ. 3 του άρθρου 12 και της περίπτωσης στ΄ της παρ. 1 του άρθρου 14.».

311 Νυν Δ.ΥΠ.Α., καθώς ο Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (Ο.Α.Ε.Δ.) έχει αναδιοργανωθεί και μετονομαστεί σε Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης (Δ.ΥΠ.Α.) σύμφωνα με τα οριζόμενα στον ν. 4921/2022 (Α' 75/18.04.2022).

312 Με την παρ. 1 του άρθρου 142 του ν. 4537/2018 (Α' 84/15.05.2018) προστέθηκε το εδάφιο, με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 3 του ίδιου άρθρου και νόμου ως εξής «3. Οι διατάξεις των παραγράφων 1 και

2 έχουν εφαρμογή για τα εισοδήματα που αποκτώνται στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από την 1.1.2017 και μετά.», ως άνω.

313 Με την παρ.10 του άρθρου 115 του ν. 4549/2018 (Α' 105/14.06.2018) προστέθηκε το πέμπτο εδάφιο της παρ.2 και ορίστηκε σύμφωνα με την παρ.18.α του ίδιου άρθρου ότι η παρ. 10 εφαρμόζεται από το φορολογικό έτος 2018 και επόμενα.

314 Με την παρ. 3 του άρθρου 21 του ν. 4646/2019 (Α' 201/12.12.2019) προστέθηκε εδάφιο, με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 19 του άρθρου 66 του ίδιου νόμου ως εξής: «19. Οι διατάξεις … , του τελευταίου εδαφίου της παραγράφου 2 του άρθρου 43Α, …, όπως τροποποιούνται με το άρθρο 21 του παρόντος, έχουν εφαρμογή για πληρωμές τόκων που πραγματοποιούνται από την 1.1.2020 και μετά.», ως άνω.

315 Με την παρ. 3 του άρθρου 57 του ν. 4758/2020 (Α' 242/04.12.2020) προστέθηκε το εδάφιο στο τέλος της παρ.2, με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρο 69 του ίδιου νόμου ως εξής: «1. Το άρθρο 57 εφαρμόζεται από την 1η.1.2021.», ως άνω.

316 Με την παρ. 2 του άρθρου 13 του ν. 4472/2017 (Α' 74/19.05.2017), είχε αντικατασταθεί η παρ. 3 ως εξής: *«3. Η ειδική εισφορά αλληλεγγύης, που επιβάλλεται στο συνολικό καθαρό εισόδημα της παραγράφου 1 υπολογίζεται με την ακόλουθη κλίμακα:*

Ειδική Εισφορά Αλληλεγγύης		
Εισόδημα από (ευρώ)	*Εισόδημα από (ευρώ)*	*Συντελεστής 0%*
0	*30.000*	*2,00%*
30.000,01	*40.000*	*2,00%*
40.000,01	*65.000*	*5,00%*
65.000,01	*220.000*	*9,00%*
> 220.000		*10,00% »,*

με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 15 του ίδιου νόμου ως εξής: «1. α Οι διατάξεις των άρθρων …. τίθενται σε εφαρμογή… και των άρθρων 11-13 από 1.1.2020,…». Εν συνεχεία με το άρθρο δωδέκατο του ν. 4618/2019 (Α' 89/10.06.2019) καταργήθηκε το άρθρο 13 του ν. 4472/2017 (Α' 74/19.05.2017) ως εξής: «Τα άρθρα 10, 11, 12 και 13 του ν. 4472/2017 (Α' 74/19.05.2017) καταργούνται.» με ισχύ σύμφωνα με το άρθρο εικοστό όγδοο από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 10.06.2019.

317 Η ορθή παραπομπή μετά την ισχύ του νέου Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (Κ.Φ.Δ.), ήτοι του ν. 5104/2024 (Α' 58/19.04.2024) γίνεται στο άρθρο 44 του ν. 5104/2024 (Α' 58/19.04.2024) σύμφωνα με τον πίνακα αντιστοιχίας των διατάξεων του καταργηθέντος Κ.Φ.Δ., ήτοι του ν. 4987/2022 (Α' 206) και του νέου Κ.Φ.Δ. που περιλαμβάνεται στο Παράρτημα Β' του ίδιου νόμου.

318 Η ορθή παραπομπή μετά την ισχύ του νέου Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (Κ.Φ.Δ.), ήτοι του ν. 5104/2024 (Α' 58/19.04.2024) γίνεται στα άρθρα 72 και 83, παρ. 51 του ν. 5104/2024 (Α' 58/19.04.2024) σύμφωνα με τον πίνακα αντιστοιχίας των διατάξεων του καταργηθέντος Κ.Φ.Δ., ήτοι του ν. 4987/2022 (Α' 206) και του νέου Κ.Φ.Δ. που περιλαμβάνεται στο Παράρτημα Β' του ίδιου νόμου.

319 Η παρ. 6 τίθεται, όπως ισχύει μετά την τελευταία τροποποίησή της με την παρ. 4 του άρθρου 57 του ν. 4758/2020 (Α' 242/04.12.2020), με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρο 69 του ίδιου νόμου ως εξής: «1. Το άρθρο 57 εφαρμόζεται από την 1η.1.2021.», ως άνω.
Η αρχική διατύπωση της παρ. 6, σύμφωνα με την παρ. 9 του άρθρου 112 του ν. 4387/2016 (Α' 85/12.05.2016) με την οποία προστέθηκε το άρθρο 43 Α, και ορίστηκε η ισχύς του σύμφωνα με την παρ. 11 του ίδιου άρθρου, ως εξής: «11. Οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων έχουν εφαρμογή για τα εισοδήματα που αποκτώνται από το φορολογικό έτος 2016 και επόμενα, ενώ η παρακράτηση της εισφοράς από τους μισθούς και τις συντάξεις με τη νέα κλίμακα αρχίζει να πραγματοποιείται από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου.», όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 4 του άρθρου 44 του ν. 4389/2016 (Α' 94/27.05.2016), ως εξής: «4. Οι διατάξεις των προηγουμένων παραγράφων έχουν εφαρμογή για τα εισοδήματα που αποκτώνται από το φορολογικό έτος 2016 και επόμενα, ενώ η παρακράτηση του φόρου και της εισφοράς από τους μισθούς και τις συντάξεις με τις

νέες κλίμακες αρχίζει να πραγματοποιείται από την ημερομηνία δημοσίευσης του παρόντος νόμου….» , είχε ως εξής:
«6. Στο εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες που αποκτούν οι αμειβόμενοι με μηνιαίο μισθό, οι συνταξιούχοι από φορείς κύριας ασφάλισης, οι αμειβόμενοι με ημερομίσθιο οι οποίοι παρέχουν υπηρεσίες με σχέση μίσθωσης εργασίας πάνω από ένα (1) έτος στον ίδιο εργοδότη ή με σχέση μίσθωσης εργασίας αορίστου χρόνου, οι αξιωματικοί και το κατώτερο πλήρωμα του εμπορικού ναυτικού που παρέχουν υπηρεσίες σε εμπορικά πλοία και με εξαίρεση τα εισοδήματα των προσώπων που είναι ολικώς τυφλοί και των προσώπων που παρουσιάζουν βαριές κινητικές αναπηρίες σε ποσοστό από ογδόντα τοις εκατό (80%) και άνω, διενεργείται παρακράτηση από τους εργοδότες ή από τους φορείς που καταβάλλουν κύριες συντάξεις έναντι της ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης.
[Με την παρ. 2 του άρθρου 18 του ν. 4646/2019 (Α' 201/12.12.2019) αντικαταστάθηκε η παρ. 6, με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 16 του άρθρου 66 του ίδιου νόμου όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 13 του ν. 4714/2020 (Α' 148/31.07.2020), ως εξής: «16. Οι διατάξεις του πρώτου εδαφίου της παρ. 2 και της παρ. 6 του άρθρου 43 Α του ν. 4172/2013, όπως αντικαταστάθηκαν με τις διατάξεις του άρθρου 18 του ν. 4646/2019, εφαρμόζονται για εισοδήματα που αποκτώνται από 1.1.2020 και μετά.» ως εξής:
«6. Στο εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες που αποκτούν οι αμειβόμενοι με μηνιαίο μισθό, οι συνταξιούχοι από φορείς κύριας ασφάλισης, οι αμειβόμενοι με ημερομίσθιο οι οποίοι παρέχουν υπηρεσίες με σχέση μίσθωσης εργασίας πάνω από ένα (1) έτος στον ίδιο εργοδότη ή με σχέση μίσθωσης εργασίας αορίστου χρόνου, οι αξιωματικοί και το κατώτερο πλήρωμα του Εμπορικού Ναυτικού που παρέχουν υπηρεσίες σε εμπορικά πλοία και με εξαίρεση τα εισοδήματα των προσώπων που παρουσιάζουν αναπηρίες κάθε μορφής σε ποσοστό από ογδόντα τοις εκατό (80%) και άνω, διενεργείται παρακράτηση από τους εργοδότες ή από τους φορείς που καταβάλλουν κύριες συντάξεις έναντι της ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης. Η παρακράτηση διενεργείται κατά την καταβολή και υπολογίζεται με συντελεστή μετά από προηγούμενη αναγωγή του μισθού ή της σύνταξης ή του ημερομισθίου ή της αμοιβής που ορίζεται με άλλη βάση, σε ετήσιο καθαρό εισόδημα που ορίζεται στην παράγραφο 3. Για την απόδοση των ποσών αυτών που παρακρατήθηκαν εφαρμόζονται οι διατάξεις της παραγράφου 6 του άρθρου 60.»]
Η παρακράτηση διενεργείται κατά την καταβολή και υπολογίζεται με συντελεστή μετά από προηγούμενη αναγωγή του μισθού ή της σύνταξης ή του ημερομισθίου ή της αμοιβής που ορίζεται με άλλη βάση, σε ετήσιο καθαρό εισόδημα που ορίζεται στην παράγραφο 3. Για την απόδοση των ποσών αυτών που παρακρατήθηκαν εφαρμόζονται οι διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 60.»

320 Με τον νόμο 4389/2016 (Α' 94/27.05.2016) και ειδικότερα με την παρ. 1 του άρθρου 1 συστάθηκε η Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων και με την παρ. 4 του ίδιου άρθρου καταργήθηκε η Γενική Γραμματεία Δημοσίων Εσόδων και η θέση του Γενικού Γραμματέα, ενώ στις λοιπές μεταβατικές διατάξεις της παρ. 3.α) του άρθρου 41 του ίδιου νόμου ορίστηκε ότι «3. α) Οι αρμοδιότητες που έχουν περιέλθει ή θα περιέλθουν, μέχρι την έναρξη λειτουργίας της Αρχής, με διατάξεις νόμων ή με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών ή του καθ` ύλην αρμόδιου Αναπληρωτή Υπουργού ή του Υφυπουργού Οικονομικών στον Γενικό Γραμματέα της Γ.Γ.Δ.Ε., ισχύουν για τον Διοικητή της Αρχής, εκτός αν ρυθμίζεται διαφορετικά με τον παρόντα νόμο.».

321 Με το άρθρο 110 του ν. 5259/2025 (ΦΕΚ Α' 228/12-12-2025) τροποποιήθηκε το άρθρο 45, ως άνω και εφαρμόζεται για τα εισοδήματα που αποκτώνται από το φορολογικό έτος 2026 και εφεξής, σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο του άρθρου 130 του ιδίου νόμου.
Σημειώνεται ότι στο άρθρο 130 του ν. 5259/2025 αναφέρεται ότι: μέχρι την έναρξη ισχύος της Ενότητας Ι του ν. 5259/2025, το παρόν άρθρο 45 εφαρμόζεται για όλα τα κοινωφελή ιδρύματα και τις αυτοτελείς περιουσίες/κεφάλαια αυτοτελούς διαχείρισης της παραγράφου 2 του άρθρου 50 του Κώδικα κοινωφελών περιουσιών και σχολαζουσών κληρονομιών (ν. 4182/2013, Α' 185), χωρίς την προϋπόθεση καταχώρισής τους στο Ηλεκτρονικό Μητρώο Κοινωφελών Ιδρυμάτων και Περιουσιών.
Η αρχική διατύπωση του άρθρου 45 είχε ως εξής:
«Σε φόρο εισοδήματος νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων υπόκεινται:
α) οι κεφαλαιουχικές εταιρείες που συστήθηκαν στην ημεδαπή ή την αλλοδαπή,
β) οι προσωπικές εταιρείες που συστήθηκαν στην ημεδαπή ή την αλλοδαπή,
γ) Τα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου που συστήθηκαν στην ημεδαπή ή την αλλοδαπή και στα οποία περιλαμβάνονται και τα κάθε είδους σωματεία και ιδρύματα, με εξαίρεση μόνο τα κάθε είδους έσοδα που πραγματοποιούνται κατά την επιδίωξη της εκπλήρωσης του σκοπού τους, τα οποία δεν αποτελούν αντικείμενο φόρου.

Τα έσοδα από υπεραξία κεφαλαίου, που πραγματοποιούν τα εγγεγραμμένα σωματεία της περ. στ) της παρ. 1 του άρθρου 4 του ν. 4873/2021 (Α' 248), περί ορισμών, τα οποία εγγράφονται στο Ειδικό Μητρώο Οργανώσεων Κοινωνίας Πολιτών (Ο.Κοι.Π.) σύμφωνα με την περ. α) της παρ. 1 του άρθρου 7 του ν. 4873/2021, περί ειδικού μητρώου Ο.Κοι.Π. και προϋποθέσεων εγγραφής, δεν αποτελούν αντικείμενο φόρου, εφόσον τα περιουσιακά στοιχεία που μεταβιβάζονται, έχουν περιέλθει σε αυτά από χαριστική αιτία ή κληρονομική διαδοχή και διατίθενται για την εκπλήρωση του κοινωφελούς σκοπού τους,

δ) συνεταιρισμοί και ενώσεις αυτών,

ε) κοινωνίες αστικού δικαίου, αστικές κερδοσκοπικές ή μη κερδοσκοπικές εταιρείες, συμμετοχικές ή αφανείς εφόσον ασκούν επιχείρηση ή επάγγελμα.

Στις εγγεγραμμένες αστικές μη κερδοσκοπικές εταιρείες της περ. στ) της παρ. 1 του άρθρου 4 του ν. 4873/2021, οι οποίες εγγράφονται στο Ειδικό Μητρώο Ο.Κοι.Π. σύμφωνα με την περ. α) της παρ. 1 του άρθρου 7 του ν. 4873/2021, εφαρμόζεται το τελευταίο εδάφιο της περ. γ) της παρούσας,

στ) κοινοπραξίες,

ζ) οι νομικές οντότητες που ορίζονται στο άρθρο 2 του Κ.Φ.Ε. και δεν περιλαμβάνονται σε μια από τις προηγούμενες περιπτώσεις.

Στην περίπτωση των νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων που τηρούν απλογραφικά βιβλία εφαρμόζονται αποκλειστικά οι διατάξεις του άρθρου 47 του παρόντος Κώδικα.

Το Κοινό Κεφάλαιο της παρ. 11 του άρθρου 15 του ν. 2469/1997 (Α΄ 38) εξαιρείται του φόρου εισοδήματος νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων.»

Προγενέστερα:

- Με την παράγραφο 1 του άρθρου 100 του ν. 5239/2025 (ΦΕΚ Α' 178/17-10-2025) είχε προστεθεί το δεύτερο εδάφιο της περίπτωσης γ) του άρθρου 45, ως άνω και ίσχυσε από το φορολογικό έτος 2018, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του ιδίου άρθρου 100, εφόσον κατά το οικείο έτος το σωματείο ή η αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία της περίπτωσης στ' της παραγράφου 1 του άρθρου 4 του ν. 4873/2021, που εγγράφεται σύμφωνα με την περίπτωση α' της παράγραφο 1 του άρθρου 7 του ν. 4873/2021, επεδίωκε τους ίδιους καταστατικούς σκοπούς.

Η αρχική διατύπωση της περίπτωσης γ) είχε ως εξής:

«γ) τα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου που συστήθηκαν στην ημεδαπή ή την αλλοδαπή και στα οποία περιλαμβάνονται και τα κάθε είδους σωματεία και ιδρύματα, με εξαίρεση μόνο τα κάθε είδους έσοδα που πραγματοποιούνται κατά την επιδίωξη της εκπλήρωσης του σκοπού τους, τα οποία δεν αποτελούν αντικείμενο φόρου,»

322 Με την παρ. 1 του άρθρου 54 του ν. 4916/2022 (Α' 65/28.03.2022) προστέθηκε το τελευταίο εδάφιο, με έναρξη ισχύος που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. ζ' του άρθρου 92 του ίδιου νόμου, ως εξής: «ζ) Το άρθρο 54 ισχύει από 1ης.1.2014.», ως άνω.

323 Με την υποπερ. 9.α. της υποπαρ. Δ.1. της παρ. Δ. του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 (Α' 85/07.04.2014) αντικαταστάθηκε το κόμμα με τελεία στην περ. α) και προστέθηκε εδάφιο, με ισχύ σύμφωνα με την περ. 23 της ίδιας υποπαρ. από την 1η Ιανουαρίου 2014, ως άνω.

324 Με το άρθρο 55 του ν. 4916/2022 (Α' 65/28.03.2022) προστέθηκε στο τέλος της περ. α) εδάφιο, με έναρξη εφαρμογής που ορίστηκε σύμφωνα με την περ. η' του άρθρου 92 του ίδιου νόμου ως εξής: « η) Το άρθρο 55 εφαρμόζεται και για τις ληφθείσες από την 1η.1.2014 επιχορηγήσεις προς τους φορείς της παρ. 1 του άρθρου αυτού, με αποκλειστικό σκοπό την ικανοποίηση των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων προς τρίτους.», ως άνω.

325 Με την υποπερ. 9.β. της υποπαρ. Δ.1. της παρ. Δ. του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 (Α' 85/07.04.2014) προστέθηκαν στο τέλος της περ. γ) οι λέξεις *«που είναι εγκατεστημένοι στην ημεδαπή ή σε άλλο κράτος-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου.»* με ισχύ σύμφωνα με την περ. 23 της ίδιας υποπαρ. από την 1η Ιανουαρίου 2014 και η περ. γ) διαμορφώθηκε ως άνω.

326 Με την παρ. 1 του άρθρου 61 του ν. 4465/2017 (Α' 47/04.04.2017) προστέθηκε η περ. στ), με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 2 του ίδιου άρθρου ως εξής: «2. Η διάταξη της προηγούμενης παραγράφου ισχύει από 1.1.2016 και εφεξής.»

327 Με την παρ. 2.α του άρθρου 23 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) προστέθηκε το δεύτερο εδάφιο της παρ. 1 ως εξής: *«Στην έννοια του κέρδους από επιχειρηματική δραστηριότητα σύμφωνα με το προηγούμενο εδάφιο εμπίπτει και η κεφαλαιοποίηση ή διανομή κερδών για τα οποία δεν έχει καταβληθεί φόρος εισοδήματος νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων.»*, με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου από 31.12.2013. Εν συνεχεία, με την παρ.2.α του άρθρου 99 του ν. 4446/2016 (Α' 240/22.12.2016) αντικαταστάθηκε το δεύτερο εδάφιο της παρ.1, και ορίστηκε σύμφωνα με την παρ.2.β του ίδιου άρθρου ότι έχει εφαρμογή για φορολογικά έτη που αρχίζουν από την 1η Ιανουαρίου 2017 και μετά, ως άνω.

328 Με την παρ. 2.β του άρθρου 23 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) προστέθηκε η παρ. 3, με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου από 31.12.2013.

329 Με την παρ. 2.γ του άρθρου 23 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) προστέθηκε η παρ. 4, με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου από 31.12.2013.

330 Η παρ. 5 τίθεται όπως ισχύει μετά την τελευταία τροποποίησή της με την παρ. 2 του άρθρου 93 του ν. 5104/2024 (Α' 58/19.04.2024) με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 117 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 19.04.2024.
Η αρχική διατύπωση της παρ. 5, η οποία προστέθηκε με την περ. 10 της υπαπαρ.Δ.1 της παρ. Δ. του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 (Α' 85, 07.04.2014), με ισχύ σύμφωνα με την περ. 23 της ίδιας υποπαρ. από την 1η Ιανουαρίου 2014, είχε ως εξής:
«5. Οι διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 37 και της παραγράφου 6 του άρθρου 42 εφαρμόζονται και στα νομικά πρόσωπα του άρθρου 45.», [Με την παρ. 1 του άρθρου 52 του ν. 5045/2023 (Α' 136/29.07.2023) αντικαταστάθηκε το πρώτο εδάφιο της παρ. 5 ως εξής: *«5. Οι διατάξεις των παρ. 2 και 3 του άρθρου 37 και της παρ. 6 του άρθρου 42 εφαρμόζονται και στα νομικά πρόσωπα και νομικές οντότητες του άρθρου 45.»* Επιπλέον, με την παρ. 4 του άρθρου 52 του ν. 5045/2023 (Α' 136/29.07.2023) ορίστηκε ότι: «4. Το παρόν δεν εφαρμόζεται για τα πιστωτικά ιδρύματα της περ. 1 της παρ. 1 του άρθρου 3 του ν. 4261/2014 (Α' 107).» με έναρξη ισχύος σύμφωνα με την παρ. 7 του άρθρου 72 ως εξής: «7. Υπό την επιφύλαξη των παρ. 1 έως 6 και αν δεν ορίζεται ειδικότερα, η έναρξη ισχύος του παρόντος αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.», ήτοι από 29.07.2023.]
[Με την παρ. 2 του άρθρου 21 του ν. 4646/2019 (Α' 201/12.12.2019) προστέθηκε δεύτερο εδάφιο στην παρ. 5, με έναρξη εφαρμογής που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 19 του άρθρου 66 του ίδιου νόμου ως εξής: «19. Οι διατάξεις της …, του τελευταίου εδαφίου της παραγράφου 5 του άρθρου 47,…, όπως τροποποιούνται με το άρθρο 21 του παρόντος, έχουν εφαρμογή για πληρωμές τόκων που πραγματοποιούνται από την 1.1.2020 και μετά.», που είχε ως εξής: *«Οι διατάξεις της παραγράφου 5 του άρθρου 37 εφαρμόζονται και στα νομικά πρόσωπα που είναι φορολογικοί κάτοικοι αλλοδαπής και δεν διατηρούν στην Ελλάδα μόνιμη εγκατάσταση.».*

331 Με την παράγραφο 2 του άρθρου 99 του ν. 5162/2024 (ΦΕΚ Α' 198/05.12.2024) προστέθηκαν οι λέξεις «του τελευταίου εδαφίου της παρ. 6 του άρθρου 21» και ισχύουν για φόρους για τους οποίους η υποχρέωση καταβολής αρχίζει από την 1η Ιανουαρίου 2024 και μετά, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του ιδίου άρθρου

332 Με την παρ. 2 του άρθρου 21 του ν. 4646/2019 (Α' 201/12.12.2019) προστέθηκε δεύτερο εδάφιο στην παρ. 5, με έναρξη εφαρμογής που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 19 του άρθρου 66 του ίδιου νόμου ως εξής: «19. Οι διατάξεις της …, του τελευταίου εδαφίου της παραγράφου 5 του άρθρου 47,…, όπως τροποποιούνται με το άρθρο 21 του παρόντος, έχουν εφαρμογή για πληρωμές τόκων που πραγματοποιούνται από την 1.1.2020 και μετά.», ως εξής: *«Οι διατάξεις της παραγράφου 5 του άρθρου 37 εφαρμόζονται και στα νομικά πρόσωπα που είναι φορολογικοί κάτοικοι αλλοδαπής και δεν διατηρούν στην Ελλάδα μόνιμη εγκατάσταση.».*

333 Με την περ. 10 της υπαπαρ.Δ.1 της παρ. Δ. του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 (Α' 85/07.04.2014) προστέθηκε η παρ. 6, με ισχύ σύμφωνα με την περ. 23 της ίδιας υποπαρ. από την 1η Ιανουαρίου 2014, ως άνω.

334 Με το άρθρο 64 του ν. 4483/2017 (Α' 107/31.07.2017) προστέθηκε η παρ. 7 με ισχύ σύμφωνα με το άρθρο 169 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.07.2017.

335 Η παράγραφος 8 τίθεται, όπως ισχύει μετά την τελευταία τροποποίησή της με την παράγραφο 1 του άρθρου 38 του ν. 5135/2024 (ΦΕΚ Α' 147/16.09.2024) και ισχύει γενικώς από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 16.09.2024, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 56 του ιδίου νόμου.
Ειδικότερα όμως το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 8, όπως αυτό προστέθηκε, ισχύει για τον προσδιορισμό του κέρδους από επιχειρηματική δραστηριότητα των νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων του άρθρου 45 από το φορολογικό έτος 2018 και μετά, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του ιδίου άρθρου 38 και νόμου.
Η προϊσχύσασα διάταξη, η οποία είχε τεθεί κατόπιν τροποποίησή της με την παρ. 1 του άρθρου 170 του ν. 4972/2022 (Α' 181/23.09.2022) με έναρξη ισχύος σύμφωνα με την παρ. 2 του ίδιου άρθρου από την 16η.4.2022, είχε ως εξής:
«8. Για τον προσδιορισμό του κέρδους από επιχειρηματική δραστηριότητα των νομικών προσώπων της περ. γ' του άρθρου 45, εκπίπτουν ως δαπάνη οι κάθε είδους δαπάνες που αφορούν στα ακίνητά τους σε ποσοστό εβδομήντα πέντε τοις εκατό (75%) και οι δωρεές σε χρήμα ή σε είδος προς το ελληνικό δημόσιο και τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, καθώς και οι λοιπές δαπάνες του άρθρου 22. Το πρώτο εδάφιο εφαρμόζεται και για τα νομικά πρόσωπα της περ. γ' του άρθρου 45 που λειτουργούν ως Οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών (Ο.Κοι.Π.), υπό την προϋπόθεση ότι είναι εγγεγραμμένες στο Ειδικό Μητρώο Ο.Κοι.Π.. Ειδικά για το Άγιο Όρος και τις Ιερές Μονές αυτού, το ποσοστό της έκπτωσης για τις κάθε είδους δαπάνες, ανεξαρτήτως αν συνδέονται με την εκμετάλλευση συγκεκριμένου ακινήτου ή της εν γένει ακίνητης περιουσίας τους, ανέρχεται σε ποσοστό εκατό τοις εκατό (100%).»
Η αρχική διατύπωση της παρ. 8, η οποία προστέθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 54 του ν. 4646/2019 (Α' 201/12.12.2019) με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 17 του άρθρου 66 του ίδιου νόμου ως εξής: «17. Οι διατάξεις της παραγράφου 8 του άρθρου 47 του ν. 4172/2013, όπως προστίθενται με τις διατάξεις του άρθρου 19 του παρόντος, εφαρμόζονται για δωρεές που πραγματοποιούνται από 1.1.2020 και μετά.» είχε ως εξής: *«8. Για τον προσδιορισμό του κέρδους από επιχειρηματική δραστηριότητα, των νομικών προσώπων της περίπτωσης γ΄ του άρθρου 45, εκπίπτουν ως δαπάνη κατά το άρθρο 22 οι δωρεές σε χρήμα ή σε είδος προς το Ελληνικό Δημόσιο και τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης.»* [Με το άρθρο 19 του ν. 4873/2021 (Α' 248/16.12.2021) αντικαταστάθηκε η παρ. 8, με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 75 του ίδιου νόμου ως εξής: «1. Η ισχύς του Μέρους Α΄ αρχίζει τέσσερις (4) μήνες από τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.», ήτοι από 16.04.2022, ως εξής: *«8. Για τον προσδιορισμό του κέρδους από επιχειρηματική δραστηριότητα των νομικών προσώπων της περ. γ΄ του άρθρου 45, εκπίπτουν ως δαπάνη οι κάθε είδους δαπάνες που αφορούν στα ακίνητά τους σε ποσοστό εβδομήντα πέντε τοις εκατό (75%) και οι δωρεές σε χρήμα ή σε είδος προς το Ελληνικό Δημόσιο και τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, καθώς και οι λοιπές δαπάνες του άρθρου 22. Το πρώτο εδάφιο εφαρμόζεται και για τα νομικά πρόσωπα της περ. γ΄ του άρθρου 45 που λειτουργούν ως Οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών (Ο.Κοι.Π.), υπό την προϋπόθεση ότι είναι εγγεγραμμένες στο Ειδικό Μητρώο Ο.Κοι.Π. Ειδικά για το Άγιο Όρος και τις Ιερές Μονές αυτού, το ποσοστό έκπτωσης των δαπανών του πρώτου εδαφίου που αφορούν την ακίνητη περιουσία ανέρχεται σε εκατό τοις εκατό (100%).»*]

336 Με το άρθρο 133 του ν. 5162/2024 (ΦΕΚ Α' 198/05.12.2024) στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 8 του άρθρου 47 μετά από τις λέξεις «σε χρήμα ή σε είδος» προστίθενται οι λέξεις «τους λοιπούς φορείς της Γενικής Κυβέρνησης που εποπτεύονται από τα Υπουργεία Υγείας και Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού» και ισχύει από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 05.12.2024, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 136 του ιδίου νόμου.

337 Με την παρ. 2 του άρθρου 54 του ν. 4916/2022 (Α' 65/28.03.2022) προστέθηκε η παρ. 9, με έναρξη ισχύος που ορίστηκε σύμφωνα με την περ. ζ' της παρ. 4 του άρθρου 92 του ίδιου νόμου ως εξής: «ζ) Το άρθρο 54 ισχύει από 1ης.1.2014.», ως άνω.

338 Η παρ. 1 τίθεται, όπως ισχύει μετά την αντικατάστασή της με την υποπερ. 11.α. της υποπαρ. Δ.1. της παρ. Δ. του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 (Α' 85/07.04.2014) με ισχύ σύμφωνα με την περ. 23 της ίδιας υποπαρ. από την 1η Ιανουαρίου 2014, ως άνω.
Η αρχική διατύπωση της παρ. 1 του άρθρου 48, με έναρξη ισχύος που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 72 του ν. 4172/2013 (Α' 167/23.07.2013) για τα εισοδήματα που αποκτώνται και τις δαπάνες που πραγματοποιούνται, κατά περίπτωση, στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από την 1η Ιανουαρίου 2014 και μετά, με την επιφύλαξη των επόμενων παραγράφων του άρθρου αυτού.», είχε ως εξής:

«1. Τα ενδοομιλικά μερίσματα που εισπράττει ένα νομικό πρόσωπο ή που είναι φορολογικός κάτοικος Ελλάδας απαλλάσσονται από το φόρο, εφόσον:
α) ο λήπτης φορολογούμενος κατέχει ελάχιστο ποσοστό συμμετοχής τουλάχιστον δέκα τοις εκατό (10%) της αξίας ή το πλήθος του μετοχικού ή βασικού κεφαλαίου ή των δικαιωμάτων ψήφου του νομικού προσώπου που διανέμει, και
β) το ελάχιστο ποσοστό συμμετοχής διακρατείται επί τουλάχιστον είκοσι τέσσερις (24) μήνες, και
γ) το νομικό πρόσωπο που προβαίνει σε διανομή κερδών, τα οποία υπόκεινται σε φόρο, δεν έχει έδρα σε κράτος που περιλαμβάνεται στα μη συνεργάσιμα κράτη σύμφωνα με το άρθρο 65 του Κ.Φ.Ε.».

339 Η παρ. 2 τίθεται, όπως ισχύει μετά την αντικατάστασή της με την υποπερ. 11.β. της υποπαρ. Δ.1. της παρ. Δ. του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 (Α' 85/07.04.2014), με ισχύ σύμφωνα με την περ. 23 της ίδιας υποπαρ. και παρ. από την 1η Ιανουαρίου 2014, ως άνω.
Η αρχική διατύπωση της παρ. 2 του άρθρου 48, με έναρξη ισχύος που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 72 του ν. 4172/2013 (Α' 167/23.07.2013) για τα εισοδήματα που αποκτώνται και τις δαπάνες που πραγματοποιούνται, κατά περίπτωση, στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από την 1η Ιανουαρίου 2014 και μετά, είχε ως εξής: *«2. Η προηγούμενη παράγραφος ισχύει επίσης για νομικά πρόσωπα που δεν είναι φορολογικοί κάτοικοι Ελλάδας, εφόσον το ενδοομιλικό μέρισμα συνδέεται με επιχειρηματικές δραστηριότητες που διεξάγονται από αυτά τα νομικά πρόσωπα εντός ή μέσω μόνιμης εγκατάστασης στην Ελλάδα.»*

340 Η παρ. 3 τίθεται, όπως ισχύει μετά την αντικατάστασή της με την υποπερ. 11.γ. της υποπαρ. Δ.1. της παρ. Δ. του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 (Α' 85/07.04.2014) με ισχύ σύμφωνα με την περ. 23 της ίδιας υποπαρ. από την 1η Ιανουαρίου 2014, ως άνω.
Η αρχική διατύπωση της παρ. 3 του άρθρου 48, με έναρξη ισχύος που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 72 του ν. 4172/2013 (Α' 167/23.07.2013) για τα εισοδήματα που αποκτώνται και τις δαπάνες που πραγματοποιούνται, κατά περίπτωση, στα φορολογικά έτη από την 1η Ιανουαρίου 2014 και μετά, είχε ως εξής: *«3. Εάν διανέμονται κέρδη από νομικό πρόσωπο σε λήπτη φορολογούμενο που δεν έχει διακρατήσει το ελάχιστο ποσοστό συμμετοχής επί είκοσι τέσσερις (24) μήνες, αλλά πληροί την προϋπόθεση γ΄ της παραγράφου 1, καθώς και αυτή της παραγράφου 2, ο λήπτης φορολογούμενος μπορεί προσωρινά να ζητήσει την απαλλαγή που παρέχεται στις εν λόγω παραγράφους, εφόσον παρέχει εγγύηση στη Φορολογική Διοίκηση ίση με το ποσό του φόρου που θα όφειλε να καταβάλει σε περίπτωση μη χορήγησης της απαλλαγής. Η Φορολογική Διοίκηση μπορεί να απαιτήσει την υπέρ αυτής κατάπτωση της εγγύησης, εφόσον ο λήπτης φορολογούμενος δεν διακρατεί το ελάχιστο ποσοστό συμμετοχής επί τουλάχιστον είκοσι τέσσερις (24) μήνες. Η απαλλαγή καθίσταται οριστική και η εγγύηση λήγει κατά την ημερομηνία που συμπληρώνονται είκοσι τέσσερις (24) μήνες διακράτησης του ελάχιστου ποσοστού συμμετοχής.»*

341 Με την υποπερ. 11.δ. της υποπαρ. Δ.1. της παρ. Δ. του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 (Α' 85/07.04.2014) καταργήθηκε η παρ. 4 με ισχύ σύμφωνα με την περ. 23 της ίδιας υποπαρ. από την 1η Ιανουαρίου 2014, ως άνω.
Η αρχική διατύπωση της παρ. 4 του άρθρου 48, με έναρξη ισχύος που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 72 του ν. 4172/2013 (Α' 167/23.07.2013) ως εξής: «1. Οι διατάξεις των άρθρων 1 έως και 71 του νόμου αυτού ισχύουν για τα εισοδήματα που αποκτώνται και τις δαπάνες που πραγματοποιούνται, κατά περίπτωση, στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από την 1η Ιανουαρίου 2014 και μετά, με την επιφύλαξη των επόμενων παραγράφων του άρθρου αυτού.», είχε ως εξής:
«4. Εάν το νομικό πρόσωπο που προβαίνει στη διανομή:
α) περιλαμβάνεται στους τύπους που απαριθμούνται στο Παράρτημα Ι Μέρος Α΄ της Οδηγίας 2011/96/Ε.Ε., όπως ισχύει, και
β) είναι φορολογικός κάτοικος κράτους – μέλους της Ε.Ε. σύμφωνα με τη νομοθεσία του κράτους αυτού και δεν θεωρείται φορολογικός κάτοικος τρίτου κράτους εκτός Ε.Ε. κατ΄εφαρμογή όρων σύμβασης αποφυγής διπλής φορολογίας που έχει συναφθεί με αυτό το τρίτο κράτος, και
γ) υπόκειται, χωρίς τη δυνατότητα επιλογής ή απαλλαγής, σε έναν από τους φόρους που αναφέρονται στο Παράρτημα Ι Μέρος Β΄ της Οδηγίας 2011/96/Ε.Ε. ή σε οποιοδήποτε άλλο φόρο ενδεχομένως στο μέλλον αντικαταστήσει έναν από τους φόρους αυτούς, η προϋπόθεση της περίπτωσης γ΄ της παραγράφου 1 θεωρείται ότι έχει εκπληρωθεί.»

342 Με την υποπερ. 11.δ. της υποπαρ. Δ.1. της παρ. Δ. του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 (Α' 85/07.04.2014) αναριθμήθηκε σε παρ. 5 από παρ. 4, με ισχύ σύμφωνα με την περ. 23 της ίδιας υποπαρ. από την 1η Ιανουαρίου 2014, ως άνω.

343 Με την παρ. 1 του άρθρου 8 του ν. 4378/2016 (Α' 55/05.04.2016) προστέθηκε νέα παρ. 6, με έναρξη ισχύος που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 4 του ίδιου άρθρου ως εξής: «4. Οι διατάξεις του άρθρου αυτού ισχύουν για εισοδήματα που αποκτώνται στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από την 1η Ιανουαρίου 2016 και μετά, καθώς και για πληρωμές που πραγματοποιούνται από την 1η Ιανουαρίου 2016 και μετά.»

344 Με την παράγραφο 1 του άρθρου 98 του ν. 5162/2024 (ΦΕΚ Α' 198/05.12.2024) προστέθηκε η παράγραφος 7 και ισχύει από το φορολογικό έτος 2025, σύμφωνα με την περίπτωση θ' της παραγράφου 7 του άρθρου 136 του ιδίου νόμου.

345 Το άρθρο 48Α προστέθηκε με το άρθρο 20 του ν. 4646/2019 (Α' 201/12.12.2019) με ισχύ που τίθεται, όπως ισχύει με την παρ. 18 του άρθρου 66 του ίδιου νόμου μετά την τελευταία τροποποίησή της με το άρθρο 89 του ν. 4941/2022 (Α' 113/16.06.2022), ως εξής: «18. α. Το άρθρο 48Α του ν. 4172/2013, όπως προστίθεται με το άρθρο 20 του παρόντος, έχει εφαρμογή για τα εισοδήματα που αποκτώνται από 1η.1.2020 και μετά.
β. Εξαιρετικά, κατά παρέκκλιση της περ. α' της παρούσας, οι ζημίες των νομικών προσώπων του άρθρου 45 του ν. 4172/2013, που προέρχονται από τη μεταβίβαση τίτλων συμμετοχής της παραγράφου 1 του άρθρου 48Α του ν. 4172/2013, όπως προστίθεται με το άρθρο 20 του παρόντος, μπορούν να αναγνωριστούν προς έκπτωση μετά την 1.1.2020 υπό την προϋπόθεση ότι έχουν αποτιμηθεί μέχρι την 31.12.2019 και έχουν εγγραφεί στα βιβλία της εταιρείας ή αποτυπώνονται σε οικονομικές καταστάσεις ελεγμένες από ορκωτούς ελεγκτές. Η έκπτωση των ζημιών αυτών αναγνωρίζεται μόνο όταν οι ζημίες αυτές καταστούν οριστικές έως την 31.12.2024. Εάν οι ζημίες κατά τον χρόνο οριστικοποίησης είναι μικρότερες από τις ζημίες που αποτιμήθηκαν, αναγνωρίζεται το μικρότερο ποσό. Εάν οι οριστικές ζημίες είναι μεγαλύτερες, αναγνωρίζεται μόνο το ποσό που αποτιμήθηκε.»
Η αρχική διατύπωση της παρ. 18 του άρθρου 66 του ν. 4646/2019 (Α' 201/12.12.2019), για την ισχύ του άρθρου 48 Α, είχε ως εξής:
«18. α. Οι διατάξεις του άρθρου 48Α του ν. 4172/2013, όπως προστίθενται με το άρθρο 20 του παρόντος, έχουν εφαρμογή για τα εισοδήματα που αποκτώνται από 1.7.2020 και μετά.» [Με το άρθρο 52 του ν. 4876/2021 (Α' 251/23.12.2021) αντικαταστάθηκε η περ. α της παρ. 18 του ν. 4646/2019 (Α' 201/12.12.2019) ως εξής: «18.α. Το άρθρο 48Α του ν. 4172/2013, όπως προστίθεται με το άρθρο 20 του παρόντος, έχει εφαρμογή για τα εισοδήματα που αποκτώνται από 1η.1.2020 και μετά.»]
β. Εξαιρετικά, κατά παρέκκλιση της παραγράφου 4 του άρθρου 48 Α ΚΦΕ, το οποίο προστίθεται με το άρθρο 20 του παρόντος, οι ζημίες των νομικών προσώπων του άρθρου 45 του ν. 4172/2013, που προέρχονται από τη μεταβίβαση τίτλων συμμετοχής της παραγράφου 1 του άρθρου 48Α του ν. 4172/2013, όπως προστίθεται με το άρθρο 20 του παρόντος, μπορούν να αναγνωριστούν προς έκπτωση μετά την 1.1.2020 υπό την προϋπόθεση ότι έχουν αποτιμηθεί μέχρι την 31.12.2019 και έχουν εγγραφεί στα βιβλία της εταιρείας ή αποτυπώνονται σε οικονομικές καταστάσεις ελεγμένες από ορκωτούς ελεγκτές. Η έκπτωση των ζημιών αυτών αναγνωρίζεται μόνο όταν οι ζημίες αυτές καταστούν οριστικές έως την 31.12.2022. Εάν οι ζημίες κατά τον χρόνο οριστικοποίησης είναι μικρότερες από τις ζημίες που αποτιμήθηκαν, αναγνωρίζεται το μικρότερο ποσό. Εάν οι οριστικές ζημίες είναι μεγαλύτερες, αναγνωρίζεται μόνο το ποσό που αποτιμήθηκε.»

346 Με την παράγραφο 2 του άρθρου 98 του ν. 5162/2024 (ΦΕΚ Α' 198/05.12.2024) προστέθηκε η παράγραφος 4 στο άρθρο 48Α και ισχύει από το φορολογικό έτος 2025, σύμφωνα με την περίπτωση θ' της παραγράφου 7 του άρθρου 136 του ιδίου νόμου.

347 Οι παρ. 1-7 του άρθρου 49 τίθενται, όπως ισχύουν μετά την τελευταία τροποποίηση του άρθρου 49 με το άρθρο 11 του ν. 4607/2019 (Α' 65/24.04.2019) με έναρξη ισχύος που ορίστηκε σύμφωνα με το άρθρο 14 του ίδιου νόμου, ως εξής: «Τα άρθρα 11 έως 13, με τα οποία ενσωματώνονται τα σημεία 1, 2, 4 και 5 του άρθρου 2 και τα άρθρα 4, 6, 7 και 8 της Οδηγίας 2016/1164/ΕΕ, έχουν εφαρμογή για τα εισοδήματα που αποκτώνται και τις δαπάνες που πραγματοποιούνται στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από την 1.1. 2019 και μετά έχει εφαρμογή τις δαπάνες που πραγματοποιούνται στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από την 1.1.2019 και μετά.»
Η αρχική διατύπωση του άρθρου 49 , με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 72 του ν. 4172/2013 (Α' 167/23.07.2013) για τα εισοδήματα που αποκτώνται και τις δαπάνες που πραγματοποιούνται, κατά περίπτωση, στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από την 1η Ιανουαρίου 2014 και μετά, είχε ως εξής:

«Άρθρο 49
Υποκεφαλαιοδότηση
1. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 3, οι δαπάνες τόκων δεν αναγνωρίζονται ως εκπιπτόμενες επιχειρηματικές δαπάνες, στο βαθμό που οι πλεονάζουσες δαπάνες τόκων υπερβαίνουν το είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) των φορολογητέων κερδών προ τόκων, φόρων και αποσβέσεων (EBITDA). [Με την παρ. 4.α. του άρθρου 23 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) το πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 49 αντικαταστάθηκε, με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ως εξής: «1.*Με την επιφύλαξη της παραγράφου 3, οι δαπάνες τόκων δεν αναγνωρίζονται ως εκπιπτόμενες επιχειρηματικές δαπάνες, στο βαθμό που οι πλεονάζουσες δαπάνες τόκων υπερβαίνουν το τριάντα τοις εκατό (30%) των φορολογητέων κερδών προ τόκων, φόρων και αποσβέσεων (EBITDA).*] *Τα κέρδη προ τόκων, φόρων και αποσβέσεων καθορίζονται με βάση τις οικονομικές καταστάσεις που συντάσσονται σύμφωνα με τους ελληνικούς κανόνες λογιστικής με τις φορολογικές αναπροσαρμογές που προβλέπονται στον Κ.Φ.Ε..*
2. Ο όρος «πλεονάζουσες δαπάνες τόκων» σημαίνει το πλεόνασμα των δαπανών τόκων έναντι του εισοδήματος από τόκους.
3. Οι δαπάνες τόκων της παραγράφου 1 αναγνωρίζονται πλήρως ως εκπιπτόμενες επιχειρηματικές δαπάνες, εφόσον η επιχείρηση:
α. δεν είναι μέλος ομίλου και
β. το ποσό των εγγεγραμμένων στα βιβλία καθαρών δαπανών τόκων δεν υπερβαίνει το ποσό του ενός εκατομμυρίου (1.000.000) ευρώ το χρόνο.
4. Κάθε δαπάνη τόκων που δεν εκπίπτει σύμφωνα με την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου μεταφέρεται για πέντε (5) έτη.
5. Οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων δεν εφαρμόζονται για τα πιστωτικά ιδρύματα [Με την περ. 12 της υποπαρ. Δ.1. της παρ. Δ. του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 (Α' 85/07.04.2014) μετά τις λέξεις *«πιστωτικά ιδρύματα»* προστέθηκαν οι λέξεις *«,τις εταιρείες χρηματοδοτικής μίσθωσης του ν. 1665/1986 και τις εταιρείες πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων του ν. 1905/1990 που λαμβάνουν άδεια από την Τράπεζα της Ελλάδος και τις αντίστοιχες ρυθμιστικές αρχές άλλων κρατών–μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.»*, με ισχύ σύμφωνα με την περ. 23 της ίδιας υποπαρ. από την 1η Ιανουαρίου 2014.]

348 Με το άρθρο 56 του ν. 4916/2022 (Α' 65/28.03.2022) προστέθηκε η παρ. 8, με έναρξη ισχύος σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 92 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 28.03.2022.

349 Με την παρ. 5 του άρθρου 23 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) αντικαταστάθηκε η παρ. 1, με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013, ως άνω.
Η αρχική διατύπωση της παρ. 1, με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 72 του ν. 4172/2013 (Α' 167/23.07.2013) για τα εισοδήματα που αποκτώνται και τις δαπάνες που πραγματοποιούνται, κατά περίπτωση, στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από την 1η Ιανουαρίου 2014 και μετά, είχε ως εξής:
«1. Όταν πραγματοποιούνται συναλλαγές, μία ή περισσότερες, διεθνείς ή και εγχώριες, με οικονομικούς ή εμπορικούς όρους διαφορετικούς από εκείνους που θα ίσχυαν μεταξύ μη συνδεδεμένων προσώπων (ανεξάρτητων επιχειρήσεων) κατά την έννοια του άρθρου 2 του Κ.Φ.Ε. ή μεταξύ των συνδεδεμένων επιχειρήσεων και τρίτων, οποιαδήποτε κέρδη τα οποία χωρίς τους όρους αυτούς θα είχαν πραγματοποιηθεί από την ημεδαπή επιχείρηση, αλλά τελικά δεν πραγματοποιήθηκαν λόγω των διαφορετικών όρων (αρχή ίσων αποστάσεων), περιλαμβάνονται στα κέρδη της επιχείρησης μόνον στο βαθμό που δεν μειώνουν το ποσό του καταβλητέου φόρου.»

350 Με την παρ.1 του άρθρου 171 του ν. 4972/2022 (Α' 181/23.09.2022) προστέθηκε η παρ. 1Α, με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 84 άρθρου του άρθρου 72 του ν. 4172/2013 (Α' 167/23.07.2013) , η οποία προστέθηκε με την παρ.2 του άρθρου 171 του ν. 4972/2022 (Α' 181/23.09.2022), ως εξής: «84. Η παρ. 1Α του άρθρου 50 εφαρμόζεται για διορθώσεις κερδών που διενεργούνται με πράξεις διορθωτικού προσδιορισμού που εκδίδονται μετά την έναρξη ισχύος της παρούσας και πριν την έναρξη ισχύος της παρούσας, εφόσον κατά τον χρόνο έναρξης ισχύος της παρούσας οι σχετικές υποθέσεις είναι εκκρεμείς. Ως εκκρεμείς νοούνται οι υποθέσεις σύμφωνα με την παρ. 50 του άρθρου 72 του ν. 4174/2013 (Α' 170). Για την εφαρμογή της παρούσας η τρίμηνη προθεσμία για την υποβολή της τροποποιητικής δήλωσης του πρώτου εδαφίου της παρ. 4 του άρθρου 19 του ν. 4174/2013 αρχίζει από την έναρξη ισχύος της παρούσας.»

351 Το άρθρο 52 καταργήθηκε με το άρθρο 59 του ν. 5162/2024, από 5.12.2024, σύμφωνα με το ίδιο άρθρο 59 του ιδίου νόμου.

Το καταργηθέν άρθρο 52 ήταν:
«1. Το παρόν άρθρο αφορά σε μεταβιβάσεις κλάδων δραστηριότητας που ορίζονται στην παράγραφο 2, εφόσον επιλεγεί η υπαγωγή σε αυτό από την εισφέρουσα και τη λήπτρια εταιρεία και πληρούνται οι προϋποθέσεις του παρόντος άρθρου.

Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου ως «τίτλοι» νοούνται οι μετοχές ή τα εταιρικά μερίδια.

2. Ως «εισφορά ενεργητικού» θεωρείται κάθε πράξη με την οποία μια εταιρεία (εφεξής η «εισφέρουσα εταιρεία»), χωρίς να λυθεί, μεταβιβάζει έναν ή περισσότερους κλάδους δραστηριότητας σε άλλη εταιρεία (εφεξής η «λήπτρια εταιρεία»), έναντι της έκδοσης ή μεταβίβασης τίτλων του κεφαλαίου της λήπτριας εταιρείας. Ως «κλάδος δραστηριότητας» θεωρείται το σύνολο των στοιχείων του ενεργητικού και του παθητικού ενός τμήματος μιας επιχείρησης, τα οποία συνιστούν από οργανωτική άποψη αυτόνομη εκμετάλλευση, δηλαδή ένα σύνολο ικανό να λειτουργήσει αυτοδύναμα. Ως εισφορά ενεργητικού νοείται και η μετατροπή υποκαταστήματος σε νεοσυσταθείσα εταιρία που αποτελεί θυγατρική της εισφέρουσας εταιρείας.

3. Κατά την εφαρμογή του παρόντος άρθρου, η λήπτρια εταιρεία δεν αποδίδει στα εισφερόμενα περιουσιακά στοιχεία φορολογητέα αξία μεγαλύτερη από την αξία που είχαν στην εισφέρουσα, αμέσως πριν από την εισφορά ενεργητικού.

4. Κατά την εφαρμογή του παρόντος άρθρου, η λήπτρια εταιρεία πραγματοποιεί τις αποσβέσεις των στοιχείων του ενεργητικού σύμφωνα με τους κανόνες που θα ίσχυαν για την εισφέρουσα εταιρεία, εάν δεν είχε γίνει η εισφορά ενεργητικού.

5. Κατά την εφαρμογή του παρόντος άρθρου, η λήπτρια εταιρεία μπορεί να αναλάβει αποθεματικά και προβλέψεις που σχημάτισε η εισφέρουσα εταιρεία και τα οποία σχετίζονται με τον κλάδο ή τους κλάδους δραστηριότητας που μεταβιβάζονται και τα οποία απολάμβαναν φορολογικές απαλλαγές υπό τις προϋποθέσεις που θα ίσχυαν για την εισφέρουσα εταιρεία, εάν δεν είχε γίνει η μεταβίβαση. Η λήπτρια εταιρεία αναλαμβάνει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις της εισφέρουσας εταιρείας ως προς τα εν λόγω αποθεματικά και προβλέψεις.

6. Κατά την εφαρμογή του παρόντος άρθρου, η λήπτρια εταιρεία μπορεί να μεταφέρει τις ζημίες της εισφέρουσας εταιρείας που σχετίζονται με τον κλάδο ή τους κλάδους δραστηριότητας που μεταβιβάζονται με τις ίδιες προϋποθέσεις που θα ίσχυαν για την εισφέρουσα εταιρεία, εάν δεν είχε γίνει η μεταβίβαση.

7. Κατά την εφαρμογή του παρόντος άρθρου, η εισφέρουσα εταιρεία απαλλάσσεται οριστικά από το φόρο για την τυχόν υπεραξία που προκύπτει λόγω της εισφοράς ενεργητικού. Η εισφέρουσα εταιρεία αποτιμά τους τίτλους που λαμβάνει από τη λήπτρια εταιρεία στην αγοραία τους αξία, κατά το χρόνο της εισφοράς ενεργητικού.

Εξαιρετικά, εάν η εισφέρουσα εταιρία μεταβιβάσει τους αποκτώμενους τίτλους εντός τριετίας από την ολοκλήρωση της εισφοράς ενεργητικού, ως τιμή κτήσης των τίτλων αυτών λαμβάνεται η αξία που είχαν τα εισφερόμενα περιουσιακά στοιχεία αμέσως πριν από την εισφορά.

8. Το παρόν άρθρο εφαρμόζεται μόνον εφόσον οι εισφέρουσες και οι λήπτριες εταιρείες έχουν τη φορολογική κατοικία τους στην Ελλάδα ή σε άλλο κράτος - μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

9. Το παρόν άρθρο εφαρμόζεται:

α) στην εισφορά ενεργητικού, εφόσον η εισφέρουσα και η λήπτρια εταιρεία είναι και οι δύο φορολογικοί κάτοικοι Ελλάδος,

β) στην εισφορά ενεργητικού, εφόσον η εισφέρουσα εταιρεία είναι φορολογικός κάτοικος άλλου κράτους - μέλους της Ε.Ε. και η λήπτρια εταιρεία είναι φορολογικός κάτοικος Ελλάδος, και με την προϋπόθεση ότι μετά τη

μεταβίβαση τα στοιχεία του ενεργητικού, οι υποχρεώσεις, τα αποθεματικά, οι προβλέψεις και οι ζημίες που μεταβιβάζονται δεν συνδέονται με μόνιμη εγκατάσταση εκτός Ελλάδας της λήπτριας εταιρείας,

γ) στην εισφορά ενεργητικού, εφόσον η λήπτρια εταιρεία είναι φορολογικός κάτοικος άλλου κράτους - μέλους της Ε.Ε. και η εισφέρουσα εταιρεία είναι φορολογικός κάτοικος Ελλάδος ή άλλου κράτους - μέλους της Ε.Ε. με μόνιμη εγκατάσταση στην Ελλάδα, και με την προϋπόθεση ότι μετά τη μεταβίβαση, τα στοιχεία του ενεργητικού, οι υποχρεώσεις, τα αποθεματικά, οι προβλέψεις και οι ζημίες που μεταβιβάζονται συνδέονται με μόνιμη εγκατάσταση που τηρεί στην Ελλάδα η λήπτρια εταιρεία.

10. Το παρόν άρθρο εφαρμόζεται σε μεταβίβαση κλάδου ή κλάδων δραστηριότητας που συνιστούν μία ή περισσότερες μόνιμες εγκαταστάσεις που ευρίσκονται σε άλλο κράτος - μέλος της Ε.Ε., εφόσον η εισφέρουσα εταιρεία είναι φορολογικός κάτοικος Ελλάδος και η λήπτρια εταιρεία είναι κάτοικος άλλου κράτους - μέλους της Ε.Ε.. Στην περίπτωση αυτή, δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις των παραγράφων 3, 4, 5 και 6, αλλά η εισφέρουσα εταιρεία δικαιούται πίστωσης έναντι του ποσού του φόρου που προκύπτει συνεπεία της μεταβίβασης σχετικά με κάθε φόρο που θα επιβάλλονταν σε αυτό το κράτος - μέλος για τη μεταβίβαση, εάν δεν ετύγχαναν εφαρμογής οι διατάξεις της Οδηγίας 2009/133/ ΕΚ, όπως ισχύει.

11. Στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος άρθρου εμπίπτουν οι εταιρείες που:

α) περιλαμβάνονται στους τύπους που απαριθμούνται στο Παράρτημα Ι Μέρος Α΄ της Οδηγίας 2009/133/ΕΚ, όπως ισχύει,

β) είναι φορολογικοί κάτοικοι κράτους - μέλους της Ε.Ε. σύμφωνα με τη νομοθεσία του κράτους αυτού και δεν θεωρούνται φορολογικοί κάτοικοι τρίτου κράτους εκτός Ε.Ε. κατ΄ εφαρμογή όρων σύμβασης αποφυγής διπλής φορολογίας που έχει συναφθεί με αυτό το τρίτο κράτος,

γ) υπόκεινται, χωρίς τη δυνατότητα επιλογής ή απαλλαγής, σε έναν από τους φόρους που αναφέρονται στο Παράρτημα Ι Μέρος Β΄ της Οδηγίας 2009/133/ΕΚ ή σε οποιοδήποτε άλλο φόρο ενδεχομένως στο μέλλον αντικαταστήσει έναν από τους φόρους αυτούς.

12. Η Φορολογική Διοίκηση προκειμένου να αποφευχθεί η καταστρατήγηση των διατάξεων του άρθρου αυτού δύναται να επιβάλλει προϋποθέσεις για την εφαρμογή του.

13. Η εισφέρουσα εταιρεία και η λήπτρια εταιρεία πρέπει αμφότερες να έχουν το ίδιο φορολογικό καθεστώς.»

Προηγουμένως με την παρ. 6.α. του άρθρου 23 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) αντικαταστάθηκε ο τίτλος του άρθρου 52, με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013, ως άνω. Η αρχική διατύπωση του τίτλου είχε ως εξής: *«Εισφορές ενεργητικού έναντι μετοχών».*

352 Το άρθρο 53 καταργήθηκε με το άρθρο 59 του ν. 5162/2024, από 5.12.2024, σύμφωνα με το ίδιο άρθρο 59 του ιδίου νόμου.

Το καταργηθέν άρθρο 53 ήταν:

«1. Το παρόν άρθρο εφαρμόζεται σε μέτοχο ή εταίρο που μέσω ανταλλαγής μετοχών ή εταιρικών μεριδίων, αποκτά τίτλους μιας εταιρείας σε αντάλλαγμα τίτλων άλλης εταιρείας όπως ορίζεται στις επόμενες παραγράφους, εφόσον επιλεγεί η υπαγωγή σε αυτό από τον μέτοχο ή εταίρο και πληρούνται οι προϋποθέσεις του παρόντος άρθρου.
Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου ως «τίτλοι» νοούνται οι μετοχές ή τα εταιρικά μερίδια.

2. Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου, ως «ανταλλαγή τίτλων», θεωρείται κάθε πράξη με την οποία μία εταιρεία (εφεξής: «η αποκτώσα εταιρεία») αποκτά τίτλους άλλης εταιρείας (εφεξής: «η αποκτώμενη εταιρεία») σε αντάλλαγμα για την έκδοση ή τη μεταβίβαση τίτλων αυτής προς τους μετόχους ή εταίρους της αποκτώμενης εταιρείας, υπό την προϋπόθεση ότι ύστερα από την ανταλλαγή μετοχών η αποκτώσα εταιρεία θα κατέχει

τουλάχιστον την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου της αποκτώμενης εταιρείας ή το πενήντα τοις εκατό (50%) "και έναν τίτλο" τουλάχιστον της αξίας του κεφαλαίου της αποκτώμενης εταιρείας. Για το σκοπό αυτόν η εξαγορά που πραγματοποιείται από την αποκτώσα εταιρεία μέσω αναγνωρισμένου χρηματιστηρίου αξιών νοείται ως ενιαία συναλλαγή υπό την προϋπόθεση ότι συντελείται εντός περιόδου έξι (6) μηνών.

3. Στην περίπτωση της ανταλλαγής τίτλων , όπως ορίζεται στην παράγραφο 2, η αποκτώσα εταιρεία μπορεί να προβεί σε χρηματική καταβολή έναντι της έκδοσης ή μεταβίβασης τίτλων, υπό την προϋπόθεση ότι η χρηματική καταβολή δεν θα υπερβαίνει το δέκα (10%) της ονομαστικής αξίας, ή, αν δεν υπάρχει ονομαστική αξία, το δέκα τοις εκατό (10%) της φορολογητέας αξίας τους των τίτλων.

4. Κατά την εφαρμογή του παρόντος άρθρου, ο μέτοχος ή εταίρος της αποκτώμενης εταιρείας δεν υπόκειται, κατά το χρόνο της ανταλλαγής τίτλων , σε φόρο για την υπεραξία που αποκτά λόγω της ανταλλαγής, με εξαίρεση το τμήμα που αντιστοιχεί, κατ΄ αναλογία, σε τυχόν χρηματική καταβολή.

5. Κατά την εφαρμογή του παρόντος άρθρου, ο μέτοχος ή εταίρος δεν αποδίδει στους τίτλους που λαμβάνει ως αντάλλαγμα, μεγαλύτερη φορολογητέα αξία από την αξία που είχαν οι ανταλλασσόμενοι τίτλοι αμέσως πριν την ανταλλαγή των τίτλων.

Η αποκτώσα εταιρεία αποτιμά τους τίτλους που λαμβάνει από τον μέτοχο ή εταίρο στην αγοραία τους αξία κατά το χρόνο της ανταλλαγής.

6. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται υπό την προϋπόθεση ότι η αποκτώσα και η αποκτώμενη εταιρεία είναι φορολογικοί κάτοικοι Ελλάδος και/ή άλλου κράτους - μέλους της Ε.Ε. και:

α) ο μέτοχος ή εταίρος είναι φορολογικός κάτοικος Ελλάδος, ή

β) ο μέτοχος ή εταίρος δεν είναι φορολογικός κάτοικος Ελλάδος και κατέχει τόσο τους αρχικούς τίτλους όσο και τους νέους τίτλους - μέσω μόνιμης εγκατάστασης που διατηρεί στην Ελλάδα.

7. Στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος άρθρου εμπίπτουν οι εταιρείες που:

α) περιλαμβάνονται στους τύπους που απαριθμούνται στο Παράρτημα Ι Μέρος Α΄ της Οδηγίας 2009/133/ΕΚ, όπως ισχύει,

β) είναι φορολογικοί κάτοικοι κράτους - μέλους της Ε.Ε. σύμφωνα με τη νομοθεσία του κράτους αυτού και δεν θεωρούνται φορολογικοί κάτοικοι τρίτου κράτους εκτός Ε.Ε. κατ` εφαρμογή όρων σύμβασης αποφυγής διπλής φορολογίας που έχει συναφθεί με αυτό το τρίτο κράτος,

γ) υπόκεινται, χωρίς τη δυνατότητα επιλογής ή απαλλαγής, σε έναν από τους φόρους που αναφέρονται στο Παράρτημα Ι Μέρος Β` της Οδηγίας 2009/133/ΕΚ ή σε οποιοδήποτε άλλο φόρο ενδεχομένως στο μέλλον αντικαταστήσει έναν από τους φόρους αυτούς.

8. Η Φορολογική Διοίκηση, προκειμένου να αποφευχθεί η καταστρατήγηση των διατάξεων του άρθρου αυτού, δύναται να επιβάλει προϋποθέσεις για την εφαρμογή του.»

Προηγουμένως με την παρ. 7.α. του άρθρου 23 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) αντικαταστάθηκε ο τίτλος του άρθρου 53, που είχε ως εξής: *«Ανταλλαγή μετοχών»*, με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013, ως άνω.

353 Το άρθρο 54 καταργήθηκε με το άρθρο 59 του ν. 5162/2024, από 5.12.2024, σύμφωνα με το ίδιο άρθρο 59 του ιδίου νόμου.

Το καταργηθέν άρθρο 54 ήταν:
«1. Το παρόν άρθρο εφαρμόζεται σε συγχωνεύσεις και διασπάσεις, όπως ορίζονται στις παραγράφους 2, 3 και 4, εφόσον επιλεγεί από την εισφέρουσα και τη λήπτρια εταιρεία ή εταιρείες, και πληρούνται οι προϋποθέσεις που ορίζονται στις ακόλουθες παραγράφους.

Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου ως «τίτλοι» νοούνται οι μετοχές ή τα εταιρικά μερίδια.

2. Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου ως «συγχώνευση» θεωρείται κάθε πράξη με την οποία:

α) μία ή περισσότερες εταιρείες (εφεξής: οι «εισφέρουσες εταιρείες»), κατά τη διάλυση τους χωρίς να τεθούν υπό καθεστώς εκκαθάρισης, μεταβιβάζουν όλα τα στοιχεία του ενεργητικού και του παθητικού τους σε άλλη υφιστάμενη εταιρεία (εφεξής: η «λήπτρια εταιρεία») με αντάλλαγμα την έκδοση ή μεταβίβαση στους μετόχους ή εταίρους της εισφέρουσας εταιρείας τίτλων του κεφαλαίου της λήπτριας εταιρείας,

β) δύο ή περισσότερες εταιρείες (εφεξής: οι «εισφέρουσες εταιρείες»), κατά τη διάλυση τους χωρίς να τεθούν υπό καθεστώς εκκαθάρισης, μεταβιβάζουν όλα τα στοιχεία του ενεργητικού και του παθητικού τους σε εταιρεία που συστήνουν (εφεξής: η «λήπτρια εταιρεία») με αντάλλαγμα την έκδοση ή τη μεταβίβαση στους μετόχους ή εταίρους της εισφέρουσας εταιρείας τίτλων του κεφαλαίου της λήπτριας εταιρείας.

3. Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου ως «διάσπαση» θεωρείται κάθε πράξη με την οποία:

α) μία εταιρεία (εφεξής: η «εισφέρουσα εταιρεία»), κατά τη διάλυση της χωρίς να τεθεί σε καθεστώς εκκαθάρισης, μεταβιβάζει όλα τα στοιχεία του ενεργητικού και του παθητικού της σε δύο ή περισσότερες υφιστάμενες ή νέες εταιρείες (εφεξής: οι λήπτριες εταιρείες) με αντάλλαγμα την κατ` αναλογία (pro rata) έκδοση ή μεταβίβαση στους μετόχους ή εταίρους της τίτλων του κεφαλαίου των ληπτριών εταιρειών,

β) μία εταιρεία (εφεξής: η «εισφέρουσα εταιρεία») μεταβιβάζει χωρίς να λυθεί έναν ή περισσότερους κλάδους δραστηριότητας σε μία ή περισσότερες υφιστάμενες ή νέες εταιρείες (εφεξής: οι «λήπτριες εταιρείες»), αφήνοντας τουλάχιστον έναν κλάδο δραστηριότητας στην εισφέρουσα εταιρεία, με αντάλλαγμα την κατ` αναλογία (pro rata) έκδοση ή μεταβίβαση στους μετόχους ή εταίρους της τίτλων του κεφαλαίου των ληπτριών εταιρειών. Ως κλάδος δραστηριότητας θεωρείται το σύνολο των στοιχείων του ενεργητικού και παθητικού ενός τμήματος μιας εταιρείας, τα οποία συνιστούν από οργανωτική άποψη αυτόνομη εκμετάλλευση, δηλαδή ένα σύνολο ικανό να λειτουργήσει αυτοδύναμα.

4. Σε περίπτωση συγχώνευσης ή διάσπασης, σύμφωνα με τις παραγράφους 2 και 3, μπορεί να λάβει χώρα πρόσθετη χρηματική καταβολή από τη λήπτρια εταιρεία ή εταιρείες πέραν της έκδοσης ή μεταβίβασης τίτλων, με την προϋπόθεση ότι η χρηματική καταβολή δεν υπερβαίνει το δέκα τοις εκατό (10%) της ονομαστικής αξίας, ή αν δεν υπάρχει ονομαστική αξία, το δέκα τοις εκατό (10%) της φορολογητέας αξίας των τίτλων.

5. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται μόνον εφόσον η εισφέρουσα εταιρεία ή εταιρείες και η λήπτρια εταιρεία ή εταιρείες είναι φορολογικοί κάτοικοι Ελλάδος και/ή άλλου κράτους - μέλους της Ε.Ε..

6. Στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος άρθρου εμπίπτουν οι εταιρείες που:

α) περιλαμβάνονται στους τύπους που απαριθμούνται στο Παράρτημα Ι Μέρος Α΄ της Οδηγίας 2009/133/ΕΚ, όπως ισχύει,

β) είναι φορολογικοί κάτοικοι κράτους - μέλους της Ε.Ε. σύμφωνα με τη νομοθεσία του κράτους αυτού και δεν θεωρούνται φορολογικοί κάτοικοι τρίτου κράτους εκτός Ε.Ε. κατ΄ εφαρμογή όρων σύμβασης αποφυγής διπλής φορολογίας που έχει συναφθεί με αυτό το τρίτο κράτος,

γ) υπόκεινται, χωρίς τη δυνατότητα επιλογής ή απαλλαγής, σε έναν από τους φόρους που αναφέρονται στο Παράρτημα Ι Μέρος Β της Οδηγίας 2009/133/ΕΚ ή σε οποιοδήποτε άλλο φόρο ενδεχομένως στο μέλλον αντικαταστήσει έναν από τους φόρους αυτούς.

7. Όπου στο παρόν άρθρο γίνεται αναφορά σε εισφέρουσα ή σε λήπτρια εταιρεία, αυτή ισχύει και για δύο ή περισσότερες εισφέρουσες ή λήπτριες εταιρείες.

8. Κατά την εφαρμογή του παρόντος άρθρου, η συγχώνευση ή η διάσπαση δεν συνεπάγεται, κατά τον χρόνο της συγχώνευσης ή της διάσπασης, καμία φορολογία των υπεραξιών οι οποίες υπολογίζονται βάσει της διαφοράς

μεταξύ της αγοραίας αξίας των μεταβιβαζομένων στοιχείων ενεργητικού και παθητικού και της φορολογητέας αξίας τους.

9. Η λήπτρια εταιρεία διενεργεί αποσβέσεις των στοιχείων του ενεργητικού σύμφωνα με τους κανόνες που θα ίσχυαν για την εισφέρουσα εταιρεία, εάν δεν είχε λάβει χώρα η συγχώνευση ή η διάσπαση.

10. Κατά την εφαρμογή του παρόντος άρθρου, η λήπτρια εταιρεία μπορεί να μεταφέρει τα αποθεματικά και τις προβλέψεις που σχηματίστηκαν από την εισφέρουσα εταιρεία, με τις φορολογικές απαλλαγές και τους όρους που θα ίσχυαν για την εισφέρουσα εταιρεία, εάν η μεταβίβαση δεν είχε λάβει χώρα. Η λήπτρια εταιρεία αναλαμβάνει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις της εισφέρουσας εταιρείας ως προς τα εν λόγω αποθεματικά και προβλέψεις.

11. Κατά την εφαρμογή του παρόντος άρθρου, η λήπτρια εταιρεία μπορεί να μεταφέρει τις ζημίες της εισφέρουσας εταιρείας, υπό τους ίδιους όρους που θα ίσχυαν για την εισφέρουσα εταιρεία, εάν η συγχώνευση ή η διάσπαση δεν είχε λάβει χώρα.

12. Κατά την εφαρμογή του παρόντος άρθρου, αν η λήπτρια εταιρεία συμμετέχει στο κεφάλαιο της εισφέρουσας εταιρείας απαλλάσσεται από το φόρο για κάθε υπεραξία που προκύπτει λόγω της ακύρωσης αυτής της συμμετοχής.

13. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται για τη μεταβίβαση στοιχείων ενεργητικού και παθητικού:

α) στη μεταβίβαση κλάδου ή κλάδων δραστηριότητας που βρίσκονται στην Ελλάδα ή σε άλλο κράτος - μέλος της Ε.Ε., εφόσον η εισφέρουσα και η λήπτρια εταιρεία είναι και οι δύο φορολογικοί κάτοικοι Ελλάδος,

β) εφόσον η εισφέρουσα εταιρεία είναι φορολογικός κάτοικος άλλου κράτους - μέλους της Ε.Ε., και η λήπτρια εταιρεία είναι κάτοικος Ελλάδος, στο βαθμό που μετά τη συγχώνευση ή τη διάσπαση τα στοιχεία του ενεργητικού, οι υποχρεώσεις, τα αποθεματικά, οι προβλέψεις και οι ζημίες που μεταβιβάζονται δεν συνδέονται με εκτός Ελλάδος μόνιμη εγκατάσταση της λήπτριας εταιρείας,

γ) εφόσον η λήπτρια εταιρεία είναι φορολογικός κάτοικος άλλου κράτους - μέλους της Ε.Ε. και η εισφέρουσα εταιρεία είναι φορολογικός κάτοικος Ελλάδος ή άλλου κράτους - μέλους της Ε.Ε., στο βαθμό που μετά τη συγχώνευση ή τη διάσπαση τα στοιχεία του ενεργητικού, οι υποχρεώσεις, τα αποθεματικά, οι προβλέψεις και οι ζημίες που μεταβιβάζονται συνδέονται με μόνιμη εγκατάσταση στην Ελλάδα της λήπτριας εταιρείας.

14. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται εφόσον η εισφέρουσα εταιρεία είναι φορολογικός κάτοικος Ελλάδος και η λήπτρια εταιρεία είναι κάτοικος άλλου κράτους - μέλους της Ε.Ε., στο βαθμό που η συγχώνευση ή η διάσπαση επιφέρει τη μεταβίβαση κλάδου δραστηριότητας που συνιστά μόνιμη εγκατάσταση σε άλλο κράτος - μέλος της Ε.Ε.. Σε αυτή την περίπτωση, δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις των παραγράφων 5, 6, 7 και 8, αλλά η εισφέρουσα εταιρεία δικαιούται πίστωσης έναντι του ποσού του φόρου που προκύπτει ως αποτέλεσμα της συγχώνευσης ή διάσπασης σε σχέση με κάθε φόρο που θα επιβαλλόταν στο εν λόγω κράτος - μέλος της Ε.Ε. στο οποίο βρίσκεται η μόνιμη εγκατάσταση ως αποτέλεσμα της συγχώνευσης ή διάσπασης, εάν δεν ετύγχαναν εφαρμογής οι διατάξεις της Οδηγίας 2009/133/ΕΚ όπως ισχύει.

15. Κατά την εφαρμογή του παρόντος άρθρου, ο μέτοχος ή εταίρος της εισφέρουσας εταιρείας δεν υπόκειται σε φόρο για την υπεραξία που αποκτά λόγω της συγχώνευσης ή της διάσπασης, με εξαίρεση το τμήμα που αντιστοιχεί, κατ` αναλογία, σε τυχόν χρηματική καταβολή.

16. Κατά την εφαρμογή του παρόντος άρθρου, ο μέτοχος ή εταίρος δεν αποδίδει στους τίτλους που λαμβάνει ως αντάλλαγμα, μεγαλύτερη φορολογητέα αξία από την αξία που είχαν οι ανταλλασσόμενοι τίτλοι αμέσως πριν την συγχώνευση ή διάσπαση.

17. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται σε μέτοχο ή εταίρο ο οποίος, σε περίπτωση συγχώνευσης ή διάσπασης, ανταλλάσσει τίτλους της εισφέρουσας εταιρείας με τίτλους της λήπτριας εταιρείας, υπό την προϋπόθεση ότι:

α) ο μέτοχος ή εταίρος είναι φορολογικός κάτοικος Ελλάδος, ή
β) ο μέτοχος ή εταίρος, ο οποίος δεν είναι φορολογικός κάτοικος Ελλάδος, κατείχε τους τίτλους της εισφέρουσας και κατέχει τους τίτλους της λήπτριας εταιρείας μέσω μόνιμης εγκατάστασης που διατηρεί στην Ελλάδα.

18. Η Φορολογική Διοίκηση, προκειμένου να αποφευχθεί η καταστρατήγηση των διατάξεων του άρθρου αυτού, δύναται να επιβάλει προϋποθέσεις για την εφαρμογή του.»

354 Το άρθρο 55 καταργήθηκε με το άρθρο 59 του ν. 5162/2024, από 5.12.2024, σύμφωνα με το ίδιο άρθρο 59 του ιδίου νόμου.

Το καταργηθέν άρθρο 55 ήταν:
«1. Η μεταφορά από την Ελλάδα σε άλλο κράτος - μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης της καταστατικής έδρας μίας ευρωπαϊκής εταιρείας (SE) ή μία ευρωπαϊκής συνεταιριστικής εταιρείας (SCE) σύμφωνα με τις διατάξεις των Κανονισμών 2157/2001 του Συμβουλίου της 8ης Οκτωβρίου 2001 (Ε.Ε.Κ L 294/1/10.11.2001) και 435/2003 του Συμβουλίου της 22ας Ιουλίου 2003 (Ε.Ε.Κ L 207/1/ 18.8.2003) αντίστοιχα, χωρίς λύση της εταιρείας ή σύσταση νέου νομικού προσώπου δεν συνεπάγεται φορολογία των υπεραξιών που υπολογίζονται σύμφωνα με την παράγραφο 8 του άρθρου 54 των στοιχείων του ενεργητικού και του παθητικού της SE ή της SCE, τα οποία προσαρτώνται σε μόνιμη εγκατάσταση αυτής στην Ελλάδα. Σε περίπτωση που τα στοιχεία αυτά πωληθούν ή πάψουν να συνδέονται με τη μόνιμη εγκατάσταση της SE ή SCE στην Ελλάδα ή μεταφερθούν σε άλλο κράτος - μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι υπεραξίες του προηγούμενου εδαφίου υπόκεινται σε φορολογία σύμφωνα με τις γενικές διατάξεις.

2. Η μόνιμη εγκατάσταση που δημιουργείται κατ' εφαρμογή των διατάξεων της προηγούμενης παραγράφου, εξακολουθεί να υπολογίζει αποσβέσεις επί της αξίας των περιουσιακών στοιχείων που προσαρτώνται σε αυτή, με τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις ως εάν δεν είχε γίνει η μεταφορά της καταστατικής έδρας.

3. Προβλέψεις ή αποθεματικά που είχε σχηματίσει η ευρωπαϊκή εταιρεία (SE) ή η ευρωπαϊκή συνεταιριστική εταιρεία (SCE) πριν από τη μεταφορά της καταστατικής έδρας της σε άλλο κράτος - μέλος και τα οποία απαλλάσσονται από το φόρο εισοδήματος και δεν προκύπτουν από μόνιμη εγκατάσταση αυτής στην αλλοδαπή, δεν υπόκεινται σε φορολογία κατά το χρόνο της μεταφοράς της καταστατικής έδρας στο όνομα της SE ή της SCE, με την προϋπόθεση ότι συνεχίζουν να εμφανίζονται αυτούσια στα βιβλία της δημιουργούμενης μόνιμης εγκατάστασης της στην Ελλάδα.
Σε αντίθετη περίπτωση, υπόκειται σε φορολογία σύμφωνα με τις γενικές διατάξεις.

4. Η μόνιμη εγκατάσταση διατηρεί τυχόν δικαίωμα μεταφοράς ζημίας από παρελθούσες χρήσεις της SE ή της SCE, που μετέφερε την καταστατική της έδρα σε άλλο κράτος - μέλος σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος.»

355 Το άρθρο 56 καταργήθηκε με το άρθρο 59 του ν. 5162/2024, από 5.12.2024, σύμφωνα με το ίδιο άρθρο 59 του ιδίου νόμου.

Το καταργηθέν άρθρο 56 ήταν:
«Τα ευεργετήματα που προβλέπονται στα άρθρα 52, 53, 54 και 55 αίρονται ολικά ή μερικά, όταν κάποια από τις πράξεις που αναφέρονται στα άρθρα αυτά έχει ως κύριο στόχο ή ως έναν από τους κύριους στόχους τη φοροδιαφυγή ή τη φοροαποφυγή. Το γεγονός ότι η πράξη δεν πραγματοποιείται για οικονομικά θεμιτούς λόγους, όπως είναι η αναδιάρθρωση ή η ορθολογικότερη οργάνωση των δραστηριοτήτων των εταιρειών που ενέχονται στη σχετική πράξη, μπορεί να αποτελέσει τεκμήριο ότι κύριος ή ένας από τους κύριους στόχους της πράξης αυτής είναι η φοροδιαφυγή ή η φοροαποφυγή.»

356 Η παρ. 1 του άρθρου 58 τίθεται, όπως ισχύει μετά την τελευταία τροποποίηση της περ. α' αυτής ως προς τον φορολογικό συντελεστή με το άρθρο 120 του ν. 4799/2021 (Α' 78/18.05.2021), με έναρξη ισχύος που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 136 του ίδιου νόμου ως εξής: «3. Τα Μέρη Γ', Δ' και Ε' τίθενται σε ισχύ από τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά σε επιμέρους διατάξεις.», ως άνω.
Η αρχική διατύπωση της παρ.1, με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 72 του ν. 4172/2013 (Α' 167/23.07.2013) για τα εισοδήματα που αποκτώνται και τις δαπάνες που πραγματοποιούνται, κατά περίπτωση,

στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από την 1η Ιανουαρίου 2014 και μετά, είχε ως εξής: *«1. Τα κέρδη από επιχειρηματική δραστηριότητα που αποκτούν τα νομικά πρόσωπα και οι νομικές οντότητες που τηρούν διπλογραφικά βιβλία* [με την παρ. 9.α. του άρθρου 23 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) μετά τις λέξεις *«διπλογραφικά βιβλία»* προστίθενται οι λέξεις *«, καθώς και τα νομικά πρόσωπα της περίπτωσης γ΄ του άρθρου 45 που τηρούν απλογραφικά»*, με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013, ως άνω.] *φορολογούνται με συντελεστή είκοσι έξι τοις εκατό (26%).* [με την παρ. 4 του άρθρου 1 του ν. 4334/2015 (Α' 80/16.07.2015) οι λέξεις *«είκοσι έξι τοις εκατό (26%)»* αντικαταστάθηκαν με τις λέξεις «*είκοσι εννέα τοις εκατό (29%)*», με ισχύ που ορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 2 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 16.07.2015.] *Όταν οι υπόχρεοι των περιπτώσεων β΄, δ΄, ε΄, στ΄ και ζ΄ του άρθρου 45 τηρούν απλογραφικά βιβλία τα κέρδη που αποκτούν από επιχειρηματική δραστηριότητα φορολογούνται σύμφωνα με την κλίμακα της παραγράφου 1 του άρθρου 29.»* [Με την παρ.10 του άρθρου 112 του ν. 4387/2016 (Α' 85/12.05.2016) το δεύτερο εδάφιο της παρ. 1 αντικαταστάθηκε, με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 11 του ίδιου άρθρου και νόμου ως εξής «11. Οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων έχουν εφαρμογή για τα εισοδήματα που αποκτώνται από το φορολογικό έτος 2016 και επόμενα, ενώ η παρακράτηση της εισφοράς από τους μισθούς και τις συντάξεις με τη νέα κλίμακα αρχίζει να πραγματοποιείται από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου.» ως εξής: «*Τα κέρδη από επιχειρηματική δραστηριότητα που αποκτούν οι υπόχρεοι των περιπτώσεων β΄, δ΄, ε΄, στ΄ και ζ΄ του άρθρου 45 που τηρούν απλογραφικά βιβλία φορολογούνται με συντελεστή 29%.»*] [Με το άρθρο 14 του ν. 4472/2017 (Α' 74/19.05.2017) αντικαταστάθηκε η παρ. 1 ως εξής: *«1.α) Τα κέρδη από επιχειρηματική δραστηριότητα που αποκτούν τα νομικά πρόσωπα και οι νομικές οντότητες που τηρούν διπλογραφικά βιβλία, καθώς και τα νομικά πρόσωπα της περίπτωσης γ΄ του άρθρου 45 που τηρούν απλογραφικά φορολογούνται με συντελεστή είκοσι έξι τοις εκατό (26%), εξαιρουμένων των πιστωτικών ιδρυμάτων της περίπτωσης β΄. Τα κέρδη από επιχειρηματική δραστηριότητα που αποκτούν οι υπόχρεοι των περιπτώσεων β΄, δ΄, ε΄, στ΄ και ζ΄ του άρθρου 45 που τηρούν απλογραφικά βιβλία φορολογούνται με συντελεστή είκοσι έξι τοις εκατό (26%).*

β) Τα πιστωτικά ιδρύματα της περίπτωσης 1 της παρ. 1 του άρθρου 3 του ν. 4261/2014 φορολογούνται με συντελεστή είκοσι εννέα τοις εκατό (29%).» και ορίστηκε η ισχύς σύμφωνα με την περ. α της παρ. 1 υπό τους όρους της περ. γ της παρ. 1 του άρθρου 15 του ίδιου νόμου, ως εξής: «1.α Οι διατάξεις των άρθρων 3-9 τίθενται σε εφαρμογή από 1.1.2019 και των άρθρων 11-13 από 1.1.2020, ενώ οι διατάξεις του άρθρου 14 ισχύουν για εισοδήματα που αποκτώνται κατά το φορολογικό έτος που αρχίζει από 1.1.2019 και εφεξής και θα δηλώνονται το επόμενο φορολογικό έτος υπό την προϋπόθεση και στο βαθμό που, σύμφωνα με εκτίμηση του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας και τις ελληνικές αρχές, στο πλαίσιο της τελικής αξιολόγησης του Προγράμματος Οικονομικής Προσαρμογής, δεν προκαλείται απόκλιση από τους μεσοπρόθεσμους δημοσιονομικούς στόχους, όπως αυτοί καθορίζονται στο ως άνω Πρόγραμμα. Ο Υπουργός Οικονομικών δημοσιεύει στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως ανακοίνωση, στην οποία περιέχονται τα συμπεράσματα της ανωτέρω εκτίμησης.» και «γ. Οι διατάξεις των άρθρων 11 έως 14 εφαρμόζονται αναπροσαρμοζόμενες στον επιτρεπόμενο βαθμό, σύμφωνα με την περίπτωση α'. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών διαπιστώνεται η ακριβής αντιστοιχία προς το δημοσιονομικό στόχο και ρυθμίζονται οι αναγκαίες λεπτομέρειες για την εφαρμογή των άρθρων 11 έως 14.»]

[Με το άρθρο 23 του ν. 4579/2018 (Α' 201/3.12.2018) αντικαταστάθηκε εκ νέου η παρ. 1, με ισχύ σύμφωνα με το άρθρο 27 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2018, ως εξής: *«1.α) Τα κέρδη από επιχειρηματική δραστηριότητα που αποκτούν τα νομικά πρόσωπα και οι νομικές οντότητες που τηρούν διπλογραφικά βιβλία, εξαιρουμένων των πιστωτικών ιδρυμάτων της περίπτωσης β΄ της παρούσας παραγράφου, καθώς και οι υπόχρεοι των περιπτώσεων β΄, γ΄, δ΄, ε΄, στ΄ και ζ΄ του άρθρου 45 που τηρούν απλογραφικά βιβλία, φορολογούνται με συντελεστή είκοσι εννέα τοις εκατό (29%) για τα εισοδήματα του φορολογικού έτους 2018, ο οποίος μειώνεται σταδιακά σε είκοσι οκτώ τοις εκατό (28%) για τα εισοδήματα του φορολογικού έτους 2019, σε είκοσι επτά τοις εκατό (27%) για τα εισοδήματα του φορολογικού έτους 2020, σε είκοσι έξι τοις εκατό (26%) για τα εισοδήματα του φορολογικού έτους 2021 και σε είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) για τα εισοδήματα του φορολογικού έτους 2022 και επομένων.*

β) Τα πιστωτικά ιδρύματα της περίπτωσης 1 της παρ. 1 του άρθρου 3 του ν. 4261/2014 φορολογούνται με συντελεστή είκοσι εννέα τοις εκατό (29%).».]

[Με την παρ. 1 του άρθρου 22 του ν. 4646/2019 (Α' 201/12.12.2019) αντικαταστάθηκε εκ νέου η παρ. 1, με ισχύ σύμφωνα με το άρθρο 86 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 12.12.2019, ως εξής: *«1. α) Τα κέρδη από επιχειρηματική δραστηριότητα που αποκτούν τα νομικά πρόσωπα και οι νομικές οντότητες που τηρούν διπλογραφικά βιβλία, εξαιρουμένων των πιστωτικών ιδρυμάτων που*

εμπίπτουν στην περίπτωση β΄ της παρούσας παραγράφου, καθώς και οι υπόχρεοι των περιπτώσεων β΄, γ΄, δ΄, ε΄, στ΄ και ζ΄ του άρθρου 45 που τηρούν απλογραφικά βιβλία, φορολογούνται με συντελεστή είκοσι τέσσερα τοις εκατό (24%) για τα εισοδήματα του φορολογικού έτους 2019 και εφεξής.
β) Τα πιστωτικά ιδρύματα της περίπτωσης 1 της παραγράφου 1 του άρθρου 3 του ν. 4261/2014, εφόσον έχουν ενταχθεί και για τα φορολογικά έτη που υπάγονται στις ειδικές διατάξεις του άρθρου 27Α, φορολογούνται με συντελεστή είκοσι εννέα τοις εκατό (29%).»]

357 Με την παρ. 2 του άρθρου 22 του ν. 4646/2019 του ν. 4646/2019 (Α' 201/12.12.2019) αντικαταστάθηκε η παρ. 2, με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 20 του άρθρου 66 του ίδιου νόμου ως εξής: «20. Οι διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 58 του ν. 4172/2013, όπως αντικαθίστανται με τις διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 22 του παρόντος εφαρμόζονται για εισοδήματα που αποκτώνται από 1.1.2020 και μετά.», ως άνω. Η αρχική διατύπωση της παρ. 2, με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 72 του ν. 4172/2013 (Α' 167/23.07.2013) για τα εισοδήματα που αποκτώνται και τις δαπάνες που πραγματοποιούνται, κατά περίπτωση, στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από την 1η Ιανουαρίου 2014 και μετά, είχε ως εξής: *«2. Τα κέρδη από επιχειρηματική δραστηριότητα που αποκτούν οι αγροτικοί συνεταιρισμοί και οι ομάδες παραγωγών φορολογούνται με συντελεστή δεκατρία τοις εκατό (13%).»*

358 Με την παρ. 9.β. του άρθρου 23 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) προστέθηκε η παρ. 4, με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013, ως άνω.

359 Με την παρ. 9.γ. του άρθρου 23 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) προστέθηκε η παρ. 5, με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013, ως άνω.

360 Με την παρ. 1 του άρθρου 24 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) μετά τις λέξεις *«εργαζομένους τους»* προστέθηκαν οι λέξεις *«ή υπαλλήλους τους»*, με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013, ως άνω.

361 Με την παρ. 4.α. του άρθρου 22 του ν. 4283/2014 (Α' 189/10.09.2014) είχε προστεθεί μετά το πρώτο εδάφιο της παρ. 2 νέο εδάφιο που είχε ως εξής: *«Κατ΄ εξαίρεση, τα πρόσωπα που παρέχουν πάσης φύσεως μισθωτή εργασία στην Ιερά Κοινότητα, τις Ιερές Μονές του Αγίου Όρους και τα εξαρτήματα αυτών, υποχρεούνται τα ίδια στην απόδοση του οφειλόμενου φόρου, απαλλασσομένων των ανωτέρω νομικών οντοτήτων από την υποχρέωση παρακράτησης και απόδοσης του φόρου.»,* με ισχύ σύμφωνα με το άρθρο 23 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 10.09.2014. Το εδάφιο αυτό καταργήθηκε με την παρ. 4.α. του άρθρου 99 του ν. 4446/2016 (Α' 240/22.12.2016) που έχει ως εξής: «4.α. Το δεύτερο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 59 του ν. 4172/2013, όπως αυτό προστέθηκε με την περίπτωση α' της παρ. 4 του άρθρου 22 του ν. 4283/2014 (Α' 189), καταργείται.», με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 4.δ. του ίδιου άρθρου ως εξής: « δ. Οι διατάξεις της παρούσας παραγράφου ισχύουν για τα εισοδήματα που αποκτώνται στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από την 1η Ιανουαρίου 2014 και μετά.»

362 Με την παράγραφο 5 του άρθρου 3 του ν. 5246/2025 (ΦΕΚ Α' 198/11-11-2025) τροποποιήθηκε η παράγραφος 1 του άρθρου 60 , ως άνω και ισχύει για εισοδήματα που αποκτώνται από το φορολογικό έτος 2026, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 47 του ιδίου νόμου.
Η αρχική διατύπωση είχε ως εξής:
«1. Το μηνιαίο εισόδημα από μισθωτή εργασία και συντάξεις, συμπεριλαμβανομένων των παροχών σε είδος, των ημερομισθίων και των εφάπαξ παροχών, υπόκειται σε παρακράτηση φόρου με βάση την κλίμακα της παραγράφου 1 του άρθρου 15 και του άρθρου 16 μετά από προηγούμενη αναγωγή του σε ετήσιο.»
Προγενέστερα:
- Με την περ. 13.α. της υποπαρ. Δ.1 της παραγράφου Δ. του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 (Α' 85/07.04.2014) είχαν προστεθεί στην παρ. 1 μετά τη λέξη *«είδος»* οι λέξεις *«,των ημερομισθίων»*, με ισχύ σύμφωνα με την περίπτωση 23 της ίδιας υποπαρ. από την 1η Ιανουαρίου 2014, ως άνω.

Σημειώνεται ότι με την παρ. 21 του άρθρου 72 του ν. 4172/2013 (Α' 167/23.07.2013) , η οποία προστέθηκε με την παρ. 12 του άρθρου 26 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013), ορίζεται ότι: «21. Για τις παροχές σε είδος, όπως ορίζονται στο άρθρο 13 του Κώδικα, η παράγραφος 1 του άρθρου 60 τίθεται σε ισχύ από την 1.1.2015.»

363 Η παρ. 2 του άρθρου 60, τίθεται, όπως ισχύει μετά την τελευταία τροποποίησή της με την παρ. 2 του άρθρου 16 του ν. 4690/2020 (Α' 104/30.05.2020), με ισχύ που ορίζεται σύμφωνα με την παρ. 3 του ίδιου άρθρου , με την οποία προστίθεται παρ. 43 στο άρθρο 72 του ν. 4172/2013 (Α' 167/23.07.2013) , ως εξής: «43. Οι διατάξεις της περ. δ' της παρ. 2 του άρθρου 15 και της παρ. 2 του άρθρου 60 ισχύουν για τις αμοιβές που έχουν καταβληθεί από τη συγκρότηση των Ανεξάρτητων Επιτροπών Προσφυγών του άρθρου 5 του ν. 4375/2016, ήτοι από το 2016.»
Η αρχική διατύπωση της παρ. 2 με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 72 του ν. 4172/2013 (Α' 167/23.07.2013) για τα εισοδήματα που αποκτώνται και τις δαπάνες που πραγματοποιούνται, κατά περίπτωση, στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από την 1η Ιανουαρίου 2014 και μετά, είχε ως εξής:
«2. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 1, το εισόδημα από μισθωτή εργασία που αποκτούν οι αξιωματικοί και το κατώτερο πλήρωμα που υπηρετεί σε πλοία του εμπορικού ναυτικού υπόκειται σε παρακράτηση φόρου σύμφωνα με τους συντελεστές της παραγράφου 2 του άρθρου 15.»

364 Στην παράγραφο 2 του άρθρου 60 μετά από τις λέξεις «σε πλοία του εμπορικού ναυτικού,» προστίθενται οι λέξεις «σε πλωτά ναυπηγήματα του άρθρου 267 του ν. 4555/2018 (Α' 133), καθώς και σε ιδιωτικά πλοία αναψυχής,» με την παράγραφο 2 του άρθρου 208 του ν. 5222/2025 (ΦΕΚ Α' 134/28-07-2025) και ισχύει για εισοδήματα που αποκτώνται από 1.10.2025 και εφεξής, σύμφωνα με την παράγραφο 6 του άρθρου 275 του ιδίου νόμου.

365 Με την παράγραφο 2 του άρθρου 8 του ν. 5162/2024 (ΦΕΚ Α' 198/05.12.2024) τροποποιήθηκε ως άνω η παράγραφος 2 του άρθρου 60 και ισχύει από το φορολογικό έτος 2025, σύμφωνα με την περίπτωση α' της παραγράφου 7 του άρθρου 136 του ιδίου νόμου.

366 Με την παρ. 2 του άρθρου 69 του ν.4472/2017 (Α' 74/19.05.2017) καταργήθηκε η παρ. 3 του άρθρου 60 με ισχύ που ορίζεται σύμφωνα με την παρ. 4 του ίδιου άρθρου και νόμου ως εξής: «4. Η παράγραφος 1 του παρόντος άρθρου ισχύει για δαπάνες που πραγματοποιούνται από 1.1.2017 και εφεξής και η παράγραφος 2 ισχύει για παρακρατήσεις σε εισοδήματα που αποκτώνται κατά τα φορολογικά έτη που αρχίζουν από 1.1.2018 και εφεξής.».
Η αρχική διατύπωση της παρ. 3, με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 72 του ν. 4172/2013 (Α' 167/23.07.2013) για τα εισοδήματα που αποκτώνται και τις δαπάνες που πραγματοποιούνται, κατά περίπτωση, στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από την 1η Ιανουαρίου 2014 και μετά, είχε ως εξής:
«3. Ο φόρος που παρακρατείται σύμφωνα με τις διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων [με την υποπερ. 13.β. της υποπαρ. Δ.1. της παρ. Δ. του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 (Α' 85/07.04.2014) οι λέξεις *«των προηγούμενων παραγράφων»* αντικαθίστανται με τις λέξεις *«του παρόντος άρθρου»* με ισχύ σύμφωνα με την περ. 23 της ίδιας υποπαρ. από την 1η Ιανουαρίου 2014.] *μειώνεται κατά ποσοστό ενάμισι τοις εκατό (1,5%) κατά την παρακράτηση του.»*

367 Με την παρ. 3 του του άρθρου 69 ν.4472/2017 (Α' 74/19.05.2017) ορίστηκε ότι οι παράγραφοι 4, 5, 6, 7 του άρθρου 60 του ν. 4172/2013 αναριθμούνται σε 3, 4, 5, 6 αντίστοιχα, με έναρξη ισχύος από τη δημοσίευση του νόμου αυτού στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από19.05.2017.

368 Η παρ. 4 του άρθρου 60 τίθεται, όπως ισχύει μετά την τελευταία τροποποίησή της με το άρθρο 65 του ν. 5042/2023 (Α' 88/10.04.2023), με το οποίο προστέθηκαν τέταρτο και πέμπτο εδάφια, με ισχύ σύμφωνα με το άρθρο 83 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 10.04.2023, ως άνω.
Η αρχική διατύπωση της παρ. 4, με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 72 του ν. 4172/2013 (Α' 167/23.07.2013) για τα εισοδήματα που αποκτώνται και τις δαπάνες που πραγματοποιούνται, κατά περίπτωση, στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από την 1η Ιανουαρίου 2014 και μετά, είχε ως εξής:
«5. [Με την παρ. 3 του του άρθρου 69 ν. 4472/2017 (Α' 74/19.05.2017) ορίστηκε ότι οι παράγραφοι 4, 5, 6, 7 του άρθρου 60 του ν. 4172/2013 αναριθμούνται σε 3, 4, 5, 6 αντίστοιχα, με έναρξη ισχύος από τη δημοσίευση του νόμου αυτού στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από19.05.2017.*] Στα εισοδήματα από μισθωτή*

εργασία και συντάξεις που καταβάλλονται αναδρομικά, σύμφωνα με την παράγραφο 4 του άρθρου 8, [με την παρ. 2 του άρθρου 24 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) οι λέξεις *«την παράγραφο 4 του άρθρου 8»* αντικαταστάθηκαν με τις λέξεις *«το άρθρο 12»*, με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013.] [με την περ. 13.γ. της υποπαρ. Δ.1. της παρ. Δ. του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 (Α' 85/07.04.2014) μετά τις λέξεις *«το άρθρο 12,»* προστέθηκαν οι λέξεις *«καθώς και στις πρόσθετες αμοιβές που δεν συμπεριλαμβάνονται στις τακτικές αποδοχές»* με ισχύ σύμφωνα με την περίπτωση 23 της ίδιας υποπαρ. από την 1η Ιανουαρίου 2014.] *διενεργείται παρακράτηση με συντελεστή είκοσι τοις εκατό (20%) στο καταβαλλόμενο ποσό ανεξάρτητα από το έτος στο οποίο ανάγονται για να φορολογηθούν τα εισοδήματα αυτά.»*] [Με την παρ. 11 του άρθρου 115 του ν. 4549/2018 (Α' 105/14.6.2018) προστέθηκε δεύτερο εδάφιο στην παρ. 4, με ισχύ σύμφωνα με το άρθρο 131 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 14.06.2018, ως εξής: *«Ειδικά, στις καθαρές αμοιβές που καταβάλλονται σε αμειβόμενους με ημερομίσθιο, οι οποίοι παρέχουν υπηρεσίες ορισμένου χρόνου αλλά διάρκειας μικρότερης από ένα έτος, καθώς και σε ξεναγούς που υπάγονται στις διατάξεις του άρθρου 37 του ν. 1545/1985, διενεργείται παρακράτηση φόρου με συντελεστή πέντε τοις εκατό (5%.).»*] [Με το άρθρο 86 του ν. 4582/2018 (Α' 208/11.12.2018), με ισχύ σύμφωνα με το άρθρο 97 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 11.12.2018, προστέθηκε εδάφιο που είχε ως εξής : *«Εξαιρετικά, στα εφάπαξ χρηματικά ποσά που καταβάλλονται στους δικαιούχους του εφάπαξ χρηματικού ποσού των άρθρων 10 έως και 15 του ν. 4575/2018 (Α΄ 192), μετά την παρακράτηση με συντελεστή είκοσι τοις εκατό (20%) που ορίζεται από τις διατάξεις της παραγράφου αυτής, εξαντλείται η φορολογική υποχρέωση των δικαιούχων για τα εισοδήματα αυτά.»*] [με την παρ. 1 του άρθρου 52 του ν. 4607/2019 (Α' 65/ 24.04.2019) προστέθηκε μετά τις λέξεις *«για τα εισοδήματα αυτά»* η φράση «, συμπεριλαμβανομένης και της ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης του άρθρου 43 Α.», με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 2 του ίδιου άρθρου ως εξής: «2. Η παράγραφος 1 ισχύει για εισοδήματα που αποκτώνται από την έναρξη ισχύος των άρθρων 10 έως και 15 του ν. 4575/2018 (Α' 192).», ήτοι από 14.11.2018.] [Με το άρθρο 65 του ν. 5042/2023 (Α' 88/10.04.2023) προστέθηκαν τέταρτο και πέμπτο εδάφια, με ισχύ σύμφωνα με το άρθρο 83 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 10.04.2023, ως εξής: *«Τα αναδρομικά ποσά, τα οποία προκύπτουν από την 1η.1.2021, μετά την κατάργηση των μειώσεων που είχαν επιβληθεί, σύμφωνα με την υποπαρ. Β.3 της παρ. Β' του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012 (Α΄ 222), στα μερίσματα και στην οικονομική ενίσχυση, που κατέβαλαν στους μερισματούχους τους, τα Μετοχικά Ταμεία Στρατού, Ναυτικού και Αεροπορίας και οι Ειδικοί Κλάδοι Οικονομικής Ενίσχυσης Μερισματούχων Στρατού, Ναυτικού και Αεροπορίας, κατ' εφαρμογή του άρθρου 34 του ν. 5018/2023 (Α΄ 25), φορολογούνται εντός του έτους που καταβάλλονται. Κατά την καταβολή τους διενεργείται παρακράτηση με συντελεστή είκοσι τοις εκατό (20%) και με την παρακράτηση αυτή εξαντλείται η φορολογική υποχρέωση των δικαιούχων για τα εισοδήματα αυτά.*»]

369 Με την παρ. 2 του άρθρου 24 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) οι λέξεις *«την παράγραφο 4 του άρθρου 8»* της αρχικής διατύπωσης του παρόντος άρθρου 60 του νόμου αντικαταστάθηκαν με τις λέξεις *«το άρθρο 12»,* με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013.

370 Με την περ. 13.γ. της υποπαρ. Δ.1. της παρ. Δ. του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 (Α' 85/07.04.2014) μετά τις λέξεις *«το άρθρο 12,»* προστέθηκαν οι λέξεις *«καθώς και στις πρόσθετες αμοιβές που δεν συμπεριλαμβάνονται στις τακτικές αποδοχές»* με ισχύ σύμφωνα με την περ. 23 της ίδιας υποπαρ. από την 1η Ιανουαρίου 2014.

371 Με την παρ. 11 του άρθρου 115 του ν. 4549/2018 (Α' 105/14.6.2018) προστέθηκε δεύτερο εδάφιο στην παρ. 4, με ισχύ σύμφωνα με το άρθρο 131 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 14.06.2018, ως άνω.

372 Με το άρθρο 86 του ν. 4582/2018 (Α' 208/11.12.2018) προστέθηκε το τρίτο εδάφιο, με ισχύ σύμφωνα με το άρθρο 97 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 11.12.2018.

373 Με την παρ. 1 του άρθρου 52 του ν. 4607/2019 (Α' 65/ 24.04.2019) προστέθηκε μετά τις λέξεις *«για τα εισοδήματα αυτά»* η φράση «, συμπεριλαμβανομένης και της ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης του άρθρου 43 Α.», με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 2 του ίδιου άρθρου ως εξής: «2. Η παράγραφος 1 ισχύει για

εισοδήματα που αποκτώνται από την έναρξη ισχύος των άρθρων 10 έως και 15 του ν. 4575/2018 (Α' 192).», ήτοι από 14.11.2018, ως άνω.

374 Με το άρθρο 65 του ν. 5042/2023 (Α' 88/10.04.2023) προστέθηκαν τέταρτο και πέμπτο εδάφια, με ισχύ σύμφωνα με το άρθρο 83 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 10.04.2023, ως άνω.

375 Με την παρ. 2 του άρθρου 4 του ν. 4714/2020 (Α' 148/31.07.2020) προστέθηκαν στην παρ. 4 α μετά τις λέξεις *«οι αμειβόμενοι αθλητές»* οι λέξεις *«και οι προπονητές»* και μετά τις λέξεις *«αναγνωρισμένα αθλητικά σωματεία»* οι λέξεις *«καθώς οι εκπαιδευτές των Διαιτητών Ομαδικών Αθλημάτων από τις Ομοσπονδίες»* με ισχύ σύμφωνα με το άρθρο 144 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.07.2020, ως άνω.
Η αρχική διατύπωση της παρ. 4α. που προστέθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 76 του ν.4646/2019 (Α' 201/12.12.2019) με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 84 του ίδιου νόμου ως εξής: «1. Οι διατάξεις της παραγράφου 2.α. του άρθρου 15 και της παραγράφου 4.α. του άρθρου 60 του ν. 4172/2013, όπως προστίθενται αντίστοιχα με τις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 76 του παρόντος, εφαρμόζονται για εισοδήματα που αποκτώνται από 1.1.2020 και μετά.» είχε ως εξής:
«4.α. Για τα ποσά τα οποία εισπράττουν οι αμειβόμενοι αθλητές εφάπαξ ή τμηματικά για την υπογραφή του συμβολαίου μετεγγραφής ή την ανανέωση ή λύση του συμβολαίου συνεργασίας τους, από τις αθλητικές ανώνυμες εταιρείες, τα τμήματα αμειβομένων αθλητών ή τα αναγνωρισμένα αθλητικά σωματεία, ο συντελεστής παρακράτησης ορίζεται σε 22%, εφόσον τα ποσά που εισπράττονται υπερβαίνουν τις 40.000 ευρώ εντός του οικείου φορολογικού έτους. Στην περίπτωση που το εισόδημα καταβάλλεται ελεύθερο φόρου, ο φόρος υπολογίζεται μετά την αναγωγή του ποσού σε μικτό με την προσθήκη του αναλογούντος φόρου.»

376 Με την παρ. 3 του άρθρου 24 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) προστέθηκε η παρ. 6 με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013. Εν συνεχεία, με την παρ. 3 του του άρθρου 69 ν. 4472/2017 (Α' 74/19.05.2017) αναριθμήθηκε η παρ. 6 σε παρ. 5, με έναρξη ισχύος από τη δημοσίευση του νόμου αυτού στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από19.05.2017, ως άνω.

377 Με την παρ.4β του άρθρου 99 του ν. 4446/2016 (Α' 240/22.12.2016) προστέθηκε η παρ. 7 με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ.4δ του ίδιου άρθρου και νόμου ως εξής: «δ. Οι διατάξεις της παρούσας παραγράφου ισχύουν για τα εισοδήματα που αποκτώνται στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από την 1η Ιανουαρίου 2014.» Εν συνεχεία, με την παρ. 3 του του άρθρου 69 ν. 4472/2017 (Α' 74/19.05.2017) αναριθμήθηκε η παρ. 7 σε παρ. 6, με έναρξη ισχύος από τη δημοσίευση του νόμου αυτού στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από19.05.2017, ως άνω.

378 Με την παρ. 4.β. του άρθρου 99 του ν. 4446/2016 (Α' 240/22.12.2016) ορίστηκε ότι: «γ. Το δεύτερο εδάφιο του άρθρου 61 του ν. 4172/2013, όπως αυτό προστέθηκε με την περίπτωση β' της παρ. 4 του άρθρου 22 του ν. 4283/2014, καταργείται.», με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 4.δ., ως εξής: « δ. Οι διατάξεις της παρούσας παραγράφου ισχύουν για τα εισοδήματα που αποκτώνται στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από την 1η Ιανουαρίου 2014 και μετά.» Το καταργηθέν δεύτερο εδάφιο του άρθρου 61 του ν. 4172/2013 (Α' 167/23.07.2013), όπως αυτό είχε προστεθεί με την περ. β' της παρ. 4 του άρθρου 22 του ν. 4283/2014 (Α' 189/10.09.2014) είχε ως εξής:
«Κατ' εξαίρεση, για πληρωμές που διενεργούνται από την Ιερά Κοινότητα, τις Ιερές Μονές του Αγίου Όρους και τα εξαρτήματα αυτών, υπόχρεοι σε απόδοση του οφειλόμενου φόρου είναι οι λήπτες των πληρωμών, απαλλασσομένων των ανωτέρω νομικών οντοτήτων από την υποχρέωση παρακράτησης και απόδοσης του φόρου.», με ισχύ σύμφωνα με το άρθρο 23 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 10.09.2014.

379 Με την παρ. 4 του άρθρου 21 του ν. 4646/2019 (Α' 201/12.12.2019) προστέθηκε στο τέλος του άρθρου 61 νέο εδάφιο, με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 19 του άρθρου 66 του ίδιου νόμου, ως εξής: «19. Οι διατάξεις της …, του άρθρου 61, …, του άρθρου 67 του ν. 4172/2013, όπως τροποποιούνται με το άρθρο 21 του παρόντος, έχουν εφαρμογή για πληρωμές τόκων που πραγματοποιούνται από την 1.1.2020 και μετά.»

380 Με το άρθρο 108 του ν. 5078/2023 (Α' 211/20.12.2023) προστέθηκαν στο τέλος της περ. ε) οι λέξεις *«καθώς και οι συνταξιοδοτικές παροχές που καταβάλλονται από Ταμεία Επαγγελματικής Ασφάλισης προαιρετικής ασφάλισης ή τα ταμεία της παρ. 20 του άρθρου 6 του ν. 3029/2002 (Α΄ 160)»,* με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 195 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 20.12.2023, ως άνω.

381 Με την περ. 14.α. της υποπαρ. Δ.1. της παραγράφου Δ. του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 (Α' 85/07.04.2014) προστέθηκαν στο τέλος της περ. στ' οι λέξεις *«εκτός της περίπτωσης του δεύτερου εδαφίου της παραγράφου 1 και της περίπτωσης ε΄ της παραγράφου 6 του άρθρου 41.»* , με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με την περ. 23 της ίδιας υποπαρ. , από την 1η Ιανουαρίου 2014, ως άνω.

382 Η περίπτωση ζ' της παρ. 1 του άρθρου 62, τέθηκε όπως προστέθηκε με την παράγραφο 3 του άρθρου 209 του ν. 5222/2025 (ΦΕΚ Α' 134/28-07-2025) και ισχύει για εισοδήματα που αποκτώνται από το φορολογικό έτος 2025 και εφεξής, σύμφωνα με την παράγραφο 7 του άρθρου 275 του ιδίου νόμου.

383 Η παρ. 2 τίθεται, όπως ισχύει μετά την τελευταία τροποποίησή της με την παρ. 1 του άρθρου 29 του ν. 4474/2017 (Α' 80/07.06.2017), με ισχύ σύμφωνα με το άρθρο 36 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 07.06.2017, ως άνω.
Η αρχική διατύπωση της παρ. 2 του παρόντος νόμου, με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 10 του άρθρου 72 του ίδιου νόμου ως εξής: «10. Οι διατάξεις των άρθρων 61 έως και 64 ισχύουν για πληρωμές που πραγματοποιούνται από την 1η Ιανουαρίου 2014 και μετά.», είχε ως εξής:
«*2. Τα νομικά πρόσωπα και οι νομικές οντότητες που έχουν τη φορολογική κατοικία τους στην Ελλάδα και λαμβάνουν αμοιβές για τις υπηρεσίες που αναφέρονται στην περίπτωση δ΄ της παραγράφου 1 δεν υπόκεινται σε παρακράτηση φόρου, με την επιφύλαξη της παραγράφου 2 του άρθρου 64.»*

384 Το πρώτο εδάφιο της παρ. 3 τίθεται, όπως ισχύει μετά την τελευταία τροποποίησή της με την παρ. 2 του άρθρου 29 του ν. 4474/2017 (Α' 80/07.06.2017), με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με το άρθρο 36 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 07.06.2017, ως άνω.
Η αρχική διατύπωση του πρώτου εδαφίου της παρ. 2, με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 10 του άρθρου 72 του ν. 4172/2013 (Α' 167/23.07.2013) ως εξής: «10. Οι διατάξεις των άρθρων 61 έως και 64 ισχύουν για πληρωμές που πραγματοποιούνται από την 1η Ιανουαρίου 2014 και μετά.», είχε ως εξής:
«Κάθε νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα που δεν έχει τη φορολογική κατοικία του στην Ελλάδα και λαμβάνει αμοιβές για τεχνικές υπηρεσίες, αμοιβές διοίκησης, αμοιβές για συμβουλευτικές υπηρεσίες ή και αμοιβές για παρόμοιες υπηρεσίες υπόκειται σε παρακράτηση φόρου.»

385 Το δεύτερο εδάφιο της παρ. 3 τίθεται, όπως ισχύει μετά την τελευταία τροποποίησή της με την παρ. 4.β. του άρθρου 24 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013, ως άνω.
Η αρχική διατύπωση του δεύτερου εδαφίου της παρ., με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 10 του άρθρου 72 του ν. 4172/2013 (Α' 167/23.07.2013) ως εξής: «10. Οι διατάξεις των άρθρων 61 έως και 64 ισχύουν για πληρωμές που πραγματοποιούνται από την 1η Ιανουαρίου 2014 και μετά.», είχε ως εξής:
«*Στην περίπτωση που το ως άνω νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα επιλέξει να φορολογηθεί ως εάν το εν λόγω εισόδημα να είχε αποκτηθεί κατά την άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας μέσω μόνιμης εγκατάστασης στην Ελλάδα, ο παρακρατηθείς φόρος πιστώνεται έναντι του οφειλόμενου φόρου εισοδήματος νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων.»*

386 Με την παρ. 4.γ. του άρθρου 24 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) προστέθηκε η παρ. 4, με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013, ως άνω.

387 Με την περ. 14.β. της υποπαρ. Δ.1. της παραγράφου Δ. του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 (Α' 85/07.04.2014) προστέθηκε η παρ. 5, με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με την περ. 23 της ίδιας υποπαρ. , από την 1η Ιανουαρίου 2014, ως άνω.

[388] Η παρ. 1 τίθεται, όπως ισχύει μετά την τελευταία τροποποίησή της με την παρ. 12.α. του άρθρου 115 του ν. 4549/2018 (Α' 105/14.06.2018), ως άνω.
Η αρχική διατύπωση της παρ. 1 του άρθρου 63, με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 10 του άρθρου 72 του ν. 4172/2013 (Α' 167/23.07.2013) ως εξής: «10. Οι διατάξεις των άρθρων 61 έως και 64 ισχύουν για πληρωμές που πραγματοποιούνται από την 1η Ιανουαρίου 2014 και μετά.», είχε ως εξής:
«1. Ανεξάρτητα από το άρθρο 61, δεν παρακρατείται καθόλου φόρος από μερίσματα και παρόμοιες πληρωμές που διανέμονται σε νομικό πρόσωπο το οποίο περιλαμβάνεται στο Παράρτημα της Οδηγίας 2011/96/Ε.Ε. [με την παρ. 12.α. του άρθρου 115 του ν. 4549/2018 (Α' 105/14.06.2018) αντικαταστάθηκαν οι λέξεις *«στο Παράρτημα της Οδηγίας 2011/96/Ε.Ε.»* με τις λέξεις *«στο Παράρτημα Ι Μέρος Α΄ της Οδηγίας 2011/96/Ε.Ε.»*, με έναρξη ισχύος σύμφωνα με το άρθρο 131 του ίδιου νόμου, από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 14.06.2018]*, σχετικά με το κοινό φορολογικό καθεστώς το οποίο ισχύει για τις μητρικές και τις θυγατρικές εταιρείες διαφορετικών κρατών – μελών, όπως αυτή ισχύει, εφόσον:*
α) το νομικό πρόσωπο που εισπράττει κατέχει μετοχές, μερίδια ή συμμετοχή τουλάχιστον δέκα τοις εκατό (10%), βάσει αξίας ή αριθμού, στο μετοχικό κεφάλαιο ή δικαιώματα σε κέρδη, δικαιώματα ψήφου του φορολογούμενου που προβαίνει στη διανομή, β) το ελάχιστο ποσοστό κατοχής μετοχών ή μεριδίων ή συμμετοχής διακρατείται για τουλάχιστον είκοσι τέσσερις (24) μήνες, και
γ) το νομικό πρόσωπο που εισπράττει:
αα) περιλαμβάνεται στους τύπους απαριθμούνται στο Παράρτημα Ι Μέρος Α της Οδηγίας 2011/96/ΕΕ, όπως ισχύει, και
ββ) είναι φορολογικός κάτοικος κράτους – μέλους της Ε.Ε. σύμφωνα με τη νομοθεσία του κράτους αυτού και δεν θεωρείται φορολογικός κάτοικος τρίτου κράτους εκτός Ε.Ε. κατ΄εφαρμογή όρων σύμβασης αποφυγής διπλής φορολογίας που έχει συναφθεί με αυτό το τρίτο κράτος, και
γγ) υπόκειται, χωρίς τη δυνατότητα επιλογής ή απαλλαγής, σε έναν από τους φόρους που αναφέρονται στο Παράρτημα Ι Μέρος Β της Οδηγίας 2011/96/ΕΕ ή σε οποιονδήποτε άλλο φόρο ενδεχομένως στο μέλλον αντικαταστήσει έναν από τους φόρους αυτούς.»

[389] Με την παρ. 12.α. του άρθρου 115 του ν. 4549/2018 (Α' 105/14.06.2018) αντικαταστάθηκαν οι λέξεις *«στο Παράρτημα της Οδηγίας 2011/96/Ε.Ε.»* της αρχικής διατύπωσης με τις λέξεις *«στο Παράρτημα Ι Μέρος Α΄ της Οδηγίας 2011/96/Ε.Ε.»*, με έναρξη ισχύος σύμφωνα με το άρθρο 131 του ίδιου νόμου, από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 14.06.2018, ως άνω.

[390] Η παρ. 2 τίθεται, όπως ισχύει μετά την αντικατάστασή της με το άρθρο 23 του ν. 4646/2019 (Α' 201/12.12.2019), με έναρξη ισχύος που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 21 του άρθρου 66 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 12.12.2019.
Η αρχική διατύπωση της παρ. 2 με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 10 του άρθρου 72 του ν. 4172/2013 (Α' 167/23.07.2013) ως εξής: «10. Οι διατάξεις των άρθρων 61 έως και 64 ισχύουν για πληρωμές που πραγματοποιούνται από την 1η Ιανουαρίου 2014 και μετά.», είχε ως εξής:
«2. Ανεξάρτητα από το άρθρο 61, δεν παρακρατείται φόρος από τόκους και δικαιώματα (royalties) που καταβάλλονται σε νομικό πρόσωπο που αναφέρεται στο Παράρτημα της Οδηγίας 2003/49/ΕΚ για την καθιέρωση κοινού συστήματος φορολόγησης των τόκων και των δικαιωμάτων που καταβάλλονται μεταξύ συνδεδεμένων προσώπων διαφορετικών κρατών – μελών, όπως αυτή ισχύει, εφόσον:
α) το νομικό πρόσωπο ή η νομική οντότητα που εισπράττει κατέχει άμεσα μετοχές, μερίδια ή συμμετοχή τουλάχιστον δέκα τοις εκατό (10%) [με την παρ. 5.α. του άρθρου 24 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) οι λέξεις *«δέκα τοις εκατό (10%)»* αντικαταστάθηκαν με τις λέξεις *«είκοσι πέντε τοις εκατό (25%)»*, με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013]*, βάσει αξίας ή αριθμού, στο μετοχικό κεφάλαιο ή δικαιώματα ψήφου του φορολογούμενου που προβαίνει στην καταβολή [*με την παρ. 5.α. του άρθρου 24 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) μετά τη λέξη *«στην καταβολή»* προστέθηκαν οι λέξεις *«ή ο φορολογούμενος που καταβάλλει, κατέχει άμεσα μετοχές, μερίδια ή συμμετοχή τουλάχιστον είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) στο μετοχικό κεφάλαιο του νομικού προσώπου ή της νομικής οντότητας που εισπράττει, ή ένα τρίτο νομικό πρόσωπο ή μία νομική οντότητα κατέχει άμεσα μετοχές, μερίδια ή συμμετοχή τουλάχιστον είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) στο μετοχικό κεφάλαιο τόσο του νομικού προσώπου ή της νομικής οντότητας που εισπράττει όσο και του φορολογούμενου που προβαίνει στην καταβολή»*, με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013*],*

β) το ελάχιστο ποσοστό κατοχής μετοχών ή μεριδίων ή συμμετοχής διακρατείται για τουλάχιστον είκοσι τέσσερις (24) μήνες, και
γ) το νομικό πρόσωπο που εισπράττει :
αα) περιλαμβάνεται στους τύπους που απαριθμούνται στο Παράρτημα Ι Μέρος Α [με την παρ. 12.β. του άρθρου 115 του ν. 4549/2018 (Α' 105/14.06.2018) διαγράφηκαν οι λέξεις *«Ι Μέρος Α»,* με ισχύ σύμφωνα με το άρθρο 131 του ίδιου νόμου από 14.06.2018] *της Οδηγίας 2009/133/ΕΚ [*με την παρ. 5.β. του άρθρου 24 του ν. 4223/2013 οι λέξεις *«Οδηγίας 2009/133/ΕΚ»* αντικαταστάθηκαν από τις λέξεις *«Οδηγίας 2003/49/ΕΚ»* με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013], *όπως ισχύει, και*
ββ) είναι φορολογικός κάτοικος κράτους – μέλους της Ε.Ε. σύμφωνα με τη νομοθεσία του κράτους αυτού και δεν θεωρείται φορολογικός κάτοικος τρίτου κράτους εκτός Ε.Ε. κατ΄εφαρμογή όρων σύμβασης αποφυγής διπλής φορολογίας που έχει συναφθεί με αυτό το τρίτο κράτος, και
*γγ) υπόκειται, χωρίς τη δυνατότητα επιλογής ή απαλλαγής, σε έναν από τους φόρους που αναφέρονται στο Παράρτημα Ι Μέρος Β΄ [*με την παρ. 12.γ. του άρθρου 115 του ν. 4549/2018 (Α' 105/14.06.2018) οι λέξεις *«Παράρτημα Ι Μέρος Β'»* αντικαταστάθηκαν από τις λέξεις *«άρθρο 3»,* με ισχύ σύμφωνα με το άρθρο 131 του ίδιου νόμου από 14.06.2018] *της Οδηγίας 2009/133/ΕΚ [*με την παρ. 5.β. του άρθρου 24 του ν. 4223/2013 οι λέξεις *«Οδηγίας 2009/133/ΕΚ»* αντικαταστάθηκαν από τις λέξεις *«Οδηγίας 2003/49/ΕΚ»* με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013] *ή σε οποιοδήποτε άλλο φόρο ενδεχομένως στο μέλλον αντικαταστήσει έναν από τους φόρους αυτούς.»*

391 Με την παρ. 5.α. του άρθρου 24 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) οι λέξεις *«δέκα τοις εκατό (10%)»* αντικαταστάθηκαν με τις λέξεις *«είκοσι πέντε τοις εκατό (25%)»,* με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013, ως άνω.

392 Με την παρ. 5.α. του άρθρου 24 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) μετά τις λέξεις *«στην καταβολή»* προστέθηκαν οι λέξεις «*ή ο φορολογούμενος που καταβάλλει, κατέχει άμεσα μετοχές, μερίδια ή συμμετοχή τουλάχιστον είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) στο μετοχικό κεφάλαιο του νομικού προσώπου ή της νομικής οντότητας που εισπράττει, ή ένα τρίτο νομικό πρόσωπο ή μία νομική οντότητα κατέχει άμεσα μετοχές, μερίδια ή συμμετοχή τουλάχιστον είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) στο μετοχικό κεφάλαιο τόσο του νομικού προσώπου ή της νομικής οντότητας που εισπράττει όσο και του φορολογούμενου που προβαίνει στην καταβολή»,* με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013.

393 Με την παρ. 12. β. του άρθρου 115 του ν. 4549/2018 (Α' 105/14.06.2018) διαγράφτηκαν οι λέξεις *«Ι Μέρος Α»*, με έναρξη ισχύος σύμφωνα με το άρθρο 131 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 14.06.2018.

394 Με την παρ. 5.β. του άρθρου 24 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) αντικαταστάθηκαν οι λέξεις *«Οδηγίας 2009/133/ΕΚ»* με τις λέξεις *«Οδηγίας 2003/49/ΕΚ»)»,* με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013.

395 Με την παρ. 12. γ. του άρθρου 115 του ν. 4549/2018 (Α' 105/14.06.2018) αντικαταστάθηκαν στην υποπερ. γγ' της περ. γ' της παρ. 2 οι λέξεις *«Παράρτημα Ι Μέρος Β΄»* της αρχικής διατύπωσης με τις λέξεις *«άρθρο 3»* με έναρξη ισχύος σύμφωνα με το άρθρο 131 του ίδιου νόμου, από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 14.06.2018, ως άνω.

396 Με την παρ. 5.β. του άρθρου 24 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) αντικαταστάθηκαν οι λέξεις *«Οδηγίας 2009/133/ΕΚ»* με τις λέξεις *«Οδηγίας 2003/49/ΕΚ»*), με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013.

397 Με την περ. 15 της υποπαρ. Δ.1. της παρ. Δ. του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 (Α' 85/07.04.2014) αντικαταστάθηκαν τα δύο τελευταία εδάφια της παρ. 3, με έναρξη ισχύος σύμφωνα με την περ. 23 της ίδιας υποπαρ. από 1.1.2014.
Η αρχική διατύπωση των δύο τελευταίων εδαφίων της παρ. 3 είχε ως εξής:

«Η Φορολογική Διοίκηση δύναται να απαιτήσει κατάπτωση της εγγύησης εάν το νομικό πρόσωπο που εισέπραξε τα ποσά δεν διακράτησε το ελάχιστο ποσοστό κατοχής μετοχών ή μεριδίων ή συμμετοχής για τουλάχιστον είκοσι τέσσερις (24) μήνες. Η απαλλαγή από την υποχρέωση παρακράτηση φόρου καθίσταται οριστική, και η εγγύηση λήγει την ημερομηνία κατά την οποία συμπληρώνονται είκοσι τέσσερις (24) μήνες διακράτησης του ελάχιστου ποσοστού κατοχής μετοχών ή μεριδίων ή συμμετοχής.»

398 Η περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 64 τίθεται, όπως ισχύει μετά την τελευταία τροποποίησή της με την παρ. 2 του άρθρου 24 του ν. 4646/2019 (Α' 201/12.12.2019) με έναρξη ισχύος που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 22 του άρθρου 66 του ίδιου νόμου ως εξής: «22. Οι διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 40 και της περίπτωσης α' της παραγράφου 1 του άρθρου 64 του ν. 4172/2013, όπως αντικαθίστανται με τις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 24 του παρόντος εφαρμόζονται για τα εισοδήματα που αποκτώνται από 1.1.2020 και μετά.» Η αρχική διατύπωση της περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 64, με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 10 του άρθρου 72 του ν. 4172/2013 (Α' 167/23.07.2013) ως εξής: «10. Οι διατάξεις των άρθρων 61 έως και 64 ισχύουν για πληρωμές που πραγματοποιούνται από την 1η Ιανουαρίου 2014 και μετά.», είχε ως εξής:
«α) για μερίσματα δέκα τοις εκατό (10%),» [Με την παρ. 8 του άρθρου 112 του ν. 4387/2016 (Α' 85/12.05.2016) αντικαταστάθηκε η περ. α', με έναρξη εφαρμογής που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 11 του ίδιου άρθρου και νόμου ως εξής: «11. Οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων έχουν εφαρμογή για τα εισοδήματα που αποκτώνται από το φορολογικό έτος 2016 και επόμενα, ενώ η παρακράτηση της εισφοράς από τους μισθούς και τις συντάξεις με τη νέα κλίμακα αρχίζει να πραγματοποιείται από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου.», όπως εν συνεχεία αντικαταστάθηκε με την παρ. 4 του άρθρου 44 του ν. 4389/2016 (Α' 94/27.05.2016) ως εξής : «11…… Ειδικά, οι διατάξεις της παραγράφου 7 ως προς τη φορολογία των μερισμάτων και οι διατάξεις της παραγράφου 8 του άρθρου αυτού έχουν εφαρμογή για τα εισοδήματα που αποκτώνται από την 1.1.2017 και μετά.», ως εξής *«α) για μερίσματα δεκαπέντε τοις εκατό (15%)».*] [Με την παρ. 2 του άρθρου 65 του ν. 4603/2019 (Α' 48/14.03.2019) αντικαταστάθηκε εκ νέου η περ. α', με έναρξη εφαρμογής που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 3 του ίδιου άρθρου και νόμου ως εξής: «», ως εξής *«α) για μερίσματα δέκα τοις εκατό (10%),»*, με έναρξη εφαρμογής που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 3 του ίδιου άρθρου και νόμου ως εξής: «3. Οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων έχουν εφαρμογή για τα εισοδήματα που αποκτώνται κατά τα φορολογικά έτη που αρχίζουν από την 1.1.2019 και μετά.»], ως άνω.

399 Η περίπτωση β' τέθηκε όπως αντικαταστάθηκε με την παράγραφο 2 του άρθρου 25 του ν. 5193/2025 (ΦΕΚ Α' 56/11-04-2025) και ισχύει για εισοδήματα που αποκτώνται μετά από την έναρξη ισχύος του ν. 5193/2025, ήτοι 11.04.2025, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 63 του ιδίου νόμου.

400 Η περ. δ' της παρ. 1 του άρθρου 64 τίθεται, όπως ισχύει μετά την τελευταία τροποποίησή της με το άρθρο 54 του ν. 4410/2016 (Α' 141/03.08.2016), με έναρξη ισχύος σύμφωνα με την παρ. 2 του ίδιου άρθρου για εισοδήματα που αποκτώνται από την 1η Ιανουαρίου 2014 και μετά.
Η αρχική διατύπωση της περ. δ' της παρ. 1 του άρθρου 64, με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 10 του άρθρου 72 του ν. 4172/2013 (Α' 167/23.07.2013) ως εξής: «10. Οι διατάξεις των άρθρων 61 έως και 64 ισχύουν για πληρωμές που πραγματοποιούνται από την 1η Ιανουαρίου 2014 και μετά.», είχε ως εξής:
«δ) για αμοιβές για τεχνικές υπηρεσίες, αμοιβές διοίκησης, αμοιβές για συμβουλευτικές υπηρεσίες και άλλες αμοιβές για παρόμοιες υπηρεσίες είκοσι τοις εκατό (20%). [Με την περ. 16.α. της υποπαρ. Δ.1. της παρ. Δ. του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 (Α' 85/07.04.2014) αντικαταστάθηκε το πρώτο εδάφιο της περ. δ' με έναρξη ισχύος, σύμφωνα με την περ. 23 της ίδιας υποπαρ. από 1.1.2014, ως άνω.] *Κατ' εξαίρεση, για τις αμοιβές που εισπράττονται από εργολήπτες κατασκευής κάθε είδους τεχνικών έργων και ενοικιαστών δημοσίων, δημοτικών και κοινοτικών ή λιμενικών προσόδων ο συντελεστής είναι τρία τοις εκατό (3%) επί της αξίας του υπό κατασκευή έργου ή του μισθώματος,»* [Με την περ. 16.β. της υποπαρ. Δ.1. της παρ. Δ. του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 (Α' 85/07.04.2014) προστέθηκαν στο δεύτερο εδάφιο της περ. δ΄ της παρ. 1 μετά τις λέξεις *«του μισθώματος,»* οι λέξεις *«ανεξαρτήτως αν ο λήπτης της αμοιβής είναι φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα»*, με έναρξη ισχύος, σύμφωνα με την περ. 23 της ίδιας υποπαρ. από 1.1.2014, ως άνω.] [Με το άρθρο 54 του ν. 4410/2016 (Α' 141/03.08.2016) προστέθηκαν τα τέσσερα τελευταία εδάφια της περ. δ', με έναρξη ισχύος σύμφωνα με την παρ. 2 του ίδιου άρθρου για εισοδήματα που αποκτώνται από την 1η Ιανουαρίου 2014 και μετά, ως εξής: *«Σε περίπτωση εισφοράς όλου ή μέρους δημόσιου τεχνικού έργου από τον αρχικό ανάδοχο σε κοινοπραξία ή εταιρεία στην οποία συμμετέχει και ο ίδιος, η προβλεπόμενη παρακράτηση τρία τοις εκατό (3%) της παρούσας περίπτωσης ενεργείται μόνο από τον εργοδότη κατά την καταβολή του εργολαβικού ανταλλάγματος στον αρχικό ανάδοχο. Ο φόρος αυτός που βαρύνει τον ανάδοχο συμψηφίζεται από τον*

αναλογούντα φόρο της κατασκευάστριας εταιρείας ή κοινοπραξίας με βάση βεβαίωση που χορηγεί ο ανάδοχος. Οι διατάξεις των δύο προηγούμενων εδαφίων εφαρμόζονται και σε περίπτωση που τμήμα του έργου ή εργασίας εκτελείται από κοινοπραξία ή εταιρεία, στην οποία συμμετέχουν μόνο μέλη της αρχικής αναδόχου κοινοπραξίας ή εταιρείας. Επίσης, εφαρμόζονται και στην περίπτωση που τμήμα του έργου ή εργασίας εκτελείται από εταιρεία μέλος της αρχικής αναδόχου κοινοπραξίας ή από κοινοπραξία επιχειρήσεων μέλους της αρχικής αναδόχου κοινοπραξίας.».]

401 Με την περ. 16.α. της υποπαρ. Δ.1. της παρ. Δ. του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 (Α' 85/07.04.2014) αντικαταστάθηκε το πρώτο εδάφιο της περ. δ' με έναρξη ισχύος, σύμφωνα με την περ. 23 της ίδιας υποπαρ. από 1.1.2014, ως άνω.

402 Με την περ. 16.β. της υποπαρ. Δ.1. της παρ. Δ. του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 (Α' 85/07.04.2014) προστέθηκαν στο δεύτερο εδάφιο της περ. δ΄ της παρ. 1 μετά τις λέξεις *«του μισθώματος,»* οι λέξεις *«ανεξαρτήτως αν ο λήπτης της αμοιβής είναι φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα»*, με έναρξη ισχύος, σύμφωνα με την περ. 23 της ίδιας υποπαρ. από 1.1.2014, ως άνω.

403 Με το άρθρο 54 του ν. 4410/2016 (Α' 141/03.08.2016) προστέθηκαν τα τέσσερα τελευταία εδάφια της περ. δ', με έναρξη ισχύος σύμφωνα με την παρ. 2 του ίδιου άρθρου για εισοδήματα που αποκτώνται από την 1η Ιανουαρίου 2014 και μετά, ως άνω.

404 Η περ. ε' της παρ. 1 του άρθρου 64 τίθεται, όπως ισχύει μετά την τελευταία τροποποίησή της με το άρθρο 109 του ν. 5078/2023 (Α' 211/20.12.2023), με έναρξη ισχύος σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 195 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 20.12.2023, ως άνω.
Η αρχική διατύπωση της περ. ε' της παρ. 1 του άρθρου 64, με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 10 του άρθρου 72 του ν. 4172/2013 (Α' 167/23.07.2013) ως εξής: «10. Οι διατάξεις των άρθρων 61 έως και 64 ισχύουν για πληρωμές που πραγματοποιούνται από την 1η Ιανουαρίου 2014 και μετά.», είχε ως εξής:
«ε) για το ασφάλισμα που καταβάλλεται με τη μορφή περιοδικά καταβαλλόμενης παροχής δεκαπέντε τοις εκατό (15%). Για το ασφάλισμα που καταβάλλεται εφάπαξ μέχρι του ποσού των σαράντα χιλιάδων (40.000) ευρώ δέκα τοις εκατό (10%) και για τα ποσά που υπερβαίνουν τις σαράντα χιλιάδες (40.000) ευρώ είκοσι τοις εκατό (20%). Οι συντελεστές των προηγούμενων εδαφίων της περίπτωσης αυτής αυξάνονται κατά πενήντα τοις εκατό (50%) σε περίπτωση είσπραξης από τον δικαιούχο ποσού πρόωρης εξαγοράς. Δεν θεωρείται πρόωρη εξαγορά κάθε καταβολή που πραγματοποιείται σε εργαζόμενο ο οποίος έχει θεμελιώσει συνταξιοδοτικό δικαίωμα ή έχει υπερβεί το 60ό έτος της ηλικίας του, καθώς και κάθε καταβολή που γίνεται χωρίς τη βούληση του εργαζομένου, όπως σε περίπτωση απόλυσης του εργαζομένου ή πτώχευσης του εργοδότη, [με την παρ. 2 του άρθρου 8 του ν. 4646/2019 (Α' 201/12.12.2019) αντικαταστάθηκε το τελευταίο εδάφιο της περ. ε', με ισχύ που ορίζεται σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 66 του ίδιου νόμου ως εξής: «6. Οι διατάξεις του …. του τελευταίου εδαφίου της περίπτωσης ε΄ της παραγράφου 1 του άρθρου 64 του ν. 4172/2013, όπως αντικαθίσταται με τις διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 8 του παρόντος εφαρμόζονται για τα εισοδήματα που αποκτώνται από 1.1.2020 και μετά.», ως εξής: *«Δεν θεωρείται πρόωρη εξαγορά κάθε καταβολή που:*
(α) πραγματοποιείται σε εργαζόμενο ο οποίος έχει θεμελιώσει συνταξιοδοτικό δικαίωμα ή έχει υπερβεί το 60ό έτος της ηλικίας του, ή
(β) γίνεται χωρίς τη βούληση του εργαζόμενου, όπως σε περίπτωση απόλυσης του εργαζόμενου, πτώχευσης του εργοδότη, ή
(γ) πραγματοποιείται λόγω συμμετοχής του εργαζόμενου σε πρόγραμμα εθελουσίας εξόδου.»].

405 Η περίπτωση ζ' της παρ. 1 του άρθρου 64, τέθηκε όπως προστέθηκε με την παράγραφο 4 του άρθρου 209 του ν. 5222/2025 (ΦΕΚ Α' 134/28.07.2025) και ισχύει για εισοδήματα που αποκτώνται από το φορολογικό έτος 2025 και εφεξής, σύμφωνα με την παράγραφο 7 του άρθρου 275 του ιδίου νόμου.

406 Με την περ. 16.γ. της υποπαρ. Δ.1. της παρ. Δ. του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 (Α' 85/07.04.2014) προστέθηκαν στο πρώτο εδάφιο της παρ. 2 μετά τις λέξεις *«Γενικής Κυβέρνησης»* οι λέξεις *«εκτός από τις κεφαλαιουχικές εταιρείες»,* με ισχύ σύμφωνα με την περ. 23 της ίδιας υποπαρ. από την 1η Ιανουαρίου 2014, ως άνω.

407 Με την περ. 16. γ της υποπαρ. Δ.1. της παρ. Δ. του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 (Α' 85/07.04.2014) προστέθηκαν στο πρώτο εδάφιο της παρ. 2 μετά τις λέξεις *«υπηρεσιών από»* οι λέξεις *«φυσικά ή»,* με ισχύ σύμφωνα με την περ. 23 της ίδιας υποπαρ. από την 1η Ιανουαρίου 2014, ως άνω.

408 Με την παρ. 6.α. του άρθρου 24 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) διαγράφηκε η φράση *«εκτός από τις αμοιβές που αναφέρονται στην περίπτωση δ' της παραγράφου 1»* της παρ. 3, με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013. Εν συνεχεία, με την περ. 16.δ. της υποπαρ. Δ.1. της παρ. Δ. του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 (Α' 85/07.04.2014) εισήχθη εκ νέου μετά τη λέξη *«πληρωμή»* η φράση *«, εκτός από τις αμοιβές που αναφέρονται στην περίπτωση δ' της παραγράφου 1»* με ισχύ σύμφωνα με την περ. 23 της ίδιας υποπαρ. από την 1η Ιανουαρίου 2014, ως άνω.

409 Με την παρ. 6.α. του άρθρου 24 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) διαγράφηκε η φράση *«που έχει τη φορολογική κατοικία του στην Ελλάδα»* της αρχικής διατύπωσης της παρ. 3 του άρθρου 64, με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013, ως άνω.

410 Με την περ. 16.δ. της υποπαρ. Δ.1. της παρ. Δ. του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 (Α' 85/07.04.2014) μετά τη λέξη *«οντότητα»* διαγράφηκε η φράση *«που λαμβάνει αμοιβές για υπηρεσίες σύμφωνα με την περίπτωση δ΄ και»,* με ισχύ σύμφωνα με την περ. 23 της ίδιας υποπαρ. και παρ., από την 1η Ιανουαρίου 2014, όπως είχε προηγουμένως προστεθεί με την παρ. 6.α. του άρθρου 24 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013), με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013.

411 Με την παρ. 6.β. του άρθρου 24 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) η φράση *«καθορίζονται ειδικότερα ο τρόπος και ο χρόνος απόδοσης του παρακρατούμενου φόρου σύμφωνα με τις ανωτέρω παραγράφους, ο τύπος και το περιεχόμενο της δήλωσης, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου»* της αρχικής διατύπωσης της παρ. 5 αντικαταστάθηκε με τη φράση *«καθορίζεται ο χρόνος υποβολής της δήλωσης»,* με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013.

412 Με την παρ. 6.γ. του άρθρου 24 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) προστέθηκε η παρ. 6 του άρθρου 64, με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013.

413 Η παρ. 7 τίθεται, όπως ισχύει μετά την τελευταία τροποποίησή της με την περ. 16.ε. της υποπαρ. Δ.1. της παρ. Δ. του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 (Α' 85/07.04.2014), με ισχύ σύμφωνα με την περ. 23 της ίδιας υποπαρ. από την 1η Ιανουαρίου 2014, ως άνω.
Η αρχική διατύπωση της παρ. 7, όπως προστέθηκε με την παρ. 6.γ. του άρθρου 24 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013), με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013, είχε ως εξής:
«7. Ο φόρος που παρακρατείται σύμφωνα με τις ανωτέρω παραγράφους αποδίδεται το αργότερο μέχρι το τέλος του δεύτερου μήνα από την ημερομηνία καταβολής της υποκείμενης σε παρακράτηση πληρωμής [με την περ. 16.ε. της υποπαρ. Δ.1. της παρ. Δ. του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 (Α' 85/07.04.2014) προστέθηκαν στο τέλος της παρ. 7 οι λέξεις *«εκτός από τους φόρους που παρακρατούνται από τους συμβολαιογράφους.»* καθώς και τα εδάφια ως άνω που έχουν ως εξής: «*Ειδικά ο φόρος που παρακρατείται από συμβολαιογράφο για την υπεραξία του άρθρου 41, αποδίδεται από τον ίδιο με τραπεζική επιταγή σε διαταγή του Ελληνικού Δημοσίου, εντός πέντε (5) εργασίμων ημερών από την υπογραφή του συμβολαίου. Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων καθορίζεται η διαδικασία για την εφαρμογή της παραγράφου αυτής.»,* με ισχύ σύμφωνα με την περ. 23 της ίδιας υποπαρ. από την 1η Ιανουαρίου 2014.]

414 Με την περ. 16.ε. της υποπαρ. Δ.1. της παρ. Δ. του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 (Α' 85/07.04.2014) προστέθηκαν στο τέλος της παρ. 7 οι λέξεις «*εκτός από τους φόρους που παρακρατούνται από τους συμβολαιογράφους.»,* με ισχύ σύμφωνα με την περ. 23 της ίδιας υποπαρ. από την 1η Ιανουαρίου 2014.

415 Στο πρώτο εδάφιο της παρ. 7 του άρθρου 64 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος, μετά από τις λέξεις «τους συμβολαιογράφους» προστίθενται οι λέξεις «και τον φόρο της περ. ζ) της παρ. 1» και η παράγραφος 7 διαμορφώθηκε ως άνω με την παράγραφο 5 του άρθρου 209 του ν. 5222/2025 (ΦΕΚ Α' 134/28-07-2025) και ισχύει για εισοδήματα που αποκτώνται από το φορολογικό έτος 2025 και εφεξής, σύμφωνα με την παράγραφο 7 του άρθρου 275 του ιδίου νόμου.

416 Με την περ. 16.ε. της υποπαρ. Δ.1. της παρ. Δ. του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 (Α' 85/07.04.2014) προστέθηκαν στο τέλος της παρ. 7 νέα εδάφια, με ισχύ σύμφωνα με την περ. 23 της ίδιας υποπαρ. από την 1η Ιανουαρίου 2014.

417 Με την περ. 16.στ. της υποπαρ. Δ.1. της παρ. Δ. του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 (Α' 85/07.04.2014) προστέθηκε η παρ. 8, με ισχύ σύμφωνα με την περ. 23 της ίδιας υποπαρ., από την 1η Ιανουαρίου 2014.

418 Η παρ. 9 τίθεται, όπως ισχύει μετά την τελευταία τροποποίησή της με την 3 του άρθρου 93 του ν. 5104/2024 (Α' 58/19.04.2024), με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 117 από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 19.04.2024.
Η αρχική διατύπωση της παρ. 9, όπως προστέθηκε με την περ. 16.στ. της υποπαρ. Δ.1. της παρ. Δ. του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 (Α' 85/07.04.2014), με ισχύ σύμφωνα με την περ. 23 της ίδιας υποπαρ. από την 1η Ιανουαρίου 2014, είχε ως εξής:
«9. Ειδικά, το εισόδημα από τόκους κρατικών ομολόγων και εντόκων γραμματίων του Ελληνικού Δημοσίου που αποκτούν νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες που δεν είναι φορολογικοί κάτοικοι Ελλάδας και δεν έχουν στην Ελλάδα μόνιμη εγκατάσταση δεν υπόκειται σε παρακράτηση φόρου σύμφωνα με την παράγραφο 1.» [Με την παρ. 5 του άρθρου 21 του ν. 4646/2019 (Α' 201/12.12.2019) αντικαταστάθηκε η παρ. 9, με ισχύ που ορίζεται σύμφωνα με την παρ. 19 του άρθρου 66 του ίδιου νόμου ως εξής: «19. Οι διατάξεις της …, της παραγράφου 9 του άρθρου 64 και … του ν. 4172/2013, όπως τροποποιούνται με το άρθρο 21 του παρόντος, έχουν εφαρμογή για πληρωμές τόκων που πραγματοποιούνται από την 1.1.2020 και μετά.» ως εξής:
«9. Ειδικά το εισόδημα από τόκους κρατικών ομολόγων και εντόκων γραμματίων του Ελληνικού Δημοσίου και από τόκους εταιρικών ομολογιών της παραγράφου 5 του άρθρου 37 που αποκτούν νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες, που είναι φορολογικοί κάτοικοι αλλοδαπής και δεν έχουν μόνιμη εγκατάσταση στην Ελλάδα, καθώς και φυσικά πρόσωπα φορολογικοί κάτοικοι αλλοδαπής, δεν υπόκειται σε παρακράτηση φόρου σύμφωνα με την παράγραφο 1.» [Με την παρ. 2 του άρθρου 52 του ν. 5045/2023 (Α' 136/29.07.2023), με πεδίο εφαρμογής που ορίζεται σύμφωνα με την παρ. 4 του ίδιου άρθρου και νόμου ως εξής: «4. Το παρόν δεν εφαρμόζεται για τα πιστωτικά ιδρύματα της περ. 1 της παρ. 1 του άρθρου 3 του ν. 4261/2014 (Α' 107).» και με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 7 του άρθρου 72 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 29.07.2023, αντικαταστάθηκε η παρ. 9 ως εξής:
«9. Ειδικά το εισόδημα από τόκους εταιρικών ομολογιών της παρ. 5 του άρθρου 37 που αποκτούν νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες, που είναι φορολογικοί κάτοικοι αλλοδαπής και δεν έχουν μόνιμη εγκατάσταση στην Ελλάδα, καθώς και φυσικά πρόσωπα φορολογικοί κάτοικοι αλλοδαπής, δεν υπόκειται σε παρακράτηση φόρου σύμφωνα με την παράγραφο 1.»]

419 Η παρ. 10 τίθεται, όπως προστέθηκε με την παρ. 13 του άρθρου 115 του ν. 4549/2018 (Α' 105/14.06.2018), με έναρξη ισχύος σύμφωνα με το άρθρο 131 του ίδιου νόμου, από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 14.06.2018, ως άνω.

420 Η παρ. 3 τίθεται, όπως ισχύει μετά την αντικατάστασή της με την παρ. 14 του άρθρου 115 του ν. 4549/2018 (Α' 105/14.06.2018), με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 18.α. του ίδιου άρθρου από το φορολογικό έτος 2018 και επόμενα, ως άνω.
Η αρχική διατύπωση της παρ. 3, με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 72 του ν. 4172/2013 (Α' 167/23.07.2013) για τα εισοδήματα που αποκτώνται και τις δαπάνες που πραγματοποιούνται, κατά περίπτωση, στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από την 1η Ιανουαρίου 2014 και μετά, είχε ως εξής:
«3. Μη συνεργάσιμα κράτη είναι εκείνα που δεν είναι κράτη - μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η κατάστασή τους σχετικά με τη διαφάνεια και την ανταλλαγή των πληροφοριών σε φορολογικά θέματα έχει εξεταστεί από τον Οργανισμό Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (Ο.Ο.Σ.Α.) και τα οποία:
α) δεν έχουν συνάψει και δεν εφαρμόζουν με την Ελλάδα σύμβαση διοικητικής συνδρομής στο φορολογικό τομέα και

β) δεν έχουν υπογράψει τέτοια σύμβαση διοικητικής συνδρομής με τουλάχιστον δώδεκα άλλα κράτη.
Οι ανωτέρω προϋποθέσεις πρέπει να συντρέχουν αθροιστικά.»

421 Με την παρ. 14 του άρθρου 115 του ν. 4549/2018 (Α' 105/14.06.2018) αντικαταστάθηκε η παρ. 3 με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 18.α. του ίδιου άρθρου από το φορολογικό έτος 2018, ως άνω.

422 Η περ. β' της παρ. 6 τίθεται, όπως ισχύει μετά την αντικατάστασή της με το άρθρο 25 του ν. 4646/2019 (Α' 201/12.12.2019), με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 23 του άρθρου 66 του ίδιου νόμου ως εξής: «23. Οι διατάξεις της περίπτωσης β' της παραγράφου 6 του άρθρου 65 του ν. 4172/2013, όπως αντικαθίστανται με το άρθρο 25 του παρόντος εφαρμόζονται για τα φορολογικά έτη που αρχίζουν από 1.1.2019 και μετά.», ως άνω.
Η αρχική διατύπωση της περ. β' της παρ. 6 του άρθρου 65, με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 72 του ν. 4172/2013 (Α' 167/23.07.2013) για τα εισοδήματα που αποκτώνται και τις δαπάνες που πραγματοποιούνται, κατά περίπτωση, στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από την 1η Ιανουαρίου 2014 και μετά, είχε ως εξής:
«β) υπόκειται σε φόρο επί των κερδών ή των εισοδημάτων ή του κεφαλαίου, του οποίου ο συντελεστής είναι ίσος ή κατώτερος από το πενήντα τοις εκατό (50%) του συντελεστή φορολογίας νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων που θα οφειλόταν σύμφωνα με τις διατάξεις της ελληνικής φορολογικής νομοθεσίας, εάν ήταν φορολογικός κάτοικος ή διατηρούσε μόνιμη εγκατάσταση κατά την έννοια του άρθρου 6 του Κ.Φ.Ε. στην Ελλάδα.».

423 Με το άρθρο 25 του ν. 4646/2019 (Α' 201/12.12.2019) αντικαταστάθηκε η περ. β και ορίστηκε ότι εφαρμόζεται σύμφωνα με την παρ. 23 του άρθρου 66 του ίδιου νόμου για τα φορολογικά έτη που αρχίζουν από 1.1.2019 και μετά, ως άνω.

424 Το άρθρο 66 τίθεται, όπως ισχύει μετά την αντικατάστασή του με το άρθρο 12 του ν. 4607/2019 (Α' 65/24.04.2019), με ισχύ που ορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 14 του ίδιου νόμου ως εξής: «Τα άρθρα 11 έως 13, με τα οποία ενσωματώνονται τα σημεία 1, 2, 4 και 5 του άρθρου 2 και τα άρθρα 4, 6, 7 και 8 της Οδηγίας 2016/1164/ΕΕ, έχουν εφαρμογή για τα εισοδήματα που αποκτώνται και τις δαπάνες που πραγματοποιούνται στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από την 1.1. 2019 και μετά.»
Η αρχική διατύπωση του άρθρου 66, με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 72 του ν. 4172/2013 (Α' 167/23.07.2013) για τα εισοδήματα που αποκτώνται και τις δαπάνες που πραγματοποιούνται, κατά περίπτωση, στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από την 1η Ιανουαρίου 2014 και μετά, είχε ως εξής:
« Άρθρο 66
Ελεγχόμενες αλλοδαπές εταιρείες (ΕΑΕ)
1. Το φορολογητέο εισόδημα περιλαμβάνει το μη διανεμηθέν εισόδημα νομικού προσώπου ή νομικής οντότητας που είναι φορολογικός κάτοικος άλλης χώρας, εφόσον συντρέχουν σωρευτικά οι ακόλουθες προϋποθέσεις:
α) ο φορολογούμενος, μόνος του ή από κοινού με τα συνδεδεμένα πρόσωπα, κατέχει, άμεσα ή έμμεσα, μετοχές, μερίδια, δικαιώματα ψήφου ή συμμετοχής στο κεφάλαιο σε ποσοστό άνω του πενήντα τοις εκατό (50%) ή δικαιούται να εισπράττει ποσοστό άνω του πενήντα τοις εκατό (50%) των κερδών του εν λόγω νομικού προσώπου ή νομικής οντότητας,
β) το παραπάνω νομικό πρόσωπο ή η νομική οντότητα υπόκειται σε φορολογία σε μη συνεργάσιμο κράτος ή κράτος με προνομιακό φορολογικό καθεστώς, ήτοι σε ειδικό καθεστώς που επιτρέπει ουσιωδώς χαμηλότερο επίπεδο φορολογίας από ό,τι το γενικό καθεστώς, γ) άνω του τριάντα τοις εκατό (30%) του καθαρού εισοδήματος προ φόρων που πραγματοποιεί το νομικό πρόσωπο ή η νομική οντότητα εμπίπτει σε μία ή περισσότερες από τις κατηγορίες που ορίζονται στην παράγραφο 3,
δ) δεν πρόκειται για εταιρεία, της οποίας η κύρια κατηγορία μετοχών αποτελεί αντικείμενο διαπραγμάτευσης σε οργανωμένη αγορά.
2. Η παράγραφος 1 δεν εφαρμόζεται στις περιπτώσεις που το νομικό πρόσωπο ή η νομική οντότητα είναι φορολογικός κάτοικος κράτους – μέλους της Ε.Ε., εκτός εάν η εγκατάσταση ή η οικονομική δραστηριότητα του νομικού προσώπου ή της νομικής οντότητας συνιστά επίπλαστη κατάσταση που δημιουργήθηκε με ουσιαστικό σκοπό την αποφυγή του αναλογούντος φόρου.
Σε περίπτωση που το νομικό πρόσωπο ή η νομική οντότητα είναι φορολογικός κάτοικος χώρας που είναι συμβαλλόμενο μέρος της συμφωνίας για τον Ε.Ο.Χ. και υφίσταται και εφαρμόζεται συμφωνία ανταλλαγής πληροφοριών, ανάλογης με την ανταλλαγή πληροφοριών, κατόπιν αιτήσεως που προβλέπεται στην Οδηγία

2011/16/ΕΕ, η παράγραφος 1 δεν εφαρμόζεται, εκτός εάν η εγκατάσταση ή η οικονομική δραστηριότητα του νομικού προσώπου ή της νομικής οντότητας συνιστά επίπλαστη κατάσταση, που δημιουργήθηκε με ουσιαστικό σκοπό την αποφυγή του αναλογούντος φόρου.
3. Οι ακόλουθες κατηγορίες εισοδήματος λαμβάνονται υπόψη για την εφαρμογή του στοιχείου γ΄ της παραγράφου 1, εφόσον άνω του πενήντα τοις εκατό (50%) της αντίστοιχης κατηγορίας εισοδήματος του νομικού προσώπου ή της νομικής οντότητας προέρχεται από συναλλαγές με τη φορολογούμενη εταιρεία ή τα συνδεδεμένα με αυτή πρόσωπα:
α) τόκοι ή οποιοδήποτε άλλο εισόδημα παράγεται από χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία,
β) δικαιώματα ή οποιοδήποτε άλλο εισόδημα παράγεται από πνευματική ιδιοκτησία,
γ) μερίσματα και εισόδημα από τη μεταβίβαση μετοχών,
δ) εισόδημα από κινητά περιουσιακά στοιχεία,
ε) εισόδημα από ακίνητη περιουσία, εκτός εάν το κράτος – μέλος [με την περ. 18 της υποπαρ. Δ.1. της παρ. Δ. του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 (Α' 85/07.04.2014) διαγράφηκαν οι λέξεις *«-μέλος»*, με ισχύ σύμφωνα με την περ. 23 της ίδιας υποπαρ. από την 1η Ιανουαρίου 2014.]
του φορολογούμενου νομικού προσώπου ή νομικής οντότητας δεν θα είχε δικαίωμα να φορολογήσει το εισόδημα βάσει συμφωνίας που έχει συναφθεί με τρίτη χώρα,
στ) εισόδημα από ασφαλιστικές, τραπεζικές και άλλες χρηματοοικονομικές δραστηριότητες.
4. Οι κατηγορίες εισοδήματος που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο υπολογίζονται στη βάση του φορολογικού έτους και με το φορολογικό συντελεστή που ισχύει για τα κέρδη από επιχειρηματική δραστηριότητα των φυσικών προσώπων σύμφωνα με το Δεύτερο Μέρος του παρόντα Κώδικα ή με το φορολογικό συντελεστή που ισχύει για τα κέρδη από επιχειρηματική δραστηριότητα των νομικών προσώπων ή νομικών οντοτήτων σύμφωνα με το Τρίτο Μέρος, κατά περίπτωση.»

425 Το άρθρο 66Α τίθεται, όπως προστέθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 58 του ν. 4714/2020 (Α' 148/ 31.07.2020) (Ενσωμάτωση άρθρου 5 της Οδηγίας 2016/1164/ΕΕ), με ισχύ που ορίζεται σύμφωνα με την παρ. 56 του άρθρου 72 του ν. 4172/2013 (Α' 167/23.07.2013) , η οποία προστέθηκε με το άρθρο 60 του ν. 4714/2020 (Α' 148/ 31.07.2020) ως εξής: «56. α) Οι διατάξεις του άρθρου 66Α εφαρμόζονται για μεταφορές περιουσιακών στοιχείων, φορολογικής κατοικίας ή δραστηριότητας από την Ελλάδα προς άλλο κράτος-μέλος ή τρίτη χώρα που πραγματοποιούνται από την 1η.1.2020 και μετά. β) Για τις μεταφορές περιουσιακών στοιχείων, φορολογικής κατοικίας ή δραστηριότητας που έχουν πραγματοποιηθεί από την 1η Ιανουαρίου 2020 μέχρι την ημερομηνία δημοσίευσης του παρόντος, υποβάλλονται δηλώσεις της παρ. 3 του άρθρου 66Α, χωρίς την επιβολή κυρώσεων, μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του τρίτου μήνα από την ημερομηνία δημοσίευσης του παρόντος.».

426 Το άρθρο 66Β τίθεται, όπως προστέθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 59 του ν. 4714/2020 (Α' 148/ 31.07.2020) (Ενσωμάτωση άρθρου 9 της Οδηγίας 2016/1164/ΕΕ), με ισχύ που ορίζεται σύμφωνα με την παρ. 57 του άρθρου 72 του ν. 4172/2013 (Α' 167/23.07.2013) , η οποία προστέθηκε με το άρθρο 60 του ν. 4714/2020 (Α' 148/ 31.07.2020) ως εξής: «57. Οι διατάξεις του άρθρου 66 Β εφαρμόζονται από την 1η.1.2020 και μετά.»

427 Με το άρθρο 3 του ν. 4949/2022 (Α' 126/30.06.2022) προστέθηκε η παρ. 10 του άρθρου 66Β, με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 82 του ίδιου νόμου από την 01.01.2022.

428 Με το άρθρο 3 του ν. 4949/2022 (Α' 126/30.06.2022) προστέθηκε η παρ. 11 του άρθρου 66Β, με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 82 του ίδιου νόμου από την 01.01.2022.

429 Με την παρ. 1.α. του άρθρου 25 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) προστέθηκαν στον τίτλο του άρθρου 67 μετά τη λέξη *«προσώπων»* οι λέξεις *«και καταβολή του φόρου»* με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013.

430 Η παρ. 1 τίθεται, όπως ισχύει μετά και την τελευταία τροποποίησή της με την παρ. 2 του άρθρου 1 του ν. 4714/2020 (Α' 148/31.07.2020) και ισχύει σύμφωνα με το άρθρο 144 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.07.2020.
Η αρχική διατύπωση είχε ως εξής :
«1. Ο φορολογούμενος που έχει συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας του υποχρεούται να δηλώνει όλα τα εισοδήματά του, τα φορολογούμενα με οποιοδήποτε τρόπο ή απαλλασσόμενα, στη Φορολογική Διοίκηση ηλεκτρονικά. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, η δήλωση αυτή μπορεί να υποβάλλεται στη Φορολογική Διοίκηση σε

έγχαρτη μορφή.» [Με την παρ. 3 του άρθρου 2 του ν. 4646/2019 (Α' 201/12.12.2019) προστέθηκε εδάφιο, και ορίστηκε σύμφωνα με την παρ.1 του άρθρου 66 του ίδιου νόμου ότι εφαρμόζεται από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 12.12.2019, ως εξής: «*Ειδικά, φορολογούμενοι που υπάγονται στις διατάξεις του άρθρου 5Α υποχρεούνται να δηλώνουν όλα τα εισοδήματά τους, που προκύπτουν στην ημεδαπή, κατά την έννοια της παραγράφου 1 του άρθρου 5, ενώ για τα εισοδήματα που προκύπτουν στην αλλοδαπή, κατά την έννοια της παραγράφου 2 του άρθρου 5, και τα οποία υπόκεινται στην εναλλακτική φορολόγηση δεν υφίσταται υποχρέωση δήλωσής τους.»*]
[Με την παρ. 2 του άρθρου 1 του ν. 4714/2020 (Α' 148/31.07.2020) προστέθηκε εδάφιο, με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με το άρθρο 144 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.07.2020, ως εξής: *«Φορολογούμενοι που υπάγονται στις διατάξεις του άρθρου 5Β υποχρεούνται να δηλώνουν όλα τα εισοδήματά τους που προκύπτουν στην ημεδαπή, κατά την έννοια της παρ. 1 του άρθρου 5, και τα εισοδήματα που προκύπτουν στην αλλοδαπή, κατά την έννοια της παρ. 2 του άρθρου 5, και τα οποία υπόκεινται στην εναλλακτική φορολόγηση.»*] [Με την παρ. 2 του άρθρου 22 του ν. 4283/2014 (Α' 189/10.09.2014) προστέθηκαν εδάφια, με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με το άρθρο 23 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 10.09.2014, ως εξής: *«Δεν υποχρεούνται σε υποβολή δήλωσης οι κεκαρμένοι μοναχοί για το καθαρό ποσό της σύνταξης που καταβάλλεται σε αυτούς κατά το χρονικό διάστημα που διατηρούν την ανωτέρω ιδιότητα εφόσον αυτό δεν υπερβαίνει το ποσό των εννέα χιλιάδων πεντακοσίων (9.500) ευρώ. Στην περίπτωση αυτή δεν εφαρμόζεται η παράγραφος 24 του άρθρου 72 του ανωτέρω νόμου.»*] [Με την παρ. 6 του άρθρου 21 του ν. 4646/2019 (Α' 201/12.12.2019) προστέθηκε στο τέλος της παρ. 1 εδάφιο, και ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 19 του άρθρου 66 του ίδιου νόμου ότι έχει εφαρμογή για πληρωμές τόκων που πραγματοποιούνται από την 1.1.2020 και μετά, ως εξής: «*Ομοίως, δεν υποχρεούνται σε υποβολή δήλωσης τα φυσικά πρόσωπα που είναι φορολογικοί κάτοικοι αλλοδαπής και αποκτούν εισόδημα αποκλειστικά από τόκους κρατικών ομολόγων και εντόκων γραμματίων του Ελληνικού Δημοσίου, καθώς και από τόκους εταιρικών ομολογιών της παραγράφου 5 του άρθρου 37.»*

431 Με την παρ. 3 του άρθρου 2 του ν. 4646/2019 (Α' 201/12.12.2019) προστέθηκε εδάφιο, και ορίστηκε σύμφωνα με την παρ.1 του άρθρου 66 του ίδιου νόμου ότι εφαρμόζεται από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 12.12.2019, ως άνω.

432 Με την παρ. 2 του άρθρου 1 του ν. 4714/2020 (Α' 148/31.07.2020) προστέθηκε εδάφιο στην παρ.1 του άρθρου 67, με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με το άρθρο 144 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.07.2020, ως άνω.

433 Με την παρ. 2 του άρθρου 22 του ν. 4283/2014 (Α' 189/10.09.2014) προστέθηκαν δύο εδάφια στην παρ.1 του άρθρου 67, με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με το άρθρο 23 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 10.09.2014, ως άνω.

434 Με την παρ. 6 του άρθρου 21 του ν. 4646/2019 (Α' 201/12.12.2019) προστέθηκε στο τέλος της παρ. 1 του άρθρου 67, νέο εδάφιο και ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 19 του άρθρου 66 του ίδιου νόμου ότι έχει εφαρμογή για πληρωμές τόκων που πραγματοποιούνται από την 1.1.2020 και μετά, ως άνω.

435 Με την παρ. 1.α. του άρθρου 25 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) προστέθηκαν στην παρ. 2 του άρθρου 67, οι λέξεις *«αυτοτελώς φορολογούμενα»* μετά τις λέξεις *«για όλα τα»* της παραγράφου 2, με ισχύ σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013, ως άνω.

436 Το πρώτο εδάφιο της παρ. 3 του άρθρου 67, τίθεται όπως ισχύει μετά την τελευταία αντικατάστασή του με την παρ. 1.α. του άρθρου 16 του ν. 4467/2017 (Α' 56/13.04.2017), με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 1.β. του ίδιου άρθρου ως εξής: «β. Η διάταξη της προηγούμενης περίπτωσης ισχύει για τα εισοδήματα που αποκτώνται και τις δαπάνες που πραγματοποιούνται στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από την 1η Ιανουαρίου 2016 και μετά.», ως άνω.
Η αρχική διατύπωση του πρώτου εδαφίου της παρ. 3 του άρθρου 67, με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 72 του ν. 4172/2013 (Α' 167/23.07.2013) για τα εισοδήματα που αποκτώνται και τις δαπάνες που πραγματοποιούνται, κατά περίπτωση, στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από την 1η Ιανουαρίου 2014 και μετά είχε ως εξής: *«3. Η δήλωση υποβάλλεται κατά το χρονικό διάστημα από την 1η Φεβρουαρίου μέχρι και την 30ή*

Ιουνίου [με την παρ. 1.α. του άρθρου 25 του ν. ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) οι λέξεις *«κατά το χρονικό διάστημα από την 1η Φεβρουαρίου μέχρι και την 30ή Ιουνίου»* αντικαταστάθηκαν με τις λέξεις *«μέχρι και την 30ή Απριλίου»,* με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 21 του άρθρου 72 του ν. 4172/2013 (Α' 167/23.07.2013) , η οποία προστέθηκε με την παρ. 10 του άρθρου 26 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) ως εξής: «21. Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 3 του άρθρου 67 τίθεται σε ισχύ από την 1η Ιανουαρίου 2015. Ειδικά για το φορολογικό έτος 2014 η δήλωση υποβάλλεται κατά το χρονικό διάστημα από την 1η Φεβρουαρίου μέχρι και την 30ή Ιουνίου.»

437 Με την παρ. 1 του άρθρου 8 του ν. 4374/2016 (Α' 50/01.04.2016) προστέθηκε το τελευταίο εδάφιο της παρ.3 του άρθρου 67, με ισχύ σύμφωνα με το άρθρο 14 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 01.04.2016, ως άνω.

438 Με την παράγραφο 1 του άρθρου 84 του ν. 5162/2024 (ΦΕΚ Α' 198/05.12.2024) τροποποιήθηκε η παράγραφος 3 του άρθρου 67, ως άνω και ισχύει για τις δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος φορολογικού έτους 2024 και εφεξής, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 100 του ιδίου νόμου.
Η προηγούμενη διατύπωση είχε ως εξής
«Η δήλωση υποβάλλεται μέχρι και την 30ή Ιουνίου του αμέσως επόμενου φορολογικού έτους. Σε περίπτωση που ο φορολογούμενος αποβιώσει ή μεταφέρει την κατοικία του στο εξωτερικό, η δήλωση υποβάλλεται από τους κατά περίπτωση υπόχρεους, καθ' όλη τη διάρκεια του φορολογικού έτους και συνοδεύεται από δικαιολογητικά και στοιχεία που καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών. Εξαιρετικά, τα φυσικά πρόσωπα που συμμετέχουν σε νομικά πρόσωπα και νομικές οντότητες που τηρούν απλογραφικά βιβλία, μπορούν να υποβάλλουν δήλωση φορολογίας εισοδήματος μέχρι το πρώτο δεκαπενθήμερο του επόμενου μήνα από τη λήξη της προθεσμίας υποβολής της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων.»

439 Η παρ. 4 του άρθρου 67, τίθεται, όπως ισχύει μετά την τελευταία τροποποίησή της με την παρ.1 του άρθρου 47 του ν. 5073/2023 (Α' 204/11.12.2023), με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 2 του ίδιου άρθρου ως εξής: «2. Η παρ. 1 ισχύει για τις δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος του φορολογικού έτους 2023 και των επόμενων ετών.»
Η αρχική διατύπωση της παρ. 4 του άρθρου 67, με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 72 του ν. 4172/2013 (Α' 167/23.07.2013) για τα εισοδήματα που αποκτώνται και τις δαπάνες που πραγματοποιούνται, κατά περίπτωση, στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από την 1η Ιανουαρίου 2014 και μετά είχε ως εξής:
«4. Οι σύζυγοι, κατά τη διάρκεια του γάμου, υποχρεούνται να υποβάλουν κοινή δήλωση για τα εισοδήματά τους στα οποία ο φόρος, τα τέλη και οι εισφορές που αναλογούν υπολογίζονται χωριστά στο εισόδημα καθενός συζύγου. Οι τυχόν ζημίες του εισοδήματος του ενός συζύγου δεν συμψηφίζονται με τα εισοδήματα του άλλου συζύγου. Υπόχρεος υποβολής δήλωσης είναι ο σύζυγος και για τα εισοδήματα της συζύγου του. Ειδικότερα οι σύζυγοι υποβάλλουν χωριστή φορολογική δήλωση, ο καθένας για τα εισοδήματά του, εφόσον:
α. Έχει διακοπεί η έγγαμη συμβίωση κατά το χρόνο υποβολής της δήλωσης. Το βάρος της απόδειξης για τη διακοπή φέρει ο φορολογούμενος.
β. Ο ένας από τους δύο συζύγους είναι σε κατάσταση πτώχευσης ή έχει υποβληθεί σε δικαστική συμπαράσταση. Για τα εισοδήματα των ανήλικων τέκνων, υπόχρεος για την υποβολή της δήλωσης είναι ο γονέας που ασκεί τη γονική μέριμνα σύμφωνα με την παράγραφο 4 του άρθρου 11.» [Με την παρ. 2 του άρθρου 8 του ν. 4374/2016 (Α' 50/01.04.2016) αντικαταστάθηκε η παρ. 4, με ισχύ σύμφωνα με το άρθρο 14 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 01.04.2016, ως εξής: *«4. Οι σύζυγοι, κατά τη διάρκεια του γάμου, υποχρεούνται να υποβάλουν κοινή δήλωση για τα εισοδήματά τους στα οποία ο φόρος, τα τέλη και οι εισφορές που αναλογούν υπολογίζονται χωριστά στο εισόδημα καθενός συζύγου. Κοινή δήλωση δύνανται να υποβάλουν και τα πρόσωπα που έχουν συνάψει σύμφωνο συμβίωσης. Στην περίπτωση αυτή έχουν την ίδια φορολογική αντιμετώπιση με τους έγγαμους. Οι τυχόν ζημίες του εισοδήματος του ενός συζύγου ή μέρους συμφώνου συμβίωσης, δεν συμψηφίζονται με τα εισοδήματα του άλλου συζύγου ή του άλλου μέρους συμφώνου συμβίωσης. Υπόχρεος υποβολής δήλωσης είναι ο σύζυγος ή το μέρος συμφώνου συμβίωσης, το οποίο δηλώνεται ως υπόχρεος, και για τα εισοδήματα της συζύγου του ή του άλλου μέρους συμφώνου συμβίωσης, αντίστοιχα. Ειδικότερα, οι σύζυγοι ή τα μέρη συμφώνου συμβίωσης, υποβάλλουν χωριστή φορολογική δήλωση, ο καθένας για τα εισοδήματά του, εφόσον:*

α. Έχει διακοπεί η έγγαμη συμβίωση ή έχει λυθεί το σύμφωνο συμβίωσης κατά το χρόνο υποβολής της δήλωσης. Το βάρος της απόδειξης για τη διακοπή της έγγαμης συμβίωσης ή τη λύση του συμφώνου συμβίωσης φέρει ο φορολογούμενος,
β. Ο ένας από τους δύο συζύγους ή ένα από τα δύο μέρη συμφώνου συμβίωσης είναι σε κατάσταση πτώχευσης ή έχει υποβληθεί σε δικαστική συμπαράσταση. Για τα εισοδήματα των ανήλικων τέκνων, υπόχρεος για την υποβολή της δήλωσης είναι ο γονέας ή το μέρος συμφώνου συμβίωσης που ασκεί τη γονική μέριμνα, με την επιφύλαξη των οριζομένων στην παράγραφο 4 του άρθρου 11.»] [Με την παρ. 5 του άρθρου 59 του ν. 4583/2018 (Α' 212/18.12.2018) αντικαταστάθηκε εκ νέου η παρ. 4, με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 7 του ίδιου άρθρου και νόμου για δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος φορολογικού έτους 2018 και επόμενων, ως εξής: «*4.α) Οι σύζυγοι, κατά τη διάρκεια του γάμου, υποβάλλουν κοινή δήλωση για τα εισοδήματά τους. Υπόχρεος για την υποβολή της κοινής δήλωσης είναι ο σύζυγος και για τα εισοδήματα της συζύγου του. Ο φόρος, τα τέλη και οι εισφορές που αναλογούν στα εισοδήματα εκάστου συζύγου βεβαιώνεται χωριστά και η ευθύνη της καταβολής βαρύνει κάθε σύζυγο.*
β) Η δήλωση δύναται να υποβάλλεται χωριστά, εφόσον ένας τουλάχιστον εκ των συζύγων το επιλέξει, με ανέκκλητη δήλωσή του για κάθε φορολογικό έτος μέχρι την 28η Φεβρουαρίου του έτους υποβολής της δήλωσης. Η επιλογή αυτή είναι δεσμευτική ως προς το φορολογικό έτος που αφορά και για τον άλλο σύζυγο.
γ) Στις χωριστές δηλώσεις συζύγων εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 11 για τα εξαρτώμενα μέλη του φορολογούμενου.
δ) Κοινή δήλωση δύνανται να υποβάλλουν και τα πρόσωπα που έχουν συνάψει σύμφωνο συμβίωσης.
Στην περίπτωση αυτή έχουν την ίδια φορολογική αντιμετώπιση με τους έγγαμους που υποβάλλουν κοινή δήλωση. Υπόχρεος της υποβολής φορολογικής δήλωσης είναι το μέρος του συμφώνου συμβίωσης, το οποίο δηλώνεται ως υπόχρεος και για τα εισοδήματα του άλλου μέρους.
ε) Στις κοινές δηλώσεις της παραγράφου αυτής οι τυχόν ζημίες του εισοδήματος του ενός συζύγου ή μέρους συμφώνου συμβίωσης, δεν συμψηφίζονται με τα εισοδήματα του άλλου συζύγου ή του άλλου μέρους συμφώνου συμβίωσης.
στ) Οι σύζυγοι ή τα μέρη συμφώνου συμβίωσης, υποβάλλουν χωριστή φορολογική δήλωση, ο καθένας για τα εισοδήματά του, εφόσον:
αα) Έχει διακοπεί η έγγαμη συμβίωση ή έχει λυθεί το σύμφωνο συμβίωσης κατά τον χρόνο υποβολής της δήλωσης. Το βάρος της απόδειξης για τη διακοπή της έγγαμης συμβίωσης ή τη λύση του συμφώνου συμβίωσης φέρει ο φορολογούμενος.
ββ) Ο ένας από τους δύο συζύγους ή ένα από τα δύο μέρη συμφώνου συμβίωσης είναι σε κατάσταση πτώχευσης ή έχει υποβληθεί σε δικαστική συμπαράσταση.
Για τα εισοδήματα των ανήλικων τέκνων εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 11.».] [Με την παρ. 67 του άρθρου 72 του ν. 4172/2013 (Α' 167/23.07.2013) , όπως προστέθηκε με το άρθρο 33 του ν. 4797/2021 (Α' 66/23.04.2021) ορίστηκε ότι: «67. Εξαιρετικά, για τις δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων φορολογικού έτους 2020, ως προθεσμία υποβολής της ανέκκλητης δήλωσης της περ. β' της παρ. 4 του άρθρου 67 ορίζεται η 6η Μαΐου 2021.»]

440 Με την παράγραφο 2 του άρθρου 84 του ν. 5162/2024 (ΦΕΚ Α' 198/05.12.2024) τροποποιήθηκε η περ. α) της παραγράφου 4 του άρθρου 67, ως άνω και ισχύει για τις δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος φορολογικού έτους 2024 και εφεξής, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 100 του ιδίου νόμου.
Η προηγούμενη διατύπωση είχε ως εξής
«α) Οι σύζυγοι, κατά τη διάρκεια του γάμου, υποβάλλουν κοινή δήλωση για τα εισοδήματά τους. Υπόχρεος για την υποβολή της κοινής δήλωσης είναι ο σύζυγος και για τα εισοδήματα της συζύγου του. Ο φόρος, τα τέλη και οι εισφορές που αναλογούν στα εισοδήματα εκάστου συζύγου βεβαιώνεται χωριστά και η ευθύνη της καταβολής βαρύνει κάθε σύζυγο.»

441 Με την παρ.1 του άρθρου 47 του ν. 5073/2023 (Α' 204/11.12.2023) αντικαταστάθηκε η περ. β' της παρ. 4 του άρθρου 67, με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 2 του ίδιου άρθρου ως εξής: «2. Η παρ. 1 ισχύει για τις δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος του φορολογικού έτους 2023 και των επόμενων ετών.», ως άνω.

442 Η παρ. 6 του άρθρου 67, τίθεται όπως ισχύει μετά την τελευταία τροποποίησή της με την παρ. 15.α. του άρθρου 115 του ν.4549/2018 (Α' 105/14.06.2018) και ισχύει, σύμφωνα με το άρθρο 131 του ίδιου νόμου, από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 14.06.2018

Η αρχική διατύπωση της παρ. 6, όπως προστέθηκε με την παρ. 1.β. του άρθρου 25 του ν. ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013), με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013, είχε ως εξής:
«6. Ο φόρος εισοδήματος φυσικών προσώπων υπολογίζεται με βάση την ετήσια φορολογική δήλωση του φορολογούμενου και το ποσό της φορολογικής οφειλής καθορίζεται σύμφωνα με τα άρθρα 31 και 32 [με την παρ. 15.α. του άρθρου 115 του ν.4549/2018 (Α' 105/14.06.2018) στο πρώτο εδάφιο της παρ. 6 οι λέξεις *«με τα άρθρα 31 και 32»* αντικαταστάθηκαν με τις λέξεις *«με το άρθρο 32»,* με ισχύ σύμφωνα με το άρθρο 131 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 14.06.2018.] *του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας, κατόπιν έκπτωσης:*
α) του φόρου που παρακρατήθηκε,
β) του φόρου που προκαταβλήθηκε,
*γ) του φόρου που καταβλήθηκε στην αλλοδαπή σύμ*φωνα με το άρθρο 9.
Σε περίπτωση που το ποσό του φόρου που προκαταβλήθηκε ή παρακρατήθηκε είναι μεγαλύτερο από τον οφειλόμενο φόρο, η επιπλέον διαφορά επιστρέφεται.
Η καταβολή του φόρου γίνεται σε τρεις (3) ίσες διμηνιαίες δόσεις από τις οποίες η πρώτη καταβάλλεται μέχρι την τελευταία ημέρα του επόμενου μήνα από την προβλεπόμενη προθεσμία υποβολής της δήλωσης και η καθεμία από τις επόμενες την τελευταία ημέρα του τρίτου και πέμπτου μήνα αντίστοιχα από την υποβολή της δήλωσης, η οποία δεν μπορεί να εκτείνεται πέραν του ίδιου φορολογικού έτους.» [Με την παρ. 1 του άρθρου 47 του ν. 4331/2015 (Α' 69/02.07.2015) αντικαταστάθηκε το προηγούμενο εδάφιο, με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 4 του ίδιου άρθρου και νόμου ως εξής: «4. Η διάταξη της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου ισχύει για το φορολογικό έτος 2014 και εξής.» ως εξής: *«Η καταβολή του φόρου γίνεται σε τρεις (3) ισόποσες διμηνιαίες δόσεις, από τις οποίες η πρώτη καταβάλλεται μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του μηνός Ιουλίου και η καθεμία από τις επόμενες μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα των μηνών Σεπτεμβρίου και Νοεμβρίου, από την προθεσμία υποβολής της δήλωσης.»*]

[Με την παρ. 4 του άρθρου 2 του ν.4328/2015 (Α' 51/14.05.2015) προστέθηκε εδάφιο, με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 7 του ίδιου άρθρου και νόμου ως εξής: «7. Οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων ισχύουν για τα εισοδήματα που αποκτώνται στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από την 1η Ιανουαρίου 2014 και μετά.» ως εξής: *«Όταν ο φόρος που οφείλεται με βάση την εμπρόθεσμη αρχική ή τροποποιητική δήλωση καταβάλλεται εφάπαξ μέσα στην προθεσμία της πρώτης δόσης, παρέχεται στο συνολικό ποσό του φόρου και των λοιπών συμβεβαιούμενων με αυτόν οφειλών έκπτωση δύο τοις εκατό (2%).»* και με την παρ.11.η της υποπαρ. Δ.1 του άρθρου 2 του ν. 4336/2015 (Α' 94/14.08.2015) καταργήθηκε το ίδιο εδάφιο για τα εισοδήματα που αποκτώνται στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από την 1η Ιανουαρίου 2015 και μετά.] [Με το άρθρο 59 του ν. 4410/2016 (Α' 141/03.08.2016) προστέθηκε εδάφιο, με ισχύ σύμφωνα με το άρθρο 69 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 03.08.2016, ως εξής*: «Ειδικά η καταβολή του φόρου που προσδιορίζεται από δηλώσεις με καταληκτική ημερομηνία υποβολής την 31η Δεκεμβρίου εκάστου φορολογικού έτους, γίνεται μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του πρώτου μήνα του επόμενου έτους, ενώ για τις δηλώσεις αυτής της περίπτωσης που υποβάλλονται στη Δ.Ο.Υ. εμπρόθεσμα και η πράξη διοικητικού προσδιορισμού φόρου εκδίδεται μετά την 31η Δεκεμβρίου, η καταβολή γίνεται μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του επόμενου μήνα από την έκδοση της πράξης διοικητικού προσδιορισμού φόρου.»* [Με την παρ. 15.β. του άρθρου 115 του ν. 4549/2018 (Α' 105/14.06.2018) προστέθηκε το τελευταίο εδάφιο της παρ. 6, με ισχύ σύμφωνα με το άρθρο 131 του ιδίου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 14.06.2018, ως εξής: *«Η καταβολή του φόρου που προσδιορίζεται από δηλώσεις φορολογούμενων που συμμετέχουν σε νομικά πρόσωπα και νομικές οντότητες που τηρούν απλογραφικά βιβλία, γίνεται σε δύο (2) ισόποσες διμηνιαίες δόσεις, από τις οποίες η πρώτη καταβάλλεται μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του Σεπτεμβρίου και η δεύτερη μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του Νοεμβρίου κάθε έτους.»*

443 Με την παράγραφο 3 του άρθρου 84 του ν. 5162/2024 (ΦΕΚ Α' 198/05.12.2024) τροποποιήθηκε η παράγραφος 6 του άρθρου 67, ως άνω και ισχύει για τις δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος φορολογικού έτους 2024 και εφεξής, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 100 του ιδίου νόμου.
Η προηγούμενη διατύπωση είχε ως εξής

«6.Ο φόρος εισοδήματος φυσικών προσώπων υπολογίζεται με βάση την ετήσια φορολογική δήλωση του φορολογούμενου και το ποσό της φορολογικής οφειλής καθορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 32 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας , κατόπιν έκπτωσης:
α) του φόρου που παρακρατήθηκε,

β) του φόρου που προκαταβλήθηκε,
γ) του φόρου που καταβλήθηκε στην αλλοδαπή σύμφωνα με το άρθρο 9.
Σε περίπτωση που το ποσό του φόρου που προκαταβλήθηκε ή παρακρατήθηκε είναι μεγαλύτερο από τον οφειλόμενο φόρο, η επιπλέον διαφορά επιστρέφεται.»

Η καταβολή του φόρου γίνεται σε τρεις (3) ισόποσες διμηνιαίες δόσεις, από τις οποίες η πρώτη καταβάλλεται μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του μηνός Ιουλίου και η καθεμία από τις επόμενες μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα των μηνών Σεπτεμβρίου και Νοεμβρίου, από την προθεσμία υποβολής της δήλωσης. Ειδικά η καταβολή του φόρου που προσδιορίζεται από δηλώσεις με καταληκτική ημερομηνία υποβολής την 31η Δεκεμβρίου εκάστου φορολογικού έτους, γίνεται μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του πρώτου μήνα του επόμενου έτους, ενώ για τις δηλώσεις αυτής της περίπτωσης που υποβάλλονται στη Δ.Ο.Υ. εμπρόθεσμα και η πράξη διοικητικού προσδιορισμού φόρου εκδίδεται μετά την 31η Δεκεμβρίου, η καταβολή γίνεται μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του επόμενου μήνα από την έκδοση της πράξης διοικητικού προσδιορισμού φόρου. *[Το* εδάφιο είχε προστεθεί με το άρθρο 59 του ν. 4410/2016 (Α' 141/03.08.2016), με ισχύ σύμφωνα με το άρθρο 69 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 03.08.2016].

Η καταβολή του φόρου που προσδιορίζεται από δηλώσεις φορολογούμενων που συμμετέχουν σε νομικά πρόσωπα και νομικές οντότητες που τηρούν απλογραφικά βιβλία, γίνεται σε δύο (2) ισόποσες διμηνιαίες δόσεις, από τις οποίες η πρώτη καταβάλλεται μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του Σεπτεμβρίου και η δεύτερη μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του Νοεμβρίου κάθε έτους. [Το τελευταίο αυτό εδάφιο της παρ. 6 είχε προστεθεί την παρ. 15.β. του άρθρου 115 του ν. 4549/2018 (Α' 105/14.06.2018), με ισχύ σύμφωνα με το άρθρο 131 του ιδίου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 14.06.2018].

444 Η παρ. 7 του άρθρου 67, τίθεται, όπως αναριθμήθηκε από παρ. 6 της αρχικής διατύπωσης του παρόντος άρθρου και νόμου με την παρ. 1.β. του άρθρου 25 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013), με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013.

445 Με την παρ. 6 του άρθρου 59 του ν. 4583/2018 (Α' 212/18.12.2018) προστέθηκε το δεύτερο εδάφιο της παρ. 7 του άρθρου 67, με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 7 του ίδιου άρθρου και νόμου για δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος φορολογικού έτους 2018 και επόμενων, ως άνω.

446 Με την παράγραφο 4 του άρθρου 84 του ν. 5162/2024 (ΦΕΚ Α' 198/05.12.2024) προστέθηκε η παράγραφος 8 του άρθρου 67 και ισχύει για τις δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος φορολογικού έτους 2024 και εφεξής, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 100 του ιδίου νόμου.

447 Το άρθρο 67Α τίθεται, όπως προστέθηκε με την περ. 19 της υποπαρ. Δ.1 της παρ. Δ. του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 (Α' 85/07.04.2014), με ισχύ σύμφωνα με την περ. 23 της ίδιας υποπαρ. από 01.01.2014, ως άνω.

448 Το άρθρο 68 τίθεται, όπως ισχύει μετά την τελευταία τροποποίησή του με την παρ. 2 του άρθρου 142 του ν. 4537/2018 (Α' 84/15.05.2018) με ισχύ, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 142, από την 1.1.2017.
Η αρχική διατύπωση είχε ως εξής:
«1. Τα νομικά πρόσωπα και οι νομικές οντότητες υποχρεούνται να δηλώνουν [με την παρ. 2.α του άρθρου 25 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) προστέθηκε η λέξη *«ηλεκτρονικά»* με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013] *όλα τα εισοδήματά τους στη Φορολογική Διοίκηση.*
2. Η δήλωση υποβάλλεται κατά το χρονικό διάστημα από την 1η Φεβρουαρίου μέχρι και την 30ή Ιουνίου του αμέσως επόμενου φορολογικού έτους [με την παρ. 2.α του άρθρου 25 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) διαγράφηκαν οι λέξεις «*από την 1η Φεβρουαρίου μέχρι και την 30ή Ιουνίου του αμέσως επόμενου*» και προστέθηκαν οι λέξεις *«μέχρι και την τελευταία* ημέρα [με την παρ. 2 του άρθρου 142 του ν. 4537/2018 (Α' 84/15.05.2018) αντικαταστάθηκε η φράση *«μέχρι και την τελευταία* ημέρα» με τη φράση *«μέχρι και την τελευταία εργάσιμη ημέρα»,* με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 5 του ίδιου άρθρου και νόμου από την κατάθεση της διάταξης στη Βουλή] *του έκτου μήνα από το τέλος του φορολογικού έτους.»*]

Για τα νομικά πρόσωπα και τις νομικές οντότητες που έχουν τεθεί υπό εκκαθάριση, η δήλωση υποβάλλεται μέσα σε ένα (1) μήνα από τη λήξη της εκκαθάρισης για τα εισοδήματα που αποκτήθηκαν κατά την περίοδο αυτή. Σε περίπτωση παράτασης της εκκαθάρισης πέραν του έτους υποβάλλεται προσωρινή δήλωση για τα εισοδήματα κάθε έτους – μέσα σε ένα (1) μήνα από τη λήξη του, επιφυλασσομένης της υποβολής οριστικής δήλωσης συγχρόνως με τη λήξη της εκκαθάρισης. Για τα διαλυόμενα νομικά πρόσωπα και τις νομικές οντότητες, για τα οποία δεν επιβάλλεται από το νόμο εκκαθάριση, η δήλωση υποβάλλεται μέσα σε ένα (1) μήνα από τη διάλυση και σε κάθε περίπτωση πριν από τη διάθεση με οποιονδήποτε τρόπο των περιουσιακών στοιχείων τους.»
[Με την παρ. 2.β του άρθρου 25 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) προστέθηκε στο άρθρο 68 παρ. 3, με ισχύ από 31.12.2013 σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου, ως εξής :
«3. Ο φόρος εισοδήματος νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων υπολογίζεται με βάση την ετήσια φορολογική δήλωση του φορολογούμενου και το ποσό της φορολογικής οφειλής καθορίζεται σύμφωνα με τα άρθρα 31 και 32 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας, κατόπιν έκπτωσης: α) του φόρου που παρακρατήθηκε, β) του φόρου που προκαταβλήθηκε, γ) του φόρου που καταβλήθηκε στην αλλοδαπή σύμφωνα με το άρθρο 9. Ειδικά για τα μερίσματα που εισπράττει ημεδαπή μητρική εταιρεία από ημεδαπή ή αλλοδαπή θυγατρική της με έδρα σε άλλο κράτος-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης όταν δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 48, από το ποσό του φόρου εκπίπτει το ποσό του φόρου που καταβλήθηκε ως φόρος εισοδήματος νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων, καθώς και το ποσό του φόρου που παρακρατήθηκε ως φόρος επί του μερίσματος. [με την παρ. 16 του άρθρου 115 του ν. 4549/2018 (Α' 105/14.06.2018) αντικαταστάθηκε το δεύτερο εδάφιο της παρ.3, και ορίστηκε σύμφωνα με την παράγραφο 18.α του ίδιου άρθρου και νόμου ότι εφαρμόζεται από το φορολογικό έτος 2018 και επόμενα, ως εξής: *«Ειδικά για τα μερίσματα που εισπράττει ημεδαπό νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα από ημεδαπό ή αλλοδαπό νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα με έδρα σε άλλο κράτος - μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όταν δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 48, από το ποσό του φόρου εκπίπτει το ποσό του αναλογούντος φόρου εισοδήματος κατά το μέρος που αφορά στα διανεμόμενα κέρδη του νομικού προσώπου ή της νομικής οντότητας που προβαίνει στη διανομή, καθώς και το ποσό του φόρου που παρακρατήθηκε ως φόρος επί του μερίσματος.»*]
Σε περίπτωση που το ποσό του φόρου που προκαταβλήθηκε ή παρακρατήθηκε είναι μεγαλύτερο από τον οφειλόμενο φόρο, η επιπλέον διαφορά επιστρέφεται.
Η καταβολή του φόρου γίνεται σε οκτώ (8), κατ' ανώτατο όριο, ισόποσες μηνιαίες δόσεις από τις οποίες η πρώτη καταβάλλεται με την υποβολή της δήλωσης και οι υπόλοιπες επτά (7) μέχρι την τελευταία ημέρα του έβδομου μήνα από την υποβολή της δήλωσης, η οποία δεν μπορεί να εκτείνεται πέραν του ίδιου φορολογικού έτους.[Με την παρ. 2.α του άρθρου 16 του ν. 4467/2017 (Α' 56/13.04.2017) αντικαταστάθηκε το εδάφιο αυτό της παρ. 3, με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 2.β. του ίδιου άρθρου και νόμου για τα εισοδήματα που αποκτώνται από την 1η Ιανουαρίου 2016 και μετά, ως εξής: *«Η καταβολή του φόρου γίνεται σε έξι (6), κατ' ανώτατο όριο, ισόποσες μηνιαίες δόσεις από τις οποίες η πρώτη καταβάλλεται μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του επόμενου μήνα από την καταληκτική ημερομηνία υποβολής της δήλωσης και οι υπόλοιπες πέντε (5) μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα των πέντε (5) επόμενων μηνών.»*] [Με την παρ. 1 του άρθρου 14 του ν.4484/2017 (Α' 110/01.08.2017) αντικαταστάθηκε εκ νέου το εδάφιο, με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 3 του ίδιου άρθρου και νόμου ως εξής: «3. Η παράγραφος 1 έχει εφαρμογή για τα εισοδήματα που αποκτώνται από την 1η Ιανουαρίου 2017 και μετά.», ως εξής: *«Η καταβολή του φόρου γίνεται σε έξι (6), κατ΄ ανώτατο όριο, ισόποσες μηνιαίες δόσεις από τις οποίες η πρώτη καταβάλλεται μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του επόμενου μήνα από την καταληκτική ημερομηνία υποβολής της δήλωσης και οι υπόλοιπες πέντε (5) μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα των πέντε (5) επόμενων μηνών, η οποία δεν μπορεί να εκτείνεται πέραν του ίδιου φορολογικού έτους.».*]
Για τα νομικά πρόσωπα και τις νομικές οντότητες που έχουν τεθεί υπό εκκαθάριση η καταβολή του φόρου γίνεται εφάπαξ με την υποβολή της δήλωσης. [Με την παρ. 2.α του άρθρου 16 του ν. 4467/2017 (Α' 56/13.04.2017) αντικαταστάθηκε το εδάφιο αυτό της παρ. 3, με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 2.β. του ίδιου άρθρου και νόμου για τα εισοδήματα που αποκτώνται από την 1η Ιανουαρίου 2016 και μετά, ως εξής: *«Για τα νομικά πρόσωπα και τις νομικές οντότητες που έχουν λυθεί ή έχουν τεθεί υπό εκκαθάριση η καταβολή του φόρου γίνεται εφάπαξ και όχι αργότερα από την επόμενη εργάσιμη ημέρα από την υποβολή της δήλωσης.»*]
[Με την παρ. 5 του άρθρου 2 του ν.4328/2015 (Α' 51/14.05.2015) προστέθηκε στο τέλος της παρ. 3 εδάφιο, με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 7 του ίδιου άρθρου ως εξής: «7. Οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων ισχύουν για τα εισοδήματα που αποκτώνται στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από την 1η Ιανουαρίου 2014 και μετά.» ως εξής: *«Όταν ο φόρος που οφείλεται με βάση την εμπρόθεσμη δήλωση καταβάλλεται εφάπαξ μέσα στην προθεσμία της δήλωσης, παρέχεται έκπτωση δύο τοις εκατό (2%) στο συνολικό ποσό αυτού και των λοιπών συμβεβαιούμενων με αυτόν οφειλών.»* και με την παρ.1 της υποπαρ.

Δ.12. του άρθρου 2 του ν. 4336/2015 (Α' 94/14.08.2015) καταργήθηκε το ίδιο εδάφιο για τα εισοδήματα που αποκτώνται στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από την 1η Ιανουαρίου 2015 και μετά.]
3. [Με την παρ. 2.β του άρθρου 25 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) αναριθμήθηκε η παρ. 3 σε παρ. 4, με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013, ως εξής : *«4.»*] *Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζονται ειδικότερα ο τρόπος και ο χρόνος υποβολής, ο τύπος και το περιεχόμενο της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος, καθώς και τα δικαιολογητικά ή άλλα στοιχεία τα οποία συνυποβάλλονται με αυτή.»*
[Με την παρ. 6 του άρθρου 2 του ν. 4328/2015 (Α' 51/14.05.2015) προστέθηκε η παρ. 5, με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 7 του ίδιου άρθρου και νόμου για τα εισοδήματα που αποκτώνται στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από την 1η Ιανουαρίου 2014 και μετά, ως εξής: *«5. Οι Σύλλογοι Γονέων και Κηδεμόνων που δεν αποκτούν έσοδα υποκείμενα σε φόρο εισοδήματος, αλλά αποκλειστικά και μόνο έσοδα που πραγματοποιούνται κατά την επιδίωξη της εκπλήρωσης του σκοπού τους, δεν υποχρεούνται σε υποβολή δήλωσης φορολογίας εισοδήματος. Τα ανωτέρω ισχύουν ανάλογα και για τις άτυπες ενώσεις ιδιοκτητών και ενοίκων πολυκατοικίας, όταν δεν αποκτούν φορολογητέο εισόδημα.»*]
[Με την παρ. 2.γ του άρθρου 189 του ν. 4764/2020 (Α' 256/23.12.2020) προστέθηκε παρ. 6, με ισχύ σύμφωνα με το άρθρο 192 του ιδίου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 23.12.2020, ως εξής: *«6. Συγχρόνως με την υποβολή της φορολογικής του δήλωσης το μέσο της παρ. 1 του άρθρου 12 του ν. 2328/1995 κοινοποιεί στη Φορολογική Διοίκηση όλα τα παραστατικά, τα σχετικά με τον υπολογισμό και την καταβολή της επιβράβευσης της παρ. 8 του άρθρου 12 του ν. 2328/1995. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζεται κάθε ειδικότερο θέμα για την εφαρμογή της παρούσας.»*]

449 Ο τίτλος του άρθρου 68 τίθεται όπως ισχύει μετά την τροποποίησή του με την παρ.2.α του άρθρου 25 του ν. 4223/2013 με την οποία προστέθηκαν οι λέξεις *«και καταβολή του φόρου»* με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013. Ο αρχικός τίτλος είχε ως εξής: *«Υποβολή της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων».*

450 Με την παρ. 2.α του άρθρου 25 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) μετά τη λέξη *«δηλώνουν»* προστέθηκε η λέξη *«ηλεκτρονικά»* με ισχύ από 31.12.2013 σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου.

451 Με την παράγραφο 1 του άρθρου 85 του ν. 5162/2024 (ΦΕΚ Α' 198/05.12.2024) τροποποιήθηκε η παράγραφος 6 ως άνω και ισχύει για τις δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος φορολογικού έτους 2024 και εφεξής, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 100 του ιδίου νόμου.
Η προηγούμενη διατύπωση, η οποία θεσμοθετήθηκε με την παρ. 2.α του άρθρου 25 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) οι λέξεις «*από την 1η Φεβρουαρίου μέχρι και την 30ή Ιουνίου του αμέσως επόμενου*» αντικαταστάθηκαν από τις λέξεις *«μέχρι και την τελευταία ημέρα του έκτου μήνα από το τέλος του φορολογικού έτους»,* με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013, και εν συνεχεία με την παρ. 2 του άρθρου 142 του ν. 4537/2018 (Α' 84/15.05.2018) αντικαταστάθηκε η φράση *«μέχρι και την τελευταία* ημέρα» με τη φράση *«μέχρι και την τελευταία εργάσιμη ημέρα»,* με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 5 του ίδιου άρθρου και νόμου από την κατάθεση της διάταξης στη Βουλή, είχε ως εξής:
«2. Η δήλωση υποβάλλεται μέχρι και την τελευταία εργάσιμη ημέρα του έκτου μήνα από το τέλος του φορολογικού έτους. Για τα νομικά πρόσωπα και τις νομικές οντότητες που έχουν τεθεί υπό εκκαθάριση, η δήλωση υποβάλλεται μέσα σε ένα (1) μήνα από τη λήξη της εκκαθάρισης για τα εισοδήματα που αποκτήθηκαν κατά την περίοδο αυτή. Σε περίπτωση παράτασης της εκκαθάρισης πέραν του έτους υποβάλλεται προσωρινή δήλωση για τα εισοδήματα κάθε έτους - μέσα σε ένα (1) μήνα από τη λήξη του, επιφυλασσομένης της υποβολής οριστικής δήλωσης συγχρόνως με τη λήξη της εκκαθάρισης. Για τα διαλυόμενα νομικά πρόσωπα και τις νομικές οντότητες, για τα οποία δεν επιβάλλεται από το νόμο εκκαθάριση, η δήλωση υποβάλλεται μέσα σε ένα (1) μήνα από τη διάλυση και σε κάθε περίπτωση πριν από τη διάθεση με οποιονδήποτε τρόπο των περιουσιακών στοιχείων τους.»

452 Με την παρ. 2.β του άρθρου 25 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) αναριθμήθηκε σε παρ. 4 η αρχική παρ.3 και προστέθηκε νέα παρ. 3 στο άρθρο 68, με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013.

453 Με την παράγραφο 2 του άρθρου 85 του ν. 5162/2024 (ΦΕΚ Α' 198/05.12.2024) τροποποιήθηκε , ως άνω η παράγραφος 3 και ισχύει για τις δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος φορολογικού έτους 2024 και εφεξής, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 100 του ιδίου νόμου.
Η αρχική διατύπωση είχε ως εξής:
«3. Ο φόρος εισοδήματος νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων υπολογίζεται με βάση την ετήσια φορολογική δήλωση του φορολογούμενου και το ποσό της φορολογικής οφειλής καθορίζεται σύμφωνα με τα άρθρα 31 και 32 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας, κατόπιν έκπτωσης: [Η ορθή παραπομπή μετά την ισχύ του νέου Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (Κ.Φ.Δ.), ήτοι του ν. 5104/2024 (Α' 58/19.04.2024) γίνεται στα άρθρα 36, παρ. 1-3 του ν. 5104/2024 (Α' 58/19.04.2024) σύμφωνα με τον πίνακα αντιστοιχίας των διατάξεων του καταργηθέντος Κ.Φ.Δ., ήτοι του ν. 4987/2022 (Α' 206) και του νέου Κ.Φ.Δ. που περιλαμβάνεται στο Παράρτημα Β' του ίδιου νόμου.]

α) του φόρου που παρακρατήθηκε,
β) του φόρου που προκαταβλήθηκε,
γ) του φόρου που καταβλήθηκε στην αλλοδαπή σύμφωνα με το άρθρο 9.

Ειδικά για τα μερίσματα που εισπράττει ημεδαπό νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα από ημεδαπό ή αλλοδαπό νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα με έδρα σε άλλο κράτος-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όταν δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 48, από το ποσό του φόρου εκπίπτει το ποσό του αναλογούντος φόρου εισοδήματος κατά το μέρος που αφορά στα διανεμόμενα κέρδη του νομικού προσώπου ή της νομικής οντότητας που προβαίνει στη διανομή, καθώς και το ποσό του φόρου που παρακρατήθηκε ως φόρος επί του μερίσματος. [Με την παρ. 16 του άρθρου 115 του ν. 4549/2018 (Α' 105/14.06.2018) είχε αντικατασταθεί το δεύτερο εδάφιο της παρ. 3, και ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 18.α του ίδιου άρθρου και νόμου ότι εφαρμόζεται από το φορολογικό έτος 2018 και επόμενα.]
Σε περίπτωση που το ποσό του φόρου που προκαταβλήθηκε ή παρακρατήθηκε είναι μεγαλύτερο από τον οφειλόμενο φόρο, η επιπλέον διαφορά επιστρέφεται.

Η καταβολή του φόρου γίνεται σε έξι (6), κατ' ανώτατο όριο, ισόποσες μηνιαίες δόσεις από τις οποίες η πρώτη καταβάλλεται μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του επόμενου μήνα από την καταληκτική ημερομηνία υποβολής της δήλωσης και οι υπόλοιπες πέντε (5) μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα των πέντε (5) επόμενων μηνών, η οποία δεν μπορεί να εκτείνεται πέραν του ίδιου φορολογικού έτους. [Με την παρ. 1 του άρθρου 14 του ν.4484/2017 (Α' 110/01.08.2017) είχε αντικατασταθεί το εδάφιο αυτό της παρ. 3, με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 3 του ίδιου άρθρου ως εξής: «3. Η παράγραφος 1 έχει εφαρμογή για τα εισοδήματα που αποκτώνται από την 1η Ιανουαρίου 2017 και μετά.»].
Για τα νομικά πρόσωπα και τις νομικές οντότητες που έχουν λυθεί ή έχουν τεθεί υπό εκκαθάριση η καταβολή του φόρου γίνεται εφάπαξ και όχι αργότερα από την επόμενη εργάσιμη ημέρα από την υποβολή της δήλωσης.» [Με την παρ. 2.α του άρθρου 16 του ν. 4467/2017 (Α' 56/13.04.2017) είχε αντικατασταθεί το εδάφιο αυτό της παρ. 3, με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 2.β. του ίδιου άρθρου για τα εισοδήματα που αποκτώνται από την 1η Ιανουαρίου 2016 και μετά.]

454 Η παρ. 4 τίθεται, όπως αναριθμήθηκε από παρ. 3 σε παρ. 4 με την παρ. 2.β του άρθρου 25 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013, ως άνω.

455 Η παρ. 5 τίθεται, όπως προστέθηκε με την παρ. 6 του άρθρου 2 του ν. 4328/2015 (Α' 51/14.05.2015) με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 7 του ίδιου άρθρου για τα εισοδήματα που αποκτώνται στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από την 1η Ιανουαρίου 2014 και μετά, ως άνω.

456 Η παρ. 6 τίθεται, όπως προστέθηκε με την παρ. 2.γ του άρθρου 189 του ν. 4764/2020 (Α' 256/23.12.2020) με ισχύ σύμφωνα με το άρθρο 192 του ιδίου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 23.12.2020, ως άνω.

457 Με την παράγραφο 3 του άρθρου 85 του ν. 5162/2024 (ΦΕΚ Α' 198/05.2.2024) προστέθηκε η παράγραφος 7 και ισχύει για τις δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος φορολογικού έτους 2024 και εφεξής, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 100 του ιδίου νόμου.

458 Η παρ. 1 τίθεται, όπως ισχύει μετά την τελευταία τροποποίησή της με την παρ. 1 του άρθρου 119 του ν. 4799/2021 (Α' 78/18.05.2021), με ισχύ που ορίζεται σύμφωνα με την παρ. 73.α. του άρθρου 72 του ν. 4172/2013 (Α' 167/23.07.2013) , όπως προστέθηκε με την παρ. 3 του άρθρου 119 του ν. 4799/2021 (Α' 78/18.05.2021) ως εξής: «73. α. Το πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 69 του ν. 4172/2013, όπως αντικαθίσταται με την παρ. 1 του παρόντος, ισχύει για την προκαταβολή φόρου που βεβαιώνεται με την πράξη διοικητικού προσδιορισμού φόρου εισοδήματος του φορολογικού έτους 2020 και επόμενων.», ως άνω.
Η αρχική διατύπωση της παρ. 1 του άρθρου 69 είχε ως εξής:
«1. Με βάση τη δήλωση που υποβάλλει ο φορολογούμενος και τους λοιπούς τίτλους βεβαίωσης που προβλέπονται στον Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας βεβαιώνεται ποσό ίσο με το πενήντα πέντε τοις εκατό (55%) του φόρου που προκύπτει [με την περ. 20.α της υποπαρ. Δ.1 της παραγράφου Δ. του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 (Α' 85/07.04.2014) στο πρώτο εδάφιο της παρ. 1 μετά τη λέξη *«που προκύπτει»* προστέθηκαν οι λέξεις *«από επιχειρηματική δραστηριότητα»*, με ισχύ σύμφωνα με την περ. 23 της ίδιας υποπαρ. και παρ. από 01.01.2014.] *για το φόρο που αναλογεί στο εισόδημα του διανυόμενου φορολογικού έτους.*
[Με την περ. 11.δ της υποπαρ. Δ.1 της παρ. Δ. του άρθρου 2 του ν. 4336/2015 (Α' 94/14.08.2015) αντικαταστάθηκε το πρώτο εδάφιο της παρ. 1, και ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 38 του άρθρου 72 του ν. 4172/2013 (Α' 167/23.07.2013), όπως προστέθηκε με την παρ.11.ε της υποπαρ. Δ.1 της παρ. Δ. του άρθρου 2 του ν. 4336/2015 (Α' 94/14.08.2015) ως εξής: «38. Το ποσοστό της προκαταβολής του φόρου εισοδήματος της παραγράφου 1 του άρθρου 69 ορίζεται σε πενήντα πέντε τοις εκατό (55%) για τα κέρδη που προκύπτουν στο φορολογικό έτος που αρχίζει από την 1η Ιανουαρίου 2014 έως και την 31η Δεκεμβρίου του ίδιου έτους και σε εβδομήντα πέντε τοις εκατό (75%) για τα κέρδη που προκύπτουν στο φορολογικό έτος που αρχίζει από την 1η Ιανουαρίου 2015 έως και την 31η Δεκεμβρίου του ίδιου έτους.», ως εξής: *«Με βάση τη δήλωση που υποβάλλει ο φορολογούμενος και τους λοιπούς τίτλους βεβαίωσης που προβλέπονται στον Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας βεβαιώνεται ποσό ίσο με το εκατό τοις εκατό (100%) του φόρου που προκύπτει από επιχειρηματική δραστηριότητα για το φόρο που αναλογεί στο εισόδημα του διανυόμενου φορολογικού έτους.»*]

Αν στη δήλωση περιλαμβάνονται και εισοδήματα για τα οποία ο φόρος παρακρατείται ή καταβάλλεται κατά τις διατάξεις των επόμενων παραγράφων, ο φόρος που παρακρατήθηκε ή καταβλήθηκε για τα εισοδήματα αυτά εκπίπτει από το φόρο που πρέπει να βεβαιωθεί κατά το προηγούμενο εδάφιο. Αν το εισόδημα με βάση το οποίο ενεργείται η βεβαίωση του φόρου προσδιορίζεται κατά τρόπο τεκμαρτό, ο φόρος που αναλογεί στο τεκμαρτό αυτό εισόδημα λαμβάνεται υπόψη για τον προσδιορισμό του ποσού που πρέπει να βεβαιωθεί κατά το άρθρο αυτό.

Όταν υποβάλλεται δήλωση για πρώτη φορά το προς βεβαίωση ποσό της παραγράφου αυτής περιορίζεται στο μισό.» [Με την παρ. 17 του άρθρου 115 του ν. 4549/2018 (Α' 105/14.06.2018) αντικαταστάθηκε το τελευταίο εδάφιο της παρ. 1, και ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 18.α. του ίδιου άρθρου και νόμου ότι εφαρμόζεται από το φορολογικό έτος 2018 και επόμενα, ως εξής: *«Όταν αποκτάται για πρώτη φορά εισόδημα από επιχειρηματική δραστηριότητα, το προς βεβαίωση ποσό της παραγράφου αυτής περιορίζεται στο μισό.»*]*.*

459 Με την περ. 20.α της υποπαρ. Δ.1 της παραγράφου Δ. του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 (Α' 85/07.04.2014) στο πρώτο εδάφιο της παρ. 1 μετά τη λέξη *«που προκύπτει»* προστέθηκαν οι λέξεις *«από επιχειρηματική δραστηριότητα»*, με ισχύ σύμφωνα με την περ. 23 της ίδιας υποπαρ. από 01.01.2014.

460 Με την παρ. 17 του άρθρου 115 του ν. 4549/2018 (Α' 105/14.06.2018) αντικαταστάθηκε το τελευταίο εδάφιο της παρ. 1, και ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 18.α. του ίδιου άρθρου ότι εφαρμόζεται από το φορολογικό έτος 2018 και επόμενα.

461 Η παράγραφος 2 του άρθρου 69 τέθηκε όπως τροποποιήθηκε με την παράγραφο 6 του άρθρου 209 του ν. 5222/2025 (ΦΕΚ Α' 134/28-07-2025) και ισχύει για εισοδήματα που αποκτώνται από το φορολογικό έτος 2025 και εφεξής, σύμφωνα με την παράγραφο 7 του άρθρου 275 του ιδίου νόμου.

Προγενέστερα με την περ. 20.β της υποπαρ. Δ.1 της παρ. Δ. του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 (Α' 85/07.04.2014) στην παρ. 2 είχαν διαγραφεί οι λέξεις *«α΄»* και η περίπτωση β', ήτοι: *«β) Στη δήλωση περιλαμβάνονται μόνο εισοδήματα από μισθωτή εργασία και συντάξεις γενικά και από ιδιοκατοίκηση.»,* με ισχύ σύμφωνα με την περ. 23 της ίδιας υποπαρ. και παρ. από 01.01.2014 και η παράγραφος 2 είχε ως εξής:

«2. Οι διατάξεις του πρώτου και του τέταρτου εδαφίου της προηγούμενης παραγράφου δεν εφαρμόζονται όταν το ποσό που πρέπει να βεβαιωθεί δεν υπερβαίνει τα τριάντα (30) ευρώ.»

Η αρχική διατύπωση της παρ. 2 του άρθρου 69 είχε ως εξής:
«2. Οι διατάξεις του πρώτου και του τέταρτου εδαφίου της προηγούμενης παραγράφου δεν εφαρμόζονται όταν: α) Το ποσό που πρέπει να βεβαιωθεί δεν υπερβαίνει τα τριάντα (30) ευρώ. β) Στη δήλωση περιλαμβάνονται μόνο εισοδήματα από μισθωτή εργασία και συντάξεις γενικά και από ιδιοκατοίκηση.»

462 Η παρ. 4 τίθεται, όπως ισχύει μετά την τελευταία τροποποίησή της με την παρ. 3 του άρθρου 25 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013), ως άνω.
Η αρχική διατύπωση της παρ. 4 του άρθρου 69 είχε ως εξής:
«4. Ειδικά, για τους αρχιτέκτονες και τους μηχανικούς ο προκαταβλητέος φόρος υπολογίζεται ως εξής:
α) Σε τέσσερα τοις εκατό (4%) της συμβατικής αμοιβής για εκπόνηση μελετών και σχεδίων που αναφέρονται στις περιπτώσεις β ΄ και δ ΄ της παραγράφου 5 του άρθρου 49. [με την παρ. 3 του άρθρου 25 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) στην περ. α' της παρ. 4 διαγράφτηκαν οι λέξεις *«που αναφέρονται στις περιπτώσεις β' και δ' της παραγράφου 5 του άρθρου 49»,* με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013.]

β) Σε δέκα τοις εκατό (10%) της συμβατικής αμοιβής για εκπόνηση μελετών και σχεδίων που αφορούν οποιασδήποτε άλλης φύσης έργα και για την επίβλεψη της εκτέλεσης αυτών, καθώς και των έργων της προηγούμενης περίπτωσης και της ενέργειας πραγματογνωμοσύνης κ.λπ. για τα έργα αυτά.
Κατ' εξαίρεση, για αμοιβές αρχιτεκτόνων και μηχανικών για την επίβλεψη της εκτέλεσης κάθε είδους τεχνικών έργων που ορίζονται στις προηγούμενες περιπτώσεις, ο προκαταβλητέος φόρος επιβάλλεται πριν από τη θεώρηση των οικείων εργασιών από την αρμόδια αρχή στο ποσό της αμοιβής επίβλεψης του δικαιούχου, και προκειμένου για εκπόνηση μελετών ή σχεδίων και επίβλεψη έργων του Δημοσίου, νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου και των κοινωφελών ή θρησκευτικών ιδρυμάτων, ο προκαταβλητέος φόρος κατά τα ποσοστά της παραγράφου αυτής υπολογίζεται στο ποσό της συμβατικής αμοιβής.»

463 Με την παρ. 3 του άρθρου 25 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) στην περ. α' της παρ. 4 διαγράφτηκαν οι λέξεις *«που αναφέρονται στις περιπτώσεις β' και δ' της παραγράφου 5 του άρθρου 49»,* με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013.

464 Η περ. α' της παρ. 5 τίθεται, όπως ισχύει μετά την τελευταία τροποποίησή της με την παρ. 3 του άρθρου 25 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013), με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013.
Η αρχική διατύπωση της περ. α' της παρ. 5 του άρθρου 69 είχε ως εξής:
«5. α) Στις αμοιβές που λαμβάνουν δικηγόροι οφείλεται προκαταβολή φόρου δεκαπέντε τοις εκατό (15%) με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 64. [με την παρ. 3 του άρθρου 25 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) στο πρώτο εδάφιο της περ. α' της παρ. 5 διαγράφτηκαν οι λέξεις *«με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 64»*, με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013.] *Δεν υπολογίζεται προκαταβλητέος φόρος επί των αμοιβών για παραστάσεις, καθώς και για κάθε άλλη νομική υπηρεσία που παρέχουν δικηγόροι οι οποίοι συνδέονται με τον εντολέα τους με σύμβαση έμμισθης εντολής και αμείβονται με πάγια αντιμισθία.*

465 Με την παρ. 3 του άρθρου 25 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) στο πρώτο εδάφιο της περ. α' της παρ. 5 διαγράφτηκαν οι λέξεις *«με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 64»,* με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013.

466 Το άρθρο 70Α τίθεται ως άνω, όπως προστέθηκε με το άρθρο 49 του ν. 4712/2020 (Α' 146/29.07.2020), με έναρξη ισχύος σύμφωνα με το άρθρο 86 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 29.07.2020.

467 Με το άρθρο 36 του ν.5162/2024 (ΦΕΚ Α 198/05.12.2024), στον τίτλο του άρθρου 70Α, μετά από τις λέξεις «Νεοφυών Επιχειρήσεων» προστίθενται οι λέξεις «και σε αμοιβαία κεφάλαια επιχειρηματικών συμμετοχών»,

468 Η παράγραφος 1 του άρθρου 70Α τέθηκε όπως τροποποιήθηκε με την παράγραφο 1 του άρθρου 26 του ν. 5193/2025 (ΦΕΚ Α' 56/11-04-2025) και ισχύει από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 11.04.2025, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 245.
Η προηγούμενη διατύπωση είχε ως εξής:
«1.Αν ο φορολογούμενος φυσικό πρόσωπο εισφέρει κεφάλαιο (angel investor) σε:
α) κεφαλαιουχική εταιρεία που είναι εγγεγραμμένη στο Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων της Γενικής Γραμματείας Έρευνας και Καινοτομίας του Υπουργείου Ανάπτυξης ή
β) σε αμοιβαίο κεφάλαιο επιχειρηματικών συμμετοχών (Α.Κ.Ε.Σ.) του άρθρου 7 του ν. 2992/2002 (Α' 54), το οποίο συστήνεται στην ημεδαπή και η διαχείρισή του ασκείται από ημεδαπή εταιρεία για την πραγματοποίηση επενδύσεων χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 21α του Κανονισμού (ΕΚ) 651/2014 της Επιτροπής, της 17ης Ιουνίου 2014 για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ΄ εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (L 187) εκπίπτει από το φορολογητέο εισόδημά του ποσό έως πενήντα τοις εκατό (50%) του ποσού της εισφοράς του, αναλογικά ανά κατηγορία δηλωθέντος εισοδήματος, του φορολογικού έτους εντός του οποίου πραγματοποιήθηκε η εισφορά.»

Προγενέστερα με το άρθρο 36 του ν. 5162/2024 (ΦΕΚ Α' 198/05.12.2024) είχε αντικατασταθεί η παράγραφος 1 με ισχύ από το φορολογικό έτος 2025, σύμφωνα με την περίπτωση ε' της παραγράφου 7 του άρθρου 136 του ιδίου νόμου.
Η προηγούμενη διατύπωση είχε ως εξής:
«1.Σε περίπτωση που φορολογούμενος - φυσικό πρόσωπο εισφέρει κεφάλαιο (angel investor) σε κεφαλαιουχική εταιρεία που είναι εγγεγραμμένη στο Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων της Γενικής Γραμματείας Έρευνας και Τεχνολογίας του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων ποσό ίσο με το πενήντα τοις εκατό (50%) του ποσού της εισφοράς του, εκπίπτει από το φορολογητέο εισόδημά του αναλογικά ανά κατηγορία δηλωθέντος εισοδήματος του φορολογικού έτους εντός του οποίου πραγματοποιήθηκε η εισφορά.»

469 Με το άρθρο 36 του ν. 5162/2024 (ΦΕΚ Α' 198/05-12-2024) αντικαταστάθηκε η παράγραφος 2 του άρθρου 70Α και ισχύει από το φορολογικό έτος 2025, σύμφωνα με την περίπτωση ε' της παραγράφου 7 του άρθρου 136 του ιδίου νόμου.
Η προηγούμενη διατύπωση είχε ως εξής:
«2. Η παρ. 1 εφαρμόζεται για εισφορές κεφαλαίων φυσικού προσώπου - επενδυτή, μέχρι του συνολικού ποσού των τριακοσίων χιλιάδων (300.000) ευρώ ανά φορολογικό έτος, οι οποίες (εισφορές κεφαλαίων) διενεργούνται σε έως τρεις (3), κατά τον μέγιστο αριθμό, διαφορετικές νεοφυείς επιχειρήσεις και μέχρι του ποσού των εκατό χιλιάδων (100.000) ευρώ ανά επιχείρηση.»

470 Η παράγραφος 3 του άρθρου 70Α τέθηκε όπως τροποποιήθηκε με την παράγραφο 2 του άρθρου 26 του ν. 5193/2025 (ΦΕΚ Α' 56/11-04-2025) και ισχύει από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 11/04/2025, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 245.
Η προηγούμενη διατύπωση είχε ως εξής:
«3. Η εισφορά κεφαλαίου της παρ. 1 εκτελείται υποχρεωτικά μέσω τραπεζικής κατάθεσης. Εφόσον αποδειχθεί, μετά από σχετικό έλεγχο της αρμόδιας υπηρεσίας της Φορολογικής Διοίκησης, ότι η εισφορά του κεφαλαίου έχει γίνει με σκοπό την απόκτηση φορολογικού πλεονεκτήματος, που ματαιώνει τον σκοπό της παρούσας, επιβάλλεται πρόστιμο στο φυσικό πρόσωπο ίσο με το ύψος του οφέλους που επιδίωξε. Για την επιβολή του προστίμου της παρούσας παραγράφου εφαρμόζεται αναλόγως το άρθρο 65 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (ν. 5104/2024, Α' 58).»
Προγενέστερα με το άρθρο 36 του ν. 5162/2024 (ΦΕΚ Α' 198/05.12.2024) είχε τροποποιηθεί η παράγραφος 3 με ισχύ από το φορολογικό έτος 2025, σύμφωνα με την περίπτωση ε' της παραγράφου 7 του άρθρου 136 του ιδίου νόμου.
Η προηγούμενη διατύπωση είχε ως εξής:
«3. Η εισφορά κεφαλαίου της παρ. 1 εκτελείται υποχρεωτικά μέσω τραπεζικής καταθέσεως. Εφόσον αποδειχθεί, μετά από σχετικό έλεγχο της αρμόδιας φορολογικής αρχής, ότι η εισφορά του κεφαλαίου έχει γίνει με σκοπό την απόκτηση φορολογικού πλεονεκτήματος, που ματαιώνει τον σκοπό της παρούσας, επιβάλλεται πρόστιμο

στο φυσικό πρόσωπο ίσο με το ύψος του οφέλους που επιδίωξε. Για την επιβολή του προστίμου της παρούσας παραγράφου εφαρμόζεται αναλόγως το άρθρο 62 του ν. 4174/2013 (Α΄ 170).»

471 Με το άρθρο 36 του ν. 5162/2024 (ΦΕΚ Α' 198/05.12.2024) τροποποιήθηκε η παράγραφος 4 του άρθρου 70Α και ισχύει από το φορολογικό έτος 2025, σύμφωνα με την περίπτωση ε' της παραγράφου 7 του άρθρου 136 του ιδίου νόμου.
Η προηγούμενη διατύπωση είχε ως εξής:
«4.Οι όροι και οι προϋποθέσεις που συντρέχουν για τον χαρακτηρισμό του φορολογουμένου - φυσικού προσώπου ως επενδυτή κατά την έννοια του παρόντος σε νεοφυή επιχείρηση ή σε νεοφυείς επιχειρήσεις (startups επιχειρήσεις), ο τρόπος, ο χρόνος και τα χαρακτηριστικά της εισφοράς του κεφαλαίου, η διαδικασία έκπτωσης από το φορολογητέο εισόδημα των φυσικών προσώπων της παρ. 1, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα, καθορίζονται με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, του αρμοδίου για την έρευνα και την τεχνολογία Υπουργού και του Διοικητή της ΑΑΔΕ.»

472 Η παρ. 1 του άρθρου 71 τίθεται, όπως ισχύει μετά την τελευταία τροποποίησή της με την παρ. 2 του άρθρου 119 του ν. 4799/2021 (Α’ 78/18.05.2021), με έναρξη ισχύος που ορίζεται σύμφωνα με την παρ. 73. β. του άρθρου 72 του ν. 4172/2013 (Α’ 167/23.07.2013) , όπως αυτή προστέθηκε με την παρ. 3 του άρθρου 119 του ν. 4799/2021 (Α’ 78/18.05.2021), ως εξής: «β. Το πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 71 του ν. 4172/2013, όπως αντικαθίσταται με την παρ. 2 του παρόντος, ισχύει για την προκαταβολή φόρου που βεβαιώνεται με τη δήλωση φορολογίας εισοδήματος του φορολογικού έτους 2021 και επόμενων.», ως άνω.
Η αρχική διατύπωση της παρ. 1 του άρθρου 71, με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 72 του ν. 4172/2013 (Α’ 167/23.07.2013) για τα εισοδήματα που αποκτώνται και τις δαπάνες που πραγματοποιούνται, κατά περίπτωση, στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από την 1η Ιανουαρίου 2014 και μετά, είχε ως εξής:
«1. Με βάση την οριστική δήλωση του νομικού προσώπου ή της νομικής οντότητας ή τον οριστικό τίτλο, η Φορολογική Διοίκηση βεβαιώνει ποσό ίσο με το ογδόντα τοις εκατό (80%) του φόρου που αναλογεί στα εισοδήματα του φορολογικού έτους που έληξε. [Με την παρ. 4.α. του άρθρου 25 του ν. 4223/2013 (Α’ 287/31.12.2013) αντικαταστάθηκε το πρώτο εδάφιο της παρ. 1, με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013, ως εξής:
«1. Με βάση τη δήλωση που υποβάλλει το νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα και τους λοιπούς τίτλους βεβαίωσης που προβλέπονται στον Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας βεβαιώνεται ποσό ίσο με ογδόντα τοις εκατό (80%) του φόρου που προκύπτει για το φόρο που αναλογεί στο εισόδημα του διανυόμενου φορολογικού έτους.»] *Το εν λόγω ποσοστό αυξάνεται σε εκατό τοις εκατό (100%) ειδικά για τις τραπεζικές ημεδαπές ανώνυμες εταιρείες και τα υποκαταστήματα αλλοδαπών τραπεζών που λειτουργούν νόμιμα στην Ελλάδα.».*
[Με την παρ. 5.α. του άρθρου 1 του ν. 4334/2015 (Α’ 80/16.07.2015) αντικαταστάθηκε η παρ. 1, με ισχύ σύμφωνα που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 5.β. του ίδιου άρθρου και νόμου ως εξής: «36. Ειδικά, για τα εισοδήματα και τα κέρδη που προκύπτουν στο φορολογικό έτος που αρχίζει από την 1η Ιανουαρίου 2015 έως και την 31η Δεκεμβρίου του ίδιου έτους, το ποσοστό της παραγράφου 2 του άρθρου 71 που εφαρμόζεται για τα νομικά πρόσωπα και τις νομικές οντότητες των περιπτώσεων β’, γ’, ε’ και στ’ μόνο για τις κοινοπραξίες των προσωπικών εταιρειών του άρθρου 45 ορίζεται σε εβδομήντα πέντε τοις εκατό (75%).», ως εξής:
«1. Με βάση τη δήλωση που υποβάλλει το νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα και τους λοιπούς τίτλους βεβαίωσης που προβλέπονται στον Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας βεβαιώνεται ποσό ίσο με εκατό τοις εκατό (100%) του φόρου που προκύπτει για το φόρο που αναλογεί στο εισόδημα του διανυόμενου φορολογικού έτους. Το ίδιο ποσοστό ισχύει και για τις τραπεζικές ημεδαπές ανώνυμες εταιρείες και τα υποκαταστήματα αλλοδαπών τραπεζών που λειτουργούν νόμιμα στην Ελλάδα.»] [Με την παρ.11.α της υποπαρ. Δ.1 του άρθρου 2 του ν. 4336/2015 (Α’ 94/14.08.2015) καταργήθηκε το δεύτερο εδάφιο της παρ. 1 με ισχύ σύμφωνα με το άρθρο 4 του ίδιου νόμου από την υπογραφή από τα συμβαλλόμενα μέρη της Σύμβασης Χρηματοδοτικής Διευκόλυνσης της ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΥ Β΄ του άρθρου 3, και με την παρ. 11.γ. της ίδιας υποπαρ. αντικαταστάθηκε η παρ. 36 του άρθρου 72 παρόντος νόμου, όπως είχε προστεθεί με την παρ. 5.β. του ν. 4334/2015 (Α’ 80/16.07.2015), ως εξής:
«*36. Το ποσοστό εκατό τοις εκατό (100%) της προκαταβολής του φόρου εισοδήματος της παραγράφου 1 του άρθρου 71 εφαρμόζεται για τα κέρδη που προκύπτουν σε φορολογικά έτη που αρχίζουν από την 1η Ιανουαρίου 2014 και μετά. Ειδικά, για τα κέρδη που αποκτούν τα νομικά πρόσωπα και οι νομικές οντότητες που αναφέρονται στην παράγραφο 2 του άρθρου 71 στο φορολογικό έτος που αρχίζει από την 1η Ιανουαρίου 2014 έως και την 31η Δεκεμβρίου του ίδιου έτους, το ποσοστό της προκαταβολής φόρου ορίζεται σε πενήντα πέντε τοις εκατό*

(55%) και για τα κέρδη που προκύπτουν στο φορολογικό έτος που αρχίζει από την 1η Ιανουαρίου 2015 έως και την 31η Δεκεμβρίου του ίδιου έτους το ποσοστό αυτό ορίζεται σε εβδομήντα πέντε τοις εκατό (75%).»
[Με το άρθρο 26 του ν. 4646/2019 (Α' 201/12.12.2019) προστέθηκε το τελευταίο εδάφιο της παρ. 1, και ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 24 του άρθρου 66 του ίδιου νόμου ότι εφαρμόζεται για την προκαταβολή φόρου που έχει βεβαιωθεί με τη δήλωση φορολογίας εισοδήματος του φορολογικού έτους 2018, ως εξής:
«Με βάση τη δήλωση που υποβάλλει το νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα και τους λοιπούς τίτλους βεβαίωσης που προβλέπονται στον Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας αποκλειστικά και μόνο για το φορολογικό έτος 2018, βεβαιώνεται ποσό ίσο με το ενενήντα πέντε τοις εκατό (95%) του φόρου που προκύπτει από επιχειρηματική δραστηριότητα για τον φόρο που αναλογεί στο εισόδημα του έτους αυτού.»]

473 Με την παρ.11.α της υποπαρ. Δ.1 του άρθρου 2 του ν. 4336/2015 (Α' 94/14.08.2015) καταργήθηκε το δεύτερο εδάφιο της παρ. 1, με ισχύ σύμφωνα με το άρθρο 4 του ίδιου νόμου από την υπογραφή από τα συμβαλλόμενα μέρη της Σύμβασης Χρηματοδοτικής Διευκόλυνσης της ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΥ Β΄ του άρθρου 3, το οποίο είχε ως εξής: *«Το ίδιο ποσοστό ισχύει και για τις τραπεζικές ημεδαπές ανώνυμες εταιρείες και τα υποκαταστήματα αλλοδαπών τραπεζών που λειτουργούν νόμιμα στην Ελλάδα.»*

474 Με το άρθρο 26 του ν. 4646/2019 (Α' 201/12.12.2019) προστέθηκε το τελευταίο εδάφιο της παρ. 1, με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 24 του άρθρου 66 του ίδιου νόμου ως εξής: «24. Οι διατάξεις του τελευταίου εδαφίου της παραγράφου 1 του άρθρου 71 του ν. 4172/2013, όπως προστίθεται με το άρθρο 26 του παρόντος εφαρμόζεται για την προκαταβολή φόρου που έχει βεβαιωθεί με τη δήλωση φορολογίας εισοδήματος του φορολογικού έτους 2018.»

475 Η παρ. 2 τίθεται, όπως ισχύει μετά την τελευταία τροποποίησή της με την παρ. 2 του άρθρου 119 του ν. 4799/2021 (Α' 78/18.05.2021), με έναρξη ισχύος που ορίζεται σύμφωνα με την παρ. 73. γ. του άρθρου 72 του ν. 4172/2013 (Α' 167/23.07.2013) , όπως αυτή προστέθηκε με την παρ. 3 του άρθρου 119 του ν. 4799/2021 (Α' 78/18.05.2021), ως εξής: «γ. Η παρ. 2 του άρθρου 71 του ν. 4172/2013, όπως αντικαθίσταται με την παρ. 2 του παρόντος, ισχύει για την προκαταβολή φόρου που βεβαιώνεται με τη δήλωση φορολογίας εισοδήματος του φορολογικού έτους 2020 και επόμενων.», ως άνω.
Η αρχική διατύπωση της παρ. 2 του άρθρου 71, με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 72 του ν. 4172/2013 (Α' 167/23.07.2013) για τα εισοδήματα που αποκτώνται και τις δαπάνες που πραγματοποιούνται, κατά περίπτωση, στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από την 1η Ιανουαρίου 2014 και μετά, είχε ως εξής: *«2. Για νομικά πρόσωπα των περιπτώσεων β', γ' και στ' μόνο για τις κοινοπραξίες των προσωπικών εταιρειών του άρθρου 45, το ποσοστό της παραγράφου 1 είναι πενήντα πέντε τοις εκατό (55%).»*
[Με την περ. 11. β της υποπαρ. Δ.1 της παρ. Δ. του άρθρου 2 του ν. 4336/2015 (Α' 94/14.08.2015) αντικαταστάθηκε η παρ. 2, ως εξής: *«2. Το ποσοστό της παραγράφου 1 ισχύει και για τα νομικά πρόσωπα των περιπτώσεων β΄, γ΄, ε΄ και στ΄ μόνο για τις κοινοπραξίες των προσωπικών εταιρειών του άρθρου 45.»* και με την παρ. 11.γ. της ίδιας υποπαρ. αντικαταστάθηκε η παρ. 36 του άρθρου 72 παρόντος νόμου, όπως είχε προστεθεί με την παρ. 5.β. του ν. 4334/2015 (Α' 80/16.07.2015), ως εξής:
«*36. Το ποσοστό εκατό τοις εκατό (100%) της προκαταβολής του φόρου εισοδήματος της παραγράφου 1 του άρθρου 71 εφαρμόζεται για τα κέρδη που προκύπτουν σε φορολογικά έτη που αρχίζουν από την 1η Ιανουαρίου 2014 και μετά. Ειδικά, για τα κέρδη που αποκτούν τα νομικά πρόσωπα και οι νομικές οντότητες που αναφέρονται στην παράγραφο 2 του άρθρου 71 στο φορολογικό έτος που αρχίζει από την 1η Ιανουαρίου 2014 έως και την 31η Δεκεμβρίου του ίδιου έτους, το ποσοστό της προκαταβολής φόρου ορίζεται σε πενήντα πέντε τοις εκατό (55%) και για τα κέρδη που προκύπτουν στο φορολογικό έτος που αρχίζει από την 1η Ιανουαρίου 2015 έως και την 31η Δεκεμβρίου του ίδιου έτους το ποσοστό αυτό ορίζεται σε εβδομήντα πέντε τοις εκατό (75%).»*]

476 Με την περ. 21 της υποπαρ. Δ.1. της παραγράφου Δ. του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 (Α' 85/07.04.2014) προστέθηκε στην παρ. 8 του άρθρου 71 μετά τη λέξη *«παραγράφων»* ο αριθμός *«4»,* με έναρξη ισχύος σύμφωνα με την περ. 23 της ίδιας υποπαρ. από 1.1.2014, ως άνω.

477 Με την παρ. 4.γ του άρθρου 25 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) αντικαταστάθηκε η περ. α' με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013, ως άνω.
Η αρχική διατύπωση της περ. α' της παρ. 9 του άρθρου 71 με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 72 του ν. 4172/2013 (Α' 167/23.07.2013) για τα εισοδήματα που αποκτώνται και τις δαπάνες που

πραγματοποιούνται, κατά περίπτωση, στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από την 1η Ιανουαρίου 2014 και μετά, είχε ως εξής: «*α) για τις ημεδαπές εταιρείες περιορισμένης ευθύνης ή ανώνυμες εταιρείες που μετατρέπονται ή συγχωνεύονται, σε ημεδαπή ανώνυμη εταιρεία ή εταιρεία περιορισμένης ευθύνης, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.δ. 1297/ 1972,».*

478 Με την παρ. 4.δ του άρθρου 25 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) καταργήθηκαν οι περ. β' και ε' της παρ. 9 και αναριθμήθηκαν οι περ. γ', δ', στ', ζ' και η' σε β', γ', δ', ε' και στ' αντίστοιχα, με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013, ως άνω.

Η αρχική διατύπωση των περ. β' έως και η' της παρ. 9 του άρθρου 71, με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 72 του ν. 4172/2013 (Α' 167/23.07.2013) για τα εισοδήματα που αποκτώνται και τις δαπάνες που πραγματοποιούνται, κατά περίπτωση, στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από την 1η Ιανουαρίου 2014 και μετά, είχε ως εξής: *«β) για τις ημεδαπές εταιρείες περιορισμένης ευθύνης ή ανώνυμες εταιρείες, καθώς και τα εγκατεστημένα στη χώρα μας υποκαταστήματα αλλοδαπών εταιρειών, που μετασχηματίζονται σε άλλες εταιρείες, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 1 έως 6 του ν. 2166/1993,*

γ) για τις ημεδαπές ανώνυμες εταιρείες που συγχωνεύονται σε ανώνυμη εταιρεία ή διασπώνται, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 68, 80 και 81, κατά περίπτωση, του κ.ν. 2190/1920 (Α΄ 37),

δ) για τις ημεδαπές εταιρείες περιορισμένης ευθύνης που συγχωνεύονται σε εταιρεία περιορισμένης ευθύνης, σύμφωνα με το άρθρο 54 του ν. 3190/1955 (Α΄ 91), ε) για τα πιστωτικά ιδρύματα που μετασχηματίζονται, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 16 του ν. 2515/1997 (Α΄154),

στ) για τις αγροτικές συνεταιριστικές οργανώσεις που συγχωνεύονται σε νέα ή υφιστάμενη αγροτική συνεταιριστική οργάνωση, καθώς και τις δευτεροβάθμιες ή τριτοβάθμιες αγροτικές συνεταιριστικές οργανώσεις που μετατρέπονται σε ανώνυμη εταιρεία ή εταιρεία περιορισμένης ευθύνης, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 21 του ν. 2810/2000 (Α΄61).

ζ) για τα νομικά πρόσωπα που μετασχηματίζονται, σύμφωνα με ειδικές διατάξεις νόμου, σε άλλο νομικό πρόσωπο που εμπίπτει στις διατάξεις της ίδιας παραγράφου,

η) για τα διανεμόμενα ή κεφαλαιοποιούμενα κέρδη ανωνύμων εταιρειών, που απαλλάσσονται του φόρου εισοδήματος, βάσει ειδικών διατάξεων νόμων.»

479 Ο ως άνω τίτλος στο Μέρος Έβδομο προστέθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 353 του ν. 4512/2018 (Α' 5/17.01.2018).

480 Το άρθρο 71Α, τροποποιήθηκε, ως άνω, με την Παρ.1 του άρθρου 89 του ν. 4864/2021 (Α' 237/2.12.2021) και έχει εφαρμογή στα έσοδα που πραγματοποιούνται τα φορολογικά έτη που αρχίζουν από την 1η Ιανουαρίου 2022 και μετά σύμφωνα με την παρ.2 του άρθρου 89 του ν.4864/2021.

Η αρχική διατύπωση του άρθρου 71 Α, το οποίο προστέθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 353 του ν. 4512/2018 (Α' 5/17.01.2018), με ισχύ σύμφωνα με το άρθρο 406 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 17.01.2018, είχε ως εξής:

«Άρθρο 71Α Κίνητρα Ευρεσιτεχνίας

1. Τα κέρδη της επιχείρησης από την πώληση προϊόντων παραγωγής της, για την οποία παραγωγή χρησιμοποιήθηκε ευρεσιτεχνία διεθνώς αναγνωρισμένη στο όνομα της ίδιας επιχείρησης που αναπτύχθηκε από την ίδια, απαλλάσσονται από τον φόρο εισοδήματος για τρεις συνεχόμενες χρήσεις, αρχής γενομένης από τη χρήση μέσα στην οποία πραγματοποιήθηκαν για πρώτη φορά έσοδα από την πώληση των πιο πάνω προϊόντων. Η απαλλαγή χορηγείται και όταν τα προϊόντα παράγονται σε εγκαταστάσεις τρίτων. Επίσης, καταλαμβάνει και τα κέρδη που προέρχονται από παροχή υπηρεσιών, όταν αυτή αφορά σε εκμετάλλευση ευρεσιτεχνίας, επίσης διεθνώς αναγνωρισμένης.

2. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Ανάπτυξης, εγκρίνεται η επιχείρηση που υπάγεται στις διατάξεις του άρθρου αυτού για το συγκεκριμένο προϊόν ή είδος υπηρεσίας, που παράγει ή παρέχει κατά περίπτωση, μετά από αίτηση που υποβάλλει στην αρμόδια υπηρεσία του πιο πάνω Υπουργείου.

3. Τα απαλλασσόμενα κέρδη εμφανίζονται σε ειδικό λογαριασμό αποθεματικού και υπολογίζονται με βάση τα καθαρά κέρδη που δηλώνονται με βάση την εμπρόθεσμη δήλωση φορολογίας εισοδήματος, προκύπτουν από τα τηρούμενα βιβλία και εμφανίζονται στον ισολογισμό και τα οποία προέρχονται από το σύνολο των δραστηριοτήτων της επιχείρησης, μετά την αφαίρεση των κερδών που απαλλάσσονται της φορολογίας εισοδήματος και των κερδών από συμμετοχή σε άλλες επιχειρήσεις, των κρατήσεων για το σχηματισμό τακτικού αποθεματικού και των κερδών της χρήσης που διανέμονται πραγματικά ή αναλαμβάνονται από τους εταίρους ή

τον επιχειρηματία, καθώς και των αφορολόγητων εκπτώσεων επενδύσεων αναπτυξιακών νόμων. Προκειμένου για ανώνυμη εταιρεία και εταιρεία περιορισμένης ευθύνης, το τακτικό αποθεματικό και τα διανεμόμενα κέρδη ανάγονται σε μικτό ποσό με την προσθήκη του αναλογούντος σε αυτά φόρου. Για τις επιχειρήσεις που τηρούν απλογραφικά βιβλία, το αποθεματικό σχηματίζεται από τα καθαρά κέρδη που δηλώνονται με την αρχική δήλωση, αφού αφαιρεθούν οι απολήψεις. Όταν η επιχείρηση πραγματοποιεί έσοδα που δεν εμπίπτουν στις διατάξεις του παρόντος, ως κέρδη που απαλλάσσονται της φορολογίας είναι το μέρος των πιο πάνω κερδών που αντιστοιχεί στα έσοδα από την πώληση των προϊόντων ή από την παροχή υπηρεσιών της παραγράφου 1.
4. Το ειδικό αποθεματικό που σχηματίζεται σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο υπόκειται σε φορολογία με τις γενικές διατάξεις του Κ.Φ.Ε., κατά το μέρος που διανέμεται, κεφαλαιοποιείται ή αναλαμβάνεται κάθε φορά.
5. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Ανάπτυξης, του Υπουργού Οικονομικών και του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων καθορίζονται οι φορείς πιστοποίησης της ευρεσιτεχνίας, οι προϋποθέσεις, οι όροι, η διαδικασία και κάθε άλλο αναγκαίο θέμα για την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου αυτού. 6. Το άρθρο 71 του ν. 3842/2010 (Α΄ 58) καταργείται. Υπουργικές αποφάσεις που έχουν εκδοθεί κατ΄ εξουσιοδότηση του άρθρου 71 του ν. 3842/2010 εξακολουθούν να ισχύουν έως την τυχόν έκδοση νέων αποφάσεων των παραγράφων 2 και 5 του παρόντος.
6. Το άρθρο 71 του ν. 3842/2010 (Α ΄ 58) καταργείται. υπουργικές αποφάσεις που έχουν εκδοθεί κατ ΄ εξουσιοδότηση του άρθρου 71 του ν. 3842/2010 εξακολουθούν να ισχύουν έως την τυχόν έκδοση νέων αποφάσεων των παραγράφων 2 και 5 του παρόντος»

481 Με το άρθρο 37 του ν. 5162/2024 (ΦΕΚ Α' 198/05.12.2024) τροποποιήθηκε η παράγραφος 1 του άρθρου 71Α, και ισχύει από το φορολογικό έτος 2025, σύμφωνα με την περίπτωση στ' της παραγράφου 7 του άρθρου 136 του ιδίου νόμου.
Η προηγούμενη διατύπωση της παρ.1 είχε ως εξής:
«1. Τα κέρδη της επιχείρησης από την εκμετάλλευση ευρεσιτεχνίας διεθνώς αναγνωρισμένης στο όνομά της, που αναπτύχθηκε από την ίδια, απαλλάσσονται από τον φόρο εισοδήματος για έως τρεις (3) συνεχόμενες χρήσεις, αρχής γενομένης από τη χρήση μέσα στην οποία πραγματοποιήθηκαν για πρώτη φορά τα κέρδη αυτά. Η απαλλαγή χορηγείται με την προϋπόθεση ότι υπάρχει σύνδεση με τις δαπάνες έρευνας και ανάπτυξης που πραγματοποιήθηκαν από την επιχείρηση για την ανάπτυξη της ευρεσιτεχνίας.»

482 Το άρθρο 71Β τίθεται, όπως προστέθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 353 ν.4512/2018 (Α' 5/17.01.2018), με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 8 του άρθρου 71Β, όπως ίσχυε κατά την αρχική της διατύπωση, ως εξής: «8. Οι διατάξεις του παρόντος ισχύουν για αποθεματικά που κεφαλαιοποιούνται μέχρι και τις 31.12.2020. Ειδικά για αποθεματικά που κεφαλαιοποιούνται από 1.1.2019 μέχρι και 31.12.2019 ο συντελεστής της παραγράφου 2 ορίζεται σε δέκα τοις εκατό (10%) και για αποθεματικά που κεφαλαιοποιούνται από 1.1.2020 μέχρι και τις 31.12.2020 σε είκοσι τοις εκατό (20%).»

483 Με την παρ. 1 του άρθρου 27 του ν. 4646/2019 (Α' 201/12.12.2019) αντικαταστάθηκε το πρώτο εδάφιο της παρ. 5, με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 25 του άρθρου 66 του ίδιου νόμου ως εξής: «25. Οι διατάξεις του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 5, της παραγράφου 6 και της παραγράφου 8 του άρθρου 71Β του ν. 4172/2013 και…, όπως αντικαθίστανται με το άρθρο 27 του παρόντος εφαρμόζονται για αποθεματικά που κεφαλαιοποιούνται από 1.1.2020 και μετά.», ως άνω.
Η αρχική διατύπωση του πρώτου εδαφίου της παρ. 5, με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 8 του άρθρου 71Β, όπως ίσχυε κατά την αρχική της διατύπωση, ως εξής: «8. Οι διατάξεις του παρόντος ισχύουν για αποθεματικά που κεφαλαιοποιούνται μέχρι και τις 31.12.2020. Ειδικά για αποθεματικά που κεφαλαιοποιούνται από 1.1.2019 μέχρι και 31.12.2019 ο συντελεστής της παραγράφου 2 ορίζεται σε δέκα τοις εκατό (10%) και για αποθεματικά που κεφαλαιοποιούνται από 1.1.2020 μέχρι και τις 31.12.2020 σε είκοσι τοις εκατό (20%).», είχε ως εξής: *«5. Σε περίπτωση που πριν από την πάροδο δέκα (10) ετών από την κεφαλαιοποίηση των αποθεματικών διαλυθεί η ανώνυμη εταιρεία ή μειωθεί το μετοχικό της κεφάλαιο με σκοπό επιστροφής των αποθεματικών στους μετόχους, τα κεφαλαιοποιηθέντα αποθεματικά δε λογίζονται φορολογικώς ως μετοχικό κεφάλαιο που έχει καταβληθεί και φορολογούνται με τις διατάξεις που ισχύουν κάθε φορά για τη φορολογία εισοδήματος κατά τον χρόνο της διάλυσης της εταιρείας ή μείωσης του μετοχικού κεφαλαίου μετά την αφαίρεση του φόρου που καταβλήθηκε σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου.»*

484 Με την παρ. 2 του άρθρου 27 του ν. 4646/2019 (Α' 201/12.12.2019) αντικαταστάθηκε η παρ. 6, με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 25 του άρθρου 66 του ίδιου νόμου ως εξής: «25. Οι διατάξεις του πρώτου

εδαφίου της παραγράφου 5, της παραγράφου 6 και της παραγράφου 8 του άρθρου 71Β του ν. 4172/2013 και…, όπως αντικαθίστανται με το άρθρο 27 του παρόντος εφαρμόζονται για αποθεματικά που κεφαλαιοποιούνται από 1.1.2020 και μετά.», ως άνω.
Η αρχική διατύπωση της παρ. 6, με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 8 του άρθρου 71Β, όπως ίσχυε κατά την αρχική της διατύπωση, ως εξής: «8. Οι διατάξεις του παρόντος ισχύουν για αποθεματικά που κεφαλαιοποιούνται μέχρι και τις 31.12.2020. Ειδικά για αποθεματικά που κεφαλαιοποιούνται από 1.1.2019 μέχρι και 31.12.2019 ο συντελεστής της παραγράφου 2 ορίζεται σε δέκα τοις εκατό (10%) και για αποθεματικά που κεφαλαιοποιούνται από 1.1.2020 μέχρι και τις 31.12.2020 σε είκοσι τοις εκατό (20%).», είχε ως εξής:
«6. Ανώνυμες εταιρείες, με μετοχές εισηγμένες ή μη, που έχουν σχηματίσει αποθεματικά είτε από υπεραξία μετοχών που προέρχεται από απόσχιση κλάδου ή από συγχώνευση εταιρειών στις οποίες συμμετέχει είτε από την αύξηση της αξίας των συμμετοχών της εταιρείας ή από διανομή μετοχών με βάση τις διατάξεις του άρθρου 1 του α.ν. 148/1967, του ν. 542/1977, του ν. 1249/1982 και του ν. 1839/1989 κατόπιν κεφαλαιοποιήσεως της υπεραξίας που προέκυψε από την αναπροσαρμογή πάγιων περιουσιακών στοιχείων θυγατρικής εταιρείας ή άλλης εταιρείας στην οποία συμμετέχουν, μπορούν να προβούν σε κεφαλαιοποίηση των αποθεματικών αυτών με σκοπό διανομής νέων μετοχών στους μετόχους τους. Η κεφαλαιοποίηση αυτή δεν υπόκειται σε φόρο εισοδήματος.»

485 Με την παρ. 3 του άρθρου 27 του ν. 4646/2019 (Α' 201/12.12.2019) αντικαταστάθηκε η παρ. 8, με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 25 του άρθρου 66 του ίδιου νόμου ως εξής: «25. Οι διατάξεις του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 5, της παραγράφου 6 και της παραγράφου 8 του άρθρου 71Β του ν. 4172/2013 και…, όπως αντικαθίστανται με το άρθρο 27 του παρόντος εφαρμόζονται για αποθεματικά που κεφαλαιοποιούνται από 1.1.2020 και μετά.», ως άνω.
Η αρχική διατύπωση της παρ. 8, που αφορούσε την ισχύ του άρθρου 71Β, όπως ίσχυε κατά την αρχική του διατύπωση, είχε ως εξής:
«8. Οι διατάξεις του παρόντος ισχύουν για αποθεματικά που κεφαλαιοποιούνται μέχρι και τις 31.12.2020. Ειδικά για αποθεματικά που κεφαλαιοποιούνται από 1.1.2019 μέχρι και 31.12.2019 ο συντελεστής της παραγράφου 2 ορίζεται σε δέκα τοις εκατό (10%) και για αποθεματικά που κεφαλαιοποιούνται από 1.1.2020 μέχρι και τις 31.12.2020 σε είκοσι τοις εκατό (20%).»

486 Το άρθρο 71Γ προστέθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 353 του ν. 4512/2018 (Α' 5/17.01.2018) με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 71Γ, όπως ίσχυε κατά την αρχική της διατύπωση, ως εξής: «6. Οι διατάξεις του άρθρου αυτού ισχύουν για αποθεματικά που κεφαλαιοποιούνται μέχρι και τις 31.12.2020. Ειδικά για αποθεματικά που κεφαλαιοποιούνται από 1.1.2020 μέχρι και τις 31.12.2020 ο συντελεστής της παραγράφου 2 ορίζεται σε είκοσι τοις εκατό (20%).»

487 Με την παρ. 4 του άρθρου 27 του ν. 4646/2019 (Α' 201/12.12.2019) αντικαταστάθηκε η παρ. 1, με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 25 του άρθρου 66 του ίδιου νόμου ως εξής: «25. Οι διατάξεις του … και της παραγράφου 1, της παραγράφου 2, του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 4 και του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 5 του άρθρου 71Γ του ν. 4172/2013, όπως αντικαθίστανται με το άρθρο 27 του παρόντος εφαρμόζονται για αποθεματικά που κεφαλαιοποιούνται από 1.1.2020 και μετά.»
Η αρχική διατύπωση της παρ. 1, με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 71Γ, όπως ίσχυε κατά την αρχική της διατύπωση, ως εξής: «6. Οι διατάξεις του άρθρου αυτού ισχύουν για αποθεματικά που κεφαλαιοποιούνται μέχρι και τις 31.12.2020. Ειδικά για αποθεματικά που κεφαλαιοποιούνται από 1.1.2020 μέχρι και τις 31.12.2020 ο συντελεστής της παραγράφου 2 ορίζεται σε είκοσι τοις εκατό (20%).», είχε ως εξής: *«1. Οι ανώνυμες εταιρείες, των οποίων οι μετοχές δεν είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αθηνών, καθώς και οι εταιρείες περιορισμένης ευθύνης, μπορούν να κεφαλαιοποιήσουν ολικά ή μερικά, τα αφορολόγητα αποθεματικά διαφόρων αναπτυξιακών νόμων, με εξαίρεση το αποθεματικό του άρθρου 18 του α.ν. 942/1949 (Α΄ 96) και με την προϋπόθεση ότι κατά τη διαχειριστική χρήση στην οποία συντελείται η κεφαλαιοποίηση θα αυξηθεί το μετοχικό ή εταιρικό τους κεφάλαιο κατά το ίδιο ποσό σε μετρητά από τους παλαιούς ή νέους μετόχους ή εταίρους. Στην περίπτωση αυτή εκδίδονται νέες μετοχές ή εταιρικά μερίδια, για τους δικαιούχους μετόχους ή εταίρους.»*

488 Με την παρ. 5 του άρθρου 27 του ν. 4646/2019 (Α' 201/12.12.2019) αντικαταστάθηκε η παρ. 2, με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 25 του άρθρου 66 του ίδιου νόμου ως εξής: «25. Οι διατάξεις του … και της παραγράφου 1, της παραγράφου 2, του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 4 και του πρώτου εδαφίου της

παραγράφου 5 του άρθρου 71Γ του ν. 4172/2013, όπως αντικαθίστανται με το άρθρο 27 του παρόντος εφαρμόζονται για αποθεματικά που κεφαλαιοποιούνται από 1.1.2020 και μετά.»
Η αρχική διατύπωση της παρ. 2, με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 71Γ, όπως ίσχυε κατά την αρχική της διατύπωση, ως εξής: «6. Οι διατάξεις του άρθρου αυτού ισχύουν για αποθεματικά που κεφαλαιοποιούνται μέχρι και τις 31.12.2020. Ειδικά για αποθεματικά που κεφαλαιοποιούνται από 1.1.2020 μέχρι και τις 31.12.2020 ο συντελεστής της παραγράφου 2 ορίζεται σε είκοσι τοις εκατό (20%).», είχε ως εξής:
«2. Τα αποθεματικά που κεφαλαιοποιούνται φορολογούνται με συντελεστή δέκα τοις εκατό (10%), χωρίς καμιά άλλη επιβάρυνση. Ο φόρος που οφείλεται αποδίδεται στο Δημόσιο με δήλωση, η οποία πρέπει να υποβληθεί σ΄ έναν μήνα από την καταχώρηση στο ΓΕ.Μ.Η. της αύξησης του μετοχικού/εταιρικού κεφαλαίου και καταβάλλεται σε τέσσερις (4) ίσες εξαμηνιαίες δόσεις, από τις οποίες η πρώτη με την υποβολή της εμπρόθεσμης δήλωσης. Ο φόρος αυτός δεν εκπίπτει από τα ακαθάριστα έσοδα της εταιρείας, κατά τον υπολογισμό των φορολογητέων κερδών, ούτε συμψηφίζεται με το φόρο εισοδήματος που οφείλεται από την εταιρεία ή τους μετόχους ή εταίρους της.»

[489] Με την παρ. 6 του άρθρου 27 του ν. 4646/2019 (Α' 201/12.12.2019) αντικαταστάθηκε το πρώτο εδάφιο της παρ. 4, με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 25 του άρθρου 66 του ίδιου νόμου ως εξής: «25. Οι διατάξεις του … και της παραγράφου 1, της παραγράφου 2, του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 4 και του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 5 του άρθρου 71Γ του ν. 4172/2013, όπως αντικαθίστανται με το άρθρο 27 του παρόντος εφαρμόζονται για αποθεματικά που κεφαλαιοποιούνται από 1.1.2020 και μετά.»
Η αρχική διατύπωση του πρώτου εδαφίου της παρ. 4, με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 71Γ, όπως ίσχυε κατά την αρχική της διατύπωση, ως εξής: «6. Οι διατάξεις του άρθρου αυτού ισχύουν για αποθεματικά που κεφαλαιοποιούνται μέχρι και τις 31.12.2020. Ειδικά για αποθεματικά που κεφαλαιοποιούνται από 1.1.2020 μέχρι και τις 31.12.2020 ο συντελεστής της παραγράφου 2 ορίζεται σε είκοσι τοις εκατό (20%).», είχε ως εξής:
«*4. Σε περίπτωση που πριν από την πάροδο δέκα (10) ετών από την κεφαλαιοποίηση των αποθεματικών διαλυθεί η ανώνυμη εταιρεία ή μειωθεί το μετοχικό κεφάλαιό της με σκοπό επιστροφής των αποθεματικών στους μετόχους, τα κεφαλαιοποιηθέντα αποθεματικά δε λογίζονται φορολογικώς ως μετοχικό κεφάλαιο που έχει καταβληθεί και φορολογούνται με τις διατάξεις που ισχύουν κάθε φορά για τη φορολογία εισοδήματος κατά το χρόνο της διάλυσης ή μείωσης του μετοχικού κεφαλαίου μετά την αφαίρεση του φόρου που καταβλήθηκε σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου.»*

[490] Με την παρ. 7 του άρθρου 27 του ν. 4646/2019 (Α' 201/12.12.2019) αντικαταστάθηκε το πρώτο εδάφιο της παρ. 5, με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 25 του άρθρου 66 του ίδιου νόμου ως εξής: «25. Οι διατάξεις του … και της παραγράφου 1, της παραγράφου 2, του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 4 και του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 5 του άρθρου 71Γ του ν. 4172/2013, όπως αντικαθίστανται με το άρθρο 27 του παρόντος εφαρμόζονται για αποθεματικά που κεφαλαιοποιούνται από 1.1.2020 και μετά.»
Η αρχική διατύπωση του πρώτου εδαφίου της παρ. 5, με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 71Γ, όπως ίσχυε κατά την αρχική της διατύπωση, ως εξής: «6. Οι διατάξεις του άρθρου αυτού ισχύουν για αποθεματικά που κεφαλαιοποιούνται μέχρι και τις 31.12.2020. Ειδικά για αποθεματικά που κεφαλαιοποιούνται από 1.1.2020 μέχρι και τις 31.12.2020 ο συντελεστής της παραγράφου 2 ορίζεται σε είκοσι τοις εκατό (20%).», είχε ως εξής:
«5. Προκειμένου για εταιρεία περιορισμένης ευθύνης στην περίπτωση κατά την οποία πριν από την πάροδο δέκα (10) ετών από την κεφαλαιοποίηση των αποθεματικών διαλυθεί η εταιρεία αυτή ή μειωθεί το εταιρικό της κεφάλαιο με σκοπό την επιστροφή των αποθεματικών στους εταίρους, τα κεφαλαιοποιηθέντα αποθεματικά προστίθενται στα κέρδη της εταιρείας που πραγματοποιεί στο χρόνο της διάλυσης ή μείωσης του κεφαλαίου και φορολογούνται με τις διατάξεις φορολογίας εισοδήματος που ισχύουν κατά τον χρόνο διάλυσης της εταιρείας ή μείωσης του εταιρικού της κεφαλαίου μετά την αφαίρεση του φόρου που καταβλήθηκε σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου.»

[491] Με την παρ. 8 του άρθρου 67 του ν. 4646/2019 (Α' 201/12.12.2019) καταργήθηκε η παρ. 6, με ισχύ σύμφωνα με το άρθρο 86 του ιδίου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 12.12.2019, που είχε ως εξής: *«6. Οι διατάξεις του άρθρου αυτού ισχύουν για αποθεματικά που κεφαλαιοποιούνται μέχρι και τις 31.12.2020. Ειδικά για αποθεματικά που κεφαλαιοποιούνται από 1.1.2020 μέχρι και τις 31.12.2020 ο συντελεστής της παραγράφου 2 ορίζεται σε είκοσι τοις εκατό (20%).»*

[492] Το άρθρο 71Δ τίθεται, όπως προστέθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 116 του ν. 4549/2018 (Α' 105/14.06.2018), με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 2 του ίδιου άρθρου και νόμου από το φορολογικό έτος 2018 και εφεξής και ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 3 του ίδιου άρθρου και νόμου ότι από την έναρξη ισχύος του άρθρου 71Δ παύουν να ισχύουν οι διατάξεις των παραγράφων 1 έως και 7 και 9 έως και 13 του άρθρου 73 του ν. 3842/2010 (Α' 58/23.04.2010).

[493] Το άρθρο 71Ε προστέθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 116 του ν. 4549/2018 (Α' 105/14.06.2018), με έναρξη ισχύος σύμφωνα με την παρ. 2 του ίδιου άρθρου και νόμου από το φορολογικό έτος 2018 και εφεξής και ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 3 του ίδιου άρθρου και νόμου ότι από την έναρξη ισχύος του άρθρου 71 Ε παύουν να ισχύουν οι διατάξεις των παραγράφων 1 έως και 7 και 9 έως και 13 του άρθρου 73 του ν. 3842/2010 (Α' 58/23.04.2010).

[494] Με την παρ. 1 του άρθρου 12 του ν. 4704/2020 (Α' 133/14.07.2020) αντικαταστάθηκε η παρ. 1, με ισχύ σύμφωνα με το άρθρο 38 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 14.07.2020, ως άνω.
Η αρχική διατύπωση της παρ. 1, με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 116 του ν. 4549/2018 (Α' 105/14.06.2018) από το φορολογικό έτος 2018 και εφεξής, είχε ως εξής:
«1. Από το φορολογητέο εισόδημα φυσικού ή νομικού προσώπου ή νομικής οντότητας που είναι υποκείμενο φόρου στην Ελλάδα, με βάση τις διατάξεις του άρθρου 3 του παρόντος νόμου και επενδύει σε παραγωγές οπτικοακουστικών έργων, κατά την έννοια των διατάξεων του άρθρου 20 του ν. 4487/2017 (Α΄ 116), αφαιρείται το 30% των επιλέξιμων δαπανών, καθενός οπτικοακουστικού έργου, εφόσον αυτές πραγματοποιούνται στην Ελλάδα.»

[495] Τα άρθρα 19 έως 38 του ν. 4487/2017 (Α' 116/09.08.2017) καταργούνται από 29.04.2024 σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 98 του ν. 5105/2024 (Α' 61/29.04.2024). Η ορθή παραπομπή μετά την ισχύ του ν. 5105/2024 (Α' 61/29.04.2024) γίνεται στο άρθρο 23 του ν. 5105/2024 (Α' 61/29.04.2024).

[496] Τα άρθρα 19 έως 38 του ν. 4487/2017 (Α' 116/09.08.2017) καταργούνται από 29.04.2024 σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 98 του ν. 5105/2024 (Α' 61/29.04.2024). Η ορθή παραπομπή μετά την ισχύ του ν. 5105/2024 (Α' 61/29.04.2024) γίνεται στις παρ. 1 και 2 του άρθρου 27 του ν. 5105/2024 (Α' 61/29.04.2024).

[497] Με την παρ. 2 του άρθρου 12 του ν. 4704/2020 (Α' 133/14.07.2020) αντικαταστάθηκε η παρ. 4, με ισχύ σύμφωνα με το άρθρο 38 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 14.07.2020, ως άνω.
Η αρχική διατύπωση της παρ. 4, με έναρξη ισχύος σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 116 του ν. 4549/2018 (Α' 105/14.06.2018) από το φορολογικό έτος 2018 και εφεξής, είχε ως εξής: *«4. Το ποσοστό της αφαίρεσης των δαπανών από το φορολογητέο εισόδημα της παραγράφου 1 μαζί με άλλες ενισχύσεις που έχει λάβει το φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα για το ίδιο οπτικοακουστικό έργο, δεν μπορούν να ξεπερνούν το 50% του κόστους παραγωγής του έργου αυτού.»*

[498] Τα άρθρα 19 έως 38 του ν. 4487/2017 (Α' 116/09.08.2017) καταργούνται από 29.04.2024 σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 98 του ν. 5105/2024 (Α' 61/29.04.2024). Η ορθή παραπομπή μετά την ισχύ του ν. 5105/2024 (Α' 61/29.04.2024) γίνεται στις παρ. 1 και 2 του άρθρου 27 του ν. 5105/2024 (Α' 61/29.04.2024).

[499] Η ορθή παραπομπή μετά την ισχύ του ν. 5105/2024 (Α' 61/29.04.2024) γίνεται στο Μέρος Γ' του ν. 5105/2024 (Α' 61/29.04.2024).

[500] Η ορθή παραπομπή μετά την ισχύ του ν. 5105/2024 (Α' 61/29.04.2024) γίνεται στο Μέρος Γ' του ν. 5105/2024 (Α' 61/29.04.2024).

[501] Με την παρ. 3 του άρθρου 12 του ν. 4704/2020 (Α' 133/14.07.2020) αντικαταστάθηκε η παρ. 7, με ισχύ σύμφωνα με το άρθρο 38 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 14.07.2020, ως άνω.
Η αρχική διατύπωση της παρ. 7, με έναρξη ισχύος σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 116 του ν. 4549/2018 (Α' 105/14.06.2018) από το φορολογικό έτος 2018 και εφεξής, είχε ως εξής: *«7. Με κοινή απόφαση των*

Υπουργών Οικονομικών, Ψηφιακής Πολιτικής, Τηλεπικοινωνιών και Ενημέρωσης και Πολιτισμού και Αθλητισμού και του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων καθορίζονται οι επιλέξιμες δαπάνες, οι κατηγορίες των οπτικοακουστικών έργων, η διαδικασία και ο χρόνος ελέγχου της τήρησης των όρων και προϋποθέσεων που τίθενται με τις διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων, καθώς επίσης και οι προϋποθέσεις, οι όροι, η διαδικασία και κάθε άλλη λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.»

[502] Το άρθρο 71ΣΤ τίθεται, όπως προστέθηκε με το άρθρο 48 του ν. 4701/2020 (Α' 128/30.06.2020), με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 63 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 30.06.2020, ως άνω.

[503] Το άρθρο 71Ζ τίθεται, όπως προστέθηκε με το άρθρο 10 του ν. 4710/2020 (Α' 142/23.07.2020) και ορίστηκε η ισχύς σύμφωνα με την παρ. 48 του άρθρου 72 του ν. 4172/2013 (Α' 167/23.07.2013) , η οποία προστέθηκε με το άρθρο 11 του ν. 4710/2020 (Α' 142/23.07.2020) ως εξής: «48. Οι διατάξεις του άρθρου 71Ζ εφαρμόζονται για δαπάνες που πραγματοποιούνται και εισοδήματα που αποκτώνται στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από 01.01.2020 και μετά.», ως άνω.

[504] Το άρθρο 71Η προστέθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 25 του ν. 4778/2021 (Α' 26/19.02.2021), με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 4 του ίδιου άρθρου ως εξής : «4. Οι διατάξεις του παρόντος εφαρμόζονται από το φορολογικό έτος 2021 και εφεξής.».

[505] Η παράγραφος 2 του άρθρου 71 Η, τέθηκε όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 211 του ν. 5222/2025 (ΦΕΚ Α' 134/28-07-2025) και ισχύει από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 28.07.2025, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 275 του ιδίου νόμου.
Προγενέστερα με το άρθρο 61 του ν. 4916/2022 (Α' 65/28.03.2022) είχε αντικατασταθεί το πρώτο εδάφιο της παρ. 2, με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με την περ. ια) της παρ. 4 του άρθρου 92 του ίδιου νόμου ως εξής: «ια) Το άρθρο 61 εφαρμόζεται από το φορολογικό έτος 2021 και εφεξής», και η πσρ.2 είχε ως εξής:
«2. Αποκλειστικός σκοπός των εταιρειών ειδικού σκοπού διαχείρισης οικογενειακής περιουσίας είναι η διοίκηση και διαχείριση των περιουσιακών στοιχείων και επενδύσεων, που κατέχουν είτε άμεσα είτε έμμεσα, μέσω νομικών προσώπων ή νομικών οντοτήτων, τα φυσικά πρόσωπα της παρ. 1 και τα μέλη των οικογενειών τους, καθώς και η διαχείριση των δαπανών, που πραγματοποιούνται από τα φυσικά πρόσωπα της παρ. 1 και τα μέλη των οικογενειών τους για την κάλυψη των αναγκών τους και του κόστους της εν γένει διαβίωσής τους και των φιλανθρωπικών και πολιτιστικών δράσεων τους.
Στις εταιρείες ειδικού σκοπού διαχείρισης οικογενειακής περιουσίας μπορούν να συμμετέχουν μέλη της οικογένειας, καθώς και νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες στις οποίες συμμετέχουν κατά πλειοψηφία τα φυσικά πρόσωπα της παρ. 1 ή/και μέλη της οικογένειας αυτών.
Για την παροχή των υπηρεσιών των εταιρειών ειδικού σκοπού διαχείρισης οικογενειακής περιουσίας απασχολούνται εργαζόμενοι διαφόρων ειδικοτήτων ή αυτές δύναται να ανατίθεται σε τρίτα πρόσωπα, ανεξάρτητα από το κράτος στο οποίο είναι εγκατεστημένα, υπό την επιφύλαξη της περ. ιγ) του άρθρου 23. Φυσικά πρόσωπα μέλη της εταιρείας ειδικού σκοπού διαχείρισης οικογενειακής περιουσίας δεν μπορεί να είναι και εργαζόμενοι σε αυτή.»

Η αρχική διατύπωση της παρ. 2, με ισχύ που ορίστηκε σύμφωνα με την παρ. 4 του ν. 4778/2021 (Α' 26/19.02.2021), ως εξής : «4. Οι διατάξεις του παρόντος εφαρμόζονται από το φορολογικό έτος 2021 και εφεξής.», είχε ως εξής:
«2. Αποκλειστικός σκοπός των εταιρειών ειδικού σκοπού διαχείρισης οικογενειακής περιουσίας είναι να παρέχουν υποστήριξη στα φυσικά πρόσωπα της παρ. 1 και στα μέλη των οικογενειών τους κατά τη διοίκηση και διαχείριση των περιουσιακών στοιχείων και επενδύσεών τους, που κατέχουν είτε άμεσα είτε έμμεσα, μέσω νομικών προσώπων ή νομικών οντοτήτων. Στις εταιρείες ειδικού σκοπού διαχείρισης οικογενειακής περιουσίας μπορούν να συμμετέχουν μέλη της οικογένειας, καθώς και νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες στις οποίες συμμετέχουν τα φυσικά πρόσωπα της παρ. 1 ή/και μέλη της οικογένειας αυτών.
Για την παροχή των υπηρεσιών των εταιρειών ειδικού σκοπού διαχείρισης οικογενειακής περιουσίας απασχολούνται εργαζόμενοι διαφόρων ειδικοτήτων ή αυτές δύναται να ανατίθεται σε τρίτα πρόσωπα, ανεξάρτητα από το κράτος στο οποίο είναι εγκατεστημένα, υπό την επιφύλαξη της περ. ιγ) του άρθρου 23. Φυσικά πρόσωπα μέλη της εταιρείας ειδικού σκοπού διαχείρισης οικογενειακής περιουσίας δεν μπορεί να είναι και εργαζόμενοι σε αυτή.»

506 Η παράγραφος 3 του άρθρου 71 Η, τέθηκε όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 211 του ν. 5222/2025 (ΦΕΚ Α' 134/28-07-2025) και ισχύει από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 28.07.2025, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 275 του ιδίου νόμου.
«3. Για την εφαρμογή του παρόντος, η εταιρεία ειδικού σκοπού διαχείρισης οικογενειακής περιουσίας πληροί σωρευτικά τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) απασχολεί στην Ελλάδα προσωπικό τουλάχιστον πέντε (5) ατόμων εντός δώδεκα (12) μηνών από την ίδρυσή της και εφεξής και
β) πραγματοποιεί στην Ελλάδα δαπάνες λειτουργίας τουλάχιστον ενός εκατομμυρίου (1.000.000) ευρώ ετησίως.»

507 Η παράγραφος 6 του άρθρου 71 Η, τέθηκε όπως προστέθηκε με το άρθρο 211 του ν. 5222/2025 (ΦΕΚ Α' 134/28-07-2025) και ισχύει από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 28.07.2025, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 275 του ιδίου νόμου.

508 Το άρθρο 71Θ τέθηκε όπως προστέθηκε με το άρθρο 212 του ν. 5222/2025 (ΦΕΚ Α' 134/28-07-2025) και ισχύει από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 28.07.2025, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 275 του ιδίου νόμου.

509 Ο ως άνω τίτλος του Μέρους Όγδοου προστέθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 353 του ν. 4512/2018 (Α' 5/17.01.2018).

510 Η παρ. 2 τίθεται, όπως ισχύει μετά την τελευταία τροποποίηση της με την παρ. 1 του άρθρου 26 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013), με ισχύ από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου, ως άνω.
Η αρχική διατύπωση της παρ. 2 είχε ως εξής:
«2. Οι διατάξεις των άρθρων 22 και 23 ισχύουν για δαπάνες που αφορούν φορολογικές περιόδους που κλείνουν μετά την 30ή Ιουνίου 2014 [με την παρ. 1 του άρθρου 26 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013), αντικαταστάθηκαν οι λέξεις *«κλείνουν μετά την 30ή Ιουνίου 2014»* της παραγράφου 2 από τις λέξεις *«αρχίζουν από την 1η Ιανουαρίου 2014 και μετά»*].

511 Η παρ. 3 τίθεται, όπως ισχύει μετά την τελευταία τροποποίηση της με την παρ. 2 του άρθρου 26 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013), με ισχύ από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου, ως άνω.
Η αρχική διατύπωση είχε ως εξής:
«3. Οι διατάξεις των άρθρων 24, 25, 28 ισχύουν για φορολογικές περιόδους που κλείνουν [με την παρ. 2 του άρθρου 26 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) αντικαταστάθηκε η λέξη *«κλείνουν»* της παραγράφου 3 από τη λέξη *«αρχίζουν»*], *από την 1η Ιανουαρίου 2014 και εξής.».*

512 Η παρ. 9 τίθεται, όπως προστέθηκε με την παρ. 3 του άρθρου 26 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) και ισχύει από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου, ως άνω.

513 Η παρ. 10 τίθεται, όπως αναριθμήθηκε από παρ. 9 σε παρ. 10 σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 26 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013), με ισχύ από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου, ως άνω.

514 Η παρ. 11 τίθεται, όπως αναριθμήθηκε από παρ. 10 σε παρ. 11 σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 26 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013), με ισχύ από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου και ισχύει μετά την τελευταία της τροποποίησή της με την παρ. 4 του ίδιου άρθρου και νόμου και με την ίδια ισχύ, ως άνω.
Η αρχική διατύπωση είχε ως εξής:

«10. Οι διατάξεις των άρθρων 61 έως και 64 ισχύουν για πληρωμές που πραγματοποιούνται [με την παρ. 4 του άρθρου 26 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) οι λέξεις *«που πραγματοποιούνται»* αντικαταστάθηκαν από τις λέξεις *«των οποίων η διαδικασία αρχίζει»*] *από την 1η Ιανουαρίου 2014 και μετά».*

515 Η παρ. 12 τίθεται, όπως αναριθμήθηκε από παρ. 11 σε παρ. 12 σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 26 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013), με ισχύ από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου και ισχύει μετά την αντικατάστασή της με την περ. 22.α. της υποπαρ. Δ.1 της παρ. Δ. του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 (Α' 85/07.04.2014), με ισχύ από 01.01.2014, σύμφωνα με την περ. 23 της ίδιας υποπαρ. Δ.1., ως άνω.
Η αρχική διατύπωση είχε ως εξής:
*«11. Τα μη διανεμηθέντα ή κεφαλαιοποιηθέντα αποθεματικά των νομικών προσώπων του άρθρου 45 του Κ.Φ.Ε., όπως αυτά εμφανίστηκαν στον τελευταίο ισολογισμό που έκλεισαν πριν από την 1.1.2014 [*Με την παρ. 5α του άρθρου 26 του ν. 4223/2013 οι λέξεις *«εμφανίστηκαν στον τελευταίο ισολογισμό που έκλεισαν πριν από την 1.1.2014»* αντικαταστάθηκαν από τις λέξεις *«σχηματίστηκαν μέχρι και την 31η Δεκεμβρίου 2013.»*, με ισχύ από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου] *και τα οποία προέρχονται από κέρδη που δεν φορολογήθηκαν κατά το χρόνο που προέκυψαν λόγω απαλλαγής αυτών κατ' εφαρμογή διατάξεων του ν. 2238/1994, όπως ισχύει μετά τη δημοσίευση του Κ.Φ.Ε. ή εγκυκλίων ή αποφάσεων που έχουν εκδοθεί κατ' εξουσιοδότηση αυτού, σε περίπτωση διανομής ή κεφαλαιοποίησής τους – μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2013, φορολογούνται αυτοτελώς με συντελεστή δεκαπέντε τοις εκατό (15%). Με την καταβολή του φόρου αυτού εξαντλείται κάθε φορολογική υποχρέωση του νομικού προσώπου και των μετόχων ή εταίρων αυτού. Από την 1η Ιανουαρίου 2014 και εξής, τα μη διανεμηθέντα ή κεφαλαιοποιηθέντα αποθεματικά του προηγούμενου εδαφίου συμψηφίζονται υποχρεωτικά στο τέλος κάθε φορολογικού έτους με* ζημιές [Με την παρ. 5β του άρθρου 26 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) η λέξη *«προηγούμενου»* του τρίτου εδαφίου, αντικαταστάθηκε από τη λέξη *«πρώτου»* και πριν από τη λέξη *«ζημίες»* προστέθηκαν οι λέξεις *«φορολογικά αναγνωρίσιμες»,* με ισχύ από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου] *από οποιαδήποτε αιτία που προέκυψαν κατά τα τελευταία πέντε (5) έτη μέχρι εξαντλήσεώς τους, εκτός αν διανεμηθούν ή κεφαλαιοποιηθούν οπότε υπόκεινται σε αυτοτελή φορολόγηση με συντελεστή δεκαεννέα τοις εκατό (19%). Με την καταβολή του φόρου αυτού εξαντλείται κάθε φορολογική υποχρέωση του νομικού προσώπου και των μετόχων ή εταίρων αυτού».*]
[Με την παρ. 5γ του άρθρου 26 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013), προστέθηκε τέταρτο εδάφιο, με ισχύ από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013, σύμφωνα με την παρ.1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου, ως εξής:
«Για τους σκοπούς του προηγούμενου εδάφιου ως συμψηφισμός νοείται το αλγεβρικό άθροισμα και το οποίο αυξομειώνει το φορολογικό αποτέλεσμα (κέρδη ή ζημίες) της επιχείρησης. Με την καταβολή του φόρου αυτού εξαντλείται κάθε φορολογική υποχρέωση του νομικού προσώπου και των μετόχων ή εταίρων αυτού»]
[Με την παρ. 5δ του άρθρου 26 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013), προστέθηκε τελευταίο εδάφιο, με ισχύ από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι 31.12.2013, σύμφωνα με την παρ.1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου, ως εξής:
«Η καταβολή του φόρου της παραγράφου αυτής γίνεται μέχρι το τέλος του δεύτερου μήνα από την απόφαση διανομής από τη γενική συνέλευση των μετόχων.»]

516 Η παρ. 13 τίθεται, όπως αναριθμήθηκε από παρ. 12 σε παρ. 13 σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 26 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013), με ισχύ από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου και ισχύει μετά την τελευταία τροποποίησή της με την περ. 22.β. της υποπαρ. Δ.1 της παρ. Δ. του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 (Α' 85/07.04.2014), με ισχύ από 01.01.2014 σύμφωνα με την περ. 23 της ίδιας υποπαρ. Δ.1., ως άνω.
Η αρχική διατύπωση είχε ως εξής:
«12. Από την 1η Ιανουαρίου 2015 δεν επιτρέπεται η τήρηση ειδικών λογαριασμών αφορολόγητου αποθεματικού». [Με την παρ. 6 του άρθρου 26 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013), με ισχύ από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59, η παρ. 13 αντικαταστάθηκε ως εξής: *«13. Για ισολογισμούς που κλείνουν με ημερομηνία 31.12.2014 και μετά δεν επιτρέπεται η τήρηση λογαριασμών αφορολόγητου αποθεματικού, πλην των επενδυτικών ή αναπτυξιακών νόμων, καθώς και ειδικών διατάξεων νόμων.».*]

517 Με την περ. 22.β. της υποπαρ. Δ.1 της παρ. Δ. του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 (Α' 85/07.04.2014) μετά τις λέξεις «αναπτυξιακών νόμων» προστέθηκαν οι λέξεις «του αφορολόγητου αποθεματικού της περίπτωσης ζ' της παραγράφου 3 του άρθρου 28 του ν. 2238/1994, *όπως ισχύει μετά τη δημοσίευση του Κ.Φ.Ε.*», με ισχύ από 01.01.2014 σύμφωνα με την περ. 23 της ίδιας υποπαρ. Δ.1., *ως άνω.*

518 Η παρ. 14 τίθεται, όπως αναριθμήθηκε από παρ. 13 σε παρ. 14, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 26 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013), με ισχύ από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου, ως άνω.

519 Η παρ. 15 τίθεται, όπως αναριθμήθηκε από παρ. 14 σε παρ. 15 σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 26 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013), με ισχύ από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013 σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου και ισχύει μετά την τελευταία τροποποίησή της με την παρ. 3 του άρθρου 73 του ν. 4174/2013 (Α' 170/26.7.2013), με ισχύ από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 26.07.2013 σύμφωνα με το άρθρο 76 του ίδιου νόμου, ως άνω.
Η αρχική διατύπωση είχε ως εξής:
«14. Οι διατάξεις των παραγράφων 3 και 4 του άρθρου 4 του παρόντος Κώδικα δεν εφαρμόζονται για τις εταιρείες που υπόκεινται σε φόρο [με την παρ. 3 του άρθρου 73 του ν. 4174/2013 (Α' 170/26.7.2013) αντικαταστάθηκαν οι λέξεις *«που υπόκεινται σε φόρο»* της παραγράφου 14 με τις λέξεις «*που έχουν συσταθεί και λειτουργούν»,* με ισχύ από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι 26.07.2013 σύμφωνα με το άρθρο 76 του ίδιου νόμου] *σύμφωνα με το ν. 27/1975 και το ν.δ. 2687/1953.».*

520 Η παρ. 16 τίθεται, όπως αναριθμήθηκε από παρ. 15 σε παρ. 16 σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 26 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013), με ισχύ από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου, ως άνω.

521 Η παρ. 17 τίθεται, όπως αναριθμήθηκε από παρ. 16 σε παρ. 17, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 26 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013), με ισχύ από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου, ως άνω.

522 Η παρ. 18 τίθεται, όπως αναριθμήθηκε από παρ. 17 σε παρ. 18 σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 26 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013), με ισχύ από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου και ισχύει μετά την αντικατάσταση της παραπομπής *«του ν. 3371/2005»* από την παραπομπή *«του ν. 2367/1995»* με την περ. 22.γ. της υποπαρ. Δ.1 της παρ. Δ. του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 (Α' 85/07.04.2014)*,* ήτοι από 01.01.2014, σύμφωνα με την περ. 23 της ίδιας υποπαρ. Δ.1., ως άνω.

523 Η παρ. 18 (εκ παραδρομής αριθμείται στον νόμο ως παρ. 18, ενώ υφίσταται παρ. 18 *(βλ. υποσημείωση 482)* και χρήζει διόρθωσης, <u>ενν. στο πλαίσιο νομοθετικής κωδικοποίησης</u>), η οποία προστέθηκε με την παρ. 7 του άρθρου 26 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013), με ισχύ από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου, τίθεται όπως ισχύει μετά την αντικατάστασή της με το άρθρο 57 του ν. 4587/2018 (Α' 218/24.12.2018), με ισχύ από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 24.12.2018, σύμφωνα με το άρθρο 78 του ίδιου νόμου, ως άνω.
Η αρχική διατύπωση είχε ως εξής:
«18. Για τις συμβάσεις που έχουν συναφθεί πριν την έναρξη ισχύος του παρόντος Κώδικα η παράγραφος 2 του άρθρου 24 τίθεται σε ισχύ από την 1η Ιανουαρίου 2019.».

524 Η παρ. 19 τίθεται, όπως προστέθηκε με την παρ. 8 του άρθρου 26 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013), με ισχύ από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου, ως άνω.

525 Η παρ. 20 τίθεται, όπως προστέθηκε με την παρ. 9 του άρθρου 26 του ν. ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013), με ισχύ από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013, σύμφωνα με

την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου και αναριθμήθηκε σε παρ. 20 με την παρ. 12 του ίδιου άρθρου και νόμου με την ίδια έναρξη ισχύος, ως άνω.

526 Η παρ. 21 τίθεται, όπως προστέθηκε με την παρ. 12 του άρθρου 26 του ν. ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013), με ισχύ από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ιδίου νόμου, ως άνω.

527 Η παρ. 22 τίθεται, όπως προστέθηκε ως παρ. 21 με την παρ. 10 του άρθρου 26 του ν. ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013), με ισχύ από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου και αναριθμήθηκε σε παρ. 22 σύμφωνα με την παρ. 12 του ίδιου άρθρου και νόμου και με την ίδια έναρξη ισχύος.

528 Η παρ. 23, η οποία προστέθηκε με την παρ. 13 του άρθρου 26 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013), με ισχύ από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου, τίθεται, όπως ισχύει μετά την τελευταία τροποποίησή της με την περ. 22.δ. της υποπαρ. Δ.1 της παρ. Δ. του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 (Α' 85/07.04.2014), με ισχύ από 01.01.2014 σύμφωνα με την περ. 23 της ίδιας υποπαρ. Δ.1., ως άνω.
Η αρχική διατύπωση είχε ως εξής:
«23. Οι διατάξεις του Κώδικα για τον προσδιορισμό του φορολογητέου εισοδήματος από επιχειρηματική δραστηριότητα των οικοδομικών επιχειρήσεων εφαρμόζονται για ακίνητα για τα οποία η άδεια κατασκευής έχει εκδοθεί ή αναθεωρηθεί [με την περ. 22.δ. της υποπαρ. Δ.1 της παρ. Δ. του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 (Α' 85/07.04.2014) διαγράφηκαν οι λέξεις *«ή αναθεωρηθεί»,* με ισχύ από 01.01.2014, σύμφωνα με την περ. 23 της ίδιας υποπαρ. Δ.1.] *από την 1.1.2006 και μετά.»*

529 Η παρ. 24 τίθεται, όπως προστέθηκε με την παρ. 13 του άρθρου 26 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013) με ισχύ από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου, ως άνω.

530 Η παρ. 25, η οποία προστέθηκε ως παρ. 22 με την παρ. 11 του άρθρου 26 του ν. 4223/2013 (Α' 287/31.12.2013), με ισχύ από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.12.2013, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου και αναριθμήθηκε διαδοχικά σε παρ. 23 και 25 με τις παρ. 12 και 13 αντίστοιχα του ίδιου άρθρου και νόμου και με την ίδια έναρξη ισχύος, τίθεται ως άνω.

531 Η παρ. 26 τίθεται, όπως προστέθηκε με την υποπερ. 22.ε. της υποπαρ. Δ.1 της παρ. Δ. του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 (Α' 85/07.04.2014), με ισχύ από 01.01.2014 σύμφωνα με την περ. 23 της ίδιας υποπαρ. Δ.1., ως άνω.

532 Η παρ. 27 τίθεται, όπως προστέθηκε με την υποπερ. 22.ε. της υποπαρ. Δ.1 της παρ. Δ. του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 (Α' 85/07.04.2014), με ισχύ από 01.01.2014 σύμφωνα με την περ. 23 της ίδιας υποπαρ. Δ.1., ως άνω.

533 Η παρ. 28 τίθεται, όπως προστέθηκε με την υποπερ. 22.ε. της υποπαρ. Δ.1 της παρ. Δ. του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 (Α' 85/07.04.2014), με ισχύ από 01.01.2014 σύμφωνα με την περ. 23 της ίδιας υποπαρ. Δ.1., ως άνω.

534 Η παρ. 29 τίθεται, όπως προστέθηκε με την υποπερ. 22.ε. της υποπαρ. Δ.1 της παρ. Δ. του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 (Α' 85/07.04.2014), με ισχύ από 01.01.2014 σύμφωνα με την περ. 23 της ίδιας υποπαρ. Δ.1., ως άνω.

535 Η παρ. 30 τίθεται, όπως προστέθηκε με την υποπερ. 22.ε. της υποπαρ. Δ.1 της παρ. Δ. του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 (Α' 85/07.04.2014), με ισχύ από 01.01.2014 σύμφωνα με την περ. 23 της ίδιας υποπαρ. Δ.1., ως άνω.

536 Η παρ. 31 τίθεται, όπως προστέθηκε με την υποπερ. 22.ε. της υποπαρ. Δ.1 της παρ. Δ. του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 (Α' 85/07.04.2014), με ισχύ από 01.01.2014 σύμφωνα με την περ. 23 της ίδιας υποπαρ. Δ.1., ως άνω.

537 Η παρ. 32 τίθεται, όπως προστέθηκε με το άρθρο 89 του ν. 4316/2014 (Α' 270/24.12.2014), με ισχύ από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 24.12.2014, σύμφωνα με το άρθρο 128 του ιδίου νόμου.

538 Η περ. α' της παραγράφου 33, η οποία προστέθηκε με το άρθρο 90 του ν. 4316/2014 (Α' 270/24.12.2014), τίθεται όπως ισχύει μετά την τελευταία τροποποίησή της με το άρθρο 14 του ν. 5000/2022 (Α' 226/09.12.2022), με ισχύ από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 09.12.2022, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 77 του ιδίου νόμου.
Η αρχική διατύπωση είχε ως εξής: «*α. Η ισχύς του άρθρου 41 του παρόντος Κώδικα αναστέλλεται μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2016. β. Η διάταξη της παρούσας παραγράφου τίθεται σε ισχύ από την 1η Ιανουαρίου 2015.*» [Με την παρ. 5 του άρθρου 99 του ν. 4446/2016 (Α' 240/22.12.2016) η περ. α' της παρ. 33 αντικαταστάθηκε, με ισχύ από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι 22.12.2016, σύμφωνα με το άρθρο 129 του ίδιου νόμου, ως εξής: « *33. α. Η ισχύς του άρθρου 41 του παρόντος αναστέλλεται μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2017.»*][Με το άρθρο 57 του ν. 4509/2017 (Α' 201/22.12.2017) η περ. α' της παρ. 33 αντικαταστάθηκε, με ισχύ από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 22.12.2017, σύμφωνα με το άρθρο 80 του ίδιου νόμου, ως εξής: *«33. α. Η ισχύς του άρθρου 41 αναστέλλεται μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2018.»*]. [Με το άρθρο 101 του ν. 4583/2018 (Α' 212/18.12.2018) η περ. α' της παρ. 33 αντικαταστάθηκε, με ισχύ από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 18.12.2018, σύμφωνα με το άρθρο 109 του ίδιου νόμου*, ως εξής: «33. α. Η ισχύς του άρθρου 41 αναστέλλεται μέχρι και την 31η Δεκεμβρίου 2019.»*] [Με το άρθρο 28 του ν. 4646/2019 (Α' 201/12.12.2019) η περ. α' της παρ. 33 αντικαταστάθηκε, με ισχύ από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 12.12.2019, σύμφωνα με το άρθρο 86 του ιδίου νόμου, ως εξής: *«33. α. Η ισχύς του άρθρου 41 αναστέλλεται μέχρι και την 31η Δεκεμβρίου 2022.»*].

539 Με το άρθρο 90 του ν. 5162/2024 (ΦΕΚ Α' 198/05.12.2024) στην περίπτωση α' της παρ. 33 του άρθρου 72 η ημερομηνία «31η Δεκεμβρίου 2024» αντικαθίσταται από την ημερομηνία «31η Δεκεμβρίου 2026» από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 05.12.2024, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 136 του ιδίου νόμου.

540 Η παρ. 34, η οποία προστέθηκε με την παρ. 8 του άρθρου 2 του ν. 4328/2015 (Α' 51/14.05.2015), με ισχύ από 08.05.2015, σύμφωνα με το τελευταίο εδάφιο του άρθρου 2 του ίδιου νόμου, καταργήθηκε με την περ. 11θ της υποπαρ. Δ.1. της παρ. Δ. του άρθρου 2 του ν. 4336/2015 (Α' 94/14.08.2015).
Η αρχική διατύπωση είχε ως εξής:
«34. Ειδικά, κατά το φορολογικό έτος 2014 για όσους αποκτούν εισόδημα από ατομική αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα το προς βεβαίωση ποσό φόρου της παραγράφου 1 του άρθρου 69 περιορίζεται στο μισό.»

541 Η παρ. 35, η οποία προστέθηκε με την παρ. 4 του άρθρου 1 του ν. 4330/2015 (Α' 59/16.06.2015), τίθεται όπως ισχύει μετά την τελευταία τροποποίησή της με την παρ. 3 του άρθρου 8 του ν. 4374/2016 (Α' 50/01.04.2016) με ισχύ από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 01.04.2016, σύμφωνα με το άρθρο 14 του ίδιου νόμου, ως άνω.
Η αρχική διατύπωση είχε ως εξής:
«*35. Όταν το πραγματικό εισόδημα των φορολογουμένων κατά το φορολογικό έτος 2014* [με την παρ. 3 του άρθρου 8 του ν. 4374/2016 (Α΄50/1.4.2016) η φράση *«κατά το φορολογικό έτος 2014»* αντικαταστάθηκε από τη φράση «*κατά τα φορολογικά έτη 2014 και 2015»* και ισχύει από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 01.04.2016, σύμφωνα με το άρθρο 14 του ίδιου νόμου] *δεν υπερβαίνει το ποσό των 6.000 ευρώ και το τεκμαρτό τους εισόδημα δεν υπερβαίνει το ποσό των 9.500 ευρώ και εφόσον δεν ασκείται επιχειρηματική δραστηριότητα για την οποία απαιτείται η υποβολή δήλωση έναρξης εργασιών ή ατομική αγροτική δραστηριότητα, το εισόδημα αυτό, εξαιρουμένου του εισοδήματος από κεφάλαιο και από υπεραξία μεταβίβασης κεφαλαίου, και η προστιθέμενη διαφορά τεκμηρίων, φορολογούνται με την κλίμακα των μισθωτών – συνταξιούχων της παρ. 1 του άρθρου 15. Εάν το πραγματικό εισόδημα της προηγούμενης παραγράφου υπερβαίνει το ποσό των 6.000 ευρώ, το υπερβάλλον ποσό φορολογείται με την κλίμακα της επιχειρηματικής*

δραστηριότητας. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται και για τους φορολογούμενους που διέκοψαν την επιχειρηματική τους δραστηριότητα, για το εισόδημα που απέκτησαν μετά τη διακοπή της».

542 Η παρ. 35Α, η οποία προστέθηκε με το άρθρο 100 του ν. 4446/2016 (Α' 240/22.12-2016), με ισχύ από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 22.12.2016, σύμφωνα με το άρθρο 129 του ίδιου νόμου, τίθεται, όπως ισχύει μετά την τελευταία τροποποίησή της με την παρ. 2 του άρθρου 114 του ν. 4537/2018 (Α' 84/15.05.2018) με έναρξη ισχύος από την κατάθεση του νομοσχεδίου στη Βουλή, ήτοι από 11.04.2018, σύμφωνα με την παρ. 3 του ίδιου άρθρου 114, ως άνω.
Η αρχική διατύπωση είχε ως εξής: *«35.Α. Όταν το πραγματικό εισόδημα των φορολογουμένων κατά το φορολογικό έτος 2016* [με την παρ. 2 του άρθρου 114 του ν. 4537/2018 (Α' 84/15.05.2018) αντικαταστάθηκε η φράση *«κατά το φορολογικό έτος 2016»* του πρώτου εδαφίου από τη φράση *«κατά τα φορολογικά έτη 2016 και 2017»,* με ισχύ από την κατάθεση του νομοσχεδίου στη Βουλή, ήτοι από 11.04.2018, σύμφωνα με την παρ. 3 του ίδιου άρθρου] *δεν υπερβαίνει το ποσό των 6.000 ευρώ και το τεκμαρτό τους εισόδημα δεν υπερβαίνει το ποσό των 9.500 ευρώ και εφόσον δεν ασκείται επιχειρηματική δραστηριότητα για την οποία απαιτείται η υποβολή δήλωση έναρξης εργασιών ή ατομική αγροτική δραστηριότητα, το εισόδημα αυτό, εξαιρουμένου του εισοδήματος από κεφάλαιο και από υπεραξία μεταβίβασης κεφαλαίου, και η προστιθέμενη διαφορά τεκμηρίων, φορολογούνται σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 15 και την παρ. 1 του άρθρου 16. Εάν το πραγματικό εισόδημα της προηγούμενης παραγράφου υπερβαίνει το ποσό των 6.000 ευρώ, το υπερβάλλον ποσό φορολογείται σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 29. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται και για τους φορολογούμενους που διέκοψαν την επιχειρηματική τους δραστηριότητα, για το εισόδημα που απέκτησαν μετά τη διακοπή της*».

543 Η παρ. 36, η οποία προστέθηκε με την περ. β' της παρ. 5 του άρθρου 1 του ν. 4334/2015 (Α' 80/ 16.07.2015) τίθεται, όπως ισχύει μετά την τελευταία τροποποίησή της με την περ. 11.γ. της υποπαρ. Δ.1. της παρ. Δ. του άρθρου 2 του ν. 4336/2015 (Α' 94/14.08.2015), με ισχύ από την υπογραφή από τα συμβαλλόμενα μέρη της Σύμβασης Χρηματοδοτικής Διευκόλυνσης της ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΥ Β' του άρθρου 3 του ίδιου νόμου.
Η αρχική διατύπωση είχε ως εξής:
«*36. Ειδικά, για τα εισοδήματα και τα κέρδη που προκύπτουν στο φορολογικό έτος που αρχίζει από την 1 η Ιανουαρίου 2015 έως και την 31η Δεκεμβρίου του ίδιου έτους, το ποσοστό της παραγράφου 2 του άρθρου 71 που εφαρμόζεται για τα νομικά πρόσωπα και τις νομικές οντότητες των περιπτώσεων β', γ' ε' και στ' μόνο για τις κοινοπραξίες των προσωπικών εταιρειών του άρθρου 45 ορίζεται σε εβδομήντα πέντε τοις εκατό (75%)*».

544 Η παρ. 37 τίθεται, όπως προστέθηκε με την παρ. 1 του άρθρου τέταρτου της από 18 Ιουλίου 2015 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (Α' 84/18.07.2015), η οποία κυρώθηκε με το άρθρο 4 του ν. 4350/2015 (Α' 161/30.11.2015), και ισχύει σύμφωνα με την παρ. 2 του ίδιου άρθρου ως εξής: «2. Η ισχύς της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου αρχίζει από την επομένη ημέρα της δημοσίευσής της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και αφορά δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος που υποβάλλονται από την ημερομηνία αυτή και μετά.», ήτοι από 19.07.2015.

545 Η παρ. 38 τίθεται, όπως προστέθηκε με την υποπερ. 11.ε. της υποπαρ. Δ.1 της παρ. Δ. του άρθρου 2 του ν. 4336/2015 (Α' 94/14.08.2015) με έναρξη ισχύος σύμφωνα με το άρθρο 4 του ίδιου νόμου, από 19.08.2015, ήτοι την ημερομηνία υπογραφής της Σύμβασης Χρηματοδοτικής Διευκόλυνσης του άρθρου 3 του ίδιου νόμου.

546 Η παρ. 39 τίθεται, όπως προστέθηκε με την υποπερ. 11.στ. i της υποπαρ. Δ.1. της παρ. Δ. του άρθρου 2 του ν. 4336/2015 (Α' 94/14.08.2015) και η ισχύς της ορίζεται σύμφωνα με την υποπερ. 11.στ. ii της ίδιας υποπαρ. ως εξής: «ii. Η ισχύς της περίπτωσης i αρχίζει από την επομένη ημέρα της δημοσίευσής της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και αφορά δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος που υποβάλλονται από την ημερομηνία αυτή και μετά.», ήτοι από 15.08.2015.

547 Η παρ. 40 τίθεται, όπως προστέθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 8 του ν. 4378/2016 (Α' 55/05.04.2016) με ισχύ που ορίζεται σύμφωνα με την παρ. 4 του ίδιου άρθρου ως εξής: «4. Οι διατάξεις του άρθρου αυτού ισχύουν για εισοδήματα που αποκτώνται στα φορολογικά έτη που αρχίζουν από την 1η Ιανουαρίου 2016 και μετά, καθώς και για πληρωμές που πραγματοποιούνται από την 1η Ιανουαρίου 2016 και μετά.»

548 Με την παράγραφο 3 του άρθρου 98 του ν. 5162/2024 (ΦΕΚ Α' 198/05.12.2024) στο πρώτο εδάφιο της παρ. 40 του άρθρου 72 οι λέξεις «των παραγράφων 1 και 2» αντικαθίστανται από τις λέξεις «των παρ. 1, 2 και 7 και ισχύουν από το φορολογικό έτος 2025, σύμφωνα με την περίπτωση θ' της παραγράφου 7 του άρθρου 136 του ιδίου νόμου.

549 Η παρ. 41 τίθεται, όπως προστέθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 14 του ν. 4484/2017 (Α' 110/01.08.2017) με ισχύ από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 01.08.2017, σύμφωνα με το άρθρο 85 του ίδιου νόμου.

550 Η παρ. 42, η οποία προστέθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 13 του ν. 4690/2020 με ισχύ από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 30.05.2020, σύμφωνα με το άρθρο 84 του ίδιου νόμου, τίθεται, όπως ισχύει μετά την τελευταία τροποποίησή της με την παρ. 1 του άρθρου 27 του ν. 4772/2021 (Α' 17/05.02.2021) με ισχύ από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 05.02.2021, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 49 του ίδιου νόμου, ως άνω.
Η αρχική διατύπωση είχε ως εξής:
«42. Δεν συνιστά εισόδημα και δεν υπόκειται σε φόρο εισοδήματος και ειδική εισφορά αλληλεγγύης του άρθρου 43 Α του Κ.Φ.Ε. [με την παρ. 1 του άρθρου 27 του ν. 4772/2021 (Α' 17/05.02.2021), προστέθηκε η φράση *«, κατά περίπτωση,»* μετά τη φράση *«και ειδική εισφορά αλληλεγγύης του άρθρου 43 Α του Κ.Φ.Ε.»* με ισχύ από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 05.02.2021, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 49 του ιδίου νόμου.] *το ποσό του μισθώματος που δεν εισπράχθηκε ή δεν εισπράττεται κατ΄ επιταγή νόμου στο πλαίσιο αντιμετώπισης των επιπτώσεων του κορωνοϊού COVID-19, για όλους τους μήνες που ίσχυσε ή θα ισχύσει το μέτρο μειωμένης καταβολής επί του μηνιαίου μισθώματος σε ποσοστό σαράντα τοις εκατό (40%)* [με την παρ. 1 του άρθρου 5 του ν. 4722/2020 (Α' 177/15.09.2020) προστέθηκε η φράση *«ή που δεν εισπράχθηκε ή δεν εισπράττεται κατόπιν συμφωνίας μεταξύ εκμισθωτή και μισθωτή για την απαλλαγή από την καταβολή μέρους του συνολικού μισθώματος, κατά τουλάχιστον τριάντα τοις εκατό (30%), σύμφωνα με διατάξεις στο πλαίσιο αντιμετώπισης των επιπτώσεων του κορωνοϊού COVID-19»* στο τέλος της παρ. 42, με ισχύ από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 15.09.2020, σύμφωνα με το άρθρο 88 του ιδίου νόμου.].»

Επιπλέον, σύμφωνα με τις παρ. 2 και 3 του άρθρου 13 του ν. 4690/2020 (Α' 104/30.05.2020), όπως ισχύουν, ορίζονται τα ακόλουθα:
«2. α. Τα φυσικά πρόσωπα της παρ. 42 του άρθρου 72 του ν. 4172/2013 (Α΄ 167), εφόσον εισέπραξαν μειωμένο μίσθωμα κατά τουλάχιστον σαράντα τοις εκατό (40%) ή εφόσον εισέπραξαν, κατόπιν συμφωνίας, μειωμένο μίσθωμα κατά τουλάχιστον τριάντα τοις εκατό (30%), σύμφωνα με διατάξεις στο πλαίσιο αντιμετώπισης των επιπτώσεων του κορωνοϊού COVID-19, έχουν δικαίωμα έκπτωσης ποσού ίσου με ποσοστό είκοσι τοις εκατό (20%) επί του εξήντα τοις εκατό (60%) των μισθωμάτων των μηνών αυτών λογιζομένων πριν την ως άνω μείωση, από οφειλές με καταληκτική ημερομηνία καταβολής προς τη φορολογική αρχή από τις 31.7.2020 και μετά, πλην των οφειλών από ρυθμίσεις ή διευκολύνσεις τμηματικής καταβολής, οφειλών υπέρ αλλοδαπού δημοσίου και από ανάκτηση κρατικών ενισχύσεων.
Στα ως άνω φυσικά πρόσωπα, τα οποία από τον μήνα Νοέμβριο 2020 και εφεξής, εισπράττουν μειωμένο μίσθωμα κατά σαράντα τοις εκατό (40%), σύμφωνα με διατάξεις στο πλαίσιο της αντιμετώπισης των επιπτώσεων του κορωνοϊού COVID-19, αντί της έκπτωσης του προηγούμενου εδαφίου καταβάλλεται στον τραπεζικό λογαριασμό, που έχει γνωστοποιηθεί στη διαδικτυακή πύλη www.aade.gr της Α.Α.Δ.Ε. στο περιβάλλον TAXISnet, ποσό ίσο με το ήμισυ της μείωσης των μισθωμάτων των μηνών αυτών σε βάρος των πιστώσεων του ΑΛΕ 2910601058 «Πιστώσεις για δράσεις που σχετίζονται με την υλοποίηση μέτρων αντιμετώπισης των αρνητικών συνεπειών του κορωνοϊού» του ΕΦ 1023-711-0000000 «Γενικές Κρατικές Δαπάνες» του Υπουργείου Οικονομικών.
β. Το ποσό της περ. α΄ που καταβάλλεται στους λογαριασμούς των δικαιούχων, δεν εμπίπτει σε καμία κατηγορία εισοδήματος, δεν υπόκειται σε οποιονδήποτε φόρο, τέλος, εισφορά ή άλλη κράτηση υπέρ του Δημοσίου, συμπεριλαμβανομένης και της ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης του άρθρου 43Α του ν. 4172/2013, είναι ανεκχώρητο και ακατάσχετο στα χέρια του Δημοσίου ή τρίτων, κατά παρέκκλιση κάθε άλλης αντίθετης γενικής ή ειδικής διάταξης, δεν δεσμεύεται και δεν συμψηφίζεται με βεβαιωμένα χρέη προς το Δημόσιο, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, τα νομικά πρόσωπα των τελευταίων, τα ασφαλιστικά ταμεία και τα πιστωτικά ιδρύματα.

γ. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, μετά από εισήγηση του Διοικητή της Α.Α.Δ.Ε., δύναται να καθορίζονται οι ειδικότερες διαδικαστικές προϋποθέσεις, η διασταύρωση των στοιχείων, η διαδικασία καταβολής και κάθε άλλο θέμα για την εφαρμογή του παρόντος.
3. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, κατόπιν εισήγησης του Διοικητή της ΑΑΔΕ, δύναται να ρυθμίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή των παραπάνω διατάξεων.»

551 Η παρ. 43 τίθεται, όπως προστέθηκε με την παρ. 3 του άρθρου 16 του ν. 4690/2020 (Α' 104/30.05.2020) από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 30.05.2020, σύμφωνα με το άρθρο 84 του ίδιου νόμου.

552 Η παρ. 44 τίθεται, όπως προστέθηκε με την παρ. 1.α. του άρθρου 82 του ν. 4706/2020 (Α' 136/17.07.2020) και ισχύει από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 17.07.2020, σύμφωνα με το άρθρο 93 του ίδιου νόμου και ισχύουν και για τις δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος του φορολογικού έτους 2019 που έχουν υποβληθεί πριν από την έναρξη ισχύος αυτού, σύμφωνα με την παρ. 1.β. του ίδιου άρθρου.

553 Η παρ. 45 τίθεται, όπως προστέθηκε με την παρ. 1.α. του άρθρου 82 του ν. 4706/2020 (Α' 136/17.07.2020) και ισχύει από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 17.07.2020, σύμφωνα με το άρθρο 93 του ίδιου νόμου και ισχύουν και για τις δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος του φορολογικού έτους 2019 που έχουν υποβληθεί πριν από την έναρξη ισχύος αυτού, σύμφωνα με την παρ. 1.β. του ίδιου άρθρου.

554 Η παρ. 44 τίθεται, όπως προστέθηκε με το άρθρο 11 του ν. 4710/2020 (Α' 142/23.07.2020) και ισχύει από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 23.07.2020, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 65 του ίδιου νόμου.

555 Η παρ. 45 τίθεται, όπως προστέθηκε με το άρθρο 11 του ν. 4710/2020 (Α' 142/23.07.2020) και ισχύει από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 23.07.2020, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 65 του ίδιου νόμου.

556 Η παρ. 46 τίθεται, όπως προστέθηκε με το άρθρο 11 του ν. 4710/2020 (Α' 142/23.07.2020) και ισχύει από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 23.07.2020, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 65 του ίδιου νόμου.

557 Η παρ. 47 τίθεται, όπως προστέθηκε με το άρθρο 11 του ν. 4710/2020 (Α' 142/23.07.2020) και ισχύει από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 23.07.2020, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 65 του ίδιου νόμου.

558 Η παρ. 48 τίθεται όπως προστέθηκε με το άρθρο 11 του ν. 4710/2020 (Α' 142/23.07.2020) και ισχύει από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 23.07.2020, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 65 του ίδιου νόμου.

559 Η παρ. 49 τίθεται, όπως προστέθηκε με το άρθρο 298 του ν. 4738/2020 (Α' 207/27.10.2020) και ισχύει από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 27.10.2020, σύμφωνα με το άρθρο 308 του ίδιου νόμου.

560 Η παρ. 50, η οποία προστέθηκε με το άρθρο 298 του ν. 4738/2020 (Α' 207/27.10.2020) με ισχύ από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 27.10.2020, σύμφωνα με το άρθρο 308 του ιδίου νόμου, τίθεται, όπως ισχύει μετά την τελευταία τροποποίησή της με την παρ. 1 του άρθρου 121 του ν. 4799/2021 (Α' 78/18.05.2021) με ισχύ από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 18.05.2021, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 136 του ίδιου νόμου, ως άνω.
Η αρχική διατύπωση είχε ως εξής:
«50. Για το φορολογικό έτος 2021 απαλλάσσονται από την ειδική εισφορά αλληλεγγύης του άρθρου 43Α τα εισοδήματα που αποκτώνται από μισθωτή εργασία στον ιδιωτικό τομέα. Αν το εισόδημα προσδιορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 34, η απαλλαγή της παρούσας παρέχεται εφόσον για τα δύο (2) προηγούμενα φορολογικά έτη δεν έτυχε εφαρμογής ο εναλλακτικός τρόπος υπολογισμού της ελάχιστης φορολογίας σύμφωνα με τα άρθρα 30, 31, 32, 33 και 34.»

561 Με την παρ. 2 του άρθρου 33 του ν. 4772/2021 (Α' 17/05.02.2021) προστέθηκε τρίτο εδάφιο στην παρ. 50 με ισχύ από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 05.02.2021, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 49 του ίδιου νόμου, ως άνω.

562 Η παρ. 51 τίθεται, όπως προστέθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4714/2020 (Α' 148/31.07.2020) και ισχύει από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.07.2020, σύμφωνα με το άρθρο 144 του ιδίου νόμου.

563 Η παρ. 52 τίθεται, όπως προστέθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4714/2020 (Α' 148/31.07.2020) και ισχύει από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.07.2020, σύμφωνα με το άρθρο 144 του ίδιου νόμου.

564 Η παρ. 53 τίθεται, όπως προστέθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4714/2020 (Α' 148/31.07.2020) και ισχύει από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.07.2020, σύμφωνα με το άρθρο 144 του ίδιου νόμου.

565 Η παρ. 54 τίθεται, όπως προστέθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4714/2020 (Α' 148/31.07.2020) και ισχύει από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.07.2020, σύμφωνα με το άρθρο 144 του ίδιου νόμου.

566 Η παρ. 56 τίθεται, όπως προστέθηκε με το άρθρο 60 του ν. 4714/2020 (Α' 148/31.07.2020) και ισχύει από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.07.2020, σύμφωνα με το άρθρο 144 του ίδιου νόμου.

567 Η παρ. 57 τίθεται, όπως προστέθηκε με το άρθρο 60 του ν. 4714/2020 (Α' 148/31.07.2020) και ισχύει από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.07.2020, σύμφωνα με το άρθρο 144 του ίδιου νόμου.

568 Η παρ. 58 τίθεται, όπως προστέθηκε με το άρθρο 97 του ν. 4714/2020 (Α' 148/31.07.2020) και ισχύει από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.07.2020, σύμφωνα με το άρθρο 144 του ίδιου νόμου.

569 Η παρ. 59, η οποία προστέθηκε με το άρθρο 18 του ν. 4714/2020 (Α' 148/31.07.2020) με ισχύ από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 31.07.2020, σύμφωνα με το άρθρο 144 του ίδιου νόμου, τίθεται, όπως ισχύει μετά την τελευταία τροποποίησή της με το άρθρο 14 του ν. 4722/2020 (Α' 177/15.09.2020) και ισχύει από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 15.09.2020, σύμφωνα με το άρθρο 88 του ίδιου νόμου.
Η αρχική διατύπωση είχε ως εξής:
«*59. Ειδικά για το φορολογικό έτος 2019, το ποσό προκαταβολής φόρου εισοδήματος του πρώτου εδαφίου της παρ. 1 των άρθρων 69 και 71 μειώνεται ανάλογα με το ποσοστό μείωσης του κύκλου εργασιών που δηλώνεται για σκοπούς Φόρου Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ) (κωδικός 312 δήλωσης ΦΠΑ) του πρώτου (1ου) εξαμήνου του 2020 έναντι του πρώτου (1ου) εξαμήνου του 2019, ως εξής:*

Μείωση του κύκλου εργασιών ΦΠΑ το 1ο εξάμηνο 2020 έναντι του 1ου εξαμήνου 2019:	**Μείωση προκαταβολής φόρου εισοδήματος**
≥ 5% έως και 15%	30%
15,01% έως και 25%	50%
25,01% έως και 35%	70%
>35%	100%

Για τον ανωτέρω υπολογισμό λαμβάνονται υπόψη:
1) Οι δηλώσεις ΦΠΑ του πρώτου (1ου) εξαμήνου 2019 που έχουν υποβληθεί μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος και
2) οι δηλώσεις ΦΠΑ του πρώτου (1ου) εξαμήνου του 2020, ως εξής:
α) για τηρούντες απλογραφικά λογιστικά αρχεία, η δήλωση ΦΠΑ του πρώτου (1ου) τριμήνου που έχει υποβληθεί μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος και η δήλωση ΦΠΑ του δευτέρου (2ου) τριμήνου που υποβάλλεται μέχρι τις 31.7.2020 ή
β) για τηρούντες διπλογραφικά λογιστικά αρχεία, οι δηλώσεις ΦΠΑ Ιανουαρίου Μαΐου που έχουν υποβληθεί μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος και η δήλωση ΦΠΑ Ιουνίου που υποβάλλεται μέχρι τις 31.7.2020.
Για νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα ή φυσικό πρόσωπο που ασκεί επιχειρηματική δραστηριότητα και δεν έχει υποχρέωση υποβολής δήλωσης ΦΠΑ καθ' όλη τη διάρκεια των συγκρινόμενων εξαμήνων, το ποσό της προκαταβολής φόρου εισοδήματος του πρώτου εδαφίου της παρ. 1 των άρθρων 69 και 71 μειώνεται κατά πενήντα τοις εκατό (50%). Τα οριζόμενα στο προηγούμενο εδάφιο έχουν εφαρμογή και στην περίπτωση που νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα ή φυσικό πρόσωπο που ασκεί επιχειρηματική δραστηριότητα μετατάχθηκε από απαλλασσόμενο ΦΠΑ καθεστώς σε μη απαλλασσόμενο ή αντιστρόφως, κατά τα συγκρινόμενα εξάμηνα των ετών 2019 και 2020.
Ειδικά, το ποσό προκαταβολής φόρου εισοδήματος του πρώτου εδαφίου της παρ. 1 των άρθρων 69 και 71 μηδενίζεται για νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα ή φυσικό πρόσωπο που ασκεί επιχειρηματική δραστηριότητα, το οποίο:
α) είναι υποκείμενο σε ΦΠΑ, ασκεί επιχειρηματική δραστηριότητα που ανήκει στον τριτογενή τομέα και πραγματοποίησε κατά το τρίτο (3ο) τρίμηνο του 2019 ποσοστό άνω του πενήντα τοις εκατό (50%) του ετήσιου κύκλου εργασιών ΦΠΑ του ίδιου έτους ή
β) εντάσσεται στους κλάδους των αεροπορικών ή ακτοπλοϊκών μεταφορών [με το άρθρο 14 του ν. 4722/2020 (Α' 177/15.09.2020) και με ισχύ από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 15.09.2020, σύμφωνα με το άρθρο 88 του ίδιου νόμου προστέθηκε στην περ. β' η φράση «*και σε κλάδους συναφών υπηρεσιών*»].
Οι διατάξεις της παρούσας δεν εφαρμόζονται για νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες ή φυσικά πρόσωπα που ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα, για τα οποία εφαρμόζονται η παρ. 3 του άρθρου 71 και το τελευταίο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 69, αντίστοιχα, με εξαίρεση τις επιχειρήσεις της περ. α΄ του πέμπτου εδαφίου της παρούσας, για τις οποίες το ποσό της προκαταβολής φόρου εισοδήματος μηδενίζεται.
Σε νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα ή φυσικό πρόσωπο που ασκεί επιχειρηματική δραστηριότητα και το οποίο επωφελείται της μειωμένης προκαταβολής χωρίς να τη δικαιούται, ολικά ή μερικά, επιβάλλεται από τη Φορολογική Διοίκηση πρόστιμο ίσο με το διπλάσιο της μειωμένης προκαταβολής που επωφελείται, για την επιβολή και είσπραξη του οποίου εφαρμόζονται οι διατάξεις του ν. 4174/2013 (Α΄ 170).
Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, έπειτα από εισήγηση του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων, ορίζεται κάθε ειδικότερο θέμα για την εφαρμογή της παρούσας.

570 Με το άρθρο 14 του ν. 4722/2020 (Α' 177/15.09.2020) προστέθηκε στην περ. β' του πέμπτου εδαφίου η φράση *«και σε κλάδους συναφών υπηρεσιών»* με ισχύ από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 15.09.2020, σύμφωνα με το άρθρο 88 του ίδιου νόμου.

571 Εκ παραδρομής δεν υφίστανται παράγραφοι 60 και 61 του άρθρου 72.

572 Η παρ. 62 τίθεται, όπως προστέθηκε με την παρ. 3 του άρθρου 40 του ν. 4758/2020 (Α' 242/04.12.2020) και ισχύει από 01.01.2021, σύμφωνα με την παρ. 10 του άρθρου 81 του ίδιου νόμου.

573 Η παρ. 63 τίθεται, όπως προστέθηκε με το άρθρο 37 του ν. 4772/2021 (Α' 17/05.02.2021) και ισχύει από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 05.02.2021, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 49 του ίδιου νόμου.

574 Η παρ. 64, η οποία προστέθηκε με το άρθρο 30 του ν. 4797/2021 (Α' 66/23.04.2021) και ισχύει από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 23.04.2021, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 60 του ίδιου νόμου, τίθεται όπως ισχύει μετά την τροποποίησή της με την παρ. 1 του άρθρου 96 του

ν. 4826/2021 (Α' 160/07.09.2021) με ισχύ από 27.08.2021, όπως ορίζεται στην παρ. 3 του ίδιου άρθρου του ίδιου νόμου.
Η αρχική διατύπωση είχε ως εξής:
«64. Οι δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος φορολογικού έτους 2020 των νομικών προσώπων ή νομικών οντοτήτων του άρθρου 45, των οποίων το φορολογικό έτος λήγει την 31η Δεκεμβρίου 2020, υποβάλλονται εμπρόθεσμα μέχρι την 27η Αυγούστου 2021.
Η καταβολή του φόρου για τις δηλώσεις του προηγούμενου εδαφίου πραγματοποιείται σε οκτώ (8) ισόποσες μηνιαίες δόσεις, από τις οποίες οι δύο πρώτες δόσεις καταβάλλονται μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του μηνός Αυγούστου 2021 και η καθεμία από τις επόμενες μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα των έξι (6) επόμενων μηνών.»

575 Η παρ. 65, η οποία προστέθηκε με το άρθρο 31 του ν. 4797/2021 (Α' 66/23.04.2021) με ισχύ από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 23.04.2021, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 60 του ίδιου νόμου, τίθεται, όπως ισχύει μετά την αντικατάστασή της με την παρ. 2 του άρθρου 96 του ν. 4826/2021 (Α' 160/07.09.2021) με έναρξη ισχύος από 27.08.2021, όπως ορίζεται στην παρ. 3 του ίδιου άρθρου, ως άνω.
Η αρχική διατύπωση είχε ως εξής:
«65. Οι δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων φορολογικού έτους 2020, υποβάλλονται εμπρόθεσμα μέχρι την 27η Αυγούστου 2021. Η καταβολή του φόρου για τις δηλώσεις του προηγούμενου εδαφίου πραγματοποιείται σε οκτώ (8) ισόποσες μηνιαίες δόσεις από τις οποίες οι δύο πρώτες δόσεις καταβάλλονται μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του μηνός Αυγούστου 2021 και η καθεμία από τις επόμενες μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα των έξι (6) επόμενων μηνών. Η καταβολή του φόρου που προσδιορίζεται από δηλώσεις φορολογούμενων που συμμετέχουν σε νομικά πρόσωπα και νομικές οντότητες, που τηρούν απλογραφικά βιβλία, γίνεται σε έξι (6) ισόποσες μηνιαίες δόσεις, από τις οποίες η πρώτη καταβάλλεται μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του μηνός Σεπτεμβρίου 2021 και η καθεμία από τις επόμενες μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα των πέντε (5) επόμενων μηνών. Εφόσον η δήλωση φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων υποβληθεί μέχρι την 28η.7.2021 και ο προκύπτων οφειλόμενος φόρος καταβληθεί εφάπαξ μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του μηνός Ιουλίου 2021, παρέχεται στο συνολικό ποσό του φόρου και των λοιπών συμβεβαιούμενων με αυτόν οφειλών έκπτωση τρία τοις εκατό (3%) [Με την παρ. 1 του άρθρου 82 του ν. 4821/2021 (Α' 134/31.07.2021) το τέταρτο εδάφιο αντικαταστάθηκε, με ισχύ από 27.7.2021 σύμφωνα με την παράγραφο 2 του ιδίου άρθρου 82, ως εξής: *Εφόσον ο προκύπτων οφειλόμενος φόρος για τις δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων καταβληθεί εφάπαξ μέχρι και την 31η Αυγούστου 2021, παρέχεται στο συνολικό ποσό του φόρου και των λοιπών συμβεβαιούμενων με αυτόν οφειλών έκπτωση τρία τοις εκατό (3%).*»]

576 Η παρ. 66 τίθεται, όπως προστέθηκε με το άρθρο 32 του ν. 4797/2021 (Α' 66/23.04.2021) και ισχύει από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 23.04.2021, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 60 του ίδιου νόμου.

577 Η παρ. 67 τίθεται, όπως προστέθηκε με το άρθρο 33 του ν. 4797/2021 (Α' 66/23.04.2021) και ισχύει από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 23.04.2021, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 60 του ίδιου νόμου.

578 Η παρ. 68 τίθεται, όπως προστέθηκε με το άρθρο 34 του ν. 4797/2021 (Α' 66/23.04.2021) και ισχύει από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 23.04.2021, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 60 του ίδιου νόμου.

579 Η παρ. 69, η οποία προστέθηκε με το άρθρο 35 του ν. 4797/2021 (Α' 66/23.04.2021) με ισχύ από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 23.04.2021, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 60 του ίδιου νόμου, τίθεται όπως ισχύει μετά την τελευταία τροποποίησή της με το άρθρο 51 του ν. 4876/2021 (Α' 251/23.12.2021) και ισχύει από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 23.12.2021, σύμφωνα με το άρθρο 186 του ίδιου νόμου.
Η αρχική διατύπωση είχε ως εξής:
«69. Ειδικά για τις αιτήσεις υπαγωγής στον ειδικό τρόπο φορολόγησης εισοδήματος από μισθωτή εργασία και επιχειρηματική δραστηριότητα που προκύπτει στην ημεδαπή, φυσικών προσώπων που μεταφέρουν τη

φορολογική τους κατοικία στην Ελλάδα, οι οποίες θα υποβληθούν εντός του έτους 2021 και αφορούν σε ανάληψη υπηρεσίας ή έναρξη εργασιών ατομικής επιχείρησης που έλαβε χώρα μέχρι τις 31 Ιουλίου του έτους αυτού, κατ΄ εφαρμογή της παρ. 3 του άρθρου 5Γ, ως καταληκτική ημερομηνία υποβολής της σχετικής αίτησης ορίζεται η 30ή Σεπτεμβρίου 2021. Η Φορολογική Διοίκηση εξετάζει την αίτηση και εκδίδει απόφαση επί της αίτησης, το αργότερο μέχρι την 30ή Νοεμβρίου 2021»

580 Το δεύτερο εδάφιο τροποποιήθηκε με το άρθρο 51 του ν. 4876/2021 (Α' 251/23.12.2021), με ισχύ από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 23.12.2021, σύμφωνα με το άρθρο 186 του ίδιου νόμου.

581 Η παρ. 70 τίθεται, όπως προστέθηκε με το άρθρο 36 του ν. 4797/2021 (Α' 66/23.04.2021) και ισχύει από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 23.04.2021, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 60 του ίδιου νόμου.

582 Αναγράφεται εκ παραδρομής «3020» αντί του ορθού «2020».

583 Η παρ. 71 τίθεται, όπως προστέθηκε με την παρ. 3 του άρθρου 37 του ν. 4797/2021 (Α' 66/23.04.2021) και ισχύει από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 23.04.2021, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 60 του ίδιου νόμου.

584 Αναφέρεται στην παρ. 6 του άρθρου 15 του ν. 4172/2013 (Α' 167/23.07.2013), σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 37 του ν. 4797/2021(Α' 66/23.04.2021).

585 Αναγράφεται εκ παραδρομής «3020» αντί του ορθού «2020».

586 Η παρ. 72 τίθεται, όπως προστέθηκε με την παρ. 3 του άρθρου 119 του ν. 4799/2021 (Α' 78/18.05.2021) και ισχύει από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 18.05.2021, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 136 του ίδιου νόμου.

587 Η παρ. 73 τίθεται, όπως προστέθηκε με την παρ. 3 του άρθρου 119 του ν. 4799/2021 (Α' 78/18.05.2021) και ισχύει από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 18.05.2021, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 136 του ιδίου νόμου.

588 Η παρ. 74, η οποία προστέθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 121 του ν. 4799/2021 (Α' 78/18.05.2021), με ισχύ από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 18.05.2021, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 136 του ίδιου νόμου τίθεται, όπως ισχύει μετά την τελευταία τροποποίησή της με το άρθρο 177 του ν. 4972/2022 (Α' 181/23.09.2022) με ισχύ από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 23.09.2022, σύμφωνα με το άρθρο 192 του ίδιου νόμου.
Η αρχική διατύπωση είχε ως εξής:
«74. Για το φορολογικό έτος 2022 απαλλάσσονται από την ειδική εισφορά αλληλεγγύης του άρθρου 43Α τα εισοδήματα που αποκτώνται από μισθωτή εργασία στον ιδιωτικό τομέα [με το άρθρο 177 του ν. 4972/2022 (Α' 181/23.09.2022) η φράση *«αποκτώνται από μισθωτή εργασία στον ιδιωτικό τομέα.»* αντικαταστάθηκε με τη φράση *«προβλέπονται στο άρθρο αυτό, με εξαίρεση τα εισοδήματα από μισθωτή εργασία στον δημόσιο τομέα και τις συντάξεις.»,* με ισχύ από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 23.09.2022, σύμφωνα με το άρθρο 192 του ίδιου νόμου]*. Αν το εισόδημα προσδιορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 34, η απαλλαγή της παρούσας παρέχεται εφόσον για τα δύο (2) προηγούμενα φορολογικά έτη δεν έτυχε εφαρμογής ο εναλλακτικός τρόπος υπολογισμού της ελάχιστης φορολογίας σύμφωνα με τα άρθρα 30, 31, 32, 33 και 34.»*

589 Με το άρθρο 177 του ν. 4972/2022 (Α' 181/23.09.2022) προστέθηκε νέο τρίτο εδάφιο με ισχύ από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 23.09.2022, σύμφωνα με το άρθρο 192 του ίδιου νόμου, ως άνω.

590 Η παρ. 75 τίθεται, όπως προστέθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 122 του ν. 4799/2021 (Α' 78/18.05.2021) και ισχύει από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 18.05.2021, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 136 του ίδιου νόμου.

591 Η παρ. 76 τίθεται, όπως προστέθηκε με την παρ. 5 του άρθρου 53 του ν. 4916/2022 (Α' 65/28.03.2022) και ισχύει από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 28.03.2022, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 92 του ιδίου νόμου.

592 Η παρ. 77, η οποία προστέθηκε με το άρθρο 58 του ν. 4916/2022 (Α' 65/28-03-2022) με ισχύ από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 28.03.2022, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 92 του ίδιου νόμου, τίθεται, όπως ισχύει μετά την τελευταία τροποποίησή της με την παρ. 1 του άρθρου 182 του ν. 4964/2022 (Α' 150/30.07.2022) με ισχύ από 29.07.2022, σύμφωνα με την παρ. 4 του ίδιου άρθρου.

593 Τα εδάφια δεύτερο και τρίτο της παρ. 77, τίθενται, όπως προστέθηκαν με την παρ. 1 του άρθρου 182 του ν. 4964/2022 (Α' 150/30.07.2022) με ισχύ από 29.07.2022, σύμφωνα με την παρ. 4 του ίδιου άρθρου.

594 Η παρ. 78, η οποία προστέθηκε με το άρθρο 58 του ν. 4916/2022 (Α' 65/28.03.2022), με ισχύ από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 28.03.2022, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 92 του ίδιου νόμου, τίθεται, όπως ισχύει μετά την τελευταία τροποποίησή της με την παρ. 2 του άρθρου 182 του ν.4964/2022 (Α' 150/30.07.2022) με ισχύ από 29.07.2022, σύμφωνα με την παρ.4 του ίδιου άρθρου, ως άνω.
Η αρχική διατύπωση είχε ως εξής:
«78. Η καταβολή του φόρου εισοδήματος των φυσικών προσώπων του φορολογικού έτους 2021 πραγματοποιείται σε οκτώ (8) ισόποσες μηνιαίες δόσεις, από τις οποίες η πρώτη καταβάλλεται μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του μηνός Ιουλίου 2022 και η καθεμία από τις επόμενες μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα των επτά (7) επόμενων μηνών. Η καταβολή του φόρου που προσδιορίζεται από δηλώσεις φορολογούμενων που συμμετέχουν σε νομικά πρόσωπα και νομικές οντότητες που τηρούν απλογραφικά βιβλία γίνεται σε έξι (6) ισόποσες μηνιαίες δόσεις, από τις οποίες η πρώτη καταβάλλεται μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του μηνός Σεπτεμβρίου 2022 και η καθεμία από τις επόμενες μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα των πέντε (5) επόμενων μηνών.».

595 Με την παρ. 2 του άρθρου 182 του ν.4964/2022 (Α' 150/30.07.2022) προστέθηκε το τέταρτο εδάφιο, με ισχύ από 29.7.2022, σύμφωνα με την παρ. 4 του ίδιου άρθρου, ως άνω.

596 Η παρ. 79, η οποία προστέθηκε με το άρθρο 78 του ν.4916/2022 (Α' 65/28.03.2022), με ισχύ από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 28.03.2022, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 92 του ίδιου νόμου, τίθεται, όπως ισχύει μετά την τελευταία τροποποίησή της με την παρ. 3 του άρθρου 182 του ν.4964/2022 (Α' 150/30.07.2022) με ισχύ από 29.7.2022, σύμφωνα με την παρ. 4 του ίδιου άρθρου.
Η αρχική διατύπωση είχε ως εξής:
*«79. Όταν ο φόρος που οφείλεται, με βάση την εμπρόθεσμη δήλωση φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων φορολογικού έτους 2021, για τον οποίο παρέχεται η δυνατότητα εξόφλησης σε δόσεις, καταβληθεί εφάπαξ εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας για την καταβολή της πρώτης δόσης, δηλαδή, μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του μηνός, την 29η Ιουλίου 2022 [*Με το άρθρο 182 παρ.3 του ν.4964/2022 (Α' 150/30.07.2022) η φράση *«εφάπαξ, μέχρι και την 31η.8.2022,»* αντικατέστησε τη φράση «*εφάπαξ εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας για την καταβολή της πρώτης δόσης, δηλαδή, μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του μηνός, την 29η Ιουλίου 2022,»], παρέχεται, στο συνολικό ποσό του φόρου και των λοιπών συμβεβαιούμενων με αυτόν οφειλών, έκπτωση τρία τοις εκατό (3%).»*

597 Η παρ. 80 τίθεται, όπως προστέθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 86 του ν.4941/2022 (Α' 113/16.06.2022) με ισχύ από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 16.06.2022, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 107 του ίδιου νόμου.

598 Η παρ. 81, η οποία προστέθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 52 του ν. 4949/2022 (Α' 126/30.06.2022) με ισχύ από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 30.06.2022 σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 82 του ίδιου νόμου, τίθεται, όπως ισχύει μετά την τελευταία τροποποίησή της με την παρ.

1 του άρθρου 29 του ν. 5036/2023 (Α' 77/28.03.2023), με ισχύ από 01.01.2023, σύμφωνα με την παρ. 3 του ίδιου άρθρου, ως άνω.
Η αρχική διατύπωση είχε ως εξής:
«81. Ειδικά τα φυσικά πρόσωπα με πρώτο έτος υπαγωγής στον εναλλακτικό τρόπο φορολόγησης για το εισόδημα που προκύπτει στην αλλοδαπή του άρθρου 5Α του παρόντος, το φορολογικό έτος 2021, κατά παρέκκλιση των παρ. 2 και 5 του ίδιου άρθρου, εφόσον καταβάλλουν το κατ΄ αποκοπή ποσό φόρου της παρ. 2 του άρθρου αυτού για το εισόδημα που προκύπτει στην αλλοδαπή κατά το φορολογικό έτος 2021 έως και την 20ή.7.2022, εξακολουθούν να υπάγονται στο καθεστώς του άρθρου 5Α του παρόντος και εκδοθείσες αποφάσεις άρσης της υπαγωγής τους για το φορολογικό έτος 2021, κατ΄ εφαρμογή της παρ. 5 του ίδιου άρθρου, ανακαλούνται.»
[Με το άρθρο 12 του ν. 5000/2022 (Α' 226/09.12.2022) τροποποιήθηκε η παρ. 81, με ισχύ από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 09.12.2022, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 77 του ίδιου νόμου, ως εξής:
«81.α. Ειδικά τα φυσικά πρόσωπα με πρώτο έτος υπαγωγής στον εναλλακτικό τρόπο φορολόγησης για το εισόδημα που προκύπτει στην αλλοδαπή του άρθρου 5Α του παρόντος, το φορολογικό έτος 2021, κατά παρέκκλιση των παρ. 2 και 5 του ίδιου άρθρου, εφόσον καταβάλλουν το κατ΄ αποκοπή ποσό φόρου της παρ. 2 του άρθρου αυτού για το εισόδημα που προκύπτει στην αλλοδαπή κατά το φορολογικό έτος 2021 έως και την 20ή.7.2022, εξακολουθούν να υπάγονται στο καθεστώς του άρθρου 5Α του παρόντος και εκδοθείσες αποφάσεις άρσης της υπαγωγής τους για το φορολογικό έτος 2021, κατ΄ εφαρμογή της παρ. 5 του ίδιου άρθρου, ανακαλούνται.β. Ειδικά για τα φυσικά πρόσωπα που έχουν υπαχθεί στον εναλλακτικό τρόπο φορολόγησης για το εισόδημα που προκύπτει στην αλλοδαπή του άρθρου 5Α κατά τα φορολογικά έτη 2020 και 2021, η προϋπόθεση της περ. β) της παρ. 1 του ίδιου άρθρου πληρούται, εφόσον διαπιστωθεί ότι ολοκληρώθηκε η προβλεπόμενη στην ίδια διάταξη επένδυση εντός της τιθέμενης προθεσμίας των τριών (3) ετών από την υποβολή της αίτησης σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 3 του ίδιου άρθρου. γ. Ειδικά για το φορολογικό έτος 2022, η αίτηση υπαγωγής στον εναλλακτικό τρόπο φορολόγησης του άρθρου 5Α υποβάλλεται στη Φορολογική Διοίκηση από το φυσικό πρόσωπο μέχρι τη 15η Δεκεμβρίου 2022. Η Φορολογική Διοίκηση εξετάζει την αίτηση και εκδίδει απόφαση, με την οποία την εγκρίνει ή την απορρίπτει, έως την τελευταία εργάσιμη ημέρα του μηνός Δεκεμβρίου του έτους 2022.»]

599 Το δεύτερο εδάφιο της περ. β' τίθεται, όπως προστέθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 29 του ν. 5036/2023 (Α' 77/28.03.2023) με ισχύ από 01.01.2023, σύμφωνα με την παρ. 3 του ίδιου άρθρου, ως άνω.

600 Η περ. δ' τίθεται, όπως προστέθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 29 του ν. 5036/2023 (Α' 77/28.03.2023) με ισχύ από 01.01.2023, σύμφωνα με την παρ. 3 του ίδιου άρθρου, ως άνω.

601 Η παρ. 82 τίθεται, όπως προστέθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 27 του ν. 4965/2022 (Α' 162/02.09.2022) με έναρξη ισχύος από 30.08.2022, σύμφωνα με την παρ. 2 του ίδιου άρθρου.

602 Η παρ. 83 τίθεται, όπως προστέθηκε με την παρ. 3 του άρθρου 169 του ν. 4972/2022 (Α' 181/23.09.2022) με ισχύ από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 23.09.2022, σύμφωνα με το άρθρο 192 του ίδιου νόμου.

603 Η παρ. 84 τίθεται, όπως προστέθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 171 του ν. 4972/2022 (Α' 181/23.09.2022) με ισχύ από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 23.09.2022, σύμφωνα με το άρθρο 192 του ίδιου νόμου.

604 Η παρ. 84Α τίθεται, όπως προστέθηκε με το άρθρο 11 του ν. 5073/2023 (Α' 204/11.12.2023) με ισχύ από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 11.12.2023, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου.

605 Η παρ. 85 τίθεται, όπως προστέθηκε με το άρθρο 30 του ν. 5036/2023 (Α' 77/28.03.2023) με ισχύ από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 28.03.2023, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 106 του ίδιου νόμου.

606 Η παρ. 85, η οποία χρήζει αναρίθμησης και προστέθηκε με το άρθρο 93 του ν. 5036/2023 (Α' 77/28.03.2023), με ισχύ από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι 28.03.2023, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 106 του ίδιου νόμου, τίθεται, όπως ισχύει μετά την τελευταία τροποποίησή της με την παρ. 1 του άρθρου 68 του ν. 5045/2023 (Α΄136/29.7.2023) με ισχύ από την δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 29.07.2023, σύμφωνα με την παρ. 7 του άρθρου 72 του ίδιου νόμου, ως άνω.
Η αρχική διατύπωση είχε ως εξής:
«Η καταβολή του φόρου εισοδήματος των νομικών προσώπων και των νομικών οντοτήτων για τα εισοδήματα του φορολογικού έτους 2022, με εξαίρεση τα νομικά πρόσωπα και τις νομικές οντότητες, που έχουν λυθεί ή έχουν τεθεί υπό εκκαθάριση, πραγματοποιείται σε οκτώ (8) ισόποσες μηνιαίες δόσεις, από τις οποίες η πρώτη καταβάλλεται μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του επόμενου μήνα από την καταληκτική ημερομηνία υποβολής της δήλωσης, με βάση την παρ. 2 του άρθρου 68 και οι υπόλοιπες επτά (7) μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα των επτά (7) επόμενων μηνών.».

607 Η παρ. 86, η οποία προστέθηκε με το άρθρο 93 του ν. 5036/2023 (Α' 77/28.03.2023), με ισχύ από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 28.03.2023, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 106 του ίδιου νόμου, τίθεται, όπως ισχύει μετά την τελευταία τροποποίησή της με την παρ. 2 του άρθρου 68 του ν. 5045/2023 (Α' 136/29.07.2023), με ισχύ από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 29.07.2023, σύμφωνα με την παρ. 7 του άρθρου 72 του ίδιου νόμου, ως άνω.
Η αρχική διατύπωση είχε ως εξής:
«Η καταβολή του φόρου εισοδήματος των φυσικών προσώπων του φορολογικού έτους 2022 πραγματοποιείται σε οκτώ (8) ισόποσες μηνιαίες δόσεις, από τις οποίες η πρώτη καταβάλλεται μέχρι την 31η Ιουλίου 2023 και η καθεμία από τις επόμενες μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα των επτά (7) επόμενων μηνών. Η καταβολή του φόρου, που προσδιορίζεται από δηλώσεις φορολογουμένων που συμμετέχουν σε νομικά πρόσωπα και νομικές οντότητες που τηρούν απλογραφικά βιβλία, γίνεται σε έξι (6) ισόποσες μηνιαίες δόσεις, από τις οποίες η πρώτη καταβάλλεται μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του μηνός Σεπτεμβρίου 2023 και η καθεμία από τις επόμενες μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα των πέντε (5) επόμενων μηνών.
Όταν ο φόρος που οφείλεται με βάση την εμπρόθεσμη δήλωση καταβάλλεται εφάπαξ μέχρι την 31η Ιουλίου 2023, παρέχεται στο συνολικό ποσό του φόρου και των συμβεβαιούμενων με αυτόν οφειλών, έκπτωση τρία τοις εκατό (3%). Η παρούσα δεν καταλαμβάνει τα φυσικά πρόσωπα που έχουν υπαχθεί στην εναλλακτική φορολόγηση εισοδήματος του άρθρου 5Β.»

608 Η παρ. 87 τέθηκε, όπως προστέθηκε με το άρθρο 20 του ν. 5073/2023 (Α' 204/11.12.2023) με ισχύ από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 11.12.2023, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ίδιου νόμου.

609 Η παρ. 88 τέθηκε, όπως τροποποιήθηκε με την παράγραφο 1 του άρθρου 47 του ν. 5131/2024 (ΦΕΚ Α' 128/02.08.2024) και ισχύει από 26.07.2024, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του ιδίου άρθρου 47.
Η αρχική διατύπωση της παρ. 88, η οποία είχε προστεθεί με το άρθρο 67 του ν. 5100/2024 (Α' 49/05.04.2024) με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 69 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 05.04.2024, είχε ως εξής
«Η καταβολή του φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων, φορολογικού έτους 2023, πραγματοποιείται σε οκτώ (8) ισόποσες μηνιαίες δόσεις, από τις οποίες η πρώτη καταβάλλεται μέχρι την 31η Ιουλίου 2024 και η καθεμία από τις επόμενες μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα των επτά (7) επόμενων μηνών. Αν η καταληκτική προθεσμία υποβολής της δήλωσης παρατείνεται σε ημερομηνία μεταγενέστερη της καταληκτικής ημερομηνίας καταβολής της πρώτης δόσης, οι δύο (2) πρώτες δόσεις καταβάλλονται μέχρι την καταληκτική ημερομηνία της δεύτερης δόσης.
Η καταβολή του φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων φορολογικού έτους 2023, που συμμετέχουν σε νομικά πρόσωπα και νομικές οντότητες που τηρούν απλογραφικά βιβλία, γίνεται σε έξι (6) ισόποσες μηνιαίες δόσεις, από τις οποίες η πρώτη καταβάλλεται μέχρι την 30ή Σεπτεμβρίου 2024 και η καθεμία από τις επόμενες μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα των πέντε (5) επόμενων μηνών.
Όταν ο φόρος εισοδήματος φυσικών προσώπων φορολογικού έτους 2023 καταβάλλεται εφάπαξ μέχρι την καταληκτική ημερομηνία καταβολής της πρώτης δόσης, παρέχεται στο συνολικό ποσό του φόρου και των συμβεβαιούμενων με αυτόν οφειλών, έκπτωση τρία τοις εκατό (3%).
Η παρούσα δεν καταλαμβάνει τα φυσικά πρόσωπα που έχουν υπαχθεί στην εναλλακτική φορολόγηση του άρθρου 5Β.»

610 Η παρ.89 τέθηκε όπως αντικαταστάθηκε με την παρ.2 του άρθρου 47 του ν. 5131/2024 (ΦΕΚ Α' 128/02-08-2024) και ισχύει από την 26η Ιουλίου 2024, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του ιδίου άρθρου και νόμου.
Η αρχική διατύπωση της παρ. 88, η οποία είχε προστεθεί με το άρθρο 67 του ν. 5100/2024 (Α' 49/05.04.2024) με ισχύ σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 69 του ίδιου νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 05.04.2024, είχε ως εξής:
«89. Η καταβολή του φόρου εισοδήματος των νομικών προσώπων και των νομικών οντοτήτων για τα εισοδήματα του φορολογικού έτους 2023, με εξαίρεση τα νομικά πρόσωπα και τις νομικές οντότητες, που έχουν λυθεί ή έχουν τεθεί υπό εκκαθάριση, πραγματοποιείται σε οκτώ (8) ισόποσες μηνιαίες δόσεις, από τις οποίες η πρώτη καταβάλλεται μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του επόμενου μήνα από την καταληκτική ημερομηνία υποβολής της δήλωσης, με βάση την παρ. 2 του άρθρου 68 και οι υπόλοιπες επτά (7) μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα των επτά (7) επόμενων μηνών. Αν η καταληκτική προθεσμία υποβολής της δήλωσης παρατείνεται σε ημερομηνία μεταγενέστερη της καταληκτικής ημερομηνίας καταβολής της πρώτης δόσης του πρώτου εδαφίου, οι δύο (2) πρώτες δόσεις καταβάλλονται μέχρι την καταληκτική ημερομηνία καταβολής της δεύτερης δόσης.»
Αρχικά η παράγραφος 89 (εκ παραδρομής αναφέρεται ως παράγραφος 89 αντί 90), η οποπία είχε τεθεί όπως προστέθηκε με το άρθρο 67 του ν. 5100/2024 (ΦΕΚ Α' 49/05-04-2024) και ίσχυσε από τη δημοσίευση του νόμου στο ΦΕΚ, ήτοι από 05.04.2024, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 69 του ιδίου νόμου, μέχρι 25.7.2024, είχε ως εξής:
«89. Η καταβολή του φόρου εισοδήματος των νομικών προσώπων και των νομικών οντοτήτων για τα εισοδήματα του φορολογικού έτους 2023, με εξαίρεση τα νομικά πρόσωπα και τις νομικές οντότητες, που έχουν λυθεί ή έχουν τεθεί υπό εκκαθάριση, πραγματοποιείται σε οκτώ (8) ισόποσες μηνιαίες δόσεις, από τις οποίες η πρώτη καταβάλλεται μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του επόμενου μήνα από την καταληκτική ημερομηνία υποβολής της δήλωσης, με βάση την παρ. 2 του άρθρου 68 και οι υπόλοιπες επτά (7) μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα των επτά (7) επόμενων μηνών. Αν η καταληκτική προθεσμία υποβολής της δήλωσης παρατείνεται σε ημερομηνία μεταγενέστερη της καταληκτικής ημερομηνίας καταβολής της πρώτης δόσης του πρώτου εδαφίου, οι δύο (2) πρώτες δόσεις καταβάλλονται μέχρι την καταληκτική ημερομηνία καταβολής της δεύτερης δόσης.»

611 Η παράγραφος 90 τέθηκε όπως προστέθηκε με την παράγραφο 3 του άρθρου 5 του ν. 5162/2024 (ΦΕΚ Α' 198/05.12.2024) και εφαρμόζεται για εισοδήματα που αποκτώνται από 01.11.2024, σύμφωνα με την περίπτωση α' της παραγράφου 2 του άρθρου 34 του ιδίου νόμου. (εκ παραδρομής αναφέρεται ως παράγραφος 90 αντί 91).

612 Με το άρθρο 9 του ν. 5246/2025 (ΦΕΚ Α' 198/11-11-2025) τροποποιήθηκε η παράγραφος 91 (εκ παραδρομής αναφέρεται ως παράγραφος 91 διότι υφίσταται ήδη παράγραφος με αυτόν τον αριθμό), ως άνω και ισχύει για μισθώσεις που καταρτίζονται από τη δημοσίευση του ν. 5246/2025 στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 11.11.2025, σύμφωνα με την παράγραφο 4 του άρθρου 47 του ιδίου νόμου.

Η παράγραφος 91, η οποία είχε προστεθεί με το άρθρο 9 του ν. 5162/2024 (ΦΕΚ Α' 198/05.12.2024) και ίσχυε από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 05.12.2024, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 136 του ιδίου νόμου. (εκ παραδρομής αναφέρεται ως παράγραφος 91 αντί 92), είχε ως εξής:.
«91. α) Για τους τριάντα έξι (36) πρώτους μήνες μετά από τον μήνα, κατά τον οποίο συνάπτεται η σχετική σύμβαση μίσθωσης, δεν φορολογείται το εισόδημα φυσικών προσώπων που προέρχεται από εκμίσθωση κατοικιών με εμβαδόν έως εκατόν είκοσι (120) τετραγωνικά μέτρα, εφόσον:
αα) το εισόδημα προέρχεται από σύμβαση μίσθωσης διάρκειας τουλάχιστον τριών (3) ετών που συνάπτεται μεταξύ της 8ης Σεπτεμβρίου 2024 και της 31ης Δεκεμβρίου 2025,
αβ) η εκμισθούμενη κατοικία: i) κατά τα φορολογικά έτη 2022, 2023 και, αν η μίσθωση καταρτίζεται το 2025, και κατά το φορολογικό έτος 2024 έχει δηλωθεί στη δήλωση φορολογίας εισοδήματος ως κενό ακίνητο (έντυπο Ε2) ή δεν έχει δηλωθεί ως μισθωμένο ακίνητο ούτε ως κύρια ούτε δευτερεύουσα κατοικία του εκμισθωτή ούτε ως ιδιοχρησιμοποιούμενο ούτε δωρεάν παραχωρούμενο ακίνητο (έντυπα Ε1 και Ε2) ή ii) κατά το φορολογικό έτος 2023 ή, αν η μίσθωση καταρτίζεται το 2025, κατά το φορολογικό έτος 2024 έχει διατεθεί αποκλειστικά για βραχυχρόνια μίσθωση, όπως αυτή ορίζεται στην παρ. 1 του άρθρου 111 του ν. 4446/2016 (Α΄ 240), και οι συναφθείσες βραχυχρόνιες μισθώσεις έχουν δηλωθεί στη Φορολογική Διοίκηση, και

αγ) ο εκμισθωτής δεν έχει υποβάλει στη Φορολογική Διοίκηση δήλωση πληροφοριακών στοιχείων μίσθωσης ακίνητης περιουσίας για το ακίνητο κατά το έτος της μίσθωσης και έως την έναρξη αυτής ή για το ίδιο διάστημα έχει υποβάλει δήλωση βραχυχρόνιας μίσθωσης του ακινήτου.
β) Αν εντός των τριών (3) ετών της περ. α) το ακίνητο:
βα) κενωθεί, η απαλλαγή παύει να ισχύει από το φορολογικό έτος που αυτό κενώνεται,
ββ) διατεθεί για βραχυχρόνια μίσθωση, η απαλλαγή παύει να ισχύει από το πρώτο έτος της μίσθωσης.
Η συνδρομή των προϋποθέσεων της απαλλαγής της παρούσας αποδεικνύεται μόνο από εμπρόθεσμες δηλώσεις πληροφοριακών στοιχείων και φορολογίας εισοδήματος και, ειδικά ως προς τα έτη 2022 και 2023, από δηλώσεις που έχουν υποβληθεί έως την ημερομηνία δημοσίευσης του παρόντος.»

613 Η παράγραφος 92 τέθηκε όπως προστέθηκε με την παράγραφο 4 του άρθρου 98 του ν. 5162/2024 (ΦΕΚ Α' 198/05.12.2024) και ισχύει από το φορολογικό έτος 2025, σύμφωνα με την περίπτωση θ' της παραγράφου 7 του άρθρου 136 του ιδίου νόμου. (εκ παραδρομής αναφέρεται ως παράγραφος 92 αντί 93).